http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

သပြေကန်-မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်သစ်

(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ရ)

မူလ ဆရာတော် ဘုရားကြီး

ရေးသား-စီရင်တော်မူအပ်သော

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းတွဲကဗျိုနှင့်တကွ

သပြေကန်

သဒ္ဒါကြီးနိဿယသစ်

တတိယစာစု

ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်မှုဝိုင်.

ပါဠိဆရာကြီး ဆရာညွှန့်၊ ဦးဝင်းမောင်း ဦးအေးမောင်တို့ကညီးဖြတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း
[ပါဠိပါရဂူ-ဓမ္မာစရိယ ဆရာကြီး ဦးသွင်က ကြီးကြပ်ပုံနှိပ်သည်။]

ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ်-၅၂၊ ၂၅-လမ်း၊ (စာဆိုတန်း)၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၅၂-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလ။ ၁၉၉၁-ခုနှစ်၊ မတ်လ။

A တတိယအကြိမ် (နဝမအကြိမ်) ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်

http://www.dhammadownload.com

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုအမှတ် (၇၉/၉၀) (၇)

ထုတ်ဝေသူ

ဦးအေး (၀၂၄၂-မြို့)၊
ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် စာပေတိုက်၊
အမှတ် ၅၂၊ ၂၅-လမ်း၊ (စာဆိုတန်း) ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း– ၀၅၀၄၀။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးအေး (၀၁၆၉-မြို့)၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊
အမှတ် ၅၂၊ ၂၅-လမ်း၊ (စာဆိုတန်း)၊ ရန်ကုန်မြို့၊

နဝမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ – ၁၅၀၀

တန်ဖိုး ၅၀-ကျပ်။

၁၃၅၂-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လ။ ၁၉၉၁-နှစ်၊ မတ်လ၊

http://www.dhammadownload.com

၁၉၃၆-ခုနှစ်၊
ဆဋ္ဌမမြောက် ဂျော့ဘုရင်မင်းမြတ်
ကပ်လှူသော
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့တွင် နတ်ပြည်နတ်ရွာသို့ သာသနာပြုကြွတော်မူသော 'ရွှေကျင်နိကာယမဟာနာယက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ' ကျေးဇူးရှင် မူလသပြေကန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား.... ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပဋ္ဌကတ်ပုံနှိပ်တိုက် မိသားစုတို့က အမြဲပင် သတိရကန်ကော့လျက်ရှိပါ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဆရာညွှန့်

ဥာတိ ဝိသုံစာသာ မဟာပါဠိဒုဒေရသာ ဆာရာရုပုံ
ပြည်ကြီးမက္ကိုင်ဝိဇ္ဇာကာတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊
ပါဠိဆရာကြီး (ပုံ)၊

http://www.dhammadownload.com

မာတာဒေးချက် (၅-က)

တိပိဋကေ သာသနေ မူလံ၊ လုတသ္သ သဒ္ဒလက္ခဏံ – ဟူသည့်အတိုင်း၊ သုံးရပ်သော သာသနာတော်၏ အကြောင်းရင်း မူလကား ပရိယတ်သာသာလျှင် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပရိယတ်၏ အကြောင်းရင်းမှာလည်း သဒ္ဒလက္ခဏာပင်တည်း။ ထိုသဒ္ဒလက္ခဏာတို့ကို ကောင်းမွန်စွာ သိနိုင်ဖို့ရာမှာလည်း ဗျာကရဏ နိရုတ္တိ မည်သော သဒ္ဒါကျမ်းဂန်များကို သင်ယူခြင်းရှိဦးမှဖြစ်ပေသည်။ ထိုဗျာကရဏ-နိရုတ္တိ ဟူသော သဒ္ဒါကျမ်းများကို သင်ယူတတ်မြောက်ခြင်းမရှိပါက အက္ခရာတိုင်းတို့၌ လိမ္မာ, ပါးနပ်ခြင်း ဟူသော 'အက္ခရကောသလ္လဉာဏ်' ပုဒ်တိုင်းပုဒ်တိုင်းတို့၌ လိမ္မာ, ပါးနပ်ခြင်း ဟူသော 'ပဒကောသလ္လဉာဏ်' ထိုနှစ်တန် ရှင်သန်ခြင်း မရှိရကား ပရိယတ္တိမြမွှေ၏ အဓွန့်ရှည်စွာ တည်တံ့ခိုင်မြဲစေခြင်းကို မချ မစွမ်းနိုင်သည့်ပြင်, နိဗ္ဗာနပရိယောသာန - ဟူသော ဒေသနာစကားတို့၏ အကျိုးဆက်များကိုလည်း နေရာတကျ ခံယူသုံးဆောင်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ရုံမျှမက၊ ဒုန္နိဂ္ဂဟဇျုတ္တများသာ ဖြစ်၍၊ သာသနာစောင့်ကြိုး ပျက်စီးပျောက်ကွယ်ပို့ရာသာ ဖြစ်ခဗျတော့သည်။

ထို့ကြောင့် အက္ခရာ ပုဒ် ပါဠိနှင့် ရုပ်ခေတ်ပစ္စည်း အနည်းနည်းတို့ကို ခွဲခြားဝေဖန်၍ အခြေမှန်ကန်စွာ မသိနိုင်ပါက ဟေဓေါဖြင့် ဂန္ဓိင်ကောလင်းဝယ် ဆင်ကန်းကြီးသဖွယ် ပုဒ်တိုင်း-ပုဒ်တိုင်းတို့၌ ဆုတ်ဆိုင်းတွေဝေခြင်းဖြစ်ရမည်ကို–

"ယေ နိရုတ္တိ ံ န ဇာနန္တိ၊ ဇာနတွိ ပိဋကတ္တယံ။
ပဒေ ပဒေ ဝိကခေ်ယျ၊ ဝနေ အန္ဓော ဂဇောဝိယ"။

ဟူ-ရှေးဆရာကြီးများ မှာထားမိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေပြီ။ ယင်းသို့ မိန့်ကြားတော်မူသည်နှင့်အညီ၊ အက္ခရာပုဒ်ပါဠိနှင့် ရုပ်ခေတ် ပစ္စည်းတို့၌ လိမ္မာ, ပါးနပ်၍ 'အက္ခရာကောသလ္လဉာဏ်' 'ပဒကောသလ္လဉာဏ်' နှစ်တန်ပွားစီး ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး စည်ပင်ပြန့်ပွားစေရန် သောတုဇန အများပါင်းတို့၏အကျိုး မျော်ကိုးရည်သန်တော်မူသောစိတ်ထားဖြင့် 'ကျေးဇူးရှင် သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်, ဤမည်သော **သပြေကန် သဒ္ဒါကြီးနိဿယသစ်**'ကို သက်ဆိုင်ရာ သဒ္ဒါကျမ်းများစွာနှင့် အဋ္ဌကထာ, ဋီကာမဟာ-သင်္ကထာကျမ်းများမှ အဆိအသားများကိုပါ ကြားညှပ်ညှစ်ယူ၍ အသစ်တစ်မူ ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့ပါသတည်း။

http://www.dhammadownload.com

မှာ ထား ချက်

အထူး။ ။ကျေးဇူးရှင် သပြေကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ **သပြေကန်-သဒ္ဒါကြီး နိဿယသစ်**ကို ရိုက်နှိပ်ရာတွင် အကွာရာ ပုဒ် ပါ၌ အနုအထား အမှက်လက္ခဏာ များမှမကျန် တိကျမှန်ကန်စေရန် ကြပ်မတ်၍ရိုက်နှိပ်ပါသည်။ ကျေးဇူးရှင် မူလ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရပုတ္တိကိုလည်း မိမိတို့က ထား၀စဉ် ကြည်ညိုကန်တော့ လျက်ရှိရာတွင် အများသူတို့လည်းသိရှိ၍ ကြည်နှိုင်စေရန် သပြေကန်-သဒ္ဒါကြီး နိဿယသစ် ပဌမအကြိမ်ရိုက် ပထမတွဲတွင် အပြည့်အစုံပါရှိပြီးဖြစ်ပါ၍ ဤအတွဲ တွင် ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ခြင်းကို မပြုတော့ဘဲ လုံး၀ချန်လှပ်ခဲ့ပါကြောင်း။

ပြည်ကြီးမင်္ဂလာ
(၁၅-၅-၈၆)

ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၉၂၁-ခုနှစ်တွင် သဒ္ဒါရှုစ်ခန်း ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏။

× × × ×

၁၉၃၃-ခုနှစ်တွင် ပဏ္ဍမဆုံးအကြိမ် ပုံနှိပ်သည်။

အုပ်ရေ-၂၀၀၀

၁၉၅၂-ခုနှစ်	ဒုတိယအကြိမ်	။	၁၀၀၀
၁၉၅၆-ခုနှစ်	တတိယ ။	။	၁၀၀၀
၁၉၆၅-ခုနှစ်	စတုတ္ထ ။	။	၁၈၀၀
၁၉၆၈-ခုနှစ်	ပဉ္စမ ။	။	၂၀၀၀
၁၉၈၂-ခုနှစ်	ဆဋ္ဌမ ။	။	၁၅၀၀
၁၉၈၆-ခုနှစ်	သတ္တမ ။	။	၁၅၀၀
၁၉၉၁-ခုနှစ်	အဋ္ဌမ ။	။	၁၅၀၀
၁၉၉၃-ခုနှစ်	နဝမ ။	။	၁၅၀၀

http://www.dhammadownload.com

နိဒါန်း

နမော နိဒါန ဒေသကဿ ဇိနဝရဿ၊

"နိဒါန-ဒေသကံ ဇိနံ၊ ဇိနံ နမေ နိဒါန ကံ။
နိဒါန-နာယကံ သေဋ္ဌံ၊ သေဋ္ဌံ ဒေကု နိဒါ....ဇံ။" **သီဟဠရာဝတ္ထုန**

သိဒ္ဓါ-ဟိ-သိဒ္ဓကရ, ဗောဓိသမ္ဘာရ-သမ္ဘာရကာ, ပါရမီတော်အဟုန်ဆွဲကြောင့် ဘုန်းကုန်းကိုတို့ ဘဝဂ်ထိအောင် နွံသံကျော်ကြား လူ့သုံးပါးတို့၏ သေဋ္ဌနင်း အမင်း, မင်းတို့၏ ဦးခိုက်ရာ ရာဇာ-တိ ရာဇိန် ဒေဝါ-စီ ဒေဝိန် ပြဟ္မာ-တိ-ပြဟ္မိန် သိရိန္ဒအစစ် ဓမ္မရာဇမှန်ကူ သယမ္ဘူထွတ်တင် အစိန္တေယျ ဂုဏ်ပေါင်းရှင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဂေနေယျတို့နှင့် လျော်စွာ ဟောကြား တော်မူအပ်သော သာမုက္ကံသိက ဒေသနာ ပဇန္ဓ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ပါဠိသန္နိဝေသသည့် ဓမ္မဂမ္ဘီရ၊ အတ္ထဂမ္ဘီရ၊ ဒေသနာဂမ္ဘီရ၊ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရ၊ ဤလေးဝသော ဂမ္ဘီရ-ဟု ဆိုအပ်သော အစိန္တေယျဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ။သဒ္ဓ ဂမ္ဘီရ၊ အတ္ထ ဂမ္ဘီရ၊ သဒ္ဓတ္ထ+ဂမ္ဘီရ၊ အဓိပ္ပါယဂမ္ဘီရ-ဤလေးဝသော ဂမ္ဘီရ-ဟု ဆိုအပ်သော အစိန္တေယျဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်-

"အစိန္တေယျာ-နုဘာဝဿ ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဿ၊
ပါဠိနယော အ-စိန္တေယျော ဟောတိ။"

ဟု-မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ။ဤသို့ အစိန္တေယျ ဂုဏ်အပေါင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံ တော်မူသော ဒေသက ဖြစ်တော်မူသော မြစ်စွာဘုရားသည် အစိန္တေယျဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဒေသေတဗ္ဗ-ဓမ္မဟို့ကို ဟောတော်မူရာ၌ သဘာဝ နိရုတ္တိ ဖြစ်သော မူလ, မာဂဓ-ဘာသာဖြင့်သာ ဟောတော်မူအပ်၏။ ထိုဘာသာသည် အခြားသော ဘာသာများတို့ထက် လွန်မြတ်ရှေးကျသောကြောင့် သေဋ္ဌဘာသာ, မူလဘာသာ-ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုထိုက်ပေ၏။ ထိုဘာသာဖြင့်ပင်-ကပ်ဦးသား, သူ့စကားကို မကြားဖူးသူ, ပြဟ္မာ, ဘုရား, လေးဦးသားတို့ ပြောဆိုကြောင်းကို-

"သာ မာဂဓီ မူလဘာသာ၊ နရာယာ ယာ-ဒိ-ကပ္ပိကာ၊
ပြဟ္မာနော စ-သ္သုတာ-လာပါ၊ သမ္ဗုဒ္ဓါ စာ-ပိ ဘာသရေ။"

ဟု-မိန့်ဆို ကြကုန်၏။ ။ဘုရားရှင်သည်လည်း ထို မူလကာသာ သဘာဝ နိရုတ္တိဖြင့်သာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် (၈၄၀၀၀) သော ပိဋကတ် သုံးပုံ

http://www.dhammadownload.com

ဓမ္မက္ခန္ဓာ ပရိယတ်ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုဓမ္မက္ခန္ဓာ ပရိယစ်တို့၏ မကုယ် မပျောက်ဘဲ ရှည်ကြာ လေးမြင့် တည်တံ့နိုင်ခြင်း၏ မူလ - ပဘဝ ဖြစ်သော အကြောင်းရင်းကား - အကွရကောဒလွဉာဏ်၊ ပဒကောသလွဉာဏ်ပင်တည်း။ ထိုဉာဏ်မရှိခဲ့လျှင် ပရိယတ္တိ ဓမ္မတို့၏ ကာလရှည်စွာ တည်တံ့နိုင်ခြင်း၊ မကုယ် မပျောက်အောင် ဆောင်ယူမှတ်သား ဆင်ကြေးခြင်းငှာ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ်တော်အရှင် တို့ကိုချွန်ထား၍ တစ်ပါးပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မစွမ်းနိုင်ခဲပေ။ သို့မစွမ်းနိုင်ပါက နိဗ္ဗာန ပရိယောသာန ဒေသနာဓမ္မတို့၏ အကျိုးဆက်တို့ကို ခံယူစားသုံးခြင်းငှာ မစွမ်း နိုင်သည့်ပြင် အကွရာ သမယ-တည်တံ့နိုင်ခြင်း ဓာတ္ဌမ္ဘိတိ အကျိုး, ပွားတိုးစေနိုင် ခြင်းငှာလည်း မစွမ်းနိုင်ပေဘဲ့သည်သာတည်း။ သို့မစွမ်းနိုင်က ဒုဋ္ဌိကို့တွ်, ပဒ ဗျည္ဇနဖြစ်၍ သာသနာတော်ကြီး ပျက်စီးပျောက်ကွယ်ဖို့ရာသာ ဖြစ်ခဲ့ချေတော့၏။ ထို့ကြောင့်-

"ဒွေ.မေ ဘိက္ခဝေ - သဒ္ဓမ္မဿ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ ဒွေ? ဒုဋ္ဌိတွ်ဉ္စ မဒဗျည္ဇနံ အဇ္ဈော စ ဒုဋ္ဌိတော၊ ဒုဋ္ဌိတွ်ဉ်တွ်ဿ ဘိက္ခဝေ ဒွေ မေ့မွာ သဒ္ဓမ္မဿ သမ္မောသာယ အန္တရဓာနာယ သံဝတ္တန္တိ။"

ဟု-ဟောတော်မူသတည်း။ ထို့ကြောင့် ဒုဋ္ဌိတွ်တွ် ပဒ-ဗျည္ဇနသည် သာသနာတော်ကွယ်ပျောက်ခြင်း၏ မူလအကြောင်းရင်းကြီးတည်း။ ထိုပြင် သုနိတွ်ဓိတွ်, ပဒ-ဗျည္ဇနသည် သာသနာတော် ရှည်မြင့်စွာ စည်တံ့ခြင်း၏ မူလအကြောင်း ရင်းကြီးဖြစ်၏။ ထို သုနိတွ်ဓိတွ်, ပဒ-ဗျည္ဇန-ဟူသည်လည်း ကောင်းစွာသင်ယူအပ် သော အကွရသမယဉ်လည်း လိမ္မာသော သဒ္ဒါဉာဏ်နှင့် စပ်၍ဖြစ်၏။ ထိုဉာဏ်သည် လည်း သဒ္ဒါ.နုသာသနာ-ဟု ဆိုအပ်သော ဗျာကရဏ်းကျမ်းများနှင့်သာစပ်၍ ဖြစ်၏။ သို့အတူက်-ဗျာကရဏ, နိရုတ္တိ မည်သော သဒ္ဒါကျမ်းကို သင်ယူခြင်း မရှိ၍ သဒ္ဒလက္ခဏာကို ကောင်းစွာ မသိကုန်သော သူတို့သည် အဋ္ဌကထာနှင့် စာက္ခ ပိဋကတ်သုံးပုံကို နှုတ်ငုံဆောင်ကာ အိုးထိန်းစက်ကဲ့သို့ လည်စေနိုင်သော်လည်း သူတော်ကောင်းစာရေးတည်းဟူသော သာသနာတော်မြတ်ကြီးကို မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့အောင် ပြုစွမ်းနိုင်သော သူတို့ ဟူ၍ မခေါ်ဆိုထိုက်ကုန်။ အကြောင်းကား-ထိုသူတို့သည် အကွရာ ပုဒ် ပါဠိ, ရုပ်ဓာတ် ပစ္စည်းတို့ကို ခွဲခြမ်း ဝေဖန်၍ မှန်ကန်ကျန်, မသိနိုင်သည့်အတွက် ဟောမဝါမြင် ဂနိုင်တော်လမ်း၌ ဆင်ကန်းကြီးပမာ ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်းမှာပင် တွေဝေ ယိုမှားခြင်း ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့်-

http://www.dhammadownload.com

"ဃေ နိရုတ္တိ နာ ဇာနန္တိ၊ ဇာနမိ ပိဋကတ္တယံ။
ပဒေ ပဒေ ဝိကဒ္ဓေယျ၊ ဝါန အန္ဓဂဇော ဝိယ။"

ဟု--မိန့်ဆိုကြကုန်၏။ "သက္ကတ-ဗျာကရဏ်းကျမ်း ဆရာတို့ကား - သဒ္ဒါ-ဗျာကရဏ်းကို မတတ်လျှင် အလုံးစုံသော ဝေဒန္တသမယကို မသိနိုင်သည့်အပြင် အကွရာသမယကိုလည်း မကျမ်းကျင်၍ လူပင်ဖြစ်သော်လည်း လူဘေဘမဝင် လူရာ မရောက်ဟု ဆိုကုန်၏၊

"ဗျာကရဏာ.ဘာဒေ ဟီ သဒ္ဒထာ အ-သက္ကမော ဝေဒါဒိပါစိန-ဂန္ထဝိညာဏံ၊ ဉာဏ-ဘာဝေ ပါစိနဝေဒါဒိဂန္ထ-ကရဏံသုတရာ မသတ်ဖြ၊ တ-နွာဇသ ဥန္နတ္တဘာဝေါ ဥန္နတ္တဖြ-ဘာဝေ စ ပသုတုလ်ံ၊ ပသု-တုလျတ္ထေ မနုဿတ္ထဟာနိ တသ္မာ ဗျာကရဏ ဒမဝ မနုဿာနံ မနုဿတ္တ ပါပကံ၊ တေသံ ဂန္ထ-ဓန-ရက္ခကံ စ။"

ထို့ကြောင့် -- သမန္တ သဒ္ဒသတ္ထ-ဇ္ဇာဝ-ပါရဒဿီ-ဖြစ်တော် မူကြကုန်သော ရှေးရှေးဖြစ်သော ဆရာမြတ်တို့သည် ဝိသုဒ္ဓ ဇာနာနုဿရ၊ သုလလိက ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မရတနာတို့ဖြင့် ပြည့်နှက်သော ပိဋကတ် သုံးပုံတည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ကူးခတ်ကြောင်းဖြစ်သော မဟာနိရုတ္တိ, စူဠနိရုတ္တိ, ဗောဓိသတ္တ ဗျာကရဏ, သဒ္ဓဂုဏဗျာကရဏ, ကစ္စာယန, မောဂ္ဂလ္လာန, သဒ္ဒနီတိ' စသော ကျမ်းများပြုစီရင်တော်မူကြကုန်၏။ "ထိုဆွင့်-ဗောဓိသတ္တ ဗျာကရဏ, သဒ္ဓဂုဏ ဗျာကရဏကျမ်းများမှာ အလွန် ရှေးကျသော ကာလကပင် ကွက်ပျောက်ကြ၍ အမည်မျှသာ ကြွင်းရစ်တော့၏။ အာဒဂ်ရ မဟာကစ္စာယနထေရ် စီရင်အပ်သော နိရုတ္တိပိဋက-မည်သော မဟာနိရုတ္တိကျမ်း ယမကမဟာထေရ်မြတ် စီရင်အပ်သော စူဠနိရုတ္တိကျမ်းများမှာ သဒ္ဒနီတိကျမ်းဆရာကြီးများ လက်ထက်တိုင် ရှိသေးဟန် တူသော်လည်း ယခုအခါ ထိုကျမ်းများကို မတွေ့မြင်ရအော့ချေ။

သဒ္ဒနီတိ-ကျမ်းကို ပုဂံပြည် မဟာအဂ္ဂပဏ္ဍိတ-အရှင် အဂ္ဂဝံသမထေရ် စီရင်၏။ ထိုကျမ်းကား-ခာတုမာလာ, ပဒမာလာ, သုတ္တမာလာ-ဟု သုံးပိုင်း သုံးကဏ္ဍ တို့ဖြင့် နှက်နဲ့ဆန်းကျယ်စွာ ပြုစီရင်အပ်၍ ပညာရှိတို့နှစ်သက်အပ်သောကျမ်းပင် ဖြစ်သော်လည်း အလွန်ကျယ်ဝန်းများပြားလှ၍ စာသင်သားတို့ သင်ကြားဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်ကြဘဲ ကြည့်ရှုလေ့လာရုံမျှသာ ရှိတော့၏။ "မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်းကား ယခုအခါ ထင်ရှားလျက်ပင်ရှိ၏။ ထိုကျမ်းကို သီဟိုဠ်ကျွန်း, မဟာပရက္ကမဗာဟုမင်းလက်ထက်, ထူပါရာမကျောင်းတိုက်နေ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ် စီရင်အပ်၏။ ထိုကျမ်းကား -- ကစ္စည်းကျမ်း နောက်မှဖြစ်၍ ထိုကျမ်းဠ္ဍ မပါကြွင်းကျန်သော ပြယုဂ်ပုံစံတို့ကို သိမ်းသွင်းစီရင်သဖြင့် စင်ကြယ်သော သဒ္ဒတ္ထာ-

http://www.dhammadownload.com

မိမွါယိန္ဒြိခြင်း-စသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသဖြင့် ဝိညူ-ပဿဒ္ဓမင်ဖြစ်ပေ၏။ သို့ရာတွင် များစွာသော စာဆိုသူတို့သည် သင်ကြား ဆောင်ရွက်ခြင်းကိုကား မပြုကြကုန်။

ကစ္စည်းကျမ်းမှာမူကား—သုဂတပါဝစနာနုရက္ခ အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိကြကုန်သော ဗျာကရဏကျမ်းများတွင် အလွန်ရှေးအကျဆုံးဖြစ်၍ မူလ-ပဏာန လည်းဖြစ်၏။ မာဂဓကျမ်းဂန်နှင့်စပ်ဆိုင်ရာ သဒ္ဒါကျမ်းကို ပြုစီရင်ကြကုန်သော ပညာရှိအများတို့ အားထားမှီခိုရာဖြစ်၍ အကြီးအမှူး, ဦးစီး-ဥက္ကဋ္ဌ ပမုခလည်းဖြစ်၏။ ပရိယတ္တိ ဓမ္မ-တည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးကို ကူးခတ်ကြောင်း အလွန်ကောင်းသော လှေ, ဒေါင်းကြီးသဖွယ်လည်းဖြစ်၏။ သူငယ်တို့ သိလွယ်သော လိင်။ ချောညက် ပြေပြစ်သော သုတ္တရာစန, သဒ္ဒတ္ထနယသမူဏ္ဏ ဖြစ်၍ ပညာရှိအစပါင်းတို့ ခြိုးမှမ်းအပ်သော ပဿဒ္ဓတမဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

ထိုးကျမ်းကို နျာသ-ဋီကာကျမ်းပြု အရှင် ဝိမလဝုဒ္ဓိ-စသော ဋီကာဆရာကြီးတို့က စတေဒဂ်ဂ ရဟန္တာအရှင် မဟာကစ္စာယနထေရ် ပြုစီရင်သည်-ဟု ဖွင့်ဆိုကြ၏။ သို့ရာတွင် ဓာတိယသင်္ဂါယနာတင်တွင်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော 'ဥပဂုတ္တေန မာရော ဗန္ဓော'ပုံစံ, ပိဋကတ်တွင် မထင်ရှားလှသော 'သက္ကမန္ဓာတု' ပုံစံနှင့် 'သက္ကမုန္ဓာ စာဒီနဏ္ဍ' သုတ်ကိုထောက်လျှင် စတေဒဂ်ရ, ရဟန္တာအရှင်မဟာကစ္စာယန, မဟုတ်နိုင်။ ထိုအရှင်နှင့် အမည်တူသော ဝိသုဒ္ဓဉာဏာစာရ, အင်္ဂဝ မဒ္ဒဝ-စသော ဂုဏ်အပေါင်းတို့ဖြင့် အလွန်ထင်ရှားသော ပိဋကပရိယတ္တိ ပရိဗဟဂါဟက, သက္ကတ-သဒ္ဒသ္တ-ပါရဒသီ-ဖြစ်တော်မူသော အရှင်မဟာကစ္စာယန, မထေရ်ပင်တည်းဟု ဆရာတို့ဆိုကုန်၏။

ထိုအရှင် ကစ္စာယန မထေရ်မြတ်သည် နှုန့်စသော သက္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းပြုဆရာတို့မှ အစဉ်မပျက် ဆင်းသက်၍ လာသော ပါဏိနီ-ရှင်ရသေ့ စီရင်အပ်သော ပါဏိနီယ ဗျာကရဏ်းကျမ်း, သဇ္ဇမ္မ မည်သော ဆရာစီရင်သော ကလာပ် ခေါ်သော ကာယန္တ ဗျာကရဏ်းကျမ်း, ကျဿိ အစရှိသော အလွန်ရှေးကျသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းကြီးတို့ကိုလာသော ပါဝစနာနုလောမ သဒ္ဒတ္ထာနကနယ, ဝိနိစ္ဆယ အဖြာဖြာတို့ကို ကောင်းရာမရွေးနုတ် အကျဉ်းချုပ်၍ ပါဠိပိဋကတ်တော်နှင့် သင့်လျော်အောင် စီရင်ရေးသားအပ်သော ကျိကစ္စာယန ဗျာကရဏ်းကျမ်းသည် အလွန်ရှေးအကျဆုံးဖြစ်၍ ဆိုခဲ့သော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည့်ပြင် အရှင်ဝိမလဝုဒ္ဓိ-စသော ရှေးဆရာမြတ်တို့စီရင်အပ်သော နျာသဋီကာ, သုတ္တနိဒ္ဒေသဋီကာ, ကစ္စာယနဝဏ္ဏနဋီကာ, ရူပသိဒ္ဓိ, ဓာတုဋီကာ, နျာသအာဖဍ် သံပျင်ဋီကာ, နိရုတ္တိမဉ္ဇူသာဋီကာ-စသော ဋီကာ-နဋီကာ, ဂဏ္ဌိ,နိဿယ-စသော ကျမ်းပေါင်းများစွာခြံရံသဖြင့် ကြယ်ပေါင်းခံ,သည့် လမင်းကြီးပမာ လွန်စွာစာင့်တယ် ဖြိုးကြွယ်ပြည့်စုံလှသည့်အတွက် ထင်အံ့လေ့ကျက်, ဆောင်ရွက် လွယ်ကူသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့် ကက္ကရွဲတစ်ပန်း ပတ်မှုန်အလား စာသင်သားတည်း-ဟူသော ပျားပိတုန်းများစွာတို့ သင်အံဆောင်ရွက် လေ့ကျက် ပို့ချခြင်းကို ပြုကြကုန်သဖြင့် ယခုထက်တိုင် အလွန်ထင်ရှားလှပေ၏။

ထိုသို့ ပစာန, ပမုခ, ပသဒ္ဓတမ, သမွှရိပါရ, ပါကဋ စသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော ဤကစ္စာယန-ကျမ်းများကို ပညာရှိအများသို့ လက်ဝိုင်ပြကာ မိမိထံသို့ ရောက်လာသော စာသင်ပျိုတို့အား သဒ္ဒါအရာ, လိမ္မာနည်းရာ, အဝါးဝအောင် ပို့ချသင်ပေးတော်မူကြရာ ရှေးခေတ်-ခုခါ ရေးသားတော်မူကြကုန်သော ကစ္စည်းကျမ်း၏ မှီရာ အထွာ နိဿယဘို့သည် များစွာပင် ရှိကြကုန်သော်လည်း အချို့နိဿယမှာ အလွန်ကျဉ်း၍ သဘာဝမစုံလင်၊ အချို့မှာကျယ်၏ဟု-ဆိုရခြားသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်နည်းပါး ပုဒ်ထား, ပုဒ်ဖြန် အလွန်ရှုပ်ပွေလှ၍ စာသင်သားများတို့၏ စိတ်နှလုံးကို မပွားစေနိုင်သည့်ပြင် စာသင်သား များစွာတို့အား သဒ္ဒတ္ထ-နယ-ပဒေသ ရကြစေရန် နည်းလမ်း ညွှန်ပြရာကုန်သော စာချဆရာတို့မှာလည်း တေးရန် ထူးပြာသော မဟာဘမုဒ္ဒရာကြီး၏အလယ်၌ အလွန် ပြင်းထန်သော မုန်တိုင်းလေကြမ်းကြီး တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံနေရသော သင်္ဘောကြီး၏ တက်မကိုင် မာလိန်မှူးတို့အလား များစွာ အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံ၍နေကြကုန်၏။

သို့အတွက် ဤကစ္စာယန ဗျာကရဏ်းကျမ်း၏ နည်းညွှန်လမ်းပြသဖွယ်ဖြစ်၍ ခေတ်နှင့်လျော်ဒသာ နိဿယသစ်ကြီးတစ်ခုကား ဧကန်လိုလျက်ရှိသည်ဟု သိမြင်ကော်မူသော ညောင်တုန်းမြို့ "ရွှေဟင်္သာဒေါရဆရာတော်ဘုရားကြီး" သည် စာသင်သားတို့အား သနားခြင်းကရုဏာဓာတ်, အလေ့ထပ်တိုးပွား တိုက်ဂုန်း အပ်သည်ဖြစ်၍ သဒ္ဒ-တ္ထ, အဓိပ္ပါယတ္ထ, နယဆန်းကြယ်, နည်းအသွယ်သွယ်ကို သိလွယ်သန့်ရှင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ရေးသားနိုင်သော ဂမ္ဘီရ-တိက္ခ ဝိစိကြဉာဏ်မြေ-ထရ်မြတ်စာစပ်ပါးထံ ဤကစ္စာယနကျမ်း၏ အတ္ထနိဿယသစ်ကို ရေးသားရန် တောင်းပန် တိုက်တွန်းရမူကား ဇောင်းဖလစ္ဆ-ဟု အကြံပြစ်တော်မူသတည်း။

ထိုအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဉာဏ်တော်ဝယ် အကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဟံသာဝတီဒီဗစတြိတ် သဒ္ဒပြကန်မြို့ မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်သစ် "သပြေကန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး"ကို တွေ့မြင်တော်မူ၍၊ ဝါ၊ တွေ့မြင်ခဲတော်မူသော ညောင်တုန်းမြို့၊ ရွှေဟင်္သာဒေါရတိုက်၌ ယာပိုက် မွေ့လျော်, စံတော်မူဒသာ သံသာရ ဘီရုက, ယာသနာ့ဒ္ဓိမာမက ဝိနယ ကုက္ကုစ္စာက, လဇ္ဇီပေသလ ဘိက္ခာကာမ, ပရိယတ္တိဝိသာရဒ, ဘာသန္တရဆက, သက္ကစ္စပါရဂူ-ဖြစ်တော်မူသော 'ရွှေကျင်နိကာယ, မဟာနာယက ဆရာတော်ဘုရားကြီး'သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် 'သပြေကန်-ဆရာတော် ဘုရားကြီး'ကို ပရိယတ္တိ သာသနာ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတ်ကြီး၏ မူလပဘဝဖြစ်သည့်ပြင် စာသင်သားတို့အား လည်း အလွန်ကျေးဇူး များသော ဤကစ္စာယနကျမ်း၏မှီရာ-အတွက် နိဿယစကို ရေးသားရန် တိုက် တွန်း တောင်းပန်အပ်သတည်း။

ကွန်ပ်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရှေးမဆုက 'တိဗ္ဗိဓေ သာသနေ မူလံ၊ သုတသာ သဒ္ဒ-လက္ခဏံ' ဟူသည်နှင့်အညီ သာသနာတော် သုံးရပ်၏ မူလဘူတ အကြောင်းရင်းကား-ဝိနယတို့ သာသနာ ပင်တည်း။ ထို ပရိယတ္တိသာသနာတော်၏ အကြောင်းကား-သဒ္ဒလက္ခဏာပင်တည်း-ဟု နှလုံး ပိုက်တော်မူ၍ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သော 'ကစ္စာယန သံဓိတ္တဒီပနီ' မည်သော ကစ္စာယနသံဓိပ်နိဿယ, အဓိပ္ပာယ်, ရှပ်တွက်ပုံကျမ်း 'ရူပသိဒ္ဓိဒီပနီ' မည်သော ဂိုဏ်းစဉ်ကျမ်း၊ 'ဓာတ္ဝတ္ထသံခိပ်' ကျမ်း-စသော သဒ္ဒါဘက်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများကို ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့လေပြီ။

ထို နောက် သဒ္ဒါတက်ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်ကို ရေးသားတော်မူရန် အကြံ ဖြစ်သော်လည်း 'သုတ္တသင်္ဂဟ ပါဠိတော် နိဿယသစ်' ကျမ်းကို ရေးသားတော် မူရန် တောင်းပန်ချက်ကို ဇန်ခံတော်မူရ၍ ထို နိဿယသစ်ကို ရေးသားခိုက် သဒ္ဒါဘက်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများကို ရေးသားခွင့်မရ လိမ်ဖုံးသော လ ကဲ့သို့ ဖြစ်ရ လေသတည်း။

ထိုသို့ ဂင်းနိဿယကို ရေးသား၍ ဆုံးလုနီးတွင် 'ညောင်တုန်းမြို့၊ ရွှေဟင်္သာ တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး'၏ တောင်းပန်တိုက်တွန်းချက်ကို ဇန်ခံတော်မူရ ပြန်သဖြင့် ရှေးဖြစ်ရင်း အကြံတော်သည် ညစ်မျိုလွတ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းသော လ,ပမာကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြန်လေသတည်း။

ထို နောက်-သည် သာသနာတော်ကျိုးကို ဖြေမြော်ကိုးရည်သန် ဝန်ခံတော်မူ ချက်နှင့် ပေါ်ထွက်လာသောအကြံမှာ-ဝါးသည် သာသနာတော်မြတ်ကြီးကို ပွားစီး တိုးတက်ခြင်း၏ မူလ-ဘူတ ပဓာန-အခြေခံဖြစ်သော ဤကစ္စာယနကျမ်း၏မှီရာ အတွက်-နိဿယသစ်ကို ခေတ်နှင့်လျော်စွာ စာသင်သားတို့၏ နှစ်သက်မြတ်နိုး အားကိုးဘစ်ခု ဖြစ်လောက်မည့် အဘိယာစက ပုဂ္ဂိုလ် ကြည့်ညို နှစ်သက် လောက်သောအနေသို့ ရောက်အောင် ဉာဏ်စွမ်းရှိသလောက် အားထုတ် ရေး သားတော့မည် ဟူသည်ပင်တည်း။

ထိုအခါ-ကစ္စာယနကျမ်းနှင့်ဘက္ခ မာဂဓဘက်ဆိုင်ရာ ချာယ, ရူပသိဒ္ဓိ-စသော ဋီကာ,နဒီကာ ဂန္ထန္တရ,ဂဏ္ဌိ, နိဿယ-စသော ကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း၊ သဂ္ဂဟတဘက်ဆိုင်ရာ စန်းကျမ်းခေါ်-စန္ဒဝုတ္တိ, ဗျာကရဏ်းကျမ်း၊ ပါဏိနီ-ကာသိ ကာ ဝုတ္တိ ကာတန္တဝုတ္တိ-စသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း၊ ထိုမှ တစ်ပါး-ပိဋကတ်ဘက်ဆိုင်ရာ ပါဠိ,အဋ္ဌကထာ, ဂန္ထန္တရနှင့်ဇာတ္က မာဂဓ,သဂ္ဂဟတ

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓာန်ကျမ်းများပါမကျန် စုံလင်စေ့စပ်အောင် အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုပြီးလျှင် ထိုကျမ်းဂန်တို့မှလာသော သဒ္ဒ-တ္ထာ-ဓိပ္ပါယ ဝိနိစ္ဆယအဖုံဖုံတို့ကို အကုန်စင်ရှင်းစစ်၍ အနှစ်ကိုသာယူပြီးလျှင် ပုဒ်နေ, ပါဠိသွား ခြားနားသိလှယ်ရန် ခေတ်ဆန်သော စကားအသုံးအနှုန်း အဆုံးအဖြတ်တို့နှင့် လည်းကောင်း၊ ထုက်-ကက်, မေး, ဖြေ, အထွေးထွေသော စာစပ်, အရပ်ရင်သော အဓိပ္ပာယ်ဘို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အကျဉ်းမှတ်ဖွယ် သိလှယ်-ပြေပြစ်သော လက်ာအချုပ် ဆောင်ပုဒ်, ကဗျာဘို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ တံဆိပ်ပန်းနှယ် သင်္ကေတ အသွယ်သွယ်ဖြင့် ခြယ်လှယ် စီစဉ် တန်ဆာဆင်အပ်သည်ဖြစ်၍ ပဌာန်တွင် ပဒကွမဂုဏ်၊ ဝိစိတ္တနယ-သမ္ပဂ္ဂဏုဏ်၊ ဝိသဒ-ဝိနိစ္ဆယ-စသော ဂုဏ်တို့နှင့် ထက်ဝန်းကျင်ကြည့်စုံသော 'ကစ္စာနတ္ထ ဒီပနီ' မည်သော ဂျက်ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးနိဿယကျမ်းသစ်ကို ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ရှင် သပြေကန်မြို့၊ မဟာမွှေကာရာမတိုက်သစ်ကြီး၏ ဦးစီးနာယက ဖြစ်တော်မူသော သံသာရ ဘီရုက, သာသနဝုဠ္ဍမာမက, ဝိနယ ကုက္ကုစ္စက, လင်္ကာပေသလ, သိင်္ဂါကာမ, ပရိယတ္တိ ဝိသာရဒ, ဘာသန္တရဆေက, ဓန္ဆကာရက, သက္ကတ ပါရဂူ-ဖြစ်တော်မူသော ရွှေကျင်နီကာယ, မဟာနာယက "သပြေကန် ဆရာတော် ဘုရားကြီး" သည် ထန်သည်း လုံ့လ ဥဿဟ-ရွှေသွားဖြင့် ရေးသား စီရင်တော်မူအပ်လေသတည်း။

ဤသို့ မာဂဓ, သက္ကတ အဝဝသော ကျမ်းဂန်တို့ကို အဖန်ဖန်ကြည့်ရှု, ကောင်းဆိုသမျှ အဆီအနှစ်ကိုစု၍ သုတဂဓေသီ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား နယု-ပဒေသနယ-ဂ္ဂါဟ ဖြစ်စေခြင်းငှာ ရေးသားတီထွင် စီရင်တော်မူအပ်သော 'ဤ ကစ္စာနတ္ထဒီပနီ-နိဿယကျမ်းသစ်ကြီး' ပေါ်ထွက်၍လာခြင်းသည် ကပ်ဦးအခါ ကမ္ဘာသူ, ကမ္ဘာသားတို့သည် သယံပဘာ၊ ကင်းကွာသည့်အခိုက် အမိုက်ကြုံတွေ့ ငြိုးငွေ့ကြောက်ချမ်းလျက် အရောင်ပန်းတစ်ခုကို အားပြု-ငဲ့မြော်စဉ် အဇတာ-ဝေဟင်အတွင်း နေမင်းကြီးထွက်ပေါ်လာသလို သဒ္ဒါဉာဏ်အလင်း မရကြ ကုန်သေးသော စာသင်ပျိုနှင့်တကွ သဒ္ဒတ္ထ-နယဂဓသက သဒ္ဒါပါရဂူ ဖြစ်လိုသူ-လူ,ရှင်, ပေဟန်းအပေါင်းတို့၏ အားထား မှီခိုရာကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာပေသည်-ဟု ဆိုထိုက်ပေကြောင်း။

ဤသို့-မှီငြမ်းတစ်ခု အားကိုးပြုလောက်သော ဤနီဿယကျမ်းသစ်ကြီးကို လက်ကိုင်ပြု၍ ကြည့်ရှု သင်ကြားပို့ချကြကုန်သော လူ,ရှင်,ရဟန်း အပေါင်းတို့အား အက္ခရကောသလ္လ, ပဒကောသလ္လ, စသော ဉာဏ်ကိုရကြကုန်၍ ပါဠို, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ ကျမ်းတို့၌ ဖောက်ထွင်း သွား, လာရန် ဉာဏ်ကောင်း, ဉာဏ်မြတ်ကို ရကြကုန်သဖြင့် မကြာမီပင် ပိဋကတ္တယ ပါရဂူ အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်ခြင်း အက္ခရာပုဒ် ဝါကျတို့၌ တွေ့ခေခြင်းမရှိဘဲ ရဲရဲပိုင်ပိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အက္ခရ ပဒ ဝိနိစ္ဆယ အတ္ထဝိနိစ္ဆယ-စသော ဉာဏ်များတို့ကို ရရှိခြင်း၊ ထိုဉာဏ်ကို

http://www.dhammadownload.com

ရသဖြင့် အစိုးရ ပါဠိစာမေးပွဲကြီး၌ ငင်နှဲ့-ဖြေဆိုကလည်း အလွယ်တကူ အောင်မှန်းယူနိုင်ခြင်း စသော မုချအကျိုး၊ ပိဋကတ်၌ တွေ့ဝေခြင်းမရှိ၊ ပိုင်ပိုင်ဆိုးဖြတ် နိုင်သဖြင့် ပရိယတ္တိမမ္မ၌ ယထာဘူတ ကျန မှန်ကန်စွာ သိရခြင်း၊ သိတိုင်းကျင့် သဖြင့် နိဗ္ဗာန ပရိယောသာန တိုင်အောင်သော အကျိုးအဆက်ဆက်ကိုရကြမည် ကိုကား ယုံမှားဖွယ်ရာမရှိ ဖြစ်ပေကြောင်း။

ဆိုခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်အရပ်ရပ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဤ "နိဿယသစ်ကြီး"ကို ပရိယတ္တိ သာဿနာတော်မြတ်ကြီး ပွားစီးတိုးတက်ရန်ကို အခြေထား၍ သုစရဒဝသီ-ပဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်တကွ စာချ, စာပြင်, စာသင်ပဂ္ဂိုလ်တို့ အလွယ်တကူ ကောက်ယူ ကြည့်ရှုနိုင်ကြစေခြင်း အကျိုးငှာ (ရန်ကုန်မြို့၊ ၂၅-လမ်း၊ နံပါတ်-၅၂ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်)၌ 'ပါဠိဆရာ-ဆရာညွှန့်' ကြီးကြပ်ပြင်ဆင်၍ စက်တင် ပုံနှိပ်အပ်ပါသတည်း။

"ဂုဏ္ဍနာ အတိသခ်ိတံ သုတံ၊
သက္ကတာ,ဒီဟိ မာဂဓေဟိ,ဒံ၊
မေဒံ အာဒါယ စာဂတံ၊
နယ-သမ္ဘုဏ္ဏံ နိစ္ဆယံ ဝရံ၊"

"နာနာ-နယေဟိ ဂုရုနာ အတိသောဘနဏ္ဍံ၊
မဏ္ဍိယာ တာယ ပဘဝံ အတိ-သခ်ိတာယ၊
သိသ္သေန တာယ ယတိနာ ရစိတံ နိဒါနံ၊
ဘဒ္ဒန္တ-သာသန,စဇ,ဂ္ဂဟီတာ,ဝုယေနာ,တိ။"

ဘဒ္ဒန္တ-သာသနဓဇ-ဂဏဒါဓိက
မဟာဝမ္မိကာရုမိက

× × ×

နဝမအကြိမ်-ရိုက်နှိပ်ခြင်း

*သဗြေကန်-သဒ္ဒါကြီးနိဿယသစ်ကို မူလ-ပါဠိဆရာ-ဆရာညွှန့် တည်းဖြတ်ထားခဲ့သည့် မူအတိုင်း ပါဠိပါရဂူ ခမ္မာစရိယ ဦးသုဇ်က ကြီးကြပ် ပြင်ဆင်၍ ကိုက်ပိုင်ရှင် ဦးအေးနှင့် အဖွဲ့သားများက ထပ်မံရိုက်နှိပ်အပ်ပါကြောင်း။

http://www.dhammadownload.com

သင်္ကေတ – ပညာပနံ

မှာသားချက်။ ။ကျွန်-နိဿယသစ်ကျမ်း၌ သုတ်နက်များကို ရှုပသိဒ္ဓိသို့လိုက်၍ အနက်ပေးသည်သာများသဖြင့် ဝတ္တိန္ဒ့်မကူသော အချာလည်းရှိ၏။ စ, ပိ ဝါ-သဒ္ဒါများသုတ်၌သာပါ၍ ဝတ္တိ၌မပါသည်လည်းများ၏။ ဝတ္တိ၌ စ, ပိသဒ္ဒါထိုင်၍ အနက်ပေးသောအရာ နည်းပါးလှ၏။ ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဒါကိုသာ အရေးယူသည်များ၏ သမုစ္စယ, အနုကမုန-စသော စ, ပိ သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို သူငယ်များအဝါးဝစေရန် ရသင့်သောအရာတိုင်းယှဉ်၍ သုတ်အနက်ပေးသည်။ သို့အတွက် ဝတ္တိန္ဒ့်မညီ-ဟု အပြစ်ဓာင်ခြင်းမှ ခွင့်လွှတ်ရေးတော်မူကြပါရန်၊ ။ထို့ပြင် ကျမ်းကျဉ်းစေရန် သင်္ကေတ-နည်းမျိုးဖြင့် ချုံးထားသော အောက်ပါအမည်များကိုလည်း သတိပြုစောင့်မူကြရန် ဖော်ပြပါသည်။

နျာသ-ဉာသ်ကျမ်း	....ကို....	ဉာ-
သုတ္တန်ဒေသ	"	နိ-
ကစ္စာယနဝဏ္ဏနာ	"	နာ-
ရူပသိဒ္ဓိ	"	ရူ-
၎င်း-ဋီကာ	"	ရူ-ဋီ-
သဒ္ဒနီတိ	"	နီတိ-
ဗာလာဝတာရ	"	ဗာ-
၎င်း-ဋီကာသစ်	"	ဗာ.ဋီ.သစ်-
၎င်း-ဋီကာမဟာင်း	"	ဗာ.ဋီ.မဟာင်း-
သဒ္ဒတ္ထဘေဒစိန္တာ	"	စိန္တာ-
မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရား	"	ဂုရု-
တံတေား- ဆရာတော်ဘုရား	"	တံ-
ဋီကာကျမ်းများ	"	ဋီ-
ပုဒ်ဖြတ်,ပုဒ်ခွဲ,အမြောက်	"	×
ပုဒ်စပ်ခု-သမ္မန္ဓ	"	+

http://www.dhammadownload.com

ဤသပြေကန် သဒ္ဒါကြီး နိဿယသစ်

ကျမ်းကြီးသည် ကျမ်းပြု ရုံး သပြေကန် – "မဟာဓမ္မိကာရာမ တိုက်သစ် အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတတွဲရ မူလဆရာတော်ဘုရားကြီး" သက်တော် ထင်းရှားရှိစဉ်ကပင် လက်ရေးမူမှ ပုံနှိပ်မူအဖြစ်သို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင် ပဋ္ဌိ ဆရာကြီး ဆရာညွှန့်နှင့် ကြိုးကြပ်၍ ငထမဆုံး အကြိမ် သဒ္ဒါ ဂ-ခန်း ဆုံးခန်းတိုင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ စာချုစာသင် မရီယာဒ်မင်းသူတို့ လေ့လာကြည့်ရှု လက်သုံးဘစ်ခု ပို့ချရိုး ပြုခဲ့ကြသဖြင့် ဝယ်ယူလူဒါန်းပူဇော်ကြသူ ဥပါသကာ ဥပါသိကာ အလှူရှင် ဒါယကာ အပေါင်းတို့အား 'ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ရှင်' ဦးခေအားနှင့် မိသားစုက အထူးပင် ကျေးဇူးဥပကာရ တင်လျက်ရှိပါကြောင်း။

သို့ဖြစ်လေရကား ပရိယတ္တိဓမ္မ – ဂန္ထကာရက – ဂဏ်ဝါစက ဓမ္မာစရိယ သာသနာ့ အောင်ပန်း, တံခွန်ငြမ်း ပြုလိုကြသူများအပြင် မူလဆရာတော်ဘုရားနှင့်တကွ ရုံးသပြေကန် - မဟာဓမ္မိကာရာမတိုက်သစ်ရှိ ဆရာတော်ကြီးနှင့် သံဃာ အရှင် သူတော်မြတ် အပေါင်းတို့အား 'ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်' ရှင်များက ကျေးဇူးဂုဏ်တော်ကို အာရုံမဇယပ် အထပ်ထပ်ကန်တော့လျက် ရှိပါကြောင်း။

http://www.dhammadownload.com

သပြေကန်

သဒ္ဒါကြီးနိဿယသစ်

တတိယစာအုပ်

၇–ကိတ်

နမော ကဒ်-ဆ္စေဒိနေး အနန္တ-ဇိနဿ
အာသိသ – ပတ္ထနာ

"ကိတ-ပွဒေန ပဏ္ဍိတံ၊
ကိတံ ဒေသေသိ.မက္ခရံ။
ကိတ-က် ကိတ-နေယျာနံ၊
ကိတံ-ဒဒါတု မေ ဝရံ။"

ကိတံ-ကိတော၊ ကိလေသာ ဝဋ်ဆွဲယဉ်ကို၊ ချွတ်ပယ်ဖြုတ်ချ၊ သက္ကတ္ထကြောင့်, ကိတ-အမည်ရှိတော်မူသော ယော-ဇိနော၊ ငါးမာရ်အောင်တတ်, အကြင်သဗ္ဗညုဘုရားမြတ်သည်။ ကိတ-နေယျာနံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲဘည်းဟူသော သံသရာဝယ်, သစ္စာလေးပါး-တည်း-ဟူသော အဖိုးဖြင့် ဝယ်ယူ အပ်ကုန်သော ဝေနေယျ ဟိန္ဒဂူ, မျှားပိုလ်လူတို့အား၊ ကိတ-ပွဒေန၊ ကိတ်ပုဒ်ဖြင့်၊ မဏ္ဍိတံ၊ သောတာ-လက်ခရ, သဒ္ဒသုတိ, နား-ဝင်ငြိအောင်, ပါဠိအဆင်, ဆင်ပြင်တင့်တယ်စေအပ်သော၊ ကိတက်၊ ဝဋ်မြစ်အယုတ်, အကုန်ပြုတ်-အောင် ထုတ်နုယ်ပယ်ခွာကြောင်းဖြစ်သော၊ အကွာရံ၊ မကုန်မခန်း, မည်ကြီးနွမ်းတဲ့, လန်းလန်းစိမ်းရင်, အသစ်စက်စက်ကဲ့သို့ပင် အမြဲတည်နေတတ်သည့်, ဝိမုတ္တိ တရားတော်မြတ်ကို၊ ဒေသေတိ၊ အဂ် ရွှစ်ဘော်, အသံတော်ဖြင့်, ဟောဖော်-ဆုံးမတော်မူလေပြီ၊ ကိတံ-ကိတော၊ ကိလေသာ-ဝဋ်နွယ်ကို, ချွတ်ပယ်ဖြုတ်ချ, သက္ကတ္ထကြောင့်, ကိတ, အမည်ရှိတော်မူသော၊ ယော-ဇိနော၊ ငါးမာရ်အောင်တတ်, ထို သဗ္ဗညုဘုရားမြတ်သည်၊ မေ.မမ၊ ကိတ်ကျမ်း၏ အတ္ထ-နိဿယကို ဖွင့်ပြရေးသားလတ္တံ့သော အကျွန်ုပ်အား၊ ကိတံ၊ ဘေးအတန်တန်, ရန်အသွယ်သွယ်, အန္တရာယ်-အရှုပ်ရှုပ်, မကောင်းသော အနိဋ္ဌရုပ်တို့ကို, ရှင်းဖြတ်

http://www.dhammadownload.com

က–"ပုဒ္ဓံ ဉာဏသမုဒ္ဒံ၊ သဗ္ဗညုံ လောကဟေတုံ ဓီဏာ-မတိ။
ဒန္ဓိတ္ဝာ ပုဗ္ဗဖဟံ၊ ဝက္ခာမိ၊ သဒ္ဒသာဓနံ ကိတ-ကပ္ပံ၊"

က–ပထျာ အနိယာဂါထာ၊ အဟံ၊ ဝါသည်၊ ဉာဏ-သမုဒ္ဒံ၊ ဉာဏ်တည်း ဟူသော သမုဒ္ဒြာရှိဖော်မူထသော၊ သဗ္ဗညုံ၊ ခပ်သိမ်းသော တရားကို သိတော်မူလေ့ရှိထသော၊ လောကဟေတုံ ဓီဏာ မတိ၊ လောက-ဟူသော အကြောင်းကြောင့် မကုန် မခန်းနိုင်သော ပညာရှိဖော်မူထသော။ ပုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ပုဗ္ဗံ၊ ကျမ်းကို အားမထုတ်မီ ရှေးဦးစွာ။ ဒန္ဓိတ္ဝာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ သဒ္ဒသာဓနံ၊ သာဓန ခုနစ်ပါးနှင့်စာကျဖြစ်သော။ ကိတ-ကပ္ပံ၊ ကိတ်ကျမ်းကို၊ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုပေအံ့။

ပယ်ချ, သက္ကတ္ထကြောင့်, ကိတ-အမည်ရှိသော။ ဝရံ၊ ကိုယ့်စိတ်ကြည်နူး, ဉာဏ်ကုန်မြူးရန်, အထူးအမြတ်, အောင်ဆုလာဘ်ကို။ ဒဒါတု၊ မပျက်ကွက်စေပဲ, ဆက်ဆက်ကြီး ပေးသနား၊ တော်မူပါဘုရား။

ကိတ်မည်ပုံ-ကိတ်-ဟူသည် ကိတ-ပုဒ်ရင်း၊ တ-က, အ-ကို ဖျောက်၍၊ တ-ထက် တံမဲ့နှုန့် 'ကိတ်'ဟု ရေးသားရွတ်ဖတ်ကြသည်။ ။'သိဿာနံ ကခ်် ကိရတီ အပနေတီတိ-ကိတ'လုပ်၊ ယံ-ဖခံ၊ အကြင်ပုဒ်သည်။ 'သိဿာနံ၊ စာသင်သားတို့၏။ ကခ််၊ ယုံမှားခြင်းကို။ ကိရတိ-အပနေတိ၊ ပယ်ဖျောက်တတ်၏-ပေး၊ ကိရ-ဓာတ်၊ အပ နယန အနက်ဟော၊ ဏ-စသော ပစ္စည်းများကို စာသင်သားတို့၏ သဒ္ဒါအနက်၌, မှေးယှက်သော ယုံမှားကို ပယ်ရှားဖျောက်လွှင့်တတ်၍ 'ကိတ်' ဆိုသည်။ ။ထိုကိတ်သည်လည်း 'သာဓျတေ အနေနာ-ဓီ-သာဓနံ'။ အနေန၊ ဤပစ္စည်းအားပါင်းဖြင့်။ ကြိယာ၊ ကြိယာကို။ သာဓျတေ၊ ပြီးစေအပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ တံ ထိုပစ္စည်း အပေါင်းသည်၊ သာဓနံ၊ သာဓန-မည်၏-ဟူသည်နှင့်အညီ၊ သာဓနလည်း မည်ပြန်၏၊ သာဓန-ဟူသည်လည်း 'သတ္တိပင်' တည်း။ ထိုသတ္တိ-ဟူသော အကျိုးအနက်ကို ဟောသောကြောင့် သဒ္ဒါ သည်လည်း၊ ဖလူပစာအားဖြင့် သာဓနပင် မည်၏။

ထိုးသာဓနသည်–ကတ္တုသာဓန၊ ကမ္မသာဓန၊ ကရဏသာဓန၊ သမ္ပဒါနသာဓန၊ အပါဒါန သာဓန၊ အဓိကရဏ သာဓန၊ ဘာဝ သာဓန-ဟူ၍ ခုနစ်ပါးတည်း၊ ထိုတွင် တတ်-ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကတ္တု သတ္တိကို ဟောသော သာဓနသည် ကတ္တု သာဓနမည်၏။ အပ်-ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကမ္မသတ္တိကိုဟောသော သာဓနသည်။ ကမ္မသာဓန။ ကြောင်း-ဟူ၍ ပေးအပ်သော ကရက သတ္တိကို ဟောသော သာဓနသည် ကရဏ သာဓန၊ ရာ-ဟူ၍ပေးအပ်သော သမ္ပဒါန သတ္တိကို ဟောသော သာဓနသည် သမ္ပဒါန သာဓန၊ ရာ-ဟူ၍ပေးအပ်သော အပါဒါန သတ္တိကို ဟောသော သာဓနသည် အပါဒါန သာဓန၊ ရာ-ဟူ၍ ပေးအပ်သော အဓိကာသ

http://www.dhammadownload.com

၈-"သာဓေန မူလံ ဟိ ပယောဂ၊ မာဟု ပယောဂ မူလ-မတ္ထုံ။
အတ္ထေ ဝိသာရဒ မတယော၊ သာသနသ္မိ ဓရ ဇိနသ္မ မတာ။"

၈-ဝိပုလာ အရိယာဂါထာ-ဟိ-ယသ္မာ၊ အကြောင်းကြောင့်။ အတ္ထေ၊ အနက်၌။ ဝိသာရဒ-မတယော၊ ရဲရင့်သော ပညာရှိကုန်ထသော။ ဇိနသ္မ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနသ္မိ-ဓရ၊ သာသနာတော်ကို ကောင်းစွာဆောင်ကုန်ထသော။ မတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ပယောဂံ၊ ပြုယုဂ်ပုံစံကို။ သာဓန-မူလံ၊ သာဓနသျှင်အကြောင်း ရှိ၏-ဟူ၍၊ အာဟု၊ ဆိုကုန်ပြီ။ အတ္ထ-သ္မ၊ အနက်ကိလည်း။ ပယောဂ မူလံ၊ ပြုယုဂ်ပုံစံသျှင်, အကြောင်းရှိ၏-ဟူ၍။ အာဟု၊ ကုန်ပြီ။

သတ္တိကိုဟောသော သာဓနသည် အဓိကာရဏာ သာဓန၊ ခြင်း-ဟူ၍ ဖေးအပ်သော ကြိယာ-ဟု ဆိုအပ်သော ဘောကို ဖော်သော သာဓနသည် ဘာဝသာဓန မည်လည်း-ဟု အကျဉ်းမှတ်။

ဆောင်ပုဒ်-"ကဏ် ကရိဏ်း ကံ၊ သံ-ပဒါနိကာ၊ ဓိကရဏ-
ဘာဝါ၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ပြားလှာသာဓန။
ကြောင်း-ဖာရဏတ်၊ တတ်-ကတ္တားဟူ၊ ရာမူသုံးရုပ်၊
ကံမှာအပ်၊ သေသတ်မယ့်ငှဲ၊ ဘောမှာ ခြင်း၊
ပတတ်တစ်ကောင်, ကြောင်တစီး၊ အပ်-တစ်စင်း၊
ရာ-သုံးခင်း၊ ခြင်းတစ်လုံး။"

ဟူ၍လည်း-ဆရာတို့ ဆိုရိုးပြုကြကုန်၏။ ။ကာရက, သာဓနတို့၏ အထူးကား-ကြိယာ ပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့ရ, စပ်ဖက်သော အံ-စသော နာမ်ဝိဘတ်၊ အာချာတ်ဝိဘတ်နက်ဖြစ်သော သတ္တိသည် ကာရက၊ ဓာတ်နှင့်တကွသော ကိတ်-ပစ္စည်း၏ အနက်သတ္တိသည် သာဓန၊ နာမ်ဝိဘတ်, အာချာတ် ဝိဘတ်-ဟူရာ၌ 'ပါစကော ဩဒနံ ပစတိ၊ ပါစဒကော ရညာ ဩဒနံ ပစာပိယတေ'စသော ဝုတ္တ ကံ-ကတ္တား တို့၌ နာမ်ဝိဘတ်သည် ဧောတကမ္မသာ၊ အာချာတ် ဝိဘတ်သာ ဟောအပ်၍၊ အာချာတ်ဝိဘတ်နှင့် သတ္တိကို ကာရက၊ ဒေ-ဝုတ္တ-ကံ, ကတ္တား စသည်တို့၌ နာမ်ဝိဘတ် ပါစကဟုတ်၍ နာမ်ဝိဘတ်နက် သတ္တိကို ကာရကဟိုသည်။ ။တစ်နည်း-ဝါကျအခိုက်၌ ကာရက၊ ကိတ်ပြီး နိပ္ပန္နဖြစ်သော် သာဓန၊ ပစ္စတ ဩဒနော ယေနာ-တိ-ပါစကော' ပုံစံ၌ 'ပစ္စတေ ဩဒနော ယေန'ဟူသော ဝါကျအခိုက် အတန့်၌၊ ယေနစယ်, နာ, ဝိဂတ်၏ အနက်သတ္တိ ကာရကသည်၊ ပါစကော-ဟူသော ကိတ်ပြီး နိပ္ပန္နပုဒ်၌ ကွ၊ ပစ္စည်း၏ အနက် ချက်တတ်သော သတ္တိ-ဟူသော သာဓနဖြစ်သည်-ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

၈--"အန္ဓော ဒေသက ဝိ ကလော၊ ဃတ-မခုတောလာနိ ဘာဇနေဟိ ဝိနာ။
နဒ္ဒော နဒ္ဒာနိ ယံထာ၊ ပယောဂ-ဝိကလော တထာ အတ္ထော။"

၈--ပထျော အရိယာဂါထာ-ကိ.မ်ဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား။ **ဒေသက** ပိကလော၊ တုတ်စွဲလမ်းပြုသူမရှိသော။ အန္ဓော၊ ယူကန်းသည်။ နဒ္ဒော ယထာ၊ ပျက်စီးသကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ဃတ မခု တောလာနံ၊ ထောပတ်, ပျား, ဆီတို့သည်။ ဘာဇနေဟိ၊ တည်ရာ အိုး,ခွက်တို့နှင့်။ ဝိနာ၊ ကင်း၍။ နဒ္ဒာနိ ယထာ၊ ပျက်စီးကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ပယောဂ ပိကလော၊ ပြယုဝ်ပုံစံမှကင်းသော။ အတ္ထော၊ အနက်သည်။ နဒ္ဒော၊ ပျက်စီးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

"ပရ-ဘာဝ-ပဒါ.ပေက္ခီ၊ သ-အ.မာဒီ တု ကာရကံ။
ပစ္စယဿ သ.ဓာတုဿ၊ အတ္ထ ဘူတံ တု သာဓနံ။
ဝါကေ္ယ ဝါ ကာရကော ယော တံ၊ ပသိဒ္ဓေ ယ.ဉ္ဉ သာဓနံ။
ကာရကံ ပုန မေတသ္မိံ၊ အယ.မေသံ ဝိသေသတော၊"စိန္တာ

ပါစကံ--ပဿတိ တေ့.တ္ထ၊ ပါစကံ ပဿတိ-ဟူသော ဝါကျ၌။ ပရ-ဘာဝ-ပဒါ.ပေက္ခီ၊ ပစန ကြိယာမူတစ်ပါး, ပဿတိ ကြိယာပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့ရသော။ သ-အ.မာဒီ၊ အံ-စသော နာမ်ဝိဘတ်, အ်ာချာတ်, ဝိဘတ်နက်ဖြစ်သော သတ္တိသည်။ ကာရကံ၊ ကာရမည်၏။ သ-ဓာတုဿ၊ ပစ-ဓာတ်နှင့်တကွသော။ ပစ္စယဿ၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်း၏။ အတ္ထ-ဘူတံ တု၊ အနက်ဖြစ်သော သတ္တိသည်ကား။ သာဓနံ၊ သာဓနမည်၏။ ဝါကား။ ဒါ.ကေ္ခ၊ 'ပစ္စတေ ဩဒနော ယေန' စသော ဝါကျအခိုက်၌။ ယော ကာရကော၊ အကြင် ယေန-စသော ကာရကသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ-ကာရကံ၊ သည်။ ပသိဒ္ဓေ၊ ပါ.ကော-စသည် ကိတ်ပြီးပုဒ်၌။ သာဓနံ၊ သာဓန ဖြစ်လာ၏။ တေသ္မိံ-ပသိဒ္ဓေ၊ ထိုကိတ် အပြီးပုဒ်၌၊ ယ.ဉ္ဉ သာဓနံ၊ အကြင်သာဓနသည်လည်း။ ပုန၊ တဖန်။ ကာရကံ၊ ကာရကသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်လာ၏၊ အယံ၊ ဤသည်ကား။ သေံ-ထိုသာဓန,ကာရကနှစ်ပါးတို့၏။ ဝိသေသတော၊ ထူးသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ။ပါစကော-စသော ကိတ်ပြီးပုဒ်သည်၊ ပစတိ-စသော စင်စစ် ကြိယာပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့ရသောအခါ၊ ကိတ်ပစ္စည်းအနက်, ချက်ဟတ်သော သတ္တိသည် သကတ်လာ၍ဖြစ်ပြန်သဖြင့်၊ ယင်းသာဓန နောက်ဆုံးမှ ကာရက ခြောက်သွယ် ပေါ်လာနိုင်သည်ကို၊ သာဓနက, ကာရကဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ။ဖစ်နည်း-ကာရကမှာ အံ-စသော ဝိဘတ်ခြောက်လုံးနှင့်ယှဉ်၍၊ သာဓနမှာ ပထမဝိဘတ်တစ်လုံးနှင့်သာ ယှဉ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဃ - "တသ္မာ သံရက္ခဏတ္ထံ၊ မုနိဝစနံ ဣတ္ထာ ဒုလ္လဘဿာဟံ။
ဝက္ခာမိ သိဿာနုသိဿကာဟိတံ၊ ကိတကပ္ပံ သာဓုနာ ယုတံ။"

ဃ-အရိယာဇာတိဂါထာ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒုလ္လဘဿ၊ ရခဲဿာ။ မုနိ-ဝစန.တ္ထဿ၊ မြတ်စွာဘုရားပါဠိတော်၏အနက်ကို။ သံရက္ခဏတ္ထံ၊ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်နိုင်ဖို့ရာ။ သိဿာနုသိဿကာဟိတံ၊ တပည့်သားတို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော၊ သာဓုနာ၊ သာဓုနုစ်ပါးနှင့်။ ယုတံ၊ ယှဉ်စပ်သော။ ကိတ-ကပ္ပံ၊ ကိတ်ကျမ်းကို။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုပေအံ့။

"ကာရက်-သာဓနာနန္တ၊ ကော ဝိသေသော ကိမန္တရံ။
သာဓနံ ဝိဘတ္တိ ကော်၊ ကာရက်န္တ၊ ဆဓာ ဌိတံ။" ဇာလိနီ

တု-စောဠနာအံ့၊ ကာရက-သာဓနာနံ၊ ကာရက,သာဓနနုစ်ပါးတို့၏၊ ဝိသေသော၊ ထူးခြားပုံကား။ ကော၊ ဘယ်လိုပါနည်း။ **ကိံ**၊ အဘယ်သို့လျှင်၊ **အန္တရံ**၊ ထူးခြားပါသနည်း။ (ကာရကလည်း ကြိယာကိုပြီးစေ၊ သာဓနလည်း ကြိယာကို ပြီးစေသည်ဖြစ်ရာ၊ ယင်းနုစ်ပါးတို့၏ထူးခြားပုံ ဘယ်လိုပါနည်း-ဟူလို)။ **သာဓနံ**၊ သာဓနသည်။ ဝိဘတ္တိ-ကော်၊ ပထမာဝိဘတ် တစ်လုံးသာယှဉ်၍။ ကာရက.န္တ၊ ကာရက်မှာမူကား။ ဆဓာ ဌိတံ၊ အံ့-စသော ဝိဘတ်ခြောက်လုံးကို ယှဉ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဝိဘတ်ဟောဘီ၊ သင်း သတ္တိ၊ သိတော့ ကာရက။
ပစ္စယ.ဝါစက သတ္တိဟာ၊ မှတ်ပါ သာဓန။
ဝါကျခိုက်မှာ၊ ကာရကာ၊ ပြီးခါ သာဓန တစ်နည်းပြ။
ကာရကတွင်၊ ဝိ-ခြောက်ထင်၊ ပ-ယှဉ် သာဓန်-နည်းတဝ။"

အနုသန္ဓေ-ဤသို့ ကော့ကံ့ကဏ္ဌား၊ သုံးပါးသောသာဓနနှင့် တကွဖြစ်သော အာချာတ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းတီထွင် စီရင်တော်မူပြီး၍၊ ယခုအခါ သာဓန ခုနစ်ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ကိတ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းတီထွင် စီရင်တော်မူလိုသော ကစ္စည်း, ဆရာ မဟာထေရ်မြတ်သည်၊ ထို ကိတ်ကျမ်း၏ ဗဟုဝိသယ ဖြစ်၍ မိမိ၏ဘေးရန် ဘုံ တုန်းလှုန်ကာကွယ်နိုင်ကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော သတ္တုပဏာမ ကို ရှေးဦးစွာဖော်ပြလျက်၊ ဆိုလတ္တံ့သော ကိတ်ကျမ်း၏ ဂုဏ်ဝိသေသကိုလည်း ဖော်ပြတော်မူလိုရကား "ဗုဒ္ဓံ ဉာဏ သမုဒ္ဒံ' စသော ဂါထာကိုမိန့်။ ။ဤ၌ ပထမ ဂါထာဖြင့် ပဏာမ, ဖဏာမိတပ္ပ, ပဏာမဖေတု, ပဋိညာ, ပဋိညာတတ္ထ တို့ကိုပြ၍၊ နောက် သုံးဂါထာဖြင့် ကျမ်း၏ ဂုဏ် ဝိသေသနှင့်တကွ ပယောဇဉ်ကို

http://www.dhammadownload.com

၅၂၃ ဓာတုယာ ကမ္မာ.ဒိမှိ ဏော်။ ။ကမ္မာ.ဒိမှိ၊ အစဉ် အံ့,မုဒ်ရှိသည်၊ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဓာတုယာ၊ ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဥ်။ ဏော်၊ ဏ-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတီ၊ ၏။ ။ကမ္မာ.ဒိမှိ၊ သည်။ သတိ၊ သော်၊ ဓာတုယာ၊ မှ၊ ပရေ။ ဥ်။ ဏ်-ပွစ္စယော သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကမ်း၊ အမ္ဘကို (အလုပ်ကို)။ ကရောတိ၊ ပြု (လုပ်) တတ်၏၊ ဣတိ (ဤမသွေ)၊ ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ကမ္မ-ကာရော၊ အမ္ဘလုပ်သမားမည်၏။ ဒဗ္ဗံ၊ ဤအတူ။ ကုမ္ဘ-ကာရော၊ အိုးထိန်းသည်။ မာလကာရော၊ ပန်းသည်၊ ကဋ္ဌ-ကာရော၊ ထင်းခွေသမား။ ရထ-ကာရော၊ ရထားအလုပ်သမား။ ရဇတ-ကာရော၊ ငွေပန်းထိမ်သည်။ သုဝဏ္ဏ-ကာရော၊ ရွှေပန်းထိမ်အည်။ ပတ္တ.ဂ္ဂါဟော၊ ခွက်လက်စွဲ၍ တောင်းစားတတ်သူ။ တန္တ-ဝါယော၊ ရက်ကန်းသည်။ ဥပ-မာယော၊ စပါးခွင့်တတ်သောသူ (ခွင့်မှန်းသူ)။ ဓမ္မ-ကာမော၊ တရားကို အလိုရှိသူ။ စမ္မ-စာရော၊ တရားကိုကျင့်တတ်သော ယောဂီ။

ပြသည်၊ (ဇင်းဟို့၏ ဓဿနတ္ထန္ဒင့်ဟက္ခ၊ အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ခွဲစိတ်၍ ယူကြလေ၊ မခဲလှ၍ မပြဆိုတော့ပြီ။)

အနုသန္ဓေ--ဤသို့ သတ္ထု ပဏာမနှင့်စပ်၍၊ ကိုဟ်ကျမ်း၏ ဂုဏဝိသေသကို လည်းကောင်း၊ ပဋိညာကို လည်းကောင်း ဖော်ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ ပဋိညာတဗ္ဗဖြစ်သော ကိုဟ်ကျမ်းကို၊ ကြိုးပမ်းဟိတ်ဆင်စိုရင်တော်မူလိုသော ကစ္စည်း အရာ မဟာဇေရ်မြတ်သည် 'ဓာတုယာ ကမ္မာ.ဒိမှိ ဏော' စသည်ကိုမိန့်။

၅၂၄-တီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ကမ္မနိ အဏ်' ကာတန္တ၊ ၄-၃-၁။ ဓာတုယာ-ဟု သာမန်ဆိုသော်လည်း 'ဘူဂါ.ဒယော ဓာတဝေါ' သုဟ်ဖြင့် မှည့်အင် သော သဒ္ဒါဝိသေသ အထူးရသော ဓာဇ်တို့ကိုသာယူ။ ။'ကမ်း ဒေ အာဒိ ကမ္မာ.ဒိ'လုပ်။ ဤအလို-'ကမ္မာ-ဒိမှိ၊ ကံ-ပုဒ် အာဒသည်၊ သတိ၊ ရှိလတ်သော်'ဟု-ပေး။ ။ဘစ်နည်း၊ 'အာဒိမှိ ကမ်း ယဿာတိ ကမ္မာ.ဒိ'လုပ်။ အစဉ် ကံ-ပုဒ်ရှိသော ဝေတ်ကိုကောက်။ အစဉ် ကံ-ပုဒ်ရှိသော ဓာတ်နောင်သာ ဏ-ပစ္စည်း သက်ခဲ့မည်။ ကံ-မုဒ်မရှိသော ဝေတ်၌ မသက်ရ-ဟုလို။ ။ဤ ဏ-ပစ္စည်းကား သာမန်ခုနှစ်ပါးဟူ၍ ကတ္တုသာနှင့်သော စီရင်သည်ဟု မှတ်။

စဗစပ်မှု-သည်-ဟု အနက်ပေးသော ကမ္မာဒိမှိ-ကား, သတိ-၌ အာ-ဓာတ်၊ အန္တ-ပစ္စည်း-ဟူသော ကိတ်ကြိယာ ဝါစကသည် ဟောအပ်သော လက္ခဏ ဝန်တ ဝုတ္တ ကတ္တား။ သတိ-ကား, ထိုကတ္တားကိုဟောသော လက္ခဏကြိယာ ဝါစက်။ သော်-ဟု အနက်ပေးသော သတိ-ကား, ဟောတိ-၌ လက္ခဏကြိယာ။ ဟောတိ-ကား လက္ခကြိယာ။ မှ-ဟု အနက်ပေးသော ဓာတုယာ-ကား, ပရေ-၌ အပါဒါန်။

http://www.dhammadownload.com

ပရေ-ကား အပါဒါနီ၊ ဥ်-ဟု အနက်ပေးသော ပရေ-ကား, ဟောတိ-ဥ် အာဇာရ၊ ဟောတိ-ကား အာဓာရီ၊ သည်-ဟု အနက်ပေးသော ဏော-ကား, ဟောတိ-ဥ် ဟု-ခေါ်၊ ကိ-ဝိဘတ်-ဟူသော အာချာတ် ကြိယာဝါစကသည် ဟောအပ်သော လက္ခဏန္တဝုန္တကတ္တား။ ဟောတိ-ကား, ထိုကတ္တားကို ဟောသော လက္ခကြိယာ ဝါစက။

ပုံစံ၌ရှင်းလင်းချက်။ ။သုတ္တတ္ထ ယောဇနာကို ပြဆိုတော်မူပြီး၍ 'ပဟော၀ သိဒ္ဓိယာ သုတ္တော၀ဒေသော'ဟူသော မရိတ္တာသာ အရ၊ သာဓကပုံစံကို၊ တဖန် ထပ်ဆင့် ကျူးရင့် မိန့်ဝိုတော်မူလိုသောကား 'ကမ္မံ ကရောတိ' စသည်ကိုမိန့်။ ။ ကမ္မံကရောတိ-ကား ကတ္တုသာဓန ကိတ်ဝိဂြိဟ်။ ကမ္မ-ကရော့-ကား ကတ္တု သာဓနကိတ်ပုဒ် (ကိတန္တ် တပ္ပုရိသ်-ဟူ၍လည်း ခေါ်နိုင်၏။) ဤသုတ်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ကား-ပစ္စည်းကား 'ကာ ဒယော တေ ကာလိကာ' အထက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော ပရိတ္တာသာကို ထောက်၍ ကာလသုံးပါး၌ သက်၏။ သို့အတွက် 'ကမ္မံ အကာသိ, ကရိဿတိ-တိ-ကမ္မ-ကရော' ဟူ၍လည်း အတိတ်, အနာဂတ် ဝိဂြိဟ်ဆိုရ၏။ ဧ၀်-ဟူသော အတိ ဒေသကို–

ကုမ္ဘံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ-တိ ကုမ္ဘ-ကရော။ ။'တဒါဟိ ကုမ္ဘ-ကာရာဃ ဒိန္နာ ဆဏာက-ဟာရိကာ' သတ္တ-ဒဋ္ဌဓမ္မဇာတ်။ 'မာလံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ-တိ မာလ-ကာရော။ ကဋ္ဌံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ-တိ ကဋ္ဌ-ကာရော။ ရထံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ-တိ ရထ-ကာရော။ 'ရထ-ကာရော, ၈ စမ္မဿ၊ ပရိကန္တံ ဥပါဟနံ' ဒ္ဝါဒသ-ကာမ ဇာတ်။ ရုက္ခံ, သုဝဏ္ဏံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ-စိ-ရုဟာ-ကာရော, သုဝဏ္ဏ-ကာရော။ ပတ္တံ ဂဏှာတိ အဂ္ဂဏှိ, ဂဏှိဿတိ-တိ-ပတ္တ-ဂ္ဂါဟော။ ဥန္တံ ဝါယတိ, အဝါယိ, ဝါယိဿတိ-တိ-တန္တ-ဝါယော။ ခေတ္တံ မိနာတိ, အမိနိ, မိနိဿတိ-တိ-ခေတ္တ-မာယော။ ဓမ္မံ ကာမေတိ, အကာမိ, ကာမိဿတိ-တိ-ဓမ္မ-ကာမော။ မဂ္ဂံ စရတိ, အစရိ, စရိဿတိ-တိ-မဂ္ဂ-စာရော'လုပ်။

ဤ ကမ္မ ကာရော-စသည်ကား ကမ္မ။ပ-ပဒ, နိစ္စ သမာသ်ပုဒ်တို့ချည်းတည်း။ ခဲ့၍မရ၊ အမြဲတစ်နေ့သော်ပုဒ်များ-ဟူလို။ သို့အတွက် 'ကရောတိ-တိ-ကာရော'ဟု ခဲ့၍ ကိတ်ဝိဂြိဟ်ဆိုပြီးမှ 'ကမ္မံ ကာရော ကမ္မ ကာရော'ဟု သမာသ်မတွဲကောင်း။ ကံ-စည်းဟူသော အနီးပုဒ်နှင့်တကွ၊ အာချာတ်ဖြစ်သော ပရိယာယ်ဂေဝုစ် ပုဒ် တစ်ပါးကိုယူ၍ 'ကမ္မံ ကရောတိ-တိ ကမ္မ-ကာရော' ဟူ၍သာ ဝိဂြိဟ်ခံရသည်။ အာဖဲ့ကြောင့်နည်း-ဟူမူ၊ အမှု-စသည်ကို ပြုလုပ်တတ်သူဟူသော ဤပုဒ်ဓေသ ကို ဟောသော ကာရ-သဒ္ဒါသ်က ပိဋကတ်တွင် ကျင်လည်သည် မရှိသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်တည်း။ ကာရ-သဒ္ဒါကား သာမည-သဒ္ဒါမျိုးဖြစ်၍၊ သူချည်းသက်သက် အနက်ဝိသေသကို မဟောနိုင်တဲ့၊ ကမ္မ, ကုမ္မ-စသော သဒ္ဒါတစ်ပါးနှင့်တွဲဖက်ရမှ သာ အမှုလုပ်, အိုးလုပ်သူ-စသော ဩပ်-အနက် ဝိသေသကို ဟောနိုင်၍ သကတ် ဂုဏ်ထူးကို ဖော်ပြနိုင်သည်။ ယင်း ကမ္မ, ကုမ္မ-စသော သဒ္ဒါများကို အမြဲငဲ့ကွက် စပ်ဘက်နေရသည့်အတွက် သူချည်းသက်သက် ပိဋကတ်တွင် ကျင်လည်သည် မရှိ-ဟူလို။

"နတ္ထိ နိစ္စ သမာသမှိ၊ ဝိဂ္ဂဟော ဝိဂ္ဂဟော ဘိ စေ။
အည ပဒေန ကာတဗ္ဗော၊ ကာရ-သဒ္ဒေါ နု ကတ္ထရိ။"

နိစ္စ-သမာသမှိ၊ နိစ္စသမာသ်၌၊ ဝိဂ္ဂဟော၊ ဝ်ဂြိုဟ်သည်၊ နတ္ထိ၊ မရှိ၊ ဝိဂ္ဂဟော၊ ဝိဂြိုဟ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုသင့်ငြား၏၊ ဣတိ-စေ၊ ဤသို့ဆိုငြားအံ့၊ အည-ပဒေန၊ ပရိယာယ်ဝေါဟာရပုဒ်, ပုဒ်တစ်ပါးဖြင့်၊ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏၊ ကသ္မာ၊ ကား။ ကာရ-သဒ္ဒေါ၊ ကံ-ပုဒ်မဘက်, သက်သက်သော ကာရ-သဒ္ဒါသည်၊ ကတ္ထရိ၊ ပြုလုပ်တတ်သော, အိုးထိန်းသည်-စသော အနက်၌၊ နု သိဒ္ဓါတိ။ ဏ-ပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်မပြိုးနိုင်သောကြောင့်တည်း။ ကျွှ်လည်း ရှု-ဒို့, စသော မာဂဓကျမ်းဂန်တို့၏အလိုသာ။ သိဒ္ဓန္တ စဉ်ဒြိကာ-သုဗောဓိနီ ဋီကာ စသည်တို့၌ကား ဒုတိယန္တနှင့်သာ မပြုရသည်။ 'ကရောတိ-တိ-ကာရော၊ ကုမ္ဘသ္မာ ကာရော-ကုမ္ဘ-ကာရော။ ဧရတီ-တိ-ဧရော၊ ဂင်္ဂါယ ဧရော-ဂင်္ဂါဧရော'ဟု ဆဋ္ဌန္တနှင့်ကား ပြုရကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏။

ကစ္စည်းကျမ်း၌-ကမ္မ။ပ-ပဒ, ကိတန္တ သမာသ်ကိုသာ သိုးခြားပြဆို၍ ဒ္ဝိဇ, ဒိပ, ဥရ-ဂ, တုရ-ဂ, စသော နာမ္မပ-ပဒ, ကိယန္တ သမာသ်ကိုကား မဆို။ ပါဏိနီ ကာတန္တ-စသော သဏ္ဌာဝေဗျာကရဏကျမ်းဘို့၌ကား 'နာမေ စ' စသည် သုတ်သီးတည်၍ အကျယ်ဆို၏။ ကစ္စည်းဆရာကား ထိုထိုဆိုင်ရာသုတ်တို့ဖြင့် ပြီးနိုင်သည်-ဟု နှလုံးပိုက်၍ မဆိုသည်ဟုမှတ်။ သို့အတွက် ကမ္မ။ပ-ပဒ, နာမ္မ **ပ-ပဒ,**ဟု ကိတန္တ သမာသ် နှစ်မျိုးဖြစ်၏။ ။'ဒ္ဝေ ဝါရေ ဇာယတီ-တိ-ဒ္ဝိဇော၊ ပြားဟူကော မာစု ယ.ဒဂ္ဂေ ဇာယန္တေ, ဒုတိယံ မောဠိ ဗန္ဓနာ-ဒိ ယုတ္တော'။ ဒ္ဝိဟိ မုခ တုဏ္ဍေဟိ ပိ ဝတိ.တိ-ဒိ.ပေါ၊ သမုဒ္ဒ.မဇ္ဈေ ဋိဇာ ဘူမိ.ပ္ပဒေသော'။ 'ဥရသာ ဂစ္ဆတီ.တိ-ဥရဂေါ၊ သပ္ပေါ'။ 'တုရေန ဝေဂေန ဂစ္ဆတီ.တိ တုရ-ဂေါ၊ အဿော'လုပ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ကမ္မ-ကာရောကို ကမ္မ-သဒ္ဒါ။ပ-ပဒ, ကရ-ဟည်၊ ကာရ၊ ကာရ-သဒ္ဒါသည်။ ကရဏော၊ ပြုခြင်း၌ဖြစ်၏။ ဓာတုဿန္တော=သုတ်ဖြင့် များသော သရရှိသော ကရ-ဓာတ်၏အစိတ် အ-ကိုချေ။ ဓာတုယာ ကမ္မာ-ဒိမှိ ဏော, ဤသုတ်

http://www.dhammadownload.com

၅၂၅-သည်ဃ.မနု။ သညာယံ၊ အမည် နာမ ပညတ်၌။ ကမ္မာ.ဒီမှိ၊ **အစ၌ ကံ-ပုဒ်ရှိသည်။**သတိ ဖြစ်လတ်သော်။ခေါတုယာ။ခေါတ်မှု။ ပရေ၊ ၌။ အ၊ အ-

---

ဖြင့် အစ၌ ကံ-ပုဒ်ရှိသော ကရ-ဝေတ်မှနောက်၌ ဏာ-ပစ္စည်းသက်(ကမ္မ-ကရ်+ဏာ) ကာရိတံ ဝိယ ဏာ အနုဗန္ဓာ,သုတ်ဖြင့် ဏာ-ပစ္စည်းကိုကာရိတ်ကဲ့သို့ဝဲ၊ကာရိတာနံ ဏော လောပံ,သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်-ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏာ-ကိုခေျ။ (ကမ္မ-ကရ်+၊) အာ-သံယောဂန္တသာ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ, သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်-ပစ္စည်းကြောင့် သံယုတ် အဆုံးမရှိသော အစ သရ အာ-ကို, အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (ကမ္မ-ကာ+-ာရ်+၊=ကမ္မကာရ) ရ်+အ-သို့ကပ်၊ တဒ္ဓိတ=သုတ်ဖြင့် ကမ္မ-ကာရ-ဟူသော ကိတ်-ပုဒ်ကို နာမ်ကို ကဲ့သို့ဝဲ။ သိ-သက်။ သော=သုတ်ဖြင့် သိ-ဝိဘတ်ကို သြ-ပြု၊ (ကမ္မ-ကာရ+ေ-ာ= ကမ္မ-ကာရော) သရလောပေါ=သုတ်ဖြင့် သြ-ပြုကြောင့် ရ-၏မှီရာ အ-ကိုခေျ၊ ရ်+သြ-သို့ကပ်၊ပြီး၏။ **။ကိတ်-ရူပ်ဆိုရို့။**။နောက်နောင်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း ဖော်၍ဆို၊ အကျဉ်းမျှသာ ရေးမည်။ သညာ, ပရိဘာသာ သုတ်တို့ကိုလည်း အာချာတ်က မှာဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ စိတ်တွင်း၌သာ သိုးသား။ ၎င်းသုတ်များကို အသုံးမပြုနှင့်တော့။ **။ကုမ္ဘ-ကာရော-ကုမ္ဘ,သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊ ၏။** ခေါတုဿန္တော-ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏာ-ပစ္စည်းသက်၊ကာရိတ်ဝဲ့၊ခေျ။ကမ္ဘ-ကရ်+၊) နည်းတူ။ **။မာလ-ကာရော-မာလ သဒ္ဒ။ပ-ပဒ,ကရ+ကရဏေ၊၏။**ခေျ။ဏာ-သက်၊ ကာရိတ်ဝဲ့၊ခေျ။ (မာလ-ကရ်+၊) နည်းတူ။ **။အဋ္ဌ-ကာရော-ကဋ္ဌ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ,** ကရ+ကရဏော၊၏။ခေျ။ ဏာ-သက်၊ကာရိတ်ဝဲ့၊ခေျ။ (ကဋ္ဌ-ကရ်+၊)နည်းတူ။ **။** ရထ-ကာရော-ရထ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ခေျ။ ဏာ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ။ (ရထ-ကရ်+၊)နည်းတူ။ **။ရဇတ-ကာရော-ရဇတ-သဒ္ဒ။** ပ-ပဒ,ကရ+ကရဏော၊၏။ ခေျ။ ဏာ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ။ (ရဇတ-ကရ်+၊) နည်း၏။ **။သုဝဏ္ဏ ကာရော-သုဝဏ္ဏ-** သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ခေျ။ ဏာ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ။ (သုဝဏ္ဏ-ကရ်+၊) နည်းတူ။ **။ပတ္တ.ဂဟောပတ္တ သဒ္ဒ။ပ-ပဒ,** ဂဟ=အာဒါနေ၊ယူခြင်း၌-၏။ခေျ။ ဏာ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ။ (ပတ္တ-ဂဟ်+၊) ပရဿ ဒွေဘာဝေါ=ဂ-ကို သဒ္ဒိသဒ္ဓေဘော် **ဂွ-ပြု။** **။**ညေ-မာယော-ခညေ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, မာ+မာနေ၊ နှိုင်းရှည်ခြင်း၌-၏။ [ဧကေဿရုဖြစ်၍ ဓာတ္ဝန် မချေရ] ဏာ-သက် ဝဲ့၊ခေျ။(ခညမာ-+၊) အာ-ကာရန္တာ နပုံမာယော်, ဏာ-ပစ္စည်းကြောင့် မာ-ဓာတ်၏ အစ်တိ အာ-ကို အာယ-ပြု။ (ခညမ်+-ာယ်+၊=ခညမာယ-) မ်+အာ-ကပ်၊ယ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ **။** ခမ္မံကာမော-ခမ္မ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ,ကမု+ဣစ္ဆာယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ဏာ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ။ (ခမ္မ-ကမ်+၊)နည်းတူ။ **။ခမ္မ-စာရော-ခမ္မ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ,စရ+စရဏော-** ကျင့်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ဏာ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ (ခမ္မ-စရ်+၊) နည်း၏။

၅၂၅-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ **။**သညာယံ×အ×နု။ **။**တစ်နည်း၊ ဒွိ-ပဒသုတ်-သညာယံ×အနု၊ အ, နု-ကို 'အစ, နုစ, အနု' ဟု ဒွန်သမာသ်လုပ်လေ၊ဉာ။ **။**ဤ

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နှစ်၊ ကံ-ပုဒ်၏ အဆုံး၌ နှ-အက္ခရာလာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သညာယံ၊ အမည်နာမပညတ်ကို။ အတ်ဓေယျာယ်၊ဟောအပ်သည် ရှိသော်။ ကမ္မာ.ဒီမှီ၊သည်။သတိ၊သော်၊ခေတုယာ.မှ၊ ပရေ၊၌၊အ-ကာရ.ပပ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ နာမမှီ၊ နာမ်ပုဒ်နောက်၌၊ နှ-ကာရာ.ဂမော စ၊ နှ-အက္ခရာ လာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အရိ်၊ ရန်သူကို။ ဒမေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ ဤတိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ အရိ.နှမော၊အရိ နှမ-မည်၏။ ရာဇာ၊ အရိ.နှမမင်းကိုရ၏။ ဝေဿံ၊ ကုန်သည်လမ်းကို၊ တရတ်၊ လွန်၍မွေးဖွားတတ်၏။ ဤတိ၊ ဤအကြောင်း

အလို-သညာယံ၌၊ ကမ္မာဒ်မှီ၊ သည်။ သတိ၊သော်၊ခေတုယာ၊မှ အ, နှ-နော်က်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေ့၌ နှ-အာဂုံသည်။ ဟောတိ၊၏။-ပေး။ ။'သညာယတိ အတ္တာ နော ဒဗ္ဗံ ဧတာယာ.တိ သညာ'လုပ်-ဧ၂ဝ၂ လွှဲရန် မှည့်ထားသော တိသ စသော အမည်ပညတ်ကို မိမိမှီရာ ဩပ်ကိုးဆိုပြောင်းဖြစ်၍ သညာ-ဆိုသည်။ ။ နှ-ကား အာဒေသ မဟုတ်၊ အာဂုံဟုည်း-ဟု သိစေလိုသဖြင့် 'နှ-ကာရာ.ဂမော'ဟု ဝုတ္တိ ဖွင့်သည်။ ယင်း အာဂုံ နှ-အက္ခရာ၏ လာရာဌာန ဝိသယကို အမှတ်မယင်း သာမန်ပင်ဆို့သော်လည်း 'နှ-နိဂ္ဂဟီတံ ပဒန္တေ'ဟု ဆိုလတ္တံ့သုတ်ကို ထောက်၍ ဥပ-ပဒ, ကံ-ပုဒ်၏အဆုံး၌သာ လာရသည်ဟု ပြခြင်းငှာ 'နာမမှိ စ'ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ ။နာမမှိ စ-၌, စကား လုတ္တာ နိဒ္ဒိဋ္ဌတည်း။ဝါ-အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗ။ဝါ၊ဂမျမာန်တည်း။ (ကျေနေသည်ဟု ညွှန်းပြသည် လုတ္တာ နိဒ္ဒိဋ္ဌ၊ ဆောင်၍ ပေးအပ်သည်ကို အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗ။ သိလောကဲ့၍မဆိုတဲ့ ချန်ထားခဲ့သည်ကို ဂမျမာန် ဆိုသည်။) 'သညာဟ.မနုစ်'ဟု ဆို့အပ်လျက်၊ 'အ.ပစ္စယော ဟောတိ နှ.ကာရော.ဂမော'ဟု ကြိယာ ဝါကျ နှစ်ခုမြောင်းသဖြင့် ကေန္တ သမ္မိဏ္ဍန စ-သဒ္ဒါလိုသည်ဟု ပါဠို ဂတိကို ရှင်းမိသူတို့၊ သိနိုင်သဖြင့် စ-သဒ္ဒါကို ကစ္စည်းဆရာမဆည်တဲ့ ချန်ထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကစ္စာယန သံဓိပ်ကျမ်း၌ 'ထွေ စ-သဒ္ဒေါ လုတ္တာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ သော သမ္မိဏ္ဍန.ထွော'ဟု မိန့်သတည်း။ ။(လုတ္တာနုဒ္ဒိဋ္ဌ ရကောင်းသောအရာမှာ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗ,ဂမျမာန်တို့လည်း ရကောင်းသည်ဟုမှတ်။) ထိုလုတ္တာနိဒ္ဒိဋ္ဌ စ-သဒ္ဒါကား နှ-သာ လာရသည် မဟုတ်၊ အ-ပစ္စည်းလည်း သက်ရသည်ဟု ဒုတိယထွာကို ပေါင်းသည့် သမ္မိဏ္ဍန.ထွာတည်း။

စ၁၀ပ်ပုံ-၌ ဟု အနက်ပေးသော သညာယံ-ကား ဟောတိ-၌ အာဒေရ၊ ဟောတိကား အာဓာရီ၊သည်-ဟု အနက်ပေးသော ကမ္မာဒ်မှီကား သတိ-၌ အသ-ဓာတ် အန္တ-ပစ္စည်းဟု ဆိုအပ်သော ကိတ်ကြိယာ ဝါစကသည် ဟောအပ်သော လက္ခဏာဝန္တ ကတ္တား၊ သတိ-ကား ထိုကတ္တားကိုဟောသော လက္ခဏကြိယာ၊ ဟောတိ-ကား လက္ခကြိယာ၊ မှ-ဟု အနက်ပေးသော ဓာတုယာ-ကား ပရေ၌၊

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်၊ ဝေဿဲန္တရာ။ ဝေဿန္တရာမည်၏၊ ရာဇာ၊ ဝေဿန္တရာမင်းကိုရ၏။ တဏှံ၊ တဏှာကို၊ ကရောတိ(ဟိ သတိ)၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ တဏှာရောဂ၊ တဏှာ,ကိစ္စာမည်၏။ ဘဂဝါ၊ တဏှာရာဘုရားကိုရ၏။ မေဓ၊ ပညာကို ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။မေဓ,ကိစ္စာမည်၏။ ဘဂဝါ၊ မေဓာဘုရားကိုရ၏။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာကို၊ ကရောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သရဏ,ကိစ္စာ၊ မည်၏။ ဘဂဝါ၊သရဏ,ကိစ္စာဘုရားကိုရ၏။ ဒီပံ၊ ဆီမီးကို (ပညာတည်းဟူသောဆီမီးကို) ကရောတိ၊၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ဒီပ,ကိစ္စာ၊မည်၏။ ဘဂဝါ ဒီပင်္ကရာဘုရားကိုရ၏။

အပါဒါန်၊ပရေ-ကာ၊ အပါဒါနိ။ ၌-ဟု အနက်ပေးသော ပရေ-ကာ၊ ဟောတိ-၌ အာဓာရ၊ ဟောတိ-ကာ၊ အာဓာရီ၊ သည်-ဟု အနက်ပေးသော အ-ကာ၊ ဟောတိ-၌, ဟိ-ဓာတ်, တိ-ဝိဘတ်-ဟူသော အာချာတ် ကြိယာ ဝါစကသည် ဟောအပ်သော လက္ခဏ ဝုတ္တ ကတ္တား၊ ဟောတိ-ကာ၊ ထိုကတ္တားကို ဟော သော လက္ခဏကြိယာ ဝါစက။

ပုံစံ၌ ရှင်းချက် - 'ရူပနိပ္ဖါဒနံ,တွံ ဟိ လက္ခဏော,ပဒေသော' ဟူသည်နှင့် အညီ၊'လက္ခဏ-သုတ်သည် လက္ခဏပြုယုဂ်ပုံစံနှင့်မကင်းကောင်းရာ၊ ထို့လက္ခဏ သုတ်၏ လက္ခဏပြုယုဂ်ပုံစံကား၊ အဘယ်မှာနည်း-ဟူသော အမေးကြောင့် 'အရီ' ဒမေတိ' စသည်ကိုမိန့်။ 'အရီ' ဒမေတိကား သံဝဏ္ဏနာ။ သို့မဟုတ် ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ၊ အရီ-နှမော ကား သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ။ သို့မဟုတ်-ပုဗ္ဗပြိုး နိပ္ပန္န။ 'အရှင် ဆရာ-အရီ' ဒမော-၌ အရီ-သဒ္ဒါ,ပ-ပဒ, ဒမ,ခာတ်၊ အ-ပစ္စည်း။ ယင်း အ-ပစ္စည်းသည် ဘယ် သာဓနဒ္ဓိသက်၍၊ ဘယ် သာဓနဝိဂြိုဟ် ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ 'အရီနှမိ တဗ္ဗော,တီ. အရီ,နှမော'ဟူ ကမ္မသာဓနဝိဂြိုဟ် ဆိုအပ်ပါသလော၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'အရီ' ဒမေတိ'ဟူသော စဝါကျကိုမိန့်။ အ-ပစ္စည်း ကတ္တားဒ္ဓိသက်၍ ကတ္တု သာဓန ဝိဂြိုဟ် ဆိုလေ-ဟူလို။ ဤလို ဝိဂြိုဟ်ဖွင့်ရာမှာ—

*"သာဓေန, ဝါစ္စ၊ သုံးကာလနှင့်၊ သ-ပဒ,ခာတု၊ ဂုဏ်-ပြု၍၊
ဂိုဏ်းရှုတစ်ခါ စုဒ်ထုတ်ရာသည့် ကိတ်မှာ ဝိဂြိုဟ်ပြောနည်းဘည်း။"

ဟူသော သံဝဏ္ဏနာနိယံအရ၊ မေးကာ မေးကာ၊ ထွက်ကြလေ၊ သတိရရန်၊ အမြဲက်မျှဖော်ပြလိုက်သည်၊ 'အရှင်-ဆရာ အရီ,နှမော'ဟူသောပုဒ်ကို ကတ္တု-သာဓနဝိဂြိုဟ်ဆိုအပ်သည့် အဖြစ်ထိုဖွင့်လှစ်ဖော်ပြ၍၊ ကျန်ပုဒ်တို့ဒသာတုဇအမျာ းမှတ်သား၍ပါပေပြီ။အရီ နှမ ဟူသည်အဘယ်သူပါနည်း၊ ရန်သူကိုဆုံးမတတ်သည့် အညာတရ-လူစာ းပင်မှတ်ရမည်လော။ သို့မဟုတ်-စစ်သူကြီး, ဂျမဒါ,မေဂျာ,ကပ္ပ တိန်မျာ းကိုပင် အရီ,နှမ-ဆိုပါသလော၊ ဤသို့မေးရန်ရှိ၍ 'ရာဇာ'ဟူသော ပါဠိ ကိုမိန့်။ စစ်သူကြီး, ဂျမဒါ, မေဂျာ, ကပ္ပတိန်-စသော သာမည လူစာ းမဟုတ်၊ ရေ,မြေကိုအစိုးရသည့် ကွာပိန္နသနင်း အရီ နှမ-ဘုရင်မင်းမြတ်ကိုယူလေ-ဟူလို။

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓေယျ-ဂုဏ်း'ရာဇာ'ကို အဘိဓေယျ-ဆိုသည်။ အရီ.နွမ-သင်္ခါ ဟော အပ်သော အနက်ဟုဆိုလိုသည်။ သရုပ်ကြားသည်၊ အရကြားသည်-ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ အဘိဓေယျ ကြားရခြင်းမှာ အမျာ:နှင့်ဆက်ဆံ၍အထူးဖြစ်စေရန်ဆိုသည်။ အရီ.နွမ-သင်္ခါသည် ရန်သူကို ဆုံးမနိုင်သူ အား:လုံး:နှင့်ဆက်ဆံ၍ သာမည ဖြစ်နေရာ မင်းတည်း:ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ ဝိသေသကို အထူးကောက်ယူနိုင်ရန် 'ရာဇာ' ဟူသော အဘိဓေယျကို ကြား:ရသည်။ ဥပမာ-'ဗုဇ္ဈတီ.တိ-ဗုဒ္ဓေါ' ဟူရာ၌ ဗုဒ္ဓံ သည် သတဗုဒ္ဓ သာဝကဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ စသည် ဗုဒ္ဓတေ့မျာ:လုံးဖြင့် ဘယ် ဗုဒ္ဓ-ဟု မသိနိုင်၍ 'ဘဂဝါ'ဟူသော အဘိဓေယျကိုဆိုသည်။ ယင်း'ဘဂဝါ'ဖြင့် ကျ် ဗုဒ္ဓကား:- သတဗုဒ္ဓ-စသည် မဟုတ်၊ သစ္စာ လေးဆိုင်ကို၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပေတည်း:ဟု ပုဂ္ဂလဝိသေသကိုသိရသလိုမှတ်၊ ။တနည်း:- လောကူ.ပမာအား:ဖြင့် ဆိုရသော် 'ဗျာပါဆံ ကစ်ဆုပ်ကြီး၊ ခား:မကြီး:နှင့် လျှိး' 'လင်စိတ်' ဆိုရသော အဘိဓေယျ လိမ့်တ်။ ကျ်၌ နောက်အပိုဒ် 'လင်စိတ်' ကား: အဘိဓေယျစာည်း:။ ဗျာပါဆံကိုဖြတ်ပစ်သော သမီး:ကိုမြင်ရ၍ မိခင်က, ငါ့သမီး: ဗျာပါဆံကို ဘာကြောင်ဖြတ်ရသလဲ။ လေးလိလား:၊ ရွံပ်လိလား:၊ သန်း:ကိုက်လို လား:-ဟုမေး:ရာ ဘာကြောင်မှမဟတ်ဘူး:အမေရဲ့၊ 'လင်စိတ်' ကြောင့် ဖြတ်ရသည်ဟု ဖြေဆိုခြင်း:ဖြင့် ဩဇာ်....ငါ့သမီး:-ရွှပ်လို့ သန်း:ကိုက်လို ဖြတ်ရသည်မဟုတ်၊ 'လင်စိတ်' ကြောင့် ဖြတ်ရရာပါကလား:-ဟု ဗျာပါဆံ ဖြတ်ပစ်ခြင်း သဘော **အဓိပ္ပာယ်**ကို လည်လည်ပတ်ပတ် မိခင် သိသလိုမှတ်-ဟူလို့။ ။အဘိဓေယျ-ဟူသမျှ၊ ဤနည်း:အတိုင်း သိကြလေ။

သင်္ခါအစိတ် လေး:မျိုး:ခွဲပုံ- ကျ်၌-ဗျ။ပုတ္တိ၊ ဗျ။ပုတ္တိနိမိတ်၊ ပဝတ္တိ၊ ပဝတ္တိ-နိမိတ်-တ့ သင်္ခါ အစိတ်လေး:မျိုး:ခဲ့၊ 'ဂစ္ဆ.တိ.တိ ဂေါ၊ အသတိ ဘက္ခတိ.တိ အဿော'စသည်၌ ဂစ္ဆတိ, အသတိ-စသော ဝိဂြိုဟ်-ဝါကျကို အသူး:ထူး:သော ဓာတ်, ပစ္စည်:တို့ဖြင့်ဖြစ်ဘာတ်၏ ဗျ။ပုတ္တိ-သင်္ခါဆိုသည်။ 'ဝိဝိဓေန ဥပုတ္တိ-ဗျ။ပုတ္တိ' လုပ်။ ။ယင်း ဝိဂြိုဟ် ဝါကျဖြစ်ခြင်း:၏ အဓိကောင်:ဖြစ်သော ကြိယာ သမ္ဘန်-စသော အနက်ကို ဗျ။ပုတ္တိ နိမိတ်ဆိုသည်။ 'ဗျ။ပုတ္တိယာ နိမိတ္တံ-ဗျ။ပုတ္တိ-နိမိတ္တံ' လုပ်။ ။ဂေါ အဿော:-စသော ပုဒ်ပြီး နိပ္ပန္န-သင်္ခါကို ထိုထိုအနက်၌ ယဉ်တပ်၊ သို့မဟုတ်-ထိုထိုအနက်ကို ဟောတတ်၍ ပဝတ္တိ သင်္ခါဆိုသည်။ 'ပဝတ္တယတိ တတ္ထ တတ္ထအတ္ထေ ပယောဇေတီ.တိ-ပဝတ္တိ' လုပ်၊ ။ယင်း ပုဒ်ပြီး နိပ္ပန္န-သင်္ခါ၏ အကြောင်:ဖြစ်သော ဇာတ်, ဂုဏ်, ကြိယာ, ဒြပ်, နာမ်-ဟူသောအနက်ငါး:ပါး:ကို ပဝတ္တိနိမိတ်ဆိုသည်။ 'ပဝတ္တိယာ နိမိတ္တံ-ပဝတ္တိ-နိမိတ္တံ' လုပ်။

နိယံ "ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်၊ ဂြိုထံလတ်၊ ဗျ။ပုတ်အမြဲ်ထောက်ချင့်။
ဗျ။ပုတ္တိမှာ၊ အရရှာ၊ ကြိယာ ဖြစ်လေသင့်။
ဇာတျာ.ဒျတ္ထ၊ ပဗ္ဘက၊ ပဝတ္တ နိမိတ်ချင့်။"

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံဥ္ဒ ရှင်းချက်။ ။'အရိ'ဒမေတီ-တိ အရိန္ဒမော'ဥ္ဒ၊ အရိ'ဒမေတီ-ကား ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ။ အရိ.နွမော-ကား ပုဗ်ပြီးနိပ္ပန္န အရိ'ဒမေတီ-ဝါကျကား ဗျူပ္ပတ္တိ-သဒ္ဒါ၊ ရန်သူကို ဆုံးမခြင်း ကြိယာကား ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ်၊ အရိန္ဒမော-နိပ္ပန္နကား ပဝတ္တိ-သဒ္ဒါ။ ရန်သူကို ဆုံးမခြင်း ကြိယာသကတ်အနက်ကား ပဝတ္တိနိမိတ်ဟုခဲ့၊ ဤဥ္ဒ ကြိယာသဒ္ဒါဖြစ်၍ ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ်၊ ပဝတ္တိ နိမိတ်အရ မကဲ့ပြားသလိုရှိရာ အ×ရိ×မ-ဟူသော တစ်လုံးတစ်လုံးသော အစိတ်ပရမတ္ထ သဒ္ဒါ၏ အကြောင်း ကြိယာကို ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ်။ အရိန္ဒမ-ဟူသော အကျရာ သမ္မုဟအပေါင်း ပညတ္တိ သဒ္ဒါ၏ အကြောင်း ကြိယာကို ပဝတ္တနိမိတ်-ဟု ခဲ့ခြား၍မှတ်။

နိယံ--"အစိတ်ကြောင်းချ၊ ကြိယာ၊ မှတ်ပါ ဗျူပ္ပတ္တိ။
အပေါင်းကြောင်းချ၊ ကြိယာ၊ သညာပဝတ္တိ။"

ဤသုတ်ပါ--ပုံစံအားလုံးကို ကမ္မ။.ပ-ပဒ, ကိတန္ဆ တပ္ပရိသ်သမာသ်ချည်း-ဟုမှတ်။ ကမ္မ-အရကိုလည်း နိဗ္ဗတ္တိကံ, ဝိကတိကံ, ပတ္တိကံ-သုံးမျိုးကိုယူ။ ။'ကမ္မနိ အဏ်'ပါဏိနီ၊ ၃-၂-၁။ ။'တိ-ဝိဓံ ကမ္မံ၊ နိဗ္ဗတ္တံ ဝိဟာရံ ပါပုံ၊ စေတီ၊ သဗ္ဗတြ ကမ္မနိ ဥပ-ပဒေ ဓာတုတော အဏ်-ပစ္စယော ဘဝတိ၊ နိဗ္ဗတ္တံ၊ တဒဝ ကုမ္ဘ-ကာရော, နဂရ-ကာရော၊ ဝိကာရံ-ကဏ္ဍ-လာဝေါ, သရ:လာဝေါ၊ ပါပုံ၊ ဝေဒဇ္ဈာယော' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။

ပါဠိပုံစံကား--'ရာဇာ သဗ္ဗဝိဒေဟာနံ၊ အပါဒါနံ အရိ.နွမော'နိမိတ်ဇာတ်။ 'ဝေသံ တရတီ.တိ ဝေသ.နွရော' ဝေသ-သဒ္ဒါ။.ပ-ပဒ, တရ+တရဏော-ဥ်။ ၏-'နံ မယံ' မတ္တိကံ နာမံ၊ နာပိ ပိတ္တိက-သမ္ဘဝံ၊ ဇာတေားမှိ ဝေသ ဝီထိယံ၊ တသ္မာ ဝေသ.နွရော အဟု' ဝေသန်ဇာတ်။ ဤအလို ကိတန္ဆ မဟုတ်၊ တဒ္ဓိတ် ပုဒ်တည်း။ ဝေသ.နွရ-ကို၊ ဝေသ+အနွရ-ဖြတ်၊ အနွရ-သဒ္ဒါ မဇ္ဈတ္တ၊ ဝေသသဒ္ဒါ ဝါဏိဇပရိယာယ်။ 'ဝေသာနံ ဝီထိယာ အနွရံ ဝေမဇ္ဈံ-ဝေသ.နွရံ' မဇ္ဈလောပီ တပ္ပုရိသ်လုပ်။ 'ဝေသာနံ၊ ကုန်သည်တို့၏။ ဝီထိယာ၊ လမ်း၏။ အနွရံ ဝေမဇ္ဈံ၊ အလယ်ဘည်း-ပေး။ 'ဝေသ.နွရေ ဇာတော ဝေသ.နွရော' ဇာတ တဒ္ဓိတ်လုပ်။ ဝေသ.နွရေ၊ ကုန်သည်လမ်း၌။ ဇာတော၊ ဖွားဖူးသည် တည်း-ပေး။ 'ဒသမာ-သေ ဓာယံယိတ္ဝာန၊ ကရောန္တိပုရ-ပဒက္ခိဏံ၊ ဝေသာနံ ဝီထိယာ မဇ္ဈေ၊ ဇာနေသိ ဖုဿတီ မမံ' စရိယာ ပိဋိက-ဝေသ.နွရ စရိယ၊ ဤအလို 'ဝေသ.နွရော၊ ကုန်သည်တို့၏ လမ်းလယ်၌ ဖွားမြင်တော်မူသော ဝေသ.နွရာမင်း-ပေး'။ ။'တဏှ.ဏ်ရော၊ မေခဏ်ဏော၊ အထော.ပိ သရဏ.ဂ်ရော၊ ဒီပ.ဂ်ရော စ သမ္မဒ္ဓေါ၊ ဧက ဂဟ်မှိ တေ ဇိနာ' ဗုဒ္ဓဝံသ-ဗုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက ကဏ္ဍ။

ရှပ်တုဂ်ပုံ။ ။အရိ.နွမော-ကို၊ အရိ-သဒ္ဒါ။.ပ-ပဒ,ဒ်မု-တည်း၊ဒမု၊သည်း၊ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏။ ဓာတုဿန္တော=ချေ၊ သညာယ.မနု, ဤသုတ်ဖြင့် နာမပညတ်၌

http://www.dhammadownload.com

၅၂၆-ပုရေ ဒဒါ စ ဣ္ဂ်။ ။အာဒိမှိ၊ အစဉ်၊ ပုရေ၊ ပုရ-သဒ္ဒါသည်။သတိ၊ သော်၊ဒဒါ၊ ဒဒ-ဓာတ်မှ၊ ပရေ၊ ဉ်၊ အ၊ အ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုရဿ၊ မုရ-သဒ္ဒါ၏၊ အ-၏။ ဂ စ၊ ဣ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာဒိမှိ၊ ဉ်။ ပုရ-သဒ္ဒေ၊ သည်၊ သတိ၊ ရိသော်၊ ဒဒ-ဣစ္စေတာယ ဓာတယာ၊ မှ။ ပရေ၊ ဉ်။ အ-ကာရ-ပုစ္ဆယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ပုရ-သဒ္ဒဿ၊ ၏။ အ-ကာရဿ၊ ၏၊ ဣ်စ၊ ဣ်-ပြသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။ပုရေ၊ရေးဉ်။ ဒါနံ၊ အလ္လကို။ ဒဒါတိ၊ ပေးလူကတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရိ-နွဒေါ၊ မည်၏၊ ရာဇာ၊ သိကြားမင်းကိုရ၏။

အစဉ်ကံပုဒ်ရှိသော ဒမ-ဓာတ်မှ နောက်ဉ် အ-ပစ္စည်းသက်၊ ကံပဒ်၏အဆုံးဉ် လည်း နှ-အက္ခရာလာ၊ (အရိ+န+ဒမ်+၊) န နိဂ္ဂဟိတ် ပဒန္တေ,သုတ်ဖြင့်လာသော နှ-အက္ခရာကို ဓ-ကက် နိဂ္ဂဟိတ်ပြ၊ (အရိ်+ဒမ်+၊) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါဝဂ္ဂေ, သတ်ဖြင့် ဒ-ဗျည်းကြောင့် ရ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို က-ဝဂ္ဂန္တနှ်-ပြု (အရိ-နှ်+ဒမ်+၊=အရိ-နွမ) နှ်+ဒမ်+၊အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ခြေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝေဿ-နွ ရော-ဝေဿ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, တရ+တရဏော၊ ကွးအားခြင်းဉ်-၏၊ ခြေ။ ဤသုတ်ဖြင့် တရ-ဓာတ်မှ နောက်ဉ် အ-ပစ္စည်းသက်၊ ကံ-ပုဒ်အဆုံးဉ်လည်း နှ-အက္ခရာလာ။ (ဝေဿ+စု+တရ်+၊) နှည်းတူ လုပ်။ ။တဏှံ-က်ရော-တဏှ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၏။ခြေ။ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်းသက်၊ ကံ-ပုဒ်၏အဆုံးဉ် နှ-အက္ခရာလာ၊(တဏှံ+နှံ+ကရ်+၊)နည်းတူ။နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝ်-ပြုသည်သာထူး၏။ ။မေဓံ-ကီ ရော-မေဓ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၏။ ခြေ။ အ-သက်၊ နှ-လာ၊ (မေဓ+နှ+ကရ်+၊) နှည်း၏။ ။သရဏ-က်ရော-သရဏ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ခြေ။ အ-သက်၊ နှ-လာ၊ (သရဏ+နှ+ကရ်+၊) နှည်းတူ။ ။ဒီပ-က်ရော-ဒီပ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ကရဏော၏။ခြေ။ အ-သက်၊နှ-လာ၊ (ဒီပ+နှ+ကရ်+၊) နှည်းတူ။

၅၂၆-စတု.ပဒ, ဝိဒိသုတ်။ ။အစဉ် ပုရ-သဒ္ဒါရှိသော ဒဒ-ဓာတ်မှနောက်ဉ် သ-ပစ္စည်းသက်၊ ပုရ-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် အ-ကိုလည်း ဣ်-ပြုစီရင်၊ ။စ-သဒ္ဒါ ဒုတိယတ္ထ သမ္မိဏ္ဏန်။ ။အာကုံ, အာဒေသ-ဟု အထူးမမှတ်တဲ့ ဣ်-ဟု သာမန်ပင် ဆိုသော်လည်း၊ အာဒေသ ဣ-အ ပြုဟုသာ မှတ်အပ်၏၊ အကြောင်းကား၊ အာဒေသ ယူသော် ရုပ်ပြီးစီးခြင်း အကျိုးရှိသည်ဖြင့်၊ ရုပ်ပြီးဖို့ရာသာ သုတ်ကို ဆို သောကြောင့်တည်း။ ။ပါဠိပုံစံကား-'ဖုဿတီ နာမ နာမေန၊ တဿ အဿ ပုရိ-နွဒ' ဝေဿန်ဇာတ်။ 'တာ ဒိတ္တာ အတ္ထနော ပုရိ-နွဒေါ' အသီတိ-သုခာ ဟောဇနဇာတ်။ 'ဒုတော အဟံ ပုစ္ဆတိ ပုရိ-နွဒေါ' လည်းကောင်း၊ ၎င်း 'အဒု သလ္လော ပုရိ-နွဒေါ' တေမိယဇာတ်။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ပုရိ-နွဒေါ-ကို ပုရ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ဒဒ-တည်း၊ ဒဒသည်း၊ ဒါနေ၊ ပေးခြင်းဉ်-၏၊ ခြေ။ ပုရေ ဒဒါ စ ဣ်, ဤသုတ်ဖြင့် အစဉ် ပုရ-သဒ္ဒါ ရှိသော

http://www.dhammadownload.com

၅၂၇-သဗ္ဗတော ဏ္ဍု တွာ.ဝိဝါ။ ။ကမ္မာ.ဒိမှိဝါ၊ အစဉ် ကံ-ပုဒ်ရှိသည်လည်းကောင်း။ အ-ကမ္မာ.ဒိမှိဝါ၊ အစဉ် ကံ-ပုဒ်မရှိသည်လည်းကောင်း၊ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်၊ သဗ္ဗတော ခပ်သိမ်းသောဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဠ်။ အ၊ အ-ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း။ ဏ္ဍု၊တွာ,ဝိ၊ဏ္ဍု-ပစ္စည်း,တု-ပစ္စည်း, အာဝိ-ပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏၊ ကမ္မာ.ဒိမှိဝါ၊သည်လည်းကောင်း၊ အ-ကမ္မာ.ဒိမှိဝါ၊ လည်းကောင်း၊ သတိ သော်၊သဗ္ဗတော ဓာတုတော မှ၊ ပရေ၊ဠ်။ အ-ကာရ ဏ္ဍု-တု.အာဝိ ဣစ္စတေပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ တံ၊ထိုခိုးမှုကို။ ကရောတိ၊ ပြု-တတ်၏၊ဣတိ၊ကြောင့်။ တ.ဣကရော၊ ခိုးသူမည်၏။ဟိတံ၊အစီးအပွားကို။ ကရောတိ၊ ၏။ ဣဟိ၊ ကြောင့်။ ဟိတ.ဣကရော,ဟိတ.ဣကရ မည်၏။ ထွေ၊ ဤသိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၌။ ဝါ၊ကား။ ဒေန၊ဤသိက္ခာပုဒ်အပေါင်းဖြင့်။ဝိနေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိ၊(ဣမသ္မာ)၊ ဤဆုံးမရာ, ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်၊ ဝိနယော၊ ဝိနည်းမည်၏၊ နံ ထိုဆရာကို။ နိဿယံ၊ မှီခိုရ၏။ ဝသတိ၊နေဟတ်၏။ဣတိ၊ဤသို့မှီခိုအပ်သောသတ္တိကြောင့်။ နိဿယော၊ နိဿယည်းဆရာမည်၏။ ဏ္ဍုမှိ၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်း၌၊ ရဃံ၊ ရဃား၏။ ကရောတိ၊ ၏။ ဣဟိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်။ ရဃ-ကာရော၊

ဒဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ ပုရ-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် အ-ကိုလည်း ဣ-ပြု၊ (ပုရိ+ဒဒ်+၊) ဝဂ္ဂန္တံဝါဝဂ္ဂေ=ရ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို တ.ဝဂ္ဂန္တ နှ-ပြု၊(ပုရိ+နှ+ဒဒ်+ပုရိ.နွဒ) နှ+ဒ၊ဒ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၂၇-တိ-ပဒ.ဝိဓိသုတ်။ ။ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်နောင် အ, ဏ္ဍု, တု, အာဝိ.ပစ္စည်းသက်။ ။ဤ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို ပါဏိနီ-၌ ဏ္ဍုလ်၊ မောဂ္ဂလ္လာနာ၌, ဏက, ပစ္စည်း-ဟု ဆို၏။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ အတ္ထန္တရ ဝိကပ်။ ကမ္မာ.ဒိမှိ ဝါ၊ အ-ကမ္မာ.ဒိမှိဝါ-ဟု အထူးကြဲသည်၊ နှိ-ကား အ-ကမ္မာ.ဒိမှိဝါ-ကိုဆည်းသည့် သမုစ္စည်းအနက်ဟုဆို၏။ အတူပင်၊ တံ့တေးဆရာတော်ဘုရားကြီးကား အနုကမ္မုနဟုဆို၏၊ သညာယ.မနှ, သုတ်မှအစဉ်လိုက်လာသော အ-ပစ္စည်းသည်၊ ဤသုတ်က ဏ္ဍု,တု,အာဝိ-ဟူသော ဝိသယီကိုကြောက်၍ ဗျန္ဇနဆုတ်နေရစ်မည်ကြောင့် ဝါ, သဒ္ဒါဖြင့် ဆွဲငင်ယူရသည်။ နာမ်ပိုင်း 'အ-ကမ္မန္တသဓ'သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါကဲ့သို့မှတ်ဟူလို။ ။ဤသုတ်က အ-ပစ္စည်းကား သာဓန ခုနစ်ပါး၌ သက်၏။ ။'သေသ-သာဓနေပိ.တိ ကရဏာ ဓိကရဏ-ဘာဝ-ကမ္မာ-ပါဒါနာ.ဒိ သာဓနေ ပိ အ.ပ္ပစ္စယော ဟောတီ.တိ ဝေဒိကဗ္ဘော'ရှု-၌။ ။ဏ္ဍုတ္တ, အာဝိ-ပစ္စည်းတို့ကား ကတ္တု သာဓန၌သာ ဖြစ်ကုန်၏။ 'တာန္တု-ဏ္ဍု-တု-အာဝိ စ၊ သဗ္ဗသ္မာ အပိ ကတ္တရိ' ကစ္စာယန သာရ၊ ။အထဝါ ဟရိတပ္ပန်္တိ=ဟာရကံ၊ ဥပ နိက္ခိပိတပ္ပ.နှိ် အတ္ထော' ကခ်ါအဋ္ဌကထာ။ 'ကမ္မ သာဓနော ဝါ.ယံ ဟာရက-သဒ္ဒါဒဟုလံ ပိဓာနေန ကတ္တာရိ ဏ္ဍု.ပ္ပစ္စယဿ သိဒ္ဓိနတော.တိ အာဟ-'အထဝါ-ဟရိတပ္ပန်္တိ-

http://www.dhammadownload.com

ရထားလုပ်သမားမည်၏။ အန္ဓံ၊ ထမင်းကို။ ဒဒါတိ၊ ပေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အန္ဓ-ဒါယကော၊ ထမင်းပေးတတ်သူ (ထမင်းရှင်) မည်၏။ သတ္တော၊ သတ္တဝါတို့ကို။ ဝိနေတိ၊ ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိနာယကော၊ ဘုရားမည်၏။ တရော်တိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကာရကော၊ ပြုတတ်သူမည်၏။ ဒဒါတိ၊ ပေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဒါယကော၊ ဒကာမည်၏။ နေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နာယကော၊ အကြီးအကဲမည်၏။ တုမှိ။ တု-ပစ္စည်း၌ တံ၊ ထိုအမှုကို။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တ.ကွတ္တာ၊ တ.ကွတ္တာမည်၏။ တဿ၊ ထိုအမှုကို။ ကတ္တာ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တ.ကွတ္တာ၊ မည်၏။ ဘောဇနံ၊ စားဖွယ်ကို။ ဒဒါတိ၊ ပေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဘောဇန-ဒါတာ၊ မည်၏။ ဘောဇနဿ၊ စားဖွယ်ကို။ ဒါတာ၊ ပေးတတ်၏။ ဣတိ ကြောင့်။ ဘောဇန-ဒါတာ၊ ၏။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကတ္တာ၊ ကတ္တာမည်၏။ သရတိ၊ အောက်မေ့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သရိတာ၊ သရိတာမည်၏။ အာဝီမှိ၊ အာဝီ-ပစ္စည်း၌ ဘယိ၊ ဘေးကို။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘယ ဒဿာဝီ၊ မည်၏။ ဣစ္စေဝ-မာဒီ၊ ဤသို့အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ဟာရကာ.နွှဲ့' ၎င်း-ဋီကာတို့ကို ထောက်လျှင် ယေဘုယျသာ၊ ရံခါ ဏ္ဍု-ပစ္စည်း ကံအနုက်မှာလည်း စီရင်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ဏ္ဍုတ္ထာ, ဝိကတ်၊ အ-မှာသတ်၊ သဗ္ဗတောသုတ်အရာကို။"

ရွှမ်တွက်ပုံ။ ။တက္ကရော-ကို၊ တ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏော၊ ၏၊ ခေျ။ သဗ္ဗတော ဏ္ဍုတ္ထာ ဝိ-ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (တ-ကွရ်+၊) ပရဿ ဒွေဘာဝေါ=က-ကို သဒိသ ဒွေဘော် ကွ-ပြု၊ (တ.ကွရ်+၊=တ.ကွရ)နာမဲ့၊ သ်-သက်၊ ဤ-ပြု၊ ခေျ၊ကပ်၊ပြီး၏၊ ။ ဟ်တ.ကွရော-ဟိ သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ,ကရ+ကရဏော၊၏။ ခေျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အ-ပစ္စည်း သက်၊(ဟိ+ကရ်+၊)နည်းတူလုပ်။ ။ဝ်-နယော.ဝိ ပုဗ္ဗ, နိ+နယော၊ ဆောင်ခြင်း ၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် နိ-ဓာတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊(ဝ်-နိ+၊)အညေသု စ=အစသရဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(ဝိ-နိ+ဧ-+၊) ဧ-အယ=ဧ-ကို အယ်-ပြု၊(ဝိ-နိ+၊ယ်+၊= ဝိနယ) နိ+အ, ယ်+အ-ကပ်၊ နာမဲ့-စီရင်။ ။နိဿယော-နိ-ပုဗ္ဗ, သိ+သေ ဝါယံ၊မှီဝဲခြင်း၌-၏။ အ-ပစ္စည်းသက်။ (နိ-သိ+၊)အညေသု စ=ဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ဧ-အယ,=ဧ-ကို အယ်-ပြု၊ (နိ-သ်+၊ယ်+၊=နိဿယ) သ်+အ၊ ယ်+အ-ကပ်၊ ပရဿ ဒွေဘာဝေါ,=သ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် ဿ-ပြု၊ နာမဲ့-စီရင်။ ။*ဏ္ဍု-ရှုပ်။ ရ-ထကာရော-ရထ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ခေျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍု-ပစ္စည်းသက်၊ (ရထ-ကရ်+ဏ္ဍု) ကာရိတံ ဝိယ ဏာ.နုပန္ဓော=ဏ္ဍု-ပစ္စည်း တ ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့၊ ကာရိတာနံ ဏော လောပံ,=ကာရိတ်-ပစ္စည်း၏ အနုပန် ဏ-ကိုခေျ။ (ရထ-ကရ်+ဝု) အသံယောဂန္တဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊

http://www.dhammadownload.com

(ကထ-ကာရ်+ဝု) အန္နကာ, ယု ဏ္ဍုန်+ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (ရထ-ကရ်+၊ က=ရထ-ကာရက) ရ်+အ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သန္ဒ-ဒါယကော အန္ဒ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ဒါ+ဒါနေ။ ပေးခြင်း၌-၏။ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းသက်။ကာရိတ်ငဲ့၊ခေျ။(အန္ဒ-ဒါ+ဝု) အာကာရန္တာန မာယော=ဒါ ခာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို အာယ-ပြု၊ အန ကာ ယု-ဏ္ဍုန်=ဏ္ဍု ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (အန္ဒ ဒ်+-ါယ်+၊ က+=အန္ဒ ဒါ ယက)ဒ်+-ါယ်=အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝိနာယကော-ဝိ-ပုဗ္ဗ,နီ+နယေ၊ ၏။ ဏ္ဍု-သက်။ ကာရိတ်ငဲ့၊ခေျ။ အသံယောဂန္တဿ=ဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဝိ-နီ+ဧ+ဝု) တေ အာ ဝါယာ ကာရိတေ ဧ-ကို အာယ်-ပြု။ အန ကာ ယု-ဏ္ဍုန်=ဏ္ဍု-ပစ္စည်း ကို အက-ပြု၊(ဝိ-နီ+-ာယ်+က=ဝိနာယက)နီ+အာ,ယ်+အ-ကပ်၊နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကာရကော-ကရ+ကရဏေ ၏။ခေျ။ဏ္ဍု-သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ။ အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိ-ပြု။ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (က်+-ာရ်+၊က=ကာရက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒါယကော ဒါ-ဒါနေ၊၏။ ဏ္ဍု-သက်ငဲ့၊ခေျ။ အာကာရန္တာန.မာယော=ဒါ-ခာတ် အစိတ် အာ-ကို အာယ်-ပြု။ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု။(ဒ+-ာယ်+၊က=ဒါယက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။နာယကော-နီ+နယေ၊၏။ ဏ္ဍု-သက်၊ငဲ့။ခေျ။ ဤ-ကို ဧ။ ဧ-ကို အာယ်-ပြု။ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု (နီ+-ာယ်+၊က=နာယက) နှည်းတူ။ ။ *တု-ရုပ်။ တ-ကွတ္တာ-တ.သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် တု-ပစ္စည်းသက်၊(တ-ကရ်+တု)ကရဏ စ တတ္တံ တုသ္မိံ,=ဟု-ပစ္စည်းကြောင့် ခာတုန် ရ-ကို တ်-ပြု၊ (တ-ကတ်+တု=တ-ကတ္တု) တ်+တု-ကပ်၊ ပရဏ ဒွေ ဘာဝေါ,= က-ကို သဒိသ ဒွေဘော် ဏ္ဍ-ပြု၊ (တ-ကွတ္တု)နာမ်ငဲ့၊သိ-သက် သတ္တု ပိတာ-ဒီန-မာ=သိ ဝိဘတ်ကြောင့် ကတ္တု-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဥ-ကို အာ-ပြု၊ သိ-ဝိဘတ်ကို လည်းခေျ၊ (တ.ကွတ္တာ) ပြီး၏။ ။ဘောဇန-ဒါတာ ဘောဇန-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဒါ+ဒါနေ၊၏။ တု-သက်၊ (ဘောဇန-ဒါ+တု)နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊ သတ္တုပိတာဒ်=စီရင်။ ။ကတ္တာ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ တု-သက်၊ (ကရ်+တု-)ကရဏ စ တတ္တံ=ခာတုန် ရ-ကို တ်-ပြု၊ (ကတ်+တု=ကတ္တု) နာမ်ငဲ့၊ သတ္တု-ပိတာဒ်=စီရင်။ ။သရိတာ-သရ=သရဏေ၊ အောက်မေ့ခြင်း၌-၏။ခေျ။ တု-သက်၊ (ကရ်+တု-)ကရဏ-ကာရာ.ဂမော အသဗ္ဗ ခာတုကမ္မိ=သရ-ခာတ်မှနောက်၌ ဂ္ဂ-အက္ခရာလာ (သရ်+-ိ=သရိတု)ရ်+ဂ္ဂ-ကပ်၊သတ္တု ပိတာဒ်=စီရင်း ။(တု,ပုစ္ဆယ်ဿ အ-သဗ္ဗ ခာတု ကတ္တာ.မာဂမ္မ ဂ္ဂ-ကာရာ.ဂမော အ-သဗ္ဗ ခာတုကမ္မိ.တိ ခာတုမှာ ဂ္ဂ-ကာရာ.ဂမ် သတ္တာ'ဉာ)။ ။*အာဝီရုပ်၊ ဘယဒဿာဝီ-ဘယ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ,ဒိသ-မေက္ခဏေ။ ရှုကြည့်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာဝီ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘယ-ဒိသ်+-ာဝီ) ကဿာဒ်=သုတ်ဖြင့် ဒိသ ခာတ်၏ အစသရ ဣ-ကို အာဝီ-ပြု၊ပရဏ ဒွေဘာဝေါ=သဲ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် သဲ-ပြု၊ (ဘယ+ဒသ်+-ာဝီ=ဘယ-ဒသာဝီ) သဲ+အာ-ကပ်, နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေျ။ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၂၈-ဝိသ-ရူဇ-ပဒါ.ဒိတော ဏာ။ ။ဝိသ-ရူဇ-ပဒါ.ဒိတော၊ ဝိသ-ရူဇ, ပဒ-အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဠ်၊ ဏာ၊ ဏာ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏၊ ။ ဝိသ, ရူဇ, ပဒ, ဠာစ္စေဝ.မာဒီဟိ-ဓာတူဟိ။တို့မှ။ ပရေ၊ ဠ်။ ဏာ-ပစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ပဝိသတ်၊ ဝင်တတ်၏ ဠာတိ ကြောင့်၊ ပဝေသော၊ ပဝေသမည်၏။ ရူဇ္ဇတိ၊နာကျင်တတ်၏။ ဠာတိ၊ကြောင့်၊ ရောဂေါ အနာမည်၏။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဠာတိ၊ကြောင့်၊ ဥပပါဒေါ၊ တိတ်နိမိတ်မည်၏။ ဖုသတိ၊ တွေ့ထိတတ်၏။ ဠာတ်၊ ကြောင့်။ ဖဿော၊ ဖဿ စေတသိက်မည်၏။ ဥစတိ၊ (သမဝေတိ) အစိတ် အင်္ဂါတို့ တညီတညာတည်းဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဠာတိ၊ ကြောင့်။ *ဩကော၊ နေရာအိမ်မည်၏။ ဘဝတိ၊ဖြစ်စေတတ်၏။ ဠာတိ၊ကြောင့်။ဘာဝေါ၊ဘာဝမည်၏။ အယတ်၊(ခြွင်ရွာဇနပုဒ်တို့မှ)ဖြစ်တတ်၏။ ဠာတိ ကြောင့်။ *အယော၊အခွန် (ဖတာ်)မည်၏။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဝုဋ္ဌတိ၊ဆိတတ်၏။ ဠာတ်၊ကြောင့်။ သမ္မောဓော၊ သမ္မောဓမည်၏။ ဝိဟရတိ၊ နေတတ်၏။ (ဝါ)တစ်ခုသော ဠာရိယာပုတ်၌ ညောင်ညာခြင်းကို ဖြတ်၍ အတ္တဘောဘဲ ဆောင်တတ်၏။ ဠာတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဟာရော၊ ဝိဟာရမည်၏။ ဝါ၊ ကျောင်းမည်၏။

၅၂၈-ဒွိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝိသ,ရူဇ,ပဒစသောဓာတ်မှနောက်၌ ဏာ-ပစ္စည်းသက်-စီရင်။ ။ဝိသ,ရူဇ,ပဒါဒိတော ဏော'ဟု ဆိုအပ်လျက်၊ အ-ဝိဘတ်ဏာနိဒ္ဒေသ အားဖြင့် ဝါ-ဝိဘတ်ကိုလောပအားဖြင့် ဏ-ဟု ဆိုသည်။ ။'ဓာတုယာကမ္မာ.ဒိမှိ ဏော' သုတ်၏အခြားမဲ့၌ ဤသုတ်ကိုဆို၍ ဝိသယိ ဏ, အလိုက်ခံကပြီးလျက်၊ ဘယ်အတွက် ဏာ-ကိုဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ဏာလိုက်က, ကမ္မာ.ဒ်မှိ ပုဒ်လည်းလိုက်မည်ဖြစ်၍၊ အကမ္မာ.ဒ်မှိ, ဝ်သ-စသား, ဓောတ်အများ နောင်သက်ရသည့်အရာကို သိသာထင်ရှားစေလိုရကား အကြားဠ် ချပ်၍ဆိုပြန်သတည်း။ ။ဓာတုယာ ကမ္မာ.ဒိမှိ, ဏော.ဘိ.မဿာ.နန္တရမဝစနံ အ-ကမ္မာ.ဒိမှိ ဝိသာ.ဒိတော ဏာ.ပ္စစ္စယ်.တ္ထဲ'ဉာ။ ။ဤ ဏာ-ပစ္စည်းသည် သာမနဒုနစ်ပါးတွင် ကတ္တုသာဓနဠ် ဖြစ်သည်။ 'သော စက်ိ-သညတ္တာ ကတ္တာရိ ဘဝတိ'ဟု ရှု-ဆို၏။ သို့ရာတွင်- ဖုသန္တိ တေန သမ္မယုတ္တာ.တဲ့ ဖဿော'ဟူသော ကရဏသာဓနကို ယင်းဆရာပင် ပြသော၌ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဏမှိ ရန္ဒဿ ဧော ဘာဝ-ကရဏေသု'ဟု ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ယေဘုယျသာမှတ်။ လိင်အားဖြင့် ပုလ္လိင်ဠ်သာ ဖြစ်၏။-

နိယံ-"**အ ပစ္စယ၊ ဒုတိယ ဧော၊ ဤသဒ္ဒေ၊ အယော ပုလ္လိင်သာ။**"

"**ကိတကာ ဘိဓေယျ-လိင်္ဂါ၊ ဣ ယု-ဝဏ္ဏာ ဝ.ရာဒိဧော။**

အ-ပစ္စယော ဧော ဒုတိယော၊ ဣ-ပစ္စယော ပုမေ သိယုံ။"

ကစ္စာယန သာရ-ကိတကာ၊ ဂ်တ် ပစ္စည်းတို့သည်။ အဘိဓေယျ-လိင်္ဂါ၊ ဓောဇော်ဆောင်သော ဝါစ်စတ္ထသို့ လိုက်ကုန်၏။ ဣ-ယု-ဝဏ္ဏာ-ဝရာဒိဧော၊ ဣ-

http://www.dhammadownload.com

ဝဏ်,ဥ-ဝဏ်အဆုံးရှိသော ဓာတ်, ဝရ-အစရှိသော ဓာတ်နောင် သက်အပ်သော။ **အ-ပစ္စယော စ**၊ အ-ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း။ ဒုဘိယော၊ နှစ်ခုမြောက်သော။ **ကောစ**၊ ဝိသ-ရှေ့, သုတ်ဖြင့် သက်အပ်သော ကာ-ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း။ **ဣ-ပစ္စယော စ**၊ ဣ-ပစ္စည်းသည် လည်းကောင်း။ ပုမေ၊ ပုလ္လိင်၌၊ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဒုတိယ ကာ-ပစ္စည်းကိုထောက်၍၊ ပထမ ကာ-ပစ္စည်း လိင်သုံးပါး၌ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်၊ ထို့ကြောင့်–'ကုမ္ဘံ ကရောတိ,တိ ကုမ္ဘ-ကာရော, ပုရိသော၊ ကုမ္ဘ-ကာရီ-ဣတ္ထီ၊ ကုမ္ဘ-ကာရံ-ကုလံ' ဖြစ်၏။

ပုံစံ၌-ရှင်းချက်– 'အ-ဖုသိ, ဖုသတိ, ဖုသိဿတိ-တိ ဖဿော၊ ဖုသန်္တိ ဝါ တေန သမ္မယုတ္တာ ဓမ္မာ တိ-ဖဿော၊ ဖုသန်-ဖဿော'ဟု ကဿုသာခန, ကရဏသာခန,ဘာဝသာခန'လုပ်။ ဖုသိတဗ္ဗာတိ-ဖဿော'ဟူ၍ ကမ္မသာခနလည်းလုပ်နိုင်၏။ **အတ္ထေဖောဋ္ဌရုံကိုကောက်** ဤပုံစံကိုစီရင်ရာ ဖုသ ဓာတ်သည် ဃဋာ.ဒီ အာကတိဂိုဏ်းဖြစ်၍ 'ဃဋာ.ဒီနံ ဝါ' သုတ်၌ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓိမပြုရ၊ ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဥ-ကို အ၊ သ-ကိုဒွေဘော်ပြု။ ။'အသံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ တိ ဝုဒ္ဓိမှိ သမ္မတ္တေ ဃဋာ.ဒီနံ ဝါ-တိ တ္တေ ဝါ.ဂ္ဂဟဏေန ဤမဿ အာဂတိ-ဂဏ္ဌာ ဃဋာ.ဒီသု ပက္ခို ပိတ္တာ ဝုဒ္ဓိ.ကတေ'ဉာ၊ ။ချ့,နာ,တို့ကား-'သံယောဂန္တသ ဝုဒ္ဓိ နဟောတိ၊ ကွစိဓာတု,တိ အာဒိနာ ဖုဿသ ဖဿော'ဟု ဆိုကုန်၏။ ထိုဆရာတို့အလိုကား သံယောဂန္တသ ဖုဿ-ဓာတ် ဟူကုန်၏။ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ မထင်၍ ဆင်ခြင်ရန်ရှိသည်၊

***ဥစ္စတိ.တိ-ဩကော**, ပုံစံ၌ ဥစ္စတိ-ဟု စွ-ဒွေဘော်နှင့်ချည်း ရှိကြ၏။ ဉာ,နာ-တို့လည်း ဥစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ-ဟု ဓာတ်နက်ကြား၏။ နိဿယဆရာဒတ်ကြီးများလည်း 'ဥစ္စတိ ဆိုအပ်၏' ဟု အနက်ပေးကြကုန်၏၊ သို့ရာတွင် ဩက-သဒ္ဒါစကားဟော အာဘိဓာန်၌မလာ အိမ်,မြို့ရာ, ရေ, ဌက်ဟောများသာလာသည့်ပြင် ဓာတ်ကျမ်းကို၌လည်း 'ဥစ+သမဝါယေ'ဟုသာ ဓာတ်နက်ကြားကြကုန်၏။ 'ဩကံ တု နိဿယေ ဂေဟေ' အဘိဓာန်၊ ။'ဩက-ပုံ ဥစ+က, နို, စဿ ကော၊ ပက္ခိနို၊ ဂေဟေ, အာသယ မတ္တေ စ'ထောမနီဓိ၊ ။'ဩက-နံ,ပုံ, ဃရ,အာသယ' မင်္ဂလကောသ။ ။'ဩက ဥစ+သမဝါယေ, ကော၊ ဩကံ နိဿယေ, အာခာရေ၊ 'ဝါရိဇော.ဝ ထလေ ခိဇ္ဇော၊ ဩကမော ကတ.ဥတ္တတော',တိ တ္တော ဂေဟေ၊ 'ဩကပုဏ္ဏော်ကိ စီဝရေဟီ'တိ ဧဿ ဩက-သဒ္ဒေါ ဥဒကေပိ' အဘိဓာန်,ပုဒီပိကာသူစိ၊ ။ဝါရိဇော.ဝ ထလေ ခိဇ္ဇတ္တာ၊ ဩကမော ကတ ဥတ္တတော' ဓမ္မပဒစိတ္တာဂ်၊ 'ဩကမော ကတ ဥတ္တတော.တိ ဩကပုဏ္ဏော်ဟိ စီဝရေဟိ' တိ တ္တော ဥဒကံ ဩကံ၊ 'ဩက် ပဟာယ အ-နိကေတ သာရိ'တိ တ္တော အာလယော၊ ဣဓ ဥတယ,မို့ လတ္တတိ၊ ဩကမော ကတ.မုတ္တကော.တိ ဟိ တ္တော ဩကမော ကတော.တိ ဥဒယ,သဒ်္ဒါတာ အာလယာတိ အယ-မတ္တော' ဝုင်းအဋ္ဌကထာ။ ။'ဥစ+သမဝါယေ၊ ဥစတိ ဩကော,ဥကာ,ဥက္ကာ။ ဩကော.တိ ဥဒကေ မို့,အာဝါ

http://www.dhammadownload.com

သော ပိ'သြက ပုဏ္ဏော်ဟိ စီဝရေဟိ စ'၊ 'ဝါဝိဇော.ဝ ထလေ ခိတ္တော သြကမော ကတ မုဇ္ဈကော'တိ စေ.တ္ထ ပယောဂေါ' မာတုမာလာ။ ။'ဥစ+သမဝါယနေ၊ သမဝါယနံ၊ မေလနံ၊ ဥစ္စတိ ကေသော သိနာနေန'ကဝိကပ္ပဒုမ။ ။ရူ-ဌ်လည်း 'ဥစ+သမဝါယေ ဥစတီ.တိ သြကော၊ စ-ကာရဿ က-ကာရော'ဟု သမဝါယပင် ခေတ်နက်ကြား၏။ သို့အတွက်-'ဥစတိ၊ အစိတ်အင်္ဂါတို့ တညီတညာတည်း ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏'ဟုသာ အနက်ပေးသင့်၏။ ဥစ္စတိ-ဟု စွ-ဒွေဘော်လည်းမလိုပြီ။

***အာယောဋ္ဌ**–'အယတိ-သွားတတ်၏၊ ဖြစ်တတ်၏' ဟူ၍ လည်းကောင်း။ 'အယတိ၊ ပန်းဘဲကိစ္စတို့ဌ ယှဉ်ခြင်းသို့ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ အာယော၊ သံမည်၏'ဟု ခေး လုံ စသည် လုပ်သော သံ-အနက်ဟောကြဲ၍ လည်းကောင်း။ နိဿယဆရာတော်ကြီးမျာ်းပေးကြကုန်၏။ အယ သဒ္ဒါ သဘိခေါန်ဌ် (၁) မြို့ရွာ, ဇနပုဒ်တို့မထွက်သောအခွန်ဘဏ္ဍာ၊ (၂)မိန်းမတို့၏အခန်းဌ်ထားသော အစောင့်ကလေးထိန်း အာယားမ-ဟူသောအနက်မျာ်းသာလာ၍ သံ-ဟောမလာ။ ။'ဂါမ-ဇနပဒါ.ဒိတော လဒ္ဓဗ္ဗ ဘောဂေ၊အယ+ဂမနေ၊ဏော၊အာယော၊အ.ပ်စ္စယော,အယော,အဘိခေန်-ဌိ။ ။'အာယ-ပုံ အာ+ဣန်-အစ်, အယ-ဃဇ်၊လာဘေ, ပတ္တိ, ခနာ.ဂမေ (သုက်)ဇောတိ သုတ္တေ ကောဒသဌ္ဌာနေ, ဂါမာ-ဒေါ,သာမီ-ဂတိတဗ္ဗ ဘောဂေ ဝိနတာ.ဂါရ ပါလကေ စ' ထောမနီဓိ။ထို့ကြောင့် အာယ-ကို 'ဂါမ-ဇနပဒါ.ဒိတော အယတိ ပဝတ္တတီ.တိ အာယော'လုပ်။ ဂါမ-ဇန ပဒါ.ဒိတော၊ မြို့,ရွာ-ဇနပုဒ်တို့မှ။ အယတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏-ပေး။ ။ရူ-ဌ်လည်း အခွန်ဘဏ္ဍာ ဟောတိရဏ်၍ 'အယိ အယတိ,အယိဿတိ၊အယဟိ ဝါဣတော.ဟိ အာယော'ဟု လုပ်၏။ဣတော၊ကျ်မြို့ရွာ,ဇနပုဒ်မှ။ အယတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာယော အခွန်ဘဏ္ဍာမည်၏။-ပေး။ သို့အတွက်-နိဿယဆရာတော်တို့ ပေးကြသော အနက်မကောင်း။ ။အုတ်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကား အယ-ကို ခရီးအခွန်ဟောကြဲ၍-'ဣတော၊ ဣအရပ်မှ။ အယတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်။ အာယော၊ မည်၏။ အာယော၊ အခွန်' ဟု နိဿယဌ် အနက်ပေး၏။ ယင်းလည်း မကောင်း၊ ကျမ်းဆရာ၏ အာဘော်ကိုမမှီ။

***ဝိဟာရောဋ္ဌ**-'ဝိဟရတီ.တိ ဝိဟာရော' ကတ္တုသာဓ်လုပ်၊ နေတတ်သူကို ကောက်။ တစ်နည်း-ဝိဟရဏံ 'ဝိဟာရော' ဘာဝသာဓ်လုပ် နေခြင်း ကြိယာကို ကောက်။ တစ်နည်း-'ဝိဟရန္တိ ဧတ္ထာ.တိ ဝိဟာရော' အဓိကရဏေ သာဓ်လုပ်၊နေရာ ကျောင်းကောက်။တနည်း-'ဝိစ်ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဟရတိ ဧတ္ထာ.တိ ဝိဟာရော'ဝိ-ပုဗ္ဗ, ဟရ+ဟရဏေ၊ ဝိ-ဥပသာရ ဝိစ်ဆိန္ဒနံ အနက်ဟောကြဲ။ ။'ဒဲ-ဟရတီ.တိ စတူသု ဣရိယာပထေသု အညတရ-ဝိဟာရ သမာယောဂ-ဓရိဒိပန မေတံ ကေ့ ဣရိယာပထ ဗာဓနံ အညတရေန ဣရိယာပထေန ရိစ်ဆိန္ဒိတ္ဝာ အ-ပထမာနံ အတ္တာနံ ဟရတိ ပဝတ္တတီ.တိ အတ္ထော' ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်-အဋ္ဌကထာ။

http://www.dhammadownload.com

၅၂၉-ဘာဝေ စ။ ။သဗ္ဗတော၊ ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ဠ်၊ ဘာဝေ စ၊ဘောအနက်ဠ်လည်း။ကာ၊ကာ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ ၏။ ။ဘာဝ၊တ္တာ၊ ဘိဓေယျ၊ ဘောအနက်ကိုဟောသည်။ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်၊ သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ဠ်။ ကာ-ပွစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ပစ္စတေ၊ ချက်ခြင်း။ ဝါ၊ ကား, ပစနံ၊ ချက်ခြင်း။ ပါကော၊ ချက်ခြင်း။ စဇဒတ၊ စွန့်ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ စဇနံ၊ စွန့်ခြင်း။ စာဂေါ၊ စွန့်ခြင်း။ ဇဝံ၊ ဤ-အတူ။ ယာဂေါ၊ ပူဇော်ခြင်း။ ယောဂေါ။ ယှဉ်ခြင်း။ ဘာဂေါ၊ ဓေဖန်ခြင်း။ ပရိဒါဟော၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူသောင့်ခြင်း။

ရွပ်တုက်ပုံ။ ။ပဝေ သော-ကို ပ-ပုဗ္ဗ,ဝိသ-တည်။ ဝိသ၊ သည်။ ပဝေသနေ၊ ဝင်ခြင်း-ဠ်-၏။ချေ။ဝိသ ရ၌ ပဒါဒိတော ကာ, ကျိသုတ်ဖြင့် ဝိသ-ဓာတ်မှနောက်ဠ် ကာ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတံ ဝိယ=ကာ-ပစ္စည်း-ကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့၊ ကာရိတာနံ၊ ကောာ=ကာရိတ်ပစ္စည်း-၏ အနုဗန် ကာ-ကိုချေ။ (ပ-ဝိသ+၊) အသံယောဂန္တသ္သ အစ သရ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ပ-ဝ်+ဧ-သ်+၊=ပ-ဝေသ) ဝ်=ဧ၊ သ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး-၏။ ။ရောဂေါ-ရုဇ+ရောဂေ၊နာကျင်ခြင်း-ဠ်-၏။ချေ၊ကျိသုတ်ဖြင့် ကာ-ပစ္စည်း-သက်၊ကာရိတ်ငဲ့၊ချေ၊ (ရုဇ်+၊) အသံယောဂန္တသ္သ=ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ က-ဂါစ.ဇာနုံ=ဓာတုန် ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ (ရ်+ဧ-ဂ်+၊=ရောဂ) နည်း-တူ-စီရင်။ ။ဥပ္ပဒေါ ဥ-ပုဗ္ဗ ပဒ+ဂဟီမှ၊၏။ ချေ၊ ကာ-သက်၊ငဲ့၊ချေ။ (ဥ-ပဒ်+၊)နည်း-တူ။ ပ-ကို ဒွေဘော်ပြု။ ။ဖဿော-ဖုသ+ဖုသနေ၊ တွေ့ထိခြင်းဠ်-၏။ချေ။ ကာ-သက်၊ငဲ့၊ချေ။(ဖုသ်+၊) ကဲ့စိဓာတု=အစ သရ ဥ-ကို အ-ပြ၊ ပရဿ ဒွေဘာဝေါ=သ်-ကို ဒွေဘော်ပြု၊ (ဖသ်+ဖသ) သ်+အ-ကပ်၊ နည်း-တူ။ ။သြကော-ဥစ+သမဝါယေ၊ အပေါင်းအစုပြု၊ခြင်းဠ်-၏။ ချေ။ ကာ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ (ဥစ်+၊) ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ က-ဂါ စ.ဇာနုံ+ဓာတုန် စ်-ကို က်-ပြု၊ (သြက်+၊=သြက) နည်း-တူ။ ။ဘာဝေါ-ဘူ+သတ္တာယံ၊၏။ ကာ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ (ဘူ+၊) အသံယော ဂန္တသ္သ=အစ သရ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိ-ပြု၊ (ဘ်+ဧ-ော+၊) ဟေ အာဝေါယာ=သြကို အာဝ်ပြု၊(ဘ်+-ာဝ်=ဘာဝ) နည်း-တူ။ ။အာယော-အယ+ဂတိမှ၊၏။ ချေ၊ ကာ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (အယ်+၊) အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (အာယ်+၊=အာယ) နည်း-တူ။ ။သမ္မော ဓော=သံ-ပုဗ္ဗ ဗုဓ+ဘာကော၊၏။ ချေ။ ကာ-သက်၊ငဲ့၊ချေ၊ (သံ-ဗုဓ်+၊) ဥ-ကို သြ၊ သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ်-ပြု၊ (သ-မ်+ဗောဓ+၊=သ.မ္ဗောဓ) နည်း-တူ။ ။ဝိဟာရော-ဝိ ပုဗ္ဗ, ဟရ+ဟရကော၊ ဆောင်ခြင်းဠ်-၏။ ချေ၊ ကာ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ အ-အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဝိ+ဟာရ်+၊=ဝိ-ဟာရ) နည်း-တူ-စီရင်။

၅၂၉-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန်။ ကာ-ကို အလိုက်မလွန်ရန် ငင်ယူသည်။ ။'အပစ္စိတ္ထ, ပစ္ဆတော, ပစ္စိဿတော, ပစနံ ဝါ-ပါကော၊ အပစ္စိတ္ထ, စဇ္ဇတော, စဇ္ဇိဿတော, စဇနံ ဝါ-စာဂေါ၊ဣဇ္ဇိတ္ထ,ဣဇ္ဇတော,အဇ္ဇိဿတော,ယဇနံ ဝါ=

http://www.dhammadownload.com

ယာဂေါ၊ အယုဇ္ဈိတ္ထ, ယုဇ္ဈတေ, ယုဇ္ဈိဿတေ, ယုဇ္ဈန် ဝါ-ယောဂေါ အဘဇ္ဈိတ္ထ်, ဘဇ္ဈတေ, ဘဇ္ဈိဿတေ,ဘဇန် ဝါ ဘာဂေါ။ ပရိဒဟိတ္ထ, ပရိဒဟတေ, ပရိဒဟိဿတေ, ပရိဒဟန် ဝါ ပရိဒါဟော'တိ.ကာလ ဘာဝသာမိ ဝိဂြိဟ်လုင်။

ဣတိသဒ္ဒါထားပုံ-- 'ပစတိ.ကိ ပါစကော၊ ဘဉ္ဇိတဗ္ဗ.နှိ-ဘောဇ်နံ' စသည် ကတ္တုသာဓန, စသော ခြောက်ပါးသော သာဓနတို့၌ အသီးအသီး ဣတိ-သဒ္ဒါ ပါရိုကြပါလျက်၊ ဤဘာဝသာဓန တစ်ခုသာ ဘယ်အတွက် ဣတိ-သဒ္ဒါ မပါ မထည့်ပါသနည်း-ဟုမူ။ ဣတိ-သဒ္ဒါကား ဗျူပ္ပတ္တိ နိမိတ်ကိုငဲ့၍ ထည့်ရိုးတည်း။ ဘာဝသာဓနမှာ ကြိယာမူသာရ၍ ဒြပ်ကို မရသည့်အတွက် ဗျူပ္ပတ္တိ နိမိတ်ကို ငဲ့ရန်မလို၍ ဣတိ-သဒ္ဒါကိုမထည့်ရ၊ ကြွင်းခြောက်ပါးမှာ ဗျူပ္ပတ္တိ နိမိတ်ကိုငဲ့ရ၍ ထည့်ရသတ်။ တစ်နည်း-ဓာတ်အရကား အကြောင်း၊ ပစ္စည်းအရကား အကျိုး။ ထိအကြောင်း. အကျိုးနှစ်ပါးကို၊ သိမဟတ် ဓာတ်, ပစ္စည်းအရမထူ ကွဲပြားခြားနားသော ကြောင်း, ကျိုး နှစ်ရပ်ကို ထွန်းပြဖို့ရာ ကတ္တုသာဓန-စသော ကြွင်းသာဓနခြောက်ပါး၌ ဣတိ-သဒ္ဒါကိုထည့်ရသည်။ ဘာဝသာဓန၌ ဓာတ်ရ,ပစ္စည်းရ မကွဲပြားသောကြောင့် ဣတိ-သဒ္ဒါကို မထည့်ရ။ ။ခဲ့ချဲ့အံ့-'အသတိ ဘက္ခတိ.တိ အသော၊ ပစတိ.တိ ပါစကော'စသည်၌ စားခြင်းကြိယာ, ချက်ခြင်းကြိယာတို့သည် ဝိဂြိဟ်ဝါကျဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏ ဗျူပ္ပတ္တိ နိမိတ်မည်၏။ ယင်း ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ်ကိုထွန်းပြဖို့ရာ ဣတိ-သဒ္ဒါကိုထည့်ရသည်။တစ်နည်း။ 'အသတိ ဘက္ခတိ.တိ-အသော'၌ အသ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်း။ အသ-ဓာတ် အရ စားခြင်းကြိယာကား အကြောင်း၊ (ဗျူပ္ပတ္တိနိမိတ်လည်း ဟူ၏။) အ-ပစ္စည်းအရ မြင်းဖြပ်ကား အကျိုး။ ။'ပစတိ.ကိ ပါစကော'၌ ပစ-ဓာတ်၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်း။ ပစ-ဓာတ်အရ ချက်ခြင်းကြိယာကား အကြောင်း၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းအရ ချက်တတ်သူ ဖြပ်ကား အကျိုး၊ ကျိသို့ကဲ့ပြားသော ကြောင်း,ကျိုးနှစ်ပါးကို သိဖို့ရာ။ သို့မဟုတ် ထွန်းပြဖို့ရာ ဣတိ-သဒ္ဒါကို ထည့်ဆိုရသည်။ 'ပစနံ-ပါစကော' ဘာဝသာဓန၌ ပစ-ဓာတ်၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်း။ ပစ-ဓာတ်အရလည်း ချက်ခြင်းကြိယာပင်။ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းအရလည်း ချက်ခြင်းကြိယာပင်ဖြစ်၍ ဓာတ်ရ, ပစ္စည်းရ မကွဲပြားသောကြောင့် ဣတိ-သဒ္ဒါကို မထည့်ရ။-

"ဓာတ္ဝ.ထ္ထော၀ သိယာ ဟေတု၊ ပစ္စယ.ထ္ထော သိယာ ဖလံ၊
ဒ္ဒိန္နံ ဇာနန္တထ္ထ.မိဘိ၊ သဒ္ဒေါ ဝါကျေ ပ.ယုဇ္ဇတေ။
ကြိယာမတ္တ်တဒ္ဓတ္တာ၊ ဘာဝေ သော နု ပယုဇ္ဇတေ။
ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ္တာ.ပေက္ခာ၊ ယုဇ္ဇတေ ဝါ.ဆ သာဓနေ" နိရုတ္တိသင်္ဂဟ

ဓာတ္ဝ.ထ္ထော၀၊ ဓာတ်အနက်သည်သာလျှင်။ ဟေတု၊ ဝိဂြိဟ်ဝါကျဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပစ္စယ,ထ္ထော၊ ပစ္စည်းအရ အနက်ပြပ်သည်

http://www.dhammadownload.com

၅၃၀-ကို စ။ ။သဗ္ဗတော၊ မှ။ ပရော၊ ဥ်။ ကို စ၊ ကို-ပစ္စည်းသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗခေတ္တဟိ၊တို့မှ၊ ပရော၌၊ကို-ပစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမ္ဘဝတိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်တတ်၏။ ဤတိ၊ကြောင့်၊သမ္ဘ၊သမ္ဘူမည်၏။ ဝိသေသန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဘူ၊ ဝိဘူမည်၏။ ဘုဇေန၊

ကား။ ဖယိ၊ အကျိုးသည်။ သိယာ၊၏။ဒွိန္နံ၊ အကြောင်း၊ အကျိုး နှစ်ပါးတို့ကို။ ဇာနန္တ-တ္တံ၊သိစေဖို့ရာ၊ ဝါကျေ၊ ဝါကျဉ်။ ဤတိ-ဒ္ဒေါ၊ ဤတံ-သဒ္ဒါကို၊ ပယုဇ္ဇတေ၊ ယ္ဂျဉ်အပ်၏။ ဝါ၊ ထည့်အပ်၏။ ။ဝါ၊ကား။ ကြိယာမတ္တလဒ္ဓတ္တာ၊ ကြိယာမျှသာ ရသောကြောင့်၊ ဘာဝေ၊ဘာဝသာခနဥ်။သော၊ ထိုဤတိ-သဒ္ဒါကို၊ နံ ပယုဇ္ဇတေ၊ မယ္ဂျဉ်အပ်။ဝါ၊မထည့်မဆိုအပ်။ ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ္တာ-ပေက္ခာ၊ ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ်ကိုငဲ့ရသော ကြောင့်။ဆ-သာခေန၊ ကတ္တုသာခန-စသော ခြောက်ပါးသောသာခနဥ်။ သော၊ ထိုဤတိ-သဒ္ဒါကို၊ယုဇ္ဇတေ၊ယ္ဂျဉ်အပ်၏။ ဝါ၊ ထည့်ဆိုအပ်၏။ ။'ဝတ္တိ စ္ဆာ၊နုပုဗ္ဗီ ကသဒ္ဒ၊ပုဂ်ိဝတ္တိ'ဟူရကား ယင်းစကားမျှားလည်း ယေဘုယျသာမှတ်။

ဆောင်ပုဒ်-"ဟိတ်ဖိုလ်ပြလို၊ ဤတိကို၊ ထည့်ဆိုသာခန ခြောက်ရပ်တွင်။
ဟိတ်, ဗျုပ္ပတ္တိ၊ ငဲ့ရန်ရှိ၊ ဤတိ-တနည်း ထည့်စေချင်။
ကြီယာမျှသာ ရသည့်တာ၊ ဘောမှဤတိ လျင်းမယ္ဂျဉ်။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ပါကော-ကို ပစ-တည်။ပစ၊သည်။ ပါကော၏။ချေ။ 'ဘာဝေ စ'ဤသုတ်ဖြင့် ဘော အနုဗန် သ-ကိုချေ၊ (ပစ်+၊) အသံယောဂန္တဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ က.ဂ စ-ဇာနံ=ဓာတ္ဆန် စ-ကို က်-ပြု၊(ပ+-ါက်+၊=ပါက) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။စာဂေါ-စဇ+စာဂေ၊ ဗွန်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ (စဇ်+၊) က-ဂါ စဇာနံ=ဓာတ္ဆန် ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ အသံယောဂန္တဿ=အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(စ်+-ာဇ်=စာဂ)စ်+အာ၊ဇ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊-စီရင်။ ။ယာဂေါ-ယဇ+ပုဇာယံ၊ ပူဇော်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (ယဇ်+၊)အ-အာဝုဒ္ဓိပြု၊ ဇ်-ကို ဂ်-ပြုစီရင်။ ။ယောဂေါ-ယုဇ+ယောဂေ၊ ယ္ဂျဉ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ-သက်၊ငဲ့၊ချေ၊ (ယုဇ်+၊)ဧ-ကိုဩဝုဒ္ဓိပြု၊ ဇ်-ကို ဂ်-ပြု စီရင်။ ဘာဂေါ။ ဘဇ+ပုထက္ကရဏော၊အသံးအခြား ပြုခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဏ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (ဘဇ်+၊) အ-ကို အာ။ ဇ်-ကို ဂ်-ပြု-စီရင်။ ။ပရိဒါဟော-ပရိ-ပုဗ္ဗ,ဒဟ×ဒါဟော၊ ပူလောင်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ-သက်၊ငဲ့၊ချေ။ (ပရိဒတ်×၊) အ-ကို အာ-ပြု၊ (ပရိ-ဒ်×ါဟ်=ပရိ-ဒါဟ) နည်းတူ။

၅၃၀-ဒွိ-ပဒ,ဝိမိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ ဝါစာသိလိဋ္ဌ။ စကားပြေပြစ်ချောမော စေရန်ဆိုသည်။ ။တနည်း၊သမ္မိဏ္ဍန၊သာဝေ စ-ဟု သာမန်ဆိုသောကြောင့် အလုံး

http://www.dhammadownload.com

ကောက်ကွေ့လိမ်တွန့်၍။ ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဂ္ဂတိ၊ ကြွောင့်။ ဘုဇဂေါ၊ မြွေမည်၏။ သံ အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ ခနတိ၊ တူးဖြိုတတ်၏။ ဝါ၊ကား။ ဆိသုဋ္ဌ၊ ကောင်းစွာ။ ခနတိ၊ တူးဖြိုတတ်၏။ ဂ္ဂတိ၊ ကြွောင့်။ သခေါ၊ ခရု-မည်၏။

၅၃၁-ဧရာ.ဒီဟိ ရမ္မော။ ။ဧရာ-ဒီဟိ၊ ဧရ-စသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ဌ်။ ရမ္မော၊ ရမ္မ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဧရ-ဋ္ဌစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ ကုန်သော၊

စုံသော ဓာတ်နောင် ဏာ-ပစ္စည်းသက်ရသကဲ့သို့၊ ကွိ-ပစ္စည်းလည်း အလုံးစုံသော ဓာတ်နောင်သက်ရသည့်ဟု ပေါင်းသည်. ။ယင်း ကွိ-ပစ္စည်းသည် ကိတန္တ နိစ္စ သမာသ်ဌ်သာ စီရင်၍၊ ကတ္တားဌ်သာ မှားသည်ဟုမှတ်။ ။'ဘတ္တံ ဂသန္တိ ဂဏ္ဍန္တိ ဝါ'ဧတ္ထာ.တိ ဘတ္တာ.ဂွံ၊ ဂသ×အဒနေ၊ ဂဟ×အာဒါနေ ဝါ-ကွံ' (ဤဌ်ကား ကွိ-ပစ္စည်း အဓိကရဏဌ် သက်၏။ ဘတ္တာ.ဂွံ၊ ဆွမ်းကို စားရာ ယူရာ ဆွမ်းစား စရပ်-ပေး။ ဤနည်းတူ၊ သလာ-ကဂွံ၊ ဒါန.ဂွံ-စသည်ကိုလည်း သိလေ)။ ။သလာတ.ဂွံ၊ စရေးတံမဲ ယူရာအရပ်။ ဒါန.ဂွံ၊ အလှူဝတ္ထုကိုခံယူရာ အလှူမဏ္ဍပ်-ပေး။ ။သက္ကတဌ်, ဥပ-ပဒ၊ အနုပ ပဒ, နှစ်ရပ်ဌ်ပင် စီရင်၏။ ။'ကွိပ် စ' ပါဏိနီ။ ၃-၂-၇၆။ ။'သဗ္ဗဓာတူဟိ ဥပ-ပဒေဟိ နိရ္ဃ.ပ-ပဒေဟိ စ ဆန္ဒသိ ဘာသာယံ စ ကွ်ပ်-ပစ္စယော ဘဝတိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'ကွိပ်' ။ဥပ-ပဒေ သတိ, အသတိ စ သဗ္ဗဓာတူဟိ ကွိပ်-ပစ္စယော ဘဝတိ' သာရသ္ဒတ။

ဆောင်ပုဒ်–"**ကိတန္တဟု၊ နိစ္စ သမာသ်၊ ကတ္ထုသာဓ်မှာ၊**
ယောဘုယျာ၊ သက်ပါ, ကွိ-ပစ္စည်း။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သ.မ္ဘူကို သံပုဗ္ဗ, ဘူ-တည်။ ဘူ၊သည်။ သတ္တာယံ၊၏။ကွိ စ,ဤသုတ်ဖြင့် ဘူ-ဓာတ်မှနောက်ဌ် **ကွိ-ပစ္စည်း**သက်၊ (သံ-ဘူ+ကွိ) ကွိလောပေါ စ=ကွိ-ပစ္စည်းကိုခြေ။ဝဂ္ဂန္တံဝါ=ဘ-ဗျည်းကြောင့် သ-ထက် နိဂ္ဂဟီတ်ကို မ်-ပြု၊(သမ်×ဘူ×သ.မ္ဘူ)မ်×ဘူ-ကပ်။နာမ်ဒဲ့၊သ်-သက်၊ခြေ၊ပြီး၏။ ။ဝိဘူ-ဝိ-ပုဗ္ဗ,ဘူ×သတ္တာယံ၊၏။ဤသုတ်ဖြင့် ကွိ-ပစ္စည်းသက်၊(ဝိ-ဘူ×ကွိ)ကွိ လောပေါ စ=ကွိ-ပစ္စည်းကိုခြေ။ (ဝ်-ဘူ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဘုဇ-ဂေါ-ဘုဇ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ဂမု×ဂတိမ်္မိ၊ ၏။ကွိ-သက်၊ (ဘုဇ-ဂမ်×ကွိ) ဓာတ္ဝန္တသ လောပေါ ကွ်မ်္မိ=ကွ် ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် မ်.ကုံခြေ၊ (ဘုဇ×ဂ×ကွ်)ကွ်ိ လောပေါ=ကွ်-ပစ္စည်းကုံခြေ။ (ဘုဇ-ဂ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။သခေါ-သံ ပုဗ္ဗ, ဓနု×အဝဓာရဏေ၊ တူးဖြိုခြင်းဌ်-၏။ ခြေ။ **ကွိ-သက်၊** (သံ-ခန်×ကွ်)နည်းတူ။ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဉ်-ပြု-စီရင်။

၅၃၁–ဒ္ဋိ-ပဒ,ဝိမိသုတ်။ ။ဧရ-စသော ဓာတ်မှနောက်ဌ် ရမ္မ-ပစ္စည်းသက်၊ စီရင်။ ။'ဓရောအာဒိ ယေသ.န္တေ-တိ ဓရာ.ဒယော'လုပ်။ အာဒီဝန်ကို ကမ္မံ,ဝမ္မံ, **စမ္မံ-စသည်ဌ်** ကရ,ဝရ, စရ-ဓာတ်စသော ရ-ကာရန္တ ဓာတ်တွေကိုယူ၊ ဓရာဒိ

http://www.dhammadownload.com

ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၌။ ရမ္မ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊ ထို့ကဲ့သို့လ်
တရားဖြင့်။ သမ္ပတ္တိ၊ စည်းစိမ်သုံးပါးသည်။ ဓရတိ (ပတိဋ္ဌာတိ)၊ တည်တတ်၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ မမွေ့ာ၊ ဓမ္မ၊ မည်၏။ တံ၊ ထို့အမှုကို၊ ကရီယတေ၊ ပြုအပ်၏။
ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကမ္မံ၊ မည်၏။

၅၃၂-တဿီလာဒိ.သု ဏိတ္ဝာ ဝိ စ။ ။တဿီလာ.ဒိသု စ၊ တဿီလ အစ
ရှိသောအနက်တို့၌လည်း။ ဏီ-တ္ဝာ-ဝိ၊ ဏီ-ပစ္စည်း, တု-ပစ္စည်း, အာဝိ-ပစ္စည်း
တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သဗ္ဗေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ပရေ၌။
တဿီလာ-ဒိသု.တ္ထေသု၊ တို့၌။ ဏီ-တု-အာဝိ-ဤစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်

အာကတိဂိဏ်းတည်း။ ရ-ကား အနုဗန်။ ။ယင်း ရမ္မ-ပစ္စည်းကား ကတ္တု,ကမ္မ,
ကရဏ သာဓနတို့၌သက်အပ်၏။ သို့အတွက် 'အပါယေသု အပတမာနေ သတ္တေ
ဓာရေတိ.တိ ဓမ္မော။ သ-လက္ခဏံ ဝါ ဓာရေတိ.တိ-ဓမ္မော'ကတ္တု သာဓနလုပ်။
'ယောသ.ဘွေ ဒဿေ ဓမ္မော၊ အ-ဓမ္မော ပန ကိဒိသော။ မာဝေါ မွေ့ အဓမ္မံ ဝါ၊
အဒ္ဓဿာမိ ကုဒါစနံ'တိက.ပဒ္ဓ ဒူသကဇာတ်။ 'သရံ ဝါရေတိ.တိ ဝမ္မံ။ သရံ၊
မြားလက်နက်ကို။ ဝါရေတိ၊ တားမြစ်တတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်။ဝမ္မံ၊ စစ်ဝတ်တန်ဆာ
ချပ်မည်၏။ ။-ပေး။ 'ကဿ သေတာနံ၊ ဆတ္တာနံ၊ အာဇာနိယာ စ ဝမ္မိကာ'သတ္တမိ-
သောဇာ-နဒ္ဓဇာတ်။ ဤ၌၌ 'ဝမ္မေန နိယုတ္တော၊ ဝမ္မံ ဓရတိ အစ္ဆာဒေတိ.တိ
ဝါ-ဝမ္မိကော'လုပ်။ စစ်ဝတ်တန်ဆာ ချပ်မိန်ညှိ ဝတ်ဆင်သော သူရဲကိုကောက်
ယူ။ 'သုနခေဟိ စရိယတေ ဘက္ခိယတေ-တ်-စမ္မံ။ သုနခေဟိ၊ ခွေးတို့သည်။
စရိယတေ, ဘက္ခိယတေ၊ စားအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စမ္မံ၊သားရေမည်၏-ပေး။
'စမ္မ-ဝါသီ ဆမာသေတိ၊ ဇာတဝေဒံ နမဿတိ' ဝေဿန်ဇာတ်။ ။'ရထ-
ကာရော၀ စမ္မဿ၊ ပရိကန္တံ ဥပါဟနံ' ဒွါဒသ-ကာမဇာတ်။

ရွပ်တွက်ပုံ။ ။ဓမ္မောကို ဓရ-တည်။ ဓရ၊ သည်။ ဓာရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။
ဧရ။ ဓရာ-ဒီဟိ ရမ္မော, ဤသုတ်ဖြင့် ဓရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရမ္မ-ပစ္စည်းသက်၊
(ဓရ်=ရမ္မ) ရမ္မိ ရန္တော ရာ-ဒီနော, သုတ်ဖြင့် ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်
အနုဗန် ရ-နှင့်တကွ ဓာတွန် ရ်၊ ဓ-၏မြီရာ အ-သရ တွဲကိုခေျ။ (ဓ်+ဓမ္မ=ဓမ္မ)
ဓ်+အ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု,ခေျ။ကပ်၊ပြီး၏။ ။ကမ္မံ-ကရ+ကရဏော၊
၏။ ခေျ။ ရမ္မ-သက်။ (ကရ်+ရမ္မ) ရမ္မိ ရန္တော+စိရင်။

၅၃၂-တိ ပဒ,ဝိဒိသုတ်။ ။တဿီလ, တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓု ကာရီ-အနက်တို့၌
ဏီ,တု,အာဝိ-ပစ္စည်းသက်။ 'တဿီလံ အာဒိ ယေသန္တေ-တ် တဿီလာ-ဒိ'လုပ်"
အာဒိဝန်အရ၊ တဒ္ဓမ္မ, တဿာဓုကာရီ-အနက်နှစ်ပါးကိုယူ။ စေ-သဒ္ဒါ သဓ္ဓိဏ္ဍန်း
ပစ္စည်းသုံးချက်ကို ပေါင်းသည်။ တစ်နည်း-သမုစ္စယတ္ထ၊ အတ္ထမာန အနက်၌ ဏီ-

http://www.dhammadownload.com

ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ယဿ ရညော၊ အကြင် မင်း၏။ သီဟံ၊ ပကတိ အလေ့သည်။ ပိယံ၊ ချစ်အပ်သူကို။ ပသံသိတုံ၊ချီးမွမ်းခြင်းငှာ။ ဟောတိ ၏။ သော-ရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်။ ပိယံ ပသံသီ၊ ပိယ ပသံသီ-မည်၏။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏။ သီလံ၊ ပကတိ-အလေ့သည်၊ ပြဟ္မံ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို။ စရိတုံ၊ ကျင့်ခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပြဟ္မစာရီ၊ ပြဟ္မစာရီမည်၏။ ယဿ-ရညော၊ အကြင်မင်း၏။ သီလံ၊ သည်။ ပသဟ္ယ၊ နှိပ်စက်၍။ ပဝတ္တိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ဆိုခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ၏။ သော-ရာဇာ၊ သည်။ ပသယှ-ပဝတ္တာ၊ မည်၏။ ယဿ-သမဏဿ၊ အကြင် ရဟန်း၏။ သီလံ၊ သည်။ ဘယံ၊ ဘေးကို။ ဒဿိတုံ၊ ရှုခြင်းငှာ။ ဟောတိ၊ ၏။ သော-သာမဏေော၊ ထိုရဟန်း၊ သည်။ ဘယ ဒဿာဝီ၊ မည်၏။ ဤစွေဝ မာဒီ၊ ကဲ့သို့ အစရှိသော ပုံစံတို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

ပစ္စည်း။ တဿီလာ ဒျတ္ထဉ် ဝရ,တ္တရ-ပစ္စည်းမျာ းကို ဆည်းသည်။ 'ပဏ္ဍိတံ အတ္တာနံ မညတီ.တိ ပဏ္ဍိတမာနီ'။ အတ္တမာနအနက်၌ ဏီ-သက်ပုံ။ 'ဗာလော-ဝ ပဏ္ဍိတ မာနီ၊ ယူထဿ ပရိဟာရကော' သဒ္ဒါ ကမိဇာတ်။ 'အဟု ခတ္တဝ်ဒါလောကော၊ ဗာလာ ပဏ္ဍိတ မာနိနော' ပဏ္ဍာသ မဟာဇောဓိဇာတ်။ 'အဝဿာ ဒဇ္ဇန်္တိ ဓီရာနံ၊ ဗာလာ ပဏ္ဍိတ မာနိနော'မဟာနာရဒဇာတ်။'စ-သဒ္ဒေန အတ္တမာနေပိ ဏီ' ရှု။ ။ စန္ဒဝုတ္တိမည်သော စန်းကျမ်း၊ ကာတန္တ-စသော ကျမ်းများ၌ ခ,ဏီ,နီ-ပစ္စည်းကို စီရင်၏။ ။'အတ္တမာနေ ခေါစ၊ ၁-၂-၆၁။ ။အတ္တမာန ဝိသယာယံ ဂမျ မာနာယံ သုပဟော(နာမတော)ခေါ ဘဝတိ ဏီ,နီစ၊ ပဏ္ဍိတံ အတ္တာနံ မညတေ-ပဏ္ဍိတမာနာယော၊ပဏ္ဍိတမာနီ'စန္ဒဝုတ္တိ။ ။'ခေါ စ အတ္တမာနေ၊၄-၃-၈၀။ ။ ကမ္မနိ ဥပ-ပဒေ အတ္တ-ထော်ာ ယော မညတိ၊ တသ္မိံ ဏီ,နိ ဘဝတိ၊ ပဋိမာ အတ္တာနံ မညတေ ပဋိမာနိနီ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ဌာ+ဂတိ နိ ဝတ္တိယံ။တိဋ္ဌတိ သီလေနာ-တံ-ထာဝရော' ဌ-ထပြု။ တဿီလာ ဒျ.တ္ထ-ဋ္ဌ, ဝရ-ပစ္စည်းသက်ပုံ။ 'ယေ စ ထာ ဝရာ ယေ စ တသာ သဒ္ဓိ လောကေ' သုတ္တန်-မွေ်ကသုတ်။ 'ဝိရုဇ္ဈမာနာ တဿ ထာဝရေသု' သဋ္ဌာယတန-ဂဟပတိဝဂ်။ ။ဋ္ဌ+အဇ္ဈာယနေ၊ 'တေ ဂစ္ဆတိ သီလေနာ.တိ ဋ္ဌတ္တရော' တ္တရ-ပစ္စည်းသက်ပုံ။ 'ဋ္ဌတ္တရံ တိ နံ့ ဓည့်၊ ဋ္ဌတ္တရံ ဋ္ဌ ဇီဝိတံ။ ဋ္ဌတ္တရံ ဋ္ဌတ္တရတော ဥတ္တာ၊ ဒီပံ ကဃိရာထ ပဏ္ဍိတော' နာဂပေတဝတ္ထု။

တဿီလ,တဒ္ဓမ္မ,တဿာဓိကာရီ-ရှင်းလင်းချက်။ ။ပင်ကိုယ်ရင်း အလေ့စရိုက် သဘောသည် တဿီလ။ သူတော်ကောင်းတို့ အကျင့်ဖြစ်သော ပြုပြင်သော သဘောသည်။ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိသော သဘောသည် တဒ္ဓမ္မ။ သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့အကျင့်ကြိယာကို ရှိသေကောင်းမွန်စွာ ပြုခြင်းသည် တဿာဓိကာရီ မည်၏။ ။ချဲ့အံ့-'ဘိက္ခတိ ယာစတိ သီလေနာတိ ဘိက္ခု' ပုံစံ၌ ဘိက္ခခေါတ်၏ ယာစ

http://www.dhammadownload.com

နတ္ထိ, ပင်ကိုရင်း သဘာဝဖြစ်သော ရဟန်း၏ တောင်းစားတတ်သော သဘော သတ္တိရှုပ်သည်၊ မတောင်းမစားသော်လည်း၊ ပြကတ္တေတည်ရှိ၍ တသီလ၊ ဆွမ်းခံသော အကျင့်သည် ဘုရားစသော သူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်တည်းဟု သပိတ်လွယ်ကာ ဆွမ်းခံရှာသို့ လှည့်လည်သောအခါ၊ ယာစန ကြိယာထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဗျတ္တိရှုပ်သည် တဒ္ဓမ္မ၊ ထိုဆွမ်းခံတောင်းစားခြင်း ကြိယာကို ရှိသေကောင်းမွန်စွာ ပြုခြင်းသည် တဿဓုရာရီ-မည်၏။ အချုပ်မှာ–သတ္တိရှုပ်ကား စာသီလ၊ ဗျတ္တိရှုပ်ကား တဒ္ဓမ္မ၊ ရှိသေကောင်းမွန်စွာပြုခြင်းကား တဿာဓုကာရီ။

"တုလျာ.ဓိကရဏာတ္တေန၊ သီလံ ပကတိ မနျတေ၊
ဓာတု.တ္ထော တိ သတာ.စာရော၊ ဓမ္မော တဿာဓု.ကာရိတာ၊
ဘိန္နာ.ဓိကရဏာတ္တေန၊ တတ္ထ သက္ကစ္စ ကာရိတာ။"

ပကတိ၊ ပင်ကိုရင်း ဖြစ်သော။ သီလံ၊ အလေ့အကျင့်ကို လည်းကောင်း။ သတာစာရော၊ သူတော်ကောင်းတို့၏, အကျင့်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ထင်ရှားသော အကျင့်ဖြစ်သော။ ဓမ္မော စ၊ ပြုပြင်သော, သဘောကိုလည်းကောင်း။ တုလျာ-ဓိကရဏာတ္တေန။ 'တ-မေဝ သီလံ-ဘ,သီလံ' သောယေဝ ဓမ္မော တဒ္ဓမ္မော' ဟူသော တုလျာ-ဓိကံရဏ ကမ္မဓာရဲသမာသ်၏အဖြစ်ဖြင့်။ ဓာတု.တ္ထော.တိ၊ ဓာတ်အနက်ဟူ၍။ မနျတေ၊ ၏။ တတ္ထ၊ ထိုဓာတ်နက် ကြိယာ၌။ သက္ကစ္စ ကာရိတာ၊ ရှိသေကောင်းမွန်စွာ, ပြုကျင့်ခြင်းကို။ ဘိန္နာ.ဓိကရဏာတ္တေန၊ 'တဿ သာဓု-ကာရီ တဿာဓုကာရီ' ဟူသော ဘိန္နာ-ဓိကရဏ တပ္ပုရိသ်သမာသ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တ.ဿာဓု.ကာရိတာ၊ ဟူ၍။ မနျတေ၊ ၏။ ။သတာ.စာရ-ကာ၊ ဘိက္ခု-သဒ္ဓါနှင့် လျော်အောင်သာ ဆို၍၊ ဥပလက္ခဏ, နိဒဿန နည်းမျှသာဖြစ်ရကား 'ပါပ-ကာရီ၊ ပါန-ဃာတီ' စသော အ-သတာ.စာရုလည်း ဓမ္မပင် မည်၏။

'ဘိက္ခဏော-သီလတာ၊ ဂုဏ-ယုတ္တောပိ ဟိ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခဏ ဓမ္မတာ ဂုဏ-ယုတ္တောပိ။ ဘိက္ခဏော သာဓု-ကာရိတာ ဂုဏ-ယုတ္တောပိ.တိ သဒ္ဒ-ဝိဒူ မညန္တိ' မူလ ပဏ္ဏာသ မူလ ပရိယာယ သုတ္တ.ဋ္ဌကထာ။ ။"ဘိက္ခဏ-သီလတာ.ကိ အာဒီသု ဘိက္ခဏ-သီလတာ၊ နာ.ဂါဇ္ဇု.ဒီဟိ အာဇီဝန-သီလတာ ဘိက္ခဏ-ဓမ္မတာ'ဉ္စိဿ တိဋ္ဌန္တိ-တိ' ဧဝံ ဝုတ္တာ ဘိက္ခဏ သဘာဝတာ၊ နု ယာစနာ ကောဟညာ သဘာဝ-တာ၊ ဘိက္ခဏော သာဓု-ကာရိတာ ဥတ္တိဋ္ဌေ နု ပမဇ္ဇယျာ.တိ' ဝစနံ အနုဿရိတွာ တတ္ထ အ.ပ္ပမဇ္ဇတာ။ အထဝါ-သီလံနာမ ပကတိ သဘာဝေါ၊ ဣစ္ဆိတနာဓိဋ္ဌာနံ။ ဓမ္မောတိ ဝတ်။ အပရေ ပန သီလံ နာမ ဝတ သမာဒါနံ၊ ဓမ္မော နာမ ပဝေဏိယာ အာဂတစာရိတ္တံ၊ သာဓု-ကာရိတာ သက္ကစ္စ.ကာရိတာ အာဒရ-ကြိယာ.တိ ဝဏ္ဏေန္တိ" ဌင်း-ဋီ။

http://www.dhammadownload.com

သက္ကတ-၌ ဆိုပုံကား။ ။ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ကား၊ အကျိုးကိုမငဲ့သော ဖြစ်ခြင်းသည် တ.သီလ။ ကျမ်းဂန်အစီအရင်အတိုင်း ကျင့်ခြင်းသည် တ.ဒွမ္မ။ အမှုဋ္ဌ အမှန်မချုတ်ပြုခြင်း ကောင်းမွန်လိမ္မာ တင့်တယ်စွာပြုခြင်းသည် တဿာခု။ ကာရီ-ဟု အထူးကိုဆိုကုန်၏။ ။'သီလံ သဘာဝေါ ဖလ-နိရာ-ပေက္ခာ ပဝတ္တိ၊ မမြော စ သတ္တ ဝိဟိတာ.စာရော၊ တ-ဒေဝ သီလံ ယဿ သော, သော ဧဝ ဓမ္မော ယဿ,သာခု ကရောတီ.တိ သာခု-ကာရီ၊ တဿ သာခု-ကာရီ-တဿာခု ကာရီ.တိ ဝိဂ္ဂဟော' ကာတန္တ-ပဉ္စိကာ။ ။'ဖလ-နိရာ.ပေက္ခာ ယော ယတြ ပဝတ္တတေ၊ တတြ တဿ သီလံ၊ ဝိနာပိ သီလေန.မမာ-ယံ ကုလ-ဓမ္မော.တိ ပဝတ္တန.မာ-စာရော၊ ဝိနာပိ သီလေန တ-ကမ္မနိ သာခု သောဘနေ ပ ဝတ္တတေ ဣတိ' သံခိတ္တ သာရ-ဋီ၊ ။အာ-ကို တ.သီလ တ.ဒွမ္မ တ.သာခု-ကာရိသ' ပါဏိနီ၊ ၃-၂-၁၃၄။ ။'တ-ဣတိ ဓာတ္ဝ.တ္ထော သီလာ.ဒိ ဝိသေသနတ္ထေန နိဒ္ဒိဿံ၊ တဿီ-လော ယော သဘာဝတော ဖလ-နိရာ.ပေက္ခာ တတြ ပဝတ္တတေ၊ တ.ဒါစာ ရော ဝိနာပိ သီလေန။ တ.သာခု-ကာရီ ယော ဓာတ္ဝ.တ္ထော သာခု ကရောတီ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'သ-ဓာတ္ဝ.တ္ထော သီလံ ယဿ သော-တ.သီလော၊ သ ဧဝ ဓမ္မော ယဿ သော တ.ဒွမ္မော သာခု ကရောတီ.တိ သာခု-ကာရီ၊ တဿ ဓာတ္ဝ.တ္ထဿ သာခု-ကာရီ.တိ ယာဝတီ (အဓိပ္ပါယော)၊ သဘာဝေါ ဣတိ 'ဘာဝတိ အသ္မာ ဖလနိရာ.ပေက္ခာ ဝုတ္တိ ဣတိ ဘာဝေါ၊ သဘာဝေါ စေတနိကော ဓမ္မော၊ သ ပုနသီလ.မေဝ၊ ဖလနိရာ.ပေက္ခာ ဣတိ ဖလကခ်ါ ရဟိတော၊ အတြေ.တိ ဓာတ္ဝ.တ္ထော၊ တ.ဒါစရော.တိ ဓမ္မ-သဒ္ဒေါ အတြာ.စာရေ.ဝတ္တံတေ ဣတိ ဒဿိတံ၊ သ ဓာတ္ဝ.တ္ထော အာစာရော ယဿ သော တတ္ထော.တ္ထော။ဝိနာပိ သီလေနာ.တိ တ-သီလတော တ.ဒါစာရဿ အညတ္တတ္တံ ဒဿိတံ၊ ယော ဓာတ္ဝ.တ္ထော သာခု ကရောတီ.တိ အတြ ပိ ဝိနာ သီလေနာ.တိ သမ္ဗန္ဓတေ၊ သာဓု.တိ ပဿတ္ထ.မိ တျတ္ထော၊ ကြိယာ ဝိသေသနတ္တာ နပုံသကတ္တံ' ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိ ဣဟသ။

ဤ တသီလာ.ဒီ–အနက်ကို၊ ဝါကျ၌ ယဿ-ဟူသော သမ္ဗန်ကို ဟော၍ သာဓန ခုနစ်ပါးမှလွတ်သော်လည်း စရ-စသော ဓာတ်နောက်သက်သော ပစ္စည်း အနက်ဖြစ်သော ကျင့်ခြင်းကြိယာ၏ ကာရကဖြစ်အစွမ်းအားဖြင့် ကတ္တားအရာ၌ တည်ရကား ကတ္တုသာဓနဉ္ဉ သင်္ဂီးယူရေတွက်ရ၏။ ထိုစကားမှန်၏။ 'ပြဟ္ဍံ စရိတုံ သီလံ ယဿ သော-တိ ပြဟ္ဍစာရီ' ဟူသော ပုံစံ၌ ကျင့်ခြင်း-စသော ကြိယာကို ဝါကျ၌ ယဿ-ဟု ညွှန်းပြအပ်သော ရဟန်းသည်သာလျှင် ပြုရ၏။ သူတစ်ပါး ပြုသည်မဟုတ်။ သို့အတွက်-ကတ္တုသာဓနဉ္ဉ ရေတွက်ရသည်။

'သတ္တ-သာဓန.မုဒ္ဓော.ပိ၊ တ.သီလာ.ဒိသု ဝိသယေ။
ဓာတုတော ပစ္စယ.တ္ထတ္တာ၊ ကတ္တု-ဋ္ဌာနေ စ ဝုတ္တိတော။
ပေါရာဏေဟိ ကဒတာ တဿ၊ သင်္ဂဟော-ကတ္တု-သာဓနေ။''

http://www.dhammadownload.com

တ၊သီလာ ဒီသုံ-တ၊သီလ တဒ္ဓမ္မ, တ၊သာခု-ကာရီ အနက်၌။ ပစ္စယေ၊ သက်သောပစ္စည်းသည်။ သတ္ထ-သာဓန မုတ္တေ.ပိ၊ သာဓန ခုနစ်ပါးမှလွတ်သော် လည်း၊ ဓာတုတော၊ ဓာတ်မှနောက်၌။ပစ္စယ-တ္တုတ္တာ၊သက်သောပစ္စည်း၏။ အနက် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ကတ္တာ.ဌာနေ၊ကတ္တား၏အရာ၌။ ဝုတ္တိတော စ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ပေရာဏောဟိ၊ ဗျာကရဏ်း ကျမ်းတတ်, ရှေးရှေးသော ဆရာမြတ်တို့သည်။ တသာ၊ ထို တ၊သီလ-စသော သုံးပါးကို။ ကတ္တာ-သာဓန၊ ကတ္တုသာဓနဒ္ဓ။ သင်္ဂဟော၊ ရေတွက်ခြင်းကို။ ကတော၊ ၏။

သက္ကတဒ္ဒ – ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ ကိုက်ရိုက်ထည့်ရှုပင် စီရင်၏။ ။'နာမာနု-ဇာတိယံ ဏိ နိ တ.ဿလျေ'၊ ၄-၃-၇၆။ ။'တ-သဒ္ဒေန ဓာတု.တ္တော နိဒ္ဒိဿ တေ၊ တ.ဒေဝ သီလံ ယဿ ကတ္တု ဌာတိ ဝိဂ္ဂဟော၊ အဇာတိဝါစကော နာမူ.ပ ပဒေ ဓာတုတော တ.ဿလျေ ဂမျမာနေ ဏိနိ ဘာတိ၊ ဥဏာ ဘောဇီ.မွော.ဝ-ဘာသီ'ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'တ.ဿီလျု-ဝယော ဇစန သတ္တိသု စာနုသ်' ပါဏိနိ ၃-၂-၁၂၆။ ။'ဧတေသု ဇောတိတေသု ကတ္တရိ စာ-နုသ်၊ ဘောဂံ ဘုဉ္ဇာနော, ကဝစံ ဝိတြာဏော သတ္တုံ နီယာတနော' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။

ဆောင်ပုဒ်--"ပင်ကိုယ်သဘာဝ၊ တ.ဿီလ၊ ကောက်ကြ သတ္တိရှိပ်၊
ပြုပြင်-သဘော၊ တ.ဒ္ဓမ္မော၊ မှတ်လော ဗျတ္တိရှိပ်။
ကောင်းစွာပြုလျက်၊ ဓာတ်အနက်၊ ကောက်ချက် တဿာခုတ်၊
ပစ္စယတ္တ၊ ကတ္တု.ဌဇ်ကြောင်၊ ရှေးက ဆရာ။
ကတ္တားမှာ၊ သင့်ကာ ခေါ်သမုတ်။"

ပုံစံဒ်ဒ္ဓရှင်းလင်းချက်-ပိယ.ပသံသီ လိုရင်း။ ပိသ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ပ-ပုဗ္ဗ, သံသ-ဓာတ်၊ 'ပိယံ ပသံသိကို သီလံ ယဿာ.တိ-ပိယ-ပသံသီ'ဟု ဝိဂြိဟ်စစ်။ တဿီလ, တ.ဒ္ဓမ္မ, တ-ဿာခုကာရီ-သုံးမျိုးတွင် တ-ဿီလ, ဝိဂြိဟ်တည်း။ ရညော-ကား ယဿ-၏ အရ, ပဓာနပုဒ်ကိုပြသည်။ ဟောတိ-ကား ကြိယာအလို်ဌာ ထည့်သည်။ ရာဇာ-ကား အဘိဓေယျ။ ။တစ်နည်း-'ပိယံ ပသံသတိ သီလေနာ.တိ ပိယ-ပသံသီ'လုပ်။ တစ်နည်း-'ပိယံပသံသန-သီလော.တိ ပိယ-ပသံသီ'လုပ်။ ကျွဲသို တ-ဿီလ-၌ ဝါကျသုံးမျိုးကား။ ။'ပိယံ ပသံသိတုံ ဓမ္မော ယဿာ.တိ-ပိယ-ပသံသီ၊ပိယံ ပသံ သတိ ဓမ္မေနာ.တိ ပိယ-ပသံသီ၊ ပိယံ ပသံသန-ဓမ္မော-တိ-ပိယ-ပသံသီ'က-ဒ္ဓမ္မ-၌ သုံးမျိုး။ ။'ပိယံ ပသံသိတုံ သာခုကာရိတာ ယဿာ.တိ-ပိယ-ပသံသီ၊ ပိယံ ပသံ သတိ သာခုကာရိတာယာ.တိ ပိယ-ပသံသီ။ ပိယံ ပသံသနေသာ ခု ကာရိတာ.တိ ပိယ-ပသံသီ'တ.ဿာခုကာရီ-၌ သုံးမျိုးစီ, ဝါကျထား၊ နောက် ပုံစံများကိုလည်း ဥပ်နည်းတူခဲ့၍ယူ၊ ဝါကျချုံး၍ပြမည်။ ။ဗြဟ္မံ စရိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ,တ.ဿာခုကာရိတာယ ဝါ, ယဿ ဗြဟ္မံ စရတိ, သီလေန ဓမ္မေန ဝါ,

http://www.dhammadownload.com

သာခု ကာရိတာယ ဝါ၊ ပြုတ်ခဲ့ စရက.သီလော, စရက ဓမ္မော ဝါ, စရက္ကော သာခုကာရိတာ ဝါ.တိ-ပြုဟူစာရီ။ ပုဂ္ဂလော-ကို။ ။'ပ-သယ္ယ ပဝတ္တိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာခုကာရိတာ ဝါ ယသ္မာ၊ ပသယ္ယ ပဝတ္တကိ သီလေန်,ဓမ္မေန ဝါ, သာခုကာရိတာယ ဝါ၊ ပသယ္ယ ပဝတ္တန သီလော, ပဝတ္တန ဓမ္မော ဝါ, ပဝတ္တနေ သာခုကာရိတာ ဝါ.တိ ပသယ္ယ ပဝတ္တာ၊ ရာဇာ'-တု။ ။'ဘယံ ပဿီတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ သာခုကာရိတာ ဝါ ယသ္မာ၊ ဘလံ ပဿတိ သီလေန,ဓမ္မေန ဝါ, သာခုကာရိတာယ ဝါ၊ ဘယံ ဒဿန သီလော, ဒဿန ဓမ္မော.ဝါ ဒဿနေ သာခုကာရိတာ ဝါ.တိ ဘယ.ဒဿာဝီ၊ သမဏော'၊ အာဝီ။

ဤပုံစံသုံးခုသည် 'ဏာ.ဒယော တေ ကာလိကာ' ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် ကာလသုံးပါး၌ သက်အပ်ရကား-'ပြုဟူ့ အစရီ စရတိ စရီဿတီ.တိ ပြုဟူစာရီ' စသည်ဖြင့်လည်း သံးကာလ ဝိဂြိုဟ်ဆိုအပ်၏။ သို့အတူက်-ပစ္စည်းတစ်ခုက် လျှင် အနက်ကိုးပါးစီ ရအပ်ရကား။ သုံးတသ် ကိုးနှင့်မြှောက် (၃×၉=၂၇) 'တြိန်း×နဝါ=သတ္တာ ဇီသ' နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နက်ဖြစ်၏၊ ၎င်းကို ကာလသုံးပါးနှင့် မြှောက်လျှင် (၂၇×၃=၈၁) 'တြိန်း×ဒွေ=ဆ- တြိန်း×သတ္တာ=ကော-ဇီသ' ရှစ်ဆယ့်တစ်နက်ဖြစ်၏။

'စ-သဒ္ဒေန အတ္တံမာနေ ပိ ဏီ'-ဟု နောက်က ဆိုခဲ့သော ရူ-စကား၌ ပိ-သဒ္ဒါဖြင့် အတ္တမာန-မုတစ်ပါး-'သတ္တဝေါ ဃာတေတီ.တိ-သတ္တုဃ်ာတီ၊ ဒီဃံ စီရ-ကာလံ ဇီဝတီ.စိ ဒီဃ-ဇီဝီ၊ ဓမ္မံ ဝဒတီ.တိ ဓမ္မဝါဒီ၊ သီဟော ဝိယ နိဋ္ဌယံ နဒတီ.တိ သီဟ.နာဒီ၊ ဘူမိယံ သယတီ.တိ ဘူမိ.သာယီ' စသော အနက်တို့ကို ဆည်းယူ။ ။နီတိ၌ 'အညေ သေသု စ ဏီ'ဟု သုတ်တည်၏၊ ။မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား- 'သီလာ.ဘိက္ခညာ.ဝဿကေသု'ဟ သုတ်တည်၍ အဘိက္ခဏ, အဝဿကအနက်တို့ ဥလည်း ဏီ-ပစ္စည်းကိုစီရင်၏။ 'ခီရံ အဘိက္ခဏံ ပိဝတီ.တိ ခီရ.ပါယီ၊ အာယတိံ အဝဿံ ဘဝိဿတီ.တိ ဘာဝီ' ပုံစံ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ပိယ-ပသံသိကို ပိသ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, သံသ-တည်း သံသ၊သည်၊ ပသံသနေ၊ ချီးမွှမ်းခြင်း၌-၏။ ချေ။ တ.ဿီလော.ဒီဃ ဏီ-တ္ဘာဝီ စ, ဤသုတ်ဖြင့် တဿီလ-အနက်၌ သံသ-ခေတ်မှနောက်၌ ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပိယ-ပသံသ်+ဏီ) ကာရိတံ ပိယ ဏာ.နုဗန္ဓော, သုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းကို ကာရိတ်ကိုကွဲသို့ငဲ့၊ ကာရိတာ နှံ့ ဏော လောပံ သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်-ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ပိယ-ပသံသ်+-ိ=ပိယ.ပသံသိ)သ်+ဤ-ကမ် နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊ချေ ပြီး၏။ ။ပြုဟူ-စာရီ-ပြုဟူ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ,စရ+စရဏော၊ကျင့်ခြင်း၌-၏၊ချေ၊ဤသုတ်ဖြင့် ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ချေ၊ (ပြုဟူ-စရ်+-ိ) အသံယောဂန္တသ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ပြုဟူ-စ်+-ာရ်+-ိ=ပြုဟူ-စာရ်) နာမ်ငဲ့၊ စီရင်။ ။ပသယ္ယ ပဝတ္တာ-ပသယ္ယ-

http://www.dhammadownload.com

၅၃၃-သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ မဏ္ဍ,ဏ္ဌ ရူစာ,ဒီဟိ ယု။ ။တ,သီလာ,ဒီသု၊ တို့၌။ သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍ,ဏ္ဌ ရူစာ ဒီဟိ၊ အသံပြုခြင်းသည်, အမျက်ထွက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း, အနက်ရှိသော ဓာတ်, ရူစ-ဓာတ် အစရှိသည် တို့မှ၊ ပရော် ၌။ ယု၊ ယု-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တ,သီလာ,ဒီသု,ဏ္ဌေသု၊ တို့၌။ သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍ,ဏ္ဌ,ဏ္ဍေ ဟိ၊ အသံပြုခြင်း, အမျက်ထွက်ခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းအနက်ရှိကုန်သော။ ဓာတ်တို့မှ စ၊ ဓာတ်တို့မှလည်းကောင်း။ ရူစာ-ဒီဟိ၊ ရူစ-အစရှိကုန်သော။ ဓာတ်မှ စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ ပရော် ၌။ ယု-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ယောသန-သီလော၊ ကြွေးကြော်တတ်

သဒ္ဒ္ဓါ,ပ-ပဒ, ပ-ပုဒ္ဓ, ဝတု+ဝတ္တနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ခေါ့။ ဤသုတ်ဖြင့် တု-ပစ္စည်း သက်၊ (ပဿယ္ယ-ပဝတ်+တု=ပဿယ္ယ ပ-ဝတ္တု)နာမ်ဝဲ့၊ သိ-သက်၊ သတ္တုပိတာ,ဒိ=သိ-ဝိဘတ်ခကြောင့် ဝတ္တု-သဒ္ဒါ၏အစိတ် ဥ-ကို အာ-ပြု၊ သိ-ဝိဘတ်ကိုလည်းခေါ့၊ ပြီး၏။ ။ဘယ-ဒဿာဝီ-ဘယ-သဒ္ဓါ,ပ-ပဒ, ဒိသ+ပေက္ခကော၊ ၏။ ခေါ့၊ ဤသုတ်ဖြင့် အာဝီ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘယ-ဒိသ်+-ဝီ) ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဒိသ-ဓာတ်၏ အစိတ် ဤ-ကို အ-ပြု၊ ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=သ်-ကို လဒိသဒ္ဒေဘော်သ်-ပြု၊ (ဘယ-ဒသ်+-ဝီ=ဘယဒဿာဝီ) နာမ်ဝဲ့၊ စီရင်။

၅၃၃-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'သဒ္ဒေါ စ, ကုဓောစ, စလော စ, မဏ္ဍော စ-သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍာ' ဒွန်လုပ်။ 'သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍော အတ္ထော ယေသ,န္တီ သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍ,တ္ထာ' ဗဟုဗ္ဗီဟိ လုပ်။ ။*ဒွန်၏ နောက်၌၊ ရှိသောပို့၊ ယှဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းမှာ' နိယံ-အရ အတ္ထ-သဒ္ဒါ ပုဒ်တိုင်းမှာယှဉ်၍-'အသံပြုခြင်း အနက်ရှိသောဓာတ်၊ အမျက်ထွက်ခြင်း အနက်ရှိသောဓာတ်' စသည် အနက်ပေးရသည်။ သို့ရာတွင် သူငယ်တို့ထင်လွယ်ရန် ပါဠိသွားအတိုင်းအနက်ပေးသည်။ ။'ရူစော အာ-ဒိ ယေသ,န္တီ ရူစာ-ဒယော'လုပ်။ အာဒိဝန်အရ၊ ဇုတ-စသောဓာတ်တို့ကိုယူ။ ။'သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍ,တ္ထာ စ,ရူစာ-ဒယော စ,သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍ,တ္ထ ရူစာ-ဒယော'၊ တေဟိ-ခံ။ ။ကာတန္တဠီ နှစ်သုတ် ခဲ့ဆို၏။ 'ကုဓိ-မဏ္ဍိ-စလိ-သဒ္ဒ-တ္ထေဟိ ယု'။ 'ရူစာ-ဒိ စ ဗျုန္ဇနာဒိ' ကာတန္တ၊ ၄-၄-၃၀-၃၁။

ပုံစံဥဒ္ဒါဟရဏ်း၁ချက်။ ။'ယောသိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ,သာဓု ကာရိတာဝါ ယဿ ယောသတိ သီလေန, ဓမ္မေန, သာဓုကာရိတာယ ဝါ၊ ယောသန-သီလော, ယောသန-ဓမ္မော, ယောသနေ သာဓုကာရိတာ ဝါ-တိ-ယောသနော' လုပ်။ (နောက်နောင်ကိုလည်း ဤနည်းတူ အနက်စုံအောင် ဝါကျထား။ တစ်နည်းသာ ပြမည်)။ ။'ဘာသိတုံ သီလံ ဓမ္မော ဝါ,သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿ-တိ-ဘာသနော' သဒ္ဒ-တ္ထဓာတ်-ပုံစံ။ ဝရကော-စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။ကုဇ္ဈိတုံ သီလံ,

http://www.dhammadownload.com

သော အလေ့ရှိ၏။ (ထည့် ငွေတို၊ ကျိုကြောင်းကြောင့်)။ ဃောသနော၊ ကြွေး ကြော်လေ့ ရှိသူမည်၏၊ ဘာသန-သီလော၊ ဆိုတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ ဤတို၊ ကြောင့်၊ ဘာသနော၊ ဆိုလေ့ရှိသူမည်၏။ ဝေံ၊ ဤအတူ။ ဝိဂ္ဂဟော၊ ဝိဂြိုဟ်ကို၊ ကာတဗ္ဗော ပြုအပ်၏။ ကောဓနော၊ အမျက်ထွက်လေ့ ရှိသူ။ ဒေါသနော၊ မျက်ဆီးလေ့ ရှိသည်သူ။ စလနော၊ ကမ္မနော၊ ဖန္ဒနော၊ တုန်လှုပ်လေ့ ရှိသည်သူ။ မဏ္ဍနော၊ ဝိဘူသနော၊ တန်ဆာဆင်လေ့ ရှိသည်သူ၊ ရောစနော၊ ဇောတနော၊ ထွန်းပလေ့ ရှိသည်သူ။ ဝမုနော၊ ကြီးပွားလေ့ ရှိသည်သူ။

ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ, ယဿာ-တိ-ကောဓနော', ကုဓ-ဏ္ဍာဒ်ပုံစံ။ 'ရုသ+ရောသနေ၊ ရောသိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿာ-တိရော သဏော', နဿ ဏော စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ။စလိတုံ သီလံ,ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿာ-တိ-စလနော၊ ကမ္မိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿာ-တိ-ကမ္မနော၊ ဖန္ဒိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ, ယဿာ-တိ-ဖန္ဒနော', စလဏ္ဍ-ဓာတ်ပုံစံ။ ။မဏ္ဍိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿာ-တိ-မဏ္ဍနော၊ ဝိဘူသိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ, ယဿာ-တိ-ဝိဘူသနော', မဏ္ဍ-ဏ္ဍ-ဓာတ်ပုံစံ။ ။'ရုစတိ သီလေန, ဓမ္မေန, သာဓုကာရိတာ ဝါ, ယဿာ-တိ-ရောစနော၊ ဇောတိတုံ သီလံ ဓမ္မော, ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ, ယဿာ-တိ-ဇောတနော၊ ဝမိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿာ-တိ-ဝမုနော၊ ရုစာ-ဒိ ဓာတ်ပုံစံ။

ရွှပ်တွက်ပုံ။ ။ဃောသနော-ကို ဃုသ-တည်။ ဃုသ၊ သည်။ ဃဒ္ဒေ၊ အသံပြုခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ သဒ္ဒ-ကုဓ-စလ-မဏ္ဍတ္ထ=ကျိုသုတ်ဖြင့် တဿိလ-စသော အနက်၌ ဃုသ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဃုသ်+ယု) အစည်သူ စ=အစ သရဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ အန-ကာ ယု ဏ္ဍနုံ, ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ဃ်+ဳသ်+အ+န=ဃောသန)ဃ်+ဩ၊ သ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့၊ သိ-သက် ဩ-ပြု၊ ခေျကပ်၊ ပြီး၏။ ဘာသနော ဘာသ+ကထနေ၊ စကား ဆိုခြင်း၌-၏။ခေျ၊ ကျိသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘာသ်+ယု)။အန-ကာ ယု ဏ္ဍနုံ, ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ဘာသ်+န=ဘာသန) သ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ကောဓနော-ကုဓ-ကောပေ၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ယု-သက်၊ (ကုဓ+ယု) အညေသူ စ=ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ အန-ကာ ယု ဏ္ဍနုံ, ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (က်+ဳဓ်+အ+န=ကောဓန)။ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဒေါသနော-ဒုသ+ဒေါသေ၊ မျက်ဆီးခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ယု-သက်၊ (ဒုသ်+ယု) နည်းတူ။ ။စလနော-စလ+ကမ္မနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ယု-သက်၊ (စလ်+ယု)နည်းတူ။ ။ကမ္မနော-ကပိ+စလနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၃၄-ပါရာ.ဒီ ဂမိမှာ ရှု။ ။ဘ၊သီလာ.ဒီသု၊ တို့၌။ ပါရာဒီ ဂမိမှာ၊ ပါရ-သဒ္ဒါ-စသည်၌ နောက်ဖြစ်သော ဂမု-ဓာတ်မှ။ ပရေ ၌။ ရှု၊ ရှု-ပစ္စည်း သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တဿီလာ.ဒီသု.တ္ထေသု၊ တို့၌။ ပရ-သဒ္ဒါဒီမှာ၊ ပရ.သဒ္ဒါ စသည်မှ နောက်ဖြစ်သော၊ ဂမု-ဂ္ဟစ္ဆေတမှာ ဓာတုမှာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ရှု-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘဝဿ၊ ဘဝ၏။ ပါရုံ၊ ကမ်းဘည်း။ ဘဝ-ပါရုံ၊ ဘဝ၏ ကမ်း (နိဗ္ဗာန်တည်း)၊ ဘဝ-ပါရုံ၊ ဘဝ၏ ကမ်း, နိဗ္ဗာန် နန်းသို့၊ ဂန္တုံ၊ သွားခြင်းငှာ။ ယဿ၊ ပုရိသဿ၊ အကြင်ယောကျ်ား၏။ သီလံ၊

ချေ၊ ယု-သက်၊ (ကပ်+ယု) ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ ကွစိဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတ်၏ အစ သရမှ နောက်၌ နိုဂ္ဂဟိတ်လာ (ကင်+၊နှ) ဝဂ္ဂန္တိဝါ ဝဂ္ဂေ, ဝ်-ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ပ-ဝဂ္ဂန္တ မ်-ပြု၊ (ကမ်-ပ်+၊နှ=ကမ္မန) နည်းတူ။ ။ဖန္ဒနော-ဖဒိ+ကိ၌ စလေန၊ စဉ်းငယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ယု-သက်၊ (ဖဒ်+ယု) ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ ကွစိဓာတု=နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို နှ်-ပြု၊ (ဖန်+ဒ်+၊ နှ=ဖန္ဒန)နည်းတူ။(ဤ-ကာရာ.နုဗန္ဓိ ဓာတု.ဃရတော ကွစိ ဗာတု.ဟိ အာဒိနာ, နိဂ္ဂဟီတ.ဣာတိ ဝါ နိဂ္ဂဟိတာ.ဂမော'ရှု)။ ။မဏ္ဍနော-မဍိ+ဘူသာယံ၊တန်ဆာဆင်ခြင်း၌-၏။ချေ၊ယု-သက်၊(မဍိ+ယု)နည်းတူ။ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဏ်-ပြု။ ။ဝိဘူ-သနော-ဝ်-ပုဗ္ဗ, ဘူသ+အာလက်ာရော၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ယု-သက်၊ (ဝိ-ဘူသ်+ယု)ယု-ကို အန-ပြု၊ နည်းတူ။ ။ရောစနော ရုစ+ဒီတ္တိယံ၊ ထွန်းပခြင်း ၌-၏။ ချေ၊ ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(ရ်+ဧ-ဝစ်+၊နှ=ရောစန)နည်းတူ။ ။ဇောတနော-ဇုတ+ဇောတနေ၊ ထွန်းပခြင်း၌-၏။ချေ၊ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ ဝုဒ္ဓိ-ပြု၊ (ဇ်+ဧ-ဝတ်+၊နှ=ဇောတန) နည်းတူ။ ။ဝဓုနော-ဝဓု+ဝဓုနေ၊ ကြီးပွားခြင်း ၌-၏။ ချေ၊ ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ (ဓု်+၊ နှ=ဝဓုန) နည်းတူ-စီရင်။

၅၃၄-ဒြိ-ပဒ,ဝိမိသုတ်။ ။ရှု-၌, ရ-ကား အနုဗန်။ ပါရ-သဒ္ဒါ စသည်မှ နောက်ဖြစ်သော ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရှု-ပစ္စည်းသက်။ ။ဤ၌ ပါရာ.ဒီ ဂမိ မှာ-ကို'ပါရ-သဒ္ဒါစသည်မှနောက်ဖြစ်သော ဂမု ဓာတ်နောင်မှ'ဟု အချို့ အနက် ပေးကြ၏-မဟုကောင်း။ ဂမု-ဓာတ်မှနောက်၌ ကွက်လပ် (ဝိဏာမ)။ ထိုကွက်လပ်မှ နောက်၌ ရှု-ပစ္စည်းသက်ရမည်ဟု အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်နေသောကြောင့်တည်း။ ထိုစကားဟုတ်၏။သက္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ လင်, ဓာတ်တို့၏နောက်ကွက် လပ်အရပ်ကို ဖ-အမည်ပေးကာ၊ ထိုကွက်လပ် ဖ-ကို နိမိတ်လုပ်၍ ရုပ်စီရင်ကြ၏။ ပုံစံကား-ပုရိသ+သိ-၌ သိ-နောင် ကွက်လပ်အရပ်ကို၊ 'ဟသ.န္တော ဖေါ်' သုတ် ဖြင့် ဖ.အမည်မှည့်၊ 'သိ ဝိဓဖ' သုတ်ဖြင့် ကွက်လပ် ဖ-ကြောင့်၊ သိ-ဝိဘတ်ကို ဝိသဇ္ဇနီ(:)ပြု၍-ပုရိသး (ပုရိသော)ဟု ရုပ်ဖြစ်၏။ သို့အတွက် ယင်းအနက်မျိုး ကို အရာတိုင်းမှာပင် ကြုပ်ကြုပ်ကြီး ဆင်ခြင်အပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (ထည့်-ဋ္ဌတိ၊ကြောင့်။)သော ပုရိသော၊ သည့်။ တဝ-ပါရဂူ ဘဝ-ပါရဂူမည်၏။ တ.သီလာ.ဒီသို့.တိ ပဒံ၊ တ.သီလာ.ဒီသု-ဟူသောပုဒ်သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ပါရ.ဂ်တော။ ကမ်းတစ်ဘက်သို့ ရောက်သည်။ ဋ္ဌတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊ ၏။ ပါရာ.ဒိ ဂမိမှာ.တိ ပဒံ, သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ အနုဂါမိ, အစဉ်တစိုက်လိုက်,လေ့ရှိသည်။ ဋ္ဌတိအာဒီသု၊တို့၌။ ပတိသေနေ.တ္ထံ၊၏။

ပုံစံဥ္ဒ ရှင်းချက်။ ။'ဘဝဿ ပါရံ-ဘဝ-ပါရံ'ကား လိုရင်းမဟုတ်။ ဘဝ+ပါရ-နှစ်ပုဒ်တို့၏ တပ္ပုရိသ်သမာသ်အဖြစ်ကို ပြသည်။ 'ဘဝ-ပါရံ ဂန္တုံ သီလံ, ဓမ္မောဝါ, သာမုကာမံတာ ဝါ ယဿာ.ကိ-ဘဝ-ပါရဂူ'လုပ်။ 'အဏ္ဏာယကော မန္တ ဓရော တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရ-ဂူ' သာရိပုတ္တထွေရာ.ပဒါန်။'အဒ္ဓေ ကုလေ အဘိဇာတော၊ ပြဟ္မကော မန္တ ပါရ-ဂူ' မဟာဘဒ္ဓာယနထွေရာ.ပဒါန်။ ။ပါရာ.ဒိ-ဥ္ဒ, အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် 'အန္တံ ဂမန သီလော တိ အန္တ-ဂူ၊ ဝေဒေန စတုမဂ္ဂ ဉာဏေန အန္တံ နိဋ္ဌာနံ ဂန္တုံ သီလံ ယဿာ တိ-ဝေဒန္တ-ဂူ' စသည်**ကို**ယူ 'တတော မံ ဝန-နိရတံ၊ ဒိသွာ လောကန္တ-ဂူ မုနိ' ခဒိရ ဝနိယ ရေဝတထွေရာ.ပဒါန်၊ 'တံ ဓမ္မ ဂူ ဓမ္မ-ဝိဒူ သုမေဓော' ဝိဓူရဇာတ်။

မှတ်ချက် – 'ပါရာဒိ-ဂမိမှာ' **ကို** ဝုတ္တိအလို - 'ပါရ-သဒ္ဒေါ အာဒိ ယဿ သော.တိ ပါရာဒိ'လုပ်။ **အာဒိ**-သဒ္ဒါကို ပဆမတ္ထ။ သို့မဟုတ် အာဒိ ဘူတ-အနက် ဟောကြံ။ ယဿ၊ အကြောင် ဂမု-ဓာတ်၏။ အာဒိ၊ အစဉ်။ ပါရ-သဒ္ဒေါ၊ပါရ-သဒ္ဒါ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။-ပေး၊-အစဉ် ပါရ-သဒ္ဒါရှိသော ဂမု-ဓာတ်ကိုကောက်။ ။'ပါရာ.ဒိ စ သော ဂမိ စာ.တိ ပါရာ.ဒိ-ဂမိ'ဟု ကမ္မဓာရဲတဲ့။ ယခင် ဂမု-ဓာတ်ကို ပင်ကောက်။ တသ္မာ ပါရာ.ဒိ-ဂမိမှာခံ။ ။ကျ်အလို-'ပါရာ.ဒိ-ဂမိမှာ၊ အစဉ် ပါရ-သဒ္ဒါရှိသော ဂမု-ဓာတ်မှ'ဟု-ပေး။ အစဉ် ပါရ-သဒ္ဒါရှိသော 'ဘဝ-ပါရဂူ'ပုံစံတစ်ခုဝယ်၊ ဂမု-ဓေတ်တစ်ခုကိုသာယူစေလို၏။သို့အတွက် 'ပါရာ-ဒိ ဂမိမှာ.တိ ကိ.မတ္ထံ၊ အနု-ပါမိ' ကိ'ထုတ်၏။ ။အန္တ-ဂူ၊ ဝေဒန္တ-ဂူ၊ ဝေဒ-ဂူ-စသော ရှု-ပစ္စယန္တ-ပုံစံများလည်း ရှိနေသောကြောင့် ယင်းဝုတ္တိစကားမခံ၊ မကောင်း။ ဉာ,ရှု-တို့ကား အာဒိ-သဒ္ဒါကို ပကာရ.ထွ ကြံ၍-'ပါရော အာဒိ ယေသ.န္တေ.တိ-ပါရာ.ဒယော'။ယေသံ၊ အကြောင် အန္တ,ဝေဒန္တ-စသောသဒ္ဒါတို့အား။ ပါရော၊ ပါရ သဒ္ဒါဟုဆိုအပ်သော။ အာဒိ၊အစသည်။အတ္ထေ၊၏-ပေး၊ အာဒိ-အရ အန္တ,ဝေဒန္တ-စသော ဥပ-ပဒ,ပုဒ်များကိုယူ။ ပါရာ.ဒိ-နှင့် ဂမိ-ကို ပါရာ-ဒီဟိ ဂမိ.ပါရာ.ဒိ-ဂမိ'ဟု တပ္ပုရိသ်တဲ့၍-ပါရ, အန္တ, ဝေဒ-စသော သဒ္ဒါရှေးရှိသော ဂမု-ဓာတ် **ကို** ကောက်ယူကြ၏။ သို့ယူမှသာ အန္တ-ဂူ ဝေဒန္တ-ဂူ, စသော ရှု-ပစ္စယန္တ ပုံစံများ ပါဝင်သိမ်းယူနိုင်ပေမည်ဖြစ်၍၊ ဝုတ္တိစကားကို ပယ်ရှားသင့်သည်ဖြင့်၊ 'ပါ

http://www.dhammadownload.com

၅၃၅-ဘိက္ခာ.ဒီတော ၈။ ။တ.သီလာ.ဒီသု၊တို့၌၊ဘိက္ခာဒီတော ၈၊ ဘိက္ခ အစရှိသော ခတ်မှလည်း။ ပရေ၊ ၌။ ရှု၊ ရှု-ပစ္စည်းသည်း ဟောတိ၊ ၏။ ။တ.သီလာ.ဒိ သု.တ္တေသု၊ တို့၌။ ဘိက္ခ ဋ္ဌစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ ကုန်သော၊ ခတ္ထဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ရှု-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘိက္ခန-သီလော ယာစန-သီလော၊ တောင်းစားတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ (ထည့်-သွတိ၊ ကြောင့်)။ ဘိက္ခ၊ ရဟန်းမည်၏။ ဝိဇာနန-သီလော၊ သိတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ ဤတို၊ ကြောင့်၊ ဝိညူ၊ ပညာရှိမည်။

ရာ.ဒီ ဂမိမှာ.တိ ကိ.မတ္ထံ၊ အနု-ဂါမိ'ဟူလော ကိ'စကား ဝါကျကိုလည်း ပယ်ထုတ် နုတ်သိမ်းသင့်တော့သည်။

ရုပ်တုက်ပုံ--ဘဝ-ပါရဂူ-ကို၊ ဘဝ-ပါရ-သဒ္ဒ္ဗ.ပ-ပဒ, ဂမု-တည်။ ဂမု၊ သည်။ ဂတိမှိ၊၏။ ခေါ။ ပါရာ.ဒိ ဂမိမှာ ရှု,ဤသုတ်ဖြင့် ပါရ-သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရှု-ပစ္စည်းသက်၊ (ပါရ-ဂမ်+ရှ) ရှိ ရန္တော်ရာ.ဒိနော, ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန် မ်၊ ဂ-၏မှိရော အသရတို့ကိုခေါ၊ (ဘဝပါရ-ဂ်+၂=ဘဝပါရ-ဂူ)ဂ်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေါ၊ ပြီး၏။ ။ပ-ကိ'ရုပ်။ပါရ.ဂ်တော-ပါရ-သဒ္ဒ္ဗ.ပ-ပဒ,ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ပါရ-သဒ္ဒါမှနောက်ဖြစ်သော ဂမု-ဓာတ်မှနောက်၌ ရှု-ပစ္စည်းသက် သင့်ငြားသော်လည်း တ.သီလ-စသော အနက်မဟုတ်သောကြောင့် မသက်ရ။ ဗုဓဂမာ-ဒီတွေ့ ကတ္တရိ=ဂမု-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပါရံ+ဂမ်+တ) ဂမ ခန ဟန ရမာ-ဒီန.မန္တော=တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတွန် မ်-ကိုခေါ၊ (ပါရံ+ဂ+တ) ဝဂ္ဂန်ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို က.ဝဂ္ဂန်တ် င်-ပြု၊ (ပါရ-င်+ဂ+တ=ပါရ.ဂ်တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒုကိ'။ အနု-ဂါမိ-အနု-ပုဗ္ဗ, ဂမု+ဂတိမှိ၊၏။ခေါ၊ ဤသုတ်ဖြင့် တ.သီလ-စသောအနက်၌ ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရှု-ပစ္စည်းသက်သင့်ငြားသော်လည်း။ ပါရသဒ္ဒါ အစဉ်မရှိသောကြောင့်မသက်ရ။တ.သီလာ.ဒီသု=ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေါ (အနု-ဂမ်+-ိ) အသံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (အနု-ဂ်+-ါမ်+-ိ=အနု-ဂါမိ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၃၅-ဒ္ဓိ-ပဒ,ဝိမိသုတ်။ ။တ.သီလ-စသောအနက်၌ ဘိက္ခ-စသောခတ်မှ နောက်၌ ရှု-ပစ္စည်းသက်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကဒ္ဓန။ ရှု-ပစ္စည်းကို နောက်သုတ်သို့ အလိုက်မလွန်ရန် ငင်ယူသည်။ ။ဘိက္ခု-ပုံစံဝယ် ရှု-ပစ္စည်းက ဥ-ကို၊ ကွစ် ခတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဥ-ရဿ ပြု၍ ဘိက္ခု-ပြီးသည်။ ဥ-ကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥ-ကာရန္တပုလ္လိင်တည်း။ ဝိညူ. ဇ်ဒု, အတ္တညူ, ဓမ္မညူ-တို့ကား ဥ-ကာရန္တ ပကတိရှိသော ဥ-ကာရန္တ ပုလ္လိင်ပုဒ်များဖြစ်၍ ရဿ မပြုရ။

http://www.dhammadownload.com

၅၃၆-ဟနတျော.ဒိန် ဏုကော။ ။တ.သီလာ.ဒိသု၊ တို့၌။ ဟနတျော.ဒိန်၊ ဟန အစရှိသော ခေတ်တို့၏။ အန္တေ၊ အဆုံး၌။ ဏုကော၊ ဏုက-ပစ္စည်းသည်။ ဓဟာတိ၊ ၏။ ။တ.သီလာ.ဒိ သု.ထ္ထေသု၊ တို့၌။ ဟနတျာဒိန်-ခေတုန်၊ တို့၏။ အန္တေ၊ ၌၊ ဏုက-ပစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ။အာဟနသီလော၊ညှဉ်းဆဲလေ့ရှိ၏၊(ထည့်-လှတိ၊ကြောင့်)၊အာဃာတုကော သူသတ် (ပါးကုတ်၊ အာဏာသား) မည်၏။ ကရဏ သီလော၊ ပြု (လုပ်) လေ့ရှိ၏၊ လှတိ၊ ကြောင့်။ ကာရုကော၊ လက်သမား၊မည်၏။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်--'ဘိက္ခိတုံ သီလံ ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿ၊ ဘိက္ခတိ သီလေန, ဓမ္မေန, သာဓု ကာရိတာယ ဝါ၊ ဘိက္ခကာ သီလော, ဘိက္ခကာ ဓမ္မော ဝါ, ဘိက္ခကော သာဓု ကာရိတာ ဝါ.တိ အိက္ခု။'ဘိက္ခု စ ဒါနိ ပစ္ဆာမိ၊ တုဏ္ဟိ၊မာသိန သုဗ္ဘတ်'ပကိဏ္ဏက-ဘိက္ခာ ပရံပရဇာတ်။ 'ဝိဇာနိတုံ သီလံ,ဓမ္မော ဝါ သာဓု ကာရိတာ ဝါ ယဿ.တိ ဝိညူ' လုပ်။ 'သကီဿ ဝိညူ မေဓာဝီ၊ အတ္တာနုမုပတာ ပယေ' ကေ-ဒသရထဇာတ်။ 'ဝိညူ ပသတ္ထာနိ သုခု နြိယာနီ' ဒသ-မဟာမင်္ဂလဇာတ်။ 'တုံ ဓမ္မ-ဂု ဓမ္မ ဝိဒူ သုမေဓော' ပဏ္ဍာသ-ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်။ 'ဝနညူ စ မိဂညူ စ၊ မမတ္တော စတ္တ ဇီဝိတာ' တိ သ ဆဒ္ဒန္တဇာတ်။

ရှုပ်တုက်ပုံ ဘိက္ခု-ကို ဘိက္ခု-တည်း၊ဘိက္ခုသည်။ယာစနေ၊ တောင်းခြင်း၌-၏။ (ခေတုန် မခေ့ရ) ဘိက္ခာ.ဒိတော စ, ဤသတ်ဖြင့် တ.သီလ-စသော အနက်၌ ဘိက္ခ-ခေတ်မှ နောက်၌ ရှ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘိက္ခ+ရှ) ရမိ ရန္တောရားဒီနော, ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ခေတုန် အ-ကိုခေ့။(ဘိက္ခ်+ူ) ကွစိ ခေတု=အဆုံး၌ ဥ-ကို ရဿပြု၊ (ဘိက္ခ်+ု=ဘိက္ခု) နာမ်ငွေ့-စီရင်း ။ ဝိညူ-ဝိ.ပုဗ္ဗ,ညာ+ဥကော၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ရှ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ-ညာ+ရှ) ရွေးနည်း မှီဘွက်၊ ရဿ မပြုရ။ ဥ-ကို ဒွေဘော်ပြုသည်သာ လူး၏။

၅၃၆-ဒ်ီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဟန-စသော ခေတ်နောင် ဏုက-ပစ္စည်းသက်၊ သို့မဟုတ် ဏ-အနုဗန်ရှိသော ဥက-ပစ္စည်းသက်။ ။ဟနာ.ဒိန်-ဟု ဆိုအပ်လျက် တိ-ကာရန္တ-ခေတု နိဒ္ဒေသဆောင်းဖြင့် 'ဟနတျာ.ဒိန်'ဟု ဆိုသည်။ ။'အာ-ဘူသံ ဟနိတုံ သီလံ, ဓမ္မော ဝါ, သာဓုကာရိတာ ဝါ ယဿ၊ အာဟနတိ သီလေန, ဓမ္မေန သာဓုကာရိတာယ ဝါ၊ အာဟနန သီလော, အာဟနန ဓမ္မော, အာဟနန သာဓုကာရိတာ ဝါ.တိ-အာဃာတုကော။ 'ကရဏ-သီလော, ကရဏ-ဓမ္မော, ကရဏော သာဓုကာရိတာ.တိ-ကာရုကော' လုပ်။ ။ဘီ+ဘယော၊ ဘာယန သီလော-ဘီရုကော၊ ရာ.ဂမော။ အဝ+ရက္ခဏော၊ 'အာဝန သီလော-အာဝုကော, စသည်ကိုလည်းထုတ်။

http://www.dhammadownload.com

၅၃၇-နှ နိဂ္ဂဟီတံ ပဒန္တေ။ ။ပဒန္တေ၊ ကံ-ပုဒ်၏အဆုံး၌၊ နှ၊ လာသော နှ-အက္ခရာသည်၊ နိဂ္ဂဟီတံ၊ နိဂ္ဂဟီတ်အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။ပဒန္တေ၌၊ နှ ကာရော.ဂမော၊ သည်။ နိဂ္ဂဟီတံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။အရိ၊ ရဉ်သူကို၊ ဒမေတိ၊ဆုံးမတတ်၏။ ဤတိ၊ကြောင့်၊ အရိန္ဒမော၊ အရိန္ဒမမည်၏။ ရာဇာ၊ အရိန္ဒမမင်းကို ရဏ်၊ ဝေဿံ၊ ကုန်သည်လမ်းကို။ တရတိ၊ လွှန်၍မြွေးဖွားဏ်။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ဝေဿန္တရော၊ မည်၏။ ရာဇာ၊ဝေဿန္တရာမင်းကိုရဏ်။ ပဘံ၊အရောင်ကို။ ကရောတိ၊ပြုတတ်၏။ ဤတိ ကြောင့်။ ပဘင်္ကရော၊မည်၏။ ဘာဂဝါ ဘုရားကိုရဏ်။

၅၃၈-သံ ဟနာ.သ္သာဃ ဝေါ ရော ဃော။ ။သံ.ဟနာဂါ၊ သံ-ရေးရိုက်သော ဟန-ဓာတ်မှလည်းကောင်း။ အညာယ ဝါ၊ တစ်ပါးသောဓာတ်မှလည်းကောင်း။ ပရော၌၊ ရော၊ ရ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၏။ ဃော ဝါ၊ဟန ဓာတ်၏ ဃ-ပြုသည်

ရုပ်တုက်ပုံ–အာဃာတုကော-ကို အာ-ပုဗ္ဗ,ဟန-ကည်၊ ဟန၊သည်။ ဟိ သာယံ ညဉ်းဆဲခြင်း၌-၏၊ခေါ်၊ ဟနတျာ.ဒီနံ ဏ္ဍကော=ဤသုတ်ဖြင့် ဟန-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏ္ဍက-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတံ ဝိယ=ဏ္ဍ-ပစ္စည်းကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့။ ကာရီတဒန် ဏ္ဍော=အနုဗန် ဏ္ဍ-ကိုခေါ်၊ (အာ ဟန်+ဏ်က) ဟနဿ ဃာတော သုတ်ဖြင့် ဏ္ဍ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟန-ဓာတ်ကို ဃာတ်-ပြု၊ (အာ-ဃာတ်+ဏ်=အာဃာတ္ဏ) တ်+ဉ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကာရကော-ကာရ+ကရဏော၊ ၏။ ခေါ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍက-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေါ်၊ (ကရ်+ဏ်က) အသံဃာဂန္တဿ=အစ သရအ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (က+-ာရ်+ဏ်က=ကာရက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၃၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပဒဿ ကမ္မ။ပ ပဒဿ အန္တော ပဒန္တော'၊ တည့်မှ် ပဒန္တေ-ခံ၊ ရှေ့က်-ပုဒ်အဆုံး ကွက်လပ် အရပ်ကိုယူ။ ။နှ-အရ, 'သညာယံ.မနှ' သုတ်ဖြင့်လာသော နှ-အာဂုံ အက္ခရာကိုယူလေဟု ပြုခြင်းငှာ'နှ.ကာရာ.ဂမော'ဟူသော ဝုတ္တိကိုမိန့်။ ရှေ့-ကံ ပုဒ်အဆုံး။ သို့မဟုတ် ရှေ့-နာမ်ပုဒ်အဆုံး, ကွက်လပ်အရပ်၌လာသော နှ-အက္ခရာကို နိဂ္ဂဟီတ်ပြုလေ–ဟူလို။

ရုပ်တုက်ပုံ–အရိန္ဒမော-အရိ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ဒမု+ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏ ဝေဿန္တရော-ဝေဿ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ကရ+တရဏော၊ကူးခြင်း၌-၏။ ပ-ဘင်္ကရော-ပဘ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊၏။ ၅၂၅-သညာယံ.မနှ,သုတ်နှင့်တူ၏။

၅၃၈-ပဒ္ဓ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သံ-ရေးရိုက်သော ဟန-ဓာတ်မှ လည်းကောင်း တပါးသောဓာတ်မှလည်းကောင်း နောက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်၊ ဟန-ဓာတ်ကိုလည်း အချို့ ဃ-ပြု။ ဝါ-သဒ္ဒါ သဘိဏ္ဍန.တ္ထ။ ။ဟန-ဓာတ်မှ တစ်ပါးသောဓာတ်ကို ပေါင်းသည်။ ။တစ်နည်း-ဟန.ဓာတ်၏ ဃ-ပြုကို ပေါင်းသည်။ တစ်နည်း-ဝိဂဟ၊

http://www.dhammadownload.com

လည်း။ဝါ၊ချို့။ဟောတိ၊၏။ ။သံ-ပုဗ္ဗာယ၊သံ-ရှေးရှိသော။ ဟန ဤစွေတာယ ခာတုယာ ဝါ၊မှလည်းကောင်း။ အညာယ ခာတုယာ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ပရေ။ ၌။ ရ.ပစ္စယော၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ဟနဿ ဟန-ခေတ်၏။ ယော စ၊ ဃ-ပြုသည် လည်း ဟောတိ၊၏။ သမဂ္ဂံ၊အညီအညွတ်၊ ကမ္မံ စကု-ဝဂ္ဂ စသော ကံသို့။ သ-မူ.ပ ဂစ္ဆတိ၊ ကောင်းစွာကပ်တတ်၏။ဤတိ၊ကြောင့်။သံ-ဃာ၊သံဃာမည်၏။ နဂရဿ၊ မြို့၏။ သမန္တတော ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဗာဟိရေ၊ အပဋ္ဌ။ ခညတိ၊တူးအပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင်။ ပရိက္ခာ၊ ကျုံးမည်၏။ အန္တံ၊ အဃုတ်ကို။ ဝါ၊ အဆုံးကို။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့် အန္တကော၊ မာရ်နတ်။ ဝါ၊ သေမင်းမည်၏။ သံ-ဤတိ ပဒံ၊ သည်၊ ကို.မတ္တံ၊ နည်း။ ဥပ ဟနနံ၊ ကပ်ရ၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း။ ဥပ-ဃာတော၊ ကပ်၍ ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ဤတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓနံ-တ္ထံ၊ ၏။

ပစ္စည်းဇာစ်ပါးကို အထူးကြံသည်။ ထို့ကြောင့် သဿာတော-စသော ပုံစံ၌ ဏ-ပစ္စည်းနှောင်းရာ ဟန-ခေတ်ကို ဃာတ-ပြု၍ ပြီးဿသ်-ဟူလို။ ။'သံ ဟနနံ-သံဃာတော'လုပ်။ ဝုတ္တိ အလို-သံဟနာ-ဟု မှတ်၍ဆိုသောကြောင့် သံ-ရှေးရှိသော ဟန-ခေတ်နောက်မှသာ ရ-ပစ္စည်းသက်ရသည်။ သံ-ရှေးမရှိက မသက်ရ။ ရ-ပစ္စည်းနှောင်းမှသာ ဟန-ခေတ်ကို ဃ-ပြုရမည်။ တစ်ပါးပစ္စည်းကြောင့်မပြုရ။ သို့အတွက် 'သံ ဤတိ ကို.မတ္တံ'ဟုသော ကို ဝါကျကိုမိန့်သည်၊ လိပ်ခဲတင်းလင်းရှိလုန်းလှ၏။ သံဃာတော-စသော ပုံစံများထင်ရှားရှိ၍ မကောင်း။ ။ရှေ-အလို၊ သံဟန-ဟု ဆိုသော်လည်း ဥပလက္ခဏနည်းသာ၊ တ-ဒနုပရောဓေန, ပရိဘာသာ-အရ၊ ဟန-ခေတ်ကိုသာ ဃ-ပြုရသည်။ သို့အတွက် သံ-ရှေးမရှိသော ဟန-ခေတ်မနောက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်၊ ဟန-ခေတ်ကိုလည်း ဃ-ပြု၍ ပတိဃော-စသော ပုံစံများပြီးသည်။ ဥပဃာတော-စသည်၌ ဝါ မြစ်၍ ရ-ပစ္စည်းမသက်ရ။

"ဟန ဃေ.ဝါ.ယံ ဃော ဟောတိ၊ အာဘိဓာနော.နှ-ရူပတော။
အ-သံ ပုဗ္ဗာ စ ရော တေန၊ ပတိဃော.တိပိ သိဒ္ဓတိ။"ရှ

အာဘိဓာနော.နှ.ရူပတော-တ.ဒနုပရောဓ, အမည်နာမအားလျော်သောကြောင့် ဟနဃေ.ဝ၊ ဟန-ခေတ်၏သာလျှင်။ အယံ ဃော၊ကျ် ဃ-အပ်ပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ အ-သံ-ပုဗ္ဗာ၊သံ-ရှေးမရှိသော ဟန-ခေတ်မှနောက်၌လည်း။ ရော၊ ရ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်၊ ပတိဃော.တိ ပိ၊ ပတိဃော-ဟူသောရူပ်သည်လည်း။ သိဒ္ဓတိ၊ ပြီး၏။-ပတိဃော၊ ထိပါးနှိပ်စက်, အမျက်ထွက်ခြင်း။ ။'ပတိ ဟနနံ ပတိဃော'လုပ်။ ပိ-သဒ္ဒါဖြင့် 'နှ ဟညတိ.တိ အဃံ' စသည်ကိုရှေ့တွက်။

ရူပ်တွက်ပုံ-သံဃော-ကို သံ.ပုဗ္ဗ, ဟန-တဒ်။ ဟန၊ သည်၊ ဟိ သာယံ၊ ၏။ ချေ၊ သံ ဟနာ.ညာယ ဝါ ရော ဃော, ဤသုတ်ဖြင့် ဟန-ခေတ်မှ နောက်၌

http://www.dhammadownload.com

၅၃၉ ရမှိ ရန္တော ဏာဒိနော။ ။ရမှိ ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ ဏာ-ဒိ၊ ရ-အနုဗန်လျှင် အပိုင်းအခြားရှိခြင်း။ အန္တော၊ ဓာတ်၏ အစိတ်သည်။ နော၊ ကြေသည်း ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ရမှိပစ္စယော၊ ကြောင့်။ ရ ကာ-ရာ-ဒိ၊ ရ-အနုဗန်လျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော့။ သဗ္ဗော၊ အလုံးစုံသော။ ဓာတ္ဝန္တော၊ ဓာတ်၏ အစိတ်သည်။ လောပေါ၊ ကြေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အန္တကော၊ မာရိန်တိ၊ ဝါ-သေမင်း။ ပါရ-ဂူ၊ ကမ်းတဘက်သို့ရောက်သောသူ၊ သတ္ထာ၊ ဆရာ။ ဒီဋ္ဌော၊ မြင်အပ်၏။ ဤစွေဝ.မာဒီ၊ တို့ကို။ ယောဇေအဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ရ-ပစ္စည်းသက်၊ ဟန-ဓာတ်ကိုလည်း ဃ-ပြု၊ (သံ-ဃ+ရ) ရမှိ ရန္တော=အဋ္ဌန် ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန် အ-ကိုချေ၊ (သံဃ်+၊=သံဃ) ယ်+အ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ပရိက္ခာ-ပရိ.ပုဗ္ဗ.ခန+အဝ ဓာရဏော၊ တူးဖြိုခြင်း၌-၏။ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ခန္ဓ-ဓာတ်မှခန္ဓာက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပရိ-ခန်+ရ) ရမှိ ရန္တော=ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန် ရ၊ ခ-၏မှီရာ အ-ကိုချေ၊ (ပရိ-ခ်+၊)ဝဂ္ဂေ ယောသာ ယောသာနံ=ခ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် က္ခ-ပြု၊ (ပရိ-က္ခ်+၊=ပရိ.က္ခ)ဥတ္ထိယမတော=အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပရိ-က္ခ+ာ=ပရိ.က္ခာ) ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။အန္တကော-အန္တ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ရ-ပစ္စည်းသက်၊ (အန္တ-ကရ်+ရ) ရမှိ ရန္တော=ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန်-ရ၊ က-၏မှီရာ အ-ကိုချေ၊(အန္တ-က်+၊=အန္တက)နာမ်ငဲ့-ဝီရင်။ ။ကိ်-ရုပ်။ ဥပ-ဃတော-ဥပ-ပုဗ္ဗ ဟန+ဟိ်သာယ်၊ ၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟန-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရ-ပစ္စည်းသက်၊ ဟန-ဓာတ်ကိုလည်း ဃ-ပြုဃင့်ငြားသော်လည်း သံ-ဥပသာရ-ရှေးမရှိသောကြောင့် မသက်၊မပြုရ၊ဘာဝေ စ, ဟန-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ၊ (ဥပ-ဟန်+၊)ဟနဃ ဃာတော=ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟန-ဓာတ်ကို ဃာတ်-ပြု၊ (ဥပ-ဃာတ်+၊=ဥပ-ဃာတ)တ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်၊

၅၃၉-စတု.ပဉ,ဝိဒိသုတ်။ ။ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ အလုံးစုံသော ဓာတ်၏အစိတ်ကို ချေ။ ။'ရ-ကာရော သနုဗန္ဓော ယေ-သ.နှိ်ရော'လုပ်။ယေသံ၊ အကြင် ဥ၂-စသော ပစ္စည်း, ရိဋ္ဌ-စသော အာဒေသတို့အား။ ရ-ကာရော၊ရ-အက္ခရာဟု ဆိုအပ်သော။ အနုဗန္ဓော၊ အနုဗန်သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။-ပေး။ရ-အနုဗန်ရှိသော ရူ-ပစ္စည်း, ရ-ပစ္စည်း, ရိဋ္ဌ-စသော အာဒေသတို့ကိုယူ။ တသ္မိ် ရမှိ-ခံ။ .ရန္တော.၌, ရ-ကား အာဂုံ။ သုခုစ္စာရဏအကျိုးငှာ'ယဝဓန-' ဖြင့် လာထားသည်။ အန္တော ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယင်း အန္တ-အရလည်း သရနှင့်တကွ ဓာတ်၏ အစိတ်ကိုယူ။ သို့အတွက်-'သဗ္ဗော ဓာတ္ဝန္တော'ဟု ဖွင့်သည်။ ဥပမာ ပါမ-ဂမ်+ရူ-၌, မ်-အာဂုံရာ၊ ဂ-၏မှီရာ အ-ကို 'သဗ္ဗော ဓာတ္ဝန္တော'

http://www.dhammadownload.com

၅၄၀-သဗ္ဗ၀-ကမ္မေသု တဗ္ဗာ.နိယာ။ ။ဘာ၀-ကံမှသူ၊ သော,က်-အနက် တို့၌။ တဗ္ဗာ.နိယာ၊ တဗ္ဗ-ပစ္စည်း, အနိယ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တို့၊ကုန်၏။ ။ ဘာ၀-ကမ္မ,ဣစ္စစေတေ.သ္မ.ထွေသုံ၊တို့၌။သဗ္ဗ-ခေတုဟိ၊တို့မှုးပရေ.၌၊ တဗ္ဗ-အနိယ,

---

ဆိုသည်မှ မှတ်။ ။ရာ.ဒိ-၌, ရ×အာဒိ-ဖြတ်၊ 'ရ-ကာရော အာဒိ မရိယာဒေါ ယေသံ ခေတ္ထ.နွာနံ တေ.တိ-ရာ ဒိ'လုပ်။ ယေသံ ခေတ္ထ.နွာနံ၊ အကြောင် ခေတ်၏ အစိတ်တို့၏။ အာဒိ မရိယာဒေါ အပိုင်းအခြားကား။ ရ-ကာရော၊ ရ-အနုဗန်တည်း-ပေး။ တ.ဂ္ဂါဏ သံဝိညာဏ ဗဟုတ္ထိဟိ-ဖြစ်၍။ ရ-အနုဗန်နှင့်တကွအလုံးစုံသော ခေတ်၏အစိတ်ကိုယူ။ ။နဿတိ.တိ-နော၊ နာသ+နာသနေ၊ ကို့၊ နဿတိ၊ ပျက်စီးကြေပျောက်၏-ပေး။ 'နော-တိ လောပ.မာဟ'ဉာ။ ။ပိဏ္ဍ ဝတ္ထကား-ရ-အနုဗန်ရှိသောပစ္စည်းကြောင့် အနီးနောက်ရဲ ရ-အနုဗန်လျှင် အပိုင်းအခြား ရသော အလုံးစုံသော ခေတ်၏ အစိတ်ကို ချေလေ--ဟူလို၊

၀ိနယတ္ထ-'အန္တံ လာမကံ ကရောတီ.တိ အန္တကော, မာရော'။ တစ်နည်း-'ပစ္စုပ္ပန္န ဘ၀သ အန္တံ-အ၀သာနံ ကရောတီ.တိ အန္တကော, မစ္စု။ 'အလံ တေ တေန ပါပိမ၊ နိဟတော တ္ဝံ.မသိ အန္တက'သဂါထာ၀ဂ္ဂ-မာရသံယုတ်။ ။'ပါရံ ဘ၀-ပါရံ ဂစ္ဆတိ.တိ-ပါရဂူ၊ ဗြဟ္မဏော စ ကဃံ ဇဟေ၊ သဗ္ဗ ဓမ္မာန ပါရဂူ' စတုက္က.သိလ ဝိမံသနဇာတ်။ ။'သ္မာသတိ အနုသာသတီ.တိ သတ္ထာ'။ ။'အဟံ ထဒါ ဗြဟ္မဏော ဟောမိ သတ္ထာ'။ဆက္က-သုဝဏ္ဏ ကက္ကဋဇာတ်။ ပဿိတဗ္ဗော.တိ ဒိဋ္ဌော'။ ကော တေ သုတောဝါ ဒိဋ္ဌောဝါ၊ သိလ ဝါ နာမ မက္ကဋော' ဒုက ဒုဿီဇာ မက္ကဋဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ-အန္တကောကို အန္တ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏော၊ ၏။ ၅၃၀-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။ပါရဂူ-ပါရ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ,ဂမု+ဂဟ်မှိ၊ ၅၃၄-သုတ်နှင့်တူ၏။ ။သတ္ထာ-သာသ+အနုသိဋ္ဌိမှိ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏။ ချေ၊သာသ.ဒီဟိ ရတ္တု=သာသ-ခေတ်မှ နောက်၌ ရတ္တု-ပစ္စည်းသက်၊ (သာသ်+ရတ္တု) ရမှိရန္တော=ဤသုတ်ဖြင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ခေတ္တန် သ်၊ သ-၏မှိရာ အာကုံချေ။ (သ်+၊တ္ထု=သတ္ထု)သ်+အ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့ သိ-သက်၊ သတ္ထုပိတာ.ဒိ=စီရင်။ ။ ဒိဋ္ဌော-ဒိသ+ပေက္ခဏော၊ ကြည့်ရှုခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဘာ၀ ကမ္မေသု တ=ခေတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒိသ+တ်)သ်သ ဒိသတော တဿ ရှိဋ္ဌော စ=ဒိသ-ခေတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို၊ ရှိဋ္ဌ-ပြု၊ (ဒ္ဒိသ်+ရှိဋ္ဌ) ဤသုတ်ဖြင့် ရ-အနုဗန်ရှိသော အာဒေသကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ခေတ္တန် သ်၊ ဒ-၏မှိရာ ဋ္ဌ-သရကို ချေ၊ (ဒိ+-ိဋ္ဌ=ဒ္ဒိဋ္ဌ) ဒ်+ဋ္ဌ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၄၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'တဗ္ဗာ.နိယာ'ကာတန္တ၊ ၄-၃-၇၉။ ။ဘာ၀-သဒ္ဒါကိုမဆိုသော်လည်း 'တေ ကိစ္စာ'ဟု ဆိုလတ္တံ့သော သုတ်ဖြင့် တဗ္ဗ-စသော

http://www.dhammadownload.com

ဤစွေတေ-ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တို့ ကုန်၏။ ။ဘဝိတုံ၊ ဘဝနီယံ၊ ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ရာ၏။ အာဒိတုံ၊ အာသနီယံ၊ ကပ်ငင်ခြင်း, ကပ်ဝင်အပ်၏။ ပဇ္ဇိတုံ၊ ပဇ္ဇနီယံ၊ ရောက်ခြင်း, ရောက်အပ်၏။ ကတ္တုံ၊ ကရဏီယံ၊ ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ဂန္တုံ၊ ဂမနီယံ၊ သွားခြင်း, သွားအပ်၏။

ပစ္စည်းတို့၏ ကိစ္စ သဘောကို ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ 'ဘာဝ-ကမ္မေသု ကိစ္စ-တ္တာ.ကွတ္တာ' ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကိစ္စ-ပစ္စည်းတို့၏ ဘော,ကံအနက်၌ သက်အပ်သော ကြောင့် လည်းကောင်း ပြီးသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။ ဘယ်အတွက် ဘာဝ, ကမ္မ-သဒ္ဒါကို ဆိုသနည်း-ဟူမူ။ နန်ဒာ.ဒီဟိ-ယု-သုတ်သို့ ဘာဝ, ကမ္မ-သဒ္ဒါလိုက်စေဖို့ရာ ဆိုသည်။ ယု-ပစ္စည်းကား ကိစ္စ-ပစ္စည်းမျိုးမဟုတ်၍ ကတ္တားခွဲဖြစ်သည်မှာ အယူ ဖောက်ပြန် မိစ္ဆာဉာဏ်ကိုကာကွယ်ရန်ဆိုရသည်။ ။"ဧဝံ သန္တေပိ 'နန်ဒာ.ဒီဟိ' ယူ တိ ဝုတ္တံ ယု.ပစ္စယ.မ.ကိစ္စတ္တာ ကတ္တရိ သိယာ.တိ၊ တံ နိဝတ္တန.တ္ထံ"ဉာ။ ဤသို့ ဖြစ်သော နန်ဒာ.ဒီဟိ ယု-သုတ်၏ ရှေ့နားက, ချထား တည်ဆိုပါတော့လား။ ဘယ်အတွက် အလွန်ဝေးကွာ ကျွန်နေရာ၌ဆိုပါသနည်း-ဟူပြန်မူ၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်း တို့၏ သဘောကိုပြခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အထက်သုတ်သို့လိုက်၍လိုအပ်သော အကျိုးကို ပြီးစေခြင်းငှာလည်းကောင်း ဤ၌ ဆိုရသည်။ ။'ဤခ ဝုတ္တော ဟိ ကိစ္စ.ပစ္စယာနံ သဘာဝံ စ ဒီပေတိ၊ ဥတ္တရတြ ဝတ္တဗ္ဗာ ယထာ.ဓိပ္ပေတတ္ထ.ပ္ပ သာစေတိ'၊ ဉာ။

ဤတဗ္ဗာ.နိယ-စသော ကိစ္စ-ပစ္စည်းများသည် အ-ကမ္မက-ဓာတ်နောဘော အနက်, နပုလ္လိင်၊ သ-ကမ္မက-ဓာတ်နောင် ကံအနက်၌သက်၍၊ အရဟ-သက္က-အနက်ကို ထွန်းပြလျက်၊ ဝါစ္စလိင်သို့လိုက်၏၊ ဝါ.လိင်သုံးပါးဥဖြစ်သည်-ဟူလို။

"အ-ကမ္မကေဟိ ဓာတူဟိ၊ ဘာဝေ ကိစ္စာ နပုံသကေ။
သ-ကမ္မကေဟိ ကမ္မ-တ္ထေ၊ အရဟ-သက္က.တ္ထ ဒီပကာ" ၏

အ-ကမ္မကေဟိ-အ-ကမ္မက ဖြစ်ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရာ၊ နောက်၌ ဆက်ကုန်သော။ ကိစ္စာ၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဘာဝေ၊ ဘော်အနက်၌။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်လျက်။ နပုံသကေ၊ နပုလ္လိင်၌။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ သ-ကမ္မကေဟိ၊ သ.ကမ္မက ဖြစ်ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊တို့မှ။ ပရာ၊ ကုန်သော။ ကိစ္စာ၊ တို့သည်။ ကမ္မတ္ထေ၊ ကံ-အနက်၌။ ပဝတ္တာ၊ ကုန်လျက်။ အရဟ-သက္ကတ္ထ ဒီပကာ၊ အရဟ, သက္က အနက်ကို ထွန်းပြ၍ ဝါစ္စလိင်သို့ လိုက်ကုန်၏။ ။'တဗ္ဗာ.ဒိ.ပစ္စယ-န္တာဘာဝေ နပုံသက-မေက-ဝစန.ဉ္ဉ၊ကမ္မနိ ဝါစ္စလိင်္ဂတ္တာ ဒွိဝစနာ.ဒီက.ဉ္ဉ(ဧကံ-ဝစန ဗဟု ဝစနာနိစ)' ကဝိရာဇ-ဋီ။ ။'ဝတ္တိ.စ္ဆာ.နု-ပုဗ္ဗိက သဒ္ဒ ပ္ပတိ ပတ္တိ' ဟူရကား၊ ကံ-ကံ့မဆိုလိုသော် သ-ကမ္မက ဓာတ်နောင်လည်း ဘော-အနက်၌ တဗ္ဗ-စသော ပစ္စည်းများသက်ရသေး၏။ ။သ-ကမ္မကဿာပိ ကရောတိ၊ အဝိဝစ္ဆိတ ကမ္မတ္တာ ဘာဝေ တဗ္ဗာ.ဒိ

http://www.dhammadownload.com

ပွစ္စယန္တဿ နပုံသကတ္တံ၊ ကမ္မနိ ဝါစ္စလိင်္ဂတ္တံ' ကာတန္တ-ဋီ။ ယို့အတူက် တတ္တာဗ္ဗံ၊ ကရဏီယံ၊ ပြုခြင်း။ ပြုအပ်, ပြုထိုက်, ပြုနိုင်လောက်၏။-ပေး။ ပြုခြင်းကား ဘော အနက်၊ ပြုအပ်ကား ကံအနက်။ ပြုထိုက်ကား အရဟာအနက်၊ ပြုနိုင်လောက်၏ ကား ဆက္ကအနက်။ ။ပေသ,အတိသဂ်, ပတ္တကလ္ယ-စသော အနက်များဥ်လည်း သက်အပ်ကြောင်းကို ဥဏာဒ်ပိုင်း ၆၄ ၅-သုတ်၌ ဆိုလတ္တံ့။

ယောဂ-ဝိဘာဂ။ ။'ယောဂ ဝိဘာဂေန အညတ္ထာ ပိ' ရှု အဆိုရှိရကား၊ တဗ္ဗာ-နိယာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဘော, ကံ-မှ တစ်ပါးသောအနက်၌ လည်း တဗ္ဗ, အနီယ-ပစ္စည်းသက်။ ။အညတ္ထ-အရကို'အညတြ ကတ္တာ့-ကရဏာ. ဒီသု' ရှု-ဋီ,နှင့်အညီ ကတ္တား, ကရိဏ်း, သမ္ပဒါန်, အပါဒါန်, အဓိကရဏအနက် ငါးပါးကို ရေတွက်၊ ထိုဘုင် အနီယ-ပစ္စည်းမှာ ယင်းငါးနက်၌ စီရင်၍၊ တဗ္ဗ-ပစ္စည်းမှာ အညတ္ထ-ဟုဆိုအပ်သော ကတ္တား,အရဟ,သက္က-အနက်တို့၌သာ စီရင်အပ်၏။ 'ဘဝိဿတီ.တိ ဘဝိတဗ္ဗော၊ ဘဗ္ဗော၊ သုဘာ.သုဘေသု' ကတ္တုသာဓနာ၌ တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်-ပုံစံ။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဘဝိတဗ္ဗော၊ မည်၏။ သုဘာသုဘေသု၊ ကောင်းကျိုး, မကောင်းကျိုးတို့၌။ ဘဗ္ဗော၊ ဖြစ်ထိုက် သူကိုရေ၏။-ပေး။

(က) နိယျာတီ.တိ-နိယျာနိကော မဂ္ဂေါ။ (ခ) သိနာယတိ ဇေတနာ.တိ သိနာနိယံ၊ နာနိယစုဏ္ဏံ။ (ဂ) ဒီယတေ အဿာ-တိ ဒါနီယော၊ ဘိက္ခု၊ (ဃ) သမ္မာ ပဝတ္တတိ သိက္ခာ အသ္မာ.တိ-သမ္မ ပဝတ္တနီယော၊ ဂုရု။ (ဌ) တိဋ္ဌတိ ဇ္ဈားတိ-ဋ္ဌာနီယော၊ ဒေသော'၊ ကတ္တား စသော အနက်ငါးပါး၌ အနီယ-ပစ္စည်းသက်-ပုံစံ။

(က) နိယျာတိ၊ လောကမ္မထ္ထက်သ္မားတတ်၏။ ဤတိ၊ကြောင့်။ နိယျာနိကော၊ မည်၏။ မဂ္ဂေါ၊ရ၏။ သတ္တုသာဓန၊ နှ်-ပုဗ္ဗ,ယာ+ပါပုဏော၊ အနီယ၊ 'ဝန္ဒာ စာရကတော နိယျုဇ္ဇီ.တိ နိယျာနိကာ၊ နှီ-ကာရဿ ရဿ.တ္တံ၊ယ-ကရဿ စ,ဂ-ကာရတ္တံ ကတ္တာ နိယျာန်ကာ.တိ ဝုတ္တံ'ဟူသော မူလဋီကာနှင့်အညီ အနီယပစ္စည်းက ဤ-ကို ဤ ရဿ။ ယ-ကို, ဂ-ပြု၍ 'နိယျာနိက'ပြီး၏။(ခ)တေန၊ ဤဝတ္ထု၊ဖြင့်။ သိနာယတိ သန်ရှင်းစင်ကြယ်၏။ ဤတိ၊ကြောင့်။ သိနာနီယံ၊မည်၏။နှာနီယစုဏ္ဏံ၊ရေချိုးက သဲမှုန့်(ရေချိုးရန်-ကြေးညှော် စင်ကြယ်ကြောင်း ဆပါပြာကဲ့) ရ၏။ ကရဏသာဓန၊ သိနာ+သောဓန၊ သုတ်သင်ရေချိုးခြင်း၌-၏။အနီယ၊ (ဂ)အဿ၊ထိုသူအား။ဒီယတေ၊ပေးအပ်၏။ဤတိ၊ကြောင့်။ သမ္မဒါန်မည်၏။ ဘိက္ခု၊ရဟန်းကိုရ၏။ သမ္မဒါနသာဓန၊ သံ-ရှေးရှိသော ဒါ-ဓာတ်၊ ဒါ+ဒါနေ အနီယ။ (ဃ) အသ္မာ၊ ထိုဆရာမှ။ သိက္ခာ၊ အကျင့်, သိက္ခာ, ပညာအတတ်သည်။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပဝတ္တတိ၊ ၏ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သမ္မဝတ္တနီယော၊မည်၏။ ဂုရု၊ဆရာကိုရ၏။ အပါဒါန သာဓန၊ သံ-ပပုဗ္ဗ ဝတု+ဝတ္တနေ၊ အနီယ။ (ဌ) ဇ္ဈာ၊ ဤအရပ်၌။ တိဋ္ဌတိ၊ ရပ်တည်၏။ဤတိ၊ကြောင့်။ဌာနီယော၊မည်၏။ ဒေသော၊အရပ်ကိုရ၏။ အဓိကရဏ

http://www.dhammadownload.com

သာဓန၊ ဋ္ဌာ+ဂတိနိဝတ္တိယံ၊ အနိယ။ ။ကာတန္တ-၌'ကိစ္စ ယုဋ္ဌ အညတြ, ပိ စ'ဟု သုတ်သီးဆို၏။ ။'ကိစ္စ ယုဋ္ဌ စ ယသ္မိ' အတ္ထေ ဝိဟိတာ၊ တတော အညတြပိ စ ဘဝန္တိ.လက္ခဏေ၊နှာနိယ စုဏ္ဏံ၊ဒါနိယော ဗြဟ္မာဏော၊ သမ္မာဝတ္တနီယော ဂုရု၊ ပဝစနီယော ဥပဇ္ဈာယော ကရဏာ.ဒီသု ဘဝန္တိ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ကာရဏာ.ဒီသု.တိ သိနာယတေ အနေန, ဒိယတေ အဿ, သမ္မဝတ္တတေ အသ္မာ, ပဝတ္တတိ အသ္မိ.စ္တိ, ယထာ.ဂ္လမံ စတ္တာရိ ဥဒါဟရဏာနိ' ဂင်း-ပဋ္ဌိကာ။

ဆောင်ပုဒ်–"အ.ကမ္မတ္ထက်၊ ဘော အနက်၊ သက်တော့ ကိစ္စ နပုံးတင်၊
သ-ကမ္မကံ၊ သုံးလိင်ဆန်၊ နက်ကံ, ထုန်းသလျင်၊
တဗ္ဗာ.နီယ၊ အညတ္ထ၊ ယင်း ယောဂနှင့် သူစီရင်၊
ကတ်, ကရိဏ်း၀၊ နက်ဂါး၀၊ အညတ္တ-ဟု မှတ်စေချင်၊"

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ဘဝိတဗ္ဗံ-ကို၊ဘူ-တည်။ဘူ၊သည်။သတ္တမ်ယံ၊၏။ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာ-နီယာ,ဤသုတ်ဖြင့် တော, ကံ-အနက်၌ ဘူ.ဓာတ်မှနောက်၌ တဗ္ဗ-ပစ္စည်း သက်၊ ဋ္ဌ-ကာရာ-ဂမော အ-သဗ္ဗ ဓာတုကမ္မို, သုတ်ဖြင့် ဘူ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဋ္ဌ-အက္ခရာလာ (ဘူ+-ိ+တဗ္ဗ) အညေသု စ=အစ သရ ဥ-ကို၊ သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘ်+ေ-ာ+-ိ+တဗ္ဗ) သြ အဝ သရေ=သြ-ကို၊ အော်-ပြု၊ (ဘ်+၊ဝ်+-ိ+တဗ္ဗ= ဘဝိတဗ္ဗ)ဘ်+အ၊ဝ်+ဋ္ဌ-ကပ်။ နာမ်ဲ၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ခေျ၊ကပ်၊စီရင်။ ။ဘဝ နီယံ-ဘူ+သတ္တမ်ယံ၊၏။ ဤသုတ်ဖြင့် အနီယ-ပစ္စည်းသက်၊ အညေသု စ=ဥ-ကို၊ သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘ်+ေ-ာ+နီယ)သြ အဝ သရေ=သြ-ကို၊ အော-ပြု၊ (ဘ်+၊ဝ်+နီယ= ဘဝနီယ) နာမ်ဲ-စီရင်။ ။အာသိတဗ္ဗံ-အာသ+ဥပသေဝနေ၊ကပ်ဝင်းခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ ဋ္ဌ-လာ၊ (အာသ်+-ိ+တဗ္ဗ=အာသိ (တဗ္ဗ) နာမ်ဲ-စီရင်။ ။အာသနီယံ-အာသ+ဥပသေဝနေ၊၏။ အနီယ=နာမ်ဲ-စီရင်၊ ။ပဇ်တဗ္ဗံ-ပဒ-ဂတိမ္ဟိ၊၏။ ခေျ။ တဗ္ဗ-သက်၊ဋ္ဌ-လာ၊ (ပဒ်+၊-ိ+တဗ္ဗ) ဘာဝ ကမ္မေသု ယော=ပဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ ယ-ပစ္စည်းတက်၊ (ပဒ်+ယ+-ိ+ တဗ္ဗ) တဿ စ-ဝဂ်္ဂ=ယ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္ဝန်နှင့်တကွ ဇ်-ပြု၊ ပရဿ ဒွေဘာဝေါ= ဇ်-ကို သဒိသ ဒွေဘော် ဇ္ဇ-ပြု၊ (ပဇ်+-ိ+တဗ္ဗ=ပဇ္ဇိတဗ္ဗ) နာမ်ဲ-စီရင်။ ။ ပဇ္ဇနီယံ-ပဒ+ဂတိမ္ဟိ၊၏၊ခေျ၊ အနီယ-ပစ္စည်းသက်၊ ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဒ+ယ+၊ နီယ) ရှေးနည်းမှီတွက်။ ။ကတ္တုံ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ခေျ၊ တဗ္ဗ-သက်၊ (ကရ်+တဗ္ဗ) တုံ တုန္ သဗ္ဗေသု ဝါ=တဗ္ဗ-ပစ္စည်းမကြွင့် ဓာတ္ဝန် ရ်-ကို တ်-ပြု၊ (ကတ်+တဗ္ဗ=ကတ္တဗ္ဗ) နာမ်ဲ-စီရင်။ ။ကရဏီယ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ခေျ၊ အနီယ-သက်၊ (ကရ+၊နီယ) ရဟာ.ဒီတော ဏ=အဒ်ီယ-ပစ္စည်း၏ နှ-ငယ်ကို၊ ဏ-ကြီးပြု၊(ကရ်+၊ဏီယ=ကရဏီယ)နာမ်ဲ-စီရင်။ ။ဂန္ဆဗ္ဗံ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊၏။ခေျ၊

http://www.dhammadownload.com

၅၄၁–ကျော စ။ ။ဘာဝ ကမ္မေသု၊ တိုဋ္ဌ။ ကျော စ၊ ကျ-ပစ္စည်းသည် လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘာဝ ကမ္မေသု၊ တိုဋ္ဌ။ သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ဝရေ၊ ဋ္ဌ။ ကျ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုခြင်း (ဘောအနက်)။ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုအပ်၏။ ဣကီ၊စကြောင့်။ကာရိယံ၊ ကာရီယ-မည်၏။ (ကံအနက်)။ ဘာဝသာဓနဝဲ့၍ စာကိုယ်၌ ဣတိ-သဒ္ဒါမထည့်။ ကမ္မ သာဓနကိုဝဲ့၍ ဣတိ-သဒ္ဒါ ထည့်၍အနက်ပေးသည်။ အနက်နှစ်ပါးကိုပေါင်း၍ (ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ကာရိယံ၊မည်၏။ဟုပေး)။ ဧတဗ္ဗံ၊ အောင်ခြင်း, အောင်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧယျံ၊ မည်၏။ (စေတပ္ပံ-စေယျံ-ဟု အချို့ရှိ၏။ ဆည်းပူးခြင်း, ဆည်းပူးအပ်၏ -ပေး။ စိ+စယေ.ဟု ကြား။ သို့သော် ၃-မဖုင့်၍ ပါဠိဟောင်း မဟုတ်)။ နေတဗ္ဗံ၊ ဆောင်ခြင်း,ဆောင်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နေယျံ၊ မည်၏။ ဤစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ကိုကို့၊ ယောဧေတဗ္ဗာ၊ကုန်၏။ စ.ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဧယျ၊ဂ္ဂစ္ဆယော စ၊ ကေယျ-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ဘာတဗ္ဗံ၊ သိခြင်း, သိအပ်၏။ဣတိ၊ ဝိကြောင့်၊ဘာဧတေယျံ၊မည်၏။ ဒိဒ္ဒေယျံ၊မြင်ခြင်း, မြင်အပ်၏။ ပတ္တေယျံ ရောက်ခြင်း, ရောက်အပ်၏။ ဤစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့ကို။ ယောဧေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

တဗ္ဗ-သက်၊ (ဂမ်+တဗ္ဗ)ဂမ, ခန, ဟနာ.ဒီနံ တုံ-တဗ္ဗာ၊ ဒီဃုန=ခာတုန်မ်-ကို၊ န်-ပြီ၊ (ဂန်+တဗ္ဗ=ဂန္တဗ္ဗ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။ဂမနီယံ-ဂမု+ဂတိမ္ပိ၊ ၏။ ခေျ၊ အနီယ-သက်၊ (ဂမ်+၊နီယ+ဂမနီယ) နာမ်ဲ့-စီရင်။

၅၄၁–ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတွေ့၊ ယင်း စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဝိတယျ ပစ္စည်းကို ဆည်းသည်ဟု ပြခြင်းငှာ 'စဂ္ဂဟဏေန'စသော ဝါကျကိုမိန့်။-'စဂ္ဂ-ဟဏေန တေယျ.ပစ္စယော စ.ဟု စ-သဒ္ဒါနှင့်ပင်ရှိရမည်။ ဉ-ရှု-တို့ဒ္ဒါကား၊ စ-သဒ္ဒါ နှင့်ပင်ရှိ၏။ ယင်း စ-သဒ္ဒါဖြင့် 'ကာမေသု ပါတဗျတံ အာပဇ္ဇန်ဒ်' စသော ပုံစံ ဝယ် တဗျ-ပစ္စည်းကို ဆည်း၏။ 'ဧတ္ထ စ ပါတဗျ.နှင့် ပရိဘုဉ်တဗ္ဗံ ဓါ, ပရိဘုဉ်နံ ကတ.နှင့် ဝါ အတ္ထော၊ ပါ-သဒ္ဒါ ပန ပရိတောဂ.တ္ထော' နီတိ။

ပါဠိပုံစံ–'ဉာတေယျံ ဒိဒ္ဒေယျံ ပတ္တေယျ.နှင့် ဝဒါမိ' သဂါထာ–ဒေဝပုတ္တ သံယုတ်။ ဝိဒ္ဒေယျံ မံ အ-မညထ'သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။ 'လဒ္ဓေယျံ လာဘေမစ္ဆော' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ 'ဘူတဂါမ ပါတဗျာကာယ' ပါတိမောက်။ 'ပစ္ဆိမ ဇနတာ ပါဏေသု ပါတဗျတံ အာပဇ္ဇိ' ဒုတိယပါရာဇိက ဓနိယဝတ္ထု။ 'အဟံ ဝေလံ ပါတဗျတ.မာပဇ္ဇံ သု' ပါထေယျ-အဂ္ဂညသုတ်။ 'ဝန္တဗျ.ပဟု ဒီပဒီန္ဒ သေဋ္ဌ' ဇောဒသဇာတ်။

ဆောင်ပုဒ်–"ကျောသုတ်က ယင်းသည့်စ၊ မိန့်ကြ သမုစ္စည်း။
ဘဗျာ, တေယျံ၊ ယင်းနှစ်တန်၊ သက်ရန် သူကဆည်း။"

http://www.dhammadownload.com

၁၄၂-ကရမှာ ရိစ္ဆ။ ။ဘာဝ-ကမ္မေသု၊တိုဋ္ဌ။ ကရမှာ ကရ-ဓာတ်မှ၊ ပရေ၌ ရိစ္ဆ၊ရိစ္ဆ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ဘာဝ-ကာမ္မသု၊တိုဋ္ဌ။ ကရ-ဣစ္ဆေဘေမှာ ဓာတုမှာ၊ မှ၊ ပရေ၊ ဋ္ဌ၊ ရိစ္ဆ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ ကာတန္ဒံ၊ ပြုခြင်း, ပြုအပ်၏၊ (ထည့်-ဣတိ၊ ကြောင့်။) ကိစ္စံ၊ ကိစ္စမည်၏။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ကာရိယံ၊ ကရ-တည်။ကရ-သည်။ကရဏေ၊၏။ ခေ့။ဏျော စ္ စ္ ကျ်သုတ်ဖြင့် တော ကံ-အနက်၌ ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတံ ဝိယ=ဏျ-ပစ္စည်းကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့၊ ကာရိတာနံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုခေ့။ (ကရ်+ယ) ဣ-ကာရာ၊ဂမော=ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ကရ်+-ိ+ယ) အ-သံယော ဂန္ထသ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝဒ္ဓိပြု၊(က+-ာရ်+-ိ+ယ)က်+အာ၊ရ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ကံ-ပြု၊ခေ့၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဧယျံ-ဇိ+ဧယော၊အောင်ခြင်း၌-၏။ ဣျ်သုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေ့၊ (ဇိ+ယ) အသံယော ဂန္ထသ= ဣ-ကို ဧ-ဝဒ္ဓိပြု၊ ပ်ရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ယ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ယျ်-ပြု၊ (ဇ်+ဧ-+ ယျ=ဧယျ) နာမ်ငဲ့-စီရင်း ။နေယျံ-နီ+နယော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ဏျ-သက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေ့၊ (နီ+ယ) ဣ-ကို ဧ-ဝဒ္ဓိ၊ ယ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (နီ+ဧ-+ယျ= နေယျ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။စ-ရုပ်၊ ဉာတေယျံ-ဉာ+ဉာဏော၊၏။ ဣျ်သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါ ဖြင့် တေယျ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဉာ+ဧတေယျ=ဉာတေယျ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ ဒီဒ္ဒေယျံ-ဒိသ+ပေက္ခဏော၏။ခေ့၊ ဣ်သုတ်၌-စ၊ တေယျ-သက်၊(ဒိသ်+တေယျ) ဘာသဒိသတော တဿ ရိဒ္ဒေါ စ=၌ စ၊ ဒိသ-ဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်း ကို ရဒ္ဒ-ပြု၊ (ဒိသ်+ရဒ္ဒေယျ)ရမှိ ရန္တော=ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတ္ဆန် သ်-ကိုခေ့၊ (ဒိ+ဒ္ဒေယျ=ဒိဒ္ဒေယျ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ပတ္တေယျံ-ပဒ+ဂတိမှီ၊ ၏။ ခေ့၊ တေယျ-သက်၊ (ပဒ်+တေယျ)ဂုပါ.ဒီနဉ္စ=တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ္ဆန် ဒ်-ကိုခေ့၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ပ+တ္တေယျ=ပတ္တေယျ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊

၁၄၂-ဒ္ဒိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တော, ကံ-အနက်၌ ရိစ္ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ ရ-ကား အနုဗန်။ ။ရိစ္ဆ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဘရ-စသော ဓာတ်မှနောက်၌လည်း ရိစ္ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ 'ဘစ္ဆော၊ ပဋိစ္ဆော' စသည် ပုံစံ။ ။ဘရ+ဘရဏော၊ ရိစ္ဆ-ပရဿရ လောပေါ၊ ဘရိယတိ,ဘရိတဗ္ဗော.တိ ဝါ-ဘစ္ဆော။ 'ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော'မဟာဝါ-စီဝရ.ကွန္ဓက။ 'ဘစ္စာ မာတာ ပိတာ ဗန္ဓူ'ဟတ္ထိပ္ပက-ဥဒ္ဒါလဇာတ်၊ ။ပတိ ဧတဗ္ဗော.တိ ပဋိစ္ဆော၊ပဋိ-ပုဗ္ဗ,ဂ္ဟ+ ဂတိယံ၊ 'စက္ခုံ ပဋိစ္ဆ ရူပေ စ ဥပဓာရေတိ'ပဋ္ဌာန-ပဋိစ္ဆဝါရ။ ။ဟနနံ ဟညတေ.တိ ဝါ-ဃစ္ဆ ဟန+ဟိံ သာယံ၊ ရီစ္ဆ၊ ကဿာ.ဒိန=ဟနဿ ဃော၊ ပရဿရ လောပေါ။ 'ယံ နူနာ.ဟံ ဣမံ ပုရိသံ သုနိဿေခ နိသေခေယျံ၊ မူလဃစ္ဆံ ကရေယျံ' ပါဌေယျ-စက္ကဝတ္တိသုတ်။ 'မူလဃစ္ဆန္တိ မူလဟတံ'။ ဌင်း အဋ္ဌကထာ။ ။'နာ-ယံ သ-ဃစ္ဆာ

http://www.dhammadownload.com

၅၄၃-ဘူတော.ပဒ။ ။ဘူတော၊ ဘူ-ခေတ်မှ။ ပရဿ၊ သော၊ ဏျဿ၊ ဏျ-ပစ္စည်း၏ အန္တေန၊ ခေတ်၏ အစိတ်နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ အပ္ပ၊ အပ္ပ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘူ-လ္ဟစ္ဆေတာယ.ခေတုယဲ၊ မှ။ ပရဿ၊ သော၊ ဏျ-ပ္ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဥ-ကာရေန၊ ခေတ်၏အစိတ် ဥအက္ခရာန့်။ သဟ၊ တက္ခ။ အပ္ပာ.ဒေသော၊ သည်။ဟောဟိ၊၏။ ။ဘဝိဘဗ္ဗော၊ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ထိုက်၏။ (ထည့်-လ္ဟတိ၊ကြောင့်။) ဘဗ္ဗော၊ မည်၏။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ခြင်း, ဖြစ်ထိုက်၏။ ။တိ၊ ကြောင့်။ ဘဗ္ဗံ၊ မည်၏။

ဒုပ္ပလ ဃာဘိကာယဲ' ကေ-ကုက္ကုရဇာတ်။ ။'ယဿ ဧစေတံ သမုစ္ဆိန္နံ၊မူလ-ဃစ္စံ ဃမူဟတံ' ဓမ္မပဒ-မလဝဂ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကိစ္စံ-ကိုးကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏေ၊၏။ ခေျ၊ ကရမှာ ရိစ္စ=ကျိသုတ်ဖြင့် ကရ-ခေတ်မှ နောက်၌ ရိစ္စ·ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ရိစ္စ) ရမှိ ရန္တော=ရ့-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန် ရ်၊ က-၏ မြီရာ အ-ကိုခေျ၊ (က်+ိစ္စ=ကိစ္စ) က်+ည-ကပ်၊ တဒ္ဓိတ=၌, နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၄၃-ဒွိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝုတ္တိ, ဉာ-တို့၌ ဘာဝ ကမ္မ-သဒ္ဒါလိုက်၏။ ရွှ, နှိ-တို့၌ အလိုက်မပြု။ သီဟဠကွရာရေး ကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း ဘာဝ ကမ္မ-သဒ္ဒါ မပါ။ ကံ-၌မဖြစ်နိုင်။ 'ဘဗ္ဗော ကုလပုတ္တော'စသည် ကတ္တားဟော အရဟတ္တ သင့်၏။ သို့အဟုက် ဝုတ္တိ-၌, ဘာဝ ကမ္မ-သဒ္ဒါ မလိုသောကြောင့် ရွှ,နှိ-သို့လိုက်၍ သုတ်အနက် ယောဇနာသည်။ ။'ဏျဿ အန္တေနာ.တိ စ ဝတ္တဗ္ဗေ'ရွှ။ ။'ဧတ္ထ ဟိဏျ.ပစ္စယော စ, အန္တ-သဒ္ဒေါ စ အတ္ထဝသာ ဆဋ္ဌ.နွှ-ဝသေန ဝါ, တတိယ.နွှ-ဝသေန ဝါ ဝိဘတ္တိ ပရိဏာမော ဟုတ္ဝာ အနုဝတ္တတ္တာ'နိ။ ။ဉာ-အလို 'ဘုဿ ဉ-ဘူ,ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်လုပ်။-'ဘူတော၊ဘူ-ခေတ်၏ ဥ-မှ။ ပဋ္ဌာယ၊၍။ ဏျဿ၊ ၏။အပ္ပ-သည်'ဟု-ပေး၊ တစ်နည်း-'အန္တေန သဟ အပ္ပ အန္တပ္ပ'ဟု ဆိုအပ်လျက်၊ ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိ နည်းအားဖြင့် အန္တ-သဒ္ဒါကို ချေထားသည်။ သို့အတွက်-'ဘူတော၊ မှ။ ပရဿ၊ သော၊ ဏျဿ၊ ၏။ အပ္ပ၊ အစိတ် ဥနှင့်တကွ အပ္ပ-ပြု သည်' ဟု-ပေး။ ။ဘဗ္ဗော-ဟူသော ပုံစံပြီးခြင်းသော လိုရင်း အချုပ်ဖြစ်၍၊ နှစ်နည်းလုံးအသင့်-ဟုမှတ်။ ။အချို့ပညဝန်တို့ကား ဉာ-သို့လိုက်၍၊ ကြွင်း ဝါဒ များကို ပယ်ရှားမိကြကုန်၏။ ။'အ-ဘဗ္ဗော သော တဿ ပဋ္ဌိစ္ဆဒါယ' သုတ္တနိ ရတနသုတ်။ 'ဘဗ္ဗော အဘိ နိပ္ပိဒါယ' မူလပဏ္ဏာသ-သေက္ခ.ပပဋ္ဌိပဒါသုတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဘဗ္ဗော-ကို ဘူ-တည်။ ဘူး သည်။ သတ္တာယံ၏။ဏျော စ,သုတ် ဖြင့် ဘူ-ခေတ်မှနောက်၌ ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘူ+ဏျ) ဘူသော.ပ္ပ, ဤသုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၅၄၄-ဝဒ-မဒ-ဂမု-ယုဇ-ဂရဟာ ကာရာဒီဟိ ဇ္ဇ-မ္ဗ-ဂ္ဂ-ယွေယျာ ဂါရော ဝါ။ ။ ဝဒ-မဒ-ဂမု-ယုဇ-ဂရဟာ-ကာရာ-ဒီဟိ၊ ဝဒ, မဒ, ဂမု, ယုဇ, ဂရဟ+ခတ်, အာကာရန္တခတ် အစရှိသည်တို့မှာ ပရဿ သော။ ဏျဿ၊ ၏။ အန္တေန၊ ခတ်၏ အစိတ်နှင့်တကွ၊ ဇ္ဇ-မ္ဗ-ဂ္ဂ-ယွေယျာ၊ ဇ္ဇ်-ပြု, မ္ဗ-ပြု,ဂ္ဂ-ပြု, ယု-ပြု, ယွေ့-ပြုတို့သည်၊ ဝါ၊ချို့။ ဟောန်ဖို၊ ကုန်၏။ ဂါရော ဝါ၊ဂရ-သဒ္ဒါ၏ ဂရ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘာဝ ကမ္မေသု၊ တို့၌။ ဝဒ-မဒ-ဂမု-ယုဇ-ဂရဟ-အာ-ကာရန္တ ဣစ္စေဝ-မာဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ခတ္တုဟိ၊ တို့မှ။ ပရဿ သော။ ဏျ့-ပစ္စယဿ၊ ၏၊ ခတ္တု-နွေန္တ၊ ခတ်၏အစိတ်နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ယထာ သခ်္ခံ၊ တိုင်း။ ဇ္ဇ-မ္ဗ-ဂ္ဂ-ယ့-ယွေ့-ဒေသ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန်ဖို၊ ကုန်၏။ ဂရဿ၊ ဂရ-သဒ္ဒါ၏ ဂါရော စ၊ ဂါရ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။ဝတ္တုဗ္ဗံ၊ ပြောဆိုခြင်း, ပြောဆို အပ်၏။ (ဆည့်-ဣတိ၊ကြောင့်)။ဝဇ္ဇံ(စကား) မည်၏၊ မဒနီယံ၊ ယစ်မှုး, ရွှးသုပ်ခြင်း၊ မဇ္ဇံ၊ ယစ်မှုး, ရွှးသုပ်ခြင်း။

ဏျ-ပစ္စည်းကို ဘူ-ခတ်၏ အစိတ် ဥ-နှင့်တကွ အဗ္ဗ-ပြု၊ (ဘဲ+ဗ္ဗံ=ဘဗ္ဗ) ဘဲ+အ-ကပ်၊ ဟဒ္ဒိတ=၌, စ၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ခြေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဘဗ္ဗံ-ဘူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ ဏျ-သက်၊ နည်းတူ။

၅၄၄-စတု-ပဉ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရမို့ ရန္တော, သုတ်မှ အန္တ-သဒ္ဒါ၊ ဏျော စ, သုတ်မှ ဏျ-သဒ္ဒါဆဋ္ဌီပြုန်လိုက်။ ။'ဝဒေါ စ, မဒေါ စ, ဂမော စ, ယုဇော စ, ဂရဟော စ, အာကာရော စ, ဝဒ-မဒ-ဂမု-ယုဇ-ဂရဟာ-ကာရာ၊ ဝဒ-မဒ=ဂရဟာ-ကာရာ အာဒိ ယေသ ဇန္တေ.တိ, ဝဒ-မဒ-ဂမု-ယုဇ-ဂရဟာ.ကာရာဒိ' လုပ်။ တေဟိ-ခံ။ ။'ဇ္ဇော စ, ဓမ္မော စ,ဂ္ဂေါ စ, ယ့ော စ, ယွေ့ော စ,ဇ္ဇ-မ္ဗ-ဂ္ဂ-ယ့ေ.ယျော' လုပ်။ ။ဒ.ကာရန္တ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဇ္ဇ။ မ-ကာရန္တ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏျ-ကို မ္ဗ။ ဂ-ကာရန္တ-ဓာတ်မှနောက်၌ဏျ-ကို ဂ္ဂ။ ဟ-ကာရန္တ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏျ-ကို ယ့။ အာ-ကာရန္တ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ယွေ့-ပြု။ ဤသို့အစဉ်အကိုင်း ဟပ်ယူလေဟုပြုခြင်းငှာ 'ယထာသခ်္ခံ''ဟူသော ပက္ခိပန ဝုတ္တိကုံမိန့်သည်။ ။အာ-ကာရန္တဓာတ်-ဟူသည် ဒါ, ပါ, ဟာ, မာ-စသော ဓာတ်များပင်တည်း။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ ဉာ-အလို ဝ်ကပ်၊ ရွှ-အလို ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ၊ ဘောဇနံ-စသည်ကား အသန္တ။ ဝဇ္ဇံ-စသည်ကား နိဗ္ဗ။ ဝါဒိယံ-စသည်ကား အနိစ္ဆ ဝိဓိတည်း။ ။'ဝါ သဒ္ဒဿ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္တာ ဘောဇန.ဿိ ဇ္ဇော အာဒေသော နဟောတိ၊ ဝဇ္ဇ.မိစ္ဆာ.ဒိဿု နိစ္ဆံ ဟောတိ' ရွှ,ဋ္ဌိ။ ။ဂါရ-ဟု သာမန်ပင်ဆိုသော်လည်း ဂရဟ-ဓာတ်က, ဂရ-၏ ကာရိယ-ဟုမှတ်။ ။ဣစ္စေဝ.မာဒိ,ဖြင့် 'ဂဇ္ဇတေ ဂမနီယံ ဝါ ဂဇ္ဇံ၊ စုဏ္ဏိယ ဝါကျံ၊ ပဇ္ဇနီယံ ပဇ္ဇံ၊ ဂါထာ။ ခဇ္ဇတေ, ခါဒိတဗ္ဗန္တိ ဝါ ခဇ္ဇံ၊ ခါဒနီယံ။ အဒမ္မိတ္ထ, ဒမ္မတေ ဒမ္မယိဿတိ.တိ ဒမ္မော၊ ဒမ္မနီယော။ ရမိယဗ္ဗန္တိ-ရမ္မံ၊ ရမဏီယံ။ အဘုဉ်္ဇိတ္ထ, ဘုဉ်္ဇိ

http://www.dhammadownload.com

ဂမနီယံ၊ သွားရောက်ခြင်း, သွားရောက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂမ်၌၊ မည်၏။ ယောဇနီယံ၊ ယှဉ်ခြင်း,ယှဉ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယောဂ်၌၊မည်၏။ ဂရုဟိတဗ္ဗံ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း, ကဲ့ရဲ့အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂါရယ်၌၊ မည်၏။ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပေးခြင်း, ပေးအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒေယျံ၊ မည်၏။ ပါဓာတ်၌၊ သောက်ခြင်း, သောက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပေယျံ၊ မည်။ ဟာတဗ္ဗံ၊ စွန့်ခြင်း, စွန့်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေယျံ၊ မည်၏။ မာတဗ္ဗံ၊ နှိုင်းရှည့်ခြင်း, နှိုင်းရှည့်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မေယျံ၊ မည်၏။ ဉာတဗ္ဗံ၊ သိခြင်း,သိအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဉေယျံ၊ မည်၏။ ဣစ္စေဝ.မာဒိ၊ တို့ကို။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

၅၄၅-တေကိစ္စာ။ ။တေ၊ ထို တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ-ငါး ပစ္စည်းတို့သည်။ ကိစ္စာ၊ ကိစ္စ-မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တဗ္ဗာ.ဒယော၊

တေ, ဘုဥ္ဇိဿတီ.တိ ဘောဂ်၊ ဘောဇ်ဝါ။ အဘုဥ္ဇိ ဘဥ္ဇတေ, ဘဥ္ဇိဿတီ.တိ-ဘဂ္ဂေါ-ရာဂေါ။ ဂဟိတဗ္ဗန်္တိ-ဂယ်၊ ဝယ်' စသည်ကို ညွှန်းသည်။

ရူပ်တ္ဂက်ပုံ။ ။ဝဇ်္ဇ-ကို၊ ဝဒ-တည်။ ဝဒ၊သည်၊ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ၊ ဏျာ စ,သုတ်ဖြင့် ဝဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝဒ+ဏျ)။ ဝဒ-မဒ-ဂမု-ယုဇ=ဤသုတ်ဖြင့် ဝဒ-ဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္တန်နှင့်တကွ ဇ္ဇ-ပြု၊(ဝ+ဇ္ဇ=ဝဇ္ဇ)တဒ္ဓိတ=၌,စ၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ အဲ့-ပြု။ ချေ၊ကပ်၊ ပြီး၏။ ။မဇ်္ဇ-မဒ+ဥမွာဒေ၊ ရူးသွပ်ခြင်း၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ (မဒ+ဏျ)နည်းတူ။ ။ဂမ်ဴ-ဂမု-ဂတ်မှ်၊၏။ချေ၊ဏျ-သက်၊(ဂမ်+ဏျ) ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္တန်နှင့်တကွ မ္မ-ပြု၊ (ဂမ္မ)နည်းတူ။ ။ယောဂ်-ယုဇ+ယောဂေ၊ ယှဉ်ခြင်း၌-၏။ချေ၊ဏျ-သက်၊ (ယုဇ+ဏျ) အသံယောဂန္တသ=အစ သရဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ယ+ေ-ောဇ်+ဏျ) ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္တန်နှင့် တကွ ဂ္ဂ-ပြု၊ (ယ်+ေ-ော+ဂ္ဂ=ယောဂ္ဂ) နည်းတူ။ ။ဂါရယ်-ဂရဟ-နိန္ဒာဃဲ၊ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဏျ-သက်၊ (ဂရဟ+ဏျ)ဤသုတ်ဖြင့်ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္တန်နှင့်တကွ ယ္ဟ-ပြု။ ဂရ-သဒ္ဒါကိုလည်း ဂါရ-ပြု (ဂါရ+ယ္ဟ=ဂါရယ္ဟ) နည်းတူ။ ။ဒေယျံ-ဒါ+ဒါနေ၊၌-၏။ ဏျ-သက်၊ (ဒါ+ဏျ) ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္တန်နှင့်တကွ ယျ-ပြု၊ (ဒ်+ေ-ယျ=ဒေယျ)နည်းတူ။ ။ပေယျံ-ပါ+ပါနေ၊၌-၏။ ဏျ-သက်၊ (ပါ+ဏျ) ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္တန်နှင့်တကွ ယျ-ပြု၊ (ပ်+ေ-ယျ=ပေယျ) နည်းတူ။ ။ဟေယျံ၊ ဟာ+စာဂေ၊ စွန့်ကြဲခြင်း၌-၏။ ။မေယျံ-မာ+မာနေ၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း၌-၏။ ။ဉေယျံ-ဉာ+ဉာဏေ၊ ၌-၏။ နည်းတူ။

၅၄၅-ဒွိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။'တေ ကိစ္စာ' ကာတန္တ။ ၄-၂-၄၆။ ။'တဗ္ဗာ.ဒယော ကိစ္စ သညာ ဘဝန္တိ၊ ကိစ္စ-မွဒေသော၊ 'ဘာဝ-ကမ္မေသု ကိစ္စ-တ္တ-

http://www.dhammadownload.com

တဗ္ဗ-အစရှိကုန်သော၊ ရိစ္ဆ-နွှာ၊ ရိစ္ဆ အဆုံးရှိကုန်သော၊ ယေ-ပစ္စယာ၊ အကြောင်
ငါးပစ္စည်းတို့သည်။ သန္တို့၊ ရှိကုန်၏၊ တေ-ပစ္စယာ၊ ထိုငါးပစ္စည်းတို့သည်၊ ကိစ္စ-
သညာ၊ ကိစ္စအမည်ရှိကုန်၏ ဟူ၍။ ဧဝဒီတဗ္ဗာ သိအပ်ကုန်၏။ ကိစ္စ-သညာယ၊
ကိစ္စ-အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကဲ့ပယောဇနံ၊ ဘာအကျိုးရှိပါသနည်း။ ဘဝ-
ကမ္မေသု ကိစ္စတ္ထ-ကွတ္ထာ=ကွ-တ္ထာ-စသည်တို့၌ ကိစ္စ-ဗာ ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

၅၄၆–အညေ ကိတ်။ ။အညေ၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းမှ တစ်ပါးကုန်သောပစ္စည်း
တို့သည်။ ကိတ်၊ ကိတ်မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အညေ၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းမှ

ကွ-တ္ထာ' ငင်း-ဝုတ္တိ။ ။'ဘာဝ-ကမ္မေသု တဗ္ဗာ-နီယာ၊ ကျော်ကြာ စ' သုတ်ရင်း။
စ-သဒ္ဒါ။ ကရမှာ ရိစ္ဆ၊ ဤသုံးသုတ်တို့ဖြင့် သက်အပ်သော တဗ္ဗ, အနီယ, ကျ,
တေယျ, ရိစ္ဆ၊ ဤငါးပစ္စည်းကို ကိစ္စ အမည်မှည့်သော သုတ်တည်း။ ။ကိစ္စာ-တိ
မဟတိသညာကရဏ် ကိစ္စ-ပစ္စယ-နွှာနံ ကရဏီယ-တ္ထတာ ဝိညာပန-တ္ထံ' ရှု-ဒ့်,
အဆိုရှိ၍ 'ကရဏီယ်-ကိစ္စံ၊ ကာတဗ္ဗာ-တိ ကိစ္စာ'လုပ်။ ဘော,ကံ-အနက်၌ ရုဒါ
စီရင်ရုံမျှဖြင့် ကိစ္စ-အမည်ရသည်မဟုတ်၊ အမြဲစီရင်ရ၍ ကိစ္စမည်သည်-ဟူလို။

ဏ-စသော–ပစ္စည်းတို့ကို ရှေးဦးစွာ ဆိုသောကြောင့်၊ ထို အားလျော်စွာ
ကိတ်သညာကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုသင့်သော်လည်း၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းက, ငါးလုံးတည်း
နည်းပါးလှ၍၊ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ကြွင်းပစ္စည်းများကို၊ ကိတ်သညာပြလို
၍၊ ထိုကိစ္စ-သညာကို ရှေးဦးစွာ ဆိုရသည်။ ။'တ္ထေ ဟိ ပထမံ ဝုတ္တတ္ထာ ကိတ-
သညာယ ပထမံ ဝတ္တဗ္ဗာယ ပိ ကိစ္စ-ပစ္စယာနံ အပ္ပက တရတ္တာ စ ပါရိသေသ
နယေန ကိတ-ပ္ပစ္စယေ ဒဿေတုံ စ ကိစ္စ-သညာယ ပထမံ ဝုတ္ထာ'နိ၊ ။သက္ကတ-၌
ကိတ် သညာကို ရှေးဦးစွာဆို၏။ များ၍ ရွေထားသည်။ ။ဤအရာ၌ သညာ
သွင်းညွှပ်၊ ဘယ်အတွက်ဆိုအပ်သနည်း-ဟူမူ။ 'ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ ကွ-ကွ-တ္ထာ'ဟု
အထက်၌ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့်၊ ဘော,က-ဝါစ်၌ သက်ရသောပစ္စည်းများကား၊
ဤသုတ်ဖြင့် မှည့်ရသော ငါးချပ်သော ပစ္စည်းများပင်တည်းဟု သိမ်းယူခြင်းငှာ
ဆိုသတည်း။ ။"ဣဒံ ပန 'ဘာဝ-ကမ္မေသု ကိစ္စ-တ္ထ ကွ-တ္ထာ'တိ ဧတ္ထ ဣမေသံ
ဂဟဏတ္ထံ"ဉာ၊ ။ဤဇာဗ္ဗ-စသော ပစ္စည်းများကား ကိတ်အမည်မရ၍ တဒ္ဓိတ=
သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် နာမဲ့ရသည်။ ။"အညေ ကိတ်-တိ ဝစနတော ကိစ္စ-ပ္ပစ္စ
ယာန-မကိတ ကတ္ထာ နာမဗျပဒေသေ'တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ နာမံဝါ တဝေ-
တုနာ-ဒီသု စာ'တိ ဧတ္ထ စ-ဂ္ဂဟဏေန နာမဗျပဒေသော" ရှု။

၅၄၆-ဒ့်-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကိတ်-ဟူသည် ဗျဥ္ဇနန္တပုဒ်တည်း။ သက္ကတ-
ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌လည်းကောင်း၊ မာဂဓောသာ၌လည်းကောင်း ဗျဥ္ဇနန္တ

http://www.dhammadownload.com

တပ်ပါးကုန်သော။ပစ္စယာ၊တို့သည်။ ကိတ် ဧဝ သညာ၊ ကိတ်သာလျှင် မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကိတ်သညာယ၊ ကိတ်အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်။ ကိ-ပယောဇနံ၊ ဘာအကျိုးရှိပါနည်း။ ကတ္တာရိကိတ်၊=ကိတ်-စသည်တို့၌ ကိတ်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

၅၄၃-နန္ဒာ.ဒီဟိ ယု။ ။ဘာဝ-ကမ္မေသု၊ တို့၌။ နန္ဒာ.ဒီဟိ၊ နန္ဒ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ယု၊ ယု-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘာဝ-

---

သဒ္ဒါကို များစွာအသုံးပြုကြ၏။ ပိဋကတ်တော်၌ကား အလွန်နည်းပါးလှ၏။ 'ပုဒ္ဓမ် သရဏမ်'စသည် တစ်ခုတလေသာ တင်၏။ ယင်းလည်း နိဂ္ဂဟီ တန်ဆာနှင့် အလားတူ၍ နိဂ္ဂဟီတ.နှင် ပုဒ်မျိုးကိုပင် ဗျဉ္ဇန.နှင်-ဟု ဆို၏။ ။'ပုဒ္ဓမ် သရဏမ်' ဟူသော ဆဒ္ဒါသည်လည်း၊ အရင်းမူလမှာ သရ.နှင်ပင်၊ ဗျဉ္ဇန.နှင်မဟုတ်။ ။'ဓာတုယာ ကမ္မာ.ဒိမ္ဟိဏော' က.စ၍၊ 'သံဟနာညာယ ဝါရော ဃော' တိုင် ရွေကဆိုခဲ့သော ဏ-စသောပစ္စည်း၊ ဤသုတ်အခြားမဲ့၌ နန္ဒာ.ဒီဟိ ယု'သုတ်မှစ၍ နောက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော ယု-စသော ပစ္စည်းများကို ကိတ်-အမည် မှည့်သော သုတ်တည်း။-ဏ-စသော ပစ္စည်း။ ယု-စသော ပစ္စည်းများကား ကိတ်-မည်သည်ဟူလို။ ။'ကတ္တာ.ဒိ အတ္ထေ ကရောတိ ဝဒတီ.တိ-ကိတ်' လုပ်၊ ကရ+ဓာတ်၊ ရိတ်-ပစ္စည်း။ ရမို့ ရန္တော=သုတ်ဖြင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ, ဓာတုန် ရ၊ က-၏မှိရာ အ-ကိုခေျ၊ ကံ+ဣ-ကပ်၍ 'ကိတ်' ပြီးသည်။ ကတ္တားစသော အနက်ကို ဟောတတ်သော ဏ-စသော၊ ယု-စသောပစ္စည်းများ။ကား ကိတ်-ပစ္စည်း။ ဘော, ကံ ကိုသာ ဟောတတ်သော တဗ္ဗ, အနီယ, ဏျ, တေယျ, ရိစ္စ-ငါးပစ္စည်းကား ကိစ္စ-ပစ္စည်း၊ ဤနှစ်မျိုးသာရှိသည်။ ဤမှတစ်ပါး အခြားမရှိဟု ပြလို၍ 'အညေ ပစ္စယာ ကိတ် ဧဝ သညာ ဟောန္တိ'ဟု အမည်တစ်ပါးကို ကန့်ကွက်ရန် အဝ-ဓာရဏတ္ထာ ဧဝ-သဒ္ဒါက ထည့်စွက်၍ ဝုတ္တိ ဆရာဖွင့်သည်။ ရူ-၌လည်း-'တတိယေ ဓာတ္ဝာ.ဓိကာရေ ဝိဟိတာ ကိစ္စေဟိ အညေ ပစ္စယာ တံကိ-စ္စေဝ သညာ ဟောန္တိ'ဟု ဧဝ-နှင့်ပင်ဆိုသည့်ပြင်၊ သညာသုတ်လည်း နှစ်သုတ်သာ၊ ဤကစ္စည်းကျမ်းမှာသာမဟုတ်၊ သက္ကတ ဗျာကရဏကျမ်း ကျမ်းများမှာလည်း ဤနှစ်သုတ်ပင်ဆို၏။ သို့အတွက် ကိတ်-ပစ္စည်း, ကိစ္စ-ပစ္စည်း နှစ်မျိုးသာဟု မှတ်။ ။နို-ဆရာကား ဘော, ကံ-ကိုဟောသော ပစ္စည်းကား ကိစ္စ၊ ကတ္တားကိုဟောသောပစ္စည်းကား ကိတ။ ဘော,ကံ, ကတ္တား-စသောအနက်ကိုဟောသောပစ္စည်းကား ကိတ, ကိစ္စ ပစ္စည်းဟု သုံးမျိုးဆို၏။ ယင်းစကားကို ဆင်ခြင်ဖွယ်ရှိသော်လည်း၊ သဒ္ဒါအရာဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ 'ဘာဝ-ကမ္မေသု တ၊ ဗုဓ ဂမာ.ဒိတ္ထေ ကတ္တရိ'သုတ် များကိုထောက်၍ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း စကားအထူးပါပေတကား-ဟု တစ်နည်းအားဖြင့် မှတ်သားထိုက်ပေ၏။

၅၄၄-ဒ္ဝိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။နန္ဒ-စသော ဓာတ်နောင် ဘော,ကံ-အနက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ နန္ဒာ.ဒီ အကာ

http://www.dhammadownload.com

ကမ္မေသု၊ တို့၌။ နန္ဒာ.ဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ယု.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။နန္ဒီယတေ၊ နှစ်သက်ခြင်း။ နန္ဒနံ၊ နှစ်သက်ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ နန္ဒီတဗ္ဗံ၊ နှစ်သက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နန္ဒနံ၊ ၏။ ဂဟဏီယံ၊ ယူခြင်း, ယူဖွယ်၏။ (ထည့်-ဣတိ၊ကြောင့်) ဂဟဏံ၊ မည်၏။ စရိတဗ္ဗံ၊ ကျင့်ခြင်း, ကျင့်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စရဏံ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသောပုံစံတို့၌။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တီ ဂိဏ်းတည်း။ ။သက္ကတ-၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၍ပြီးကောင်းသမျှ နန္ဒာဒိ၊ ဏိနီ-မစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ ဂဟာဒိ၊ အစ်-ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသမျှ ပစာ.ဒီ+အာကတိဂိဏ်းဟုဆို၏။ကာတန္တ-၌ 'အစ်ပစာ-ဒီဟိ စ။ နန္ဒာ.ဒီဟိ ယု၊ ဂြဟာ.ဒီဟိ ဏိနီ' ၄-၂-၄၇-ဂ-၄။ ပါဏိနီ့-၌ 'နန္ဒိ-ဂြဟိ-ပစာ.ဒီဟိ ယု-ဏိန္ဒ စ' ၃-၁-၁၃၄၊ ဟု တစ်သုတ်တည်းဆို၏။

'ပစ္စေက.မာဒီ-သင္ဂေါ်သမ္မဇ္ဇိတေ၊ တီဟိ ဂဏောဟိ တယော ပစ္စယာ ယထာသင်္ခ်ံ ဘဝန္တိ၊ နန္ဒျာ.ဒီဟီ ယု၊ ဂြဟာ.ဒီဟီဏိ-နီ၊ ပစာဒီဟိ အစ်။ နန္ဒနော, ဓါသနော, မဒနော, ဒူသဏော, သာဓနော, ဝဒ္ဓနော, သောဘနော,မျောစနော (သဟိတာ ပိဒမောသညာယံ) သဟနော, ဇာပနော, ဒမနော, ဇပ္ပနော, ရမဏော, သံကန္ဒနော, သံကဿဏော, သံဟဿနော, ဇနမဒ္ဓနော, ယဝနော, မဓု သ္ဝဒနော, ဝိဘီသဏော, လဝဏော, စိတ္တ-ဝိနာသနော, ကုသ-ဒမနော, သတ္တု-ဒမနော, ဣတိ နန္ဒျာ.ဒီ'ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'နန္ဒျာဒီဟိ ယု ဂြဟာ.ဒီဟီ ဏိနီ,ပစာ.ဒီဟိ အစ ဘဝတိ၊ နန္ဒယတိ.တိ-နန္ဒနော။ဇန-မဒ္ဒယတိတိ-ဇန မဒ္ဒနော၊ မဓု-သ္ဝဒနော၊ ဝိသေသေန ဘီသယတိ.တိ-ဝိဘီသဏော၊ လဝဏော၊ နန္ဒာ.ဒိ ဂဏော နိပါတနာ.ဏ္ဍာတ္တဲ'သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။'နန္ဒိ ဝါသိ တျာ.ဒိ တေဿ နန္ဒျာ.ဒိ အာဂတိ ဂဏ္ဍာတ္တံ လဒ္ဓတိ'ကာတန္တ-ကဝိရာဇ-ဋ္ဌီ။ ။'အဂြာဟိ ဥဿာဟိ ဥဋ္ဌာသိ ဥဋ္ဌာသီ ဌာယီ မန္တီ သံမဒ္ဒီ အယာစီ အဗျာဟာရီ အသံဗျာဟာရီ အဗ္ဘာဇီ အဝါဒီ အဝါသီ အကာရီ အဟာရီ အဝိနာယီ အဝိသာယီ အပရာဇီ ဥပဆောဓိ ပရိဘဝိ ပရိဘာဝိ ဣတိ ဂြဟာ.ဒီ'။ ။'ပစ-ဝစ ဝပ ဝဒ စလ ပတ နဒ ဘယ.ပ္လဝ စရ ဂရ တရ စောရ ဂါဟ သူရ ဒေဝ ဒေါသ ရဇ မဒ ခပ, သေဝ မေဿ ကောသ မေဓ နတ္ထ ဗြဏ ဒဿ၊ သပ္ပ ဒမ္ဘ ဇာရ ဘရ သ္ဝ ပစ၊ ပစာ.ဒိ အာကတိ-ဂဏော'သရလာ-ဋ္ဌီ။

သဒ္ဒ ကုဓ စလ မဏ္ဍ.တ္ထ-သုတ်၏ အခြားမဲ့၌ ယု-သဒ္ဒါ အလိုက်ခံ၍ 'နန္ဒာ.ဒီဟိ'လောက်တင်ဆိုက, ပြီးလောက်လျက်၊ ဘယ်အတွက်-ဤ အထက်မှာ ယု-သဒ္ဒါကို ဆိုပြန်သနည်း-ဟူမူ။ ယခင်သုတ်၏အခြားမဲ့၌ ဆိုက, ယု-သဒ္ဒါတင်မက တဿီလာ.ဒီ သဒ္ဒါလည်းလိုက်မည်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုယုသဒ္ဒါ၏

http://www.dhammadownload.com

၅၄၈-ကတ္တာ-ကရဏ-ပဒေသေသု စ။ ။ကတ္တာ ကရဏ-ပဒေသေသု စ၊ ကတ္တား, ကရိဏ်း, ဩကာသအနက်ကိုဥ်လည်း။ ယု၊ယု-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကတ္တာ-ကရဏ-ပဒေသ ဤစွေတေ သ္ဓ-ထွေသုစ၊တိုဥ်လည်း။ ယု.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကတ္တာရိ၊ ကတ္တားအနက်ဥ်။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ ရဇ်၊ မြေကို။ ဟရတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ရဇော ဟရတ်၊ မည်၏။ တောယံ၊ ရေကိုရ၏။ ။ကရဏေ၊ ကရိဏ်းဥ်။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တေန၊ ထိုဝတ္ထုဖြင့်။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဤတိ၊ ဤသို့ ပြုကြောင်းဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်။ ကရဏံ၊ မည်၏။ ။ပဒေသေ၊ ဩကာသအနက်ဥ်။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တသ္မိံ၊ ထိုအရပ်ဥ်။ တိဋ္ဌန္တိ၊ ရပ်တည်ကြကုန်၏။ ဤတိ၊ ဤသို့ တည်ရာဖြစ်သော သတ္တိကြောင့်၊ ဌာန်၊ မည်၏။ ၈၀၊ တူ။ သဗ္ဗတ္ထ၊ တိုဥ်။ ယောဇေ-ဏာဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ကတ္တာဥ်သာ သက်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း တဿီလာ.ဒီ ကတ္တရိ-ကို နှစ်စေဖို့ရာ ဤဥ် ဆိုပါသတည်း။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။နန္ဒန်-ကို နန္ဒ-တည်၊ နန္ဒ၊ သည်။ နန္ဒနေ၊ နှစ်သက်ခြင်းဥ်-၏။ ချေ၊နန္ဒာ.ဒီဟိ ယု=ဤသုတ်ဖြင့် နန္ဒ-ဓာတ်မှနောက်ဥ် ယု-ပစ္စည်းသက်၊(နန္ဒ်+ယု) အန.ကာ ယု-ဏ္ဍုနံ=သုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းကို၊ အန-ပြု၊ (နန္ဒ်+၊န=နန္ဒန) နှ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊အံ့-ပြု၊ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဂဟဏံ-ဂဟ+အာဒါနေ၊ ယူခြင်းဥ်-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂဟ်+ယု) အန.ကာ ယု-ဏ္ဍုနံ ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ဂဟ်+၊န)ရဟာ.ဒီတော ဏ=ဟ ကာရန္တဓာတ်မှနောက်ဥ် နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (ဂဟ်+၊ဏ=ဂဟဏ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။စရဏံ-စရ+စရဏေ၊ ကျင့်ခြင်းဥ်-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (စရ်+ယု) အန.ကာ ယု-ဏ္ဍုနံ=ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (စရ်+၊န) ရဟာ-ဒီတော ဏ=ရ-ကာရန္တဓာတ်မှနောက်ဥ် နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (စရ်+၊ဏ=စရဏ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၄၈-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကတ္တား, ကရိဏ်း, ဩကာသအနက်တို့ဥ် ယု-ပစ္စည်းသက်။ ၊စ်-သဒ္ဒါ ဤ-အလို သမိုဏ္ဍန၊ ဟော, ကံ-အနက်ဥ်သာမဟုတ် ကတ္တား, ကရိဏ်း, ဩကာသ အနက်တို့ဥ်လည်း သက်ရသေးသည်ဟု ပေါင်းသည်။ ရှု-အလို သမုစ္စည်း။ သမ္ဗဒါန်,အပါဒါန်အနက်ကိုဆည်းသည်။ 'သမ္မာ.ပကာရေန ဒဒါတိ အဿာ.တီ သမ္ဗဒါန်၊ အပစ္စေ ဤတော ဇာသ္မာ.တီ-အပါဒါန်'ပုံစံ။ ။ သို့အတွက် စ-သဒ္ဒါနှင့်တကွ (၅၄၇-၅၄၈) နှစ်သုတ်လုံးပေါင်းမူ'ယု တု သဗ္ဗမ္မိ သာဓနေ'အရ၊ သာဓန ခုနစ်ရပ်လုံးစုံ၏။–'ယု တု၊ နန္ဒ,ကတ္တာ. စ-ဟု သုံးဇယ်, ဥပဒေသုံးချက်ဖြင့်, သက်အပ်သော ယု-ပစ္စည်းသည်ကား သဗ္ဗမ္မိသာဓနေ၊ သာဓန

http://www.dhammadownload.com

၁၄၉-ရဟာ.ဒိတော ဏ။ ။ရဟာ.ဒိတော၊ ရ-အက္ခရာ, ဟ-အက္ခရာ-စသည်မှ။ ပရဿ၊ သော၊ နဿ၊ နှ-ငယ်၏။ ဏ၊ဏ-ကြီးပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ ရ-ကာရ, ဟ ကာရာ.ဒျန္တော်ဟိ၊ ရ-အက္ခရာ ဟ-အက္ခရာ-စသည် အဆုံးရှိကုန်သော။ ခေတ္တဟိ၊ တို့မှ။ ပရဿ၊ သော၊ အနာ.ဒေသဿ၊ အန-အပြု ဖြစ်သော။ နဿ၊ နှ-ငယ်၏။ ဏော၊ဏ-ကြီးပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။တေန၊ထိုဝတ္ထု၊ဖြင့်။ကရောတိ၊၏။ကွတိ၊ကြောင့်။ ကရဏံ၊မသင်္ခါ၏။ တေန၊ထိုဝတ္ထု၊ဖြင့်။ ပူရေတိ၊ပြည့်စေတတ်၏။ ကွတိ၊ ကြောင့်။ ပူရဏံ၊ မည်၏။ တေန၊ ထိုဝတ္ထု၊ဖြင့်။ ဂဟဏီယံ၊ ယူအပ်၏။ ကွတိ၊ကြောင့်၊ ဂဟဏံ၊မည်၏။ ဧဝံ၊တူ။ တည္ထေပိ၊တစ်ပါးသောပုံစံတို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ကုန်၏။ ကိ.ဒ္ဓိဓာန ကပ္ပေ၊ ကိတ်-ပစ္စည်းကိုဝိရင်္ဂ-ကိတ်ကျမ်းဌ်။ ပဏမေ၊ သော။ ကဏ္ဏော၊ သည်။ ကွတိ၊ ပြီး၏။

ခုနစ်ပါးလုံး၌။ ဘဝတိ၊ဖြစ်၏'-ပေး။ ။ထို ယု-ပစ္စည်းသည် ကတ္တု သာဓနမှာ လိင်သုံးပါး။ ကြွင်း သာဓနများမှာ နပုလ္လိင်၌ ဖြစ်၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ကတ္တားအနက် လိင်-သုံးချက်၊ သက်တော့ ယု-ပစ္စည်း။
ကြွင်းခြောက်ဖြာမှာ၊ နပုံးသာ၊ သက်ရာ မှတ်ပုံတည်း။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ရဇော ဟရဏံ-ကို ရဇော သဒ္ဒ္ဓ.ပ-ပဒ, ဟရ-သည်၊ ဟရ၊ သည်။ ဟရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ခေ့၊ ကတ္တု ကရဏ ပဒေသေသု စ ဤသုတ် ဖြင့် ဟရ-ခာတ်မှနောက်၌ ကတ္တားအနက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ရဇော-ဟရ်+ယု) အန.ကာ ယု-အ္ဏ္ဍနံ=ယု-ပစ္စည်းကို၊ အန-ပြု၊ (ရဇော-ဟရ်+၊နံ) ရဟာ.ဒိတော ဏ=ရ-ကာရန္တခာတ်မှ နောက်၌ နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု။ (ရဇော-ဟရ်+၊ဏ= ရဇော ဟရဏ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ခေ့၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကရဏံ-ကရ+ ကရဏော၊ ၏။ ခေ့။ ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ခာတ်မှနောက်၌ ကရီဏ်းအနက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၊(ကရ်+ယု)အန.ကာ ယု-အ္ဏ္ဍနံ=ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ကရ်+၊နံ) ရဟာဒိတော ဏ=နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (ကရ်+၊ဏ=ကရဏော) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ ဌာနံ-ဌာ+ဂတိ နိဝတ္တိယံ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဌာ-ခာတ်မှ နောက်၌ သြကာသ အနက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဌာ+ယု) အန.ကာ ယု-အ္ဏ္ဍနံ=ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ဌာ+၊နံ=ဌာန) ခေ့၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၁၄၉-ဒ္ဒီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရ-အက္ခရာ, ဟ အက္ခရာ-စသည် အဆုံးရှိသော ခာတ်မှနောက်ဖြစ်သော နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြုဟု ဏ-ကြီးပြုခြင်း ဥပဒေကို ညွှန်ပြ စီရင်သော သုတ်တည်း။ ။ယင်း ကာရီယ ဏ-၏ ကာရီ အက္ခရာ၊ ယု-ပစ္စည်း၏ အန-ပြုက နှ-အက္ခရာ၊ အနီယ-ပစ္စည်းက နှ-အက္ခရာ၊ နှိ-အပြု၊ နံ-ဝိဘတ်က နှ-အက္ခရာတို့ကိုယူ-'ကရဏံ ကရဏီယံ၊ ဃရာဏိ၊ စတုဏ္ဏံ' ပုံစံ။ ။သို့အတွက်-

http://www.dhammadownload.com

'အနာ.ဒေသဿ နဿ ကော'ဟူသော ဝုတ်ကို 'ကာကေ ဝါရယ မစ်ဆ်မှာ၊ ခဒီရ-ဝနံ'စသည်တို့ကဲ့သို့ ပစ္စာသန္နနည်း၊ ယေဘုယျနည်း-ဟူ၍သာမှတ်။ ။သက္ကဏ-ဥ်ကား-ကိတ်အရာဥ်, အန၊ မာန၊ အနီယ.အနိ၊ ဣနိ၊ နိဋ္ဌ.ပ္ပစ္စယာ.ဒေသ, နှ-ကို က-ကြီးပြု-ဟူ၏။ ။'ကိစ.ဋ္ဌော နှ.ကာရော သရော ဥတ္တရော တဿ ဥပသဂ်ဋ္ဌာ နိမိတ္တဿော ဥတ္တရဿ က-ကာရ.ဒေသော ဘဝတိ၊ အန မာန အနီယ အနိ ဣနိ နိဋ္ဌာ.ဒေသာ ဧတေ ပယောဇနွိ၊ အန-ပယာကံ ပရိယာကံ ပရိမာကံ။ မာန-ပယာ ပမာကံ ပရိယာယမာကံ။ အနီယ-ပယာကီယံ၊ ပရိယာကီယံ။ အနိ-အပယာကီ အပရိယာကီ။ ဣနိ-ပယာယိကီ၊ ပရိယာယိကီ။ နိဋ္ဌာ.ဒေသော-ပဟီကော ပရိဟီကော ပဟီကဝံ ပရိဟီကဝံ' ကာသိကာဝုတ်ဘိ။

ရဟာ.ဒီတော-ဟု ဂ္ဂမီနိမိတ်နှင့် ဆိုသောကြောင် နိမိတ္တ, နိမိတ္တိ နှစ်ပါး အခြားမရှိသော စီရင်နိုင်ရာ၏။ ဂ္ဂါ-'ကရ်+အန။ ဂဟ်+အန'စသည်ဥ် အန-ပြု၊ အနီယ-ပစ္စည်းက နှ-သည်၊ ရ်, ဟ်-ဟူသော နိမိတ်နှင့် နီးကပ်,စပ်တူယ်ခြင်းမရှိ၊ သရ တစ်ပါး ခြားဆီးလျက်ရှိ၍ က-ကြီးမပြုနိုင်-ဟူငြားအံ့။ ။အ-သရပင် ခြားသော်လည်း၊ ယင်း အ-သရသည် အခြားကလာသည့် အာဂုံ-စသည် မဟုတ် ပစ္စယာ.ဒေသ အ-ပင် ဖြစ်ရကား အညထာ.နည်းပတ္တိ-နည်းအားဖြင့် အနဲ-ပြု၊ အနီယ ပစ္စည်း၏ နှ-ကို က-ကြီးပြုနိုင်ပါ၏—ဟူလို။

"ရ-ဟာ.ဒီတော ပရဿော.တ္တံ၊ နှ.ကာရဿ အ.သမ္ဘဝါ၊
အနာ.နီယာ.ဒိ'နသော.ဝ၊ သာမတ္ထျာ.ယံ က.ကာရတာ။"ရှ

ထွေ—ဤသုတ်၌။ ရ-ဟာ.ဒီတော၊ ရ, ဟ, အက္ခရာ-စသည် အဆုံးရှိသော ခာတ်မှ။ ပရဿ၊ နောက်ပါးနီးကပ်, တစ်စပ်တည်းဖြစ်သော။ နှ-ကာရဿ၊ နှ-အက္ခရာ၏။ အသမ္ဘဝါ၊ မရှိခြင်းကြောင့်။သာမတ္ထျာ၊ အညထာ-နည်းပတ္တိ သတ္တိ အားဖြင့်။ ဝါ၊ က-ကြီးမှတစ်ပါး အခြားသောအခြင်းအရာ မဖြစ်သင့်သော အစွမ်းသတ္တိအားဖြင့်။ ('သာမတ္ထျာ.တိ ရ-ဟာ.ဒီတော ကာ.တိ ဝစနဿ အညထာ.နည်း-ပတ္တိတော သရ ဗျဝဟိတဿာပိ နှ-ကာရဿ ကတ္တုံ သိဒ္ဓ.နွိ အတ္ထော'ရှ-ဋီ) အနာ.နီယာ.ဒိ-နသော.ဝ၊ အန, အနီယ-စသည်တို့၏ နှ-၏သာ လျှင်။ အယံ က-ကာရတာ၊ ဤ က-ကြီးပြုသည်၏အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ရ-ဟာ.ဒီတော-ဥ်-အာဒီ - သဒ္ဒါဖြင့် ရမှ-ဣက္ခ-ရက္ခ-လက္ခ-ပိသ-ထာ-ခာတ် စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရ-နာမ်ပုဒ်၊ ပရာ-ဥပသာရပုဒ်၊ ပ, နိ, ဒု, ပရိ-ဥပသာရ လေးပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း ရေတွက်။

"ရမှ-ဣက္ခ.ရက္ခ-လက္ခ၊ ပိသ-တာ-ခာတု အာဒယော။
ပရာ.ဒီ ပ-နိ-ဒု-ပရီ၊ အာဒိ သဒ္ဒေန ဂယှရေ။" ဂုရှ

http://www.dhammadownload.com

ရမု ဣက္ခ=အာဒယော–ရမု, ဣက္ခ, ရက္ခ, လက္ခ, ပိသ, တာ+ခေတ် စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပရာ.ဒိ(ပရ×အာဒိ)၊ ပရ-သဒ္ဒါ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ တစ်နည်း-ပရာ.စ(ပရာ×အာဒိ) ပရာ.သဒ္ဒါ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပ-နိ-ဒု ပရိ၊ ပ,နိ,ဒု,ပရိ, ဥပသာရ လေးပုဒ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ အာဒိ-သဒ္ဒေန၊ သုတ်၌ ပါသော အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့်။ ဂယျရေ၊ ယူအပ်ကုန်၏။ ။ဉာ-၌, အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဥ-ကာရန္တခေတ်ကို ရေတွက်၏။ ရှု-၌, ရမု, အပ, ဉာ, တာ-စသော ခေတ်တို့ကို ယူ၏။ ။'အာဒိ-သဒ္ဒေန ဥကာရံ သင်္ကမ္မာတိ၊ တေန ဝိညာဏ.န္တိ အာဒိသု=ပ=စ္ဆေ ပန ကိစ္စာပိ အသုကာသ္မာ-ကာရောတိ နဝုတ္တံ တထာ ပိန-ကာရသ္မော.ဝ ဏ-ကာရော ဟောတီ.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ'ဉာ။ ။'အာဒိသဒ္ဒေန ရမု အပဉာတာ.ဒီတော ပိ'ရှု။

သင်္ကတ ဗျာကရိဏ်း–ကျမ်းများ၌ကား မုဒ္ဓဇ-သ(မ)၊ ရ-အက္ခရာ၊ ရိ-သရ, ဤ သုံးလုံးနောင် သရ, က-ဝဂ်, ပ-ဝဂ်-သ,ကြဉ်သော အ-ဝဂ်ခြားသော်လည်း ဏ-ကြီးပြုရ၏-ဟု ဥပဒေ သုံးချက်လုပ်၏။ ။'ရ-သေ (မေ) ဟိနော ဏော သမာန-ပဒေ'ပါဏိနီ၊ ဂ-၄-၁။ ။'ရ သေဟိ ဏတ္တေ ရိ-ကာရ.ဂ္ဂဟဏံ၊ ရသေဟိ ဏတ္တေ ရိ-ကာရ-ဂ္ဂဟဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ ရ-သေဟိ နဿ ဏော သမာန-ပဒေ ရိ-ကာရော စေ.တိ ဝတ္တဗ္ဗံ' မဟာဘာဿ။ ။'ရေဖသ(မ)ကာရေဟိ ဥက္ကာရဿ နဿ ဏ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ သမာနပဒဋ္ဌော စေ နိမိတ္တာ-နိမိတ္တိနော ဘဝတိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'ရ-သ (မ) ရိ ဝဏ္ဏေဟိ နော ဏ.မန္တရော သရ-ဟ-ယ-ဝ, က၀ဂ္ဂ, ပ-ဝဂ်.နန္တရောပိ'၊ ၂-၄-၄၈။ ။ရေဖ-သ-ကာရ, ရိ-ဝဏ္ဏေဟိ ပရော အနန္တရော နကာရော ဏ.မာပဇ္ဇတေ, သရ-ဟ-ယ-ဝ, က-ဝဂ္ဂ, ပ-ဝဂ္ဂ.နန္တရော ပိ၊ သရ.နန္တရော တာဝ-အရဏံ၊ ပုရိသေဏ မာတရိကေဏ၊ ဟာ.နန္တရော-အာရိဟေဏ၊ ဟာ.နန္တရော-အာရိယေဏံ၊ ဝါ.နန္တရော-ပရိဝဏော၊ က-ဝဂ္ဂ.နန္တရော-အာရိကေဏ (အာက္ကေဏ) မုရိခေန (ဗာလေဏ)၊ ပ-ဝဂ္ဂ-နန္တရော-ဒရိဏော (ဒဏော) ရေဖေဏ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။

ဆောင်ပုဒ်-"ရ, ရိ-သရ၊ မုဒ္ဓဇ၊ သ-နောက် နဏမှာ။
အဝ, ကု, ပု၊ ခြားပေမှု၊ ဏ-ပြု၊ မုဒ္ဓဇာ။"
(အဝ=သရ၊ ကု, ပု=က-ဝဂ်, ပ-ဝဂ်)

ဤ ဥပဒေ–သုံးချက်ကို၊ သင်္ကတနည်းအတိုင်း ရိ-သရ, ရေဖ,မုဒ္ဓဇ-သ,ရရစ် တို့နှင့် ဂြဟ-ဓာတ် စသည် ရေးမှသာ သိသာထင်ရှား၍။ မာဂဓအတိုင်း ဂဟ-ခေတ် စသည် ရေးလျှင် မသိသာနိုင်။ သို့အတွက်- ဂြဟ-ခေတ်က, ဟ ကိုယူ၍ 'ရ-ဟာ-ဒိတော ဏ'ဥပဒေကို လုပ်ရသဖြင့် အားလုံးမန္ဒ၊ ရရစ်မပါသော' တိဏ ဂဟနံ ဇဟနံ ဒဟနံ နဟာနံ နှာနံ နှာနီယ စုဏ္ဏံ ဝဟနီယံ သဟနံ မောဟနံ'စသော ဟ-ကာရန္တခေတ်များ၌ ဟ-နောင်ဖြစ်သော်လည်း ဏ-ကြီးမပြုရ၊ နီတိ-၌လည်း၊

http://www.dhammadownload.com

'နဲ့ ဝန့်-ဂဟန္ဒာ.ဒီသု စ။ ။ဝန့်-ဂဟန္ဒာ.ဒီသု အနာ.ဒေသဿ နဿ ဏော နဲ့ ဟောတိ၊ ဝန-ဂဟနံ ဥဒက-ဂဟနံ ကလလ-ဂဟနံ ဥစ္စာဒီ'ဟု ဂဟန,ဂဟဏ-နှစ်ပုဒ် 'အထုးကိုဆို၏။ သို့မန္ဒသည့်အဘွက်-မောဂ္ဂလ္လာန် ဆရာလည်း ဟ-ကိုပယ်နုတ်၍ 'ရာ နဿ ဏော'ဟု ရ-တစ်လုံးနှင့်သာ ဥပဒေလုပ်၏။

ဉ, ရှ တို့၌--ဉ-ဓာတ်နောင် ဏ-ကြီးပြန်ကိုဆို၏။ ဂုရု-ကား မနှစ်သက်။ ဉာဏ ဝိညာဏပုဒ်တို့ကား၊ သင်္ကတ-ဥပဒေမရှိသော်လည်း၊ မာဂဓဠ် တွင်ကျယ်ထင်ရှား၍ ဆရာကြီးနှစ်ပါးပင် မိန့်ဆိုလျက်ရှိခဲ့ပြီ။ 'ဉာဏ ဝိညာဏ'ဟု ရေးမှအမှန်ဖြစ်နေတော့သည်။ သင်္ကတ-ဥပဒေကိုလိုက်သော ဆရာကြီးတို့ကား ဉာသ်, ရှုပသိဒ္ဓိ အာဏာကို မလွန်ဆန့်ပဲ့၍၊ ထိုနှစ်ပုဒ်မှကြွင်းသော 'သညာန ပညာန' စသည်တို့မှာ နှ-ဃယ်နှင့်သင့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြကုန်၏ဟု ဂုရု ဆို၏။ ထိုကိုလိုက်၍ အချို့ပညဝန်တို့က ဉာန ဝိညာန'ဟု နှ-ဃယ်နှင့် ရေးထုံးထွင်ကာ ပြင်ဆင်ကြကုန်၏။

မာဂဓ တစ်လမ်း--သင်္ကတ-တစ်လမ်းဖြစ်၍ အရာရာမှာ သင်္ကတသို့ မလိုက်သင့်။ သင်္ကတဥပဒေမျိုး မာဂဓမှာ လုပ်လို့မရ။ ဗျာကရဏ ဝိဇ္ဇာ, ဆိုထိုက်သော အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် ဆရာကြီးပင် ဥပဒေတစ်ချက်တည်းသာ လုပ်နိုင်၏။ သင်္ကတ-မတတ်လျှင် စာရေးလို့မဖြစ်နိုင်အောင် အရေးယူကြသည့် သီဟိုဠ်ကျွန်းသားများဖြစ်ကြသော အရှင်-ဝိမလဗုဒ္ဓိ, အရှင်-ဗုဒ္ဓ.ပိယမည်သော ဉ,ရှ-ဆရာကြီးတို့ကား၊ သင်္ကတ-မတတ်ကြဟု ဆိုရဲကြမည်မထင်။ အကယ်၍ သင်္ကတ-ဥပဒေနှင့်ညီမှသာ အမှန်ဟု ယူဆလျှင်၊ ပိဋကတ်တော်စာတွင် ပြင်ဆင်စရာ အများအပြားရှိနေ၏။ ဥပမာ-ဝံသေသန, ပုရိသ-ပုဒ်များသည် သင်္ကတ-ဠ မုဒ္ဓဇ-သ,နှင့် ဝိသေသ (၈) ပုရွသ (ပ) ဟု ရှိ၍၊ ၎င်းနောက်ရှိ အန-ပြု၊ နာ-ဝိဘတ်များကို ဏ-ကြီးပြန်၍ ဝံသေသဏ ပုရုသေဏ-ဟု ရေးကြ၏။ မာဂဓပါဠိဠ် ဘယ်မှာမှ, ဏ-ကြီးနှင့်မရှိကြ။ နိဗ္ဗာန-ဠ် နိ-ဉပသာရ အတွက် ဏ-ကြီးပြန် ဥပဒေရှိရုံတင်မက၊ ကာတန္တ.နု ဝါဒ-ဆရာကား ပတတိ ဏ-ကြီးအကွာရာရှိသော ပုဒ်မျိုး-ဟူ၍ပင် ဆိုသေး၏။ သို့ရာတွင် ပါဠိ-ဠ်, နိဗ္ဗာဏ-ဟု ဏ-ကြီးနှင့်တစ်ပုဒ် တစ်ပါဒ,မျှမထင်။ သင်္ကတလိုက်သော ဆရာကြီးများလည်း မပြင်ခဲ့ကြ၊ အချို့ နောက်ပေါ် သီဟိုဠ်ဆရာများ 'နိဗ္ဗာဏ'ဟု ဏ-ကြီးနှင့်ပြင်ထားသည်ကိုကား အချို့ သီဟိုဠ် ပါဠိ, အဋ္ဌကထာများ၌ တွေ့ရ၏။

သင်္ကတကျမ်းများမှာ--ဥပဒေသုံးချက်တွင် တစ်ချက်ညီလျှင်ပင် အာဒေသပစ္စည်း, ဇဘတ် ဘယ်ဟာမှမချန်လှပ်ဘဲ ဏ-ကြီးသာပြန်ကြ၏။ မာဂဓ-ဠ်,ဝိဘတ် ဏ-ကြီးပြန်ကို- 'တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏန္နံ စတုဏ္ဏံ' ပုဒ်များသာ တွေ့မြင်ရ၏။ ထိုတွင်-တိဏ္ဏံ-ကို ဏ-ကြီးပြန်ဥပဒေ အလုပ်ခက်၍ 'ဥဏ္ဏ,မိဏ္ဏန္နံ တီဟိ သခ်္ခာဟိ' ဟု ကစ္စည်းဆရာ အာဒေသ.သုတ်စီရင်၍ ဏ-ကြီးနှင့်ပင်တွေ့နေရ၏။ စတုဏ္ဏံ-မှာသဏ္ဏ

http://www.dhammadownload.com

တ-ဥ်၊ စတုရ်-ပုဒ်ရင်းဖြစ်၍ 'ရ-သေဟိ နော ဏော သမာန-ပဒေ' ဟူသော ပါဏိနီ ဥပဒေအရ၊ သက္ကတကျမ်းတတ်အကျော်(ဂုရု)မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ-ဆရာတော် ဘုရားကြီးပြင်ဆင်တော်မူသည်မှစ၍ ဏ-ကြီးနှင့်တွေ့မြင်ရပေ၏။ ။ယင်း စတုဏ္ဏံကို ကစ္စည်းကျမ်းနှင့်အညီ ရုပ်စီရင်လျှင် စတု-တည်။ နံ-ဝိဘတ်သက်၊ (စတု+နံ) နော စ ဒွါဒ္ဒိတော နံမှိ=နံ ဝိဘတ်ကြောင့် နှ-လာ၊ နှ+နံ-ကပ် (စတု+နှ+နံ= စတုန္နံ)စေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် န-ငယ်နှစ်လုံးကို၊ ဏ္ဏ-ကြီးနှစ်လုံးပြု-စီရင်။ ။ သို့အတူက် သက္ကတသို့လိုက်သင့်သော အရာကိုသာလိုက်၍၊ မာဂဓ-ဥ် တွင်ကျယ် ထင်ရှား။ ရှေးဆရာကြီးများလည်း အဆိုအမိန့်ရှိသော အရာကို၊ သက္ကတနှင့်ပင် မညီသော်လည်း အတည်ပြုထားခြင်းသာ သင့်လျော်မေမည်။

နှ-ငယ် ဏ-ကြီးပြန်-ဥပဒေကို အတော်အတန် နားလည်ရန် သက္ကတ ဗျာကရဏ် ပါဏိနီကျမ်း, စန္ဒ-ဝုတ္တိကျမ်းတို့ဥ်လာသော သုတ်တို့ကို ဆောင်ပုဒ် လက်ာနှင့်တကွ သင့်ရုံလောက် ထည့်သွင်းဖော်ပြအံ့-

ဆောင်ပုဒ်–"အ-ဒန္တာဥ်၊ မုဒ္ဓဇာသ (၈)၊ ရိ-သရနှင့်၊ ရ-ခရာ နောက် နှ-ငယ် ရောက်က၊အဝ ကုပု၊ ခြားပေမှုလည်း၊ ဏ-ဂြို မုဒ္ဓဇ၊ ၁-မည်နာမ ဥ်၊(ဂ)ကြဉ် ရွှေဟိတ်၊ နောက် စိတ် နှ-လှယ်၊ ၂-တစ်သွယ်ပုရိဂ၊ မိဿကနှင့်၊ စသည်ပုဒ်နောက်၊ ဝန-ရောက်က၊ နှ-ကို ဏ-ပြန်။ ၃-အ-သညံ စ၊ ပ,နှ်,အန္တရာ၊ သရာ-စ,နောက်၊ ရောက်သည့် ဝန၊ ဏ-ပြုကြလော၊ ၄-ရုက္ခောသဓိ၊ ပြုတိ ဝိကပ်။ ၅-အာဟနတ် ဝါဟနာ၊ ပါနာနိစ္စ။ ၆-ဘာဝ-ကရဏာ၊ ယင်း ပါနာနှင့်၊ ဂိရာနဒ်၊ နောက်ရှိသမာသ်၊ဝိဘတ်ရုံခါ။ ဂင်္ဂါဘဂိန်၊ယုဝါ.ဒိတွင်၊ လျှင်းမထင်မှတ်။ ၇-ကေဿရံ၊ က-ဝဂ်ဒနောက်၊ ချဉ့်ထောက်နိစ္စာ။ ဂ-အ-သမာသ၊သမာသဥ်၊ ဥဂသဂ်ို၊ နောက်ရှိ ဏ-ပြု၊ ဟိနု, မဲနာ အာနီနုည်းတူ။ ၉-ဓောတ်မူ ဂဒ၊ နဒ, ပဏာ.ဒိ၊ ရွှေက နိမှာ၊ ဏ-သာပြုလေ၊ ဏု-ပဒေကား၊ လွန်ကျယ်ပွား၏။ ။တ်မုနိဥ်၊ မိန့်ဘိ အပုံ၊ သိန္ဒင့် ရုံမျှ၊ အကျဉ်းပြသည်။ ။နှ, ဏ-နှစ်မျိုး လှယ်ပုံတည်း။"

'ရ-သေ (မ) ဟိနော ဏော သမာန-ပဒေ' ပါဏိနီ၊ ဂ-၄-၁။ စုန္ဒဝုတ္တိ၊ ၆-၄-၁၀၁၊ ၎င်းသုတ်ကို နောက်ကဆို့ခဲ့ပြီ။

၁–'ပုဗ္ဗ-ပဒတော သညာယ မဂေါ' ပါဏိနီ၊ စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၃-၂။ ။ပုဗ္ဗ-ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ ဂ-ကာရ ဝဇ္ဇိတော နှ-ကာရဿ ဏ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ, သညာယံ ဝိသယေ၊ဖြု(ဒု)ဏသာ၊ဝ[မိ(ဝဇ္ဇိ)ဏသော၊သု(ရ်)

http://www.dhammadownload.com

ပဏာခါ၊ သညာယ.မီ တိကိ်? စရိမ(စမ္မ)နောသိကာ၊ အဂ-ဏ္ဍတိကိ်? ရိ-ဂယနံ၊ ကေစိ တ.နိ္ဒယမ.တ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ-ပုဗ္ဗ-ပဒတော သညာယ.မေဝ ဏတ္ထံ၊ နု အညေ.တိ။ သမာသ-ပဒေပိ ဟိ သမာနပဒေ နိမိတ္တ နိမိတ္တိနော ဘာဝါ အတ္ထိ, ပုဗ္ဗေန ပတ္တိ ဏတိ စ နိယမော ပုဗ္ဗ-ပဒ-သမ္ဗန္ဓော ဥတ္တရ ပဒ ဌဿေ.ဝ ဏတ္ထံ နိဝတ္တိယတိ, စ (ရ်) မွ-နာသိကော ဋ္ဌကိ နု တဒ္ဓိတ ပုဗ္ဗ ပဒဋ္ဌဿ၊ ခါရ-ပါယကော မာတရိ ဘောဂိကော ကရဏ ပိယော ဏတိ။ အဂ ဏ္ဍတိ ယောဂ-ဝိကာဂေန နတ္ထံ ပတိသေ မော နုနိယမ.ပတိသေမော ဏတိ။ အပရေ တု ပုဗ္ဗ သုတ္တေ သမာန.မေဝ ယံ နိစ္စံ ပဒံ၊ တံ သမာန-ပဒ.မီတိ အာသယန္တိ သမာန.ဂ္ဂဟဏကော တေသ.မပ္ပတ္တာ.မေဝ ဏတ္ထံ အနေန ဝိဓီယတေ၊ သမာသေ ဟိ ပုဗ္ဗ-ပဒုတ္တရ ပဒ ဝိဘာဂါ အ-သမာန.ပ္ပ ဒတ္တာ.မွိ အတ္ထိ.တိ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'ဒု.(ဒြု)ရိဝနာသိကာ ယသော.တိ ဗဟုဗ္ဗီ ဟိ၊ စမ္မ (စရ်မ) ဏာသိကာ.တံ စမ္မ-ဝိဟာရော နာသိကာ ယသော.တိ သမုဒါယ ဝိကာရ ဆဋ္ဌာ စ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဥတ္တရ ပဒ လောပေါ စေ.တိ ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိန္ဒြာသ။

၂-'ဝနံ ပုရ်ဂါ မိဿကာ သိခြ (ဒ္ဓ) ကာ သာရိကာ ကောဋ္ဌာ.ဂ္ဂေဟိ' ပါ၊ ၄။ စံ။ ၁၀၃။ ။'ပုဗ္ဗ ပဒတော သညာယ.မိတံ ဝတ္တတေ၊ ပုရ်ဂါမိဿကာ သိဒ္ဓကာ သာရိကာ ကောဋ္ဌာ အ (ရ်) ဂ္ဂေ ဏ္ဍတိ ဧတေဟိ ပုဗ္ဗ ပဒေဟိ ဥတ္တရသာ ဝန နု-ကာရသာ ဏ-ကာရာ ဒေသော ဘဝတိ, သညာယံ ဝိသယေ၊ ပုရ်ဂါ-ဝဏ်ံ မိဿကာ-ဝဏ်ံ သိဒ္ဓကာ-ဝဏ်ံ သာရိကာ-ဝဏ်ံ ကောဋ္ဌာ-ဝဏ်ံ အ (ရ်) ဂ္ဂ-ဝဏ်ံ၊ သိဒ္ဓေတျာ.ရမ္ဘော် နိယမ.တ္ထော၊ ဧတေဟိ ဧဝ ပရသာ ဝန နု-ကာရသာ ဏ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတ်၊ နာ.ညေဟိ ဏ္ဍတိ၊ ကုဝေရ-ဝနံ သဓာဓာ-ဝနံ အသိ ပတ္တ-ဝနံ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။''ပုရ်ဂါ-ဝဏ်ံ မိတိ ဆဋ္ဌိသမာသော၊ 'ဝန ဂိရ်ယျော သညာယံ ကောဋ္ဌရ ကိ်သုကာ ဒိန မိတ်' (၆-၃-၁၀၇) ပုဗ္ဗ ပဒဿ ဒီဃော၊ အ(ရ်)ဂ္ဂေ-ဝဏ်ံ.မ္ဟတိ ဆဋ္ဌိသမာသော၊ တသ္မိံ ကတေ ရာဇဒန္တာ.ဒိတ္တာ ဝန-သဒ္ဒဿ ပရ နိပါတော 'ဟလ.ဒန္တာ သတ္တမျာ သညာယ.မိတိ' (၆-၃-၉) သတ္တမျာ လောပေါ'' ဇင်းန္ဒြာသ။

၃-'ပ-နိ.ရန္တော သရေ.ကွ၂ပ္လ.ကွာ မရ(မြ)ကာ (ရ်) သျ၂ဒီရ ပိယူ.ကွာဟိ သညာယ.မပိ' ပါ၊ ၅၊ စံ.၁၀၄။ ။'ပ နိ အန္တရ သရ ဋ္ဌကွ၂.ပ္လ.ကွ အာမရ ကာရိဿ ခဒီရ ပိယူကွာ ဋ္ဌစ္ဆတေဟိ ဥတ္တရသာ ဝန နု-ကာရသာ သညာယ: မသညာယ.မပိဏ်--ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ ပ, ပဝဏော ယဋ္ဌဗ္ဗံ၊ နိ,နိဗ္ဗဏော ပတိမိယတေ၊ အန္တရ, အန္တရ်ဗ္ဗဏော၊ သရ, သရ ဝဏ်ံ၊ ဋ္ဌကွ၂ ဝဏ်ံပ္လ.ကွ ဝဏ်ံ အာမရ, အာမရ ဝဏ်ံ-ကာရ်သ, ကာရ်သ ဝဏ်ံ၊ ခဒီရ, ခဒီရ-ဝဏ်ံ၊ ပိယူကွာ, ပိယူကွာ-ဝဏ်ံ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'ပဝဏ်ံ နိဗ္ဗာဏ.မိတိ ပ-ဂတံ ဝန'နိ.ဂ္ဂတံ ဝရ.မိတိ ပါ.ဒိ သမာသော။ အန္တရ် ဝဏ.မိတ် ဝိဘတျ.ထ္ထေ အယ.မဗျယ.မိတျာဒိနာ

http://www.dhammadownload.com

အဗျယီဘာဝေါ၊ ဝနဿ မဇ္ဈေဂ္ဂစ္ဆတ္တော၊ ခဒိရ-ဝဏ္ဏ-မိစ္ဆာ-ဒယော စ ဆဋ္ဌိသမာ သေဒ' ဇင်း-ချသ။

၄-'ဝိဘာသာ ဩသဓိ ဝန-ပ္ပတီဟိ' ပါ။ ၆၊ စံ၊ ၁၀၅။ ။'ဝန-မိစ္ဆေဝ-ဩသဓိ ဝါစီ ယံပုဗ္ဗ-ပဒံ, ဝန-ပ္ပတိ ဝါစီ စ၊ တ-ဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ ဝန နှ-ကာရဿ ဏ-ကာရာ-ဒေသော ဘဝတိ ဝိဘာသာ၊ ဩသဓိ ဝါစီနံ တာဝ-(ဒုရ်ဗာဝဏ်)ဒုဗ္ဘာဝဏ်, ဒုဗ္ဘာ-ဝနံ၊ (မူရ်ခာ) မုဒ္ဓါ-ဝဏ်, မုဒ္ဓါ-ဝနံ၊ ဝန-ပ္ပတီနံ-သိရီသ-ဝဏ်, သိရီသဝနံ၊ ဗဒရီဝဏ်, ဗဒရီဝနံ၊ 'ဒွယ-ကွရ တျ-ကွရေဟိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ' *ဋ္ဌ မာ ဘဝတိ-ဒေဝဒါရွဝနံ, ဘဒြဒါရွဝနံ 'ဋ္ဌရိကာ-ဒီဟိ ပတိ-သေဓော ဝတ္တဗ္ဗော' *ဋ္ဌရိကာ ဝနံ တိမိရကာဝနံ သတ္ဘ-ပိ ဘေဒေ ရကွ-ဝနပ္ပကျော ဋ္ဌ အ-ဘေဒေန ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။'

"ဖလိ ဝန-ပ္ပတိ ဥယျာ၊ ရကွော ပုဗ္ဗ-ဖလူ-ပဂေါ။
ဩသဓျော ဖလ-ပါကာ-နွာ၊ လတာ ဂုမ္ဗာ စ ဝိရုဓော။" ကာသိ

ဖလိ ဝနပ္ပတိ ဥယျာ-တိ-ပုဗ္ဗ မန္တရေန ဖလမတ္တံ ယဿ-တ္ထိ-တိ, သ-ဖလိ ဝန-ပ္ပတိ ဥယျာ ဋ္ဌတိ ဥဒုမ္ဗရာ-ဃော။ ရကွော ပုဗ္ဗ ဖလူ-ပဂေါ-တိ ပုဗ္ဗံ ဖလဏ္ဍ ဥပဂစ္ဆန္တီ ပါပုဏန္တီ-တိ ပုဗ္ဗ-ဖလူ-ပဂါ။ နစ ယေ ပုဗ္ဗ ဖလေ ဥပဂစ္ဆန္တီ၊ တော ဧဝ ရကွော၊ ကိ-နွာ ယေ အညတရာ ပုဗ္ဗ ဖလံ စ ဥပဂစ္ဆန္တီ၊ တေပိ ရကွာ ဧဝ။ တတြ ဝေတသာ-ဒယော ပုဗ္ဗ-မေဝ ဥပဂစ္ဆန္တီ၊ ပ္ပ-ကွာ-ဒယော ဖလ-မေဝ, အာမရာ-ဒယော တ-ဒုဘယံ၊ တတြ ယော ဝန-ပ္ပကိ၊ သော နိယတံ ရကွော ဘဝတိ။ ယော တု ရကွော၊ သော တု နာ-ဝဿံ ဝနပ္ပကိ၊ ယထာ-ပုပ္ဖေါ-ပဂါ စ ရကွာ ဝေတသာ-ဒယော၊ ဖလော-ပဂါစပ္ပ-ကွာ-ဒယော။ ပုဗ္ဗ-ဖလော-ပဂါစ အာမရာ၊ ဒယော။ ဩသဓျော ဖလ ပါကာန္တာ-တိ ဖလ-ပါကေန (ပက္ကေန) အ-ဒန္တာ ဝိနာသော ယာသံ တာ-ဖလ-ပါကာ-နွာ ဩသဓျော ဝိညျာ ကဒလျာ-ဒယော။ လတာ ဂုမ္ဗာ စ ဝိရုဓော-တိ လတာ ပဘာနဝတျော မာလတျာ-ဒယော။ ဂုမ္ဗာ ရဿ ကန္ဓာ တရုဝေါ။ဝိရုဓော ဗလူပ ကဏ္ဍ ပတ္တာ ဝိညျာ'။ဇင်း-ချသ။

၅-က-'အာဟနော အ ဒန္တာ' ပါ။ ၇၊ စံ၊ ၁၀၆။ ။'အ-ဒန္တံ ယံ၊ ပုဗ္ဗ-ပဒံ၊ တ-ဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ အာဟန နှ-ကာရဿ ဏ-ကာရာ-ဒေသော ဘဝတိ၊ ပုဗ္ဗာ-ဟဏော (ပုရ်ဗာဟဏော)အပရာ-ဟဏော'ကာသိကာ ဝုတ္တံ။

၆-'ဝါဟန-မာဟိတာ'ပါ။ ဂ၊ စံ၊ ၁၀၈။ ။အာဟိတ ဝါစီ ယံ ပုဗ္ဗ-ပဒံ၊ တ-ဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ ဝါဟန, နှ-ကာရဿ ဏ-ကာရာ-ဒယော ဘဝတိ၊ ဋ္ဌကွ၊ ဝါဟဏံ, သရ-ဝါဟဏံ ဒဋ္ဌ(ဒရ်ဘ) ဝါဟဏံ ဝါဟနေ ယံ အာရောပိ တ-မုတ္ဘတော၊ တဒါဟိ တ-မုစ္ဘတေ'ကာသိကာဝုတ္တံ။ ။'ဥဟယတေ အနေနာ-တိ ဝါဟန-မိတျာ-ဘိဓာနာ ဒီဃော၊ ဋ္ဌကွ၊-ဝါဟဏံ သကဋ်' ကာတန္တ-ဋ္ဌီ။

http://www.dhammadownload.com

ဃ-'ပါနံ ဒေသေ' ပါ-၉၊ စံ-၁၀၉။ ။'ပါန နဲ-ကာရဿ ပုဗ္ဗ ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ ဒေသာ-ဘိဓာနေ ဏ-ကာရာဒေသော ဘဝတိ၊ ဝိယတေ ဣတိ ပါနံ၊ ကိစ္စ လျုဒ္ဓော ဗဟုလ.မီတိ ကမ္မနိ လျုဒ်၊ ခိရ-ပါနံ ယေသံ တေ ခိရ-ပါဏ ဥသီနရာ။ မနုဿာ-ဘိဓာနေ ပိ ဒေသာ-ဘိဓာနံ ဂမျတေ၊ သုရာပါဏာ, ဟတ္ထာ၊ သောဝီရ-ပါဏာ ဗာဟိကာ၊ ကသာ(ပါ)ယ ပါဏာ ဂန္ဓာရော'ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'ခိရ ပါနံ ယေသံ-ကတ္တရိ ကိတ် ယောဂ လက္ခဏာ ဆဋ္ဌီ၊ ခိရ ပါဏာ ဥသီနရာ ဣတိ, အတိသယော-တြ ပီယတေ၊ နံ တု ခိရ ပါဏ သမ္မန္ဓ မတ္တံ၊ ကဿ အညတြ ပိ သမ္ဘဝါ' ဇင်း-နျာသ။

ငြ-က-'ဝါဘာဝ-ကရဏေ' ပါ-၁၀၊ စံ၊ ၁၁၀။ ။'ဘာဝေ ကရဏေ စ ယော ပါန သဒ္ဒေါ၊ တ-ဒီယဿ' နဲ-ကာရဿ ဏ-ကာရာ ဒေသော ဘဝတိ ဝါ ပုဗ္ဗ ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ။ ခိရ ပါဏံ ဝတ္တံတေ၊ ခိရပါနံ၊ သကာယ ပါဏံ, သကာယ-ပါနံ၊ သုရာပါဏံ သုရာပါနံ။ ကရဏေ-ခိရပါဏော ကံသော-ခိရပါနော။ *'ဝါရဏော ဂိရိ နဒျာ.ဒီနံ ဥပသခ်္ဂါနံ'၊ ဂိရိဏာဒီ ဂိရိနဒီ၊ စက္ကဏဒီ, စက္ကနဒီ၊ စက္ကဏိတမ္ဘာ, စက္ကနိတမ္ဘာ, ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'ခိရ ပါဏော ကံသော-ဣတိပိ ယတေ အနေနာ.တိ-ပါဏော။ ကရဏာ-ဓိကရဏေ စေ-တိ လျုဒ် ဝါပ-ကရဏေ ဣစ္စာ-ဒိ ဥပသခ်္ဂါန သဒ္ဒဿ စေ-ဟ ပကိပါဒန-မတ္တော။ ဘတြေ-ဒံ ပတိပါဒနံ၊ ဥတ္တရ သုတ္တေန-တ္တ သမုစ္စယတ္ထော စ-ကာရော၊ ဘေန ဂိရိဏာဒီ-ပ္ပ ဘူတိနံ ယော နဲ-ကာရော၊ တဿ ဏတ္တံဝါ ဘဝိဿတီ.တိ' ဇင်း-နျာသ။

ခ-'ပါတိ ပဒိကာ.နွာ နုမ် ဝိဘတ္တိသု စ' ပါ-၁၁၊ စံ-၁၁၂။ ။"ဝါ.တိ ဝတ္တတေ ပါဟိ ပဒိကာ.နွေ နုမ် ဝိဘတ္တိ စ ယော နဲ-ကာရော၊ တဿ ပဗ္ဗ-ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿဝါ ဏ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ ပါကိ ပဒိကာ.နွေ တာဝ-မာသ ဝါပိဏော မာသ ဝါပိနော၊ နုမိ.မာသ ဝါပိဏိ. မာသဝါပိနိ၊ ဝီဟိ ဝါပိဏိ ဝီဟိ ဝါပိနိ။ ဝိဘတ္တိ-မာသ ဝါပေဏ, မာသ ဝါပေန၊ ဝီဟိ ဝါပေဏ, ဝီဟိ ဝါပေန။ ပုဗ္ဗ ပဒါ.ဓိကာရတော ဥတ္တရ ပဒဿ ပါတိ ပါဒိကာ.နွဒ္ဒေါ ယော အနွေါ နဲ-ကာရော၊ တဿေ.ဒံ ဏတ္တံ ဣဿတေ၊ ဣဟ နဲ ဘဝတိ-ဂရ် ဂါနံ (ဂဂါနံ) ဘဂိနီ-ဂရ်ဂ ဘဂိနီ (ဂဂ္ဂဘဂိနီ)။ ဟဒါ ဘိဿဂတ ဘဝတိ-ဂဂါနံ ဘဂေါ, ဂဂ္ဂ-ဘဂေါအဿ အတ္ထိ.တိ-ဂဂ္ဂ ဘဂိဏိ.တိ၊ တဒါမာတရိ(ဣ)တော ဂိဏော ဣစ္စာ.ဒီ ဝ နိစ္စံ ဏတ္တ.မေဝေ.တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ 'ယုဝါ.ဒီနံ ပတိသေခေ ဝတ္တဗ္ဗော'*(အာရ်ယ) အရိယ ယူနာခ (တြိ) တ္တိယ ယူနာ" ကာသိကာဝုတ္တိ။

ဂု-က-'ကေဿရ ဥတ္တရပဒေ ဏော' ပါ=၁၂။ ။'ကေ.ဿရံ ဥတ္တရ ပဒံ ယဿ သော-ကေ.ဿရ ဥတ္တရ-ပဒေါ၊ တဿိ'ကေ.ဿရ ဥတ္တရ ပဒသမာသေ ပါတိ ပဒိကာန္တ နုမ် ဝိဘတ္တိသု ပုဗ္ဗ ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရဿ နဲ-ကာရဿ

http://www.dhammadownload.com

ကာ-ကာ။ ရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ တတြ.ဟကော ဝုတြ.ဟကော။ နုမိ-ဓိရပါဏိ သုရာ ပါဏိ ဝိဘတ္တိ-ဓိရပေက သုရာပေက'ကာသိကာဝုတ္တိ။

ခ-'ကုမတိ စ' ပါ-၁၃၊ စံ-၁၁၃။ ။'က်-ဝဂ္ဂ ဝတိ စ ဥတ္တရ-ပဒေ ပါတိ ပဒိ ကာန္တ နုမ် ဇ်တတ္တိသု ပုဗ္ဗ ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော် ဥတ္တရသာ နာ-ကာရသာ ကာ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ ဝတ္တ ယုဂိကာ ဝတ္တယုဂိကော၊ သဂ္ဂကာမိကာ သဂ္ဂကာမိကော၊ နုမိ ဝတ္တ ယုဂါဏိ။ ခရ ယုဂါဏိ၊ ဝိဘတ္တိ-ဝတ္တယုဂေက ခရ ယုဂေက' ကာသိကာဝုတ္တိ။

ဂ-က-,ဥပ သဂ္ဂါ အ-သမာသေပိ ကော.ပဒေသာသ' ပါ-၁၄၊ စံ-၁၁၄။ ။ 'ကော ဥပဒေသော ယသ သော-ကော.ပဒေသော၊ ကော.ပဒေသာသ ဓာတု ယော နာ-ကာရော ဥပသဂ္ဂဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရသာ ကာ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ. အ-သမာသေပိ သမာသေပိ၊ ပကာမတိ ပရိကာမတိ, ပကာယကော ပရိကာယကော၊ ဥပသဂ္ဂါ.ဒီဟိကိ? ပဂတာ နာယကာ အသ္မာ ဒေသာ.ပနာယကော ဒေသော' ကာသိကာဝုတ္တိ။

ခ-'ဟိ နု-မိနာ' ပါ-၁၅။ 'ဟိနု-မိနာနိ' စံ-၁၅။ ။'ဟိနု-မိနာ ဣတိ ဧတေသံ ဥပသဂ္ဂဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရသာ နာ-ကာရသာ ကာ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ ပဟိဏောဟိ ပတိဏုတော၊ ပမိဏာတိ ပမိဏိတော'။ ကာသိကာဝုတ္တိ။

ဂ-'အာနိ လောဋ်' ပါ-၁၆၊ ။အာနိ.တိ ကော သာ လောဋ် အာဒေသသ ဥတ္တရ ပဒဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရသာ ကာ-ကာရသာ ကာ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ၊ ပဝါဏိ၊ ပရိဝါဏိ၊ ပယာဏိ၊ ပရိယာဏိ လောဋ် ဣတိကိ? ပ-ဝပါနိ မံသာနိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။

ခ-"နိဂဒ-နဒ-ပတ-ပဒ-ဓု-မာ ဿတိ ဟန္တိ-ယာတိ-ဝါတိ-ဒြာတိ-သာတိ" ဂပတိ-ဝဟတိ-သာမျတိ-စိနောတိ.ဒေဒ္ဓိသု' ပါ-၁၇၊ စံ-၁၁၆။ ။'နိ ဣတိ ဧတေသ ဥပသဂ္ဂဋ္ဌာ နိမိတ္တတော ဥတ္တရသာ နာ-ကာရသာ ကာ-ကာရာ.ဒေသော ဘဝတိ, ဂဒ-နဒ-ဂတ-ပဒ-ဓု-မာ-ဿတိ-ဟန္တိ-ယာတိ-ဝါတိ-ဒြာတိ-သာတိ-ဂပတိ-ဝဟတိ သာမျတိ-စိနောတိ-ဒေဒ္ဓိ ဣတိ ဧတေသ ပရတော။ ဂဒပဏိ ဂဒတိ ပရိဏိ ဂဒတိ နဒ-ပဏိ နဒတိ ပရိဏိ နဒတိ၊ ပတ-ပဏိပတတိ၊ ပရိဏိပတတိ။ ပဒ-ပဏိ ပဒျတေ၊ ပရိဏိ ပဒျေက၊ ဓု-ပဏိ ဒဒါတိ ပရိဏိ ဒဒါတိ၊ ပဏိ ဒဓာတိ ပရိဏိ ဒဓာတိ၊ မာင် ပဏိ မိဓိယတော ပရိဏိ မိဓိယတေ၊ မေင် ပဏိ မယတေ ပရိဏိ မယတေ မာဣတိ, မာင် မေင်-ဂဟဏံ ဣသာတေ (ဣစ္ဆီယတိ) ဿတိ-ပဏိဿတိ ပရဏိဿတိ၊ ဟန္တိ-ပဏိဟန္တိ-ပရိဏိဟန္တိ၊ ယာတိ-ပဏိ ယာတိ

http://www.dhammadownload.com

ပရိက္ခိ ယာတိ၊ ဝါတိ-ပက္ခိ ဝါက္ခိ ပရက္ခိ ဝါဘိ၊ ဒြာတိ-ပက္ခိ ဒြာတိ ပရိက္ခိ ဒြာတိ၊ ဿာတိ-ပက္ခိဿာတိ ပရိက္ခိဿာတိ၊ ပဝတိ-ပက္ခိဝပတိ ပရိက္ခိ ဝပတိ၊ သာမျတိ-ပက္ခိ သာမျတိ ပရိက္ခိ သာမျတိ၊ စိနောတိ-ပက္ခိ စိနောတိ ပရိက္ခိ စိနောတိ၊ ဒေဒ္ဒိ-ပက္ခိ ဒေဒ္ဒိ ပရိက္ခိ ဒေဒ္ဒိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။

ပကတိ ကာ-ကာရ-ပဒ ပင်ကို သဘာဝ, မုဒ္ဓ ကာ-နှင့် နေသောပုဒ်များကို ကာတန္တ၊နုဝါဒလာတိုင်း အောက်၌ ဖော်ပြခဲ့-

သ၊ဘာဝိက မုဒ္ဓ ကာ-ကာရ ဝိသိဋ္ဌ-သဒ္ဒါ ယထာ-

"ဝါက္ခိ တူက္ခိ ရဒေက္ခိ ဖက္ခိ မက္ခိ ထဝက်ံ ကောက ကလျာက ဝါက္ခာ ဃောက္ခိ ဃောက္ခိကက္ခာ ကုဃုက ဝိပက္ခိပက်ံဌာက ပုက္ခာ(ပုညံ)ဝိသာက် မှက်ကျံ သောက သာက ဂုက ဂက ဂက်ကာ ဒေက သံသာက ဝိက၊ နိဗ္ဗာကောဂ နိတ္တာကောက ကုက ကိက ဝက္ခိဒေဂ ကက်က် ပါက်ထူက၊"

"ပိ်ကျောက မပိ စာက်ကျ၊ မိတျာ-ဒီသု သဘာဝတော။"

ရွပ်တွက်ပုံ။ ။ကရက်-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရကော၊ ၏။ ၅၄၈-ပုံစံနှင့်တူ၏။ ။ပုရက်-ပူရ+ပူရကော၊ပြည့်စုံခြင်း၌-၏။ခေျ။ကတ္တုကရက ပဒေသေသုစ,သုတ်ဖြင့် ပူရ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဂရိုက်း အနက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ပူရ်+ယု) အ,နုကာယု-ဏ္ဍုနံ=ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ပူရ်+၊န) ရဟာ,ဒီတော ဏ, ဤသုတ်ဖြင့် ရ-ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော န-ငယ်ကို၊ ဏ-ကြီးပြု၊ (ပူရ်+၊န=ပူရဏ) နာမ်ခဲ့-စီရင်၊ ။ဂဟဏံ-ဂဟ+အာဒါနေ၊ ယူခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ကတ္တုကရဏ=ယု-သက်၊ (ဂဟ်+ယု) အန,ကာ ယု-ဏ္ဍုနံ=ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ဂဟ်+၊န)ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ကာရန္တဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော န-ငယ်ကို၊ ဏ-ကြီးပြု၊ (ဂဟ်+၊ဏ=ဂဟဏ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။

ကိုဗို့-ဓာန-ကပ္ပေ ပဏမ-ပရိစ္ဆေဒသော ကစ္စာန-ထ္ထ
ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

http://www.dhammadownload.com

၅၅၀-ဏာ.ဒယော တေ.ကာလိကာ။ ။ဏာ-ဒယော၊ ဏ-အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကို။ တေ ကာလိကာ၊ ကာလသုံးပါး၌ သက်ဆုန်၏-ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။ဏာ.ဒယော၊ ဏ-အစရှိကုန်သော။ ယု.ပစ္စယ-နှာ၊ ယု-ပစ္စည်းအဆုံး ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့ကို။ တေ ကာလိကာ.တိ ကာလသုံးပါး၌ သက်ကုန်၏-ဟူ၍။ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ။ကုန်ဘဲ၊ အိုးကဲ့။ ကရောတိ၊ ပြုဆဲ။ အာကာသိ၊ ပြုပြီ။ ကရိဿတိ၊ ပြုလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုမ္ဘကာရော အိုးထိန်းသည်မည်၏။ တေန၊ ထို၀တ္ထုဖြင့်။ ကရောတိ၊ ဆဲ။ အကာသိ၊ ပြီ ကရိဿတိ၊ လတ္တံ့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကရဏံ၊ မည်၏။ ဒေံ၊ တူ။ အညပိ၊ တစ်ပါးသော ပုံစံတို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

၅၅၀-ဒ္မိ-ပဒ, ဝိဝု-ဂ်ဟရိဘာသာသုတ်။ ။'ဏာ အာဒိ ယေသ.န္တေတိ ဏာ-ဒယော'လုပ်။ ဏာ-ဒဒယာအရ, ခာတုယာ ကမ္မာ.ဒိမ္ဟိဏော, အစ၊ နန္ဒာ.ဒိဟိ ယု,အဆုံး ယူပြီးသည်ကိုမသုံးဘဲ (ယူပြီးသည်ကို မယူဘဲရေတွက်သည့် အဂ္ဂဟိတ.ဂ္ဂဟဏ,နည်းကိုဆိုသည်။) ဏ-အစ ယု-အဆုံး တစ်ဆယ့်ခုနစ်လုံးသော ပစ္စည်းများကို ယူလေဟု ပြုခြင်းငှာ 'ဏာ.ဒယော ပစ္စယာ ယု.ပစ္စယန္တာ'ဟူသောပါဠိကိုမိန့်။

"ဏ-အ-ဏ္ဍု-တ္ထာဒိ-တ္ထိ-ရမ္မ၊ ဏိ-ရှ-ဏုက-ယု-ရာ-တဗ္ဗာ၊
တထာ.နီယာ-ဏျ-တေယျာ စ၊ ရိစ္စာ တေကာလိကာ ဥ ယျာ။"

ယင်းပစ္စည်းများကို ပစ္စုပ္ပန်, အတီတ်, အနာဂတ်, ကာလသုံးပါး၌သက်သည်။ သို့မဟုတ်-ကာလသုံးပါးဌ စီရင်သည်ဟု မှတ်။ ။'တယော ကာလာ တိကာလ' ဒ်ဂု လုပ်။ 'တစ်နည်း-တိ-ကာလေ နိယုတ္တာ, ဝိဟိတာဝါ တိ-တေ-ကာလိကာ' နိယုတ္တာ, ဝိဟိတ တဒ္ဓိတ်လုပ်။ ဤသုတ်ကိုမဆိုသော်လည်း အတီတေ, တ-တာဝန္တု တာဝီ, စသည်ဖြင့် ကာလ-ကိုမှတ်၍ဆိုသောကြောင့် ဏ-စသော ပစ္စည်းများ၏ အတီတ ကာလိက၏အဖြစ် ပြီးသင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ။ ။ဤသုတ်ကို မဆိုက၊ အချို့ကား တိကာလိက၊ အချို့ကား ဒ္ဓိကာလိက၊ အချို့ကား ကာလ ဝိမုတ္တ-ဟု ယူမည်ကိုစိုးလျှ၍၊ ဤသုတ်ကို ဆိုရပါသည်။ ။[ဏ-စသော ပစ္စည်းများ၏ ကာလသုံးပါး၌ စီရင်အပ်သည်ကို ဆိုသဖြင့်၊ ကြွင်းပစ္စည်းများ၏ ကာလသုံးပါး, နှစ်ပါးတို့၌လည်းကောင်း၊ ကာလကို မသုံးဃပ်မူ၍လည်းကောင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်] ။ဏာ.ဒယော တေ ကာလိကာ,တဲ့ ဝုတ္တမ္ပဏာ ဟတော အညော ကာလ.တ္တယေပိ, ကာလဒ္ဓယေပိ, ကာလ.မနာမသိတ္တာ ပိ ဟောန္တိ.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ'ဥာ။

ပစ္စည်းသည်–ပစ္စုပ္ပန်, အတီတ်, အနာဂတ်+ပစ္စည်း သုံးမျိုး။ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ,သုတ်မျိုးဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို သီးခြားသတ်မှတ်၍ ပြုအပ်သော မာန, အန္တ-ပစ္စည်းမျိုးကား ပစ္စုပ္ပန် ပစ္စည်းမျိုး။ အတီတေ တ-တာဝ.နှု တာဝီ,သုတ်

http://www.dhammadownload.com

များဖြင့် အတိတ်ကာလကို သီးခြားသတ်မှတ်၍ပြအပ်သော တ,တ-ဝန္တ္ဟ, တာဒီ-ပစ္စည်းများကား အတိတ်ပစ္စည်းများ။ ဘဝိဿတိ ဂမာ-ဒီဟိ ဏီ-ဃိဏ်,သုတ်များဖြင့် အနာဂတ်ကာလကို သီးခြားသတ်မှတ်၍ ပြအပ်သော ဏီ,ဃိဏ်-ပစ္စည်းများကား အနာဂတ် ပစ္စည်းများတည်း။ ။တစ်နည်း-တေ ကာလိက, ဒ္ဓိ ကာလိက, ကေ ကာလိက, ကာလပ်မုတ္တ+ပစ္စည်းဟု လေးမျိုး။ ဏာ-ဒယော တေ ကာလိကာ, ပရိတာသာဖြင့် ပိုင်းခြား သတ်မှတ်သော ဏ-စသော ပစ္စည်းများကား တေ ကာလိကပစ္စည်းများ။ ကာလေ ဝတ္တမာနာ-တီတေ ဏ္ဍာ-ဒယော, သုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် အတိတ်နှစ်ရပ်, သတ်မှတ်၍ ပြအပ်သော ဏု-စသော ပစ္စည်းများကား ဒ္ဓိ-ကာလိက ပစ္စည်းများ။ ဝတ္တမာနေ မာန-နွာ, အတီတေ တ,တ-ဝန္တ္ဟ-တာဝီ, ဘဝိဿတိ ဂမာ-ဒီဟိ ဏီ-ဃိဏ်, သုတ်တို့ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်,အနာဂတ်, ကာလ တစ်ပါးစီ သတ်မှတ်၍ပြအပ်သော ပစ္စည်းမူးကား ကေလာလိက-ပစ္စည်းများ။ ဏာ-ဒယော ပရိတာသာတ္ထင်လည်း မပါဝင်။ မိမိသုတ်တွင်လည်း ကာလသီးခြား မပါ။ ဝုတ္တိမ္မာလည်း အလိုတ်ကိုမပြသည့် အာ-ဂမာ တုကော၊ ဘဗ္ဗေ ဋ္ဌက စသော သုတ်များဖြင့်သက်သော တုက, ဋ္ဌက-စသော ပစ္စည်းများကား ကာလ ဝိမုတ္တ ပစ္စည်းများတည်း။

ပုစ်ဦ်ရှင်းချက်။ ။ဏ-စသော ပစ္စည်းများ၏ ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်,အနာဂတ်, ကာလသုံးရပ်၌ သက်အပ်ပုံစနစ်ကို ဖွင့်လှစ်ဖော်ပြတော်မူခြင်းငှာ 'ကုမ္ဘံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ'ဟူသော ဓါတ်ကျကိုမိန့်။-ကရောတိ-ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ အကာသိ-ဖြင့် အတိတ်ကာလ၊ ကရိဿတိ-ဖြင့် အနာဂတ် ကာလကို ပြသည်။ သို့မဟုတ်-ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်, ဝိဂြိုဟ်ကိုပြသည်။ ။ပြုခြင်းကြံယာ၏ တည်ပြိုင်နက်,ဝေဖျက်စေသည်း ကာလသုံးပါး၌ မဖြစ်နိုင်၍၊ ကုမ္ဘံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရိဿတိ-ကား ဝိဂြိုဟ်ပြတည်း။ အစစ်မဟုတ်။ သို့အတွက်-ကုမ္ဘံ ကရောတိ-တိ-ကုမ္ဘ-ကာရော, ကတ္တုသာမန ပစ္စုပ္ပန် ဝိဂြိုဟ်။ 'ကုမ္ဘံ အကာသိ.တဲ့-ကုမ္ဘ-ကာရော' အတိတ်။ 'ကုမ္ဘံ ကရိဿတိ,တဲ့-ကုမ္ဘ-ကာရော' အနာဂတ် ဝိဂြိုဟ်-ဟု သုံးမျိုး ခွဲစစ်ယူ။

တစ်နည်း-ပစ္စုပ္ပန်သည် အတိတ်, အနာဂတ်, ဖြစ်မှု အကြောင်းရင်းတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ရှိမှသာ၊ ယင်းကုစ္ဆိ၍ အတိတ်, အနာဂတ်-ပုံ ဆိုနိုင်၏။ ဥပမာ-အလယ်က လူတစ်ယောက်ရှိမှသာ၊ ယင်းကိုထောက်၍ ရှေ့လူ, နောက်လူ ဆိုနိုင်၏။ မရှိက-ရှေ့လူ,နောက်လူ-ဆိုနိုင်၊ သို့အတွက်-အတိတ်, အနာဂတ် ကာလနှစ်ပါးသည် ပစ္စုပ္ပန်ကို အမြဲငဲ့၍ နေရသောကြောင့် တေ-ကာလိက ဝိဂြိုဟ် တစ်ပြိုင်တည်း ဆိုနိုင်၍ ဝိဂြိုဟ်စစ်ပင်-ဟူလို့။ ။သို့ သဒ္ဒ ယုတ္တိရှိ၍ တေ-ကာလိကာ ဝိဂြိုဟ်ဆိုနိုင်သည် ထားပါတော့၊ ကတ္တား ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်းက၊ ကာလသုံးပါး၌ ဖြစ်ထိုက်သော ကြံယာကို တစ်ခါတည်း တစ်ချက်တည်း၊ တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပြုနိုင်သော သဘောမျိုးမဟုတ်သဖြင့် အတ္ထယုတ္တိကားမရှိ၊ သို့ အတ္ထ ယုတ္တိမရှိလျှင်-၊

http://www.dhammadownload.com

"သဒ္ဒအတ္ထ.တ္ထ ယုတ္တိဟိ။ ဒ္ဒိဟိ လက္ခဏေဟိ သမ္မန္နော။
ဝစန.တ္ထော ကာတဗ္ဗော.ဝ၊ နာ သမ္မန္နော နကာတဗ္ဗော၊"

ဟူသောကြောင့် တေ-ကာလိက ဝိဂြိုဟ် မဆိုသင့်-ဟူပြန်မူ။ ။'ပါစကော၊ ထမင်းချက်သမား'ဟူရာ၌၊ ထမင်းချက်ဆဲပင်မဟုတ်သော်လည်း၊ ချက်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိသည့်အတွက်၊ ထမင်းချက်သမား-ပါစက,ဟု ဆိုနိုင်သလို၊ အတိတ် အနာဂတ်ကြိယာကို မပြုသော်လည်း၊ ပြုနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ ရှိသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာ၏ ကတ္တားသည်ပင်၊ အတိတ်,အနာဂတ်ကြိယာ၏ ကတ္တားဖြစ်နိုင်၍ အတ္ထယုတ္တိရှိသောကြောင့် ဆိုသင့်ပါသည်-ဟူလို။

"ပစ္စုပ္ပန္နေ ခဏာ.မေက္ခံ၊ ယတော တီတ.မနာဂတံ။
တတော ကေ.က္ခဏေ ကာတုံ၊ ယုတ္တ ရူပေါ.ဝ ဝိဂ္ဂဟော။
ပစ္စု.ပ္ပန္နေ ကြိယာ ယေဝ၊ ကာရ ကတ္တု.ပစာရတော၊
ယောဂျတ္တာ ဝါ အတီတာ.နာ၊ ဂတာနံ ကတ္တုတာ သိယာ။
ယထာ ပစံ ပိ ယောဂျတ္တာ၊ ပါစကော.တိ ပ-ဝုစ္စတိ။
ဧဝံ ကရဏာ-ယောဂျတ္တာ၊ ကတ္တုတာ.ကရဏေ ပိ စ။" စိန္တာ

ယတော-အကြောင်ကြောင့်။ အတီတံ ဝါ၊ အတိတ်ကာလသဲ့သည် လည်းကောင်း၊ အနာဂတံ ဝါ၊ အနာဂတ် ကာလသည်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပ္ပန္နေ-ခဏာ-ပေက္ခံ၊ ပစ္စုပ္ပန် ခဏကိုငဲ့၏။ တတော၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိဂ္ဂဟော၊ တေ-ကာလိက ဝိဂြိုဟ်ကို။ ကေ.က္ခဏေ၊ တစ်ပြိုင်တည်း ခဏ၌၊ ကာတုံ၊ ဌာ၊ ယုတ္တ-ရူပေါ၊ သင့်သော သဘော ရှိ၏။ ။ပစ္စု-ပ္ပန္န-ကြိယာ ယေ.ဝ၊ ပစ္စုပ္ပန် ကြိယာကိုသာလျှင်။ ကာရကတ္တုံ၊ ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကို။ ဥပစာရတော ဝါ၊ အတိတ်, အနာဂတ်၌ တင်စားသော အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ယောဂျတ္တာ ဝါ၊ အတိတ်, အနာဂတ်ကြိယာကို ပြုခြင်း ဌာ စွမ်းနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စု.ပ္ပန္နကြိယာယ၊ ၏။ ကတ္တုနော၊ ကတ္တား၏။ အတီတာ.နာဂတာနံ၊ ကုန်သော၊ ကြိယာန်ပိ၊ ကြိယာတို့၏သော်လည်း။ ကတ္ထုတာ၊ ကပ္ပား၏ ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ သိယာ၊ ၏။ ။ယထာ၊ ဥပမာကား။ အ-ပစံ-အ-ပစဉ္စာပိ၊ ချက်ဆဲပင်မဟုတ်သော်လည်း။ ယောဂျတ္တာ၊ ချက်စွမ်းနိုင်သောကြောင့်။ ပါစကောတိ၊ ထမင်းချက်သမား-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ ယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဧဝံ တထာ၊ ထို့အတူ။ အတီတာ.နာဂတာနံ၊ ကုန်သော၊ ကြိယာနံ၊ တို့ကို၊ အ-ကရဏေ ပိ၊ မပြုသော်လည်း။ ယောဂျတ္တာ၊ ပြုစွမ်းနိုင်သော ကြောင့်။ အတီတာ.နာဂတာနံ၊ ကုန်သော။ ကြိယာနံ၊ တို့၏၊ ကတ္တုတာ၊ သည်၊ သိယာ၊ ၏။

ရှေ့တွက်ပုံ။ ။ကုမ္မ.ကာရော-ကုမ္မ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ္ဒ ကရ+ကရဏော၊ ၏၊ ၅၂၄၊ ။ကရဏော-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ၅၄၈-သုတ်နှင့် တူ၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၅၁–သညာယံ ဒါ ဓာတော ဣ။ ။သညာယံ၊ အမည်နာမ ပညတ်ကို၊ အဘိဓေယျာယံ၊ ဟောဆိုအပ်သည်ရှိသော်။ဒါ-ဓာတော၊ဒါ.ဓာတ်, ဓာ-ဓာတ်မှ ပရေ၊ ၌။ ဣ၊ ဣ-ပစ္စည်း သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သညာယံ၊ကို။ အဘိဓေယျာယံ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ဒါ-ဓာတော၊ မှ၊ ပရေ၊ ၌။ ဣ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာဒီယတ်၊(ရွေးဉီးစွာ)ယူအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာဒိ မည်၏။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ ဒဓာတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥဒဓိ၊ (သမုဒ္ဒြာ) မည်၏။ မဟော.ဒကာနိ၊ များစွာသောရေတို့ကို။ ဒဓာတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟော ဒဓိ၊(သမုဒ္ဒြာ)မည်၏။ တသ္မိံ၊ထိုအမြီးဖုတ်၌။ ဝါလာနိ၊ မြီးဆံမျှင်တို့ကို၊ ဒဓာတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါလ-ဓိ မည်၏။ သံမွာ၊ ကောင်းစွာ။ ဓိယတိ၊ စပ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သန္ဓိ၊ မည်၏။

၅၅၂-တိ ကိတ်စဒ္ဒသိဒ္ဓေ။ ။သညာယံ၊ ကို။ အဘိဓေယျာယံ၊ သော်။ အာသိဒ္ဓေ၊ တောင့်တခြင်းအနက်ကို။ ဂမျမာနေ၊ သိအပ်သည်ရှိသော်။ ဓာ၊ တိ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိတ် စ၊ ကိတ်-ပစ္စည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။ သညာယံ၊ ကို။ အဘိဓေယျာယံ၊ သော်။ အာသိဒ္ဓေ၊ **ကို**၊ ဂမျမာနေ၊ သော်၊ သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရေ၊ ၌။ တိ.ပ္ပစ္စယော သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိတ် စ၊ သည်

၅၅၁-တိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။အမည်နာမ ပညတ်ဟော ဒုထွေး ဒါ-ဓာတ်၊ ဓအောက်ခြိုက် ဓာ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣ-ပစ္စည်းသက်သောသုတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အာဒိ-ကို အာ-ပုဗ္ဗ, ဒါ-တည်။ ဒါ၊ သည်။ အာဒါနေ၊ ယူခြင်း၌-၏၊ သညာယံ ဒါဓာတော ဣ,ဤသုတ်ဖြင့် ဒါ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣ-ပစ္စည်းသက်၊ (အာ.ဒါ+-ိ)သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ဥဒဓိ-ဥဒက-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ဒာ+ဓာရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥဒက ဓာ+-ိ) ချေ၊ ကပ်၊ (ဥဒက+မိ) တေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် က-ကိုချေ။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မဟော.ဒမိ-မဟော.ဒက-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ဓာ+ဓာရဏော၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-ပစ္စည်းသက်၊(မဟော.ဒက-ဓာ+-ိ) ချေ။ ကပ်၊ နည်းတူ။ ။ဝါလဓိ-ဝါလ-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ဓာ+ဓာရဏော ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝါလဓာ+-ိ=ဝါလ.ဓိ) ချေ။ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သန္ဓိ-သံ-ပုဗ္ဗ, ဓာ+ဓာရဏော၊ ၏။ ဣ-ပစ္စည်းသက်၊(သံ+ဓာ+-ိ=သံ+ဓိ) ချေ၊ ကပ်။ ဝဂ္ဂန္တံဝါ ဝဂ္ဂ=သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို နှ-ပြု၊ (သ-နှ×ဓိ သ.န္ဓိ)နှ+ဓိ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၅၂-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အမည်နာမပညတ်ကို ဟောအပ်သည်ရှိသော် အလုံးစုံသော ဓာတ်မှနောက်၌ တောင့်တခြင်းအနက်၌ တိ-ပစ္စည်း, ကိတ်-ပစ္စည်းသက်။ ။စ-သဒ္ဒါဒုတိယ ထွာ သမ္ပိဏ္ဏန၊ တိ-ပစ္စည်း-ဟူသော ပထမဏ္ဍာ၌၊ ကိတ်-ပစ္စည်း-ဟူသော ဒုတိယဏ္ဍာကို ပေါင်းသည်။ ။ဇိန-ပုဒ္ဓိ, **ဓမ္မ-ဒီနော-တို့ကား**

http://www.dhammadownload.com

လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဇီနော၊ ဘုရားသည်။ *ဇနံ၊ ထိုသူ့ကို၊ (ဇနံ-ဟူ၍လည်း ပါ၌အချို့ရှိ၏။ 'ဇနံ၊ လူအပေါင်းကို' ဟု-ပေး၏။ သီဟဠဋ္ဌကထာရေး ကစ္စည်း, ဉာ,တို့၌ ဇနံ-ဟု ပါ၌ရှိ၍၊ ယင်းသာပါ၌ဟောင်းဖြစ်တန်ရာ၏)။ဗုဇ္ဈတု၊ သိတော်မူပါစေ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇိန-ဗုဒ္ဓ၊ မည်၏။ အဿ၊ ထိုသူအား။ ဇနံ၊ ဥစ္စာသည်း၊ ဘဝတု၊ ဖြစ်ပွားပါစေ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇန-ဘူတိ၊ မည်၏။ ဘဝတု၊ ဖြစ်ပွားပါစေ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘူတော၊ မည်၏။ ဘဝတု၊ ဖြစ်ပွားပါစေ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘာဝေါ၊ မည်၏၊ ဓမ္မော၊ တရားတော်သည်။ ဇနံ၊ ထိုသူ့ကို။ ဒဒါတု၊ ကောင်းကျိုးပေးပါစေ။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဓမ္မ ဒိန္နော၊ မည်၏၊ စရတု၊ ကြီးပွားပါစေ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝမုမာနော၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ အညေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ကုန်၏။

စ ဂါကျ၌ ဇနံ-ဟူသော ကံကိုဟောကုန်၍ အ ဇုတ္တ ကတ္တုသာဓန၊ ဓန-ဘူတိ,ကား ဝ ဂါကျ၌ အဿ-ဟူသော သမ္ပဒါန်ကိုဟော၍ သမ္ပဒါန သာဓန၊ အကြောင်းကား၊ ကတ္တုသာဓန၊ တို့တည်း။ အကြောင်းကား။ 'ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဘစတု၊ ဖြစ်ပွားပါစေ။ ဣတိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပွားပါစေဟု တောင့်တအပ်သော သတ္တိကြောင့်။ သော၊ ထိုသူအဉ်။ ဘူတော၊ ဘူတ-မည်၏'ပေး၍၊ ယော-ဟူသော ကတ္တားပုဒ် အရ၊ တောင့်တအပ်သော သူသည်ပင် ကြီးပွားဖြစ်ထွန်းမှုသ်သူဖြစ်၍၊ ကတ္တ သာဓန မည်သည်။ 'ဘဝတူ.တိ ဘူတော၊ ဝမုံတူ.တိ-ဝမုမာနော' တို့လည်း နည်းတူသိ။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဇိန ဗုဒ္ဓိ-ကို၊ ဇိန်-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဗုဓ-တသ်။ဗုဓ၊သည်။ ဉာဏော၊ ၏၊ခေါ၊ တိ-ကိတ် စာ.သိဒ္ဓေ, ဤသုတ်ဖြင့် ဗုဓ-ဓာတ်မှနောက်၌ အာသိဒ္ဓအနက်၌ တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇိန-ဗုဓ်+တိ) ဓ ဗ ဘ ဟော ဟိ ဓဓာ စ,=ဓ-ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တိ-ပစ္စည်း၏ တ-ကို ဓ-ပြု၊ (ဇိန-ဗုဓ်+ဓိ)ဟ-စတုတ္ထာန.မန္တာနံ ဒေါဓေ=ဓ-အက္ခရာကြောင့် စတုတ္ထ-က္ခရာ ဓ်-ကို၊ တတိယ.က္ခရာ ဒ်-ပြု၊(ဇိန-ဗုဓ်+ဓိ+ဇိန-ဗုဒ္ဓိ) ဒ်+ဓိ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဓန-ဘူတိ-ဓန-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဘူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ တိ ကိတ် စာ သိဒ္ဓေ=တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဓန-ဘူ+တိ=ဓန-ဘူတိ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဘူတော-ဘူ+သတ္တာယံ၊၏။ တိ ကိတ် စာ၊သိဒ္ဓေ=ကိတ်-မည်သော တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘူ+တ=ဘူတ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဘာဝေါ-ဘူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ကိတ်မည်သော ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘူ-ဏ)ကာရိတ်ဒဲ့၊ အနုဗန် ဏ-ကိုခေျ။ (နုဉ်းတူ+၊) အ-သ်ယောဂန္တသ=အစသရ ဥ၂-ကို ဩ-ဝဒ္ဓိပြု၊ (ဘဴ+ဧ-ါ+၊) တေ အာဝ.ယာ ကာရိတေ, ဩ-ကို အာဝ်-ပြု၊ (ဘဴ+-ာဓ်+၊= ဘာဝ)ဘ်+အာ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဓမ္မ-ဒိန္နော-ဓမ္မ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ,ဒါ+ဒါနေ ၏၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကိတ်-မည်သော တ-ပစ္စည်းသက်။ (ဓမ္မ-ဒါ+တ)ဘိဒါ-ဒ်ိတော ဣန္ဒ အန္ဒ ဤဏာ ဝါ=တ-ပစ္စည်းကို ဣန္ဒ-ပြု၊ (ဓမ္မ-ဒါ+-ိန္ဒ=ဓမ္မ-ဒ်ိန္ဒ)ခေျ။ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဝမုမာနော ဝမု+ဝမုနေ၊ ကြီးပွားခြင်း၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၅၅၃-ဣတ္ထိယ မတီယဝေါဝါ။ ။ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိလိင်တို့။ အတိဓေယျာယံ၊ ဆော်။ သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ အတ်၊ ယဝေါ အ-ပစ္စည်း, တိ-ပစ္စည်း, ယု-ပစ္စည်း-တို့သည်။ ဝါ၊ချို့ ။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဣတ္ထိယံ၊ကို။ အတိဓေယျာယံ၊ ဆော်။ သဗ္ဗဓာတူဟိ တို့မှ။ပရေ၊၌။အ-ကာရ-တိ ယု ဣစ္စတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ချို့ ။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ဇီရတိ၊ အိုတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ဇရာ၊ မည်၏။ မညတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ မတိ၊ မည်၏။ စေတယတိ၊ စေ့ဆော်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စေတနာ၊ မည်၏။ ဝေဒယတိ၊ ခံစားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ အညေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ကုန်၏။

မာန-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝစ်+မာန) ဘူဝါ.ဒိတော အ-ဝစ်-ဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝစ်+၊+မာန=ဝစ်မာန) စ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၅၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဣတ္ထိယံ×အ×တိ×ယု×ဝါ၊ ခဲ့။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ-ဝိကပ်။ ဣတ္ထိလိင်ကိုဟောသည်ရှိသော် အလုံးစုံသောဓာတ်တို့မှနောက်၌ အ,တိ, ယု-ပစ္စည်းသက်။ ။ဤပစ္စည်းကား ဣတ္ထိလိင်၊ ဆိုခဲ့ပြီး အ-ပစ္စည်းများကား ပုလ္လိင်၌စီရင်သည်။ ။နန္ဒာ.ဒီဟိ ယု၊ ကတ္တု-ကရဏ ပဒေသေသုစ, နှစ်သုတ်ဖြင့် သက်သော ယု-ပစ္စည်းကား လိင်သုံးပါး၌, ဤသုတ်ဖြင့် သက်သော ယု-ပစ္စည်းကား ဣတ္ထိလိင်၌သာ။ ဤသုတ် တိ-ပစ္စည်းကား အနာသိဋ္ဌ ဣတ္ထိလိင်၌။ ဆိုခဲ့ပြီး တိ-ပစ္စည်းမှာ သညာ-တိဓေယျ, အာသိဋ္ဌ ၌သာ-သတိရသည်၊ ဤကား အထူးတည်း။]

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဇရာ-ဇရ-တည်း ဇရ၊ သည်း ဇိရဏော၊ ဆွေးမြည့်အိုမင်းခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဣတ္ထိယ.မတိယဝေါ ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် ဇရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇရ်+၊=ဇရ) ရ်=အ-ကပ်၊ ဣတ္ထိယ.မတော=အာ-ပစ္စည်းသက် (ဇရ+-ာ=ဇရာ)ခေျ၊ ကပ်။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မတိ-မန+ဉာဏ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (မန်+တိ) ဂမ ခန ဟန ရမာ.ဒိန မန္တော=ဓာတုန်-ကိုခေျ။ ကုစာ.ဒိ=သုတ်ကြီးဖြင့် မ-၏မှီရာ အာ-ကို၊ အ-ရဿပြု၊(မ်+၊+တိ=မတိ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ၊စေတနာ စိတ်+စေတာယံ၊ စေ့ဆော်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (စိတ်+ယု) အန-ကာ ယုဏ္ဍူနံ=ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (စိ က်+၊န) အညေသု စ=အစ ဆရ လ-ကို ဒေ-ဝုဒ္ဓိပြု၊(စ်+ေ+တ်+၊န=စေတန) ဣတ္ထိယ မတော=အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (စေတန+ာ=စေတနာ) ခေျ၊ကပ်။ နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ဝေဒနာ-ဝိဒ+အနုဘဝနေ၊ ခံစားခြင်း၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ ဒ်+ယု) ရှေးနည်းတူတွက်။

http://www.dhammadownload.com

၅၅၄-ကရတော ရိရိယ။ ။ကရတော၊ ကရ-ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ၌။ ရိရိယ၊ ရိရိယ-ပစ္စည်းသည်။ ဝ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဤထွိယံ ဝ၊ ဤထွိလိင်ကိုလည်း ကောင်း။ အ-နိတ္ထိယံ ဝ၊ နပုလ္လိင်ကိုလည်းကောင်း။ အဘိဓေယျာယံ၊ သော်။ ကရတော၊ မှ။ ပရေ၊ ၌။ ရိရိယ.ပစ္စယော၊ သည်။ ဝ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ကတ္တာဇ္ဇ၊ ပြုခြင်း။ ကိရိယာ၊ ပြုခြင်း။ ကရဏီယံ၊ ပြုခြင်း။ ကိရိယံ၊ ပြုခြင်း။

၅၅၅-အတိတေ တ-တဝန္တု-တာဝီ။ ။အတီတေ၊ အတိတ်ကာလ၌။ တ.တဝန္တု၊တာဝီ၊ တ-ပစ္စည်း၊တဝန္တု-ပစ္စည်း တာဝီ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အတီတေ ကာလေ၊ ၌။ သဗ္ဗဒါတုဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တ-တဝန္တု-တာဝီ ဤစ္စတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဝ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဟုတော, ဟုတဝါ, ဟုတာဝီ၊ ပေးလှူပြီ၊ ဝုသိတော, ဝုသိတဝါ, ဝုသိတာဝီ၊ သုံးနေပြီ။ ဘုတ္တော, ဘုတ္တဝါ, ဘုတ္တာဝီ၊ စားပြီ။

၅၅၄-ဒ္ဝိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။'ဤထွိယ.မတိ ယ ဝေါ ဝါ.ကိ ဤတော ဤထွိယံ ဝါတိ ဝတ္တာတေ,ရူ-ဒ္ဝိ၊ ။ဤထွိလိင်ကိုလည်းကောင်း၊ နပုလ္လိင်ကိုလည်းကောင်း ဟောအပ်သည်ရှိသော် ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရိရိယ-ပစ္စည်းသက်။ ဤသုတ်၌ အဓိကာရ ဝါ-သဒ္ဒါ အာတ္ထန္တရ ဝိကပ်တည်း။ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် အ-နိတ္ထိယံ ဟူသောပုဒ်ကိုဆည်းယူသည်ဟုပြခြင်းငှာ 'ဤထွိယံ.မနိတ္ထိယံ ဝါ' ဟူသောပါဠိကို မိန့်။ ။အချို့ပညဝန်တို့ကား ပုံစံအားလျော်စွာထည့်ရသော ပက္ခိပန ဝုတ္တိ-ဟု ကုန်၏။ ။'နှ,ဤထွိ-အ-နိတ္ထိ' လုပ်၍၊ ပုံ နပုလ္လိင်နှစ်ပါးကို ယူသင့်သော်လည်း၊ ကာရိယော-ပုံစံ ပိဋကတ်တွင် မထင်မြင်၍၊ နပုလ္လိင်တစ်ခုကိုသာယူ၊-ရိရိယ ပစ္စည်းကား ဤတ္တိလိင်, နပုလ္လိင် နှစ်ပါး၌သာ သက်ရသည်-ဟူလို။ ။'အ.နိတ္ထိယံ ဝါ.တိ ဤမိနာ နပုံသက.မေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ကာရိယော.တိ ပယောဂဿ အ-ဒဿနတော'နို။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကိရိယာ-ကို၊ ကရ-သည်၊ ကရ၊ သည်။ ကရတော၊ ၏။ ချေ၊ ကာရတော ရိရိယ, ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှနောက်၌ ရိရိယ-ပစ္စည်းသက် (ကရ်+ ရိရိယ) ရမှိရန္တော=ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတ္ဝန် ရ။ က-၏မှိရာ အ-ကိုချေ၊ (က်+ိရိယ=ကိရိယ) က်+ာ-ကပ်။ ဤထွိယ မတော=အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကိရိယ+-ာ=က်ရိယာ) ချေ၊ကပ်၊နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ ကိရိယံ.ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ နည်းတူ၊ အာ-ပစ္စည်းမသက်ရသည်သာ ထူး၏။

၅၅၅-ဒ္ဝိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အတိတ်ကာလ၌ တ, တဝန္တု, တာဝီ-ပစ္စည်း သက်။ ။'ဒတေ ဧဝ ပရသမညာယ နိဋ္ဌသညာကာပိ, တေ ကိစ္စ-သညတ္တာ ကတ္တရိ တဝန္တိ' ရူ-အဆိုရှိ၍ ဤအတိတ် ကာလ၌ စီရင်အပ်သော တ,တဝန္တု,

http://www.dhammadownload.com

တာဝီ, ပစ္စည်းများသည် သက္ကတမူလာသော အမည်အားဖြင့် နိဋ္ဌ-ပစ္စည်းမည် ကုန်၏။ ယင်း နိဋ္ဌ-ပစ္စည်းများလည်း ကိတ်-အမည်ရပြန်၍ ကက္ကားဥ်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ 'တ္ထ တ္ထာ တူနိဋ္ဌာ' ပါဏိနီ ၁-၃၊၂၆။ ။'တ္ထော စ တ္ထဝ တူ စ-တ္ထ-တ္ထဝတူ ပစ္စယော နိဋ္ဌ သညော ဘာတိ၊ ကတော, ကတာဝါ၊ ဘုတ္ထော, ဘုတ္ထာ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'နိဋ္ဌာ'ပါ၊ ၃-၂-၁၀၂၊ ။'က္တ-တ္တာတူ နိဋ္ဌာ, ဣကျ္ဂုတ္တံ. သနိဋ္ဌ-သညကော ပစ္စယော ဘူတေ ယုဝဘိ၊ ကတံ, ကတဝံ၊ ဘုတ္တံ,ဘုတ္တဝံ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။-သိုတ့ဝင် က္တ-ပစ္စည်းမှာ ဘော,ကံဥ်သက်၍ တ္တဝတူ-ပစ္စည်းမှာ ကတ္တားဥ်သာ သက်သည်-ဟူ၏။ ဤကျမ်းဥ်ကား-'ဘာဝကမ္မေသု စ'ဟု အသီးဆိုလတ္တံ့။ ။ "ဘူကတ္တ ဝုတ္တေ ဓာတုတော နိဋ္ဌာ ဘဝတိ၊ တတြ ကယော ယော,ဝါတိ ဘာဝေ ကမ္မနိ၊ ကတ္တရိ-ကိတ်' ဣတိ ကတ္ထရိ တ္တဝတု." သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။

ဝိဂြိဟ်လုပ်ပုံ။ ။'အ-ဝဟီ-တိ-ဟု တော,ယု တဝါ,ဟု တာဝီ ဝဿံ အဝသီ. တီ-ဝုသိတော, ဝုသိတဝါ, ဝုသိတာဝီ။ ဘတ္တံ အဘုဥ်.တိဘုတ္တော, ဘုတ္တဝါ, ဘုတ္တာဝီ'လုပ်။ ။ဂင်း တ-ပစ္စည်းကား ဓာတု-ပွစ္စယ နောက်ဥ်လည်းသက်၏။ 'ဗုဘုက္ခိတော, ဇိဂစ္ဆိတော, ပိပါသိကော' ပုံစံ။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ဟုတော-ကို ဟု-တည်။ဟု၊သည်။ဒါနာ:ဒန ဟာဗျပ္ပ ဒါနေသု၊ ပေးလှူခြင်း, စား:ခြင်း, ယဇ်ပူဇော်ခြင်း:တို့ဥ်၌-၏။ အာတိတော တ-ဓာဝန္တ္ဂ၊ တာဝီ, ဤသုတ်ဖြင့် အတိတ်ကာလဥ် ဟု-ဓာတ်မှနောက်ဥ် တ-ပစ္စည်းသက် (ဟု+တ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။ ။ဟုတဝါ-ဟု+ဒါနာ ဒန ဟဗျပ္ပ ဒါနေသု၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် တဝန္တ္ဂ၊-ပစ္စည်းသက်၊(ဟု+တဝန္တ္ဂ၊)နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အာသိမှိ, သိ-ဝိဘတ်ကြောင့် နွ္တ၊-ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာ-ပြု၊(ဟု+တဝ+ -ာ=ဟုတဝါ) သရဒလောပေါ=ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဟု+တာဝီ-ဟု+ဒါနာ ဒန ဟဗျပ္ပ ဒါနေသု၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် တာဝီ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဟု+တာဝီ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝုသိတော-ဝသ+နီဝါသေ၊ သုံးနေခြင်း:ဥ်-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝသ+တ) ဝသ ဝါဝ=တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝသ-ဓာတ်၏ ဝ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဩ+တ) တေသု ဝုဒ္ဓိ=ဓာတ်၏ အစဥ် ဝ်-လာ၊ ယထာ.ဂမ.မိကာရော, ဝသ-ဓာတ်မှနောက်ဥ် ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ဝ်+ဩ်+-ိ+တ=ဝုသိတ)ဝ်+ဥ၊သ+ဣ-က၀်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝုသိတ,ဝါ၊ ဝုသိတာဝီ-ဝသ+နီဝါသေ၊ဥ်-၏။ တဝန္တ္ဂ၊,တာဝီ-ပစ္စည်းသက်၊ရှေးနည်းမှိတုက်၊ ။ဘုတ္တော-ဘုဇ+ဘက္ခဏော၊ စား:ခြင်း:ဥ်-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘုဇ+တ) ဘုဇာ.ဒီန.မန္ထော နော ဒ္ဓိ စ=တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ဇ-ကိုချေ၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒ္ဓေဘော်ပြု၊ (ဘု+တ္တ=ဘုတ္တ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘုတ္တဝါ၊ဘုတ္တာဝီ ဘုဇ+ဘက္ခဏော၊ ဥ်-၏။ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် တဝန္တ္ဂ၊ တာဝီ-ပစ္စည်းသက် (ဘုဇ+တဝန္တ္ဂ၊ ဘုဇ+တာဝီ) ရှေးနည်းမှိတုက်။

http://www.dhammadownload.com

၅၅၆--ဘာဝ-ကမ္မဿ တ။ ။ဘာဝ-ကမ္မဿ၊ ဘော, ကံ-အနက်တို့၌။ တ၊ တ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အတီတေ ကာလေ၊ ၌။ ဘာဝ ကမ္မဿ၊ တို့၌။ သဗ္ဗ.ခေတ္တဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တ.ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဘာဝေ ဘော အနက်၌။ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တဿ၊ ထိုသူ၏။ ဂီတံ၊ သီဆို ခြင်း။ နစ္စံ၊ နွဲ့၊ ကခြင်း။ ဟသိတံ၊ ရွှင်ပျပြုံးရယ်ခြင်း။ ကမ္မနိ၊ ကံ-၌။ တာဝ၊ မဆိုရသေးသော်ပုံစံတို့၏ ရှေးဦးစွာဆိုအံ့။ တေန၊ ထိုသူသည်။ ဘာသိတံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ဒေသိတံ၊ ဟောအပ်ပြီ။

၅၅၆-ဒွိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အတိတ်ကာလ၌ ဘော, ကံ-အနက်၌ တ-ပစ္စည်း သက်။ ။ဆိုခဲ့ပြီးသုတ်မှ တ-သဒ္ဒါ အလိုက်ခံ၍၊ ဘာဝ-ကမ္မဿ, လောက်တင်ဆိုက ပြီးလျက်၊ တဝန္တ၊, တာဝိ-နှစ်လုံးကို နှစ်ခေါ်ရာ တ-သဒ္ဒါကိုထပ်၍ ဆိုပြန်သည်။ တစ်နည်း-တ, တဝန္တ၊, တာဝိ-အတိတ် ပစ္စည်းသုံးလုံးတွင် တဝန္တ၊, တာဝိ-နှစ်လုံးကား ကတ္တားတစ်ခုသာဟော၍၊ တ-ပစ္စည်းမှာ ဘော, ကံ-အနက် နှစ်ပါးကို ဟောသည်ဟု တ-ပစ္စည်း၏ ဝါစ္စတ္ထကို ပြလို၍ စာစ်ဖန်ဆိုပြန်သည်။ ။တ-ဟူသော ဒွိဓာကာရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကာရဏ, အဓိကရဏ အနက်တို့၌လည်း တ-ပစ္စည်း သက်အပ်၏။ 'ယာတိ ဇ္ဇ, ဇေတနာ.တိ ဝါ ယာတံ၊ အစ္ဆိ သုဇ္ဇော.တိ-အာသိတံ, ဌာန်'ပုံစံ။ တစ်နည်း-၅၂၃-သုတ်မှ ဝါ-သဒ္ဒါအလိုက်ခံ၍၊ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ကြွင်း သာဓနမျှားကိုဆည်းသည်။ ။'တ-ဣတိ ယောဂ ဝိဘာဂေန အဓိကရဏ.တ္ထာ.ဒီသု တ.ပစ္စယော ဟောတီ'နိ။ ။အုတီတေ-ဟု နိယာမအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း ယေဘုယျသာ၊ ကာလသုံးပါး၌ပင် ဖြစ်၏။

ထင်ရှားစေအံ့-ကိတ်တို့မည်သည့် အ.ပ္ပဓာန ဝိသေသနမျိုးဖြစ်၍ အရာရာမှာ မိမိမပြဋ္ဌာန်း၊ ဦးစီးခေါင်းဆောင်မလုပ်နိုင်။ ကျေးကျွန်ပမာ၊ ဝိသေသ္ပ.ပ္ပဓာန ဖြစ်သော အာချာတ်။ သို့မဟုတ် ဓာတ်တစ်ပါး၏အလိုသို့သာ လိုက်ရပါသည်များ၍ အာချာတ်၊ သို့မဟုတ် ဓာတ်တစ်ပါး၏ အမိန့်အာဏာကို ဘယ်အခါမှ မလွန်ဆန်နိုင်ခြေ။ သို့အတွက် အာချာတ်၊ သို့မဟုတ် ဓာတ်တစ်ပါးနှင့်စပ်ရသော အခါ၊ မိမိတို့သက်ရာ ယထာ ကာလမှတစ်ပါး အခြားသော အယထာ ကာလ၌လည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ပုံစံကား-'အနုသာဝိတံ ဟေဿတိ, ကံတော ကဠော သ္မေ ဘဝိဿတိ၊ ဓာဝန္တော ဂတော, စသည်တည်း။ 'အနုသာဝိတံ၊ အထပ်ထပ်မေး စီစစ်အပ်သည်။ ဝါ-အတန်တန် ပြောကြားအပ်သည်။ ဟေဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ကဠော၊ သင်ဖြူးဖျာသည်။ ဝါ-ကို။ ကတော၊ ရက်အပ်သည်။ သ္မေ၊ နက်ဖြန်။ ဘဝိဿတ္ထိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့လော' ဤ၌ အနုသာဝိတံ, ကတော-တို့ကား, အတိတ်ကာလ, ဘာဝ-ကမ္မဿ တ, သုတ်ဖြင့် ဝိသေသန အ.ပ္ပဓာန၊ တ-ပစ္စည်းတည်း။ သို့ရာတွင် ဟေဿတိ, ဘဝိဿတိ-ဟူသော အနာဂတ ကာလဝါစီ ဝိသေသ္ပ.ပ္ပဓာန အာချာတ်ကြိယာတစ်ပါးနှင့် စပ်ရသည်ဖြစ်၍၊ မိမိသက်ရာ အတိတ်ကာလကို,

http://www.dhammadownload.com

စွန့်ပစ်လျက်၊ အရှင်သခင်နှင့်တူသော ပဓာနကြိယာ၏နောက်သို့ လိုက်ကာ၊ အနာဂတ်ကာလဋ္ဌသာ ဖြစ်ရလေသည်။ ။'ဓာဝန္တော၊ ပြေးလျက်၊ ဂတော၊ သွားလေပြီ' ဤဋ္ဌ ဓာဝန္တော-စယ် ဝတ္တမာန် ကာလဋ္ဌ သက်အပ်သော ဝိသေသန အ.ပွဓာန အန္တ-ပစ္စည်းတည်း။ သို့ရာတွင်၊ ဂတော-ဟူသော အတီတ ကာလဝါစီ ဝိသေသျ.ပွဓာန ဓာတ်တစ်ပါးနှင့်စင်ရ၍၊ မိမိသက်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ကိုစွန့်လျက်၊ အတီတ ကာလဝါစီ ဝိသေသျ.ပွဓာနဓာတ်၏နောက်သို့ လိုက်ကာ၊ အတီတ်ကာလဋ္ဌ ဖြစ်ရလေ၏။ ။ကိတ်သာမဟုတ်၊ 'တဒ္ဓိတ်-ပစ္စည်းများလည်း ကာလတုစ်ပါးဋ္ဌဖြစ်ကုန်၏။ ပုံစံကား– 'ဂေါမာ အာသိ၊ ဧနဝါ ဘဝိဿတိ' စသည်တည်း။– 'ဂေါမာ၊ နွားသူဌေးသည်။ အာသိ၊ ဖြစ်ဖူးပြီ။ ဧနဝါ၊ ဥစ္စာရှိသည်။ ဘဝိဿတိ၊ လတ္တံ'။ ဤဋ္ဌ ဂေါမာ, ဧနဝါ-တို့ကား ပစ္စုပ္ပန်ကာလဋ္ဌ ဖြစ်သော မန္တ္၊ ဝန္တ္၊-ပစ္စည်းများတည်း။ သို့ရာတွင် အာသိ, ဘဝိဿတိ-ဟူသော အတီတ်, အနာဂတ် ကြိယာတို့နှင့်စပ်ရ၍၊ ယင်း ပဓာန ဝိသေသျ ပုဒ်နောက်သို့ လိုက်ကာ၊ အတိတ်, အနာဂတ် ကာလဘိုဋ္ဌ ဖြစ်ရလေသည်။

"မာန-န္တာ ဝတ္တမာနေ စ၊ လက္ခဏေ ဟေတုကေ သိယုံ။
ကိတာ ဓာတ္ဝ.တ္ထ=သမ္ဗန္ဓေ၊ ဟောန္တိ ကာလန္တရေသ္ဝ.ပိ။" ကစ္စာယနသာရ

မာန.န္တာ၊ မာန, အန္တ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝတ္တမာနေ စ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလဋ္ဌလည်းကောင်း။ လက္ခဏေ စ၊ လက္ခဏ-အနက်ဋ္ဌလည်းကောင်း။ ဟေတုကေ စ၊ ဟိတ်အနက်ဋ္ဌလည်းကောင်း။ သိယုံ၊ ကုန်၏။ ကိတာ၊ ဝိသေသန အ.ပွဓာနဖြစ်သော ကိတ်.ပစ္စည်းတို့သည်။ကာလ.န္တရေသုပိ၊ မိမိတို့သက်ရာ ကာလမှ, တစ်ပါးသော ကာလတို့ဋ္ဌလည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဤ ကစ္စာယနသာရ ဆရာကား 'ဓာတု-သမ္ဗန္ဓေ ပစ္စယာ'ဟူသော ပါဏိနီ၊ ကာတန္တသုတ်ကိုမှီ၍ဆို၏။ ဤဋ္ဌ အဘိဓေယျဝယ် အဘ်ဓာနော.ပစာရ အားဖြင့် ဓာတ္ဝ.တ္ထကိုပင် ဓာတု-သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်းပြုအပ်၏။ သို့အတွက် ဓာတ္ဝ.တ္ထတို့၏ သမ္ဗန္ဓကို ဓာတုသမ္ဗန္ဓ-ဟု ဆိုသည်။ ထို ဓာတု-သမ္ဗန္ဓ ဟူသည်လည်း ဝ်သေသန, ဝ်သေသျ ဘာဝတည်း။ ဝိသေသျ-ဟူသည်လည်း တျာ.ဗျန္တသည်, ဟောအပ်သော အနက်ဖြစ်၍၊ ဝိသေသန-ဟူသည်လည်း သျာ.ဗျန္တသည်, ဟောအပ်သောအနက်တည်း။ ထိုလက္ခဏာမျိုးရှိသော အရာကို အယထာ ကာလ-ဝိဟိတ ပစ္စည်းဆိုသည်။

'ဓာတု သမ္ဗန္ဓေ ပစ္စယာ'ပါဏိနီ၊ ၃-၄-၁။ ကာတန္တ၊ ၄-၆-၁၁၃။ ။'ဓာတ္ဝ.တ္ထေ ဓာတု-သဒ္ဒေါ ဓာတ္ဝ.တ္ထာန် သမ္ဗန္ဓော-ဓာတု-သမ္ဗန္ဓော-ဝိသေသန-ဝ်သေသျ ဘာဝေါ၊ တသ္မိ' သတိ အယထာ ကာလဝုတ္တာပိ ပစ္စယာ သာဓဝေါ ဘဝန္တိ၊ အဂ်ိဒ္ဓော မယာဇီ အဿ ပုတ္တော ဇာယိဿတိ၊ ကတော ကဒ္ဓော သွေ ဘဝိဿတိ ဘာဝီ ကိစ္ဆံ (ဣဒါနိ၊) အာသိ၊ အဂ်ိဒ္ဓော မယာဇီ-တိ သူတ ဘာလော ဇာယိဿတိ.တိ အနာဂတ ကာလော၊ ဇာတြ ဘူတော ကာလော အနာဂတ

http://www.dhammadownload.com

ကာလေနာတိ.သမ္ဘဒ္ဓမာနော သာရု ဘဝတိ၊ ဝိသေသနံ ဂုဏဘ္ဘာ ဝိသေသျ ကာလ.မနုရောဓတိ တေန ဝိပရိယယော နဘဝတိ၊ ပစ္စယာ.ဓ်ကာရေ ပုန ပစ္စယ.ဂ္ဂဟဏ.မဓာတ္ဝာဓိ.ကာရ ဝိဟိဓာပိ ပစ္စယာ တဒ္ဓိတာ ဓာတု သမ္ဗန္ဓေ သတိ ကာလေဘာဒေ သာဓဝေါ ယထာ သိယု.ဣ်၊ ဂေါမာ အာသိ, ဂေါမာ ဘဝိ-ဿတိ၊ ဂါဝေါဝိဇ္ဇန္တ္ယ.ဿာတိ ဝတ္တမာန ဝိဟိတော မန္တ္ရ,အာသိ ဘဝိဿတိ.တိ သမ္ဗန္ဓာ အတီတေ အနာဂတေ စ သာရု ဘဝတိ.တိ'ကာသ်ကာဝုတ္တိ။ ။'ဓာတ္ဝ.ထ္ထေ ဓာတုသဒ္ဒေါ ဋ္ဌတိ အာဘိဓေယျ အာဘိဓာနောပစာရံ ကတ္ဝာ ဓာတ္ဝ.ထ္ထော အတြ ဓာတု-သဒ္ဒေန နိဒ္ဒိဋ္ဌောဋ္ဌတိ ဒဿယတိ'ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိန္ဒ ဗုဒ္ဓိန္ဒျာသ။ ။'ဓာတ္ဝ.ထ္ထာနံ သမ္ဗန္ဓေ ဝိသေသန ဝိသေယျ ဘာဝ လက္ခဏေသံ (သကံ) ကာလံ ဟိတ္ဝာ ဝိသေ-သျသ ဓာတ္ဝ.ထ္ထသ ကာလေ ကိတ္ထ ညကာ ပစ္စယာ သာဓဝေါ ဘဝန္တိ၊ နဲ တု တျာ.ဒယော သာမျ ဝိဟိကတ္ထာ၊ သုတ္ထ-မိဒံ သုခတ္ထ.မေဝ၊ အဂ္ဂိဋ္ဌော မယာဇီ ပုတ္ထော အသ ဇနိတာ၊ အဂ္ဂိဋ္ဌော မယာဇီ.တိ ဘူတေ ဏိနိ၊ ဇနိတေ တျ.နေန သမ္ဗန္ဓေ ဘဝိဿတိ သာရု ဘဝတိ၊ ဓဝံ ကတော ကဋ္ဌော သော ဘဝတာ၊ ဘာဝီ ကိတ.မာသိ၊ ဘဝိဿတိ ဝ်ဟိတော ဏိနိ ဘူတေ သိဒ္ဓေါ၊ ပကရဏတော ကိတော လဒ္ဓေါ။ ပစ္စယ.ဂ္ဂဟဏံ သာမညေ-တ္ထံ၊ ဂေါမာ အာသိ, ဂေါမာ ဘဝိတေ.တိ ဂေါမာ ဋ္ဌတိ ဝတ္တမာနေ မန္တ္ရ။ အာသိ.တိ အနေန သမ္ဗန္ဓေ အတီတေ သိဒ္ဓေါ၊ ဘဝိတေ-တိ အနေန ဘဝိဿတိ.တိ'ကာတန္တ္ရဝုတ္တိ။ ။'သဒ္ဒါ သ္ဒ.ထ္ထေန သဟ သမ္ဗန္ဓော၊ နဲ သဒ္ဒန္တရေ။ သမ္ဗန္ဓော ဟိ နာမ ဝိသေသန ဝိသေသျ လက္ခဏော၊ သော စ အတ္ထာန-မေဝ သမ္ဘဝတိ၊ နဲ ဓာတုန မိတျာဟ-ဓာတ္ဝ.ထ္ထမိစ္စာ.ဒိ တျာ.ဒျန္တာ သက် ကာလံ ဟိတ္ဝာ ဝိသေသန ဓာတ္ဝ.ထ္ထသ ကာလေ သာဓဝေါ နဲ ဘဝန္တိ သာမျတ္ထာ၊ ဓာတ္ဝ.ထ္ထ ဝိဟိတာ တျာ.ဒယောဟိ ပဓာန် ပဓာန.နုယာ ယီနိ-ဥ္ဇေတိ ဂုဏာ ဘဝန္တိ.တိ' ဂင်း-ဒ္ဒီ။ 'အဘ္ဘဒ္ဒါရတောဟိ သဒ္ဒါနံ သဒ္ဒ.န္တရေန သဟ သမ္ဗန္ဓာ၊ နဲ တု သ-ဘာဝိကော ဋ္ဌစ္စာ.ဟ-ဓာတ္ဝ.ထ္ထာန.မိတိ။ သမ္ဗန္ဓော ဝိသေသန ဝိသေသျ လက္ခဏော၊ တတြ ဝိသေသနံ ကိ.ဒန္တော၊ ဝိသေသျ.ဥ္ဇ တျာ.ဒျန္တော, ဝါကျသ တ.ပဓာနတာ ဋ္ဌစ္စာ.ဟ-နဲ တုတျာ.ဒိ။ တျာ.ဒယော ပုန ဝိသေသနသ ကိ.ဒန္တသ ကာလေ သာဓဝေါ နဘဝန္တိ၊ တေဟိ သာမျဓာတ္ဝ.ထ္ထေ ဝိဓိယမာနာ ပဓာနျဘာဇော၊ နဲ စ ပဓာနတာ, အ.ပ္ပဓာန.နုသာယိတ္တံ ဥစ်တိ၊ ပဓာန ဘာဝသ်ေ.ဝ အဘာဝ.ပ္ပသင်္ဂတော ဋ္ဌတိ' ဂင်း-ပဠိကာ။

သမန္တ ပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ စတုတ္ထ ပါရာဇိက အဖုဋ်ဋ္ဌ၊ 'အနာဂတ သမ်ုဗ္ဗေ ပန အ-သတိ နဲ တေဟိ သော တသ်ိ ဓဏေ ဘာသိတော.ဝ နယုဇ္ဇတိ။ တသ္မာ အနာဂတ သမ္ဗန္ဓံ ကတ္ဝာ ယော ဓဝံ ဘာသိတော ဘဝိဿတိ၊ တော ဓဝ သော.တိ ဓဝ.မေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ လက္ခဏံ ပန သဒ္ဒ သတ္ထတော ပရိ ယေသိတဗ်ံ' ဟုရာဝယ် 'လက္ခဏံ ပန သဒ္ဒ သတ္ထတော ပရိယေသိတဗ်ံ' ဟုသော

http://www.dhammadownload.com

၅၅၇-ဗုဓ-ဂမာ.ဒိ.တ္ထေ ကတ္တရိ။ ။ဗုဓ-ဂမာ.ဒို၊ ဗုဓ-ဓာတ်, ဂမု-ဓာတ် စသည်တို့မှ။ ပရော် ၌။ အတ္ထေ၊ သိခြင်း, သွားခြင်းစသောအနက်ကို့။ ဂမျမာနေ၊ သော်။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌။ တ၊တ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ဗုဓ-ဂမု ဣစ္စေဝ.မာဒီ ဟိ-ဓာတ္ဟူတိ၊ တို့မှ။ ပရော် ၌။ တ၊ဒတ္တဲ့၊ ထိုသိခြင်း, သွားခြင်း စသော အနက်ကို့။ ဂမျမာနေ၊ သော်။ သဒ္ဒကာလေ၊ အလိုးစုံသော ကာလ၌။ တ-ပစ္စယော၊ သည်။ ယထာသန်္ခံ၊ တိုင်း။ ဟောတိ၊၏။ ။သဒ္ဒေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သခ်တာ.သခ်တေ၊ သခ်တ, အသ-ခ်တ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တရားတို့ကို့။ ပုဗ္ဗတိ၊ သိဆဲ။ အပုဗ္ဗီ၊ သိပြီး။ ပုဗ္ဗီဃ်တိ၊ သိလတ္တံ့။ ဣတိ၊ကြောင့်။ပုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားမည်၏။ သရဏာ.ဂ်တော၊ ကိုးကွယ်ရာသို့ ရောက်ဆဲ, ရောက်ပြီး, ရောက်လတ္တံ့။ သမထ-ဂ်တော၊ ငြိမ်သက် တည်ကြည်ခြင်းသို့ ရောက်ဆဲ, ရောက်ပြီး, ရောက်လတ္တံ့။ အမတ.ဂ်တော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဆဲ, ရောက်ပြီး, ရောက်လတ္တံ့။ ဇာနာတိ၊ သိဆဲ။ အဇာနိ၊ သိပြီး။ ဇာန်ဃတိ သိလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဉာတော၊ မည်၏။ ဣစ္စေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။

စကားသည် ဣပါဏိနီ၊ကာတ္ထံန္တသုတ်ကိုပင်ရည်ရွယ်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် 'ဣဒံသေတိ ဌာနေ 'ဓာတု-သမ္မန္နေ ပစ္စယာ'တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန ဓာတု,တ္ထ သမ္မန္နေ သတိ အ-ယလာကာလ ဝိဟိတာပိ ပစ္စယာ သာဓေဝေါ ဘဝန္တီ.တိ သဒ္ဒ သတ္ထ ဝိဒူ ဝဒန္တီ'ဟု သာရတ္ထ ဒီပနီ ဋီကာရှင် မိန့်လေပြီ။

ရွပ်တွက်ပုံ။ ။ဂိတံ-ကို၊ ဂေ-တည်။ ဂေ၊ သည်၊ သဒ္ဒေ၊ အသံပြုခြင်း၌-၏။ ဘာဝ-ကမ္မေသု တ, ဣသုတ်ဖြင့် ဘော အနက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂေ+တ) သဗ္ဗတ္ထ ဂေ ဂီ, သုတ်ဖြင့် ဂေ-ဓာတ်ကို ဂီ-ပြု၊ (ဂီ+တ=ဂီတ) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ခေါ်၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။နစ္စံ နင္ဒ်-နင္ဒ + ဂတ္ထ ဝိကွေပေ၊ ကိုယ်ကုံပစ်လွဲခြင်း၌-၏။ ခေါ် ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (နင္ဒ်+တ) ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာ နိုပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ=တ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္ဟနိန္ဒ်တက္က စ္ဆ,ဒ္ဒ-ပြု (နန်+စ္ဆ=နစ္ဆ၊နန်+ဒ္ဒ=နင္ဒ်) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ဟသိတံ-ဟသ+ဟသနေ၊ ရယ်ရွှင်ခြင်း၌-၏။ ခေါ် ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဟသ်+တ) ယတာ ဂမ.မ်ကာရော=ဟသ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ။ (ဟသ်+-°+တ=ဟသိတ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ဘာသိတံ-ဘာသ+ကထနေ၊ စကားဆိုခြင်း၌-၏။ ခေါ် ဣသုတ်ဖြင့် ကံ-အနက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘာသ်+တ) ယထာ ဂမ.မိကာရော=ဣ.အက္ခရာလာ၊ (ဘာသ်+-°+တ=ဘာသိတ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ဒေသိတံ-ဒိသ+ဥစ္စာရဏေ၊ ရွတ်ဆိုခြင်း၌-၏။ ခေါ် ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒိသ်+တ) ယထာ ဂမ=ဣ-လာ၊(ဒိသ်+-°+တ) အညေသု စ=အစသရ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဒိ+ဧ-သ်+-°+တ=ဒေသိတ)ဒ်+ဧ၊သ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။

၅၅၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဗုဓ-ဂမာ.ဒိ×အတ္ထေ×ကတ္တရိ။ ။ဗုဓ, ဂမု-

http://www.dhammadownload.com

၅၅၀-ဇီတော ဣန္ဒ သဗ္ဗတ္ထ။ ။ဇီတော၊ ဇီ-ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဒ္ဒိ။ သဗ္ဗတ္တ၊ အလုံးစုံသော ကာလဒ္ဒိ။ ကတ္တရိ။ ကတ္တားအနက်ဒ္ဒိ။ ဣန၊ ဣန-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဇီ-ဣစ္ဆေဟာယ-ဓာတုယာ၊ မှ။ ပရေ၊ ဒ္ဒိ။ သဗ္ဗ-ကာလေ၊

စသော ဓာတ်တို့မှနောက်ဒ္ဒိ။ သိခြင်း, သွားခြင်း-စသော အနက်တို့ဒ္ဒိ ကတ္တားအနက်ဒ္ဒိ တ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဗုဒ-ဂမာ.ဒိ,ကား ဟီ-ဝိဘတ္တျန္တတည်း။ သဗ္ဗာသမာဝုံသော=သုတ်ဒ္ဒိ အာဒီ-သဒ္ဒါဖြင့် ဟိ-ဝိဘတ်ကို ချေထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ ဂမု ဣစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ' ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ ။အတ္ထေ-ဟု အနိယမအားဖြင့် ဆိုသော်လည်း သဒ္ဒါတစ်ပါး၏ အနက်မဟုတ်၊ ဗုဒ-ဂမု-စသော ဓာတ်တို့၏-သိခြင်း,သွားခြင်း-စသော အနက်တို့ကိုပင်ယူ။ ။'အတ္ထေ တီ ကိဗ္ဗာပိ အ-နိယမ ဗသေန ဝုတ္တံ၊ တထာ ပိ တေ သ.ညော.တ္ထေ.တီ ဂဟေတဗ္ဗံ'ဉာ။ ။ဗုဒ-ဂမာဒိ.လောက်တင်ဆိုက်၊ တ-ပစ္စည်း၏ ကိတ်သညာရပြီးဖြစ်၍၊ ကတ္တားဒ္ဒိသာ စီရင်အပ်သည်ကို သိအပ်လျက်၊ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါကို ဘယ်အကျိုးငှာဆိုသနည်း-ဟူမူ၊ ။ကတ္တရိ-သဒ္ဒါကို မဆိုက၊ ဘာဝ-ကမ္မေသု တ, သုတ်မှ အတီတ် ကာလဒ္ဒိသာသက်သော ဘာဝ.ကမ္မ-ဝိသယနှစ်ဖြာလိုက်လာမည်ကြောင့်၊ ထိုကို နှစ်စေဖို့ရာ၊ ကတ္တရိ-သဒ္ဒါကို ဆိုရသည်။ ။'ဣဓ ကတ္တရိ.ဂ္ဟဏေ အနန္တရာ သုတ္တေ ဘာဝ ကံမွေသူ.တိ ဝုတ္တတ္တာ တ.နိဒ္ဒေ၀တ္တန.တ္တံ'ဉာ။

ဆောင်ပုဒ်-"သုံးကာလမှာ၊ တ.သက်ရာ၊ ဗုဓာ, ဂမာ.ဒိ။
ဘာဝ, ကမ္မံ၊ နစ်စရန်၊ မိန့်ပြန်-ကတ္တရိ။

ရှုပ်တူက်ပုံ။ ။ဗုဒ္ဓေါ-ကို၊ ဗုဒ၊တည်။ ဗုဒ၊သည်။ ဉာဏော၊၏။ ချေ၊ ဗုဒ-ဂမာဒိတွေ့ ကတ္တရိ, ဤသုတ်ဖြင့် ဗုဒ-ဓာတ်မှနောက်ဒ္ဒိ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဗုဒ်+တ) ဓ-စ-ဘ-ဟေဟိ ဓ—စာ စ, သုတ်ဖြင့် ဓ-ကာရန္တ ဓာတ်မှနောက်ဒ္ဒိ တ-ပစ္စည်းကို ဓ-ပြု၊ (ဗုဒ်+ဓ) ဟ.စတုတ္ထာန မန္တာနံ ဒေါ ဧေ, သုတ်ဖြင့် ဓ-အက္ခရာကြောင့်၊ ဓာတုန် ဓ်-ကို တတိယ.က္ခရာ ဒ်-ထွေးပြု၊ (ဗုဒ်+ဓ=ဗုဒ္ဓ) ဒ်+ဓ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်သြ-ပြု၊ချေ ကပ် ပြီး၏။ ။သရဏ.ဂ်တော.သရဏီ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမ္ဒိ၊ ၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှနောက်ဒ္ဒိ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သရဏီ-ဂမ်+တ) ဂမ ဓန ဟန ရမာ.ဒိန.မန္တော့ တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် မ်-ကို ချေ၊ (သရဏီ-ဂ+တ) ဝဂ္ဂန်ဆံဂါ ဝဂ္ဂေ=ဏာ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို က-ဝဂ္ဂန်၊ င်-ပြု၊ (သရဏီ-ဂ်+ဂ+တ=သရဏာ.ဂ်တ) ဂ်+ဂ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သမထ.ဂ်တ၊ သမထီ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမ္ဒိ၊ ၏။ ။အမတ.ဂ်တ-အမတံ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမ္ဒိ၊ ၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူတွက်။ ။ဉာဏေတာ-ဉာ+အာဒေါဓနေ၊ ၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဉာ+တ=ဉာတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊

၅၅၀-ဒ္ဒိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ဇီ-ဓာတ်ဓနာင် ကာလသုံးပါးဒ္ဒိ ဣန-ပစ္စည်းသက်။ ။ဇီတော ဣန, သာမညစကားဖြင့် ကာလသုံးပါး-ဟူသော အနက်ပြီး

http://www.dhammadownload.com

ဦး၊ ကတ္တရိ၊ ဦး။ ဣန-ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဧဟာတိ၊ ၏။ ။ပါပကော၊ ယုတ်မာကုန်သော။ အ-ကုသလေ ဓမ္မေ၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဇိနာဟိ၊ အောင်ဆဲ။ အဇိနိ၊ အောင်ပြီ။ ဇိနိဿတိ၊ အောင်လတ္တံ့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇိနော၊ ဘုရားမည်၏။

၅၅၉-သုပတော စ။ ။သုပတော စ၊ သုပ-ဓာတ်မှလည်း။ ပရေ၊ ဦး။ ဣန၊ ဣန-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သုပ-ဣစ္စေတာဃ-ဓာတုယာ၊ မှ၊ ပရေ၊ ဦး၊ ကတ္တရိ စ၊ ဦ-လည်းကောင်း။ ဘာဝေ စ၊ ဦ-လည်းကောင်း။ ဣန-ပ္ပစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။သုပတိ၊ အိပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုပိနံ၊ မည်၏။ သုပိယတေ၊ အိပ်ခြင်း။ သုပိနံ၊ အိပ်ခြင်း။

၅၆၀-ဣ သံ-ဒု သုဟိ ခ။ ။ဣ သံ-ဒု-သုဟိ၊ ဣ သံ-နိပါတ်, ဒု, သု, ဥပသာရ ရှေ့ရှိသောဓာတ်တို့မှ၊ ပရေ၊ ဦး။ ခ၊ ခ-ပစ္စည်းသည်။ (ခ-အနုဗန်ရှိသော

ကောင်းပါလျက်၊ ဘယ်အတွက် သဗ္ဗတ္ထ-ကို ဆိုသနည်း–ဟူမူ။ ။သဗ္ဗတ္ထ,မပါ၊ သာမန်သာဆိုက၊ ကာလသုံးပါး၌လည်းကောင်း၊ နှစ်ပါး၌လည်းကောင်း။ အနာမဋ္ဌ ကာလ၌လည်းကောင်း သက်ကုန်၏-ဟု မှတ်ယူမည်ကြောင့် ဆိုသည်။ ။'အနိယမေန ဝုတ္ထာနံ ကာလတ္တယေဝါ,ကာလဒ္ဒယေစါ,ကာသ.မနာမသိတ္ဘာဝါ ဟောန္တိ.တိ ပိ မန္တဗ္ဗတော၊ တသ္မာ.ဝိဓ သဗ္ဗတ္ထ.ဂ္ဂဟဏံ ကတံ' ဉာ။

ဆောင်ပုဒ်-"နှစ်, သုံးကာလ၊ နာမဋ္ဌကို၊ နှစ်စေလို၊ မိန့်ဆို 'သဗ္ဗတ္ထ'။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဇိနော-ကို၊ ဇိ-တည်း၊ ဇိ၊ သည်း ဇယော၊ အောင်ခြင်း၌-၏၊ ဇိတော ဣန သဗ္ဗတ္ထ, ဣသုတ်ဖြင့် ဇိ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣန-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇိ+-ုန=ဇိန) သရလောပေါ=ခေျ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။

၅၅၉-ဒ္ဒိပဒ, ဒ်ဓိသုတ်။ ။သုပ-ဓာတ်မှ နောက်၌လည်း၊ ကတ္တားအနက်, ဘော, အနက်၌ ဣန-ပစ္စည်းသက်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန၊ ဣန-ပစ္စည်းကိုငင်သည်။ တစ်နည်း-ကမ္မ-ကို နှစ်စေ၍ ဘာဝ-ကိုငင်ယူသည်။ ဘာဝ.ကမ္မသု တ, သုတ်က ကမ္မ-ကိုနှစ်စေ၍ ဘာဝ-ကို ငင်ယူသည်–ဟူလို။ ထို့ကြောင့်='ကတ္တရိ ဘာဝေ စ' ဟု ဝုတ္တိဖွင့်သည်။ ပုံစံ၌ ရှေ့ကတ္တုသာဓနေ၊ နောက်, ဘာဝသာဓန။ ။'သုပတိ.တိ-သုပိနံ'၌ ယံ-စီတ်၊ အကြင်စီတ်သည်။ သုပတိ၊ အိပ်တတ်၏။ဣတိ၊ဣ၌အိပ်တတ်သည့် ကတ္တု သတ္တိကြောင့်။ တံ-စီတ်၊ ထိုစီတ်သည်၊ သုပိနံ၊သုပိန-မည်၏။-ပေး။ အိပ်တတ်သော ဘဝင်စိတ်ကို သုပိန-ဆိုသည်။ အိပ်ပျော်ရာဘုံ,ထင်မြင်လာသော အာရုံ အကြောင်းအရာများလည်း ဌာန္ဓ,ပစာအားဖြင့် သုပိန-ပင်မည်၏။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သုပိနေ-ကို၊ သုပ-တည်း၊ သုပ၊ သည်။ သယေ၊ အိပ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ သုပတော စ, ဣသုတ်ဖြင့် သုပ-ဓာတ်မှနောက်၌ ကတ္တားအနက်၌ ဣန-ပစ္စည်းသက် (သုပ်+-ုန=သုပိန)ပ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ခေျ၊

၅၆၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဒ်ဓိသုတ်။ ။ဣ သံ-နိပါတ်, ဒု, သု-ဥပသာရ ရှေ့ရှိတော ဓာတ်မှနောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊ 'ဘာဝ-ကမ္မသု ကိစ္စ-တ္တ-ကွ.တ္တာ'ဟု မှတ်၍

http://www.dhammadownload.com

အ-ပစ္စည်းသည်။) ဟောတိ၊ ၏။ ။ကျွ် သံ-ဒု-သု-သဒ္ဒါဒီဟိ။ ကျွ်သံ နိပါတ်, ဒု, သု, ဥပသာရ ရွှေရှိကုန်သော။ သဗ္ဗဓေတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ခ,ပ္ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘာဝတော၊ အရှင်၏။ ကျွ်သဿယော၊ စဉ်းငယ်အိပ်ခြင်း။ ဒုဿယော၊ မကောင်းအိပ်ခြင်း။ သုသယော၊ ကောင်းစွာအိပ်ခြင်း။ ဘဝတော၊ သည်။ (ထည့်-ကမ်မံ၊ အမှုကို)။ ကျွ်သ,ကွာရံ၊ စဉ်းငယ်ပြုအပ်၏။ဒု,ကွာရံ၊ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်၏။ သု-ကရံ၊ လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်၏။

*မှတ်ချက်။ ။'ကျွ် သ ဒ သုဟိ'ဟု နိဂ္ဂဟီတ်မဲ့ အခါ၌ ရှိနေ၏။ကျွ်သံ နိပါတ် ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်နှင့်လိုသည်။ သက္ကံတ-၌ ကျွ်သတ်-ဟုရှိ၏။ ။'ကျွ် သံ ဒု-သု သဒ္ဒေဟိ' သဒ္ဒအရ ဥပဟဒ, ပဒ်ကိုယူ။ 'ကျွ် သံ ဒု-သု ဇာစ္စေတဟိ ဥပပဒေဟိ သဗ္ဗဓေတူဟိ' ဟု ဆိုသင့်၏။ ဥာ-၌ 'ကျွ်သံ-ဒု-သု,သဒ္ဒ၌,ပ ပဒေဟိ သဗ္ဗဓေတူဟိ'ဟ ဆို၏။ ရူ-၌လည်း 'ကျွ်သံ-ဒု-သု ဇာစ္စေတေဟိ ဥပပဒေဟိ'ဟုဖွင့်သည်။

ဆိုသော်ကြောင့် ခ-ပစ္စည်းသည် ဘော,ကံ-၌သာ မြဲ၏။ ရူ-၌လည်း 'နိယမတော ဘဝ-ကမ္မသ္မေ,ဝ ဟောန္တိ' ဟု နည်းတူပင်ဆို၏။ ကစ္စာယန သာရ၌လည်း။-

"ဘာဝေ ကမ္မနိ ကိစ္စာ,ဟု၊ ခ,တ္တာ ပိ ပစ္စယာ ကထာ။
အညတ္ထာ,ပိ ကွစိ ကိစ္စာ၊ ယု တု သဗ္ဗမ္မိ သာဓနေ။"

ဟု နည်းတူပင်ဆို၏—ကိစ္စာ,ကိစ္စ-ပစ္စည်းဘို့သည်။ ဘာဝေ၊ ၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မနိ၊ ၌လည်းကောင်း။ သိယုံ၊ ကုန်၏။ ခ-တ္တာ၊ခ-အနက်ရှိကုန်သော။ ပစ္စယာပိ၊ တို့သည်လည်း။ တထာ၊ ထိုကိစ္စ-ပစ္စည်းအတူ ဘော,ကံ-အနက်၌။ သိယုံ၊ ကုန်၏။ ကိစ္စာ၊ တို့သည်။ အညတ္ထာပိ၊ ဘော,ကံမှ တစ်ပါးသော ကတ္တား-စသော အနက် ငါးပါးတို့၌လည်း။ သိယုံ၊ ကုန်၏။ ဤတိ၊ သို့။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ အာဟု၊ ဆိုကုန်၏။ ယု တု။ ယု-ပစ္စည်းကား။ သဗ္ဗမ္မိ သာဓနေ၊ အလုံးစုံ သာဓန ခုနစ်ပါး၌။ ဘဝေ၊ ၏။

သက္ကတ ဗျာကရဏ်း။ ။ကွမ်းများ၌လည်း ကိစ္စာ,ကိစ္စ,တ္ထ-ဘော,ကံအနက် ၌ပင် စီရင်။ ။'ကျွ် သဒ်-ဒု-သုသု ခလ်' ပါဏိနီ။ ၃-၃-၁၂၆။ ။'ကရဏ, ဓိကရဏ,မီတိ နို ဝတ္တံ၊ ကျွ် သဒ်-ဒုသ်-သု ဇာစ္စေတေသု ဥပပဒေသု ကိစ္စာ-ကိစ္စ, တ္ထေသု ဓာတုတော ခလ်,ပစ္စယော ဘဝတိ၊ ကိစ္ဆံ ဒုခံ၊ တံ ဒု-နိဝေသနံ၊ အ-ကိစ္ဆံ သုခံ၊ တံ ဇာတရ ဝိနသနံ သမ္ဘဝတာ၊ ကျွ် သ,ကွာရော ဘဝတာ ကဒ္ဒေ၊ ဒု ကွာရော၊ သု-ကရော'ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'သေသေ ဒု-ကွ-သုခ,တ္ထေသု ဥပ-ပဒေသု ခလ် ဘဝတိ,ဘာဝေ ကမ္မနိ စ၊ ကိစ္ဆေ ဒု,ကွာရော ကဒ္ဒေ၊ ဘဝတာ၊အ-ကိစ္ဆေ ကျွ် သ,ကွာရော, သု-ကရော' သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ။ ။'ကျွ် သဒ်-ဒု-သုဟိ ခလ်။ ။ကျွ်

http://www.dhammadownload.com

သဒ်-သဒ္ဒါ.ဒီဟိ ပရေ ခလ် ဘဝတိ၊ ဤသ.ကွာရော ကဒ္ဒေါ ဘဝတာ၊ ဒု-ကွာရော့ သု-ကရော' စန္ဒ ဝုတ္တိ၊ ၁-၃-၁၀၃။ ။ဤ'သဒ်-ဒု သုသု ကိစ္စာ.ကိစ္စ.ထွေသု ခလ်'၄-၅-၁၀၂။ ။ကိစ္စံ ဒုခံ ဒု-အတ္ထော၊အ-ကိစ္စံ သုခံ, ဤတရ ထွော၊ ထွေ ဥပ-ပဒေသု ကိစ္စာ.ကိစ္စ.ထွေသု ဓာတုတော ခလ် ဘဝတိ ဘာဝေ, ကမ္မနိ စ။ ဤသံ အနာယာသေန ကရီယတော-ဤသ.ကွာရော ကဒ္ဒေါ ဘဝတာ ဒုခေန အာယာသေန ကရီယတေ-ဒု.ကွာရော၊ သုခေန အနာယာသေန ကရီယတေ သု-ကရော' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ကရဏ.မိကရဏ.မီတိ ဘာဝ-ကမ္မေသု ကိစ္စ-ထွ-ခလ.ထွာ' ဤတိ ခလော အတ္ထန္တရေ ဝိဓေနတော ဤသံ ဤစ္စသာ ဝိဝရဏံ ယတနေန အနာယာသေန သုခေနာ.တျတ္ထော' ဝုင်းပဋိကာ။ ။ဩ-ဥ်ကား ကတ္တရိ-သဒ္ဒါ လိုက်သည်-ဟု 'ကတ္တရိ.ဂ္ဂဟဏ.မီဟာ နုဝတ္တတေ' ဟု ဆို၏။ ဆိုခဲ့ပြီး စကား များနှင့် ဆန့်ကျင်ရှိ ဆင်ခြင်ရန်ရှိသည်၊

ပုံစံဥ်ရှင်းချက်။ ။'ဤသံ သယနံ-ဤသ-သာယော၊ ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန အာယာသေန သယနံ-ဒု.သာယော၊ သုခေန အ-ကိစ္ဆေန အနာယာသေန သယနံ-သုသတော၊ ဘဝတော' 'ဘာဝသာဓနလုပ်။ ဘာဝေ ပိ ကတ္တစိ ပုလ္လိင်' ဤစ္ဆန္ဒိ သဒ္ဒ သတ္ထ ဝိဒူ' ဟူလို့။ ။သု သာယော-ဟ သာ-ဒွေဘော်နှင့်ရှိကြ၏၊ သု-ဥပသာရ နောင် ဒွေဘော်ရောက်ရာ ဌာနမဟုတ်၍-မလို့။ ။ဤသံ ကရီယတိ.တိ-ဤ သကွရံ, ကမ္မံ ဘဝတာ၊ ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန အာယာသေန ကရီယတိ.တိ.ဒု.ကွာရံ, သာခုနာ' ပါပံ၊ 'သုခေန အ-ကိစ္ဆေန အနာယာသေန ကရီယတိ.တိ-ကရံ,သာခုနာ သာခုံ ကမ္မသာဓနလုပ်။ 'သု-ကရံ သာခုနာ သာခုံ၊ သာခုံ ပါပေန ဒု.ကွာရံ။ ပါပံ ပါပေန သု-ကရံ၊ပါပ.မရီယေတိ ဒုကွာရံ'ဓမ္မပဒအတ္ထဝဏ်။ ။'ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန အာယာသေန ဘရီယတိ.တိ-သု-ဘရော,အ-ပ္ပိစ္ဆော'၊ 'ဒု.ဘ္ဘရဘာယ ဒု.ဓ္မပါ သတာယ မဟိစ္ဆတာယ-သု-ဘရတာယ-သုပေါသတာယ အပ္ပိ.စ္ဆသ' ပထမ ပါရာဇိက သုဇိန္ဒဝတ္ထု။ ။'ဒုက္ခေန ရက္ခိတဗ္ဗ.နှိ်-ဒု.ရက္ခံ'ဇိတ္တံ' 'ဖန္ဒန်-စပလံ စိတ္တံ၊ ဒု.ရက္ခံ ဒု.နိ္ဒဝါရယိ' ဓမ္မပဒ-စိတ္တဝဏ်။ ။'သုခေန အ ကိစ္ဆေန ပဿိဘဗ္ဗ.နှိ်.သု-ဒသံ, ပရ ဝဇ်ံ၊ ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန ပဿိဘဗ္ဗ.နှိ်-ဒု.ဒသံ အတ္ထဝဇ်ံ'။ သု-ဒသံ ဝဇ္ဇ.မညေသ်၊ အတ္တနော ပန ဒု.ဒ္ဒသံ' ဓမ္မပဒ-မလဝဏ်။ ။'ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန ပဿိဘဗ္ဗောတိ-ဒု.ဒ္ဒသော, ခမ္မော၊ ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန အနုပုဗ္ဗိအဗ္ဗော.တိ ဒု.ရနု ဗောဓော' ခမ္မော, စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ 'အဓိဂတော ခေါမျာ.ယံ ခမ္မော ဂမ္ဘီရော ဒု.ဒ္ဒသော ဒု.ရနုဗောဓော' မဟာပဒ္ဓ-မဟာနိဒ္ဒကာ-ဗြဟ္မယာစနကထာ။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ဤသသယော-ကို၊ ဤသံ-သဒ္ဒ.ပ-ပဒ, သိ-တည်။သိ.သည်။ သယော၊အိပ်ခြင်း-၌-၏။ ဤသံ ဒု သု ဟိ ခ, ဤသုတ်ဖြင့် ဤသံနိပါတ်ရှေးရှိသော ဓာတ်မှနောက်၌ ဘောအနက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဤသံ-သိ+ခ) ကွစိ ဓာတု=

http://www.dhammadownload.com

၅၆၁–ဣစ္ဆ,ထ္ထေသု သမာန-ကတ္တုံကသု ဘဝေ-တုံဝါ။ ။သမာန ကတ္တု ကေသု၊ တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော။ ဣစ္ဆ,ထ္ထေသု၊ ဣစ္ဆာ-အနက်တို့သည်။ ဝါ-ဣစ္ဆာ-အနက်ရှိသောဓာတ်တို့သည် သန္တေသု၊ ရှိကုန်လတ်သော်။ တဝေ တုံ ဝါ၊ တဝေ-ပစ္စည်း, တုံ-ပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သမာန-ကတ္တု ကေသု၊ကုန်သော။ ဣစ္ဆ,ထ္ထေသု၊ကို့သည်။ ဝါ-တို့သည်။ သန္တေသု၊ကုန်လတ်သော်။ သဗ္ဗ-ခာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေါဠ်။ သဗ္ဗ-ကာလေ-ဠ်။ ကတ္တရိ၊ဠ်။ တဝေ တုံ ဣစ္ဆေဘေ ပစ္စယာ။ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပုညာနိ၊ကောင်းမှုတို့ကို။ ကာတဝေ၊ ပြုတတ်ဖို့ရာ။ သဒ္ဓမ္မံ၊သူတော်ကောင်းတရားကို။ သောတုံ၊နာတတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္ဆတိ၊အလိုရှိ၏။

သုတ်ကြီးဖြင့် အနုဗန် ခ-ကိုခေျ။ (ဣ သံ-သိ+၊) အညေသု စ=အစသရ ဣ-ကို၊ ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ဧ-အယ,=ဧ-ကို၊ အယ-ပြု၊ (ဣ သံ-သ်+ယ်+၊=ဣ သံ-သယ)သ်+အ၊ ယ်+အ-ကပ်။ ပရသ္မာ ဒွေဘာဝေါ=သ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် သာ-ပြု၊ (ဣ သံ-သာယ) ကွစိ ဓာတု=သ-ထက် နိဂ္ဂဟီတ်ကိုခေျ၊ (ဣ သံ,သာယ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သ်က်၊ ဩ်-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒုသာယော ဒု ပုဗ္ဗ, သိ+သယော၊ ၏။ ဣ်သုတ်ဖြင့် ဒု-ဥပသာရ ရှေးရှိသောဓာတ်မှနောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒု-သိ+ခ) နည်းတူ။ ။သု-သယော-သု-ပုဗ္ဗ,သိ+သယော၊၏။ဣ်သုတ်ဖြင့် သု-ဥပသာရ ရှေးရှိသော ဓာတ်မှနောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊ (သု-သိ+ခ) နည်းတူ၊ သ-ကို ဒွေဘော် မပြုရသည်သာ ထူး၏။ ။ဣ သ-ကရ-ဣ သံ သဒ္ဒ္ဓု.ပ-ပဒ, ကရ+ကရတော်၊၏။ ခေျ။ ဣ်သုတ်ဖြင့် ဣ်သံ-နိပါတ်ပုဒ် ရှေးရှိသော ကရ-ဓာတ်မှနောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဣ သံ,ကရ်+ခ) ခ နိဂ္ဂဟီတ်,တို့ကိုခေျ၊ က-ကို ဒွေဘော်ပြု-စီရင်။ ။ဒုက္ကရံ-ဒု-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရတော်၏။ သု-ကရံ-သု-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရတော်၏။ ခ-သက်၊ ခေျ၊ (ဒု-ကရ+၊=ဒုက္ကရ။ သု-ကရ+၊=သု-ကရ) က-ကို ဒွေဘော်ပြု-စီရင်။

၅၆၁–စတု,ပုဗ္ဗ, ဝိဓိသုတ်။ ။'သမာန-ကတ္တု ကေသု တုမှန်' ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၅၈။ ။'ဣစ္ဆ,ထ္ထေသု သမာန-ကတ္တုကေသု တုမံ' ကာတန္တ၊ ၄-၅-၁၀၆၊ ။ဣစ္ဆ,ထ္ထေသုသမာန-ကတ္တုကေသု-တုမုန်' အာသုဗောဓ၊ ဂ၂၃။ ။တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တစ်ခုတည်းသော ကတ္တားရှိကုန်သော ဣစ္ဆာ-အနက်ရှိသော ဓာတ်တို့သည် ရှိကုန်လတ်သော်။ ဝါ-ဣစ္ဆာ-အနက်ရှိသော ဓာတ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန်လတ်သော်၊ ဝါ-ဣစ္ဆာ-အနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏ အယှဉ်လိုလို ဖော်ပြ ဟောကြားရာ ဓာတ်တို့မှနောက်၌ တဝေ, တုံ-ပစ္စည်းသက်-စီရင်။ ။'ကာမ.ပွဝေဒနေ' ဓါတ္တိက။ 'ဣစ္ဆာ.ထ္ထော.ပ ပဒေ ကာမ.ပွဝေဒနေ' သံခိတ္တ-သာရ-ဋီ။ ။ထိုတွင် တဝေ-ပစ္စည်းကား ဣစ္ဆ,ထ္ထ-ဌ်သာမဟုတ်၊ တဗ္ဗ.ပွစ္စယတ္ထ-ဌ်လည်း စီရင်၏။ 'ဇီဝန္တော ဒေဟံ ဓါနာနံ၊ ယဒိ တေ အတ္ထိ ဒါတဝေ' ဘူရိဒတ္တ ဇာတ်။ ဣ်ဌ် တဝေ-ပစ္စည်းသည် တဗ္ဗ.ပွစ္စယတ္ထဌ်သက်၏။ 'ဒါ တဝေ၊ ဒါတဗ္ဗ၊

http://www.dhammadownload.com

ပေးဖွယ်တည်။ ယဒိ အတ္ထိ၊ အကယ်ရှိအံ့၊ ဒေဟိ၊ ပေးလှူလော'။-ပေး။ 'တတ္ထ ဒါတဝေ.တိ ယဒိ ဒတ ကိဉ္စိ ဒါတဗ္ဗံ အတ္ထိ ဒေဟီးတိ' အဋ္ဌကထာ။ 'ပရိဖန္ဒတိ-ဒံ စိတ္တံ၊ မာရဓေယ္ယံ ပဟာတဝေ-ပဟာတဗ္ဗံ'ဓမ္မပဒ-စိတ္တဝဂ်။ 'အပရော နယော. ဣဒံ မာရဓေယ္ယံ ကိသေသဝန္ဒံ အ-ဝိဇဟိတ္ဘာ ဌိတံ စိတ္တံ, သော ဝါရိဇော ဝိယ ပရိဖန္ဒတိ၊ တသ္မာ မာရဓေယ္ယံ ပဟာတဝေ-ယောနကိလေသ ဝဋ္ဋ သခ်ါတေန မာရဓေယ္ယေ နေ.ဝ ပရိဖန္ဒတိ၊ တံ ပဟာတဗ္ဗန္တိ' အဋ္ဌကထာ။

သမာနကတ္တား-တူသော ကတ္တား-ဟူသည်၊ ပြုသောသူလည်း အလိုရှိသော သူပင်၊အလိုရှိသူလည်း ပြုသောသူပင်ဖြစ်၍၊ ခြားပြတစ်ပါး အခြားမရှိသောကြောင့် ကတ္တားတူကြသည်။ တစ်နည်း-'သော ဘတ္တံ ဘောတ္တုံ ဣစ္ဆတိ'၌ ဘောတ္တုံ, ဣစ္ဆတိ-ကြိယာနှစ်ခု၏ကတ္တားကား သော-ဟူသောကတ္တားတစ်ခုတည်းပင်ဖြစ်၍၊ ကတ္တားတူကြသည်။ ဝါ-ဘောတ္တုံ ကြိယာ၏အရ, စားတတ်သူ-ဟူသည်လည်း၊ သော-ဆိုသူလူခြုပ်ပင်။ ဣစ္ဆတိ-ကြိယာ၏အရ, အလိုရှိသူ-ဟူသည်လည်း၊ သော-ဆိုသူ လူခြုပ်ပင်ဖြစ်၍၊ ကြိယာနှစ်လုံး၏ ကတ္တားမှာ လူခြုပ်တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တားတူကြသည်။ သမာန ကတ္တုကဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။'ဣစ္ဆတိ ဘောတ္တုံ.မိတိ ယော အတြ ဣစ္ဆတိ သော ဧဝ ဘုဉ္ဇတိ.ပိဟောတိ.တိ.ဟ သမာန 'ကတ္တု-ကတ္တာ'ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိနျာသ။ ။'ဣစ္ဆ.ထ္ထ ယော ကတ္တာ၊ သော ဧဝ'ယဒျ.ပိ၊ ဘုဇ-ဓာတု.ထ္ထ.ဿာပိ ဘဝတိ၊ တ.ဒေဝ ဣစ္ဆ.ထ္ထဿ ကေ-ကတ္တုကတာ၊ဣစ္ဆတိ ဘောတ္တု.မိတိ ကြိယာဒ္ဝယဿ ဧကော ဧဝ ကတ္တာ' သံခိတ္တသာရ-ဋီ။

တဝေ,တုံ,တုနာ-ဒိ.ဝိသယတ္ထ-ဤပစ္စည်းများသည် ကစ္စည်း, ဉာ, ရ္ဟ, တို့အလို ၅၅၇-သုတ်မှ ကတ္တရိ သဒ္ဒါလိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ 'ကတ္တရိ ကိတ်' ဟူသည်နှင့်အညီ ကိတ်-ပစ္စည်းများဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ကာလသုံးပါးငယ် ကတ္တားဥဿာ ဖြစ်ကုန်၏။ သက္ကတ-ကဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ကား အနာဂတ်ကာလ ဘော-အနက်၌သာ စီရင်ကုန်၏။ 'တုံ ဘာဝေ ကြိယာယံ တ.ဒတ္ထာယံ၊ ၁-၃-၆။ ။ဘဝိဿတိ အတ္ထေ ဝတ္တမာနတော ကြိယ.ထ္ထာ ဘာဝေ တုံ ဘဝတိ,ကြိယာယံ တ.ဒတ္ထာယံ ပတိယမာနာယံ၊ ပတ္တုံ ဝဇတိ' စန္ဒဝုတ္တိ။ ။'တုံ တ.ဒတ္ထာယံ ဘဝိဿတိ။ ။ဓာတုဟော ဘဝိဿတိ ကာလေ တုံ ပစ္စယော တ.ဒတ္ထာယံ ကြိယာယံ ဂမျမာနာယံ၊ ဂုဠ္ဠံ ဘောတ္တုံ ဝဇတိ၊ ဗျာကရဏံ ပဋိတုံ ဣစ္ဆတိ' သိဒ္ဓန္တစန္ဒိကာ။ ။'ကြိယတ္ထာယံ ကြိယာယံ ဥပ-ပဒေ ဘဝိဿတိ အတ္ထေ ဓာတုတော-ဘာဝေ တုံ ပစ္စယော ဘဝတိ' ၎င်း-သုဗောဓိနီ-ဋီ။ ။'ကြိယတ္ထာယံ တုံ ဘာဝေ ဘဝိဿတိ၊ ၄၈၁။ ။ကြိယ.တ္ထော ကြိယာ ပယောဇန.မတ္ထော ယဿ၊ တသ္မာ ဓာတုတော ဥတ္တရေ ဘာဒေ ဘဝိဿတိ ကာလေ တုံ ဘဝတ်၊ ဘောတ္တုံ ဝဇတ်' သံခိတ္တသာရ။ ။သော ဧဝ အတ္ထော ယဿ သာ.တ.ဒတ္ထာ

http://www.dhammadownload.com

တဿံ၊ ဘတ္တာမျှော်က-ာစန-ာန်ံ၊ ဓာတုမှာ ဘဝိဿတိ ကာလေ တုံ-ပစ္စယောဘာဝတီ, ယဿ ဓာတ္ဝ်းထ္ထဿ အင်္ဂေတုံ-ပစ္စယော ဟောတိ၊ သောဧဝ အတ္ထော ပယော-ဇနံ ယဿာ သာ၊ တဿံ တဿ သမ္ပန္နံ့ထ္ထ ဝါစိကာယံ တပ္ပယောဇိကာယံ ကြိယာယံ ဝါစ္စ မာနာယံ သတိ ယံ ဘောတ္ထုံ ဝဇတိ၊ အတြ ဘုဇ-ဓာတ္ဝ်းထ္ထ ပယောဇိကာ ဝဇတိ ကြိယာ ပယုဇ္ဇတေ' သာရသ္ဝတ-ဋီ။ ။မောဂ္ဂလ္လာန် ဆရာလည်း သက္ကတ ကျမ်းများအတူပင်-စီရင်၏။ ။'တုံ-တာယေ-တဝေ ဘာဝေ ဘဝိဿတိ ကြိယာယံ တ-ဒတ္ထာယံ' ၅၆၁။ ။ဇာလိနီ-ဆရာကား 'ကိံ မဟာကာတုံ သက္ကာ'ဟူသော ခန္ဓဝိဘင်းပါဠိတော်ကိုထောက်၍၊ ဘော, ကံ,ကတ္တား-သုံးပါဌ်ပင် စီရင်၏။

'တဝေ တုံ-တုန-တ္ဝာန-တ္ဝာ၊ ဘာဝေ ကတ္တရိ ကမ္မနိ။
ဘာဝေ ယေ၊ဝ-တု-အည.ထ္ထ၊ ဟောန္တိ,တိ ပရိဒီပယေ၊' ဇာလိနီ

တဝေ-တုံ-တုန-တ္ဝာန-တ္ဝာ၊ ပစ္စည်းဘို့သည်။ ဘာဝေ၊ ဦလည်းကောင်း။ ကတ္တရိ၊ ဦလည်းကောင်း။ ကမ္မနိ၊ ဦလည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အညတ္ထ၊ သက္ကတ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းတစ်ပါးတို့ဦကား။ ဘာဝေယေ.ဝ၊ဦသာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဤတိ၊ သို့၊ ပရိဒီပယေ၊ ပြုရာ၏။

ဝါ-သဒ္ဒ-ထ္ထဝါ-သဒ္ဒါ၊ ဥာ-အလို ဒုတိယထ္ထ သမ္မိဏ္ဏန။ ပထမ ဓာဝေ-ပစ္စည်း၌။ ဒုတိယ တုံ-ပစ္စည်းကို ပေါင်းသည်။ ။ဗာ-အလို တာယေ-ပစ္စည်းကို ဆည်းသည်။ ဝါ-သဒ္ဒ ဖြင့် တာယေ-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟူလို၊'ကတ္တာယော ဤစ္ဆတိ' ပုံစံ-"ကတ္တာယေ၊ ပြုတတဲ့ဖို့ရာ၊ ဤစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။-ပေး။ 'အလ.ဥိ တေ ဇဂ္ဂိတာယေ၊ မမံ ဒ်သ္ဝာန ဒေဒ်သံ' ပဠက-ကဲပေါတဇာတ်။ 'ကော တာဒီသံ အရဟတိ ခါဒိတာယေ" တိ'သ.ဧယဒိသဇာတ်။ 'ဤခာ.ဂတာ ပုစ္ဆိတာယေ.မှ ပဥ္ဉေ' ဝိသတိ-သရဘင်္ဂ-ဇာတ်၊ (ပုစ္ဆိတာယေ+ဧမှ)။

ပါဠိပုံစံကား—'ကထံ နု အာဘိဝါဒေယျ၊ အာဘိဝါဒါပယေ တဝေ'ဓိဓ္ဓရဇာတ်။ 'ဥပေတဲ တနု တာဏာယ၊ သရာနံ ပဋိဟန္တ္ဝေ' မဟော်ဇာတ်။ 'နံ တုံ့ အရဟသိ တာတ၊ အ-ဘက္ခံ ဘက္ခယေ တဝေ'အသိတိ-သုတသောမဇာတ်။ 'အာဂတော.သ္မိ မဟာရာဇ၊ စာဝ ပါဒါနိ ဝန္ဒိတုံ' မဟော်ဇာတ်။ 'သဒ္ဓမ္မံ သောတု-ကာမေ တေ၊ သမ္မ|ဒ္ဓ.မုပသက်မုံ' သာရိပုတ္တ.တ္ထေရာ.ပဒါန်။ 'ယော ပုဗ္ဗေ ကရဏီယာနိ၊ ပစ္ဆာ သော ကာတု.မိစ္ဆတိ' ကေ-ဝရဏဇာတ်။ 'အ-ဟန္တ္ဝာရ မဟန္တ္ဝာရံ၊ ယော နရော ဟန္တု.မိစ္ဆတိ'ပဋိက-သာလိယဇာတ်။ 'ဝိဇေတုံ ပထဝိ ဤမံ'။ 'ကတ္တု ဇာနာတိ ခတ္တိယ' တိ'သ-သမ္ဘဝဇာတ်။ 'နံ ဟိ ခမ္မံ အ-ဓမ္မေန၊ အဟံ ဝဓိတု.မုဿဟေ' မဏ္ဍာသ-ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ကာတဝေ-စသောပုံစံတို့၌၊ ဉာ-အလို နာမ်မင့်ရသောကြောင့် ဝိဘတ်သက်ရန်မလို၊ ။ရှု,နိ,နာ-ဆရာတို့အလို, တဒ္ဓိတ=သုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် နာမ်ငဲ့၍ ဝိဘတ်သက်ရကုန်၏။ ထိုတွင် နိ,နာ,တို့အလို သမ္မဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်၍၊ ၂၂၃-သုတ်၌ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ချေပစ်ရမည်-ဟူ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌လည်း၊ စတုတ္ထီဝိဘတ် ချေပစ်ရကြောင်းကို ဘေဒစိန္တာ၌–

"တ-ဒတ္ထေ နာဂတော ဘာဝေ၊ တာယေ တုံတ္ဟာ.ဒယော တယော။
စတုတ္ထီယာ တ.ဒန္တေဟိ၊ မောဂ္ဂလာနမ္ဟိ လောပဟာ။"

ဟု ဆို၏-ဘ.ဒတ္ထေ။ တ.ဒတ္ထ သမ္မဒါန်ဖြစ်သော။ အနာဂတော၊ အနာဂတ် ဖြစ်သော။ ဘာဝေ၊ ဘောအနက်၌။ ကာယေ-တုံ.တ္ဟာ.ဒယော၊ တာယေ, တုံ, တဝေ-ဟူကုန်သော။ တယော၊ သုံးပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တို၊ ကုန်၏။ တ.ဒန္တေဟိ၊ တို့ပစ္စည်းများဆုံးသော ပုဒ်တို့မှ နောက်၌။ စတုတ္ထီယာ၊ စတုတ္ထီ-ဝိဘတ်၏။ လောပဟာ၊ ကြေသည်၏အဖြစ်ကို။ မောဂ္ဂလာနမ္ဟိ၊ မောဂ္ဂလာန်ကျမ်း၌။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်၏။ ။('အာဒိ-သဒ္ဒေန တဝေ-ပစ္စယံ သင်္ဂဏှာတိ'ဒီပနီ)။ ။တုံ-ယာယေ-တဝေ ဘာဝေ ဘဝိဿတိ ကြိယာယံ တ.ဒတ္ထာယံ'ဟူ၍သာ မောဂ္ဂလ္လာန်ကျမ်း၌ ဆိုသည်။ စတုတ္ထီကျေကြောင်းကို မဆိုတကား-ဟူမူ။ ။'တရဏာယ ဂစ္ဆတိ-ကာတုံ ဂစ္ဆတိ'ဟု စတုတ္ထီဝိဘတ်နှင့်ဖွင့်ပြသော ပုံစံကိုမြင်သောကြောင့်ဆိုသည်–ဟူလို။ ။"ကရ+ကရဏေ။ ကရဏာယ တာတုံ 'တုံ တုန တပ္ပေသုဂါ'တိ ကမ္မဿ ကာ၊ ပုဗ္ဗဿရ လောပေါ၊ တ.ဒတ္ထေ စတုတ္ထီ၊ တုံ, တာယေ, တဝေ.ပစ္စယန္တာနံ သဘာဝတော အ-သခ်္ဂတ္တာ'အ-သခ်္ဂေဟိ သဗ္ဗာသ.နွိ' စတုတ္ထီယာ လောပေါ" မောဂ္ဂလ္လာန.ပဋိကာ။ ။သင်္ကတ ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ကား ဝိဘတ်သက်၍ ချေပစ်ရသည်-ဟုသာဆို၏။ ဘယ်ဝိတိတ်ကျေသည်-ဟု သေချာစွာမဆို။ ။"တုမန္တာ.ဒီနံ ကံ,ဒန္တတ္တာ နာမ သညာယ ဝိဘတ္တျုပ္ပတ္တိ 'အဗျယတော ဝိဘတ္တိ' ဣစ္စနေန ဝိဘတ္တိလောပေါ.တိ ဗောဇ္ဈ"သဒ္ဒတ္ထ ရတ္နာ။ ။ရူ-ဗာဒ္ဓိကာ ဆရာတို့ကား ပထမာသက်ကုန်၏။ နီတိ-ဆရာကား၊ တ္ဝာ-ပစ္စယန္တ ပုဒ်များကဲ့သို့ ထိုက်သည့် အားလျော်စွာ ပထမာ စသည်သက်ကုန်၏။ ။ပြည်-ဆရာတော်ကား တဝေ, တုံ-ပစ္စည်းတို့သည် သမ္မဒါန်ကို ထွန်းသည်-ဟု၏။ တဝေ, တုံ-ပစ္စယန္တ ပုဒ်များကား သမ္မဒါန်-ဟုဆိုလိုသည်၊ သို့အတွက် တဝေ, တုံ-စသော ပစ္စည်းတို့သည်၊ ကတ္တားနှင့်တကွ သမ္မဒါန်ကိုထွန်းသည်ဟု နှလုံးပိုက်တော်မူ၍ 'သောတုံ၊နာတတ် ဖို့ရာ။ ကာတုံ၊ ပြုတတ်ဖို့ရာ။ ဣစ္စတိ၊ ၏။'ဟု တုံတေးဆရာတော်ဘုရား မြန်မာပြန်ဆိုတော်မူသည်။

ချုပ်တွက်ပုံ။ ။ကာတဝေ-ကို၊ ကရ-တည်း။ ကရ၊သည်။ ကရဏေ၊ ၌-၏။ ချေ။ ဣစ္စေတ္ထသု သမာန ကတ္တုကေသု တဝေ-တုံ ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ကတ္တားအနက်၌ တဝေ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တဝေ) တဝေ တုန္နာ,ဒီသု

http://www.dhammadownload.com

၅၆၂-အရဟ-သက္ကာ-ဒီသုစ။ ။အရဟ-သက္ကာ.ဒီသု၊ အရဟ-အနက်,သက္က။ အနက်စသည်တို့သည်၊ သန္တေသု၊ရှိကုန်လတ်သော်၊ တုံ စ၊ တုံ-ပစ္စ်ည်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အရဟ-သက္ကာ.ဒီသု၊ ကုန်သော။ အတ္ထေသု၊တို့သည်၊သန္တေသု၊ ကုန်လတ်သော်။ သဗ္ဗာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တုံ-ပစ္စယော စ၊ သည်လည်း။ (စ-ရွေ့,ထိုင်၊ အဋ္ဌာန ပယုဂ်တည်း)။ ဟောတိ၊၏။ ။တံ၊ ထို သီလ,သုတ,ဂုဏ် ကြွယ်ဝသောသူကို။ နိန္ဒိတုံ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်းငှာ။ အရဟတိ ထိုက်ပေအံ့နသည်း။ ဓနေနဝါ၊ ဥစ္စာ တံစိုး, လက်ဆောင်ဆိုးသဖြင့်လည်း။ ဧတံ၊ အောင်နိုင်ဖို့ရာ။ နှ သက္ကာ၊ မတတ်နိုင်ကောင်း။ (နှ တတ္ထ ဟတ္ထီနံ ဘုမိ၊ နရထာနံ နှ ပတ္တိယာ။ နှ စာ.ပိ မန္တ-ယုဒ္ဓေန၊ သက္ကာ ဧတံ ဓနေန ဝါ' ကောသလ သံယုတ်၊ ပဗ္ဗတူ ပမသုတ် ဂါထာ၊ 'နှ စာ:ပိ မန္တ-ယုဒ္ဓေန'မှ-နှ-ကိုယူ၍ 'နှ သက္ကာ'ဟု ယှဉ်ပေး။) ဧဝံ၊တူ။ အညေပိ၊ တို့ကိုလည်း။ ယောဧေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ကာ=သုတ်ဖြင့် တဝေ-ပစ္စည်းကြောင့် ဂရ-ဓာတ်ကို ကာ-ပြု၊ (ကာ+တဝေ= ကာတဝေ) တဒ္ဓိတ=၌, စ၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။သောတုံ-သုံ+ သဝဏ္ဏ၊ နာကြားခြင်း၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် သု-ဓာတ်မှနောက်၌ ကတ္တားအနက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊(သု+တုံ)အညေသု စ=အစသရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (သ်+ဧ-ဂ+ တုံ=ဧသောတုံ) တဒ္ဓိတ=၌, စ၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၆၂-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုဏ်။ ။အရဟ, သက္က-စသော အနက်တို့၌ တုံ-ပစ္စည်း သက်၊ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် သဗ္ဗ, အနုစ္ဆဝိက, အနုရူပ, ယုတ္တ, ကာလ, သမယ, ဝေလာ-စသော သဒ္ဒါတို့ကိုယူ။ ။'ကာတုံ တဗ္ဗော အနုစ္ဆဝိကော' အနုရူပေါ' ယုတ္တော,ကာလော,သမယော,ဝေလာ,ပုံစံ။-ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ ဘဗ္ဗော၊ထိုက်၏။ အနုစ္ဆဝိကော၊လျောက်ပတ်၏။ အနုရူပေါ၊လျော်၏။ ယုတ္တော၊ သင့်၏။ ကာလော၊ အခွင့်ရောက်ပြီ။ သမယော၊ အချိန်တန်ပြီ။ ဝေလာ၊ အခါတိုင်ပြီ-ပေး။ ။နို-၌ ကား၊ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် အနုရူပ,ယုတ္တ,လဘတိ,ဝဋ္ဋတိ,ကပ္ပတိ-စသော အနက်တို့ ကိုယူသည်။ ။မောဂ္ဂလ္လာန်၌ကား ဇာနာတိ, ဂိလာယတိ,ဃဋ္ဋတိ-စသော အနက် တို့ကိုယူ၏။ ဇာနာတိ ဘောတ္တုံ၊ ဂိလာယတိ ဘောတ္တုံ၊ ဃဋ္ဋတေ ဘောတ္တုံ၊ အာရဘတေ ဘောတ္တုံ၊ လဘတေ ဘောတ္တုံ၊ ပက္ကမတိ ဘောတ္တုံ၊ ဥဿဟတိ ဘောတ္တုံ၊ အရဟတိ ဘောတ္တုံ၊ အတ္ထိ ဘောတ္တုံ၊ ('ပစ္စ.ဂ္ဂန္ထုံဗလံ နတ္ထိ၊ ဇဝေါ နတ္ထိ ပလာယိတုံ' သိရမဏ္ဍ.တ္ထေရ ဂါထာ။)'ဝိဇ္ဇတိ ဘောတ္တုံ၊ ဝဋ္ဋတိ ဘောတ္တုံ၊ ကပ္ပတိ ဘောတ္တုံ' စသည် ပုံစံ။

သက္ကတဗျာကရဏဏ်း-ကျမ်းမျာ:၌ကား၊ 'သက-ဉာ ဂလ-ဃဋ္ဋ.ရဘ-လဘ၊ ကမ-သဟ.ရဟာတ္ထ၂.တ္ထေသု' ဟု သုတ်တည်း၏။ ပါဏိနီ၊ ၃-၄-၆ ။ ။ 'သက၁.ဒီသု.ပ-ပဒေသု အဿတ္ထ၂.တ္ထေသု၀ါ ဓာတုမတ္တာ တုံ-ပစ္စယော ဘ၀တိ

http://www.dhammadownload.com

ကရိယ.ထ္ထောပ-ပဒ-ထ္ထော.ယ.မာရမ္ဘော၊ သက္ကောတိ ဘောတ္တုံ၊ ဇာနာတိ ဘောတ္တုံ၊ ဂိလာယတိ ဘောတ္တုံ၊ ဃဋ်တေ ဘောတ္တုံ၊ အာရဘတေ ဘောတ္တုံ၊ လဘတေ ဘောတ္တုံ၊ ပက္ကမတေ ဘောတ္တုံ၊ သဟတေ ဘောတ္တုံ၊ အရဟတိ ဘောတ္တုံ၊ အတ္ထိ ဘောတ္တုံ၊ ဘဝတိ ဘောတ္တုံ၊ ဝိဇ္ဇတေ ဘောတ္တုံ" ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'သေ ဥပ၊ ပဒေသု ဓာတုတော တုံ ဘဝတိ သက္ကောတိ ဘောတ္တုံ၊ ဇာနာတိ, ဂိလာယတိ, ဃဋ်တေ, အာရဘတေ, လဘတေ, ပက္ကမတေ, သဟတေ, အရဟတိ, အတ္ထိ, ဝိဇ္ဇတေ, ဘောတ္တုံ၊' အာသုဗောဓ။ ။ကာတန္တ-ဥ်ကား'ကာလ-သမယ-ဓေလာ သက္က.ထ္ထေသစ' ၄-၅-၁၁၇။ ဟု သုတ်တည်၍၊ သက္က-ထ္ထဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီး အနက်များကိုရေတွက်၏။ 'တထာ-သက္က.ထ္ထေ သက္ကောတိ ဘောတ္တုံ၊ ပါဂယတိ ဘောတ္တုံ၊ ဇာနာတိဘောတ္တုံ=ပ=အတ္ထိ ဘောတ္တုံ၊ ဝိဇ္ဇတိ ဘောတ်္တုံ၊ကြိယာယံ ကြိယတ္ထာယ.မိတိ တုံ သိဒ္ဓေါ ၈ဝံ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ၊

စ-သဒ္ဒတ္ထ-စ-သဒ္ဒါနိဝတ္တန-တ္ထ၊ တဝေ-ကို နစ်စေသည်-ဉာ။ စာစ်နည်း-အနု ကာန နိဝတ္တ.တ္ထ၊ တုံ-ပစ္စည်းကို ငင်ယူ၍၊ ဝါကို နစ်စေသည်-နီ။ စာစ်နည်း-သမုစ္စယတ္ထ၊ တုယော-ပစ္စည်းကို ဆည်းသည်-ဂရု၊'နသော သက္ကာ န ဟေတုယေ' ပုံစံ။ 'သော' ထိုနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း,လမ်းကောင်းခရီးသည်။ န ဟေတုယေ၊ မဖြစ်ဘဲနေခြင်းငှာ။ နသက္ကာ၊မဖြစ်တန်ရာ' ဟု ဗုဒ္ဓဝံသ မဂဋ္ဌ-အနက်ပေး။ ။ 'ဟေတုယေတ်. ဟိ+ဂတိယံ ကုယော-ပစ္စယော အာဒိ-သ်ာရဿ ဧ-ကာရော။'

ဆောင်ပုဒ်-"အရဟ သက္က၊ သမယ ဝေလာ၊ ဘဗ္ဗာ.နုစ္ဆဝိက၊
နု ရူပတည့်၊ ယတ္တ.ကာလာ၊ ဇာနာ ကဲ့ပတိ၊ လဘတိ-နှင့်၊
ဝဋ္ဋတိ-စလာ၊ များအဘ္ဘာ၊ သက်ပါ, တုံ-ပစ္စည်း။"

ပါဠိပုံစံ-'နိက္ခံ ဇမ္ဗော နဒဿေ.ဝ၊ ကော တု နိန္ဒိတု.မရဟတိ'ဓမ္မပဒ-ကောဓဝဂ်။ 'ထိနံ သဒ္ဓါတု.မရဟတိ' အသီတိ-ကုဏ်ာလဇာတ်။ 'ဗောဒ္ဓု.မရဟတိ အာပဒံ'အသီတိ-စူဠဟံသဇာတ်။ 'ယံ နသက္ကာ နိပါလေတုံ' ဧကာဒသ-ဒသရထဇာတ်။ 'နတေ သက္ကောမိ အက္ခာတုံ' တိ'သ-သမ္ဘဝဇာတ်။ 'အရဟသိ နောဇာနီ တုဟေ ကတာနိ' ဝိသ-သလ္လာတိယဇာတ်။ 'အရဟသိ နံ ယာဒိ-တုယေ တုဓမ်ိ' ဝိသ-လည်းကောင်း။ 'အတ္ထိ ဟေဟိတိ သော မဂ္ဂေါ၊ နသော သက္ကာ နဟေတုယေ။' 'နသက္ကာ တာ ဂဏှေတုယေ' ဗုဒ္ဓဝံသ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။နိန္ဒိတုံ-ကို၊ နိန္ဒ.တည်။ နိန္ဒ၊ သည်၊ ဂရဟာယံ၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌-၏။ ချေ။ အရဟ သက္ကာ.ဒီသု စ, ဤသုတ်ဖြင့် နိန္ဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (နိန္ဒ်+တုံ) ယထာ ဂမ.မိကာရော=နိန္ဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊ (နိန္ဒ်+-ိ+တုံ=နိန္ဒိတုံ)နိန္ဒ်+ဣ-ကပ်၊တဒ္ဓိတ=၌, စ။ နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊ချေ၊ပြီး၏။ ။

http://www.dhammadownload.com

၅၆၃–ပတ္တ-ဝစနေ အလ.မတ္ထေသု စ။ ။အလ.မတ္ထေသု၊ အလံ-သဒ္ဒါ၏ အနက်တို့စွဲ၊ ပတ္တ-ဝစနေ စ၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏-ဟူလော အနက်သည်လည်း။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ တုံ၊ တုံ-မစ္ဆည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အလ.မတ္ထေသု၊ တို့တွင်။ ပတ္တ-ဝစနေ၊ သည်း သတိ၊ သော်။ သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ တုံ ပစ္စယော၊ သည်း ဟောတိ၊ ၏။ ။ဒါနာနိ၊ အလ္လဝတ္ထုတို့ကို။ ဒါတုံ ပေးလှူခြင်းငှာ။ အလ.မေဝ၊ သင့်လျော် လျောက်ပတ်သည်သာလျှင် တည်း။ ပညာနိ ကောင်းမှုတို့ကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ အလ.မေဝ၊ သာလျှင်တည်း။

ဇေတုံ-ဇိ+ဇယော၊ ၏၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဇိ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇိ+တုံ) အညေသု စ, ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု-စီရင်။

၅၆၃–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပရိယတ္တိ-ဝစနေသု အလ.မတ္ထေသု' ပါဏိနီ၊ ၃-၄-၆၆၊ ။အလံ-သဒ္ဒါ၏အနက်သုံးချက်တို့တွင်၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏-ဟူသော ပရိယတ္တအနက်ကို ဟောသည်ရှိသော်။ ဝါ-သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော ပရိယတ္တအနက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ ။အလံ-သဒ္ဒါ၏ အနက်သုံးချက်-ဟူသည် (၁) စာန်ဆာဆင်ခြင်းအနက်၊ (၂) စွမ်းနိုင်ခြင်းအနက်၊ (၃) တားမြစ်ခြင်းအနက်မျှားပင်တည်း။ ''အလံ သဒ္ဒသ အတ္ထာ-အလ.မတ္ထာ၊ ဘူသန 'ပရိယတ္တ' နိဝါရဏာ'' ရှု။ ။ပရိယတ္တ-ဟူသည်လည်း စွမ်းနိုင်, သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အနက်မျှားပင်တည်း။ ။သက္ကတ ဗျာကရဏ်း ကျမ်းများ၌ကား ပရိယတ္တ-ဟူသည် တတ်မြောက်ကျမ်းကျင်, သိမြင် လိမ္မာခြင်းကို ဆိုသည်-ဟူ၏။ ။'ပရိယတ္တော ဘောတ္တု ပဝီဏော ကုသလော-ပဋ္ဌုဋ္ဌစ္စာ.ဒီ' သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ။ ။'ပရိယတ္တော ပဝီဏော ကုသလော ပဋ္ဌဝါ ဘောတ္တု'အာသံဗောဓ။ ။'အရဟ-သက္ကာ.ဒီသု စ,က အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ပြီးကောင်းပါလျက်၊ ဣသုတ်ကို ဆိုပြန်ခြင်းသည်၊ ပတ္တ-အနက်ကို အထူးပြုခြင်း၊ တစ်ပါးသော အနက်တို့ကို နှစ်စေခြင်းငှာ ဆိုသည်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန၊ **တုံ**-ပစ္စည်းကို အထက်သုတ်သို့ မလိုက်ရအောင် ဆွဲငင်သည်။

ပါဠိပုံစံ–အလ.မေဝ ကာတုံ ကလ္လာဏံ၊ ဒါနံ ဒါတုံ ယထာရဟံ။ ပါဏိ' ကာမ-ဒဒံ ဒီသ္ဝာ၊ ကော ပုညံ နု ကရိဿတိ' အကုံရ ပေတဝတ္ထု။ 'ယာဝ-ဇ္ဇီ.ဒံ ဘိက္ခဝေ့အလ.မေဝ သဗ္ဗ-သခ်ါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ၊ အလံ ဝိရဇ္ဇိတုံ၊ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ' နိဒါန၀ဂ္ဂ-ပါဠေယျကသုတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒါတုံ-ကို ဒါ-တည်။ ဒါ၊သည်။ဒါနေ၊ ၏။ ပတ္တဝစနေ အလ.မတ္ထေသု စ, ဣသုတ်ဖြင့် အလံ-သဒ္ဒါ၏အနက်တို့တွင် သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏-

http://www.dhammadownload.com

၅၆၄-ပုဗ္ဗ ကာလေ.က ကတ္တုကာနံ တုန-တ္ဝာနတ္တာ ဝါ။ ။ကေ-ကတ္တု ကာနံ၊ တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော ရွေ-နောက် ကြိယာတို့တွင်။ ပုဗ္ဗ-ကာလေ၊ ရွေကြိယာ၌။ ဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်သော။ ဓာတုမှာ၊ဓာတ်မှ။ပရေ၊၌၊ တုန-တ္ဝာန-တ္ဝာ၊ တုန-ပစ္စည်း, တ္ဝာန-ပစ္စည်း, တ္ဝာ-ပစ္စည်း တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကေ-ကတ္တုကာနံ၊ တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော။ ဓာတုနံ၊ရွေ-နောက် ကြိယာကို့တွင်။ (ဓာတု သဒ္ဒါ ကြိယာဟော ကြံ။ 'ဘာဝေါပိ မာန ဓာတု.တ္ထော၊ ဓာတု.တ္ထော နာမကော ကြိယာ'ဟူလို)၊ ပုဗ္ဗ-ကာလေ၊ ရွေကြိယာ၌၊ (ထည့်-ဝတ္တမာနာ သော၊ ဓာတုမှာ၊ မှ။ ပရေ၊ ၌)။ တုန-တ္ဝာန-တ္ဝာ, လူစွေ.တေ ပစ္စယာ၊ တို့သဖြင့်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏၊ ။ကမ္မံ၊ အမှုကို။ ကာတုန၊ ပြုပြီး၍၊ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ ပုညံ၊ ကောင်းမှုကို။ အကာတုန၊ မပြုကုန်၍။ ကိလိဿန္တိ၊ညစ်သူးကြကုန်၏။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဓမ္မံ၊ တရား၊ သုတ္ဝာန၊ ကြားနာရကုန်၍။ မောဒန္တိ၊ မွေ့လျော် (ဝမ်းမြောက်) ကြကုန်၏။ ဇီတ္ဝာန၊ အောင်ပြီး၍။ ဝသတိ၊ နေ၏။ သုတ္ဝာန၊ ကြားနာရသောကြောင့်၊ ဧတံ၊ ကို အကြံသည်။ အဟောသိ၊ မြစ်ပြီ။ ဣတော၊ ဤမှ၊ သုတ္ဝာန၊ ကြားနာရ၍။ အမုတြ၊ ထိုဘဝ၌။ ကထယန္တိ၊ ဖြေဆိုကုန်၏။ မယံ ဂါတို့ဘည်။သုတ္ဝာ၊ကြားနာရ၍။ဇာနိဿာမ၊ သိရကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ သတ္ထာ၊ တို့၌။ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။

ဟူသော အနက်တို့၌ ဒါ-ခဏ်မှ နောက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒါ+တုံ=ဒါတုံ) တဒ္ဓိတ=၌ စ္ဆ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကာတ=ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုံ) တဝေ တုနာ ဒီသု ကာ=တုံ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကာ-ပြု၊ (ကာ+တုံ=ကာတုံ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၆၄-စတု-ပဉ္စ, ဝိမိသုတ်။ ။'ကေ-ကတ္တုကာနံ ပုဗ္ဗ-ကာလေ' ကာတန္တိ၊ ၄-၆-၃။ ။တူသော ကတ္တားရှိကုန်သော ရွေ-နောက် ကြိယာ နှစ်ခုတို့တွင်၊ ရွေ-ကြိယာဖြစ်သော ဓာတ်မှနောက်၌ တုန, တ္ဝာန, တ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ ။ဝါ-သဒ္ဒါ ဝဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ၊ တုန-ပစ္စည်းကား သက်ရာ နည်းပါးလှသည်-ဟု ပြသည်။ ။'ပုဗ္ဗ-ကာလော နာမ ပုဗ္ဗ-ကာရော၊ ပုဗ္ဗ-ကာရောနာမ ပုဗ္ဗ-ကြိယာ' ဉာ-ဟူရကား၊ ပုဗ္ဗ-ကာလ-ဟူသည် ရွေ-ကြိယာပင်တည်း 'ရိပုံ ဇီတ္ဝာန ဝသတိ ရာဇာ' မင်းသည် ရန်သူကို အောင်ပြီး၍ နေ၏-ဟူရာ၌၊ အောင်ခြင်း ဇီတ္ဝာန-ကြိယာကား ရွေကြိယာ၊ နေခြင်း ဝသတိ-ကြိယာကား နောက်ကြိယာ။ နောက်ဖြစ်သော နေခြင်း ကြိယာ၏ ရွေဖြစ်သော အောင်ခြင်းကြိယာဟော,ဇီ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တုန, တ္ဝာ-စသော ပစ္စည်းသက်၊ ။'ကေ-ကတ္တုကာနံ ဓာတု.တ္ထာနံ

http://www.dhammadownload.com

မဇ္ဈေ ယော ပုဗ္ဗကြိယာ ကာလော၊ တသ္မိံ ဝတ္တမာနာ ဓာတုမှာ တ္ဝာ ဘဝတိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'ဗိသဏ္ဌံ နတ္ဝာ ဂတော' ဣတိ ဂမနကြိယာယ ပုဗ္ဗ-ကာလေ ဝတ္တမာနာ နမု-ဓာတုတော စ မ-လောပေါ' မုဒ္ဓဗောဓ-ဠီ။

သမာန ကတ္တုက-တူသော ကတ္တားဟူသည်လည်း ရန်သူကိုအောင်နိုင်ခြင်း, ဇီကွာန-ကြိယာ၏ကတ္တားလည်း မင်းဖြစ်ပင်။ နေခြင်း နောက်ကြိယာ ဝသတိ၏ ကတ္တားလည်း, မင်းဖြစ်ပင်ဖြစ်၍, ကတ္တားတူကြသည်။ ။ဤ၌ ရွှေ-နောက် ကြိယာနှစ်ခု-ဟူသောစကားသည်, ယေဘုယျ, ဥပလက္ခဏာနည်းမျှသာ၊ ရွှေ-နောက် ကြိယာသုံးခု-လေးခုစသည်လည်းဖြစ်ကောင်း၏ 'နှတ္ဝာ,ဘုတ္ဝာ,ပိတ္ဝာ,မန္တေတ္ဝာ ဂတော'ပုံစံ။ ။'ဝစနသာ အတန္တတ္တာ ပရာ.ပေက္ခာယ ဝါ-ဘုတ္ဝာ,ပိတ္ဝာ ဝဇတိ' ကာတန္တ ဝုတ္ထိ။ ။'သုတ္တေ လိင် သခ်္ခ်ာ ကာလော စ အတန္တာနံ ဋ္ဌစ္စာဟ-ဒ္ဓိ-ဝစနသ္မော.တိ။ တေန ဗဟုသုပိ ဓာတ္ဝ.တ္ထေသု ဘဝတိ။ ပရာ.ပေက္ခာယ ဝါ.တိ ပါနာ.ပေက္ခာယ ဘောဇနံ ပုဗ္ဗံ၊ ဝဇနာ.ပေက္ခာယစ ပါန.မီတိ ဒ္ဝိန္နံ မိဓာဗ္ဘ.တ္ထာနံ ပုဗ္ဗ-ကာလေ တ္ဝာ.တိ ဘာဝေါ' ကာတန္တ ပဋိကာ။ ။'ယဒါ ကတ္တာ ကြိယာဒွယံ ဝါ, ကြိယတ္ထယံ ဝါ ကရောတိ၊ တဒါ ပရကြိယာ.ပေက္ခာယ ပုဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ ဝတ္တမာနာ ဓာတုမှာ ဘာဝေ တ္ဝာ ဘဝတိ ဋ္ဌစ္စတ္ထော' မုဒ္ဓဗောဓ-ဠီ။

စောဒနာ, သောဓနာ-'ဘုတ္ဝာ ဂတော ဗာတော' သူငယ်သည် စားပြီး၍ သွားသည်-ဟူရာ၌ ကတ္တား-ဟူသည် သတ္တိပင်ဖြစ်၍ သူငယ်စားခြင်းအမှုကို, ပြီးစ့ဲမ်းနိုင်သည့်သတ္တိ, သွားခြင်းအမှုကို, ပြီးစ့ဲမ်းနိုင်သည့် သတ္တိ-နှစ်မျိုးသည် မတူကွဲခြား တစ်ပါးစီဖြစ်ကြ၍၊ ဘယ်သို့ ကော-ကတ္တုက ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း-ဘူမူ။ ။ကြိယာခြား, သတ္တိပြားသော်လည်း တစ်ခုတည်းသော, သူငယ်ဖြပ်ဒဲသာ, သတ္တိ နှစ်ထေ တည်နေလေသောကြောင့်, ကော-ကတ္တုကဖြစ်၏။ ။'သတ္ထေ တု သတ္တိ ကာရက.မီတိ ဝဝတ္ထိတာ။ သာ စ သတ္တိ နိဓာ ပရ.ပေက္ခာ ကာရိယ သမဓိဂမ္မ ဘုဇ-သတ္တိပိ အညာ, ဝဇ-သတ္တိပိ အညာ၊ တေသံ အာသယဿ (နိဿယဿ)သတ္တိ မန္တော ကေတ္တာ၊ ကတ္တာပိ ဧကော ဥတ္တာ ဣတိ' သံခိတ္တသာရ-ဠီ။

"နာနာကြိယာသု သတ္တိနံ၊ နာနတ္တေ ပိ ပတီယတေ။
ကတ္တုနော.မေက-ဝါကျေ.က၊ ဒဗ္ဗဋ္ဌတ္တေ.က-ကတ္တုတာ။' စိန္တာ

နာနာကြိယာသု။ ။အသီး, အသီးသော,ကြိယာတို့၌။ သတ္တိနံ၊ သတ္တိတို့၏။ နာနတ္တေ၊ ထူးသည်၏အဖြစ်သည်။ သတ်ပိ၊ သော်လည်း။ ကော-ဝါကျေ၊ တစ်ခုတည်းသော ဝါကျ၌။ ကတ္တုနော၊ ကတ္တားတို့၏။ ကော-ဒဗ္ဗဋ္ဌတ္တာ၊ ခြပ်တစ်ခုတည်း၌သည်, မှီသည်၏-အဖြစ်ကြောင့်။ ကော-ကတ္တုတာ၊ တူသော ကတ္တားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ပတီယတေ၊ သိအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

ကာတန္တဲ့ဝုတ္တိ-ကာသိတာ ဝုတ္တိ-စသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ကား၊ ကာရက သတ္တိပင်ပြားသော်လည်း သတ္တိ, သတ္တိမန္တဘို့၏အပြားကိုမဆိုလိုသောကြောင့် အ-ဘေဒ ဝိဝစ္ဆိတ, လောက.ပွသိဒ္ဓ-မျိုးဖြစ်၍ ,ကေ-ကတ္တုကဖြစ်ကြသည်-ဟူ၏။ 'သတ္တိ သတ္တိမန္တာနံ အ-ဘေဒ ဝိဝစ္ဆာယ ကေ-ကတ္တု ကတာ၊ သုတ္တာ ဝဇတိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'သတ္တိ သတ္တိမန္တာနံ ဘေဒသ အ-ဝိဝစ္ဆိတတ္တာ သမာန ကတ္တု ကတ္တာ ဘုဇ္ဇာ ဝဇတိ၊ ပိတ္တာ ဝဇတိ" ကာသိကာဝုတ္တိ။ ၃-၄-၂၁။ ။'ကထံ ပုန ဒ္ဝိန္နံ ကြိယာနံ=ဧကော ကတ္တာတျာ.ဟ-သတ္တိ.စ္စာဒိ၊ တထာ ဟိ လောကေ ယော ဒေဝဒတ္တော ဘုတ္တဝါ၊ သော ဧဝ ဝစတိ.တိ ဗျဝဟာရော 'ကာတန္တ-ဋီ။ ။'နနု သတ္တိ ကာရက.မုစ္စတေ၊ သတ္တိယောစ္စတိ ဓာတ္ဝ.တ္ထံ ဘိန္နာ ဧဝ၊ နဟိ ယာ ဘောဇန သတ္ထိ သာ.ဝဂမန သတ္တိ.တိ ကထံ ဒ္ဝိန္နံ ဓာတ္ဝ.တ္ထာန.မေကော ကတ္တာ? တျာ.ဟ-သတ္တိ.စ္စာဒိ၊ တထာ ဟိ လောကော ယော ဧဝ ဘုတ္တဝါ,သော ဧဝ ဒေဝဒတ္တော ဝဇတိ.တိ ဗျဝဟာရော ဒ္ဝိသု တိ ဌင်း-ပဠိကာ။ ။'နနု သတ္တိ ကာရက်, အညာ စ ပုဗ္ဗ-ကာလ-ကြိယာယ သတ္တိ, အညာ ဥတ္တရ ကာလ ကြိယာယ၊ တံ ကုတော သမာန ကတ္တု ကတ္တုံ ဝိညာယတိ ဣတျာ.ဟ-သတ္တိ သတ္တိမန္တာန.မိစ္ဆာ.ဒိ၊ သတ္တိ သတ္တိမံ စ, သတ္တိ-သတ္တိမန္တော ယော စ သတျာ.ဓာရော၊ ယာ စ သတ္တိ၊ တေသံ ဣဟ ဘေဒေါ န ဝိဝစ္ဆိတော၊ တေန သတျာ.ဓာရော ဧကော ဝေ ဒေဝဒတ္တော ကတ္တာ၊ သော စ ဥဘယေသမ္ပိ ကြိယာနံ ဧကော်ဝေါ.တိ ယုတ္တံ သမာန ကတ္တုကတ္တံ' ကာသိကာ ဝုတ္တိအဖွင့်-ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိနျာသ။

တ္ဝာ.ဒိ-ဝိသယတ္ထ-''ပုဗ္ဗာ.ပရေ၊ သမာနေ၊ လက္ခေ, ဟေတုမ္ဟိ။
တုန ဧစ ဝ၊ ဟ္ဝာန စ၊ တ္ဝာ စ ဘဝန္တိ၊
ပုဗ္ဗာ.ပရ၊ သမာနဒ္ဝံ၊ လက္ခဏ-ဟေတု။
ငါးခုအတ္ထ၊ သက်အပ်စ္ဆ၊ တုန-တ္ဝာန.တ္ဝာ။''

ဟူသည့်အရ-တ္ဝာ-စသော ပစ္စည်းများ၏ ဝိသယတ္ထသည့် (၁) ပုဗ္ဗကာလ ကြိယာ။ (၂) အပရကာလကြိယာ။ (၃) သမနကာလကြိယာ။ (၄) လက္ခဏ အနက်။ (၅) ဟိတ်အနက်ဟု ငါးမျိုးတည်း။-ဝါကျ၌ ပဓာန ဝန်ကိုင်ကြိယာကို မူထား၍၊ ယင်း၏ရှေ့ကဖြစ်သော ကြိယာကို ပုဗ္ဗကာလကြိယာ။ နောက်မှဖြစ် သောကြိယာကို အပရကာလကြိယာ။ ယင်းနှင့်အတူ, တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်သော ကြိယာကို သမာနကာလကြိယာ ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် (၁)'ဘုတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ ဇာလော' ပုံစံ၌-စားခြင်း ဘုတ္ဝာကြိယာသည် ဂစ္ဆတ်-ဟူသော ပဓာနကြိယာ၏ရှေ့ကာလ၌ ဖြစ်သောကြောင့် ပုဗ္ဗကာလကြိယာမည်၏။-ဘုတ္ဝာ၊စားပြီး၍။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏-ဟု အတိတ် ပုဗ္ဗကာလထင်အောင်ပေး။ ။'နှာယိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇတိ၊ ပိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇတိ၊ဘုတ္ဝာ သေတိ၊ဗာလံ ပက္ကောသိတ္ဝာ အပသာဓေတိ၊ *ဥပဓိတ္ဝာ 'နိဋ္ဌန်္ဓိ' စသည်ကိုလည်း

http://www.dhammadownload.com

ထုတ်။ *ဥပဇ္ဈိတ္ဘာ၊ ဖြစ်ပြီး၍။ ဝ၊-ဖြစ်ပြီးသည်ရှိသော်၊ ဓ၊-ဖြစ်ပြီးလျှင်-ပြီးခြင်း၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုယ်ကုန်၏။-ပေး။

၂-အပရကာလ–'ဒွါရံ ပိဓေယ နိက္ခမိ'၌ ပိတ်ခြင်း, ဝိဓာန ကြိယာသည်၊ ထွက်သွားခြင်း နိက္ခမိ-ဟူသော ပဓာနကြိယာ၏နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သောကြောင့် အပရကာလ ကြိယာမည်၏။ ဒွါရံ၊ တံခါးကို၊ ပိဓေယ၊ ပိတ်မည်-ဟူ၍၊ နိက္ခမိ၊ ထွက်သွားပြီဟု အပရကာလ ထင်အောင်ပေး။ ။'ဥဒရံ ပူရယိတ္ဘာ ဘုတ္တော၊ မုခံ ဗျာဒါယ သုပတိ'-စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ ဥဒရံ၊ ဝမ်းဗိုက်ကို၊ ပူရသိတ္ဘာ၊ ပြည့်စေမည်-ဟူ၍။ ဘုတ္တော၊ စား၏။ မုခံ၊ မျက်နှာကို၊ ဗျာဒါယ၊ ပိတ်မည်ဟူ၍။ သုပတိ၊ အိပ်၏။-ပေး။ ။ဥဒရံ ပူရယိတ္ဘာ ဘုတ္တော-၌ စားပြီးမှသာ ဝမ်းပြည့်သောကြောင့် စားခြင်း ဘုဉ္ဇနကြိယာက-ရွေ့၊ ပြည့်ခြင်း ပူရဏ-ကြိယာက-နောက် ဖြစ်၍ အပရကာလကြိယာက၊ 'မုခံ ဗျာဒါယ သုပတိ'၌ အိပ်ပြီးမှ မျက်နှာကို ပိတ်ရ၍ အိပ်ခြင်း ပဓာန ကြိယာက ရွေ့၊ မျက်နှာကိုပိတ်ခြင်း ကြိယာက နောက် ဖြစ်၍ အပရကာလကြိယာဆိုသည်။

သက္ကတ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌ကား၊ အပရကာလ, သမာနကာလ-အမည် မျိုးနှင့်မသုံးကြသည်ပြင်၊ ဆိုခဲ့သော အပရကာလ ပုံစံများကိုပင် လောဓ.ပွသိဒ္ဓ, ဝတ္တာစ္ဆာအား-ဖြင့် ပုဗ္ဗကာလ၌ပင် စီရင်ကြကုန်၏။ ။'ကထံ အက္ခိနိ နိမီလိတ္ဘာ ဟသတိ, မုခံ ဗျာ့ပါယ သုပတီ.တိ? မုဟုတ္တာ.ဒိ ကာလဿ ဝိဝစ္ဆိတတ္တာ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ၊ ၄-၆-၃။ ။'အက္ခံ ဗျာဒါယ သုပတိ, သံမီလျ ဟသတီ.တိ ဥပသင်္ဂါနံ (ပတိပါဒနံ) အ-ပုဗ္ဗကာလတာ'ကာသိကာ ဝုတ္တိ၊ ၃-၄-၂၁။ ။'ကထ.မိတိ ယဒါဧဝ အက္ခိနိ နိမီလယတိ တဒါဧဝ ဟသတီ.တိတုလျကာလတ္တာ။ နု ပပ္ပေါတိ၊ ကထာ ယဒါဧဝ မုခံ ဗျာဒဒါတိ၊ တဒါဧဝ သုပတီ.တိ ပရိဟာရ.မာဟ-မုဟုတ္တေ.တိ' (မုဟုတ္တာ.ဒိတိ မုဟုတ္တာ.ဒ္ဒိ ကာလဿ အဝယဝ ဘူတဿ နိမီလနဿ ပုဗ္ဗတ္တာ သမုဒါယေပိ ပုဗ္ဗတ္တော.ပစာရော.တိ ဘာဝေါ၊ ယဒါ တုနေ.ဝံ ဝိဝစ္ဆီယတိ၊ တဒါ တူဘပိ နု သိယာ' သိရော်မဏိ-ဋီ)၊ နနု သုပနံ ဟိ နိဒ္ဒါ လာဘ.မုစ္စတေ၊ တဉ္စ မုခဗျာဒါနာ ပုဗ္ဗ.မေဝ နိဒ္ဒံ လဒ္ဓါ မုခံ ဗျာဒဒါတိ.တိ,ကထံ ဗျာဒါနဿ ပုဗ္ဗ.ကာလ ဝိဝစ္ဆာတော်? သစ္စံ၊ ဗျာဒါန ကာလေ သုပနဿ အနုဝတ္တန.မတ္ထိ.တော် သုပန-ဗျာဒါနာန.မေက-ကာလတ္တေ သတိ ဗျာဒါနဿ လောကိကာ ပုဗ္ဗကာလ ဝိဝစ္ဆာ အတ္ထိ.တိ နု ဒုဿတိ ('သုပနဿ ပိ ပရာ.ဝယစ.မပေက္ခိယ ဗျာဒါနဿ ပုဗ္ဗာ.ဝယဝဿ ပုဗ္ဗတာယ တူဘ.ဟိ သော.ဝ လောကိကာ ဝိဝစ္ဆာတိ တြိလော စနာ.စရိယာ ဓိပ္ပါယော' သိရော်မဏိ-ဋီ)။ ကာတန္တ ပဠိကာ။ ။သံခိတ္တသာရ-ဋီကာ၌ကား ဥဒရံ ပူရယိတ္ဘာ ဘုတ္တော-စသည်၌ ပုဗ္ဗကာလကြိယာ မဟုတ်သောကြောင့် ဘုဇ-ဓာတ်နောင် တူဘ-ပစ္စည်းမသက်နိုင်-ဟုဆို၍၊ ကာတန္တ-

http://www.dhammadownload.com

ဝါဒမျိုးကို အပဝေရ ဝါဒ-ဟုဆို၏။ ။ဥဒရံ ပူရယိတ္ထာ ဘုတ္တော ဣတိ ဘောဇနာ.နန္တရံ ဥဒရပူရဏတော ပူရဏ ကြိယာယ အ-ပုဗ္ဗ ကာလတ္ထာ ပုဗ္ဗကာလေ ဝိဟိတံ တဒ္ဓာ-ပစ္စယံ ဟဒိတ္ဓာ ဝိမာန.မေတံ ဣတိ ဘုဇ-ဓာတုတော နာ ဘဝတိ၊ ဧဝံ သဗ္ဗော.ဒါ ဟရဏောသု ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အပရေ တု အာဟ-အတြာ.ပိ ပုဗ္ဗကာလော ဧဝ တဒ္ဓာ တထာ ဟိ ဥဒရ ပူရဏာ နန္တရံ ယံ ဝိသိဋ္ဌံ ဘောဇနံ၊ သော ဧဝ အတြ ဘုဇ ဓာတ္ဝ.တ္ထော.တိ' သံခိတ္တသာရ-ဋီ။

၃-သမာန ကာလ- 'ဒဏ္ဍော ဓ.ဣတ္ထစ္ဘ ပဘတိ-ဥ် ဓက်ဂေါ်-ဟု အသံပြုခြင်း ဓဣတ္ထရကြိယာသည်၊ ကျခြင်း ပကတိ-ဟုသော ပဓာနကြိယာနှင့်အတူ တပြိုင်တည်း ဖြစ်ကြ၍ သမာနကာလ ကြိယာမည်သည်။ ဒဏ္ဍော၊ တုတ်သည်။ ဓ.ဣတ္ထစ္ဘ၊ ဂေါ်ခက်ဟု အသံပြု၍၊ ပဘတိ၊ ကျ၏။-ပေး။ ။'စျနဣတ္ထစ္ဘ ပဘတိ ကံသော၊ အကွိန် နိမီလိတ္ဘာ ဟသတိ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ကံသော၊ ကြေးခွက်, ကြေးလင်ပန်းသည်။ စျနဣတ္ထစ္ဘ၊ ဃျုက်-ဃျုက်-ဃျုက်-ဃျုက်-ဟုအသံပြု၍၊ ပဘကတိ၊ကျ၏။ အကွိန်၊ မျက်စိတို့ကို။ နိမီလိတ္ဘာ၊ မှိတ်၍။ ဟသတိ၊ ရယ်ရှင်၏။-ပေး။ ။'ဂေါ် ဣတိ သဒ္ဒံ ကရောတိ.တိ-ဓဣတ္ထစ္ဘ၊ စျနဂ် ဣတိ သဒ္ဒံ ကရောတိ.တိ-စျန.ဣတ္ထစ္ဘ' လုပ်။

သဏ္ဌတ-ဥ် မြည်ခြင်း, ကျခြင်း ကြိယာ၊ မှိတ်ခြင်း, ရယ်ခြင်း ကြိယာတို့သည် အတူတပြိုင်တည်းဖြစ်ကြသော်လည်း၊ မြည်ခြင်း, မှိတ်ခြင်းကြိယာတို့ကို ပုဗ္ဗကာလ ဆိုလိုသောကြောင့်၊ သို့မဟုတ် မုဟုတ္တကာလ-စသည်၏ **အစိတ်ဖြစ်သော** မျက်စိမှိတ်ခြင်း နိမီလန ကာလ၏ ရှေကာလဖြစ်သင့်သောကြောင့်, **အပေါင်းဖြစ်**သော, ပုဗ္ဗကာလဥ် တင်စား၍ ပုဗ္ဗကာလ ဆိုသည်။ ပုဗ္ဗကာလကို မဆိုလိုသော အရာမှာ 'ဣတ္ထိ နိမီလယတိ ဟသတိ' ဟု တဒ္ဓာ-ပစ္စည်းပင် မသက်ရတော့-ဟု ဆို၏။ (ကာတန္တ ပဉ္စိကာ, ဂင်းသိရောမဏိ-ဋီကာများကို အပရကာလ ကြိယာက ပြဆိုခဲ့ပြီ ပြန်ကြည့်)။ ။'ယဒိ ပိ ကံသ ပတနာ.နန္တရ.မေဝ စျန.ဣတ္ထာရော ဘဝတိ၊ တထာ ပိ စျနာ.ဒီတိ ကတ္တာ ကံသော ပတတိ ဣစ္စာ.ဒေါ် စျန.ဣတ္ထာရဿ ပုဗ္ဗကာလတ္တာ ဝိဓဿာယ တဒ္ဓာ ဘဝတိ၊ ဧဝ မုခံ ဗျာဒါယ သုပတိ တဒ္ဓာ.ဒိ' မုဒ္ဓဗောဓေ-ဋီ။ ။'စျန ဣတိ ကတ္တာ ပတတီ.တိ အတြ ပိ စျန.ဣတ္ထရော.နန္တရံ ယာ ပတနဿ ပရံ ပဒ္ဓာ၊ သာ ပတန ကြိယာယ အဘိဓိယတေ' သံခိတ္ထသာရ-ဋီ။

စက္ခုံ ပဋိစ္စ.ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ' စက္ခုဝိညာဏံ၊ **စက္ခုဝိညာဏ်** သည်။ စက္ခုံ စ၊ စက္ခုပသာဒရုပ်ကလည်းကောင်း၊ ရူပေ စ, ရူပါရုံ တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ၊ စဲ၍၊ ဝါ၊ တကွ-အဖြစ်သို့ရောက်၍။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ဤ၌ဥ် စကွအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း ပဋိစ္စ ကြိယာ, ဖြစ်ခြင်း ဥပ္ပဇ္ဇနကြိယာနှစ်ပါးတို့သည် အတူတပြိုင်တည်း တစ်ချက်ဘည်းဖြစ်ကြ၍, သမာနကာသ ကြိယာပင်-ဖြစ်ကြ၏,

http://www.dhammadownload.com

သို့ရာတွင် အကြောင်းကြိုယာသည်၊ အကျိုးကြိယာ၏, ရှေကာလ၌–ဖြစ်သကဲ့သို့, ပြောဆိုသုံးစွဲကြရာ၊ ဝတ္တိစ္ဆာအားဖြင့် ရှ-ဋီကာဆရာ ပုဗ္ဗကာလ၌–သုံးယူ၏။ ။ 'စက္ခုံ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခု ဝိညာဏ.န္တိ အာဒီသု ပုဗ္ဗကာလ ဝစနိစ္ဆာ ဝသေန ပုဗ္ဗ ကာလတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ' ရှ-ဋီ။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ မူလဋီကာ၊ အနုဋီကာ-ဆရာများလည်း ပုဗ္ဗကာလ၌ပင် စီရင်၏။ ။'ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒေါ စ ပနာ-ယံ သမာနေ ကတ္တရိ ပုဗ္ဗကာလေ ပယုဇ္ဇမာနော အတ္ထ သိဒ္ဓိကရောဟောဟိ။ သေယျထိ-ဒံ? စက္ခုံ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇဒီ စက္ခုဝိညာဏ.န္တိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ.ဋ္ဌကထာ။ ။'စေတယိတ္ဝာ ကမ္မံ ကရောတီ.တိ ဧတ္ထ အထဝါ=သမာန ကာလတ္တေပိ-ကရဏ ကြိယာ ပုဗ္ဗ ကာလာ ဝိယ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ၊ ဖလကြိယာ စ အပရ ကာလာ ဝိယ၊ ယသ္မာ စ စေတနာယ စေ တယိတ္ဝာ ကာယ-ဒါဒာဟိ စောပန ကြိယံ မနသာ စ အဘိဇ္ဈာ.ဒီ ကြိယံ ကရောတိ၊ တသ္မာ တဿာ ကြိယာယ ကာရိယံ စေတနံ အလဲ့ ကမ္မံ ဝဒါမိ.တိ အတ္ထော' ဒွါရ-မူလဋီကာ။ ။'သမာန ကာလာ ပိ ကရဏ-ဖလကြိယာ ပုဗ္ဗာပရ ကာလာ ဝိယ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ ယေဝ၊ သေယျထာ ပိ ပဋိစ္စသမု.ပ္ပါဒေ- 'စက္ခုံ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ.န္တိ ဒဿီတုံ အထဝါ.တိ အာဒိ.မာဟ' ဂင်း.အနုဋီကာ။

ဤ-သမာန ကာလ–အရာဒ္ဓအဋ္ဌကထာ၊ဋီကာဆရာတို့ကို ဆိုပုံကိုပြအံ့–'သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော စမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဇောတု-ပစ္စယာ, တိက, ပဋ္ဌာန်း-ပဏ္ဏတ္တိ ဝါရ။ ။'တတ္ထ ပဋိ.တိ သဒ္ဒိသတ္ထေ ပဝတ္တတိ၊ သဒိသပုဂ္ဂလော.ဟိ သဒိသ ဘာဂေါ စ, ပဋိဘာဂေါ.တိ ဝုစ္စတိ၊ ဣစ္စာ.တိ ဂမန.ဿုက္ကံ-ဝစနံ-မေတံ၊ ဥဘယံ ကောတော ကက္ခာ ပဋိစ္စာ.တိ ပဋိဂန္ဓာ၊ သဟုပ္ပတ္တိသခ်ါတော သဒိသ ဘာဝေန ပတ္ထာ ဥပ္ပတ္တိ ဘာဝံ ဥပ္ပဂန္ဆာ.တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ' ဂင်း-အဋ္ဌကထာ၊ ။ 'ဂမန.ဿုက္ကံ-ဝစန.န္တိ ဂမနဿ သမာန ကတ္တုက ပစ္ဆိမ ကာလ-ကြိယာ,ပေက္ခ ဝစန.န္တိ အတ္ထော၊ပဋိဂမန.ပ္ပတ္တိနံ ပုရိမ ပစ္ဆိမ ကာလတာ နတ္ထိ၊ပစ္စယ ပစ္စယု.ပ္ပန္နာနံ ပန သဟဇာတာနမ်ိ ပစ္စယ ပစ္စယု.ပ္ပန္န ဘာဝေန ဂဟဏံ ပုရိမ ပစ္ဆိမ ဘာဝေန.ဝ ဟောတိ.တိ ဂဟဏပ္ပဝတ္တိ အာကာရ ဝသေန ပစ္စယာ.ယတ္တတ္တာ အတ္ထ.ပ္ပဋိလာဘ သခ်ါတာနံ ပဋိဂမန ပ္ပတ္တိ ကြိယာန.မ်ိ ပုရိမ ပစ္ဆိမ ကာလ ဝေါဟာရော ဟောတိ.တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဂမန် ဝါဉပ္ပတ္တိ ဧ ဝါ.တိ.ဂစ္ဆန္တသ္မာ ပဋိ ဂမန်,ဥပ္ပဇ္ဇန္တသ္မာ ပဋိဉပ္ပဇ္ဇန် သမာန်ကြိယာ ပဋိကရဏ.ဉ္စိ ပဋိ.သဒ္ဒ.တ္ထော.တိ၊ လဿာ ကုသလံ ဓမ္မ-န္တိ ဉပယောဂ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ပစ္စယံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပဋိစ္စ ဘဒါယတ္ထော.ပ္ပတ္တိယာ ပဋိဂန္ဆာ.တိ အယ မေတ္ထ အတ္ထော၊ တေန ပဋိစ္စာ.တိ သဟဇာတ.ပ္ပစ္စယံ ကတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သဟဇာတ-ပ္ပစ္စယ ကရဏ.ဉ္စိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ.ဘိမုခံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပဋိဂမနံ တံ ကတ္ဝာ.တိ ပဋိစ္စသဒ္ဒဿ အတ္ထော.ဟိ' ဂင်း-မူလဋီကာ။ ။'ဂမန.ဿုက္ကံ-ဝစန.န္တိ ဂမနဿ ဥဿုက္ကံ-ဝစနံ ဂမန ကြိယာယ ယထာ အတ္တနော ကတ္တာ ဥပရိ ကတ္တုဗ္ဗ ကြိယာယ ယောဇ္ဈ-ရူခပါ ဟောတိ၊ ဧဝ-မေဝ ဌာနံ ဂမန.ဿုက္ကနံ, တဿ ဗောဓနံ၊ ဧဝံ

http://www.dhammadownload.com

ဘူတာ စ ကြိယာ ယသ္မာ အတ္ထတော ကြိယန္တရာ.ပေက္ခာ နာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ-'ဂမနဿ=ပ=အတ္ထော'.တိ။ ကထ.မှနေ.တသ္မိ သဟဇာတ.ပ္ပစ္စယံ ပဋ္ဌာနေ ပဋိစ္စ ဝါရေ ပဋိစ္စ-သဒ္ဒဿ ပစ္ဆိမ ကာလကြိယာ.ပေက္ခတာ.တိ စောဒနံ မနသိ ကတ္ဝာ အာဟ-'ယဒိ ပီ.'တိ အာဒိ။ တေနေ.တံ ဒဿေတိ အ-သတိပိ 'ပဋိ အယ နု.ပ္ပဇ္ဇနာနံ ကာလဘေဒေ အညတြ ဟေတု ဖလေသု ဒိဿမာနာနံ ပုရိမ ပစ္ဆိမ ကာလတံ ဟေတု ဖလတာ သာမညတော ဥဓာ.ပိ သမာရောပေတ္ဝာ ချဋ္ဌိဝသေန ပုရိမ ပစ္ဆိမ ဝေါဟာရော ကတော'တိ၊ တေနာ.ဟ-'ဂဟဏ.ပ္ပဝတ္တိ အာကာ ရေန=ပ=ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ၊ တတ္ထ အတ္တ ပ္ပဋိလာဘော ဥပ္ပါဒေါ.တိ အတ္ထော၊ ဂမန.နံ္တ ပဋိစ္စာ.တိ ဇတ္ထ လဗ္ဘမာနံ အယန ကြိယံ ပရိယာယ.နံ္တရေနာ.ဟ။ သာ ပနတ္ထ.တော ပဝတ္တိ၊ ပဝတ္တိ စ ဓမ္မာနံ ယထာ ပစ္စယံ ဥပ္ပတ္တိ ယေဝ၊ သဘာဝ ဓမ္မာနံ ဟိ ဥပ္ပတ္တိယံ လောကေ သဒ္ဒေါ ကြိယာ ကာရက ဝေါဟာရော၊ တသ္မာ ပဋိစ္စာ.တိ ဇတ္ထ လဗ္ဘမာနံ ယံ ပဋိအယနံ ပဋိဂမနံ အတ္ထတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ တဿ ဂစ္ဆန္တာဒိ အပေက္ခာယ ဟောတိ.တိ အာဟ 'ဂစ္ဆန္တဿ ပဋိဂမနံ, ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ ပဋိဥပ္ပဇ္ဇ.နွိ။ တယိ.ဒံ ဂမန.မ္ပဋိဂမနံ ဥပ္ပဇ္ဇန.ပ္ပဋိဥပ္ပဇ္ဇနံ သမာနကြိယာ၊ ကထံ?ပဋိကရဏံ ပတိ-သဒ္ဒ.တ္ထော၊ တသ္မာ.တိ ယသ္မာ သဟဇာတ.ပ္ပစ္စယ ဘူတဿဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ ပဋိဥပ္ပဇ္ဇနံ ပဋိစ္စဥပ္ပဇ္ဇတိ'တိ ဇတ္ထ အတ္ထော၊ တသ္မာ၊ တဒါ.ယတ္ထ၌ ပတ္တိယာ.တိ သဏ္ဌယောဂေ ကရဏ ဝစနံ၊ ကရဏ.တ္ထေ, ဟေတုတ္ထေ ဝါ၊ တသ္မိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ကုသလ.ဓမ္မေ အာယတ္တာယ ပဋိဗဒ္ဓါယ ဥပ္ပတ္တိယာ သဟေ.ဝ ပဋိဂန္ဓာ.တိ အတ္ထော။ တေန ပဋိ အယနတ္တ လာဘာနံ သမာနကာလတံ ဒဿေတိ။ တေနေဝါဟ-'သဟဇာဓာ.ပ္ပစ္စယံ ကတ္ဝာ.တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ'တိ အာဒိ။ နနု စ သမာန ကာလကြိယာယံ ဤဒိသော သဒ္ဒ-ပ္ပယောဂေနတ္ထိ၊ ပုရိမကာလ ကြိယာယ.မေဝ စ အတ္ထိ.တိ နာယ, မေကန္တော, သမာန ကာလ ကြိယာယ.မ္ပိ ကေစိ ဣစ္ဆိတတ္တာ၊ တထာဟိ။-

"နိဟန္ဒာ တိမိရံ လောကေ၊ ဥဒိတော သဟရံ သမိ၊
လောကေ.က-စက္ခု-ဘူတော.ယ၊ မတ္ထ.မေတိ ဒိဝါကရော။
သိရီ ဝိလာသ ရူပေန၊ သသေဗ္ဘာ ဘာဝိ ဘာဝိနာ။
သြဘာသေတ္ဝာ.ဒိတော ဗုဒ္ဓေါ၊ သတရံသိ ယထာ ပရော်တိ စ။"
ပယောဂါ ဒိဿန္တိ" ဇင်းအနုဋီကာ။

၄-**လက္ခဏတ္ထ**-ကြိယာ တစ်ပါးကို မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကြိယာသည် လက္ခဏ ကြိယာမည်၏။ (ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏလည်း-ဟူ၏။) 'သီဟံ ဒိသွာ ဘယံ ဟောတိ'။ သီဟံ၊ ခြင်္သေ့ကို။ ဒိသွာ၊ မြင်သည်ရှိသော်၊ ဘယံ၊ကြောက်ခြင်း သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဤ-၌ မြင်ခြင်း ဒိသွာ-ကြိယာသည်၊ ကြောက်ခြင်းဖြစ်သော

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိဟူသော နောက်ဒုနောက် ကြိယာကို မှတ်သောကြောင့် လက္ခဏာမည်၏။ မြင်သောအခါ ကြောက်ခြင်းဖြစ်သည်-ဟူလို။ ။တူသော ကတ္တားရှိပါမှ၊ ပဗ္ဗ ကာလကြိယာလည်းဖြစ်မပါမှ၊ ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးစုံမှ၊ ဤသုတ်က တွာ-ပစ္စည်းသက် နှိုင်၍၊ ဤပုံစံဌ် ကတ္တားမတူ၊ ဒီသွာ-ရွှေကြိုဃာ၏ကတ္တားကား ပုရိသော၊ ဟောတိ-ဟူသော နောက်ကြိယာ၏ကတ္တားကား ဘယံ-ဖြစ်၍၊ ကတ္တားကဲ့လျက်၊ သမာန ကတ္တုကအင်္ဂါပျက်သဖြင့် သုတ်ရင်းဖြင့် မသက်နိုင်။ တုန တွာန-ဟူသော ယောဂ ဝိဘာဂနှင့်သက်ရ၏။ သို့အတွက် ပုပ္ပကာလမှတစ်ပါး၊ အပရကာလ-စသည်တို့မှာ ယောဂဝိဘာဂနှင့်ချည်းသက်လေ၊ ။'ပုရိသော၊ ယောကျ်ားသည်၊ သီဟံ၊ခြင်္သေ့ကို။ ဒီသွာ၊ မြင်သည်ရှိသော်၊ ဝါ-မြင်သောကြောင့်။ ဘယံ၊ ကြောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ ၏'-ပေး။ ။*'လက္ခဏာပုဒ် ထုတ်၍အရာ၊ ရှိသည်မှာ၊ များစွာ ဟိတ်လည်း၊ ဝင်သတည်း။' ဟူသော နိယံနှင့်အညီ။ ။ဒီသွာ၊ မြစ်သောကြောင့်' ဟု ဟိတ်အနုက်ပေးလိုက်သည်။ ။'သက္ကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဂရု ဘုတွာ သိဿော ဂစ္ဆတိ' စသည်ကိုလည်းထုတ်။-'ပုရိသော၊ သည်။ သတ္တော၊ သိုကြား၏။ ဝါ သိကြားသည်။ ဟုတွင်၊ အမြစ်ဖြင့်။ ဝါ-ဖြစ်သည်ရှိသော်။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ဖြစ်၍၊ဂုရု၊ ဆရာသည်။ ဘုတွာ၊ စားပြီးသည်ရှိသော်။ သိဿော၊ တပည့်သည်။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏-ပေး။ ။သက္ကောဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ'ပုံစံဌ်-'ပုရိသော သက္ကောဟုတွာ-သက္ကသာဝေန နိဗ္ဗတ္တိ'ဟူသော အနက်ကို မှတ်အပ်၏။ သက္ကဘာဝေန-ကို၊ 'သက္ကဿ ဘာဝေါ' ဟု-ဆဋ္ဌီ တမ္မူရိသ်လုပ်။ (သို့အတွက်-ဘာဝတ္ထကိုစွဲ၍ သက္ကော-သည် ဆဋ္ဌတ္ထ ပထမာဖြစ်၏။ ဟုတွာ-ဟူသော ကတ္တုတ္ထဝါစက, အပခာန ကြိယာကိုစွဲ၍ ပထမာ ဖြစ်၏။ ယင်း အပုခာန ဟုတွာ-ကြိယာကိုငဲ့၍ ထားအပ်သော ပထမာ အစီအရင်သည်၊ ရံခါ နိဗ္ဗတ္တိ-ဟူသော ဘာဝ ဝါစက, ပခာန ကြိယာကိုငဲ့ရသော်လည်း သက္ကဿ-ဟု ဆဋ္ဌတ္ထ အစီရင် မဖြစ်တော့ဘဲ၊ သက္ကော-ဟု ဆဋ္ဌတ္ထ ပထမာ အတိုင်းသာ တည်ရှိစောသတည်း။)-

"ဘဝလက္ခဏေ ဟေတွ.တ္ထာ၊ တွ.နွ်ာ.ဒီနံ ယထာရဟံ။
သက္ကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ.ဟိ၊ ပဌန္တော ဝသတီ.တိ စ။
ဒ္ဝိန္နံ ပဒ်ိစ္စ ဘာဝတ္ထံ၊ ဆဋ္ဌ.တ္ထေ ပထမာ ဘဝေ၊
နပုခာန.မပေက္ခာယ၊ သဒ်ါရော နဿ တေ.ကဒါ။" စိန္တာ

သက္ကော ဟုတွာ-ဝသတီ-တိ အာဒီသု=စသော ပုံစံတို့ဌ်၊ ယထာ ရဟံ၊ စွာ။ တွ.နွ်ာ.ဒီနံ၊ တွာ, အန္တ-စသော **ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော** ပုဒ်တို့၏။ ဘာဝ-လက္ခဏေ ဟေတွ.တ္ထာ၊ ဘာဝလက္ခဏာအနက်,ဟိတ်အနက်တို့ကို။ပတိယရော၊သိအပ်ကုန်၏။ ။ ဒ္ဝိန္နံ၊ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ-ဒုစ်ပုဒ်တို့၏။ ဘာဝတ္ထံ၊ဘောအနက်ကို။ပဋိစ္စ၊စွဲမှီ၍၊သက္ကော.တိ ပဒေ၊ သက္ကော-ဟူသောပုဒ်ဌ်။ ဆဋ္ဌ.တ္ထေ၊ဆဋ္ဌီအနက်ဌ်။ ပထမာ၊ ပထမာဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

သည်၊ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ အထေ၊တစ်နည်းကား။ အ၊ပွဓာန်၊ အ၊ပွဓာနဖြစ်သော ကတ္တုဇ္ဇ,ဟုတ္တာ-ကြိယာကို။ အပေက္ခာယ၊ မဲ့၍။ သခ်ၤရော၊ သင္ကြာ-ဟူသော ပထမန္တ အစီအရင်သည်။ ကေဒါ၊ တစ်ရံဘခါ။ ပဓာန၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဟူသော ဘာဝ ဂါစက.ပွဓာနကြိယာကို။ အဒေက္ခိတပိ၊ မဲ့သော်လည်း။ သခ်ၤရော၊ သင္ကြာ-ဟူသော ပထမန္တ အစီအရင်သည်။ နှ နှ သဒေ၊ မပျက်။ ။ဤအရာ၌-'ဒိဿမာနေန ကာယေန ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ အ-ဒိဿမာနေန ကာယေန ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဥုန ပဉ္စဗန္ဓနေန ပတ္တေန အညံ နဝံ ပတ္တံ စေတာပေယျ' ပါဠိပုံစံများ၌၊ 'ဒိဿမာနော ကာယော ဟုတ္တာ ဓမ္မံဒေသေတိ၊ အ-ဒိဿ မာနော ကာယော ဟုတ္တာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဥုန ပဉ္စ ဗန္ဓနပတ္တော ဟုတ္တာ အညံ နဝံ ပတ္တံ စေကာပေယျ' စသည် ထိုထို အဋ္ဌကထာတို့၌ အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်တို့ ဖွင့်ပြတော်မူကြသော ကြောင့် ဤသို့သော အရာမျိုးမှာ လက္ခဏ္ဍာ, တ္တာ-စသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ တတိယာဒိဘတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ဧကန်စင်စစ်၊ ဖြစ်သင့်တော့သည် သာတည်း။

အုတ်ဓကျာင်း-ဆရာတော်ဘုရားကား။ ။'ဒွိ-ကတ္တေ,က-ကာလေ စ၊ ။ ဒွိ-ကတ္တု,ကာယ၊ ကေ-ကြိယာယ ပုဗ္ဗတာလေပိ တ္တာ,ဒယော ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကရဟစိ၊ သော သတ္တော ဟုတ္တာ နိဗ္ဗတ္တိ'ဟု ဒွိကတ္တု,က, ပုဗ္ဗကာလ ကြိယာဖြစ်ကြောင်းကိုဆို၏။ ။ဒွိ-ကတ္တေ.က-ကာလေ စ၊ နှစ်ပါးသော ကတ္တား၏တူသော ကြိယာ၌လည်း။ ပုဗ္ဗကာလေ၊ ၌။ ကရဟစိ၊ တစ်ရံတခါ။ တ္တာ-စသည်သက်၊ သော၊ ထို-သိကြားဖြစ်ကြောင်း,အကျင့်ကောင်း ခုနစ်မျိုးကို အားကြိုးမာန်တက်, ဆောင်ရွက်သောသူသည်။ သင္ကော၊ သိကြားသည်။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ၏။ ပေး။ ။'တ္တေ စ သော.တိ စ, သင္ကော.တိ စ ဒွေ.ကတ္တာရော၊ ဟုတ္တာ.တိစ 'နိဗ္ဗတ္တိ.တိ စ ကေ-ကြိယာ ယေဝါ (သမနာ ကြိယာ ယေဝ။).တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ' ဟူလို။

၅-ဟေတုတ္ထ-ပဓာနကြိယာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြိယာသည် ဟေတု (ဟိတ်)မည်၏။ 'ပုရိသော သပ္ပိ'ပိစ္ဆာ ဗလံ ဘဒေ'ပုံစံ။ ဤ၌ ပိတ္တာ=ဟူသော ရွှေကြိယာ၏။ ကတ္တားက,ယောကျ်ားဒြပ်၏ ပိဝန သတ္တိ။ ဘဒေ-ဟူသော နောက်ကြိယာ၏ကတ္တားက, အားစွမ်းသတ္တိဖြစ်၍, ကတ္တားမတူ-ကွဲပြားကြ၏။ သို့ကွဲပြားလျှင် သုတ်ရင်းဖြင့်, ပုဗ္ဗကာလ၌ မသက်နိုင်။ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဟိတ်-အနက်၌၊ ပါ-ဓာတ်နောင်, တ္တာ-ပစ္စည်းသက်ရ၏၊ (ပိတ္တာ-ပါ+တ္တာ) ကတ္တားကွဲသော အရာ၌ အနက်ပေးလျှင်--

"ကတ္တားကွဲဘိ၊ မတူရှိမှု၊ မိမိကတ္တား၊ သမွှန်ထား၍၊ သက်ငြား
ဟိတ်မှာ၊ ဖြစ်တို့လှာသည်၊ တ္တာ.ဒိ-ပစ္စည်း သဘောတည်း။"

ဟူသော နိယံ့-အရ၊ ပိတ္တာ-၏ ကမ္မား, ပုရိသ-ကို သမွှန်ထား၍ -သပ္ပိ၊ ထော ပက်ကို။ ပိတ္တာ၊ သောက်ရသောကြောင့်၊ ပုရိသဿ၊ ၏။ ဗလံ၊ အားသည်။ ဘဝေ၊

http://www.dhammadownload.com

၏–ပေး။ ။'ရိပုံ ဒိသ္ဝာ ဒုက္ခံ ဟောတိ၊ ပိယံ ဒိသ္ဝာ သုခံ ဘဝေ၊ ပုတ္တံ ဒိသ္ဝာ ဆုခံ ဘဝေ'စသည်ကိုလည်းထုတ်။ ရိပုံ ရန်သူကို။ ဒိသ္ဝာ၊ မြင်သောကြောင့်။ ပုရိသဿ၊ ၏ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲသည်။ဘဝေ၊၏။ ပိယံ၊ချစ်သူကို။ ဒိသ္ဝာ၊ ကြောင့်။ သုခံ၊ ချမ်းသာသည်။ ဘဝေ၊ ၏၊ ပုတ္တံ၊ ကို။ ဒိသ္ဝာ၊ ၍။ သုခံ၊ သည်။ ဘဝေ၊ ၏–ပေး။

သက္ကတ–ကာတန္တ္ဂဋီကာ၊ ပဋိကာတိုဋ္ဌ၊ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေသော ယောကျ်ား သည်ပင်၊ ရန်သူမြင်ခါ မိမိမှာပင် ဒုက္ခဖြစ်သည်ဟု ဝတ္ထိစ္ဆာအားဖြင့် ဧက-ကတ္တု ကပင်-ဖြစ်၍ ပုဗ္ဗကာလဋ္ဌပင်စီရင်၏။ ။မုဒ္ဓဗောဓ-ဋီကာဋ္ဌ ဋ္ဌိတဿ-ဟု ထုတ်ဆောင် ထည့်သွင်း၍ စပ်ရသည့် အစ္ဆာဟာရအတွက် 'ကေ ကတ္တုက-ဖြစ်သည်–ဟူ၏။ ။'ကထံ ရိပုံ ဒိသ္ဝာ ဒုခံ ဘဝတိ၊ ပိယံ ဒိသ္ဝာ သုခံ ဘဝတိ ဘိန္နကတ္တုက တာ စိန္တယမေ.တံ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။'ကထ-မိတိ ဒဿန ကြိယာယ ပုရိသော ကတ္တာ၊ ဘဝန္တ ကြိယာယ ဒုခ, မိတိ, ဝေံ ပရတြပိ? သစ္စံ၊ ဒုက္ခဿ ဥပ္ပါဒကော ပုရိသော ဒုက္ခ.မုပ္ပာဝယံ ယထေ.က-ကတ္တုကတာ ဒိဿတေ၊ စိန္တနိယ.မေတံ ဣတိ-သတ္ထကာရေဟိ ဥဒါဟရိတတ္တာ ဣတ္ထု.တ္တော'ကာတန္တ-ဋ္ဌီ။ ။ကထ.မိတိ ဒဿန ကြိယာယ ပုရိသော ကတ္တာ၊သော ဟိ တံ ပဿတိ-ကို ဘဝန သြယာယ စ ဒုခံ ကတ္တာ၊ တံ ဟိ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ.တိ ဘိန္န-ကတ္တုကတာ၊ ဧဝ.မိ တရ.တြပိ။ စိန္တနိယ.မေတ.န္တိ သတ္ထာရေဟိ ဥဒါဟရိတံ၊ တ.မမ္ပေဟိ ဣဒံ စိန္တနိယ.မာလော စ နိယံ၊ တတြိ.ဒံ စိန္တနံ-ဒုက္ခဿ ဥပ္ပါဒကော ပုရိသော၊ သောဟိ ရိပုံ ပဿန္တော အတ္တနော ဒုခံ ဥပ္ပါဒေတိ.တိ ဝိဝစ္ဆာယ ကေ.ကတ္တုကတာတိ ဘာဝေါ' ဂင်း–ပဋိကာ။ ။'ပုတ္တံ ဒိသ္ဝာ သုခံ ဘဝတိတ္ပာ.ဒိသုတု ဋ္ဌိတဿ ဣတိအစ္ဆာဟာရတော ကေ-ကတ္တု ကတ္တံ'မုဒ္ဓဗောဓ ဒုဂ္ဂဟဒါသ-ဋ္ဌီ။ ။'ပုတ္တ ဒိအာ သုခံ ဘဝတ်၊ သတ္တုံ ဒိသ္ဝာ ဒုခံ ဘဝတိ တ္ပာ.ဒိသု ဋ္ဌိတဿ ဣတိ အစ္ဆာဟာရတော ကေ-ကတ္တုကတ္တေ တ္ပာ စ' ဂင်း-ရာမ–ဋ္ဌီ။ ။ပုတ္တံ၊ သား,သမီးကို၊ ဒိသ္ဝာ မြင်၍၊ ဝါ-ကြည့်၍၊ ဋ္ဌိတဿ၊ တည်နေသော, ယောကျ်ားအား။ သုခံ၊ သည်။ ဘဝတိ၊ ၏-ပေး။ ။ သား‌ကိုမြင်သူလည်း, တည်နေသော-ယောကျ်ားပင်၊ သုခ-ဖြစ်သူလည်း, တည်နေသော ယောကျ်ားပင်ဖြစ်၍၊ ကတ္တားတူကြသဖြင့် ပုဗ္ဗကာလဋ္ဌပင် တ္ပာ-ပစ္စည်း သက်လေ-ဟူလို။ ။နိတိ-ဋ္ဌ ဤလက္ခဏ, ဟိတဲ့နှစ်မျိုးကို အ-သမာန ကတ္တားဟု အမည်တစ်မျိုးဆို၏။ ။'အ-သမာန-ကတ္တဲရိ ပိ။ ။အ-သမာန် ကတ္တာရိ ဓာတူဟိ တုန်-တ္ပာ ဣစ္ဆေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကဒါစိ သိဟံ ဒိသ္ဝာ ဘယံ ဟောဇာ၊ ပညာယဲ စ.ဿ ဒိသ္ဝာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ' နိတိ၊

သက္ကတဋ္ဌ–ပရေန-အဝရဿ၊ အဝရေန-ပရဿ, ယောဂဋ္ဌလည်း တ္ပာ-ပစ္စည်း ကိုစီရင်၏။ ပရ-နှင့် အဝရ-ယှဉ်ရာ။ အဝရနှင့် ပရ, ယှဉ်ရာမှာသက်။ ။'ပရာ.ဝရာ-ယောဂေ စ, ပါဏိနီ။ ၃-၄-၂၀။ ။'ပရေန ပုဗ္ဗဿ, အဝရေန

http://www.dhammadownload.com

ပရဿ ယောဂေ ဂမ္မေ မာတုမှာ တွာ ဘဝတိ၊ အားပတွာ နဒီ ပဗ္ဗတေ-ပရုနဒီ ယောဂေါ တတြ ပဗ္ဗတဿ၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ ဠိတာ နဒီ အဝရ ပဗ္ဗတ ယောဂေါ အတြ နဒီယာ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ၊ ။ဤဠဒ္ဓ ပရ-အရ အနောက်အရပ်ကို ယူ၍၊ အဝရ-အရ အရွှေအရပ်ကိုယူ အနောက်, အရွှေ, အရပ်နှစ်ခုတို့၏ ဝိသေသန, ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် အချင်းချင်းငဲ့ကြသည့် ဝိသေသန, ဝိသေသျ ဘာဝ လက္ခဏ သမ္ဗန်ကို ယောဂဆိုသည်။ ။'ပရ-သဒ္ဒေန ပရဒေသဋ္ဌာဉစ္စတေ၊ အဝရ-သဒ္ဒေန ပုဗ္ဗဒေသဋ္ဌောတိ ပယောဂေါ တထေ ဝ သိဒ္ဓေါ။ ယောဂေါ အတြ ဝိသေသန-ဝိသေသျ-ဘာဝ လက္ခဏော သမ္ဗန္ဓော' ကာတန္တ သိရောမဏိ-ဋီ၊

'အ.ပပတွာ နဒီ ပဗ္ဗတော၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ'-ပုံစံဠဒ္ဓ နဒီ-အရ, ဂင်္ဂါမြစ်ကို ယူ၍၊ပဗ္ဗတ-အရ ဝိဿ-တောင်ကိုယူ၊ဣန္ဒိယတိုက်၏,အလယ်ဠဒ္ဓ အနောက်သမုဒြာ ထိအောင် အရွှေ-အနောက်ဖြတ်၍ တည်သော တောင်သည် ဝိဿ-မည်၏၊ ထို တောင်၏တောင်ဘက်ကို(ဒုက္ခိဏာပထ) ဣန္ဒိယ တောင်ပိုင်းဟုခေါ်၍၊ မြောက် ဘက်ကို(ဥတ္တရာပထ)မြောက်ပိုင်းဟုခေါ်၏။ ဂင်္ဂါမြစ်မှာကား ထိုဝိဿတောင်၏ မြောက်ဘက်ဠဒ္ဓတည်၏၊ ။'အတြ နဒီ ဂင်္ဂါ ပဗ္ဗတော ဝိဿော၊ ကထာ စ ဒက္ခိဏ ဋ္ဌာန ဂင်္ဂ'အပတွာ ဝိဿော၊ဂင်္ဂါပတ္တိ ဝိရဟ ဝိသိဋ္ဌ-ဒေသဋ္ဌော ဝိဿော ဣစ္စ.တ္ထော၊ တေန ဝိဿတော ပရာ ဂင်္ဂါ.တိ ဂမ္မတေ၊ အတိက္ကမ္မာ.တိ ဒက္ခိဏဒေသ ဋ္ဌာန. မေဝါ.ယံ ပယောဂေါ၊ အတြ ဟိ ဂင်္ဂါ.ယ ပုဗ္ဗော ဝိဿော.တိ ဂမ္မတေ ဣတိ ဝိသေသော' သရလာ-ဋီ၊ ။'အ.ပပတွာ.တိ ဒက္ခိဏ ဒေသဋ္ဌာန်-ဂင်္ဂ.မပတွာ ဝိဿော၊ ဂင်္ဂါ ပတ္တိ ဝိရဟ ဝိသိဋ္ဌ,ဒေသဋ္ဌော ဝိဿော ဣစ္စ.တ္ထော၊အတြ ဝိဿတော ပရာ ဂင်္ဂါ.တိ ဂမ္မတေ အတိက္ကမ္မာ.တိ ဒက္ခိဏ ဒေသဋ္ဌာန.မေ ဝါ.ယ.မပိ ပယော ဂေါ၊ အတြ ဟိ ဂင်္ဂါယ ပုဗ္ဗော ဝိဿော.တိ ဂမ္မတေ၊ ဣဟ တီသု သုတ္တေသု (၃-၄-၁၈၊၁၉၊၂၀-ဣတိ ပါဏိနီ သုတ္တေသု)တွာ-ပစ္စယဿ ဘာဝမတ္ထ.တ္ထတ္ထေ ပိ ဝိသေသျ သံသဂ္ဂါ သိဇ္ဈန္တေ ဣတိ နတ္ထိ နိရတ္ထကတာ.တ်' တတ္ထဗောဓိနီ။

အပပယာ နဒီ ပဗ္ဗတော-ဟူသော ဤပုံစံကား, ဣန္ဒိယ-တောင်ပိုင်းသား-တို့၏ နေရာဌာနကို ရည်၍ဆိုသော-ပုံစံတည်း။ သို့အတွက် ဣန္ဒိယ တောင်ပိုင်းကနေ၍ ကြည့်မျှော်လိုက်လျှင် ဂင်္ဂါမြစ်သည် တောင်၏ပြင်ဘက်ကျ၍ပရ။ ဝိဿ-တောင် သည် ဂင်္ဂါမြစ်၏အတွင်းကျ၍ အဝရ မည်၏၊ ပရ-မည်သော ဂင်္ဂါမြစ်နှင့်-အဝရ မည်သော ဝိဿ-တောင်၏ ဝိသေသန, ဝိသေသျ အဖြစ်ဖြင့် ယှဉ်စပ်ရာမှာ အပပတွာ-ဟု တွာ-ပစ္စည်းသက်လေ။

ဝိသေသန, ဝိသေသျ–ဖြစ်ပုံကား၊ အ.ပပတွာ နဒီ ပဗ္ဗတော' 'ဝိဿ-တောင် သည် ဂင်္ဂါ-မြစ်သို့ မရောက်မူ၍တည်၏-ဟု ဆိုသော်-တောင်သည် မြစ်၏အတွင်း

http://www.dhammadownload.com

သက်၊ ဤ မှာဘက်-သည်ဘက်မှာ ဟု-သိရသဖြင့်၊ ဂင်္ဂါမြစ်သည် တဲ့ဝဲ၌ကို အထူးပြုတတ်၍ ဝိသေသန၊ တောင်သည် မြစ်ဖြင့် အထူးပြုအပ်၍ ဝိသေသျ။ 'အတိတ္ထမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ' ဂင်္ဂါမြစ်သည် ဝိစ္ဆတောင်ကိုလွန်၍ တည်သည်ဟုဆိုလျှင်၊ မြစ်သည် တောင်၏ပြင်ဘက်မှာ ဟိုဘက်မှာ-ဟု သိရသဖြင့်၊ တောင်သည် မြစ်ကို အထူးပြုတတ်၍ ဝိသေသန၊ မြစ်သည် တောင်ဖြင့် အထူးပြုအပ်၍ ဝိသေသျ။ ဤသို့ ဝိသေသန,ဝိသေသျအဖြစ်ဖြင့်ယှဉ်ကြသည်။ ။'အ-ပ္ပတ္တာ နဒီ' ပဗ္ဗတောတိ,ဝုတ္တေ နဒီယာ ဩရတာဂေ ပဗ္ဗတော-တိ အတ္ထော။တတော စ ပါရေ ဘူတ နဒီ ဝိသိဋ္ဌော ပဗ္ဗတော ပတိယတေ၊ အာဝရေန ပဗ္ဗတေန ပရိနဒီ ဝိသေသိယတေ။ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ-တိ နဒီယာ အာဝရော ပဗ္ဗတော-တိ အတ္ထော ပတိယတေ၊ တတော အာဝရ ပဗ္ဗတ ဝိသိဋ္ဌာ နဒီ ဝိညာယတေ' ပဒသာဓန-ဋီ။

သို့ဖြစ်လျှင်–ပုဗ္ဗကာလ ဖြစ်ရန် နောက်ကြိယာတစ်ခု လိုခဲ့ချေသေး၏။ ဘယ်လို ကြိယာကိုထည့်ရမည်နည်း။-ဟူမူ။ ရှု,ပဒသာဓန၊ ကာတန္တဝုတ္တိဘိုအလို ဘဝတိ-ဟု ထည့်ပေး။ ။'အ-ပ္ပတ္တာ နဒီ' ပဗ္ဗတော, အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ-တိ အာဒီသု ပန သဗ္ဗတ္ထ ဘဝတီ.တိ သမ္ဗန္ဓတော ကေ-ကတ္ထုကတာ ပုဗ္ဗကာလတာ ဂမျတေ' ရှု။ ။'အ-ပ္ပတ္တာ နဒီ' ပဗ္ဗတော, အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ-တိ ဘူ-ဓာတုဿ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဘဝါ ကေ-ကတ္ထုကတာ,ပုဗ္ဗကာလတာ ဂမျတေ'ပဒသာဓန။ ။'ကထ-မေတ္ထ ပုဗ္ဗကာလတာ ဧကော-ယေ-ဝ ကြိယာ ဘူယတီ-တိ အာဟ-ဘူ-ဓာတုဿိ-စ္စာဒ္ဒိ၊ ပထမန္တေသု သဗ္ဗတ္ထ ဘဝတိဿ သမ္ဘဝေါပဒတ္ထဿ သတ္ထာ ဗျာဘိစာရတော အတ္ထ လာဘ သမကာလ-မေ-ဝ သတ္ထာ-ယာဇ္ဈာသိတတ္ထာ သဗ္ဗ ဝတ္ထူနံ ပထမံ နပပ္ပေါတိ နဒီ၊ တတော ပဗ္ဗတော ဘဝတိ။ ပထမံ ပဗ္ဗတံ အတိက္ကမဘိ၊ တတော နဒီ ဘဝတ္တီ.တိ ဧဝ-မေတ္ထ ကေ-ကတ္ထုကတာ၊ ပုဗ္ဗကာလတာ စ ဂမျတေ'ပဒသာဓန-ဋီ။ ။သက္ကတ-တို့အလို ဌိတ-ကြိယာကို ထည့်ပေး။ ။'ကွစိ ဌိတာ.ဒိ-ပဒဇ္ဈာ ဟာရေန ကေ-ကတ္ထုကတာ၊'အ-ပ္ပတ္တာ နဒီ' ပဗ္ဗတော၊ အတိက္ကမ္မ ယောဇ္ဈနံ ဗာလ္ယံ၊ နှတ္ဝာ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတေ' သံခိတ္ထသာရ။ ။'အ-ပ္ပတ္တာ တျာ-ဒိ-နဒီ' အ-ပ္ပတ္တာ ပဗ္ဗတော တိဋ္ဌတိ.တိ တျာ-တ္ထော။ ပဗ္ဗတံ အဘိက္ကမ္မ နဒီ စိဋ္ဌတိ.တျတ္ထော'ကာတန္တ-သိရော မဏိ-ဋီ။ ။သို့အတွက်-ပဗ္ဗတော၊ ဝိစ္ဆတောင်သည်။ နဒီ ဂင်္ဂါမြစ်သို့။အ-ပ္ပတ္တာ၊ မရောက်မူ၍။ ဘဝတိ၊ ၏။ ဝါ-တိဋ္ဌတိ၊ တည်၏။ နဒီ၊ သည်။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်ကို၊ အတိက္ကမ္မ၊ ကျော်လွန်၍၊ ဘဝတိ၊ ၏၊ ဝါ-တိဋ္ဌတိ၊ ၏။-ပေး။

နိတိ-ဒ္ဒိကား-ပရပဒ-ယောဇ-ဟုဆို၏။ ။'ပရ,ပဒ-ယောဇေစ။ ။ပရ-ပဒ-ယောဇေပိ ဓာတူဟိ တ္ဝာ,ဒယော ပစ္စယာ ဟောန္တိ ကဒါစိ၊ အ-ပ္ပတ္တာ နဒီ' ပဗ္ဗတော၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ' နိတိ။ ။သက္ကတ-ဗျာကရဏ်း-ကျမ်းရင်း အဆိုနှင့်မည်။ သို့ရာတွင် 'ပရ-သဒ္ဒယောဇေ ပရတော် ဘူတော ဟုတ္ဝာ-သဒ္ဒေါ ဟူသော မူလ

http://www.dhammadownload.com

ဋ္ဌီကာနှင့်ကာ ညီပေ၏။ အကျယ်ကို အထက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။ ။သက္ကစ္စာကာတန္တဝုတ္တိ၊ ကာသိကာဝုတ္တိတို့၌ ဆိုပုံကို သီးခြားထုတ်ပြဦးအုံး။–

ပရာ.ဝရ-ယောဂေ စ။ ။ပရဿ အဝရေန ယောဂေ, အဝရဿ စ ပရေန ယောဂေ ဆတိ ဓာတုတော တ္ဝာ ဘဝတိ၊ အ.ပ္ပတ္ဝာ နဒီ ပဗ္ဗတော၊ ပရ နဒီ ယောဂေန အဝရ ဒေသဋ္ဌော ပဗ္ဗတော ဝိသေသီယတေ၊ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ၊ အဝရ ပဗ္ဗတ ယောဂေန ပရဒေသဋ္ဌာ နဒီ ဝိသေသီယတေ။ဘဝတိ သဗ္ဗတြ သမ္ဘဝါ ကေ-ကတ္ထုကတာ ပုဗ္ဗကာလတာ စ' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ၄-၆-၄။ ။'ပရာ.ဝရ-ယောဂေ စ' ပါဏိနိ။ ၃-၃-၂၀။ ။'ပရာ ဝရာဟိ ယောဂေ-ပရေန ပုဗ္ဗဿ ယောဂေ ဂမျမာနေ, အဝရေန စ ပရဿ ဓာတုတော တ္ဝာ-ပစ္စယော ဘဝတိ။ ပရေန တာဝ-အ.ပ္ပတ္ဝာ နဒီ ပဗ္ဗတော တိဋ္ဌတိ, ပရနဒီ ယောဂေန ပဗ္ဗတော ဝိသေသီယတေ။ အဝရယောဂေ-အတိက္ကမ္မ တု ပဗ္ဗတံ နဒီ ဋ္ဌိတာ, အဝရ ပဗ္ဗတ ယောဂေန နဒီ ဝိသေသီယတေ'၊ ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'ဣဟ ဣမေ ပရာ.ဝရ-သမ္ဗန္ဓိ သဒ္ဒါ-သဒ္ဒါ၊ ပုဗ္ဗဩ.ပေက္ခာယ ပရော ဘဝတိ၊ ပရဩ.ပေက္ခာယာ.ဝရော၊ သမ္ဗန္ဓိ-သဒ္ဒါ စ နိယတ.မေဝ ပဋိယောဂိန.မု ပဋ္ဌာယန္တိ၊ တသ္မာ သုတ္တေ ယဒိ.ပိ ဝိသိဋ္ဌ.ပ္ပဋိ ယောဂိန နိဒ္ဒိဋ္ဌတော၊ တထာပိ ပုဗ္ဗ-ပရာနံ ဧဝ ပရာ.ဝရာဟိ ယောဂေါ ဂမျတေ ဣစ္စာ.ဟ-'ပရေန ပုဗ္ဗဿ' တျာ.ဒိ။ ပရ နဒီ ယော်ဂေန ပဗ္ဗတော ဝိသေသီယတေ.တိ။ တထာ ဟိ အ.ပ္ပတ္ဝာ နဒီ''ပဗ္ဗတော၊တိ ဝုတ္တေ ပရာယ နဒိယာ ပဗ္ဗတဿ ယောဂါ၊ တဒ္ဓိသိဋ္ဌော ပဗ္ဗတော ပတီယတေ၊ အဝရ ပဗ္ဗတ-ယောဂေန နဒီ ဝိသေသီယတေ.ဟံ။ယသ္မာ အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ ဣတျု.တ္တေ အဝရေန နဒိယာ စ ယောဂါ၊ တ.ဒ္ဓိသိဋ္ဌာ နဒီ ပ်ဉာယတေ'ဇိနိန္ဒဗုဒ္ဓိနျာသ။

ဤသုတ်ကိုရည်၍-ပုဂ္ဂလ ပညတ် မူလဋ္ဌီကာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်.မဟာဋ္ဌီကာတို့၌။ ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန အ.ပ္ပတ္ဝာ နဒီ ပဗ္ဗတော, တိ ဝိယ 'အာယု.ပ္ပမာဏံ ဝေ မဇ္ဈိ အ.ပ္ပတ္တိဝါ ဟုတ္ဝာ' တိ ပရ-သဒ္ဒယောဂေ ပရတော ဘူတော ဟုတ္ဝာ သဒ္ဒေါ ဝစန သေသ ဘူတော ပယုတ္တော.တိ ဝေဒိတဗ္ဗော' မူလဋ္ဌီကာ။ ။'ပဋိစ္စ သမု.ပ္ပါ ဒေါ.တိ တ္ထေ ပန ဥပ္ပါဒ-သဒ္ဒဿ ဘာဝသာဓန ကြိယာ.ဝ ဝုတ္တာ.တိ သမာန-ကတ္တု လက္ခဏော သဒ္ဒ.ပ္ပဓယောဂေါ နု သမ္ဘဝတိ.တိ၊ တေနာ.ဟ-သဒ္ဒဘေဒံ ဂစ္ဆတ်'ဟိ၊ အပ-သဒ္ဒ.ပ္ပယောဂေါ ဟောတိ.တိ အဇ္ဈော၊ နစေ.တ္ထ*ပရာ-ဝရ ယောဂေါ 'အ.ပ္ပတ္ဝာ နဒီ' ပဗ္ဗတော အတိက္ကမ္မ ပဗ္ဗတံ နဒီ'.တိ အာဒိသု ဝိယ၊ နာပိ လက္ခဏ ဟေတု အာဒိ.ပ္ပယောဂေါ သိဟံ ဒိသွာ ဘယံ ဟောတိ၊ ဃတံ ပိတွာ ဗလံ ဇာယတေ၊ ဓ.ဇ္ဈိ ကတ္ဝာ ဒဏ္ဍော ပတိတော.တိ-အာဒိသု ဝိယ' ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋ္ဌီကာတို့၌ မိန့်ဆိုကုန်၏။ ။ပေစာ, ဘုတ်အုပ်တို့၌၊ 'ပရာ.ပရ-ယောဂ'ဟု ပါဋ္ဌပျက်လျက် ရှိနေကြ၏။

နိတိ-၌-ဗျတ္တယေန သဒ္ဒသိဒ္ဓ.ပ္ပယောဂ-၌လည်း တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို စီရင်၏။–ဝါကျ၌ အားဖြင့် အသီးအခြား ထင်ရှားရှိသော အနက်ရှိသော သဒ္ဒါမျိုးကို

http://www.dhammadownload.com

ဗျတ္တယေန သဒ္ဒ.သိဒ္ဓိ.ပဉ္စမော၈-ဆိုသည်။ ။'ဗျတ္တယေ သဒ္ဒသိဒ္ဓိ.ပဉ္စမော၈ စ။ ။ ဥပါဒါယ ရူပံ၊ နဒီတွာ ဂမနံ၊ ဘုတ္တွာ သယနံ'နီတိ၊ ဥပါဒါယ၊ စွဲမှီ၍၊ ဝါ-မလွတ် မူ၍၊ပဝတ္တိ၊ဖြစ်သော၊ရူပံ၊ရုပ်။ နဒီတွာ၊ရေချိုး၍၊ ဂမနံ၊ သွား‌ခြင်း၊ ဘုတ္တွာ၊ စား၍၊ သယနံ၊ အိပ်‌ခြင်း-ပေး။ ။ဤ၌၌-စွဲ၍ (လျက်)ဖြစ်သည်။ ရေချိုး၍ (လျက်) သွားသည်။ စား၍(လျက်)အိပ်သည်-ဟု ဆိုရာ၌၊ စွဲမှီခြင်းကြိယာနှင့် ဖြစ်ခြင်းကြိယာ၊ ရေချိုးခြင်းကြိယာနှင့် သွားခြင်းကြိယာ၊ စားခြင်းကြိယာနှင့် အိပ်ခြင်းကြိယာတို့သည် တပြိုင်တည်း တစ်ချက်တည်းဖြစ်၍၊ ကြိယာတစ်ခုတည်းကဲ့သို့ ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝါကျ အနေအထား စကားအသုံးအနှုန်းကွဲမှာမူ အသီးအခြားခဲ့၍၊ မှီ+နေသည်။ ရေချိုးရင်း+သွားသည်။ အိပ်ရင်း+စားသည်-ဟု လူတို့ အတွင်ဆုံးအမျှားဆုံး ပြောဆိုသုံးစွဲကြသောစကားမျိုးဖြစ်၍၊ လူတို့ စွဲတွင်သုံးစွဲကြသည်ကို လိုက်လျောကာ၊ ကြိတာနှစ်ပါးခဲ့၍ ပါဠိ စီကုံး နှုန်းဖွဲ့အပ်သော သဒ္ဒါမျိုးတည်း၊ 'လောကော ပစရ ဂဟဏ သိဒ္ဓိ' ဟူလို။

ဆောင်ပုဒ်–"ပုဗ္ဗာ.ပရ၊ သမာနနှင့်၊ လက္ခဏ, ဟေတွာ၊
ပရ.ဝရ၊ ဗျတ္တယနက် ခုနစ်ချက်၊ သက်လေ တု နာ.ဒီ။"

ဝါစ္စတ္ထ-တုန်, တွာန, တ္ဝာ-ပစ္စည်းသည် ကိတ်-အမည်ကို ရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ယေ ကတ္တုကာန်-ဟု ကစ္စည်းဆရာ အဆိုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း တုံ-ပစ္စသ်းများကဲ့သို့ပင် ကတ္တားဠ်ဖြစ်ကုန်၏။ ။'တေ စ ကိတ္တာ ညတ္တာ, ကေ ကတ္တုကနေန္တိ ဝုတ္တတ္တာ စကတ္တာရီယေ.ဝ ဘဝန္တိ'ရှု။ ။သက္ကတ ဗျာကရဏ်း ကျမ်းတို့ဠ်ကား ဘောဠ် စီရင်ကုန်၏၊ ။'တ္ဝာ တု အဗျယ ကတော ဘာဝေ' သိဒ္ဓန္တကောမုဒီ။ ။'တ္ဝာ တု ဣတိ အဗျယကတော ဘာဝေ ဣတိ ဝစနတော ဘာဝေ ဧဝ.တ္ဝေတ္ထာ'ဝင်း-သရုလာ-ဋီ။ ။ဇာလိနီ အလို ဘော-ကံ ကတ္တား သုံးပါးလုံးဠ်ပင် စီရင်၏။ အောက်ကဆိုခဲ့ပြီ။ ။ထို တုန, တွာန တ္ဝာ.ဒျန္တပုဒ်များသည် ကြိယာ ဝိသေသန ပုဒ်မျိုးသာဖြစ်ကြကုန်၏။ ကေစိ ဆရာတို့ကား ကတ္တုဝိသေသန-ဟု ဆိုကုန်၏။

"ကြိယာ-ဝိသေသန.ထ္ထာဝ၊ တ္ဝာ.ဒျ.န္တာ တဋ္ဌိ သေသတော၊
ကတ္တု ဝိသေသန.ထ္ထာ.ဝ၊ ကေစိ ကတ္တရိ ဝုတ္တိတော။" စိန္တာ

တ္ဝာ.ဒျ.န္တာ-တ္ဝာ-စသော ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ တ.ဋ္ဌိသေသတော၊ ထိုဒုနာက် ကြိယာကို အထူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ကြိယာဝိသေသန.ထ္ထာ.ဝ၊ ကြိယာဝိသေသန အနဲက်ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန်၏၊ ကုန်၏။ ကေစိ၊ တို့သည်။ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်ဠ်။ ဝုတ္တိတော၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ ကတ္တု ဝိသေသန.ထ္ထာဝ၊ ကတ္တား၏ ဝိသေသန အနက်ရှိကုန်ယည်သာသျှင်။ ဟောန်၏၊ ဖြစ်ကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

ကြိယာ ဝိသေသနဖြစ်ပုံ-ပဓာန, အပ္ပဓာန၊ ဝိသေသန, ဝိသေသျဝါ ကြိယာလေးမျိုး။ 'သြဒနံ ပစိတ္ထာ ဘုဥ္ဇတိ'၌ ချက်ခြင်း ပစ္စန ကြိယာ၊ စားခြင်း ဘုဥ္ဇန ကြိယာ နှစ်ခုရှိရာ။ ချက်ခြင်း-ရွှေကြိယာသည်၊ စားခြင်း-နောက်ကြိယာကိုငဲ့ရ၍ မပြဋ္ဌာန်းရကား အ.ပ္ပဓာန ကြိယာမည်၏။ မိမိကား အကြီးအကဲ မဟုတ်၊ မိမိချည်းမပြီး၊ စကားဝါကျလည်း မပြည့်စုံ၍၊ နောက်ကြိယာကို ငဲ့ကွက်စောင့်မျှော်အဖော် အကြီးရှာရသောကြောင့် အ.ပ္ပဓာနမည်သည်-ဟူလို။ ။နောက်စားခြင်း ဘုဥ္ဇန-ကြိယာကား ငဲ့ကွက်စောင့်မျှော် အဖော် အကြီးရှာရန်မလို၊ မိမိတစ်ဦးတည်း စကားဝါကျ ပြီးစီးလုံလောက်၍ ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် ပဓာန ကြိယာမည်၏။ ။'တ္ထ.ဧကနှာ.ဘီဓိယမာနာ ဟိ ကြိယာ ကာမံ ပစိတ္ထာ ပိ ဥတ္တရ-ကြိယ.မပေက္ခတိ.တျ.ပ္ပဓာန' ဒီပနီ။

ယင်း-ဘုဥ္ဇတိ-အရ စားခြင်းကြိယာ-ဟူသည်လည်း တောင်း၍လည်းကောင်း၊ ပေး၍လည်းကောင်း၊ ဝယ်၍လည်းကောင်း စားနိုင်သောကြောင့် သာမညဖြစ်၍၊ သို့မဟုတ် အများနှင့် ဆက်ဆံနေ၍ ပစိတ္ထာ-ကို ဆိုရ၏။ ချက်၍ စားသည်ဟု ဆိုသဖြင့်၊ ယင်း ပစ္စန ကြိယာ တောင်းခြင်း၊ ပေးခြင်း၊ ဝယ်ခြင်း၊ အခြားကြိယာများကို တားမြစ်ကန့်ကွက်၍၊ ဘုဥ္ဇန-ကြိယာတစ်ခုကို အထူးပြုတတ်သောကြောင့် ရွှေ-ပစိတ္ထာ၏ ပဓာန-ကြိယာကို ဝိသေသန ကြိယာဆိုသည်၊ ဘုဥ္ဇတိ-ကြိယာကား အထူးပြုအပ်သောကြောင့် ဝိသေသျ ကြိယာမည်၏။ ချက်ခြင်း ရွှေ-ကြိယာကား အထူးပြုတတ်၍ ဝိသေသန၊ (စားခြင်း နောက်ကြိယာကား အထူးပြုအပ်၍ ဝိသေသျဆိုသည်-ဟူလို။ ။အချုပ်မှာ-နောက်-ဘုဥ္ဇတိ,ကြိယာမှာ သူတစ်ပါးကိုမငဲ့ရတဲ့ ကိုယ်တိုင် ပြီးစီးနိုင်သောကြောင့် ပဓာန, ဝိသေသျ၊ ရွှေ-ပစိတ္ထာ, ကြိယာသည် ကိုယ်တိုင်မပြဋ္ဌာန်း မပြီးစေနိုင်ဘဲ၊ သူတစ်ပါးကို ငဲ့ကွက်, ငံ့မျှော်ရသောကြောင့် အ.ပ္ပဓာန, ဝိသေသန-မည်သည်-ဟုမှတ်။)

ဆောင်ပုဒ်-"တုန တ္ဝာန တ္ဝာ၊ ကတ္တားမှာ၊ ဆရာကစ္စည်း,ရှု။
အညာ ဂန္တွေ၊ ဥပဒေ၊ တဓေ နည်း-အတူ။"

ပုံစံဥဒ္ဒါရုဏ်းချက်။ ။'သုတ္ဝာ ဇာနိဿာမ'ဟု အချို့ စာဥဒ္ဒါရိ၏။သီဟိုဠ်မူဠ် 'သုတ္ဝာ မယံ ဇာနိဿာမ'ဟု ရှိ၏၊ နိဿယကြီးများလည်း ဤအတိုင်းပင်အနက်ပြန်ကြ၏၊ သို့အတွက်-မယံ, သဒ္ဒါနှင့်သာ ပါဠိဟောင်းဖြစ်ရာ၏။ ။ကာတုန-စသည်ကို ဝိဂြိုဟ်ဆိုမူ၊ တ္ဝာ.ဒျန္တာပုဒ်များသည် နောက်ကြိယာတစ်ပါးကိုငဲ့ရသဖြင့် မပြီးဆုံးသေးသောအနက်ကို ဟောရကား ကြိယာဝိသေသနနှင့်တကွ ကတ္တားကို ဟောသောကြောင့် 'ကတ္ဝာ.တိ-ကာတုန'။ တစ်နည်း-ကာတဝေ,ကာတု.န္တိဝါ-ကာတုန၊ ကာတုံ,ကာတဝေ.တိ ဝါ-ကတ္ဝာန, ကတ္ဝာ'ဟု ကတ္တားနှင့်တကွ ကြိယာ ဝိသေ

http://www.dhammadownload.com

သနတ္ထကို ရအောင်ပြု။ ။မကိမဠ္ဍု-စသော ဋီကာ ဆရာကြီးများကား၊ 'အဘိဝန္ဒာ.မီတိ-အဘိဝန္ဒိယ၊ အဘိဝန္ဒိ.နွဲ့ ဝါ-အဘိဝန္ဒိယ'ဟု ကတ္တာ သက်သက် ဝိဂြိုဟ်ဆိုကြသည်မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ။ ဟုတ်ပါ၏။ သို့ရာတွင်-ထိုဆရာကြီးတို့၏ စကားကို ဂုရု=ပယ်ရှားတော်မူလေပြီ။

ပယ်ပုံကား-ဤ တဝေ တုံ တုန တွာ-မစ္စည်းတို့သည် 'ဣစ္ဆ-တ္ထေသု သမာန ကတ္တုကေသု' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'ပုဗ္ဗကာလေ.က-ကတ္တုကာနံ' ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုသောကြောင့်၊ ဧရွေ-နောက်ကြိယာနှစ်ပုဒ်ရှိရာ၊ ရွေကြိယာမှာသာ သက်ရသည်။ ကတ္တာစသက်သက်ကို မဟော၊ ကြိယာ ဝိသေသန အနက်နှင့်တကွ ဟောသည်၊ ထို့ကြောင့်-'အဘိဝန္ဒာ.မီတိ-အဘိဝန္ဒိယ၊ အဘိဝန္ဒိ.နွဲ့ ဝါ-အဘိဝန္ဒိယ' ဟု ကတ္တာ သက်သက် ဝိဂြိုဟ်ပြု၍- 'အယ.ဥ် ကြိယာ ပဒန္တရေန အ-သမ္မန္ဓေ ပစ္စုပ္ပန္ဓ-ကာလိကာ၊ သမ္မန္ဓေ ပန အတီတ ကာလိကာ'စသည်ဖြင့် မကိမဠ္ဍု-အစရှိသော မြန်မာဖြစ် ဋီကာဆရာတော်ကြီးများ မိန့်ဆိုသောစကားသည် အမှားစင်စစ်တည်း။ ထိုနည်းကို အဟုတ်အမှန်ထင်၍ ဆင်ချင်တော်မမူကြဘဲ၊ 'အဘိဝန္ဒိယ-အဘိဝန္ဒာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ အဘိဝန္ဒိယ၊ ရှိခိုးပြီး၍'ဟု မြန်မာတိုင်းနိုင်ငံလုံးရှိ နိသျဆရာတော်ကြီးများ လမ်းများသို့ လိုက်တော်မူကြလေသည်။ အတိတ် အနက်ပေးရာ၌လည်း ဝိဂြိုဟ်အလို 'ရှိခိုးပြီးပြီ'ဟူ၍သာ အနက်ရခဲ့သည်။ 'ရှိခိုးပြီး၍' ဟူသော ပုဗ္ဗကာလ ကြိယာ ဝိသေသနတ္ထကို မရနိုင်ခဲ့။ ဝိဂြိုဟ်ပြုလိုမူကား 'ပုညာနိ ကာတု.မိစ္ဆိ, ဣစ္ဆတိ, ဣစ္ဆိဿတိ ဝါ.ကိ ဝိဂ္ဂဟေ ဣစ္ဆ.တ္ထေသု သမာန ကတ္တုကေသု တဝေ တုံ ဝါ၊ သော ပုညာနိ ကာတဝေ ဣစ္ဆတိ-ကာတု.မိစ္ဆတိ။ ကတွာ ကမ္မံ အဂစ္ဆိ ဂစ္ဆတိ, ဂစ္ဆိဿတိ.တိ အတ္ထေ၊ 'ပုဗ္ဗကာလေ.က.ကတ္တုကာနံ တုန တွာန ကွာ ဝါ၊ သော ကာတုန ကမ္မံ ဂစ္ဆတိ' စသော ရူပသိဒ္ဓိနှင့်အညီ 'အဘိဝန္ဒိတွာ.တိ-အဘိဝန္ဒိယ၊ ကာတ.နွဲ့-ကာတဝေ' စသည်ပြုရမည်။ 'အဘိဝန္ဒိတွာ၊ ရှိ' ဣတိဝစန.တ္ထေန၊ 'ဤကတ္တုန့်တ္ထနှင့် တကွသော ကြိယာ ဝိသေသန.တ္ထကြောင့်။အဘိဝန္ဒိယ၊မည်၏။ကာတုံ၊ပြုခြင်းငှာ၊ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသမ္ဗဒါန် အနက်နှင့်ဇာကွသော ကတ္တု သတ္တိကြောင့်။ ကာတဝေ၊ မည်၏။ (အနက်) ဤကား ဂုရု-ပယ်ပုံတည်း။

ဆောင်ပုဒ်-"တ္ဝာ.ဒျ.နွဲ့၊ ဝိဂ္ဂသု၊ ပြုကြ ချင်းချင်းလှယ်၊
ဝိဂ်-သပဒ၊ တိတ်ကာလ၊ ရဘို့ နည်းသစ်ခြယ်။
ကြိယာ ဝိသေသန၊ တကွတဲ့ဘက်၊ ကတ္တာနဲ့နက်၊
ဟောချက် တွာ, ဒိ, ဝယ်၊"

ရူပ်တွက်ပုံ-ကာတုန-ကို၊ ကရ-ဓာည်။ ကရ၊ သည်၊ ကရဏေ၊ ၏။ ခေ့။ ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တုကာနံ=ဤသုတ်ဖြင့် ကရ.ဓောတ်မှ နောက်၌ တုန-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုန)တဝေ တုနာ,ဒီသုကာ,သုတ်ဖြင့် တုန-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-

http://www.dhammadownload.com

၅၆၅-ဝတ္တံမာနေ မာန.နွာ။ ။ဝတ္တမာနေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ (ဖြစ်ဆဲ, ဖြစ်တုန်း, မပြီးဆုံးသေးသောကာလ၌)။ မာန.နွာ၊ မာန-ပစ္စည်း, အနွှ-ပစ္စည်း တို့သည်။ ဟောန်၏၊ ကုန်၏။ ။ဝတ္တမာနေ ကာလေ၊ ၌။ သဗ္ဗဒါတူဟို၊ တို့မှ။ ပရေ၊၌။ မာန-အနွှ ဤစ္ဆေတေ ပစ္စယာ၊တို့သည်းဟောန်၏ကုန်၏။ ။သရမာနော၊ အောက်မေ့ဆဲသော သူသည်။ ရောဒတိ၊ ငိုကြွေး၏။ ဂစ္ဆန္တော၊ သွားဆဲသော သူသည်။ ဂဏှာတိ၊ ယူ၏။

ခေတ်ကို ကာ-ပြု၊(ကာ+တုန=ကာတုန)တဒ္ဓိတ=၌,စ၊ နာမ်ငဲ့။ သိ-သက်၊ ခေျ၊ ပြီး၏။ ။အ-ကာတုန-အံ့-ပုဗ္ဗ ကရ+ကရဏော၊၏။ နည်းတူ။ ။သုတ္တာန-သု+သဝဏော၊နာကြားခြင်း၌-၏။ကျိသုတ်ဖြင့် သု-ခေတ်မှနောက်၌ တ္တာန-ပစ္စည်းသက်၊ (သု+တ္တာန-သုတ္တာန) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဇိတ္တာန-ဇိ+ဇယေ၊ ၏။ ကျိသုတ်ဖြင့် တ္တာန-ပစ္စည်းသက်၊(ဇိ+တ္တာန=ဇိတ္တာန)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သုတ္တာန-သု+သဝဏော၊ တ္တာန၊ နည်းတူ။ နောက် သုတ္တာ, လည်း နည်းတူ။ ။သုတ္တာ-သု+သဝဏော၊ ကျိသုတ်ဖြင့် တ္တာ-ပစ္စည်းသက်၊ (သု+တ္တာ=သုတ္တာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၆၅-ဒ္မိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ ဝါ-ဖြစ်ဆဲ,ဖြစ်တုန်း, မပြီးဆုံးသေးသော ကာလ၌ မာန, အနွှ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဝတ္တမာနာ-ဟူသော စကား သည် ဥပလက္ခဏ, နိဒဿန-နည်းမျှသာတည်း။ သို့အတွက်-မာန, အနွှ-ပစ္စည်း မျှားသည် ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ်ကာလ။ ဧကေ ဆရာတို့အလို အနွှ-ကို ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်, အနာဂတ်ကာလ, ဟိတ်အနက်, ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ အနက်တို့၌ သက်အပ်သည်ဟုပြု။ အနွှ-ပစ္စည်းသည် ကတ္တားကိုဟော၍၊ မာန-ပစ္စည်းသည် တော့ ကံ, ကတ္တား သုံးပါးကို ဟော၏။–

> "မာနံ.နွာ ဝတ္တမာနာ.နာ၊ ဂတေ ကေ သေသကေတိ.တိ။
> အနွှော ကတ္တရိ မာနော တု၊ ဘာဝေ ကမ္မနိ ကတ္တရိ။
> တိဒ္ဓနွှော တိဒ္ဓမာနော.ဟံ၊ ကရီဿမိ ဝိဘာဝယံ။
> ဌိယမာနံ မယာ ဘာဝ၊ မာနံ တုမှေ သုဏိဿထ။" စိန္တံ

မာန.နွှာ=မာန, အနွှ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝတ္တမာနာ.နာဂတေ၊ ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဟောန်၏၊ကုန်၏။ အနွှော၊အနွှ-ပစ္စည်းသည်။ အ-သေသကေ၊ အကြွင်းမဲ့ ကာလသုံးပါး၌။ဟောတိ၊၏။ ဤတိ၊သို့။ကေ၊တို့သည်။ ဝဒန္တိ၊ကုန်၏။ အနွှော၊ သည်။ ကတ္တရိ၌။ ဟောတိ၊၏။ မာနောတု၊ သည်ကား။ ဘာဝေ စ၊ ၌ လည်း။ကောင်း။ ကမ္မနိ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊၏။ ။တိဒ္ဓနွှော၊ တည်ဆဲ။ ဝါ-ရပ်တည်ဘတ်သော။ အဟံ၊ သည်။ တိဒ္ဓမာနော၊ တည်ဆဲ။ ဝါ-ရပ်တည်ဆဲသော။ အဟံ၊ သည်။(ပစ္စုပ္ပန် ကတ္တားဟော)။ အဟံ၊ သည်။ ဝိဘာဝယံ-ဝိဘာဝ

http://www.dhammadownload.com

ယန္တော၊ ထင်စွာပြလတ္တံ့သည်ဖြစ်၍ (အနာဂတ်)။ ဝါ-ထင်စွာပြလိုသည်ဖြစ်၍ (ကာမတ္ထ-အနာဂတ်ကာလ၌ မာန-နွှ-ပစ္စည်းတို့သည် ရံခါ ကာမတ္ထကိုထွန်း၏)။ ကရိဿာမိ၊ ပြုစီရင်တော်အံ့။ ဌိယမာနံ၊ တည်လတ္တံ့ခြင်း (ဘောဟော-အနာဂတ်)။ မယာ၊ သည်။ ဘညမာနံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောစကားကို (ကံဟော-အနာဂတ်)။ ဝါ-ဆိုလိုသောစကားကို(ကာမတ္ထ)။ တုမှေ၊ တို့သည်။ သုဏိဿတ၊ နာကြရကုန်လတ္တံ့။ ။ဟိတ်, ဘာဝလက္ခဏပုံစံကို 'အပေဟိ-တိ ဝုစ္စမာနော, ဝုစ္စန္တော ပက္ကမတိ' ကိုထုတ်– အပေဟိ.တိ၊ ဘဲလော–ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော, ဝုစ္စန္တော၊ ဆိုအပ်သည်ရှိသော် (ဘာဝ လက္ခဏ)။ ဝါ-ဆိုအပ်သောကြောင့် (ဟိတ်)။ ပက္ကမတိ၊ ဘဲသွား၏။

"အန္တော ကတ္တရိ မာနော တု၊ ဘာဝေ ကမ္မနိ ကတ္တရိ။
ပစ္စုပ္ပန္နေ လက္ခဏေ စ၊ ဟေတ္ဟတ္ထေ စ ဘဝန္တိ တေ။" ဇာလိနီ

အန္တော၊ သည်။ ကတ္တရိ၊ ၌။ ဘာဝေ၊ ၏။ မာနောတု၊ သည်ကား။ ဘာဝေ.၌လည်းကောင်း။ ကမ္မနိ၊ လည်းကောင်း။ ကတ္တရိ၊ ၌လည်းကောင်း။ ဘာဝေ၊ ၏။ တေ၊ ထိုမာန, အန္တ.ပစ္စည်းတို့သည်။ ပစ္စုပ္ပန္နေ စ၊ ၌လည်းကောင်း။ လက္ခဏေ စ၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ-အနက်၌လည်းကောင်း။ ဟေတ္ဟတ္ထေ စ၊ ဟိတ်အနက်၌လည်းကောင်း။ ဘဝန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဘေဒစိန္တာ ဧကေ ဝါဒ-ဟူသည် နိတိ-ပင်တည်း။ ။'ဝိပ္ပကတ-ဝစနေ အနိယမိတ-ကာလေ အန္တော'နိတိ သုတ်။ ။ကစ္စာယန သာရဆရာလည်း 'ကိတာ ဓာတ္ဟ-ဏ္ဍ-သမ္ဗန္ဓေ၊ ဟောန္တော် ကာလ.နွှ ရေ သ္ဝ.ပိ' ဆိုရကား ဧကေ ဝါဒ၌ပင်ဝင်၏။ ။'ကေစ္စေ အာစရိယာ သေသဘူတေ အတီတေ အနာဂတေ အန္တ.ပ္ပစ္စယံ 'သေသေ သန္တ်မာနာနိ'. စ္စာ.ပိ သုတ္တေန ဘဝတိ.တိ ဝဒန္တိ'ဂင်း-ဠီ။ အန္တ-ပစ္စည်းကို အတိတ်, အနာဂတ်ကာလ 'သေသေ-သ.နွှ်.မာနာနာ' သုတ်ဖြင့် သက်ရုမည်-ဟူလို။ ။ဂန္ထိ-ဆရာတော်ကား သုတ်၏ ဥပလက္ခဏာဖြစ်၍ သုတ်ရင်းဖြင့် သက်-ဟု ဠီကာဆရာစကားကိုမယ်ရှားလေပြီ။ ။ဆရာတို့ကား မာန.နွှ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် သက်ကုန်၏။

ကာတန္တ-၌–'လက္ခဏ-ဟေတုကြိယာယ' ၄-၄-၃၊ ဟု သုတ်သီးတည်၏။ ။'ကြိယာယ လက္ခဏ-ဟေတု မှိ စ.ထွေ ဝတ္တမာနာ ဓာတုမှာ အန္တမာနာ ဘဝန္တိ၊ တ်ဌန္တော အနုသာသတိ ဂဏကာ၊ သဃမာနာ ဘုဉ္ဇတေ ယဝနာ။ ဟေတုမှိ စ-အစ္ဆယ် ဝသတိ။ အဓိယမာနော ဝသတ္တံ။ လက္ခဏ် စိဟနံ၊ ဇနကော ဟေတု' ကာတန္တဝုတ္တိ-ဂဏကာ၊ ဂဏန်းသင်္ချာတို့သည်။ တိဌန္တော၊ ရပ်သည်ရှိသော်။ အနုသာသတိ ပြသ, သွန်သင်၏။ ယဝနာ၊ ယောသားတို့သည်။ ဝါ-ဂရစ်လူမျိုးတို့သည်။ (ယဝန-ပုံ-ယု+လျု။ ဒေသေဘေဒေ,တ.ဒွေသဒ္ဒေဇနေ-ယောမနီမိ) သဃမာနာ၊ အိပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဘုဉ္ဇတေ၊ စား၏။ အစ္ဆယ်-အဓိယမာနော၊ ရွတ်အံ့

http://www.dhammadownload.com

သရဇ္ဈာယ်လိုသောကြောင့်။ ဝဿတိ၊ နေ၏-ပေး၊ ။'တ်ဌာန်ကာ ဣစ္စာ.ဒိ-အတြဲ အနေနာ.နုသာသနံ ဒေဝ ပရိယာ.လောစနံ လက္ခဏတေ ဣတိ အဝဋ္ဌာနံ လက္ခဏံ ဘဝတိ။ နနု ကထံ သယမာနာ ဘုဉ္ဇတေ ယဝနာ ဣတိ? သယနဿ ဘောဇန မန်ဆရေနာ.ပိ သမ္ဘဝတော လက္ခဏတ္တံ အနုပ.ပတ်တိ၊ နာ ဟိ သယနေ ဘောဇန.မ သမ္ဘာဝီ.စိ၊ အထ အန်ဆရေန သယနံ နာ ဘောဇနံ ယထာ အဂ်ိ မန်ဆရေန နဓူမော ဣတိ၊ ဧဝမေတံ စေး၊ ကာ.နွေဝံ သတိ ဘောဇန.မေဝ လက္ခဏံ ဘဝတိ သယနဿ၊ ယထာ-အဂ်ိ ဓူမော ဣတိ။ နေ.သ ဒေါသော၊ ဣဟ လက္ခဏ သဒ္ဒဿ ဝိသေသန. တ္ထတ္တာ ဣဒ.မုတ္တံ ဘဝတိ-ကြိယာယ လက္ခဏံ ဝိသေသနံ ယောဇတ္ဗ.တ္ထော၊ စာသို့ ဝတ္ထမာနာ ဓာတုတော ဣစ္စတ္ထော၊ တေနာ တိဋ္ဌ မုတ္တယတိ,ဘက္ခမာနံ ဂစ္ဆတိ ဟျာ.ဒီပိ သိဒ္ဓံ။ ဟေတု ဣတိ-အဇ္ဇ, ယဇ္ဇ, အဇ္ဇနေ ဟေတု ဣနန်ဆာ အန်ဆ၊ စုရာ. ဒိကတ္တာ သု.တ္တိကေန.နွာဒီ-တိ အုပရေ။ အတြာ.ပိ အဇ္ဇနာ.ဇျာယနေ ဝဿတိ ကြိယာဟေတု၊ တေသံ အ-ဘာဝေ တ.ဒဘာဝတော၊ အထ ဝဿတီ.တိ ဓာဝတိ, ဟန်ဒိ.တိ ပလာယတေ, ဣစ္စတြ ကထံ နာ ဘဝတိ၊ တဿ နာ ဟနနေ ဟိ ဓာဝန ပလာယန ဟေတု ဣတိ?၊ နာ ဒေသံ (စောဒ်) ဣတိ-သဒ္ဒေ နေဝ အတြ ဟေတ္ဗ. တ္ထဿ ဇောတိတတ္တာ' ကာတန်ဆ–ပဉ္စိကာ။

ရူ-၌ ဆိုပုံ–"မာန အန်ဆ ပစ္စယာနံ စေ.တ္ထ 'ပရဿမညာ ပယောဂေ'.တိ ပရ သမညာ ဝဿေန ပရဿ ပဒ, အတ္ထာနော ပဒ သညတ္ထာ တျာ.ဒီသု ဖိယ မာန.နွေ သုစ ဝိကရဏာ.ပစ္စယာ ဘဝန်ဆိ၊ တေနေ.ဝ မာန.ပစ္စယော 'အတ္ထာနော ပဒါနိံ ဘာဝေ စ ကမ်မံနိ.တိ ဘာဝ-ကမ်မေသုပိ ဟောတိ၊ တဿ စ 'အတ္ထာနော ပဒါနိံပရဿ ပဒတ္ထ.ဆ်ိ'ကဲ့စိ အန်ဆ-ပပ္စယာ.ဒေသော စ'ဟုဆိုဏ်၊ အဓိပ္ပာယ်ကား-မာန, အန်ဆ-ပစ္စည်းတို့သည် ပရဿမညာ၏အစုမ်းဖြင့် မာနသည် အတ္ထနောပုဒ်မည်၍၊ အန်ဆ-သည် ပရဿပုဒ်မည်သည်ပြင်၊ တိ-စာသာ အာချာတ်ဝိဘာတ်များလို မာန,အန်ဆ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဝိကရဏပစ္စည်းများလည်း သက်ရကုန်၏။ ဆိုသို့အတ္ထနောပုဒ် မည်သောကြောင့် မာန-ပစ္စည်းသည် ဘော,ကံ-၌လည်းဖြစ်ကုန်၍၊ အချို့ အရာ၌ အတ္ထနော ပဒါနိံ ပရဿ ပဒတ္ထံ, သုတ်ဖြင့် အတ္ထနောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ်ပြန်သလို၊ မာန-ပစ္စည်းကိုလည်း အန်ဆ-ပစ္စည်း ပြန်ရသည်၊ 'ပေဟီ.တ' ဝုစ္စာမာနော.ဝုစ္စန်ဆော ပက္ကမတ်၊ ယာဝ တတိယံ သမနုသာသန်ဆဿ ပုံစံ-'ပေဟီ.တ်၊ ဘဲသွားလော-ဟူ၍ ဝုစ္စမာနော-ဝုစ္စန်ဆော၊ ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်သောကြောင့်။ ပက္ကမတ်၊ ဘဲသွား၏'။ဝုစ္စန်ဆော-၌, အန်ဆ-ကား အစစ်မဟုတ်၊ မာန-ကို၊ အန်ဆပြန်ထားသည်၊ သို့အတူက်-ကဲ့ကို ဟော၏။ 'ယာဝ တတိယံ၊ သုံးကြိမ်တိုင်အောင်။ သမနု ဘာသန်ဆဿ၊ ဉာသိ ကမ္မဝါစာဖြင့် ဆိုဆုံးမအပ်သော ရဟန်းအား'၊ မာန-ကို၊ အန်ဆ-ပြု၍ သမနုဘာသန်ဆဿ.ကဲ့ကို ဟောသည်၊ ။ကာတန်ဆ-၌ 'အာနော အတ္ထနော' သုတ်တည်း၏။ ။'အတြ ဧတေသု ကိံသု ပဘူတိံသု မဏ္ဍော အာနာ (မာနော)အတ္ထနော ပဒသညော ဘဝတိ၊ဣတရတြ ပရဿ ပဒမတ္ထာ၊ အဓိယမာနံ

http://www.dhammadownload.com

ဌိယမာနံ ရော စ မာနံ 'စက္ကာ မာဏော, ဗျဘိ ဗဘူဝမာနော အတ္တနော ပဒတ္တာ ဘာဝ ကမ္မနိ ကတ္တရိ ရူစာ.ဒီဟိ စ ဘဝတိ' ကာတန္တ.ဝုတ္တိ၊ ၄-၄-၅။

သက္ကတ.ဥ်-မာန.နွှ-ပစ္စည်းများကို ဒုတိယာ စသော ပုဒ်တို့နှင့် တူလျှာ.မိကရဏာဖြစ်သော အ-ပွထမေကာ မိကရဏ, အာမန္တန ဝိသယဉ် စီရင်ကုန်၏။ ။ 'ဝတ္တမာနေ အန္တ-အာနာ အပွထမေ.ကာ မိကရဏာ မန္တိတေသု'၊ ၄-၄-၂။ ။ ဝတ္တမာနကြိယာယံ ဝတ္တမာနော ဓာတုတော အန္တ-အာနာ (မာနာ) ဘဝန္တိ, အ.ပွထမေ, ကာမန္တိတဝိသယေ စ၊ ပထမန္တေန စေ အန္တ-အာနာ သမာနာ.မိကရဏံ နာ ဘဝတိ.တိ အတ္ထော၊ ပစန္တံ ပစမာနံ ဆတ္တံ (သိဿံ) ပဿ ပစတာ ပစမာနေန ဆတ္တေန ကထံ ဥ္ဘစ္စာ.ဒိ။ အာမန္တိတဝိသယေ စ-ဟေ.ပစ်' ဟေ ပစမာန ကာတန္တ-ဝုတ္တိ။ ။ဗုဒ္ဓိ.ပွသာဒန်-မည်သော ပဿာနေ ဋ္ဌိကာ ဆရာကား ပထမန္တ သမာနာ-မိကရဏာဒ်ဝိလည်း-စီရင်၏။ ။သာမညေန ဝိဓာနေပိ ဗဟုလာ.မိကာရာ ယထာ ဒဿနန္တော (အန္တော) တေန 'အယံ ပထမော မဟာစောရော သန္တော သံဝိဇ်မာနော လောကသ္မိန်တ်' အာဒိသု ပထမာ သမာနာ.မိကာဏော ပိ၊ 'အဂိရသံ ပဿ ဝိရော စ မာနံ၊ တပန္တ.မာဒိစ္စ.မိဝ.နွှလိက္ခ်'. အ.ပွထမာ သမာနာ မိကရဏောပိ ကဲရိယန္တရ လက္ခဏ ဘူတ ကြိယာဝစနတောပိ 'ဇပွန္တော ဉာယန်တိ ပဏ္ဍိတာ.တိ, ဇပွနံ ဇနနဿ လက္ခဏံ၊ ကြိယန္တရ ဟေတု ကြိယာ ဝစန တောပိ, ပဌန္တော အာသတေ'.တိ၊ ပါဠော အာသနဿ ဟေတု။ မာ.သဒ္ဒယောဂေ ဂမျမာနေ ပိ 'မာ စပန္တော'.တိ၊ အ-ကဲစ္ဆေ သုခ သာဓိယေ ပိ 'ဓာရယန္တော'.တိ သတ္တမျိ ကတ္တရိ ပိ 'ဒိသန္တော'.တိ-ဇာယမာနော ပိ ဇယန္တော-.တိ အရဟာ ပူဇာ ယ.မိ 'အရဟန္တော'.တိ၊ သဗ္ဗတ္ထ နိဒ္ဒနိဝုတ္တိ ဗဟုလာ.မိကာရတော။ ယထာ စ နွှော (အန္တော) တထာ မာနော ပိ။ ဗုဒ္ဓိ.ပွသာဒန်-ဋ္ဌိ။

ဆောင်ပုဒ်—"ဟိတ် လက္ခဏတ်၊ ပစ်,နာဂတ်၊ လေးရပ်-မနေ.နွှာ။
ကတ္တု.အန္တတဲ၊ တော, ကံ, ကတ်၊ မာနတ် ဟောစရာ။
အန္တ.ပစ္စဲ၊ မာန-လဲ၊ ဖွင့်နဲ့-တွေ့ကြုံခ၊
မာန-တစ်ဖန်၊ အန္တ-ပြန်၊ မှတဲရန် ကျမ်းဋ္ဌီကာ။"

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သရမာနော-ကို။ဘရ-တည်။သရ၊သည်။သရဏော၊ အောက်-မှ ခြင်း-ဥ်-၏။ ချေ၊ ဝတ္တမာနေ မာန.နွှာ, ဤသုတ်ဖြင့် သရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ မာန-ပစ္စည်းသက်၊ ဘူဝါ.ဒိတော အ=သရဓာတ်မှ နောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (သရ်+၊+မာန=သရမာန) ရ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ဏပ်၊ ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆန္တော-ဂမု+ဂတ်မှိ၊၏။ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အန္တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+၊ နွှ) ဂမိဿန္တော ဧစ္ဆာဝါ=ဓာတုနှ် မ်-ကို စ်ဆိ-ပြု၊ (ဂစ်ဆ်+၊နွှ=ဂစ္ဆန်ဿ)နာမ်ငဲ့-စီရင်၊

http://www.dhammadownload.com

၅၆၆-သာသာ.ဒီဟိ ရတ္ထု။ ။သာသာ.ဒီဟိ၊ သာသ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရော်၌၊ ရတ္ထု၊ ရတ္ထု=ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သာသာ-ဣစ္စေဝ.မာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရော်၌၊ ရတ္ထု.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။(ဒေဝမနုဿေ၊ နတ်,လူတို့ကို)။သာသတိ၊ ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သတ္ထာ၊ ဆရာမည်၏။ ဝါ၊ ကား၊ (ကိလေသေ၊ ကိလေသာတို့ကို)။ ဟိံသတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သတ္ထာ၊ မည်၏။

၅၆၇-*ပါ.ဒိတော, ရိတု။ ။ပါ.ဒိတော၊ ပါ-အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရော်၌၊ ရိတု၊ ရိတု-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပါ ဣစ္စေဝ.မာဒိတော၊ ပါ-အစရှိသော၊ ဓာတု ဂဏတော၊ ဂေတ်အပေါင်းမှ။ ပရော်၌၊ ရိတု.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပုတ္တံ၊ သား, သမီးကို။ ပါတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပိတာ၊ အဘ,မည်၏။ မာတာ ပိတူဟိ၊ အမိ,အဘတို့သည်။ ဧရိယတိ၊ ချီးပြိုးရွက်ဆောင်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မိတာ၊ သမီးမည်၏။

၅၆၆--ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သာသာ, ဒိသ စသော ဓာတ်တို့မှ နောက်၌။ ရတ္ထု-ပစ္စည်းသက်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် သသ-ဓာတ်၊ ဝသ-ဓာတ်တို့ကိုယူ။ ။သ-ဒေဝက် လောကံ ဒိဋ္ဌ-ဓမ္မိကာ.ဒိဝဿေန သာသတိ အနုသာသတိ.တိ သတ္ထာ၊ သာသ+အန သိဋ္ဌိမှ၊ ကိလေသေ သသတိ ဟိံသတိ.တိ ဝါ-သတ္ထာ၊ သသ+ဟိံ သာယံ။ 'ကောနု တေ ဘာဂဝါ သတ္ထာ၊ ကဿော.တံ ဝစနံ ရုစိ, မဟာဇနကဇာတ်။ 'ဝသန္တိ ဧတ္ထ.တိ-ဝတ္ထု'၊ ဝသ+နိဝါသေ။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။သတ္ထာ-ကို၊ သာသ-တည်။ သာသ၊ သည်။အနုသိဋ္ဌိမှ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏။ချေ၊ သသော.ဒီဟိ ရတ္ထု၊ ဣ်သုတ်ဖြင့် သာသ-ဓာတ်မှနောက်၌ ရတ္ထု-ပစ္စည်းသက်၊ (သာသ်+ရတ္ထု) ရမှိ ရန္တော=ရ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန် သ, သ-၏ မှီရာ, အ-ကိုချေ၊ (သ်+ထ္ထု=သတ္ထု) သ်+အ-သို့ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ (သတ္ထု+သိ) သတ္ထု ပိတာ.ဒိန.မာ သိ သို့ သိဒ္ဓလောစပါ စ=သတ္ထု-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဥ-ကို၊ အာ-ပြု၊ သိ-ဝိဘတ်ကိုလည်းချေ၊ (သတ္ထ+ာ=သတ္ထာ)ပြီး၏။ ။သတ္ထာ-သသ+ဟိံ သာယံ၊ ၌-၏။ ရတ္ထု-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေးနည်းတူတုက်။

၅၆၇-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါကို မလိုအပ် 'မာနာ.ဒီဟိ.ရာတု'ဟု ဆိုလတ္တံ့သော သုတ်ဖြင့် ဓရ-ဓာတ်နောင် ရီဘု-ပစ္စည်းကို ရေတွက်ရကား 'ပါတိ တော ရိတု'ဟု တိ-ကာရန္တ ဓာတု နိဒ္ဒေသ အားဖြင့်ရှိသော ပါဠိသာ ကောင်းသည်-ဟု နှိ-ဆို၏။ ။အချို့ ဆရာတို့လည်း 'ရိတု.ပုစ္စယော စ'ဟူသော ဆိုလတ္တံ့သုတ်၏ ဝုတ္တိတ္ထိကိုလည်းကောင်း၊ 'ရိတု.ဂုဟာဏာ.မိဟာ.နုဝတ္တာတေ,ဟူသော ဥာဏကားကိုလည်းထောက်၍ နှိ-ဆုံးဖြတ်တိုင်း ကောင်းသည်ဟု ဆိုကုန်၏။

http://www.dhammadownload.com

၅၆၈–မာနာ.ဒီဟိ ရာတုံ။ ။မာနာ.ဒီဟိ၊ မာန-အစ္ဆရိယော ဓာတ်တို့မှ၊ ပရေ၊ ဠ်။ ရာတု၊ ရာတု-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။မာန ဣစ္ဆေဝ.မဲာဒီဟိ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ဠ်။ ရာတု.ပွစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ၊ဓမ္မေန၊ တရာ:သဖြင့်။ ပုတ္တံ၊ ကား, သမီးကို။ မာနေတိ၊ မြတ်နိုးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မာတာ၊ အမိ-မည်၏။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေးဦး၌၊ ဘာသတိ၊ စကား:ဆိုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဘာတာ၊ အစ်ကိုမည်၏။

၅၆၉-အာ-ဂမာတုကော။ ။အာ-ဂမာ၊ အာ-ရှေးရှိသော ဂမု-ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဠ်။ တုကော၊ တုက-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာ-ဣစ္ဆာ.

သုတ်၌ ရာတု-ဟု ကဣားရှိပြီး ဖြစ်၍ 'ရိတု-လိုက်ရန် မလို။ ငင်ယူစရာ စ-သဒ္ဒါ လည်း မမြင်၊' လိုက်ခြင်းကြောင့်လည်း အကျိုးမထင်၍၊ ဝုတ္တိ, ဥ-စကား:ပင် မကောင်း၊ ရှ-၌ကား အာဒီ-သဒ္ဒါဖြင့် ရိတု-ပစ္စည်းကိုယူ၏။ သို့အတွက် အာဒီ-သဒ္ဒါနှင့် ပါဠိကို အဇာည်ပြုကာ၊ ဆိုလတ္တံ့ သုတ်၏ ဝုတ္တိ 'ရိတု.ပွစ္စယော စ'ကို ဖျက်၍၊ ယင်း ပုံစံကို ဣသုတ် အာဒိဝန်းသို့ သွင်းလျက်၊ ရှ-နှင့်အညီ ပြင်ဆင် ပြောင်းလဲလိုက်ရပေသည်။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။ပိတာ-ကို၊ ပါ-တည်။ ပါ၊သည်။ ရက္ခဏေ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း ဠ်-၏။ ပါ.ဒီတော ရိတု, ဣသုတ်ဖြင့် ပါ-ဓာတ်မှနောက်၌ ရိတု-ပစ္စည်းသက်၊ (ပါ+ရိတု) ရမှိ ရန္တော=သုတ်ဖြင့် ရ.အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် အနုဗန် ရ-နှင့်တကွ ဓာတွန် အာ-ကိုခေျ၊ (ပ်+ိတု+ပိတု)ပ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊သိ-သက်၊ သတ္ထု ပိတာ=ပိတု-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဥ-ကို အာ-ပြု၊ သိ-ဝိဘတ်ကိုလည်း ခေျ၊ ပြီး၏။ ။ဓီတာ-ဓရ+ဓာရဏေ၊ ဆောင်ခြင်း:ဠ်-၏။ ခေျ။ ဣသုတ်ဖြင့် ရိတု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဓရ်+ရိတု) ရမှိ ရန္တော=စီရင်။

၅၆၈–ဒ္မိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရူပ်။မာတာ-ကို၊မာန-တည်။မာန၊သည်။မာနေ၊ မြတ်နိုးခြင်း:ဠ်-၏။ ခေျ မာနာ.ဒီဟိ ရာတု, ဣသုတ်ဖြင့် မာန-ဓာတ်မှနောက်၌ ရာတု-ပစ္စည်းသက်၊ (မာန်+ရာတု) ရမှိ ရန္တော=ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတွန် န၊ မ-၏မှိရာ အာ-ကိုခေျ၊ (မ်+-ာတု=မာတု) မ်+အာ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သတ္ထု ပိတာဒိ=စီရင်။ ။ဘာတာ-ဘာသ+ကထနေ၊ ဆိုခြင်း:ဠ်-၏။ ခေျ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ရာတု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘာသ်+ရာတု) ရမှိ ရန္တော=ခေျ၊ (ဘ်+-ာတု=ဘာတု)နာမ်ခဲ့၊ သတ္ထု ပိတာ ဒိ=စီရင်။

၅၆၉–ဒ္မိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာ-ရှေးရှိသော ဂမု-ဓာတ်မှနောက်၌ တုက-ပစ္စည်းသက်။ ။ရူပ်။ အာဂန္တုကော-အာ-ပုဗ္ဗ,ဂမု-တည်။ဂမု၊သည်။ ဂတိမှိ၊ ၏။

http://www.dhammadownload.com

ဒီမှာ ဂမိကော၊ မှ။ ပရော်၌၊ တုက-ပစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာဂစ္ဆတိ၊ လာရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အာဂန္တုကော၊ ည့်သည်မည်၏၊ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းရ၏။

၅၇၀-ဘဗ္ဗေ ဣက။ ။ဘဗ္ဗေ၊ ထိုက်၏-ဟူသော အနာဂတ်အနက်၌။ ဂမာ၊ ဂမု-ဓာတ်မှ။ ပရော်၌။ ဣက်၊ ဣက-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘဗ္ဗော၊ ၌၊ ဂမ-ဣစ္ဆေတမှာ ဓာတုမှာ၊ မှ။ ပရော်၌။ ဣက-ပစ္စယော၊ သည်။ဟောတိ၊၏။ ။ဂမိဿတိ၊ သွားလတ္တံ့။ ဂန္ဆုံ၊ သွားခြင်းငှာ။ ဘဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂမိကော၊ ခရီးသွားမည်၏။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းကို၏။ ။ကိ-ဒ္ဓိဓာန-ကပ္ပေ၊ ၌၊ ဒုတိယော၊ ဓသော။ ကဏ္ဏော၊ သည်။ ဣတိ၊ ပြီးပြီ။

၅၇၁-ပစ္စယာ.ဒန်ဒွာ နိပါတနာ သိဒ္ဓန္တိ။ ။အနိဋ္ဌာ၊ အပြီးသို့ မကျ၊ တင်၍ နေကြကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းနှင့်တကွဖြစ်သော သမ်ျာ နာမ်၊ သမာသ် တဒ္ဓိတ် အာချာတ် ကိတ် သဒ္ဒါတို့သည်။ နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ ဝန်မတင်စေရ၊ ကျစေ

ချေ၊ အာ-ဂမာ တုကော၊ ကျိသုတ်ဖြင့် အာ-ရှေးရှိသော ဂမု-ဓာတိမှနောက်၌ တုက-ပစ္စည်းသက်၊ (အာ-ဂမ်+တုက) ဂမ ခန ဟနာ-ဒီနံ ကံ-တဗ္ဗာဒီသုန၊ ကျိသုတ်ဖြင့် ဓာတ္ဆန် မ-ကို၊ နှ-ပြု၊(အာ-ဂန်+တုက=အာ-ဂန္တုက)နှ်+တု-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၇၀-မို့-ပဒ, ဝိဓိသုတ်၊ ။ထိုက်၏-ဟူသောအနာဂတ်အနက်၌ ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣက-ပစ္စည်းသက်။ ။ရပ်။ဂမိကော-ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ။ ဘဗ္ဗေ ဣက, ကျိသုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣက-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+ိက= ဂမိက) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။

ဣတိ-ဓာန ကပ္ပေ ဒုတိယ-ပရိစ္ဆေဒဿ
ကစ္စာန-ဣတ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

၅၇၁-စတု.ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သဒ္ဒါ-နာမ်-သမာသ်-တဒ္ဓိတ်-အာချာတ်-ကိတ် ပုစ္ဆံများကား မိမိတို့၏ သုတ်ငယ်အသီးသီးဖြင့်ပြီးလျက်၊ တဖန်ဆိုပြန်ခြင်းသည် ကျိနိပါတနသုတ်၏ ပဋ္ဌန်း-ဂတိကနည်းကို ပြလိုရှိဆိုသည်။ မိုးသည်ရွာပြီးသည်ကို ထပ်ရှိရွာသလို၊ သုတ်ငယ်တို့ဖြင့် ပြီးပြီးသည်ကို၊ ထပ်ရှိစီရင်ပြန်ခြင်းကို ပဋ္ဌန်း ဂတိက ဆိုသည်။ ။နိပါတန လက္ခဏာ-ဟူသည် မပြီးသည်ကို ပြီးစေ

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း နိဂုတ္တိ လက္ခဏာရှိသော ကျမ်းမဟာဒီသယသုတ်ကြီးဖြင့်။ သိင်္ဂါလိန်၊ ပြီးကုန်၏။ ။သခ်ၤာ-နာမ-သမာသ-တဒ္ဓိအ-အာခ်ာတ-ကိတ ကပ္ပမ်ိ၊ သခ်ၤာ, နာမ်, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာခ်ာတ်, ကိတ်-အစီအရင်၌။ သ.ပ္ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းနှင့်တကွ ကုန်သော။ ယေသဒ္ဓါ၊ အကြင် သခ်ၤာ, နာမ်, သမာသ်, တဒ္ဓိတ်, အာခ်ာတ်, ကိတ်-သဒ္ဒါတို့သည်။ အနိဋ္ဌ-ဂ်တာ၊ အပြီးသို့မကျ, တင်၍နေကြကုန်၏။ တေ-သဒ္ဒါ၊ ထိုသဒ္ဒါတို့သည်။ 'သာဓနေန၊ ပြီးစေခြင်းဖြင့်။ 'နိ.ရက္ခိတ္ဘာ ငဲကုန်,ပြုကုန်၍။ ('နိ.ရက္ခိတ္ဘာ ပေက္ခိတ္ဘာ'ဉာ။'နိ.ရက္ခိတာ ဒဿေတာ့'နိ၊ 'နိ.ရက္ခိတ္ဘာ. ပေက္ခိတ္ဘာ, ဒဿေတာ့'နာ)။သကေဟိ သကေဟိ၊ မိမိ. မိမိတို့၏ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ နာမေဟိ၊ သခ်ၤာ,. နာမ်-စသော အမည်တို့ဖြင့်။ နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ ဖြင့်။ သိင်္ဂါလိန်၊ ကုန်၏။ ။ယထာ၊ ပုံစံကား။ တာဝ၊ အစဉ်အားလျော်စွာ၊ သခ်ၤာယံ၊ သခ်ၤာအစီအရင်၌။ ဧကဿ၊ ကေ-သဒ္ဒါ၏။ ဧကာ၊ ဧကာ-ပြသည်။ ဟောတိ၏။ ဒဿဿ၊

ခြင်း ပြီးပြီးသည်ကို မြစ်ခြင်းပင်တည်း။ ။ကျမ်း နိပါတန လက္ခဏာ-ဟူသည်လည်း နိဂုတ္တိ လက္ခဏာပင်။ ယင်း နိဂုတ္တိ လက္ခဏာကို အောက်ပါ ဂါထာဖြင့်။-

"ဝဏ္ဏာ ဂမော ဝဏ္ဏဝိပရိတ် ယော၊
ဒွေ စာ ပရေ ဝဏ္ဏ-ဝိကာရ-နာထာ။
ခေတုဿ စာ-တ္ထာ-တီသယေန ယောဂေါ၊
တ-ဒုစ္စတေ ပဉ္စဝိဓံ နိဂုတ္တိ။" ကာသိကာ

ဝဏ္ဏာ.ဂမော-အက္ခရာလာသော ဝဏ္ဏာ.ဂမ နည်းလည်းကောင်း။ ဝဏ္ဏ ဝိပရိယ ယော၊အက္ခရာ ရှေ့-နောက်ပြန်သော ဝဏ္ဏ ဝိပရိယ နည်းလည်းကောင်း၊ အပရေ၊ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဝဏ္ဏ-ဝိကာရ-နာသာ၊ အက္ခရာ ဖောက်ပြန်သော ဝဏ္ဏ ဝိကာရနည်း, အက္ခရာကျေပျောက်သော ဝဏ္ဏနာသ,နည်း တို့လည်းကောင်း၊ ခေတုဿ၊ ခေတ်၏။ အတ္ထာ.တီ သယေန ယောဂေါစ၊ အနက်လွန်နှင့်ယှဉ်ခြင်း-ဟူသော အတ္ထာ-တီသယ နည်းလည်းကောင်း။ ပဉ္စဝိဓံ၊ ငါးပါး အပြားရှိသော။ တံ၊ ထိုအစီအရင်ကို၊ နိဂုတ္တိ၊ သဒ္ဒါကျမ်းနည်း-ဟူ၍။ ဥစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။ ။'အ-ကရမ္ဘ သ.တေ ကိစ္စံ၊ ဟိ ဿတိ.တိသိဟော၊ အတြ.ဧော၊ အဟီရိကံ၊ သတ္တ-ဟာရကံ ဝါ.ဿ ပရိယေသေယ္ယ၊'အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။တေ၊သင်၏။ ကိစ္စံ၊ အမှုကိစ္စကို။ အ-ကရမ္ဘ၊ ပြုပါကုန်ဦး'၊- 'အ-ကရမ္ဘ သ-တေ-အကရမ္ဘ×တေ' ကျိုး၌ သ-လာရှေ့၏၊ ဝဏ္ဏာ.ဂမ နိဂုတ္တိ-တည်း။ ။'ဟိ ဿတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်,သို့ဟော၊ ခြင်္သေ့မည်၏။'-ဟိ သ-၌,ဟ×သ-ကို၊ ရှေ့နောက်ပြန်ရှု၍၊ ပဏ္ဏ၊ ဝိပရိဏာမနိဂုတ္တိနည်းတည်း။ သတ္တတ-၌, သိ ဟ-ဟု ရှိ၏။ မာဂဓ-၌, နိပ္ပဟိတ်ကို ခေါ့၊ ဣ-ကို ဣ၌ ဒီဃပြု၍ သီဟ-ပြီးသည်။ ။'အတြ-ဧော၊ သား'။ အတ္ထ.က၊ တ,တစလုံးကို၊ ရ-ပြုရ၍ ဝဏ္ဏဝိကာရ နိဂုတ္တိ။ ။'အဟီရိကံ၊ အရှက်မရှိသောသူ၏အဖြစ်'။- 'အဟီရိကဿ ကာဝေါ-အ-ဟီရိက်ကံ' ၌, က, တစ်လုံးကို

http://www.dhammadownload.com

ဒသ-သဒ္ဒါ၏။ ဒ-ကာရဿ၊ ဒ-အက္ခရာ၏။ ရ-ကာရာ.ဒေသော စ၊ ရ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ ၏။ ။ဧကော စ၊ တစ်ခုလည်း။ ဒသ စ၊ ဆယ်ခုတို့လည်း။ ဧကော.ရသ၊ တစ်ဆယ့်တစ်ခုတို့။ ဒ္ဝိဿ၊ ဒ္ဝိ-သဒ္ဒါ၏။ ဗာ၊ .ဗာ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဒသဿ စ၊ ဒသ-ဘဒ္ဒါ၏လည်း။ ဝီသံ၊ ဝီသံ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ဒ္ဝေ စ၊ နှစ်ခုတို့လည်း။ ဝီသဉ္စ၊ နှစ်ဆယ်တို့လည်း။ ဗာဝီသံ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်ခု။ ဆဿ၊ ဆ-၏။ သော၊ သော-ပြုသည်၊ ဟောတိ၊၏။ ဒသဿ၊၏။ ဒ-ကာရဿ၊၏။ ဇ္ဇော စ၊ ဇ္ဇ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဆ စ၊ ခြောက်ခုတို့လည်း။ ဒသ စ၊ တို့လည်း။ သောဠဿ၊ ထစ်ဆယ့်ခြောက်ခုတို့။ ဆ အာယတနမ်ဿ၊ ဆ အာယတန-သဒ္ဒါ၌၊ ဆဿ၊ ၏။ သ-ဠော၊ သ, ဋ္ဌ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သဋ္ဌာယတနံ၊

ခေဖျော်ဂက်၍ အဟိရိက ပြီးသောကြောင့် ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိ။ ။'သတ္တဟာရကံ ဂါ၊ အသက်ကိုဆောင်တတ်သောခွားလက်နက်ကိုမှလည်း။ အဿ၊ ထိုလူဇာတ် ရှိသော သူ၏အနီးဠ်၊ ပရိယေသေယျ၊ ရှာ၍ ထားငြားအုံ'။ ပရိယေသေယျဠ်, ပရီ ပဗ္ဗ, သေ-ဓာတ် မိမိဟောမြဲဖြစ်သောထင်ရှားသော သေန.တ္ထကို ပိုမိုလွန်ကဲ၍၊ ဥပနိက္ခိပန-ဟူသော အနက်ပို၊ အနက်လွန်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့် အတ္ထာ-တီသယ နိရုတ္တိ မည်၏။ မိမိအနက်ရင်းကို မပျောက်စေဘဲ၊ မိမိအနက်ကို အတုင်းထား၍ အနက်ပိုတစ်ပါးနှင့်ယှဉ်သည်ကို အတ္ထာ.တီသယဆိုသည်။ အဿ-ဠ်လည်းဟောမြဲ. သမ္မန်အရက်ထက်၊ အနီးဠ်ဟု အနက်ပို လွန်သောကြောင့် အတ္ထာ.တီသယပင်။ သမ္မန်ပုဒ်မျိုးသည် သမ္မန်ကို ငဲ့ရသောကြောင့် အတ္ထာ.တီသယ ပေးရသည်မှား၏။ အရာရာမှာပင် သတိပြု။

သက္ကတ-ဋ္ဌီကာတို့-ဖွင့်ဆိုပုံ။ 'ဝဏ္ဏာ-ဂမော ဣတိ နိရုတ္တိ သတ္ထေ ယေ-သဒ္ဒါ ဗျုပ္ပါဒျ.န္တေ၊ တေသံပိ သောဒရာ.ဒိတ္တာ ဧဝ သာခုတ္တံ-ဣဿတေ ဣတိ.မံ သီလောက မာဟ-ဝဏ္ဏာ.ဂမော ဣစ္စာ.ဒိ၊ အ-ပဗ္ဗဿ ဝဏ္ဏဿ အာဂမော ဝဏ္ဏာ.ဂမော၊ နှ-ကာရာ.ဒီ အ-ပဗ္ဗဿ ဝဏ္ဏဿ ပတ္တိ၊ ယထာ ကုဇိယျတေ-ကုဇ္ဇရော ဣတိ၊ အတြ ကု-သဒ္ဒဿ နှ-အာဂမော ကရိယတေ။ ဝဏ္ဏပရိယတော ဝဏ္ဏ-ဌာန ဗျာတျာ.သော၊ ယထာ-ဟိသိ+ဟိ သာယံ၊ ဟိနောဟိ.တိ သိ ဟော, ဣစ္စတြ ပစာ.ဒိမှာ စိဏ်တေ, ဟ,ကာရ, သ-ကာရာနံ ဌာန ဗျာတျာသော (ပဗ္ဗ.ပရသက်မနှံ)၊ ဝဏ္ဏ ဝိကာရော ဝဏ္ဏဿ ရူပန္တရာ.ပတ္တိ၊ ယထာ.သောဠသ ဣတိ၊ အတြ ဆ-ကာရဿ ဥဏ္ဏာရူပါပတ္တိ၊ဒ-ကာရဿစ,ဠ-ကာရရူပါပတ္တိ။ ဝဏ္ဏနာဇသော ဝဏ္ဏဿ လောပေါ၊ ယထာ-ပိသော, ဒရော ဣတိ၊ အတြ တ-ကာရဿ လောပေါ (ပိသိတ+ဥဒရ)၊အတ္ထာ.တိသယော အတ္ထ ဝိသေသော၊ မသိဒ္ဓါ အတ္တာ အတ္ထန္တရံ၊ တေန ဓာတုဿ ယောဇဂေါ သမ္ဗန္ဓော၊ ယထာ-မဟိယံ ရဝတိ.တိ-မယူရော၊ အတြ ရူဇတိ ရမဏေန အတ္ထေန အတိသယေန ယောဇေါ။ ဇတံ ပဗ္ဗဝိဓံ ပဗ္ဗ.ပကာရံ နိရုတ္တိ နိစ္ဆယေန ဥစ္စတေ အတ္ထော အနေနာ.တိ နိရုတ္တိ' ကာသိကာဝုတ္တိ အဖွင့်

http://www.dhammadownload.com

ခြောက်ပါးသော အာယတန။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ သေသော သခ်ျာ၊ ကြင်း သခ်ျာတို့ကို။ ကာတဗ္ဗာ၊ ပြုအပ်ကုန်၏။ နာမိကေ၊ နာမ် အစီအရင်၌။ တာဝ၊ စွာ။ ဤမ-သမာန-အမရ-ဤစ္ဆေတေဟိ၊ ဤမ, သမာန အပရ-သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဇ္-ဇ္၊-ပစ္စယာ၊ ဇ္-ပစ္စည်း, ဇ္၊-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဤမ သမာန သဒ္ဒါန်.ပ္ပ၊ ဤမ, သမာန-သဒ္ဒါ တို့၏လည်း။ အ-ကာရ သ-ကာရာ ဒေသော၊ အ-အာဂမရာ, သ-အာဂမရာပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဤမသို့ ကာလေ၊ ဤအခါ၌။ အဇ္ဇ, အဇ္ဇ၊ ဤအခါ၌။ သမာနေ-ကာလေ၊ တူမျှသောကာလ၌။ သဇ္ဇ, သဇ္ဇ၊ တူမျှသောကာလ၌။ အပရသ္မိံ ကာလေ၊ တစ်ပါးသောကာလ၌။ အပရဇ္ဇ, အပရဇ္ဇ၊ တစ်ပါးသောကာလ၌။

ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိဣသ-ဠီ။ ။'အထ လောကိက.ပ္ပယောဂေါ ကတီ ဝိဓာ ဘဝတိ.စ္စာဟ-ဝဏ္ဏာ.ဂမော ဤတိ၊ ဧသော ဝဏ္ဏာ.ဂမော စ၊ ပုန ဝဏ္ဏ ဝိပရိယယော၊ ပုဗ္ဗော.စ္စရိ တဿ ဌာနေ ပရ-ဝဏ္ဏော.စ္စာရဏံ, ပရ-ဝဏ္ဏဿ ဌာနေ ပုဗ္ဗဝဏ္ဏော.စ္စာရဏ် ဝဏ္ဏ ဝိပရိယယော၊ ပုန ဝါစာ ဘေဒါ**ကာ**? ဝဏ္ဏ ဝိကာရနာသာ၊ ပုဗ္ဗာ ဝတ္တာ ပရိစ္စာဂေန အတ္ထန္တရ ပါဒါနံ ဝိကာရော၊ သဗ္ဗထာ လောပေါ နာသော၊ ဝဏ္ဏာနံ အာဂမရာနံ ဝိကာရ-နာသာ-ဝဏ္ဏ-ဝိကာရ, နာသာ။ ပဗ္ဗမော စ ဘေဒေါ **ခ**ာတူနံ တေဟိ ဝဏ္ဏဝိကာရ, နာသာဟိ ကတ္တာ ပုန **ခ**ာတုဿ အတ္ထာ.စ်ဿယေန စ ကတ္တာ, ခာတုဿ ယော အတ္ထာ.တိသယော အဓိကထာ ကောစိ ဝိသေသော ယော အတ္ထာ.တိသယော၊ တေန စ ယော ဘဝတိ၊ သော ယောဂေါ ဤတိ နမော ပဗ္ဗမော ဘေဒေါ၊ တံ တဿာ နိရုတ္တိ နိဒ္ဒေသေန ဥတ္တော အတ္ထော ယဿ တံ-နိရုတ္တိ, ဗျာကရဏော.ဒါဟရဏံ' သာရသ္မတ-စန္ဒကိတ္တိ–ဠီ၊

ဤ နိရုတ္တိနည်းကို–'နိရုတ္တိ-သတ္ထေ ယေဿဒ္ဓါ ဗျုပ္ပါဒျန္တေ၊ တေသံ ပိသော ဒရာ.ဒီတ္တာ ဧဝ သာဓုတ္တံ ဤဿတေ'ဟု ဇိနိန္ဒ ဗုဒ္ဓိဣသ ဠီကာ-ဆိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ 'ဧတေ ပဗ္ဗ ပိသော ဒရာဒိ ဘေဒါ ဧဝ' ဟု သာရသ္မတ-စန္ဒကိတ္တိ ဠီကာ-ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ 'ဘဝေသု ဝန္တံ ဂမနော ဘဂဝါ' ပုဒ်ကို ရူပ်စီရင်ရာ 'ပိသော.ဒရာပိ ပကွေပ လက္ခဏံ ဂဟေတ္တာ' ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသော ကြောင့်လည်းကောင်း. ပိသော.ဒရာဒိ အာကတိဂိုဏ်းတွင်းသို့ သွင်းယူမှတ်သား အပ်၏။ ။'ပိသော.ပရာဒိနိ ယတော.ပဒိဋ္ဌ'ပါဏိနီ၊ ၆-၃-၁၀၉။ ။'ပိ သိတံ ဥဒရံ ယဿ.ပိသော.ဒရံ' ကာသိကာဝုတ္တိ၊ ။'ပိသိတံ ဥဒရံ-ပိသော.ဒရံ တ-လောပေါ၊ ဝါရိ ဝါဟကော.ဝလာဟကော, ပုဗ္ဗ-ပဒဿ ဝေါ၊ ဥတ္တရ-ပဒါ.ဒိ စ လတ္တံ=ပ=အာကတိ ဂဏော.ယံ' သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ၊ ။'ပိသတော သ-ကာရ လောပေ ပိသော.ဒရံ၊ အာကတိ ဂဏော' အာသုဗောဓ၊

http://www.dhammadownload.com

သမာသေ၊ သမာသ် အစီအရင်၌၊ တာဝ၊ စ္ဆာ။ ဘူမိ-ဂတော၊ မြေသို့သွား၍သည်။ အပါယ-ဂတော၊ အပါယ်သို့သွား၍သည်။ ဣဿရ-ကတံ၊ အစိုးရသည့် ပြုအပ်သည်။ သလ္လ-ဝိဒ္ဓေါ၊ မြားဖြင့် ဖောက်ထွင်းအပ်သည်။ ကထိန-ဒုဿံ၊ ကထိန်ခင်းဖို့ရာ ဆောင်ခဲ့အပ်သော အဝတ်အထည်။ စောန-ဘယံ၊ သူခိုးမှကြောက်ခြင်း။ ခည-ရာသိ၊ စပါး၏ အစု, အပုံ၊ သံသာရ-ဒုက္ခံ၊ သံသရာ၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲ။ ပုဗ္ဗာ-ပရံ၊ ရှေ-နောက်။ တဒ္ဓိတေ၊ တဒ္ဓိတ် အစီအရင်၌၊ တာဝ၊ စ္ဆာ။ ဝါသိဋ္ဌေ၊ ဝသိဋ္ဌ ရသေ့၏သား။ ဘာရဒ္ဒါဇော၊ ဘာရဒ္ဒါဇ၏သား။ ဘဂ္ဂဝေါ၊ ဘဂ္ဂု၏သား။ ပဏ္ဍဝေါ ပဏ္ဍု၏သား။ ကာလေယျာ၊ ကာလ မည်သော သူ၏သား။ အာချာတေ၊ အာချာတ် အစီအရင်၌။ တာဝ၊ စ္ဆာ။ အသ၊ အသ-ဓာတ်သည်။ ဘာဝေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ဣတိ ဓာတုတော၊ ဤသို့သော ဓာတ်မှ၊ ပရေ၊ ၌။ ဝတ္တ မာနေဆု၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ကေ-ဝစန, ဗဟု-ဝစနေသု၊ ကေဝုစ်, ဗဟုဝုစ်-ဗိဘတ်တို့တွင်။ ကေ-ဝစနသ၊ ကေဝုစ်ဖြစ်သော တိဿ၊ တိ ဝိဘတ်၏။ အန္တေန၊

ပိသော၊ဒရာဒီ-ဂိုဏ်းဟူသည် ပဿဒ×ဥဒရဖြတ်၍၊ အ,ဒ-ကိုချေ၊ အ-ကို, ဣ၊ ဥ-ကို, သြ-ပြု၍ ပိသော ဒရ-မြဲ၏သည်။ ထိုနည်းတူ-ဘဝ×ဝန္တ×ဂမန-ပုဒ်ကို၊ဘ×ဝ×ဂ-တို့ကဲ့သာယူ၍၊ အကြွင်းကိုချေ၊ ဝ,နှင့် ဂ-ကို ရှေ-နောက်ပြန်၊ ဝ-၏မှီရာ အ-ကို အာ-ပြု၍ 'ဘဂဝါ' ပြီးသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မပြီး,ပြီးအောင် စီရင်ရသည်ကို ပိသော-ဒရာဒီ-ဂိုဏ်းဆိုသည်။ သက္ကတ-နည်းတည်း။ မာဂဓနှင့် ပုဒ်ချင်းကား မတူကြ။ သက္ကတ-ဝယ် ပ-၌ ရှိ-သရ၊ တ-ဝမ်းပူနှင့်ရှိ၏။ 'ပိသိတာ, ပုံ-ပိသ+အတစ်, ကို့ စ၊ သုတြ ဗိန္ဒုမတိ မိဂဘေဒေ' ဝမ်းဗိုက်၌ဗိန္ဒုပြောက်ရှိသော သမင်မျိုးဟော-ဟု ထောမနီဓိဆို၏။ 'ပိသော ဒရ-သမင်ပြောက်' ဆိုလိုသည်။ မာဂဓ-၌ကား 'ချေသတ္တဝါ' အနက်ပြန်ကြ၏။ သို့အတူက ထိုချေသတ္တဝါ-ဟူသည် လွန်စွာအစာကြေသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းလေငုန်သံကဲ့ သေနတ်သံထင်ရအောင် ပြင်းထန်အား၊ကြီးလှ၍၊ ချေအီးကို ချေလန့်သည်' ဟု စကားပုံဆိုရိုးရှိ၏။ ထိုချေသတ္တဝါ၏ ဝမ်းသို့ရောက်လျှင် မည်သည့်အစာမျိုးမဆို ကြေညက်ရသလို၊ ပိသောဒရာဒီဂိုဏ်းတွင်းသို့ရောက်လျှင်၊ ချေခြင်း, လာခြင်း-စသည်တဲ့ဖြင့် မပြီးမချင်း စီရင်ရသည်။ မပြီး-ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။ 'ပိသတိ ဗိန္ဒဝေါ ဥဒရေ ယဿ သောပိသော ဒရော, မိဂေါ၊ အထဝါ-ပိယံ မိဂေါ, တဿ ဥဒရ မိဝ ဥဒရံ ယဿ သော-ပိသော၊ဒရော'စန္ဒကိတ္တိ-ဠီ၊ ဤနိပါတန လက္ခဏာရှိသော သုတ်များကို ဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာအတိုင်းမှတ်။

"မဟာသုတ္တာ တေသု ဝုဒ္ဓိ၊ ကုစိ ဓာတု စ ပစ္စယော၊
ဒုနိဋ္ဌာ ယဒနု ပါ၊တိ၊ စတ္တာရိ ပိ နိပါတနာ။"

http://www.dhammadownload.com

ခေတ်၏ အစိတ်နှင့်။ သဟ၊ ဓာက္ခ။ သော၊သ-ပြုသည်။ ဟောတီ၏။ဗဟု ဝစနသ၊ ဗဟုဝုစ်ဖြစ်သော။ အန္တိသ၊ အန္တိ-ဝိဘတ်၏၊ အန္တေန၊ ခေတ်၏အစိတ်နှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ သ၊ သ-ပြုသည်။ ဟောတီ၊ ၏။ ။ဝေံ၊ ဤသို့ ဝစနီယော၊ ဆိုသည်။ အသ၊ ဖြစ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝစနီယ၊ ကုန်သည်။ အသု၊ ဖြစ်ကုန်၏။ အာဏတ္တိယံ၊ စေခိုင်းခြင်းအနက်၌။ ဟိသ၊ ဟိ-ဝိဘတ်၏၊ သု၊ သ-ပြုသည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဂစ္ဆသု,ဂစ္ဆာဟိ၊ သွားလော၊ ကိတကော၊ ကိတ်-အစီအရင်၌။ တာဝ၊စ္ဆာ။ ဝဒဟန ဤစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ ဝဒ, ဟန, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ခေတ္တဟိ၊ ဘို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ က,ပုစ္ဆယော၊က-ပစ္ဆည်းသည်။ဟောတိ၊၏။ဝဒသ စ၊ ဝဒ-ခေတ်၏လည်း

ဆောင်ပုဒ်-"ဝိဟရိယယ၊ ဝိကာရ၊ နာသ အာဂမာ။
အတ္ထာ.တိသယ၊ ယောဂေါဝ၊ ပဿ နိရုတ္တာ။
ပိသော.ဒရာဒီ၊ အာဂတိ၊ ဂိဏ်းတူလက္ခဏာ၊
ချေ-လာ စတ္ထင်၊ ဝန်မတင်၊ စီရင်ပြီးစေရာ။
မဟာဝိသယ၊ ထို့ကြောင့်ပ၊ တွင်ထ-သူ့သညာ၊
ပစ္စယာဒနိဋ္ဌ၊ ကွစိဒ္ဓါတု၊ ဟဒနုထုတ်။
တေသုဝုဒ်၊ လေးသုတ် နိပါတနာ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ကော-ရသ-ကို ဧကော စ×ဒသ စ-တည်း၊ နာမာနံ သမုစ္စယော=ဒွန်မှည့်။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=သိ, ယော ဝိဘတ်တို့ကိုချေ၊ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် စ-နိပါတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ပကတိ စသ=ဧက×ဒသ-ဟု ပကတိပြု၊ ပစ္စယာ, ဒနိဋ္ဌာ=ဤသုတ်ဖြင့် ဧက-ကို ဧကော-ပြု၊ ဒသ-သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ရ-ပြု (ဧကော+ရသ) နာမ်ငဲ့၊ ယော-သက်၊ ပစ္စာ,ဒီနာ,မကာရော-စီရင်၊ ။ဗာရသ-ဒွေ စ×ဒသ စ၊ ဒွန်မှည့်။ ဝိဘတ်ပုဒ်တို့ကိုချေ။ ဒွိ×ဒသ-ပကတိပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒွိ-ကို ဗာ၊ ဒသ-သဒ္ဒါ၏ဒ-ကို ရ-ပြု၊(ဗာ×ရသ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဗာဝိသ-ဒွေ စ×ဒသ စ။ ဒွန်မှည့်၊ ဝိဘတ်, ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ ဒွိ×ဒသ-ဖု ပကတိပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒွိ-ကို ဗာ၊ ဒသ-ကို ဝိသံ-ပြု၊ (ဗာ+ဝိသံ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သောဋ္ဌသ-ဆ စ×ဒသ စ။ ဒွန်မှည့်၊ ဝိဘတ်တို့ကိုချေ၊ ဆ×ဒသ-ပကတိပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ကို သော၊ ဒသ.သဒ္ဒါ၏ ဒ-ကို ဋ-ပြု၊ (သော×ဋသ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သဋ္ဌာယတနံ-ဆ×အာယတနံ-တည်း၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ကို သ၊ အာသရကြောင့် ဋ-အကွရာလာ၊(သ×ဋာယတနံ)ပြီး၏။ (ပဋ္ဌာန္ဉ-ဂတိကနည်း၊ သုတ်ငယ်ဖြင့် ပြီးပြီးလျက် ထပ်စီရင်ဆည်။ 'ပဋ္ဌာန္ဉဂတိက

http://www.dhammadownload.com

ဝါဒေါ်၊ ဝါဒ-ပြုသည်။ ဟန်သား၊ ဟန-ခေတ်၏။ ဃာတေား၊ ဃာတ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝါဒကော၊ တီးမှုတ်တတ်သူ။ ဃာတကော၊ သတ်တတ်သူ (သတ်သူ ယောကျ်ား)။ နဒ္ဒ-ခေတုတေား၊ နဒ္ဒ-ခေတ်မှ။ ပရဿ၊ သော၊ တ၊ပွစ္စယဿ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ အန္တေန၊ ခေတ်၏ အစိတ်နှင့်။ သဟ၊ စာကွ၊ စ္ဆ-ဋ္ဌာ.ဒေသော၊ စ္ဆ-ပြု, ဋ္ဌ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။နစ္ဆံ, နဋ္ဌံ၊ ကခြင်း။ ဣစ္ဆေ၀.မာဒယော၊ ဣသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့သည်။ နိပါတနာ-နိပါတနေန၊ ဝန်မတင်စေရ ကျူစေခြင်း နိရုတ္တိ လက္ခဏာရှိသော ဣမဟာဝိသယသုတ်ကြီးဖြင့်၊ သိဒ္ဓန္တိ၊ ပြီးကုန်၏။

ဝသေန နိပ္ပန္နဿ ပုန နိပ္ပါဒနံ' နာ)။ ။*နာမ်။ အဇ္ဇ၊ အဇ္ဇုကို ဣမ-တည်။ ဣသုတ်ဖြင့် ဣမ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ ဇ္ဇ-ဇ္ဇု-ပစ္စည်းသက်၊ ဣမ-သဒ္ဒါကိုလည်း ဇ္ဇ-ဇ္ဇု-ပြု၊ (အ+ဇ္ဇု၊ အ+ဇ္ဇု) ပြီး၏။ ။သဇ္ဇ, သဇ္ဇု-သမာန-တည်။ ဣသုတ်ဖြင့် ဇ္ဇ်,ဇ္ဇု-ပစ္စည်းသက်၊ သမာန-သဒ္ဒါကိုလည်း သ-ပြု၊ (သ+ဇ္ဇ၊သ+ဇ္ဇု) ပြီး၏။ မပြီးသေးသည်ကို ပစ္စည်းနှင့်ဆက် စီရင်သည်။ ('ဣမာနိ အနိပ္ပန္နဿ ပမ္မယေန သဟ နိပ္ပါဒနာနိ')။ ။*သမာသ် ဘူမိ-ဂတော-ဘူမိံ×ဂတော-တည်။ ဣသုတ်ဖြင့် တပ္ပုရိသ် သမာသ် အမည်မှည့်၊ အံ-ဝိဘတ်, သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ။ ဘူမိ+ဂတ-ဟု ပကတ်ပြု၊နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ဩပြု၊ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။အပါယ ဂတော အပါယံ×ဂတော၊ ဣဿရ-ကတံ-ဣဿရေန×ကတံ၊ သလ္လ-ဝိဒ္ဓေါ်-သလ္လေန×ဝိဒ္ဓေါ်၊ ကထိန-ဒုဿံ-ကထိနဿ+ဒုဿံ၊ စောရ-ဘယံ-စောရေဟိ×ဘယံ၊ ဥဉ.ရာသိ-ဓညာနံ×ရာသိ၊ သံသာရ-ဒုက္ခံ-သံသာရေ+ဒုက္ခံ၊တပ္ပုရိသ်မှည့်၊ ရှေးနည်းတူလုပ်။ ။ပုဗ္ဗာ-ပရံ-ပုဗ္ဗာ စ၊ အပရာ စ၊ ဒွန်မှည့်၊ နည်းတူလုပ်။ (ပြီးပြီးကို ထပ်၍ စီရင်သည်-ပဇ္ဇုန္န ကတိက နည်းတည်း)။ ။*တဒ္ဓိတ်။ ဝါသိဋ္ဌော-ဝါသိဋ္ဌဿ×အပစ္စံ-တည်။ ဣသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ အနုဗန် ဏ-ကိုလည်းချေ၊ တေသံ.သဒ္ဒါဖြင့် သ,သိ-ဝိဘတ် အပစ္စ-ပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ဝသိဋ္ဌ=၊+အပစ္စ) ပကတိ စဿ=ဋ္ဌ, စ။ (ဝသိဋ္ဌ+၊)ဟု ပကတိပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ (ဝသိဋ္ဌ) ဝုဒ္ဓါဒိ သရဿ ဝါ+အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဝ+-ါသိဋ္ဌ=ဝါသိဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့–စီရင်။ ။ဘာရဒ္ဒါဇော-ဘာရ ဒ္ဒါဇဿ×အပစ္စံ၊ ဘဂ္ဂဝေါ ဘဂ္ဂါဿ×အပစ္စံ၊ ပဏ္ဍဝေါ-ပဏ္ဍုဿ×အပစ္စံ၊ ကာလေယျော-ကာလာယံ×အပစ္စံ၊ နည်းတူ။ ('တဒ္ဓိတေ နိပ္ပန္နဿ ပဇ္ဇုန္န-ဂတိက ဝသေန ပုန နိပ္ပါဒနံ'နာ)။ ။*အာချာတ်၊ဧ၀,မဿ-ဧဝံ×အဿ-ဋ္ဌ၊ အဿ-ကို အသ-တည်၊ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ= အသ-ခေတ်မှ နောက်၌ တိ-ဝိဘတ်သက်။ (အသ်+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် တိ-ဝိဘတ်ကို ဓာတုန် သ်-နှင့်တကွ ဿ-ပြု၊ (အ+ဿ=အဿ) ပြီး၏။ ။အဿု-အသ+ဘုဝိ၊ ၏။ ချေ' အန္တိ-သက် (အသ်+၊န္တိ) ဣသုတ်ဖြင့် အန္တိ-ဝိဘတ်ကို ဓာတုန် သ်-နှင့်

http://www.dhammadownload.com

၁၇၂-သာသ-ဒိသတော တဿ ရိဒ္ဓော စ။ ။သာသ-ဒိသတော၊ သာသ-ဓာတ်, ဒိသ-ဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ တဿ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ ရိဒ္ဓော စ၊ ရိဒ္ဓ-ပြု၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။ဌာနေ၊ သင့်လျော်သောအကြောင်းသည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်၊ သာသ-ဒိသ ဣစ္စတေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရဿ၊ သော။ တ.ပွဲစ္စယဿ၊ ၏။ ရိဒ္ဓော.ဒေသော၊သည်။ဟောတိ၊၏။ ။မယာ၊ငါသည်၊ သော၊ ထိုပစ္စွင်းလောင်းကို၊ အနုသိဒ္ဓော၊ ဆုံးမအပ်ပြီ။ မေ၊ ငါသည်။ ရွှပ်၊ အဆင်းကို။ ဒိဋ္ဌံ၊ မြင်အပ်ပြီ။ စဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ကိစ္စ တ-ကာရဿ စ၊ ကိစ္စ, တ-အက္ခရာ၏ လည်းကောင်း။ တုံ-ပစ္စယဿ စ၊ တုံ-ပစ္စည်း၏ လည်းကောင်း၊ ရဋ္ဌ-ရဋ္ဌုံ-အာဒေသော၊ ရဋ္ဌ, ရဋ္ဌုံ-အပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒဿနီယံ။ ရှုမြင်ခြင်း, ရှုမြင်အပ်၏။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ရှုမြင်ခြင်း, ရှုမြင်အပ်၏။ သမဏာနံ၊ ရဟန်းတို့ အား။ ဒဋ္ဌုံ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ဝိဟာရံ၊ ကျောင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားကုန်၏။

တကဲ့ သုံ-ပြု၊ (အ+သု=အသု) ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆသု-ဂမုံ+ဂတိမှိ၊ ၏။ ခေါ၊ အာဏတျာ.သိဒ္ဓေ = ဟိ - ဝိဘတ်သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+၊+ဟိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟိ-ဝိဘတ်ကို သုံ-ပြု၊ ဂမိဿန္တော.စ္ဆော၀ါ=ဓာတွန် မ်-ကို စ္ဆ်-ပြု၊ (ဂစ္ဆ-+၊+သု=ဂစ္ဆသု)ပြီး၏။ ဂစ္ဆာဟိ-ဝါ ရှုပ်, လုယ်၏။ ။ *ကိတ်။ ဝါဒကော-ဝဒ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ က-ပစ္စည်းသက်၊ ဝဒ-ဓာတ်ကိုလည်း ဝါဒ-ပြု၊ (ဝါဒ+က=ဝါဒက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဃာတကော-ဟနု+ဟိ သာယံ၊၏။ ဤသုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက် ဟန-ဓာတ်ကိုလည်း ဃာတ-ပြု၊ (ဃာတ+က=ဃောတက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ နစ္စံ, နဋ္ဌ-နဋ္ဌ-ဂတ္တ ဝိကွေပေ၊ ကိုယ်ကို ပစ်လွှဲ, ယိမ်းနွဲ့ က,ခုန်ခြင်း၌-၏။ ဘာဝကမ္မေသု တ=တ.ပစ္စည်းသက်၊ (နဋ္ဌ+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတ္ထန်ဒ္ဒင့် တကဲ့ စ္ဆ, ဋ္ဌ-ပြု၊(နဋ+စ္ဆ=နစ္ဆ၊ နဋ+ဋ္ဌ=နဋ္ဌ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ('ကိတကော အ-နိပ္ပန္နဿ နိပ္ဖါဒန ဝသေန ဝုတ္တာနိ' နာ)။

၁၇၂-စတု-ပဉ္စ,ဝိဓိသုတ်။ ။သာသ, ဒိသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းကို ရိဒ္ဓ-ပြု၊ ။'အနုသာသိ ယိဒ္ဓာ.တိ-အနု သိဒ္ဓော, နာဂေါ၊ သာသ+အနုသိဒ္ဓိမှိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ-ဒိဋ္ဌံ ရှုပံ။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော.တိ-ဒိဋ္ဌော, ဝဏ္ဏော၊ ဒိသ+ပေက္ခဏေ'။-'နစမေ စာဒိသော ဝဏ္ဏော၊ ဒိဋ္ဌော ဝါယဒ္ဒိ ဝါ သုတော' နိမိဇာတ်။ 'နမေ ဒိဋ္ဌော ဝါ သုတော ဝါ မဟိယာ ဧဒိသော နရော'သုဘူတိ.ထေရာ.ပဒါန်။ ။*စ-သဒ္ဒါ ဘယ်အနက်ရှိပါသနည်း-ဟူသောအမေးကြောင့် 'စ.ဂ္ဂဟဏေန' စသော၀ါကျကို မိန့်။ စ-သဒ္ဒါသမုစ္စယတ္ထ၊ ကိစ္စ တ-ပစ္စည်း, တုံ-ပစ္စည်းတို့၏ ရဋ္ဌ,ရဋ္ဌုံ-ပြုကို ဆည်းသည်-ဟူလို။ ။သည်သာမကသေး၊ တိ-ပစ္စည်းကို ရိဒ္ဓိ၊ ဒိသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တုံ, တွာ-စသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ရဋ္ဌုံ, ရဋ္ဌာလည်း ပြုရသေး၏။ 'အနုသာသနံ-

http://www.dhammadownload.com

၅၇၃-သာ,ဒီ သန္တ ပုစ္ဆ-ဘန္ဒ ဟံသာ,ဒီဟိ ဧဋ္ဌာ။ ။သဲန္တ-ပုစ္ဆ-ဘန္ဒ-ဟံသာ,ဒီဟိ သ-အဆုံးရှိသော (သ-ကာရန္တ) ဓာတ်, ပုစ္ဆ-ဓာတ်, ဘန္ဒ-ဓာတ်, ဟံသ-ဓာတ်, အစရှိသည်တို့မှ။ ပရသ္မာ၊ သော၊ ဏာသ္မာ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ သာဒီ၊ ရှေးနီးအစ, ဓာတုန်နှင့်တကွ။ ဧဋ္ဌာ၊ ဋ္ဌ-ပြုသည်း ဟောတိ၊ ၏။ ။ဌာနေ၊ သည်း သတိ၊ သော်။ သ-ကာရန္တ ပုစ္ဆ-ဘန္ဒ-ဟံသ ဤစွေဝ-မာဒီဟိ၊ကုန်သော၊ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရသ္မာ၊ သော၊ တ,ပြစ္စယသ္မာ၊ ၏။ ဘဟာ,ဒိ ဗျဥ္ဇနေန၊ ရှေးနီးအစ, ဓာတုန်နှင့်တကွ။ ဋ္ဌာ,ဧသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တုဋ္ဌော၊ နှစ်သက်အပ်ပြီ။

အနုသိဋ္ဌိ၊ ဒသ္သနံ-ဒိဋ္ဌိ, တိ-ပုံစံ။ ပသ္သိတုံ.နွှိ-ဒဋ္ဌုံ ဂစ္ဆတိ၊ ပသ္သိတွာ နေက်မှုံ ဒဋ္ဌုံ, ဒိဋ္ဌာ-တုံ-တွာ-ပုံစံ။ 'တဒါ,ဟံ သုခိတော မုတ္တော၊ မာတရံ ဒဋ္ဌု,မာဂတော' ဆက္ကနိန္ဒိယဇာတ်။ 'နာ,လုံ အန္ဓာ ဝနေ ဒဋ္ဌုံ သုဝဏ္ဏသ္သမဇာတ်။ 'အဟ,မ္ပိ ဣဒ္ဓိမံ ဇနိန္ဒ ဒဋ္ဌုံ' ဝိသတိ-သောမနဿဇာတ်။ ကာမေ သွာ,ဒိနဝံ ဒိသွာ' နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော'. သုတ္တန်-ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ်။ 'ဒဋ္ဌု,နွှိ ဒိသွာ' အဋ္ဌကထာ။ 'ဥမ္မာဒန္တိ,မဟံ ဒိဋ္ဌာ (ဒိသ္မာ)၊ အာမုက္က မဏိကုဏ္ဍလာ' ပဏ္ဍာသ-ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်။ 'ဒိဋ္ဌာ,တိ ဒိသွာ' အဋ္ဌကထာ၊

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အနုသိဋ္ဌော-ကို အန-ပုဗ္ဗ, သာသ-တည်၊ သာသ၊ သည်၊ အနုသိဋ္ဌိမှ် ဆုံးမခြင်း-၌-၏။ ချေ ဘာဝကမ္မေသု တ=သုတ်ဖြင့် သာသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (အနု-သာသ်+တ) သာသ ဒိသတော=ကျိသုတ်ဖြင့် သာသ ဓာတ်မှနောက်၌ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ရိဋ္ဌ-ပြု၊(အနု-သာသ်+ရိဋ္ဌ)ရမှိ ရန္တော= သုတ်ဖြင့် ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန် သ်၊ သ-၏မှိရာ အာ-ဂို့ချေ၊ (အနု-သ်+ဋ္ဌ=အနု-သိဋ္ဌ) သ်+ဋ-ကပ်၊နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊ဩ-ပြု၊ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဒိဋ္ဌံ-ဒိသ+ပေက္ခဏော၏။ ချေ၊ တ-သက်၊ ရှေးနည်းမှိတွက်။ ။စ-ရုပ်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဒိသ+ပေက္ခဏော၏။ချေ ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာ.နီယာ=တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒိသ်+တဗ္ဗ) သာသ ဒိသတော=ကျိသုတ်ဖြင့် စ-သဒ္ဒါဖြင့် ကိစ္စ တ-အာကာရကို ရဋ္ဌ-ပြု၊(ဒိသ်+ရဋ္ဌဗ္ဗ)ရမှိ ရန္တော=ရ.အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတုန် သ၊ ဒ-၏ မှိရာ ဋ္ဌ-ကိုချေ၊ (ဒ်+၊ ဋ္ဌဗ္ဗ=ဒဋ္ဌဗ္ဗ) နာမ်ငဲ့ စီရင်။ ။ဒဋ္ဌုံ-ဒိသ+ပေက္ခဏော၊ ၏။ ချေ၊ အရဟ သက္ကာ ဒိသု စ=တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒိသ်+တုံ) ကျိသုတ်၌-စ၊ တုံ-မစ္စည်းကို ရဋ္ဌုံ-ပြု၊ (ဒိသ်+ရဋ္ဌုံ) ရမှိ ရန္တော=စီရင်။

၅၇၃-တိ,ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။သ-ကာရန္တဓာတ်, ပုစ္ဆ, ဘန္ဒ, ဟံသ-စသော ဓာတ်နောင် တ-ပစ္စည်းကို ရှေးဦးအစ ဓာတုန်နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု-စီရင်။ ။သန္တ-ပုဒ်ဖြင့် သ-ကာရန္တ ဓာတ်အား လုံးကို သိမ်းကျုံးရေးဖွက်အပ်လျက်၊ ဟံသ-သဒ္ဒါကို တစ်ဖန်ဆိုခြင်းသည် ပိုလွန်၏။ (ဟံသ-လည်း သ-ကာရန္တ-ဓာတ်ပင် ဖြစ်၍၊

http://www.dhammadownload.com

အဟိန၁၊ မြေသည်၊ နရော၊ လူကို။ ဥဒ္ဒေ၁ ကိုက်အပ်၏။ မယ၁၊ ငါသည်။ ပုဒ္ဒေ၁ မေးအပ်၏။ ဘဒ္ဒေ၁, ပဘဒ္ဒေ၁၊ နင်းနယ်အပ်ပြီ။ ဟဒ္ဒေ၁, ပဟဒ္ဒေ၁၊ ရွှင်ပျပြုံးရယ်၏။ ယိဒ္ဒေ၁၊ ပူဇော်အပ်ပြီ။ ဧ၀်၊ တူ။ အညေပိ၊ တစ်ပါးသော ဓာတ်တို့ကိုလည်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ ခပ်သိမ်းသောအရာ၌ (အရာခပ်သိမ်း၌)။ ယောဇေတဗ္ဗ၁၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

သန္တ-တ္ပင် ပါ၀င်ဖြိုဖြစ်သောကြောင့် ပိုသည်)။ ထို သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ဟံသ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းကို အမြဲ ဌ-ပြု။ တစ်ပါးသော သ-ကာရန္တဓာတ်နောင် တ-ပစ္စည်း၏ ဌ-ပြု မမြဲ။ ဥတြသ္တံ-ဝိဒ္ဓသ္တံ-စသော ပုံစံတို့၌ ဌ-ပြု မရှိ-ဟူသောအနက် လွန်ကို ပြသည်။ ဥတြဋ္ဌံ၊ ထိတ်လန့်၏။ ဝိဒ္ဓဋ္ဌံ၊ ဖျက်ဆီးအပ်၏။'-ပေး။

ဆောင်ပုဒ်-''ဟံသ, နောက်-တ ဌ-ပြုရ၊ နိစ္စ မုတ်ဖို့ရာ။
သ-ကာရန္တ၊ ကြွင်းသမျှ၊ ဌ-ပြု အနိစ္စာ။
ဥတြဿံ၊ သ-ကာရန်၊ ပြုရန် လျှင်းမလာ။
ဝိဓိ-သုံးကို၊ ပိုင်းခြားလို၊ အပို-ဟံသ,မှာ။''

ပုံစံဥ်ဒ္ဒ်ရှင်းချက်။ ။'တုသ+တောသနေ၊ အတုသီယိဌ, တုသိတဗ္ဗော.တိ ဝါ-တုဒ္ဒေ၁-တုသိတော၁, တုဋ္ဌဗ္ဗံ' 'တုဒ္ဒေ၁ စ ဂေါတမော ဂုဒ္ဓေါ၊ သက္ကပုတ္တော မဟာယသော' ဥပါလိ.တ္ထေရ.ပဒါန်။ 'သစေ ဧကေန တုဒ္ဒေါသိ၊ မုဉ္စေတံ မဉ္ဇ ဘက္ခယံ' အသီတိ စူဠဟံသဇာတ်။'ယံ လဒ္ဓံ, တေန တုဋ္ဌဗ္ဗံ'ဧတ-သုဝဏ္ဏဟံသဇာတ်။ *ဒံသ+ဒံသနေ၊ အဒံသီယိဌ ဒံသိတဗ္ဗော.တိ ဝါ သပွေနာ.တိ-ဒဒ္ဒေ၁, ဒဿဒေ၁၊ ဒဿိတော ဝါ။'နံ ဒုက္ခံ အတိနာ ဥဋ္ဌံ၊ နံ ဒုက္ခံ သတ္တိယာ ဟတံ'ဝေဿန္တရဇာတ်။ ။ *'ပုစ္ဆ+ပုစ္ဆနေ၊ အပုစ္ဆီယိဌာ, ပုစ္ဆိတဗ္ဗော.တိ ဝါ ပုဒ္ဒေ၁, ပုစ္ဆိတော'။ 'ပုဒ္ဒေ၁ မေ သမ္မ အက္ခာဟိ၊ ကိံ ကာသုယာ ကရိဿသိ' ဧတမဓိယဇာတ်။ 'တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော' ဌင်း-ဇာတ်။ ။*ဘန္တ+အဝမဒ္ဒနေ၊ အဘာဋိယိဌာ.တိ-ဘဒ္ဒေ၁, ပဘဒ္ဒေ၁, ဝီဟိကလာပေါ၊ ဘဋ္ဌံ ဧည်ဝါ။ ဘသ+အဓော ပတနေ၊ သာသနတော ရဋ္ဌာ ဝါ အဘာသီယိဌာ.တိ-ဘဒ္ဒေ၁, ဘဋ္ဌံ။ 'ရဋ္ဌာစ ဘဒ္ဒေ၁ ဥဒရဿ ဟေတု' အသီတိ-သုတသောမဇာတ်။ 'ဘာသ+ကထနေ၊ အဘာသီယိဌ, အာသိတဗ္ဗ.နှီ ဝါ ဘဋ္ဌံ ဝစနံ' 'ယ.ဣဿ ဘဋ္ဌံ တ.ဒေတဿ ဒေဟိ' တေရသ-ရုရုမိဂဇာတ်။ 'ယ.ဣ တဿ ဋ္ဌဒံ နာမ တေ ဒဿာမိ.တိ တယာ ကထိတံ၊ တ.ဒဿ ဒေဟိ' အဋ္ဌကထာ၊ အနိစ္စ ဝိဓိပုံစံ။ ။*ဟံသ+ပဟံသနေ၊ အ-ဟံသီယိဌာ.တိ-ဘဒ္ဒေ၁ ပဘဒ္ဒေ၁။ 'ဟဒ္ဒေ၁ ဟဒ္ဒေန စိတ္တေန၊ အာဒိ ဘိက္ခ.မဒါ သ.ဟံ' ကောဏ္ဍညတ္ထေရ.ပဒါန်။ 'သ-လောမဟဋ္ဌံ ဥ တ္ဝာန'၊ 'သ-လောမဟဒ္ဒေ၁ မနုဇီ.နွေ၁၊ ဝါသဝံ

http://www.dhammadownload.com

အဝစာနိမိ'။ 'သလောမဟဋ္ဌ ဥတ္တာန၊ ဝါသဝေါ အဝစာ နိမိ'' နိမိဇာတ်။ 'ပဟဋ္ဌရူပေါ အာတပသိ၊ လဒ္ဓံ.ထ္ထော.မိုတီ မညသိ' မဟောသဓဇာတ်။ နိစ္စဝိမိ ပုံစံ။ ။*'ဥ-ပုဗ္ဗော တသ, တြသ+ဥဗ္ဗေဂေ၊ ဥတြသီယိတ္ထာ.တိ-ဥတြသ္ထော'။ ဥတြသ္ထံ ဒုက္ခိတံ ဒိသ္ဝာ' သုတ္တနိ-အဇိတမာဏဝကပုစ္ဆာ။ 'ဥတြသ္ထော ဃသတိ ဘီတော' ဒသ-စက္ကဝါကဇာတ်။ 'နိစ္စံ ဥတြသ္ထ.မိဒံစိတ္တံ' သဂါထာဝဂ္ဂ-ဒေဝပုတ္တ သံယုတ်၊ 'ဥတြသ္ထော မဟဿာ ဝဋ္ဌာတိ' မဟာဝါ-ကောသမ္ဗိက ခန္ဓက။ ။*'ဗိ ပုဗ္ဗော, ဓံသ-ဝိဒ္ဓံသနေ ဝိဒ္ဓံသိယိတ္ထာ.တိ-ဝိဒ္ဓသ္ထော' 'ဝိဒ္ဓသ္ထတောဝိဋ္ဌာရံ.ဝ၊ ကိသ် စ်မနီသန္တတံ' တိ သ-မဟာကပိဇာတ်။ 'ဝိဒ္ဓသ္ထံ ဝိနဋ္ဌိကတံ'မူလပဏ္ဏာသ-စူဠဂေါ-ပါလသုတ်။ အသန္တဝိမိပုံစံ၊ ။ဟံသာ-ဒီဠ် အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ယဇ-ဓာတ် စသည်ကို ရေတွက်။ 'ယဇ+ဒေဝပူဇာ ဿင်ဟ ကရဏ ဒါနေသု၊ ဣဇ်ဇ်တ္ထာ.တိ-ယိဋ္ဌော'။ 'ယညာ ယိဋ္ဌာ ယေ ဝိပုလာ ပသဋ္ဌာ' အသီတိ သုတသောမဇာတ်။ 'ဒု-ယိဋ်ဌံ တေန ဝမိယာ၊ အကာထံ အဂ်ိဟုတာကံ' ဝေဿန်ဇာတ်။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။တုဋ္ဌော-ကို တုသ-တည်၊ တုသ၊ သည်။ တောဿနေ၊ နှစ်သက်ခြင်း-ဦ-၏၊ ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ သုတ်ဖြင့် တုသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်း သက်၊(တုသ်+တ)သာ.ဒီ သန္တ=ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းက ဓာတုန် သ်-နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (တုံ+ဋ္ဌ=တုဋ္ဌ)နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊သြ-ပြု၊ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဒဋ္ဌော-ဒံသ+ ဒံသနေ၊ ကိုက်ခဲခြင်း-ဦ-၏။ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒံသ်+တ) သာဒီသန္တ်=ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် သ်-နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊(ဒံ+ဋ္ဌ)ဗျဥ္ဇနေ စ, ဋ္ဌ-ဗျသ်းကြောင့် ဒ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ (ဒ+ဋ္ဌ) ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဒ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဥ+ဋ္ဌ=ဥဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ပဋ္ဌော-ပုစ္ဆ+ပုစ္ဆနေ၊ မေးမြန်းခြင်း ဦ-၏။ ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ=ထ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပုစ္ဆ်+တ) သာ.ဒီ သန္တ= ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် စ္ဆ်-နှင့်ကကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (ပုံ+ဋ္ဌ=ပုဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘဋ္ဌော-ဘန္ဒ်+အဝမဒ္ဒနေ၊ နင်းနယ်ခြင်း-ဦ-၏၊ ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘန္ဒ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် န်္ဒံ-နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (ဘ+ဋ္ဌ=ဘဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ပ-ဘဋ္ဌော-ပ-ပုဗ္ဗ,ဘန္ဒ်+အဝမဒ္ဒနေ၊ ၏၊-ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘန္ဒ်+တ) နည်းတူ။ ။ဟဋ္ဌော-ဟံသ+ပဟံသနေ၊ ရွှင်ပျပြုံးရယ်ခြင်း-ဦ-၏။ ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဟံသ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် သ်-နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (ဟံ+ဋ္ဌ)ဗျဥ္ဇနေ စ=နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ၊ (ဟ+ဋ္ဌ=ဟဋ္ဌ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ ပ-ဟဋ္ဌော-ပ-ပုဗ္ဗ, ဟံသ+ပဟံသနေ၊ ၏၊ ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပ-ဟံသ်+ဋ္ဌ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် သ်-နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (ပ-ဟံ+ဋ္ဌ) ဗျဥ္ဇနေ စ= နိဂ္ဂဟိတ်ကိုချေ-စီရင်။ ။ယိဋ္ဌော-ယဇ+ပူဇာယံ၊၏၊ ချေ။ တ-သက်၊ (ယဇ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် ဇ်-နှင့်တကွ ဋ္ဌ်-ပြု၊(ယ+ဋ္ဌ)ယဇဿ သရဿိဋ္ဌေ= ဋ္ဌ-ပြုကြောင့် ယ-၏မှီရာ အ-ကို ဥ-ပြု၊ (ယ်+ ိ+ဋ္ဌ=ယိဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၁၇၄-ဝသတော ဥဒ္ဒ။ ။ဝသတော၊ ဝသ-ဓာတ်မှ၊ ပရဿ၊ သော၊ တဿ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ သာ.ဒိ၊ ရွှေးနီးအစ, ဓာတုန်နှင့်တကွ။ ဥဒ္ဒ၊ ဥဒ္ဒ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဌာနေ၊ သည့်။ သတိ၊ သော်။ ဝသ-ဣစ္စေတမှာ၊ ဓာတုမှာ၊ မှ၊ ပရဿ၊ သော။ တ-ကာရ.ပ္ပစ္စယဿ၊ ၏။ သဟာ.ဒိ-ဗျည္ဇနေန၊ ရွှေးနီးအစ, ဓာတုန် ဗျည်းနှင့်တကွ၊ ဥဒ္ဒာ.ဒေသော၊ သည့်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝဿံ ဝုဒ္ဌော၊ ဝါလ ပတ်လုံး-သုံးနေပြီးသော-ရဟန်း။

၁၇၅-ဝဿ ဝါ.ဝု။ ။တမှိ၊ တ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဝသဿ ဝသ-ဓာတ်၏။ ဝဿ၊ ဝ၏။ ဥ၊ဥ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊သော၊တ-ပ္ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဝသဿော.ဝ ဓာတုဿ၊ ဝသ-ဓာတ်၏သာလျှင်။ ဝ-ကာရဿ၊ ၏။ ဥ-ကာရာ.ဒေသော၊ သည်၊ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သော အကျင့်ကို။ ဝုသိတံ၊ သုံးနေအပ်ပြီ။ ဥဒ္ဒေါ၊ သုံးနေပြီ။ ဝါ၊ ကား။ ဝုဒ္ဒေါ၊ သုံးနေပြီ။

၁၇၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝသ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဥဒ္ဒ-ပြု-စီရင်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝုဒ္ဌော-ကို ဝသ-တည်၊ ဝသ၊သည်၊ နိဝါသေ၊၏။ ချေ။ ဗုဓ ဂမာ.ဒိတ္ထေ ကစ္စာရိ,သုတ်ဖြင့် ဝသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊(ဝသ်+တ) ဝသတော ဥဒ္ဒ,ဤသုတ်ဖြင့် တ.ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဥဒ္ဒ-ပြု၊ (ဝ+ဒ္ဒ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။

၁၇၅-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တမှိ, ဝဿတ္တိကား အဓိကာရ ဝုတ္တိတည်း။ 'တမှိ.ဂ္ဂဟဏ္ဍ ဝသဿ.ဂ္ဂဟဏ္ဍ ဝတ္တတေ'ည။ ။ဝဿ ဝါ ဥ,ဟု ဆိုက ပြီး ကောင်းလျက်၊ဘယ်အတွက် ဝ-လာရသနည်း-ဟူမူ။ ဥ-သရကြောင့် ဝ-၏မှိရာ အာ-ကို်ချေ။ ဝ+ဥ-ကပ်,ဟု ပေါင်းစပ်ရောယှက်၊ အဓိပ္ပာယ်ပျက်မည်ကြောင့်၊ ရောယှက်ခြင်း သရသက်ရ-ဒေါသကို ပယ်ချရန်အတွက်နှင့်၊ ဝ-အက္ခရာလာရသည်။ ။'ဧတ္ထ စ ပစ္ဆိမ ဝ.ကာရော မိဿက.ဒေါသာ ပဂမ-ကာရဏ.တ္ထံ သန္ဓိ ဝသေနာ.ဂမော'ည။ ။ရူ-ဥ်ကား၊ ဝုကို ဝ×ဥ-ဖြတ်၍ 'ဝသဿ၊ ဝသ-ဓာတ်၏။ ဝဿ၊ ဝ-၏။ ဥ၊ ဥ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝ.ဝါ၊ အချို့.ဥ် ဝ-လာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ 'ဟု အနက်ပေးစေလို၏။ ။တစ်နည်း-ဝု-ဥ်, ဝ-အာဂုံ၊ တစ်နည်း အားဖြင့် ဝဿ-ကိုပင် 'ဝဿ၊ ဝ-၏ အစိတ် အ-၏။ ဥ၊ ဥ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဝ၊ ဝ-၏လာခြင်းသည်။ ဟောတိ။၏'ဟုနှစ်ထပ်ပေးစေလို၏။ ။**အထဝါ-ဝူ.တိ**ဇ္ဈော ဝ-ကာရော သန္ဓိဇော၊ တန္တ ဉာယေန ဒုတိယဇ္ဈော.တ္ထ ဝါ.ဂ္ဂဟဏ.မိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ တေန အ-ကာရဿပိ ဥ-ကာရော သိဒ္ဓေါ ဘဝတိ'ရူ။ ။''ဒုတိယဇ္ဈော.တ္ထ ဝါ.ဂ္ဂဟဏ.နွှဲ့ 'ဝဿ, အ-ဝ' ဣတိ တပ္ပုရိသေ ဒုတိယော ဝ-ကာရော ပထမော ကေဝလော''ရူ-ဒ်။

http://www.dhammadownload.com

၅၇၆-ဓ-ဒ-ဘ-ဟေဟိ ဓ ဒဝ ဓ။ ။ဓ-ဒ-ဘ-ဟေဟိ၊ ဓ, ဒ, ဘ, ဟ အဆုံး ရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ တဿ စ၊ တ-ပစ္စည်း၏သာသျှင်။ ဓ.ဒဝ။ မပြု, ဒ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဓ-ဒ-ဘ-ဟ-ဤစ္စေဝ.မန္တေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရဿ၊သော။ တ-ကာရ.ပပ္စယဿ၏။ ယထာကြမံ၊တိုင်း။ ဓ-ဒဝ.ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ယထာ၊ ပုံစံကား။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရား။ ဝုစ္စော၊ ကြီးသော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း၊ မေ၊ ငါသည်။ ပတ္တစီဝရံ၊ သပိတ်, သင်္ကန်းကို။ လဒ္ဓံ၊ ရအပ်ပြီ။ အဂ်ိနာ၊ မီးသည်။ ဝနံ၊ တောကို။ ဒဒုံ၊ လောင်အပ်ပြီ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝုသိတံ-ကို ဝသ-တည်။ ဝသ၊ သည်။ နိဝါသေ၊၏။ ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသု တ,သုတ်ဖြင့် ဝသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝသ်+တ) ဝဿ ဝါဝု, ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝသ-ဓာတ်၏ ဝ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဩသ်+တ) ယထာ ဂမ.မိကာရော=ဝသ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဤ-အက္ခရာလာ၊ (ဩသ်+-ိ+တ)တေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် အစ၌ ဝ်-အက္ခရာလာ၊ (ဝ်+ဩသ်+-ိ+တ=ဝုသိတ)ဝ်+ဥ+သ်+ဤ-ကပ်။ နာမ်ငံ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု။ချေ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ဥဒ္ဓေါ-ဝသ+နိဝါသေ၊၏။ ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသု တ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝသ်+တ)ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝသ-ဓာတ်၏ ဝ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဥ+သ်တ) သာဒိသန္တ=တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (ဥ+ဋ္ဌ=ဥဋ္ဌ) နာမ်ငံ့-စီရင်။ ။ ဝါ-ရုပ်။ ဝုဒ္ဓေါ-ဝသ+နိဝါသေ၊ ၏။ ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝသ်+တ) ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝ-ကို ဥ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း။ ဝါ-သဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ သာဒိ သန္တ=တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဋ္ဌ-ပြု၊ (ဝ+ဋ္ဌ) ကွစိ ဓာတု=ဝ-၏မှီရာ အ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဝ်+၊+ဋ္ဌ=ဝုဋ္ဌ) နာမ်-စီရင်။

၅၇၆-တိ-ပဒ,ဝ်မိသ္သတ်။ ။ဓ-အောက်ခြိုက်, ဘ-ကုန်းနောင် တ-ပစ္စည်းကို ဓ-အောက်ခြိုက်။ စ-ရေမှုတ်, ဟ-နောင် တ-ပစ္စည်းကို စ-ရေမှုတ်ပြု။ ဆို့ကြောင့် 'ယုထာ.ကြမံ' ဟူသော ဒုတိုကို မိန့်သည်။ ။ဟ-စတုတ္ထာန.မန္တာန ဒေါ ဓေ, သုတ်၌ ဟ-အက္ခရာကို ဆိုသောကြောင့် ဟ-နောင် တ-ပစ္စည်းကို၊ အချို့၌ ဓ-ပြုရသေး၏။ ။ဤ ဓ, ဗ-အပြုသည်လည်း၊ ပစ္စည်း, အာဂုံမခြား တစ်စပ်တည်း တည်မှသာ ပြုရသည်။ အခြားဌာ မပြုရ၊ ထို့ကြောင့် 'ရုန္ဓိတိ, အာရာဓိတော, ဝမိုတော, လဘိတ္ဝာ,ဂဟိတော' စသည်တို့ဌာ အ-ပစ္စည်း ဤ, အာဂုံခြားနေ၍ ဓ, စ-မပြုရ။ ။စ-သဒ္ဒါနိဝဏ္ဏနတ္ထာ၊ သာဒိ.ကို နစ်စေသည်။ တ-ပစ္စည်းတစ်ခုသာ ဓ, စ-ပြု၊ ဓာတုန်ကိုမချေရ-ဟူလို။ ။တစ်နည်း-ဝါ-သဒ္ဒါကို နစ်စေခြင်း အနက်ရှိသည်။

ဆောင်ပုဒ်- "ဓ ဘ.နောင်, တ၊ ဓ-ပြုကြ၊ စ, ဟ-နောက် ဌာန်, သ-ပြုရန်၊
အာဂုံ, ပစ္စယ၊ ခြားဆီးက၊ ဓ, ဗ.အပြု မရှိပြုနှိုး"

http://www.dhammadownload.com

၁၇၇-ဘန္တေဝ ဂွါ စ။ ။ဘန္တေဝ၊ ဘန္တ-ဓာတ်မှ၊ ပရဿ၊ သော။ တဿ စ၊ တ-ပစ္စည်း၏လည်း။ သာ.ဒိ၊ ရှေးနီးအစ, ဓာတုန်နှင့်တကွ။ ဂွါ။ ဂွ-ပြု၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ဘန္တေဝ ဓာတုမှာ၊မှ၊ ပရဿ၊ သော။ တ-ကာရ. ပပ္စယဿ ၊၏။ သဟာဒိ ဗျဉ္ဇနန၊ ရှေးနီးအစ, ဓာတုန်ဗျည်းနှင့်တကွ။ ဂွါ အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘဂွါ၊ ချိုးဖျက်အပ်ပြီ။

၁၇၈-ဘုဇာ.ဒိန.မန္တေဝနော ဒ္ဒိ စ။ ။တမှိ၊ တ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဘုဇာ.ဒိန်၊ ဘုဇ-အစရှိသောဓာတ်တို့၏။ အဒန္တာ၊ အစိတ်သည်။ နော၊ ကျေးဇူးတော်၏။ ဒ္ဒိ စ၊

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဗုဒ္ဓေါ-ကို၊ဗုဓ-တည်။ ဗုဓ၊ သည်။ ဥကာ၊ ၏။ ခေါ၊ ဗုဓ.ဂမာ ဒိတ္ထော=သုတ်ဖြင့် ဗုဓ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဗုဓ်+တ) ဓ.စ-ဘဟေ ဟိ ဓ၊ဗာ စ, ဤသုတ်ဖြင့် ဓ-ကာရန္တဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကိုဓ-ပြု၊ (ဗုဓ်+ဓ) ဟ စတုတ္ထာန.မန္တာနံ ဒေါ ဓေ, သုတ်ဖြင့် ဓ-အက္ခရာကြောင့် ဓာတုန် ဓိ-ကို၊ဒ်-ပြု၊(ဗုဒ်+ဓ=ဗုဒ္ဓ)ဒ်+ဓ-ကပ်၊နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊ဩ-ပြု၊ခေါ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ ဝုမော္ပာ-ဝမု+ဝမုနေ၊ကြီ ပွားခြင်း၌-၏။ခေါ။အတီတေ တ,တဝန္တ၊တာဝီ, သုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝမု+တ) ဤသုတ်ဖြင့် စ-ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို စ-ပြု၊ (ဝမ်+စ)ကွစိ ဓာဘု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတုန် ရှေ့ဦ-တစ်လုံး ကိုခေါ၊ (ဝမ်+စ) ဧဝေါ စ-ကာရေ=ဗ-အက္ခရာကြောင့် ဓာတုန် မ်-ကို ဦ်-ပြု၊ (ဝဦ်+စ=ဝုမု) ဦ်+စ-ကပ်။ တေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် ဝ-၏မြီရာ အ-ကို ဥ-ပြု၊ (ဝ်+[မု=ဝုမု)နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။လဒ္ဓံ-လဘ+လာဘေ၊ ရခြင်း၌-၏။ ခေါ။ အတီတေ တ,တဝန္တ၊=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (လဘ်+တ)ဤသုတ်ဖြင့် ဘ-ကာရန္တဓာတ်မှနောက် ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဓ-ပြု၊ (လဘ်+ဓ) ဟ စတုတ္ထာန.မန္တာနံ=ဓ-အက္ခရာ ကြောင့် ဓာတုန် ဘ်-ကို၊ ဒ်-ပြု။ (လဒ်+ဓ=လဒ္ဓ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒမုံ ဒဟ+ ဒါဟေ၊ လောင်ကျွမ်းခြင်း၌-၏။ ခေါ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒဟ်+တ)ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ကာရန္တဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို စ-ပြု၊ (ဒဟ်+စ) ဧဝေါ စ-ကာ ရေ=စ-အက္ခရာကြောင့် ဓာတုန် ဟ်-ကို ဦ်-ပြု- (ဒဦ်+စ=ဒမု) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၁၇၉–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘန္တ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဂွ-ပြု-စီရင်။ ။ရုပ်။ ဘဂွေါ-ကို၊ ဘန္တ-တည်။ ဘန္တ၊သည်။ အဝ မဒ္ဓနေ၊ နင်းနယ်ခြင်း၌-၏။ ခေါ။ အတီတေ တ, တဝန္တ၊=ဘန္တ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊(ဘန္တ်+တ)ဘန္တတော ဂွေါ စ, ဤသုတ်ဖြင့် ဘန္တ-ဓာတ်မှနောက် ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန် နှ်-နှင့်တကွ ဂွ-ပြု၊ (ဘ+ဂွ်=ဘဂွ) နာမ်ငဲ့၊ သိ. သက်၊ ဩ-ပြု၊ ခေါ။ ကပ်၊ ပြီး၏။

၁၇၀–ပဥ္စ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘုဇာ.ဒိန်×ဆ္ဍော×နော×ဒ္ဒိ+စ, ဤတို ပဥ္စ ပဒံ။ ။ဘုဇ-စသော အစိတ်တို့၏ အစိတ် (ဓာတုန်) ဇ-အက္ခရာ စသည်ကိုခေါ၊

http://www.dhammadownload.com

တ-ပစ္စည်း၏။ ဒွေဘော်အပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘုဇ်းဣစ္စေဝံ.မာဒီနံ ကုန်သော။ ဓာတူနံ၊တို့၏။အန္တော၊သည်။ နော၊သည်။ဟောတိ၊၏။ တ.ပစ္စယဿ၊ စ၊ တ-ပစ္စည်း၏လည်း၊ ဒ္ဒိ-ဘာဝေါ၊ ဒွေဘော်ပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ဘုတ္ထော, ဘုတ္တာဝီ၊ စား၊ပြီ။ စတ္ထော၊ စွန့်အပ်ပြီး။ သတ္ထော၊ ငြိကပ်ပြီ။ ရတ္ထော၊ တပ်ပြီ။ ယုတ္တော၊ ယှဉ်ပြီ။ ဝိဝိတ္ထော၊ ကင်းဆိတ်ပြီ။

၅၃၉-၀၀ ၀၂ ဝုံ။ ။တမှိ၊ကြောင့်။ဝစ၊ဝစ-ဓာတ်၏။ ဝ၊ဝ-၏။ ဥ၊ ဥ-ပြု သည်။ အန္တော၊ ဓာတ်၏အစိတ်သည်၊ နော၊ ကျသည်။ တဿ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ ဒ္ဒိ၊ ဒွေဘော်ပြုသည်။ ဟောတိ ဝ၂၊ ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ .။ဝစ ဋ္ဌစ္ဓေ တဿတို့ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဝ-ကာရဿ၊ ၏။ ဥ-ကာ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊

နောက်ဖြစ်သော ကိစ္စ, ကိတ-ပစ္စည်းများ၏ တ-အက္ခရာကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု-စီရင်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါ ပကာရ အနက်ရှိ၏ ဘုဇ-ဓာတ်နှင့် အက္ခရာနှစ်လုံးချင်း တူကြသော စဇ-စသော ဓာတ်တို့ကိုယူ။ ဘုဇာ-ဒိ အာကတိဂိုဏ်း-ဇာည်း။ အချို့ ပညဝန်တို့ကား ဘုဇ-နှင့် ဓာတုန် တာလုဇ-တတိယက္ခရာချင်း-တူသော ဓာတ်တို့ ကိုယူရမည်-ဟု ဆိုကုန်၏။ ဝိဝိတ္ထော, ပတ္ထော-စသော ပုံစံများကိုထောက်လျှင် ယေဘုယျသာ မှတ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဘုတ္ထော-ကို ဘုဇ-တည်။ ဘုဇ၊သည်။ ဘက္ခ္ကော၊ စား၊ခြင်း၌-၏။။ချေ။ အတီတေ တ, တဝန္တု=သုတ်ဖြင့် ဘုဇ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘုဇ်+တ) ဘုဇာ.ဒီန.မန္တော=ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ဇ်-ကို ချေ၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု(ဘု+တ္တ=ဘုတ္တ)နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ဩ-ပြု၊ ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဘုတ္တာဝီ-ဘုဇ်+ဘက္ခ္ကာ၏။ချေ။ အတီတေ တ, တဝန္တု= တာဝီ-ပစ္စည်းသက်(ဘုဇ်+တာဝီ)ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ဇ-ကို ချေ။ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ (ဘု+တ္တာဝီ=ဘုတ္တာဝီ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ စတ္ထော-စဇ+စာဂေ၊စွန့်ခြင်း၌-၏။ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (စဇ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတုန် ဇ်-ကိုချေ၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ (စ+တ္တ=စတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သတ္ထော-သန္ဒ်+သဂေ်၊ ငြိကပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သန္ဒ်+တ)။ ။ရတ္ထော-ရန္ဓ်+ရာဂေ၊ တပ်စွဲခြင်း၌-၏။ ။ယုတ္တော-ယုဇ်+ ယောဂေ၊ ယှဉ်ခြင်း၌-၏။ ။ဝိဝိတ္ထော-ဝိ-ပုဗ္ဗ ဝိစ+ဝိဝေကေ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း ၌-၏။ ချေ။ တ-ပစ္စည်းယက်၊ (ဝိ-ဝိစ်+တ) ရှေးနည်း-မှိတွက်။

၅၃၉-တိ-ပဒ, ဝိဝိသုတ်။ ။ဝစ-ဓာတ်၏ အစ, ဝ-ကို ဥ-ပြု၊ ဓာတုန်ကို လည်းချေ၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု စီရင်။ ။ဝ၂-ကား နိ-အလို ဝိကပ်။ ဥ,ရွ-အလို သန္ဓိဋ္ဌာနာ-ဝဓာရဏ.ဤသုတ် အစီအရင်ကို မြဲစေသည်။ တစ်စုံတစ်ရာ

http://www.dhammadownload.com

၏။ အခန္တာ၊ သော။ စ.ကာရော၊ စ-အက္ခရာသည်။ နော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ တ.ပ္ပစ္စယသ္မ စ၊ ၏လည်း။ ဒွေ ဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ ဝါ၊ သာလျှင်တည်း။ ။ ဘာဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝုတ္တံ၊ ဟောအပ်ပြီ၊ ဝါကား။ ဥတ္တံ၊ဟောအပ်ပြီ။

၅၈၀-ဂုပါ.ဒီနဉ္စ။ ။တမ့ို၊ ကြောင့်။ ဂုပါ.ဒီနံ၊ ဂုပ-အစရှိသောဓာတ်တို့၏။ အန္တော၊သည်။ နော၊သည်။ တဿ စ ၏လည်း။ ဒွိ၊သည်။ ဟောတိ စ၊ ဖြစ်သည် သာလျှင်တည်း။ ။ဂုပ.ဣစ္ဆေ၀.မာဒီနံ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ အစိတ် ဖြစ်သော၊ ဗျဥ္ဇနော စ၊ ဗျည်းသည်လည်း။ နော၊သည်။ဟောတိ၊၏ တ.ပ္ပစ္စယသ္မ စ၊ ၏လည်း။ ဒွေဘာဝေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သုဂုတ္တော၊ ကောင်းစွာ စောင့် ရှောက်အပ်ပြီ၊ စတ္တော၊ စွန့်အပ်ပြီ၊ လိတ္တော၊ လိမ်းကျံအပ်ပြီ၊ သန္တတ္တော၊ ပူလောင်၏။ ဥတ္တော၊ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝိဝိတ္တော၊ ကင်းဆိတ်စေအပ်ပြီ၊ သိတ္တော၊ သွန်းလောင်းအပ်ပြီ၊ ဇဝံ၊ တူ၊ အညောပိ၊ တစ်ပါးသော ဓာတ်တို့ကိုလည်း။ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ကုန်၏။

မြစ်ဖို့ရာ မမြင်၍ နောက်ဝါဒသာ ကောင်းသည်-ဟုမှတ်၊ နိ-ဆရာကား,ဥတ္တံဝါ-ဟူသော နောက်ပုံစံက ဝါ-သဒ္ဒါကို ယောင်၍ ဝိတပ္ပန.တ္ထ-ဟု ဆိုမိဟန်ရှိသည်။ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါကား သုတ်၏အစီအရင်ကို မြစ်သည်မဟုတ်၊ တေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ် ကြီးဖြင့် ဥ-လာခြင်းကိုသာ မြစ်သည့် ဝါ-တည်း။ ထို့ကြောင့် ဉာ-၌ 'ဣတရံ ကွစိ.ဂ္ဂဟဏေနာ.ဂမမှိ ကတေ ရွှပ်'ဟု ဆို၏။ ။ရွ, နိ-အလို စတု.ပ္ပဒ, သုတ် တည်း။ 'ဝစ+ဝါ+ဝ+ဥ'၊ ဝုံကို။ ဝ+ဥ-ဖြတ်၍၊ ဝ-နောင် ဆဋ္ဌိ၊ ဥ-နောင် ပထမာ ဝိဘတ်ကိုချေ၍ သန္ဓိလုပ်ထားသည်-ဟု၏။

ရွပ်တွက်ပုံ။ ။ဝုတ္တံ-ကို ဝစ-တည်း၊ ဝစ၊သည်။ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊၏၊ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ,သုက်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝစ်+တ) ဝစ ဝါဝု, ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝစ-ဓာတ်၏ ဝ-ကို ဥ-ပြု၊ ဓာတုန် စ်-ကိုလည်းချေ၊ တ-ပစ္စည်း ကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ (ဥ+တ္တ) တုတေ ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် အစ၌ ဝ်-အက္ခရာ လာ (ဝ်+၊+တ္တ=ဝုတ္တ) နာမ်ဒဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု-စီရင်။ ။ဥတ္တံ ဝစ+ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ၏။ နည်းတူ။ ဝ-မလာရသည်သာ ထူး၏။

၅၈၀-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ -ဂုပ-အစရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ကိုချေ၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု-စီရင်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါ ပကာရ အနက်ဟော။ ဂုပ-နှင့် အက္ခရာနှစ်လုံးချင်းတူသော ဥစ-စသောဓာတ်များကို၊ စ-ကား ဒွေဘော် အပြုကို မြဲစေခြင်း သန္ဓိဌာနာ.ဝဓာရဏ။ ဒ္ဒိ-သဒ္ဒါကို နောက်သုတ်သို့ မလိုက် ရအောင် ငင်ယူခြင်း အနုဂ္ဂဟုန အနက်ရှိ၏။ သန္ဓိဌာနာ.ဝဓာရဏာ.နုကမုနတ္တ-ဟူလို။ ။သဒ္ဒါတစ်ခုတည်းဖြစ်လျက်၊ အနက်နှစ်ပါးကို ဟောနိုင်ပါမည်လား-

http://www.dhammadownload.com

၅၁၁-တရာ.ဒီဟိ ဣဏ္ဏော။ ။တရာ.ဒီဟိ၊ တရ-အစရှိသော ရ-ကာရန္တ ဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ သော။ တဿ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ ဣဏ္ဏော၊ ဣဏ္ဏ-ပြုဿည်။ အန္တော၊ ဓာတ်၏အစီတ်သည်။ နော စ၊ ကျေသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။တရ-ဣဏ္ဏော၊ မာဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ တ-ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဣဏ္ဏာ-ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊၏။ အန္တော-ဗျဉ္ဇနော၊ ဓာတ်၏ အစီတ်ဗျည်းသည်။ နော စ၊ ကျေသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။တရတိ၊ ကူးမြောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိဏ္ဏော၊ တိဏ္ဏ-မည်၏။ ဥတ္တရတိ၊ လွန်မြောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥတ္တိဏ္ဏော၊ မည်၏။ သံပူရတိ၊ ကောင်းစွာ ပြည့်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္ပုဏ္ဏော၊ မည်၏။ တုရတိ၊ အဟုန်ဖြင့် ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တုဏ္ဏော၊ မည်၏။ ပရိဇီရတိ၊ အိုမင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဇီဏ္ဏော၊ မည်၏။ အာကိရတိ၊ ရောပြွမ်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာကိဏ္ဏော၊ မည်၏။

ဟူမူ။ 'အနေ ကတ္ထတ္တာ နိပါတာနံ' ဟူရကား ဟောနိုင်ပါ၏။ ။အချို့ ဆရာတို့ကား ဂုပ-စသော ဓာတ်တို့ကို ဘူဇာ.ဒိ ဂိုဏ်းသို့သွင်းယူက ပြီးကောင်းလျက်၊ ဣသုတ်ကို ဆိုခြင်းသည်။ အထက်သုတ်သို့ ဒွိ-သဒ္ဒါကို မလိုက်စေလိုသဖြင့် နစ်စေဖို့ရာဆိုသည်-ဟူ၏။ မကောင်း။ ။ရဂုကား ဘူဇာ.ဒိ-၌ အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့်ပင် ပြီးနိုင်ကောင်းသည်ဖြစ်၍ ဣသုတ်အစိုပင်-ဟု ဆို၏။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။သဂုတ္တော-ကို သု ပုဗ္ဗ,ဂုပ-တည်။ ဂုပ၊ သည်။ ဂေါပနေ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏။ ခေါ့ ဘာဝ ကမ္မေသုဇ သုတ်ဖြင့် ဂုပ-ဓာတ်မှနောက်၌ စ-ပစ္စည်းသက်၊ (သု-ဂုပ်+တ)ဂုပါ.ဒီနန္တ,ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ္နှ်ပ-ကိုခေါ့၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ (သု-ဂု+တ္တ=သဂုတ္တ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ခေါ့၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။စဇ္ဇော-စဇ+စာဂေ၊ စွန့်ခြင်း၌-၏။ ခေါ့။ ။လိဗ္ဗော-လိပ+လေပနေ၊ လိမ်းကျံ (သုတ်) ခြင်း၌-၏။ ။သန္တတ္တော-သံ-ပုဗ္ဗ, တပ+သန္တာပေ၊ ပူလောင်ခြင်း၌-၏။ ။ဥတ္တော-ဥစ+ဝိယတ္တိယံ၊ ဝါစာယံ၊၏။ ။ဝိဝိတ္တော-ဝိ ပုဗ္ဗ ဝိစ+ဝိဝေကေ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း၌-၏။ ။သိတ္တော-သိစ+သေစနေ၊ သွန်းလောင်းခြင်း၌-၏။ ခေါ့။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၅၁၁-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တရ-စသော ရ-ကာရန္တ ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းကို ဣဏ္ဏ-ပြု၊ ဓာတ္နှ်ကိုလည်း ခေါ့-စီရင် ။အာဒိ-တဒ္ဓါဖြင့် ဒ္ဝက္ခရ မုဒ္ဒဇ ရ-ကာရန္တဓာတ်စုယူ၊ တရာဒိ အာကတိ ဂိုဏ်းတည်း။ ။'တုဒတိ-တိ-တုဏ္ဏော' ဟု ဒ-ကာရန္တနှင့် ရှိသည်ကား မသင့်။ တုရတိ-ဟု ရ-ကာရန္တနှင့်သာ ရှိရမည်။ အချို့ ပညဂန်တို့ကား ဘိဒါ.ဒိတော,ဖြင့် အန္ဒ-ပြု၊ကွစိဓာတု=ဖြင့် ဒ္ဒ-ကို၊ဏ္ဏ-ပြု၍ ဘိဒါ.ဒိဂိုဏ်းသို့ သွင်းသင့်သည်-ဟု၏။ ရှု, ဥာဿို ပါဠ္ဍ ရှိတိုင်း တုဒ-ဓာတ်နှင့် ရုပ်တွက်ကြသည်ကိုငဲ့၍ ဆိုခြင်းမျှဖြစ်ရကား မကောင်း။ တုဒ-ဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော

http://www.dhammadownload.com

၅၀၂-ဘိဒါ.ဒိတော ဣန္ဒ-အန္ဒ-ဣ ဏာ ဝါ။ ။ဘိဒါ.ဒိတော၊ ဘိဒ=အစရှိသောတော်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ တဿ၊ ၏။ ဣန္ဒ-အန္ဒ-ဣဏာ၊ ဣန္ဒ-ပြု, အန္ဒ-ပြု,ဣဏ-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောန္တို့၊ ကုန်၏။ အန္ဒော၊ သည်။ နော စ-

---

ပုဒ်များကား–'ကုန္ဒဝါယော၊ အပ်လျှို (အပ်ချုပ်) သမား။ ဝေဒနာ.ဘိတုန္ဒေါ၊ ဝေဒနာနှိပ်စက်အပ်သည်' စသည် နှ-ယော် နှစ်လုံးနှင့်သာ ရှိသောကြောင့်တည်း။

ပုံစံရှင်းချက်။ ။'တရ+တရဏော၊ တရတီ.တိ-တိဏ္ဍော၊ဥတ္တိဏ္ဍော'။ 'မဏ္ဍာသု တိဏ္ဍော အမည်ဘဲ' မဟာဇနကဇာတ်။ 'ယာ စာယံ ကောဠမောတိဏ္ဍာ' ဒုက-ဂဟပတိဇာတ်။ 'ကိံ မေ ဇကေန တိဏ္ဍေန' ဗုဒ္ဓဝံသ။ *သံ-ပုဗ္ဗ,ပူရ+ပူရဏော၊ သံ ပူရတီ.တိ-သမ္ပုဏ္ဏော' 'ဩကာ ပုဏ္ဏောဟိ စီဝရေဟိ' ကထိန ခန္ဓက။ *တုရ+ဝေဂေ၊ တုရတိ ဝေဂေန ပဝတ္တတီ.တိ-တုဏ္ဏော'။ 'ဒုက္ခာ-တိတုဏ္ဏော မရဏံ ဥပါဂါ'ပကိဏ္ဏက-ပဉ္စပေါသထဇာတ်။*ပရိ-ပုဗ္ဗ,ဇရ+ဝယော ဟာနိမိ၊ ပရိဇီရတီ.တိ-ပရိဇိဏ္ဏော'။ 'ပရိဇိဏ္ဏ.မိဒံ ရူပံ၊ ရောဂနိလံ ပဘင်္ဂုရံ' ဓမ္မပဒ ရာဇဝဂ်။ 'ဥရဂေါ.ဝ တစံ ဇိဏ္ဏံ၊ ဟိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ သံ တနုံ' ပဉ္စက-ဥရဂဇာတ်။*'အာ-ပုဗ္ဗ.ကိရ+ဝိက္ကိရဏော၊ အာကိရတီ.တိ-အာကိဏ္ဏော'။ 'ပုထုလော မစ္ဆ အာကိဏ္ဏံ သု.ပွတိတ္ထံ မဟော.ဒကံ' ဝေဿန္တရဇာတ်။ အာကိဏ္ဏံ ဣန္ဒ သဒိသေဟိ'နိမိဇာတ်။ အာကိဏ္ဏ လုဒ္ဓေါ ပုရိသော၊ ဓာတိ စေလံ.ဝ မက္ခိတော' နဝ-တိတ္ထိရဇာတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။တိဏ္ဍော-ကို တရ-တည်။ တရ၊သည်။ကဲ့ရဏော၊ ကူးခြင်း-၌-၏။ ခေျ၊ ဗုဓ ဂမာ.ဒိတ္တေ ကတ္တရိ=သုတ်ဖြင့် တရ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (တရ်+တ)တရ,ဒီဟိ ဣဏ္ဍော, ဣဏ်သုတ်ဖြင့် တရ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဣဏ်-ပြု၊ ဓာတ္ဝန် ရ်-ကိုလည်းခေျ။ (တ+ိဏ်=တိဏ်) သရလော ပေါ=ခေျ၊ကပ်၊နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊ ဩ.ပြု၊ခေျ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဥတ္တိဏ္ဍော-ဥ-ပုဗ္ဗ, တရ+တရဏော၊ ၏။ ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။ တ-ကို ဒွေဘော်ပြုရုံသာ ထူး၏။ ။သ.မ္ပုဏ္ဏော-သံ-ပုဗ္ဗ,ပူရ+ပူရဏော၊ ပြည့်ခြင်း-၌-၏။ခေျ၊တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သံ-ပူရ်+တ) ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဣဏ်-ပြု၊ ဓာတ္ဝန် ရ-ကိုလည်း ခေျ။ (သံ-ပူ+-ိဏ်)ဝ.ဂ်ဿံ ဝါ ဝဂ္ဂေ=သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ်-ပြု၊ကွစိဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဥ-ကို ဥ-ရသေးပြု၊ နောက် ဥ-သရကိုလည်းခေျ၊ (သမ်+ပု+ဏ်=သ.မ္ပုဏ်) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။တုဏ္ဍော-တုရ+ဝေဂေ၊ လျင်စွာ ဖြစ်ခြင်း-၌-၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။ ။ပရိဇီဏ္ဍော-ပရိ-ပုဗ္ဗ ဇရ+ဝယောဟာနိမိ၊ အရွယ်မှဆုတ်ခြင်း-၌-၏။ ။အာကိဏ္ဏော-အာ-ပုဗ္ဗ, ကိရ+ိကိရဏော၊ ကြဲဖြန့်ခြင်း-၌-၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။

၅၀၂-တိ-ပ်ဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘိဒ-စသော ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းကို ဣန္ဒ,အန္ဒ,ဣဏ-ပြု-စီရင်သည်။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ-ဥ-အလို ဝိကပ်။ ရှု-အလို ဝဝတ္ထိတ

http://www.dhammadownload.com

သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘိဒ ဣစ္စေဝံ.မာဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ခေတ္တူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရဿ၊ သော။တ.ပွစ္စယဿ၊၏။ ဣန္ဒ-အန္ဒ-ဣဿာ ဒေသဒ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အန္တော၊ ဗျဉ္ဇနော၊ ခေတ်၏အစိတ် ဗျည်းသည်၊ နော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တိဒိတဗ္ဗော၊ ဖျက်ဆီးအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဘိန္နော၊အိန္ဒ၊ မည်၏။ ဆိန္ဒိယတိ၊ ဖြတ်အပ်၏။ ဣတိ ကြောင့်၊ ဆိန္နော၊ မည်၏။ ဥစ္ဆိန္ဒိယိတ္ထ၊ ဖြတ်အပ်။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဥစ္ဆိဏ္ဏော၊ မည်၏။ ဒီယတိ၊ ပေးအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဒိန္နော၊ မည်၏။ နိသိဒတိ၊ ထိုင်နေ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ နိသိန္နော၊ မည်၏။ သုဋ္ဌု ကောင်းစွာ။ဆာဒီယတိ၊ ဖုံးမိုးအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သု.စ္ဆန္နော၊ မည်၏။ *ခိဒ္ဒတိ၊ကြောက်လန့်တတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်။ ခိန္နော၊မည်၏။ ရုန္ဓိယတိ၊ ပိတ်ဆို့အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ရုန္ဓော၊ မည်၏။ ဇာတိ၊ပဋိသန္ဓေသည်။ ဓိဏာ၊ ကုန်ပြီ။ ဝါ.တိ ပဒံ၊ သည်း ကို မတ္တံ၊ နည်း၊ ဘိဇ္ဇတိ၊ ကွဲပျက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘိတ္တိ၊ မည်၏။ ဣတိ အာဒိသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓန.တ္ထံ၊ ၏။

*မှတ်ချက်။– 'ခိန္နောတိ-ခိဒ္+ဥတ္တာသနေ' 'ခိဒ္ဒော ခိဒ္ဓော ဘယဘာယေ' ခေတ္တတ္တ သင်္ဂဟ၊ စာကိုယ်၌-ခိဒတိ.တိ ခိန္နော'လုပ်၏။ ခိဒ-ခေတ် ကား ဒိဝါဒိ ရုဓာဒိဂိဏ်းဖြစ်၍ 'ခိဇ္ဇတိ, ခိန္ဒတိ ဝါ.တိ ခိန္နော'ဟု သာ လုပ်ရမည်၊ ရှု-၌ 'အခိဇ်္ဇိ-တိ ခိန္နော'ဟု လုပ်၏။

ဝိဘာသာ။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါ ပကာရတ္ထာ၊ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘိဒ-ခေတိနှင့် ဒန္တဇ တတိယကွဲရာချင်းတူသော ခေတ်စုကို ရေတွက်၊ ဘိဒါ.ဒိ အာကတိဂိဏ်းတည်း။

မှတ်ချက်–နိသိန္နော-ရုပ်ပွက်ရာ သဒ-ခေတ်ကို သဒ-ပြုပြီးမှ၊ ဣသုတ်ဖြင့် သဒ-ခေတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဣန္ဒ-ပြုရာ၌ ဌာနူပစာဘည်း။ ဌာနဖြစ်သော သဒ-ခေတ်၏ အမည်ကို ဌာနီ အာဒေသ သဒ-သဒ္ဒါ ပေါ်သို့တင်၍၊ ဌာနူပစာအားဖြင့် သဒ-ခေါ်ဟု ဆိုသည်။ ။ 'သဒါ-ဒေသံ ကတ္ဝာ ခေတ္ဝာ.ဒေသဿ စ တ.ဌာနိယတ္တာ ဌာနော ပစာရ ဝသေန ခေတု-သဒ္ဒေန ဝေါဟာရိတပုဗ္ဗော ခေတ္တန္တဿ စ လောပံ ကတ္ဝာ' ဣာ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဘိန္နော-ကို၊ဘိဒ-တည်း။ ဘိဒ၊သည်။ ဒွိခေါကရဏော၊ နှစ်ဖြာပြုခြင်း၌-၏။ ခေ့၊ ဘာဝ ကမ္မသု တ,သုတ်ဖြင့် ဘိဒ-ခေတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်း သက်၊(ဘိဒ်+တ)ဘိဒါ.ဒိတော ဣန္ဒ-အန္ဒ-ဣဿာဝါ,ဣသုတ်ဖြင့် ဘိဒ-ခေတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်း ဣန္ဒ-ပြု၊ ခေတွန် ဒ်-ကိုလည်းခေ့၊ (ဘိ+ °န္ဒ=ဘိန္ဒ) သရလောပေါ=ခေ့၊ကပ်၊နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက် သြ-ပြု၊ခေ့၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။ဆိန္နော-ဆိဒိ+ဒွိခေါကရဏော ၏။ ။ဥစ္ဆိန္နေ-ဥ-ပုဗ္ဗ, ဆိဒိ+ဒွိခေါကရဏော၊၏။ ။ဒိန္နော-ဒါ+တ၊နေ၊၏။ နည်းတူ။ ။နိသိန္နော-နိ-ပုဗ္ဗ,သဒ+နိသိဒနေ၊ထိုင်ခြင်း၌-၏။ခေ့၊ ဗုဓ ဂမာ.ဒိတ္ထ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (နိ-သဒ်+တ)သဒဿ သီဒတ္ထံ=သဒ-ခေတ်ကို

http://www.dhammadownload.com

၅၈၃–သုသ-ပစ-သကတော ကွ ကွာ စ။ ။သုသ-ပစ-သကတော် စ၊ သုသ,ပစ,သက-ခေတ်တို့မှလည်း။ ပရဿ၊သော။ တဿ၊ ၏။ ကွ-ကွာ၊ကွ-ပြု,ကွ-ပြု တို့သည်၊ဟောန္တိ ကုန်၏။အန္တော၊ခေတ်၏အစိတ်သည်။ နော စ၊ ကျေသည်လည်း။ ဟောတိ၊၏။ ။သုသ,ပစ,သက,ဋ္ဌစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ခေတ္တာဟိ၊ တို့မှ၊ ပရဿ၊ သော။ တ.ပ္ပစ္စယဿ၊ ၏။ ကွ-ကွာ.ဒေသ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အန္တော ဗျဥ္ဇနော၊ ခေတ်၏အစိတ်ဗျည်းသည်။ နော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သုဿတိ၊ ခြောက်သွေ့.၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ သုက္ခော၊ မည်၏။ ကဋ္ဌော၊ ထင်း။ ပစ္စတိ၊ မှည့်ကျက်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ပက္ကံ၊ မည်၏။ ဖလံ၊ သစ်သီး။ သကတိ သမတ္ထောတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဝါ၊ ကား။ ပူဇေတိ၊ ပူဇော်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ သက္ကော၊ မည်၏။ သုဇ.မွတိ၊ သိကြားမင်း (သုဇံတာ၏.လင်း။)

သီဒ်-ပြု၊ (နိ-သီဒ်+တ) ၊ဘိဒါဒိတော=ကျိသုတ်ဖြင့် သီဒ-ခေတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌန္ဒ-ပြု၊ ခေတ္တန် ဒ်-ကိုလည်းချေ၊ (နိ-သီ+-ိန္ဒ=နိသိန္ဒ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်၊နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သု.စ္ဆန္ဒော-သု-ပုဗ္ဗ,ဆဒ+ဆာဒနေ၊ ဖုံမိုးခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဘာဝ ကမ္မေသု တ,တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သု-ဆဒ်+တ) ကျိသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို အန္ဒ-ပြု၊ ခေတ္တန် ဒ်-ကိုလည်းချေ၊ (သု-ဆ+၊န္ဒ) ဝဂ္ဂေယောသာ= ဆ-ကို အသဒ္ဒိသဒ္ဒေဘော် စ္ဆ-ပြု၊(သု,စ္ဆ+၊န္ဒ=သု,စ္ဆန္ဒ)သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ခိန္ဒော-ခိဒ္ဓ+ဥပ္ပာသနေ၊ ထိတ်လန့်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ-ပစ္စည်း သက်၊ (ခိဒ်+တ) ကျိသုတ်ဖြင့် တ.ပစ္စည်းကို အန္ဒ-ပြု၊ ခေတ္တန် ဒ်-ကိုလည်း ချေ၊ (ခိ+၊န္ဒ) ဝါ ပရော အသရူပါ=ဋ္ဌ-သရမှ နောက်ဖြစ်သော အ-သရကို ချေ၊ (ခိ+န္ဒ=ခိန္ဒ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ရုန္ဒော.ရုဒ+အာဝရဏော ပိတ်ဆို့ခြင်း၌-၏။နည်းတူ တွက်။ ။ခီဏာ-ခီ+ခယေ၊ကုန်ခြင်း၌ ၏။တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ခီ+တ)ကျိသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ကျိဏာ-ပြု၊ ခေတ္တန် ကျိ-ကိုလည်းချေ၊ (ခ်+-ိဏာ=ခီဏာ)ခီ+ကျိ-ကပ်၊ ဋ္ဌတ္ထိယ.မတော=အာ-ပစ္စည်းသက်(ဓီဏာ+-ာ=ခီဏာ) ချေ၊ကပ်၊နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ ဝါ-ရှပ်။ ဘိတ္တိ-ဘိဒ+ဒ္ဓိခေါကရဏော၏။ ချေ၊ တိ-ကိစ္စာ.သိဒ္ဓေ, တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘိဒ်+တိ) ကျိသုတ်ဖြင့် ထ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌန္ဒ-ပြု၊ ခေတ္တန်ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြု၊ မချေရ၊ ဒေါ ဓဿ စ=၌, စ၊ ခေတ္တန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (ဘိတ်+တိ=ဘိတ္တိ) တ်+တိ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၈၃–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သုသ, ပစ, သက-ခေတ်တို့မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းကို ကွ,ကွာ-ပြု၊ ခေတ္တန်ကိုလည်းချေ-စီရင်။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယတ္ထ။မုစ-စသော ခေတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်း၏ ကွာ-အပြုကို ဆည်းသည်။ 'ဩမုက္က ပဋိမုက္ကာ ဥပါဟနာ၊ ဥက္ကာ' ပုံစံ။ ဩမုက္က-ပဋိမုက္ကာ၊ စွပ်ပြီး၍ ခွတ်အပ်သော၊

http://www.dhammadownload.com

၅၀၄-ပ.ကွမာ.ဒီဟိ နွှော စ။ ။ပ-ကွာမာ.ဒီဟိ၊ ပ-ပုဗ္ဗ, ကမု-စသော မ-ကာရန္တ ခေတ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော၊ တဿ စ၊ ၏လည်း။ နွှော၊ နွှပြုသည်။ အနွှော၊ သည်။ နော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပကွမ-ဣစ္စေဝ.မာဒီဟိ၊ ကုန်သော။ ခေတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရဿ၊ သော၊ တ.ပွစ္စယဿ၊၏။ နွှော-အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အနွှော၊ သည်။ နော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပ-ကွမတိ၊ ဘဲသွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပကွမနွှော၊ မည်၏။ ဝိဘ္ဘမတိ၊ မရပ်မတည် လည်တတ်၏။ (လူထွက်တာ၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဘ္ဘနွှော၊ မည်၏။

ဥပါဟနာ၊ ဖိနပ်ဟောင်းတို့။ ဥက္ကာ၊ ပန်းဆိုး-ပေး။ ။'သုမ္ဘာ ဘုတာ သု-ပွဋ္ဌိမုက္က ကမ္မု' ဒသ-သခ်ိတဇာတ်။ 'သတံ ကညာ သဟဿာနိ၊ အာမုက္က မဏိကုဏ္ဍလာ' သဂါထာ ဝဂ္ဂ-ယက္ခ သံယုတ်။ ကမ္မာရာနံ ယထာ ဥက္ကာ၊ အန္ဓော ဇာယတိ နော ဇဟိ'ဘုရိဒတ္တဇာတ်။ 'ဥက္ကာ ပဒီပါဇာယန္တိ၊ကိ.နု၊ မညသို့ ပဏ္ဍိက' မဟော်ဇာတ်။

ပုံစံ၌ ရှင်းချက်။ ။သုသ+သောသနေ၊ 'သုဿတီ.တိ-သုက္ခော, ကဋ္ဌော' 'သုက္ခ.ဥ္ဈ ရုက္ခ ကလာပံ၊ သြပတ္တံ အ-ဖလုံ ဒုမံ' အဋ္ဌ-စူဋ္ဌသုဝဇာတ်။ ။*'ပစ+ ပါကေ၊ပစတီ.တိ-ပက္ကံ ဖလံ,ဘောဒနံဝါ။ 'ဥဒုမ္ဗရာစိ.မေ ပက္ကာ၊ နိဂြောဓာ စ ကပိတ္ထနာ' အဋ္ဌဥဒုမ္ဗရဇာတ်။'ရညော မဟာနသေ ပက္ကံ၊ ပစ္စ.ဥ္ဈံ ရာဇဘောဇနံ' ၎င်း-သုပတ္တဇာတ်။ 'အညေ ပက္ကာ စ အာမာ စ၊ ဘိက် ဝဏ္ဏာ တဒုဘယံ' ဝေဿန်ဇာတ် *'သက+သတ္တိယံ၊သကတိ သမတ္ထေတီ.တိ-သက္ကော, သုဇ.မ္ဘတိ၊ ဒေဝိန္ဒော ဝါ။ 'သက္ကော.ဟ.မသ္မိ ဒေဝိန္ဒော၊ အာဂတော.သ္မိ တဝန္တိကေ' သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။ 'ကတော စ မာဃဝါ သက္ကော၊ အတ္ထ ဒဿီ ပုရိန္ဒဒေါ' စတ္တာလီသ-သရဘင်္ဇာတ်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။သုက္ခော-ကို သုသ-တည်။ သုသ၊သည်။ သောသနေ၊ ခြောက်သွေ့.ခြင်း၌-၏။ခေျ၊ ဗုဒ္ဓ ဂမာ.ဒီတွေ့ ကတ္တရိ, သုသ-ခေတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်း သက်၊ (သုသ်+တ) သုသ-ပစ-သကတော=ဤသုတ်ဖြင့် သုသ-ခေတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို က္ခ-ပြု၊ ခေတွန်ကိုလည်းခေျ၊ (သု+က္ခ=သုက္ခ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ပက္ခ-စပ+ပါကေ၊၏။ ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပစ်+တ) နည်းတူ။ ။ သက္ကော-သက+သတ္တိယံ၊စွမ်းနိုင်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သက်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် သက်-ခေတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို က္က-ပြု၊ ခေတွန် က်-ကို လည်းခေျ၊ (သ+က္က=သက္က) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၀၄-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပပုဗ္ဗ, ကမု-စသော မ-ကာရန္တ ခေတ်တို့မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို နွှ-ပြု၊ ခေတွန်ကိုလည်းခေျ-စီရင်။ ။အာဒိသဒ္ဒါ ပကာရတ္ထ။ ကမုခေတ်နှင့် ပဗ္ဗမက္ခရာချင်းတူသော မ.ကာရန္တ, နှ-ကာရန္တခေတ်

http://www.dhammadownload.com

သဲက်ိန္ဟော၊ ပြောင်းသွား၏။ ခန္ဟော၊သည်းခံအပ်သည်။ သန္ဟော၊ငြိမ်သက်လည်း၊ ဒန္ဟော၊ ဆုံးမအပ်သည်။ ဝန္ဟော၊ထွေးအန်အပ်သည်။ စ.ဂွဟဏ်၊သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ တေဟေ.ဝ၊ ထိုဓာတ်တို့မှနောက်သာလျှင်။ တ.ပစ္စယဿ၊ ၏။ နွဲ့၊ နွဲ့-ပြု သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အန္ဟော၊ သည်။ နော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ကန္ဒိ၊ နှစ်သက်ခြင်း။ ခန္ဒိ၊ သည်းခံခြင်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ တို့၌။ ဧဝံ၊ ဤအတူတည်း။

မျှားကိုယူ။ပ.ဂ္ဂမာဒီ အာကတိဂိုဏ်းတည်း။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယ.တ္ထ၊ တ-ပစ္စည်း၏ နွဲ့-အပြုကို ဆည်းသည်။ ။ရူ-ဒ္ဒ၊ တိ-ပစ္စည်း၏ နွဲ့-အပြုကို ဆည်းသည်–ဟူ၏။

ပုံစံဒ္ဒ ရှင်းချက်။ ။,ကမု+ဂတိယံ,ပ-ပုဗ္ဗော၊ကမု+ဣစ္ဆာယံ ဝါ၊ပ.ဂ္ဂမတီ.တိ ပ.ဂ္ဂန္ဟော ကမတိ ဣစ္ဆတိ ကာမေတီ.တိ ကန္ဟော'။ 'သော မယံ ပုရိသော ကန္ဟော'။ 'သော မေ ကန္ဟတရော တတော' ဆဂ္ဂ.သိရီကာဠ ကဏ္ဏိကာဇာတ်၊ *'ဘမု+အနဝဋ္ဌတေ.ဝိ-ပုဗ္ဗော၊ ဝ်မမ္ဘမတီ.တိ ဝိဘ္ဘန္ဟော'၊ 'ဝိဘ္ဘန္ဟ.စိတ္တော ကုပိတီ.န္ဒြယော.သိ'သတ္တ-သတ္ထုဘဿ္ဓဇာတ်၊*'ကမု+ဂတိယံ' သံ-ပုဗ္ဗော၊သက်မတီ.တိ သက်ိန္ဟော'၊'ခမု+သဟနေ၊ခမတီ.တိ ခန္ဟော'။ 'သဒ္ဓါခန္ဟာ မဟာဝီရ၊ ခမိတာ စ တပဿိနော။ခန္ဟာနံ ခမိတာန.ဥ္စ ဂမနံ တံ နဝိဇ္ဇတိ ဥပါလိတ္ထေရုပဒါန်။ *'သမု+ ဥပသမေ၊ သမ္မတီ.တိ သန္ဟော' 'သန္ဟော ဒန္ဟော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ' ဓမ္မပဒ-ဒဏ္ဍဝဂ်၊ *ဒမု+ဒမနေ၊ ဒမတီ.တိ ဒန္ဟော' ယဉ်ကျေးသူ။ 'ဒန္ဟော ဒန္တိ ပရိကိဏ္ဏော။ ဗျာယီဗျာနရတေဟိ စ'သာဂတ.တ္ထေရု.ပဒါန်။ 'ဒမိတဗ္ဗော.တိ ဒန္ဟော' ဆုံးမအပ်သူ၊ လူဆိုး။'အ-ဒန္တ ဒမနံ တာဒိ'၊ မဟာဝါဒိ မဟာမတိ" ကေဠုလိက.တ္ထေရု.ပဒါန်။ 'ဒန္ဟော.ဝ ဒန္တ-ဒမတော၊ ဥပသန္တော.သိ ပြာဟုဏ' သာရိပုတ္တ.တ္ထေရု.ပဒါန် *'ဝမု+ဥဂ္ဂိရဏေ၊ ဝမတီ.တိ-ဝန္ဟော'။ 'ဓီ.ရတ္ထု တံ ဝိသဝန္ဟံ၊ ယ.မဟံ ဇီဝိတ-ကာရဏာ။ ဝန္ဟံ ပစ္စာ ဟရိဿာမိ၊ မတံ မေ ဇီဝိတာ ဝရံ'ကေ-ဝိသ ဝန္ဟဇာတ်။ ဟိမ-ဝန္ဟဿာ.ဝိဒူရေ၊ လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတော' သာရိပုတ္တ.တ္ထေရု.ပဒါန်။ 'ဟိမံ ဝမတီ.တိ-ဟိမ.ဝန္ဟော'။ ။*စ-ပုံစံ၊ 'ကမု+ဣစ္ဆာ ကန္တိသု၊ကမနံ, ကာမေတိ ဣစ္ဆတီ.တိ-ကန္တိ။ 'ကန္တိ' သိရိ' မဇ္ဈတိ အမ္ဗ-ပညော' ဆဂ္ဂ-သိရိကာဠ ကဏ္ဏိကာဇာတ်။ *'ခမု+သဟနေ၊ ခမန်-ခန္တိ'။ ပုဗ္ဗေ.ဝ ခန္တိ စ တပေါ စ မယံ' စတုက္က-ကေရာဇာတ်။ 'ခန္တိဒုဗ္ဗတ္တာန မပ္ပတိ ကုလ.ဝါဒိ' ဒသ-မဟာမင်္ဂလဇာတ်။ *ဟန+ဟိ' သာယံ၊ 'တ-မေဝ သောရဏော ဟန္တိ' ပဥ္စက-သာလိယဇာတ်။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။ပဂ္ဂန္ဟော-ကို ပ-ပုဗ္ဗ, ကမု-ဘည်။ ကမု၊ သည်။ ဂတိယံ၊ ၏။ ချေ၊ ဗုဒ္ဓ ဂမာ.ဒီတ္ထေ=ကမု.ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက် (ပ-ကမ်+တ) ပ.ဂ္ဂမာ.ဒီဟိ န္ဟော စ, ဤသုတ်ဖြင့် ကမု+ဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို နွဲ့-ပြု၊ ဓာတ္ဝန် မ်-ကိုလည်းချေ၊ (ပ-က+နွဲ့) ပရဿ ဒ္ဝေဘာဝေါ, က-ကို သဒိသ

http://www.dhammadownload.com

၅၀၅-ဇနာ.ဒီန.မာ တိမို့ စ။ ။တိမို့ စ၊ တိ-ပစ္စည်းကြောင့်လည်းကောင်း။ တမို့ စ၊ တ-ပစ္စည်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ဇနာ.ဒီနံ၊ဇန-အစရှိသောဓာတ်တို့၏။ အန္တော၊အစိတ်သည်။ အာ-အာ-ပြုသည်။ဟောတိ၏။ ။ပရေ၊သော၊တ.ပစ္စယေ စ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ တိမို့ စ၊ လည်းကောင်း။ ဇန ဋ္ဌစ္ဆေဝ.မာဒီနံ၊ ကုန်သော။ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ အန္တသ္မာ၊သော၊ ဗျဥ္ဇနသ္မာ၊ ၏။ အာတ္တံ၊ အာ-အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊၏။ ။အဇနီ၊ဖြစ်ပြီ။ ဋ္ဌတိ၊ကြောင့်။ ဇာတော၊မည်၏။ ဇနနံ၊ဖြစ်ခြင်း။ ဇာတိ၊ ဖြစ်ခြင်း။ တိမို့.တ်ပဒံ၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ ပရေ၊ သော။ အညသ္မိ၊ တစ်ပါးသော၊ ပစ္စယေပိ၊ ပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ အာ ကာရ နိဝတ္တနဿ.တ္ထံ၊ အာ-ပြုကို နစ်စေခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဇနိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍၊ ဇနိတာ၊ ဖြစ်သည်၊ ဇနိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဇနိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အစ္ဆေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။

ဒ္ဝေဘော် ကွ-ပြု၊ (ပ.ကွ+နွှ=ပ.ကွနွှ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-က်၊ သြ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝိဗ္ဘန္ဓော-ဝိ-ပုဗ္ဗ, ဘမု+အနဝဋ္ဌာနေ၊ မရပ်မတည်လည်ခြင်း၌-၏၊ခေျ၊ ဗုဓ ဂမာ.ဒီဓတ္ထေ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ-ဘမ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို နွှ-ပြု၊ ဓာတုန် မ်-ကိုလည်းခေျ၊ (ဝိ-ဘ+နွှ)ဝဂ္ဂေ ဃောသာ ဃေဿနံ=ဘ-ကို အသဒိသ ဒ္ဝေဘော် ဗ္ဘ-ပြု၊ (ဝိ-ဗ္ဘ+နွှ=ဝိ.ဗ္ဘနွှ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သက်္ခော-သံ-ပုဗ္ဗ ကမု+ဂတိမှိ၊၌ ၏၊ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်။ နည်းတူ၊ သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို, ဥ-ပြုဿသ်သာထူး၏။ ။ခန္တော-ခမု+သဟနေ၊သည်းခံခြင်း၌-၏။ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ခမ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို နွှ၊ ဓာတုန် မ်-ကိုခေျ-စီရင်။ ။သန္တော-သမု+ဥပသမေ။ ငြိမ်သက်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သမ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို နွှ၊ ဓာတုန် မ်-ကိုခေျ-စီရင်။ ။ဒန္တော-ဒမု+ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒမ်+တ) နည်းတူ။ ။ဒန္တော-ဝမု+ဥဂ္ဂိရဏေ၊ ထွေးအန်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ တ-သက်၊ (ဝမ်+တ)နည်းတူ။ ။စ-ရုပ်။ ကန္တိ-ကမု+ဋ္ဌစ္ဆာယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကမ်+တ) ဤသုတ်၌, စ-သဒ္ဒါဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို န္တိ-ပြု၊ဓာတုန် မ်-ကိုလည်းခေျ၊(က+န္တိ=ကန္တိ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ခန္တိ-ခမု+သဟနေ၊ ၏။ ခေျ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ခမ်+တ) ဤသုတ်၌, စ၊ တ-ကို နွှ၊ ဓာတုန် ခေျ စီရင်။

၅၀၅-စတု-ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တ, တိ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဇန-စသော ဓာတ်တို့၏အစိတ် န-ဗျည်း စသည်ကို အာ-ပြု-စီရင်။ ။အစဉ်လိုက်သော တ-ပစ္စည်းရှိလျက်၊ တိ-သဒ္ဒါကိုတဖန်ဆိုခြင်းကြောင့်၊ ထိုတိ-သဒ္ဒါပိုလွန်၏။ (တိ-ပစ္စည်းလည်း တ-ဗျည်း၊တ-ပစ္စည်းလည်း တ-ဗျည်းပင် နိမိတ်ဖြစ်သည်၊တ-ဟုဆိုလျှင် တိ-လည်း ပါဝင်လေ၏၊ သို့အတွက်-ပိုသည်၊)ထိုသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဇန္တု-စသည်၌ ပစ္စည်းတပါးက

http://www.dhammadownload.com

တ-အက္ခရာကြောင့် အာ-အပြုကို မြစ်ပယ်၏။ ထို့ကြောင့် 'တိမ့်.တိ ကိ.မတ္ထံ ဟူသော ဝုတ္တိကိုမိန့်သည်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုနတ္တာ၊ တ-ပစ္စည်းကိုငင်သည်။ ဤသုတ်၌ တိ-နိမိတ်ကိုကြောက်၍၊ နောက်တွန့်ဆုတ်ခွာ မလိုက်လာမည်ကြောင့် ဆဲငင်၍ ယူရသော အနုကမ္မ-ဟူလို။ ။*ဇနာ ဒိန.မာ,ဟူသော ယောဂပိဘာဂ ဖြင့် ဖစ်ပါးသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းကြောင့်လည်း ဇန-စသော ခဏ်တို့၏ အစိတ်ကို အာ-ပြုရ၏။ 'ဂမန် ဇာယတိ ဇေနာ-ဂတိ ဇာနု' ပုံစံ။ (ဇာယတိ, ဇာနု, နှစ်ခုလုံးပင် ပုံစံထိုက်၏။)

ပုံစံ၌ ရှင်းချက်။ ။'ဇန+ဇနနေ၊အဇနီ.တိ ဇာတော'။'နာရီ စ ဣဒ္ဓေသု ကုလေသု ဇာတာ' မဟော်ဇာတ်။ 'ဒုဝိဓာ ဇာတာ ဥရဇာ၊ အ-ဝဏ္ဏာ သာခု ပစ္စုဒါ' စတ္တာလီ သ-အာလမ္ဗုသာဇာတ်။ ။ဇာနာ.ဒိန.မာ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်တုံ, တဝေ-စသော ပစ္စည်းကြောင့် မရ, ဟရ-စသော ခဏ်၏အစိတ်ကို အာ-ပြုလျှင်-'မာတုံ,ဟာတဝေ' စသည်ဖြစ်၏။ 'ယော မာတု.မိစ္ဆေ, ပိတုနော ပမောက္ခာယ' တိ သ-ဇယဒိသဇ်ာတ်။ 'မာတု.မိစ္ဆေ.တိ မရိတုံ ဣစ္ဆတိ' အဋ္ဌကထာ။ 'တဿ ဣစ္ဆာမိ ဟာတဝေ' ဥပဒါန.တ္ထေရ ဂါထာ။ 'တဿ ဝါတာ.ဗာခ ဝူပသမ.တ္ထံ ဟာတဝေ ဥပနေတုံ ဣစ္ဆာပိ အဋ္ဌကထာ။ ။တ္ဝာ-နှောင်းရာ ဣ-လာ၊ ရ-ကို ချေလျှင် 'အာဟိတ္ဝာ'ဖြစ်၏။ 'သောဏ္ဏာ ယု.ဒက.မာဟိတ္ဝာ (အာဟဟိတ္ဝာ)။ မာတရံ အဘိသိဉ္စထ'ကောဒသ-မာတု ပေါသကဇာတ်။ 'ဣမိနာ ဒက.မာဟိတ္ဝာ၊ ပါဒမူသေ ထပေသိ မေ။ ဒ.ကံ အလာဘုနာ.ဟိတ္ဝာ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌ,ဥပါဂမိ 'သောဏ္ဏ ကောန္တရိက.တ္ထေရာ.ပဒါန်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဇာတော.ကို၊ ဇန-တည်၊ ဇန၊သည်၊ဇနနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ အတီဒတ တ-တဝန္တိ၊-သုတ်ဖြင့် ဇန-ခဏ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန်+တ)ဇနာ.ဒိန.မာ တိမ့် စ, ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ခဏ်တွန် နှ-ကို အာ-ပြု၊ (ဇ+-ာ+တ=ဇာတ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဇာတိ-ဇန+ဇနနေ၏။ချေ ဣတ္ထိယ.မတိယဝေါ ဝါ,တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန်+တိ)။ နည်းတူလုပ်။ ။ကိံ-ရူပ်၊ ဇနိတ္ဝာ-ဇန+ဇနနေ ၏။ ချေ၊ ပုဗ္ဗကာလေက=တ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန+တ္ဝာ)ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ခဏ်တွန်ကို အာ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ တိ-သဒ္ဒါဖြင့် မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ယထာဂမ.မိကာရော, ခဏ်မှနောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊(ဇန်+ိ+တ္ဝာ=ဇနိတ္ဝာ)န+ဣ-ကပ်-စီရင်။ ။ဇနိတာ-ဇန+ဇနနေ၊၏။ ချေ၊ က-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန်+တ)။ ။ဇနိတုံ-ဇန+ဇနနေ၊ ၏။ ချေ၊ ဣစ္ဆ.တ္ထေသု သမာနကတ္တုကေသု=တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန်+တုံ)။ ။ဇနိတဗ္ဗံ-ဇန+ဇနနေ၊ ၏။ ချေ၊ ဘာဝ ကမ္မေသု တဗ္ဗာနီယာ, တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန်+တဗ္ဗ) နည်းတူ—စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၅၈၆-ဂမ-ခန-ဟန-ရမာ.ဒီန.မန္တော။ ။တ.တီသု၊ တ, တိ-ပစ္စည်းကို ကြောင့်။ ဂမ,ခန.ဟန.ရမာ.ဒီနံ၊ ဂမု, ခနု, ဟနု, ရမု-အစရှိသော ဓာတ်တို့၏။ အန္တော၊ အစိတ်သည်။ နော၊ ကျေသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ တ.ပ္ပစ္စယေသု စ၊ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ တိ.ပ္ပစ္စယေသု စ၊ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂမ, ခန, ရမ ဤစွေ့ဝ.မာဒီနံ၊ ကုန်ဿော။ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ အန္တော ဗျဥ္ဇနော၊ သည်။ နော စ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သုန္ဒရံ၊ ကောင်းသော၊ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ သွားရောက်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သုဂတော၊ (ဘုရား) မည်၏။ သုန္ဒရံ၊ သော၊ နိဗ္ဗာနံ၊ သို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သုဂတိ၊မည်၏။ ခတံ, ခတိ၊ တူးဖြိုခြင်း။ ဥပဟတံ၊ ဥပဟတိ၊ ကပ်၍ သတ်ခြင်း။ ရတော၊ မွေ့လျော်၏။ ရတိ၊ မွေ့လျော်ခြင်း။ မတော၊ သိအပ်၏။ မတိ၊ သိခြင်း။ ဝါ.တီ ပဒံ၊ သည်။ ကိမတ္ထံ၊ နည်း။ ရမတော၊ မွေ့လျော်သောသူ၏။ ရမတိ၊ မွေ့လျော်၏။ ဤတိ-အာဒီသု၊ တို့၌၊ ပတိသေနံ.တ္ထံ၊ ၏။

၅၈၆–ဒ္ဓိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။တ.တိ-ပစ္စည်းကြောင့်၊ ဂမု, ခန, ဟန, ရမု-စသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ကို အချို့၌ ချေ-စီရင်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ဒုက္ခရာ ချင်း တူကြသည့် မန-စသော ဓာတ်တို့ကိုရောတွက်။ ။အန္တ-သဒ္ဒါကို အလိုက်ခံက ပြီးကောင်းလျက် တဖန်ဆိုခြင်းသည်၊ နော-သဒ္ဒါကို ငင်ယူခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ဝါ-နော-သဒ္ဒါလိုက်သည်ကို သိစေခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ။ဘိဒါ.ဒ္ဒိတော-သုတ်က, မဏ္ဍူကဂတိကနည်းအားဖြင့် ဝါ-သဒ္ဒါလိုက်သည်။ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါ, ဝိကပ္ပ-နံ.တ္ထ။ ရမတိ-စသည်၌ ဓာတူန် မချေရ။ ရှု-၌, ဝါ-သဒ္ဒါ မလိုက်၊ ရမတော, ရမတိ-စသည်၌ ဝိကရဏ အ-ပစ္စည်း, ခြားဆီးကန့်ကွက်သောကြောင့် ဓာတူန်ကို မချေရ-ဟုဆို၏။ 'ရမတော, ရမတိ-တံ အာဒီသု အ-ကာရ ဗျဝဟိတတ္တာ နဓာတူန္တလောပေါ' ရှု။ ။'အ-ကာရ ဗျဝ ဟိတတ္တာ.တိ ဝိကရဏ.ပစ္စပ္ပယ ဘူတေန အ-ကာရေန ဗျဝဟိတတ္တာ တဏာ ဝုတ္တံ' ရှု-ဋီ။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်၊ ။'သု-ပုဗ္ဗ,ဂမု+ဂတိမှိ၊ သုန္ဒရံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတီ.တိ သုဂတော, သုဂတိ'။ 'အဟံ သု-ဂတ.တေ မာတာ။ တုံ စ ဝီရ ပိတာ မမ'ဂေါတမီ ထေရီ ပဒါနိ။*'ခနု+အဝဒါရဏေ၊ ဧညတေ-ခတံ,ခတိ'။ ဥပ ပုဗ္ဗ, ဟန+ဟိ'သာယံ၊ ဥပဟန္တာ ဟညတေ-ဥပဟတံ, ဥပဟတိ'။'ဗဟု မယာ ဟတာ ပါဏာ၊ မဟိ'သာ သူကရာ အဇာ'မဟာနာရဒဇာတ်။ ဧဝံ သော နိဟတော သေတိ၊ ယထာ ယံ ပုရိ သော ဟတော 'ပဉ္စက.သာဠိယ ဆာပဇာတ်။ 'ဂါဝေါ ဟတာ ကိ' ပန ဒဒ္ဒရဿ' နဝ-တိတ္တိရဇာတ်။ *'ရမု+ကီဠာယံ၊ ရမတိ.တိ ရတော၊ ရမန္တိ်ဿာယ,မရဏံ ဝါ-ရတိ'၊'တိ ဂုဏော-ပဒိသမ္မောဒီ၊ ဝေဒဟံ ဝိနယေ ရတံ'မဟာနာရဒဇာတ်။ *'အာဒိဝန်ရုပ်-မန+ဉာဏော၊ မန္တဗ္ဗော.တိ မတော၊ မညတေ.မတိ'၊ 'သဒ္ဒါပိ

http://www.dhammadownload.com

၅၈၇-ရ-ကာရော စ။ ။တ-တီသူ၊ တို့ကြောင့်။ ရ-ကာရော စ၊ ဓာတုန် ရ အာက္ခရာသည်လည်း။ နော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ တ-ပ္ပစ္စယေ စ၊ ကြောင့်လည်းဟော်း။ တိမှိ စ၊ ကြောင့်လည်းဟောင်း။ ဓာတုနံ၊ တို့၏။ အန္တ-ဘူတော၊ အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ရ-ကာရော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပကာရေန၊ အပြားအားဖြင့်။ ကရီယတိ၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပကတော၊ ပကတ၊ မည်၏။ ပထမံ ရွေးဦးစွာ။ ကရီယတိ၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပကတိ၊ မည်၏။ ဝိသရီယတိ၊ ရွှေ့လျားသွားလာတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့် ဝိသဒေါ၊ မည်၏။ ဝိသတိ၊ ရွှေ့လျားသွားလာခြင်း။

ကာမာ-သုံလဘာ၊ နေ့တံ စိတ္တံ မတိ မမ' မဟာနာရဒဇာတ်။ 'နု မေ ဆန္နောမတိ အတ္တိ၊ ရဇ္ဇဿ မနုသာသိတုံ' ဝေဿန်ဇာတ်။

ရွှပ်တွက်ပုံ။ ။သုဂတော-ကို၊ သု-ပုဗ္ဗ, ဂမု-တည်။ ဂမ၊ သည်။ ဂတိမှိ၊ ချေ၊ ပုဓ ဂမာ.ဒိတ္တေ=ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်။ (သု-ဂမ်+တ) ဂမ-ဓန=ကျိသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် မ်-ကိုချေ၊ (သု-ဂ+တ-သုဂတ) နာမ်ငဲ့၊သိ-သက်၊သြ-ပြု၊ ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။သုဂတိ-သု-ပုဗ္ဗ, ဂမု+ဂတိမှိ၊၏။ချေ၊ ဣတ္ထိယ.မတိယ်ဧဝါ ဝါ တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (သု-ဂမ်+တိ)နည်းတူ။ ။ဓတံ-ဓနု+အဝဒါရဏေ၊ တူးဖြိုခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသု တ, တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဓန်+တ)။ ။ဓတိ-ဓနု+အဝဒါရဏေ၊ ၏။ ချေ။ တိ-သက်၊ (ဓန်+တိ)။ ။ဥပဟတံ-ဥပ-ပုဗ္ဗ, ဟန+ဟိ သာယံ၊ ၏။ ချေ။ တ-သက်၊ (ဟန်+တ)။ ။ဥပ-ဟတိ-ဥပ-ပုဗ္ဗ, ဟန+ဟိ သာယံ၊ တိ-သက်၊ (ဟန်+တိ)။ ။ရတော၊ ရတိ-ရမု+ကီဋ္ဌာယံ၊ ကစားမြူးတူးခြင်း၌-၏။ ချေ။ တ, တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရမ်+တ၊ ရမ်+တိ)။ ။ဝါ-ရုပ်။ ရမတော-ရမု+ကီဋ္ဌာယံ၊ ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ=အန္တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရမ်+အန္တ=ရမန္တ) မ်+အ-ကပ်၊ သ-ဝိဘတ်သက်၊ (ရမန္တ+သ) သေသေသု နန္တု ဝ,နန္တ-ပစ္စည်းကို နန္တု-ပစ္စည်းကဲ့သို့ငဲ့။ တော တိတာ သ-သ္မိ-နာသု, သ-ဝိဘတ်ကြောင့် နန္တု-ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်ဟန်တူ တော-ပြု၊ (ရမတော) ကျိသုတ်ဖြင့် ဓာတုန်ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မချေရ။ ပြီး၏။ ။ရမတိ-ရမု+ကီဋ္ဌာယံ ၏။ ချေ။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ,ရမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ တိ-ဝိဘတ်သက် (ရမ်+တိ) ကျိသုတ်ဖြင့် တိ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန်ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မချေရ။ ဘူဝါဒိဘောအ, အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရမ်+တိ=ရမတိ) မ်+အ-ကပ်။ ပြီး၏။

၅၈၇-ဒ္ဓိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။တ,တိ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ရ-က်ချေ။ ။ဂမ,ခန,ဟန,ရမာ.ဒိန မန္တော, သုတ်ဖြင့် ပကတော,စသော ပုံစံများပြီးကောင်းလျက် ကျိသုတ်ကို ဆိုပြန်ခြင်းသည်၊ နိစ္စဝိဓိကို ပြုခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမုန၊ နော-သဒ္ဒါကို အဇက်သုတ်သို့ မလိုက်ရန် ငင်ယူသည်။

http://www.dhammadownload.com

၅၈၈-ဌာ-ပါန်.မိ-ဣ္ဆ် စ။ ။တ-တီသု စ၊ တ,တီ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။ ဌာ.ပါန်၊ ဌာ-ခာတ်, ပါ-ခာတ်တို့၏။ အန္တော၊ အစီတ် အာ-သည်။ ဣ-ဣ၊ အစဉ်အတိုင်း ဣ-ပြု၊ ဣ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္ဒီ၊ ကုန်၏။ ။ပရေ၊ သော။ တ,ပ်စ္စယေ စ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ တီ.ပစ္စယော စ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဌာ-ပါ-ဣစ္ဆေ တေသံ ခာတ္ရုန်၊ တို့၏။ အန္တသ္သ၊ သော၊ အာ ဏာရဿ၊ ၏။ ဣ-ကာရ ဣ-ကာရာ.ဒေသော၊ တိသည်။ ဟောန္ဒီ၊ ကုန်၏။ ။ယတြ အကြင် အရပ်၌။ ဝိဟော၊ ရပ်တည်၏။ ဌိတိ၊ ရပ်တည်ခြင်း။ ပိတော၊ သောက်၏။ ပီတိ၊ သောက်ခြင်း။

ရပ်တဲ့က်ပုံ။ ။ပကတော-ကို၊ ပ-ပုဗ္ဗ, ကရ-တည်။ ကဲရ၊ သည်။ ကရဏေ၊ ၏။ ခေါ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ ကရ-ခာတ်မနောက်၌ တ-ပစ္စ်သ်းသက်၊ (ပ-ကရ်+တ) ရ-ကာရော စ, ဣသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ခာတုန် ရ်-ကိုခေါ။ (ပက+တ=ပကတ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြ၊ ခေါ။ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ပကတိ-ပ-ပုဗ္ဗ,ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ခေါ။ တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပ-ကရ်+တိ) နည်းတူ။ ။ဝိသတော-ဂိ-ပုဗ္ဗ, သရ+ဂတိမိ၊ ၏။ ခေါ၊ တ-ပစ္စသ်းသက်၊ (ဝိ-သရ်+တ) ။ဝိသတိ-ဝိ-ပုဗ္ဗ, သရ+ဂတိယံ၊ ၏။ ခေါ၊ တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ-သရ်+တိ) ဤသုတ်ဖြင့် တ, တိ-ပစ္စည်းကြောင့် ခာတုန် ရ-ကိုခေါ၊ (ဝိ-သ+တ၊ ဝိ-သ+တိ=ဝိသတ၊ ဝိသတိ) **နာမ်ငဲ့-စီရင်း**

၅၈၉-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တ,တိ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဌာ-ခာတ်၏အစိတ်ကို ဣ၊ ပါ-ခာတ်၏ အစိတ်ကို ဣ-ပြု။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စယ.တ္ထ၊ တစ်ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဌာ,ပါ-ခာတ်တို့၏အစိတ် အာ-ကို အစဉ်အတိုင်း ဣ-ဣ-ပြုကို ဆည်းသည်။ 'ဌိတဝါ, ဌိတာဝီ၊ ရပ်တည်ပြီ။ အဓိဋ္ဌဟီတာ၊ ဆောက်တည်၍။ ပီတဝါ, ပီဘာဝီ၊ သောက်ပြီ။ ပိဘ္ဘ, ပိတ္ဘုန်၊ သောက်ပြီး၍' ပုံစံ၊ 'ဗဟုံ ပိတ္ဘုန မာဝတော' နာဂပေတဝတ္ထု၊ 'ပဝိဝေက ရသံ ပိတ္ဘ၊ ရသံ ဥပသမဿ စ' ဓမ္မပဒ-ပကိဏ္ဏကဝဂ်။ ။ပါ-ခာတ်ကို ပိဝ-ပြုလျှင် 'ပိဝိတ္ဘ' ဖြစ်၏။ 'ဧတေ-ဘုတ္ဘာ ပိဝိတ္ဘာ စ' ပကိဏ္ဏက-ကေဒါရဇာတ်။ 'တတ္ထ ဘုတ္ဘာ ပိဝိတ္ဘာ စ'မခုမံသ.တ္ထေရ. ပဒါန်။ ။တစ်နည်း-စ-သဒ္ဒါဖြင့် တစ်ပါးသောပစ္စည်းကြောင့်၊ တစ်ပါးသော ခာတ်၏အစိတ်ကို ဣ-ပြုရ၏။ 'ပိတ္ဘာ၊ သွားရ်၍။ ဟိတ္ဘာ၊ စွန့်ရ်၍' ပုံစံ။ ဝိတ္ဘာ-ဝါ-ခာတ်၊ တ္ဘာ-ပစ္စည်း။ ဟိတ္ဘာ-ဟာ-ခာတ်၊ တ္ဘာ-ပစ္စည်း။ 'ဟိတ္ဘာ သတမလံ ကံသံ၊ သောဝဏ္ဏံ သတ-ရာဇိကံ' မဟာဇနကဇာတ်။

ဆောင်ပုဒ်-"ဌာ-ပါန်, သုတ်၊ စ-သရုပ်၊ မိန့်ထုတ် သမုစ္စည်း။
ခြား-ပစ္စယ၊ ဌာ ပါ.နှ၊ ပြုကြ ဣ,ဣ,တည်း။
ခြား×ခာတ်, နိမိတ်၊ ယင်းအစိတ်၊ ပြုပိမ့်တနည်း, ဣ-ဣခြည်း"

http://www.dhammadownload.com

၅၀၉-ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ ဌော ဝါ အ-ဒဟ-နဟာနံ။ ။အ-ဒဟ-နဟာနံ၊ ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ်, မဟုတ်ကုန်သော ဓာတ်အများတို့တွင်။ ဝါ၊ မဟုတ်ကုန်သော။ ဟန္တေဟိ၊ ဟ-အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ တဿ၊ တ-ပစ္စည်း၏။ ဟော၊ ဟ-ပြုသည်။ ဟဿ၊ ဓာတ္တုန် ဟ၏လည်း။ ဌော၊ ဌ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အ-ဒဟ-နဟာနံ၊ တို့တွင်။ ဝါ၊ ကုန်သော ဟ-ကာရ ဣစ္စေ.ဝမန္တေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရဿ၊ သော၊ တ.ပစ္စယဿ၊ ၏။ ဟ-ကာရာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ခာတူ.နန္တဿ၊ သော၊ ဟ-ကာရဿ၊ ၏။ ဌော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောဟိ၊ ၏။ ။အာရ္ဟတ္ထ၊ တက်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အာရုဠ္ဟော၊ မည်၏။ ဂါဠ္ဟော၊ သိနိုင်ခဲ၏။ ဗာဠ္ဟော၊ ကြီးပွား၏။ မူဠ္ဟော၊ တွေဝေ၏။ အ.ဒဟ-နဟာနိ.မိတိပဒံ၊ သည်။ ကိမတ္ထံ၊ နည်း။ ဒယ္ဟတိ၊ လောင်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒမော၊ မည်၏။ သံ-သုဠ္ဟ၊ ကောင်းစွာ။ နယ္ဟတိ၊ ဖွဲ့အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သန္နဒ္ဓော၊ မည်၏။ ဣတိ-အာဒိသု၊ တို့၌။ ပတိသေခန.တ္ထံ၊ ၏။ ။ ကိ.ဗ္ဗိဓာန-ကပ္ပေ၊ ၌။ တတိယော၊ သော။ ကဏ္ဏော၊ သည်။ ဣတိ၊ ပြီး၏။

ရူပ်တုက်ပုံ၊ ။ဌိတော-ကို၊ ဌာ-တည်။ ဌာ၊သည်။ ဂတိ နိဝတ္တိယံ၊သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ အတီတေ တ,တစန္တ|=သုတ်ဖြင့် ဌာ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဌာ+တ) ဌာပါန.မိ ဤ စ, ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဌာ-ဓာတ်၏အစိတ် အာ-ကို ဣ-ပြု၊ (ဌ်+-ိ+တ=ဌိတ) နာမ်ဝဲ၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု။ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဌိတိ-ဌာ+ဂတိ နိဝတ္တိယံ့ ၏။ ဣတ္ထိယ.မတိယဝေါ ဝါ, တိ--စ္စည်းသက်။ (ဌာ+တိ) နည်းတူ။ ။ပီတော-ပါ+ပါနေ။ သောက်ခြင်း၌-၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပါ+တ) ဤသုတ်ဖြင့် ပါ-ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို ဤ-ပြု၊ (ပ်+-ီ+တ=ပီတ) နာမ်ဝဲ=စီရင်။ ။ပီတိ-ပါ+ပါနေ၊ ၏၊ တိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပါ+တိ) နည်းတူ။

၅၀၉-ဆ.ပဒ, ဝိဒိသုတ်။ ။ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ် မဟုတ်ကုန်သော ဓာတ်တို့မှနောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဟ-ပြု။ ဓာတ္တုန် ဟ-ကိုလည်း အချို့ ဌ-ပြု-စီရင်။ ။ဟ-ကို၊ လ-မပြုရသော ဓာတ်အများရှိ၍ဤကဲ့နှင့်၊ ဘယ်အတွက် ကြောင့် ဒဟ,နဟ-ဓာတ်နှစ်ခုကိုသာ ပယ်ရသနည်း-ဟူမူ။ ။ဌ-ကာရ ဝိဓိသည် ဗ-အပြုကို မြစ်၏။ သို့အတွက် ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ်နှစ်ခုကိုသာ ပယ်သည်၊ ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ်နှစ်ခုမှာ ဌ-ကာရဝိဓိမဖြစ်၊ တပါးအစီအရင်သာဖြစ်သည်။ ဟူလို။ ။'ဗတ္ထာ ပဒါဒေါ်ယံ'ရှု။ ။ဗတ္ထာ ပဝါဒေါ်ယံ ဌ-ကာရဝိဓိ'၎င်း-ဌိ။ ။ ဟဿ ဌော-ဟု အနိယမအားဖြင့်ဆိုသော်လည်း။ ဟန္တေဟိ ဌောမဆိုဘဲ၊ ဟန္တေဟိ ဟော-ဟု ဆိုသောကြောင့် ဓာတ္တုန် ဟ-ကိုသာယူ။ ။'ဇတ္တ ကိဠာပိ' 'ဟဿ ဌော ဓာ.တိ အနိယ မေတ္ထာ ဝုတ္တံ၊ တထာပိ ဟန္တေဟိ ဌော.တိ အ.ဓတ္ထာ ဟန္တေဟိ

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ ဝုတ္တတ္တာ ဓာတ္ဝန္တဿော.ဝ ဟောတီ,ကိ-ဉာတဗ္ဗံ'ဉာ။ ။သုတ်၌ လ-ငယ်နှင့် ရှိကြသည်ကား 'လ-ဥာန မဝိသေသော'ဟူသော ရှ-အဆိုအတိုင်းမှတ်။ သို့အတွက် အာရှလှာ-စသည် လ-ငယ်နှင့်လည်း ရှိသင့်၏။ သို့သော်လည်း ထိုထိုပါဠိ, အဋ္ဌကထာတို့၌ 'အမုဋ္ဌ ဝိနယော၊ အဇ္ဈောဂါဇ္ဈော မဟဏ္ဏဝေ'အထွေထွေသော ပါဠိတိုင်းမှာပင်၊ လ-ငယ်နှင့် မထင်၊ ဥ-ကြီးနှင့်ပင်ရေးသားထားရှိသောကြောင့်၊ သက္ကတနည်း-ဟူ၍သာ မှတ်ရာ၏။ ။သို့အတွက် ဂုရုလည်း 'ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ ဇ္ဈောဝါ'ဟု ဥ-ကြီးနှင့်ပင် ရေးသတည်း။ သီဟဠဋ္ဌကထာရေး ကစ္စည်း, ဉာ-တို့၌လည်း ဥ-ကြီးနှင့်ပင် ရှိကြ၏။ ဝါတို့လည်း ဥ-ကြီးနှင့်ပင် ပြင်ဆင်ရေးသားထားအပ်သတည်း။

ဝါ-သဒ္ဒါ ဝိဂြဟ်၊ ယင်း ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့် ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ်မှ တစ်ပါး ဟန္ဒ-ဓာတ်အချို့၌ ဥ-အပြုကို မြစ်၏-ဉာ, ရှ။ ။ဗာ-ဠီ, အလို ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္ထ။ ။'ဝါ-သဒ္ဒေန ဒုဟာ-ဒီတော နဟောတိ၊ ဣဟ ဝါ-သဒ္ဒဿ ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသတ္ထာ' ဗာ-ဠီ။ ။ဒဟ,နဟာနံ-ပင်ဆိုသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်၌ 'ဒဟိဿ ဇ္ဈော၊ ဒဟတီ.တိ-ဒဇ္ဈော'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဘိဓာန်ဋီကာ၌ 'ဒဟတိ သဗ္ဗ.နွိ-ဒဇ္ဈ' ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုကုန်ရကား မမြဲ။ သို့အတွက် အာရှဇ္ဈေ-စသည်၌ နိစ္စ။ ဒဇ္ဈော, ဒဓျော-စသည်၌ အနိစ္စ၊ ဒုဒ္ဓေါ, နိသိဒ္ဓေါ-စသည်၌ အ-သန္တ ဝိဓိ,ဖြစ်သင့်ရကား ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာအနက်သည် သာ၍ကောင်း၏။

'အ-ဒဟ နဟာနံ' ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ်မဟုတ်သော'ဟု ဝိသေသန ပေးရာ၌၊ တုလျာ.ဓိကရဏော ဝိသေသန-ဟူက၊ ဝိသေသျပုဒ်နှင့် လိင်,သင်္ချာ,ဝိဘတ်-တူမြဲဖြစ်ရာ၊ အ-ဒဟ-နဟာနံ, ဟူသော ဝိသေသနနှင့် ဟန္တေဟိ-ဟူသော ဝိသေသျတို့သည် ဝိဘတ်မတူကြ၍ မသင့်တကား-ဟူမူ၊ တုလျာ.ဓိကရဏော-ဟူသော စကားသည် ယေဘုယျသာ ဖြစ်၍သင့်၏။-

"ဝိသေသျေ ဒိဿမာနာ၊ ယာ-လိင်-သင်္ချာ ဝိဘတ္တိယော၊
တုတျာ.ဓိကရဏော ဘိယျော၊ ကတ္တုဗ္ဗာ တာ ဝိသေသနေ။" စိန္တာ

ဝိသေသျေ-ဇိန-စသော ဝိသေသျေ၌။ ဒိဿမာနာ၊ ထင်ကုန်သော။ ယာလိင် သင်္ချာ-ဝိဘတ္တိယော၊ အကြင် လိင်,သင်္ချာ, ဝိဘတ်တို့သည်။ သန်း၊ကုန်၏။ဘိယျော၊ များသောအားဖြင့်။ တာ လိင်-သင်္ချာ-ဝိဘတ္တိယော၊ ထို လိင်, သင်္ချာ, ဝိဘတ်တို့ကို။ တုလျာ.ဓိကရဏော၊ တုလျာ.ဝိကရဏ၊ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဝိသေသနေ၊ ဇိတမာရ-ဒသော ဝိသေသနဋ္ဌာ၌၊ ကတ္တုဗ္ဗာ၊ ပြုအပ်ကုန်၏။ ဝါ-စီရင်အပ်ကုန်၏။ ။အချို့၌ လိင်မတူ၊ အချို့၌ ဝုစ်မတူ၊ အချို့၌ လိင်, ဝုစ် မတူ၊ အချို့၌ ဝိဘတ်မတူ၍ ယေဘုယျ-ဆိုသည်။ 'သဒ္ဓါ ဣန္ဒြိယံ၊ ဝီသတိ ဣတ္ထိယော၊ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုနံ၊ သင်္ဃတေန သင်္ဃတိတံ' အစဉ်အတိုင်း ပုံစံ။ ဤ-'အ-ဒဟ-နဟာနံ+ ဟန္တေဟိ'ကား, ဝိဘတ်မတူသော ဝိသေသနမှတ်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ဂါဒ္ဓောပုံစံ၌ ဉာ-အလိုသို့လိုက်၍ ရုပ်တုက်ပုံကိုပြုမည်။ ရှု,နာ-တို့ကား ဂါတု+ဝိလောဒနေ-ဟု ဂါဟု-ခေတ်နှင့်စီရင်၏။ နာ,၌ကား ဂါဟ+ဝိလောဒနေ-ဟု ဂါဟ-ခေတ်နှင့်စီရင်၏။ ။ဉာ-ကား ဂဟ+ဥပါ ဒါနေ-ဟု ခေတုတ္ထ-ကိုပြု၏။ ငါတို့ကား-'ဂဟော အာဒါနေ ဂ,ဘူစု၊ ဒုဗ္ဘေခေ တု စရား ဒီကော'ဟူသော ဓေတု.တ္ထ သင်္ဂဟနှင့်အညီ၊ ပဃောဂါ.နုရူပ၊ အတ္ထနှင့် လိုက်လျောအောင် ဂဟ-ဒုဗ္ဘောခေ-ဟု ခေတ်နက် ကြားလိမ့်မည်။ ။နာ-ဆရာကား 'နျာသေ ဂဟေ-ခေတု ဝသေန ဝုတ္တံ၊ အညေသု စာ.တိဒီဃော.တိဝုတ္တံ၊ တံဝိစာရေ တဗ္ဗံ'ဟု ဉာ-ဆရာ့စကားကို ပယ်ရှားလို၏။ 'ဂါဠ္ဟ.မာဒါယ' စသော ပါဠိတော်နှင့် ညီလျော်သည့်အပြင်၊ ဂဟ-ခေတ်၏ အာဒါနတ္ထ,လည်း ခေတ်ကျမ်းတို့၌လာရကား အသင့်ပင်။ ။ဂါဟု-ခေတ်ဟု သက္ကတ ကပ္ပဒုမကျမ်းရင်း၊ မာဓဝီယ ခေတု ဝုတ္တိကျမ်းတို့၌-မရှိ၊ ဂါဟူ+ဝိလောဒ္ဓေန, ဂါဟန္တံ့ မဟိသာ' ဂါဟူ+ဝိလောဒ္ဓေန၊ ဂါဟတော။ ဇဂါဟေ၊ ဂါဠ္ဟာ၊ ဂါဟိတာ'ဟု ဒီဃနှင့် ဂါဟူ-ခေတ်သာလာ၏။ ခေတု.တ္ထသင်္ဂဟ၌လည်း 'ဂါဟူ၊ လည်း။ ဝိလောဒ္ဓေန၊ မွေဒနှာက်ခြင်း၌၊ သီယာ၏။ စန္ဒဂါဟော၊သူရိယဂါဟော၊နက္ခတ္တဂါဟော၊ဂါဠ်' စသည်လာရကား ရှု,ဗာ,နာတို့၌ ဂါဟူ-ဟုသာ ဒီဃနှင့် ပါ၌ ရှိရမည်၊ နာ-၌, ဂဟ+ဝိလောဒ္ဓေန-ဟု ရှိရကား ပါဠိပျက်။ ။အာရှဒ္ဓော-စသည် ဥ၊-ဒီဃနှင့် အချို့ပညဝန်တို့ ပြင်ဆင်ရေးသားကြ၏။ ဉာ-၌ မူဒ္ဓော-တစ်ခုသာ ဒီဃနှင့်ရုပ်.စီရင်၏။ ယင်းဝါဒကိုလည်း 'ဧတ္ထ ဒီဃတ္တံ ကေစိ ဣစ္ဆန္တိ'ဟု ဗာ-ဋီကာဆရာ ဆို၏။ သို့အတွက်-ရဿနှင့်သာ ရုပ်-အစီအရင်ကို ပြုမည်။

ရှုပ်တုက်ပုံ။ ။အာရှဒ္ဓော-ကို အာ ပုဗ္ဗ, ရုဟ-တည်း၊ ရုဟ၊သည်။ အာရောဟမှ်၊ အဏက်သို့တက်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ အတီတေ တ, တဝန္တု=သုတ်ဖြင့် ရုဟ-ခေတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (အာ-ရဟ်+တ) ဟန္တေဟိ ဟော ဟဿ ဒ္ဓော ဂါ=ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ကာရန္တခေတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဟ-ပြု၊ ခေတုန် ဟ-ကိုလည်း ဒ္ဓ-ပြု၊ (အာ-ရှဒ်+ ့ =အာရှဒ္ဓ) ဒ်+ဟ-သို့ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏၊ ။ဂါဒ္ဓော-ဂဟ+ဒုဗ္ဘောခေ၊ သိနိုင်ခဲခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝုဓ ဂမာ.ဒိတ္ထေ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂဟ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဟ၊ ခေတုန် ဟ်-ကို ဒ်.ပြု၊ (ဂဒ်+ ့ =ဂဒ္ဓ) အညေသု စ, အစသရ အ-ကို အာဒ်ပြု၊ (ဂါဒ္ဓ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဗာဒ္ဓော-ဗဟ=ဝုဒ္ဓိမှိ ကြီးပွားခြင်း၌-၏။ ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဗဟ်+တ) ရှေးနည်းမှိတုက်။ ။မုဒ္ဓော-မုဟ+မုစ္ဆာ ဝေစိတ္တေသု၊ မိန်းမောတွေဝေခြင်း, ဉာဏ်ကင်းခြင်းတို့၌-၏။ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (မုဟ်+တ) နည်းတူ။ ။ကိ-ရုပ်၊ ဒမော-ဒဟ+ဒါဟော၊ လောင်ကျွမ်းခြင်း၌-၏။ ။ (ဘသ္မီကရဏေ၊ ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်း၌.၏။ဉာ) ချေ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒဟ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟ-ကာရန္တခေတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ-ပစ္စည်းကို ဟ.ခေတုန်ကို

http://www.dhammadownload.com

၅၉၀-ဏာမို့-ရန္ဒသ္သ ဇော ဘာဝ-ကရဏောသူ။ ။ဘာဝ ကရဏောသူ၊ ဘော့ အနက် ကရိဏ်းအနက်တို့၌ ဝိဟိတ၊ စီရင်အပ်သော။ ဏာမို့၊ ဏ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ရန္ဒသ္သ၊ ရန္ဒ-ဓာတ်၏အစိတ် န္ဒ-၏။ ဇော၊ ဇ-ပြုသည့်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘာဝ-ကရဏောသူ၊ တို့၌၊ ဝိဟိတော၊ သော။ ပရေ၊ နောက်ဖြစ်သော။ ဏာမို့.ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ရန္ဒ်.ဣစ္စေတသ ဓာတုဿ၊ ၏။ အန္တဘူတဿ၊ အစိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ရန္ဒ-ကာရဿ၊ ၏။ ဇာ.ဒေသော၊ သည် ဟောတိ၊ ၏။ ။ရန္ဒိတဗ္ဗော၊ တပ်စဲခြင်း။ ရာဂေါ၊ တပ်စဲခြင်း။ တေန၊ ထိုလောဘဖြင့်။ ဝါ.ဆိုးရည်ဖြင့်။ ရန္ဒန္တိ၊ တပ်စဲကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရောဂေါ၊ မည်၏။ ဘာဝ.ကရဏောသူ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ရန္ဒိတိ၊ တပ်စဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရင်္ဂေါ၊ မည်၏။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေမန.ဋ္ဌာ၊ ၏။

ဥ်-ပြုသင့်ငြားဧသော်လည်း ဒဟ-ဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် မပြု၊ (ဒဟ-ဓာတ်, နဟ-ဓာတ်မဟုတ်သော ဟ-ကာရန္တဓာတ်များကိုသာ စီရင်ရမည်)။ ဒဟ, နဟ၊ ဓာတ်တို့၌ မစီရင်ရ-ဟူလို၊ ဓဿဘဟေဟိ ဧဝေ စ=သုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဓ-ပြု-ဌော ဓ ကာရေ, ဓာတွန် ဟ်-ကို ဠ်-ပြု၊ (ဒဠ်+ဂ်=ဒဎ္ဎ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ သန္ဒဒ္ဓေါ-သံ.ပဗ္ဗ, နဟ+ဗန္ဓနေ၊ ဖွဲ့ခြင်း၌-၏။ ခေါ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သံ-နဟ်+ဟ) နည်းတူ, ဓဿ ဘ ဟေဟိ+ဏ-ပစ္စည်းကို ဓ-ပြု၊ ဟ-စတုတ္ထာန=ဓာတွန် ဟ်-ကို ဒ်-ပြု၊ (သံ-နဒ်+ဓ=သံနဒ္ဓ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=သ.ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို န်-ပြု (သန်+နဒ္ဓ-သန္ဒဒ္ဓ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

ကိ.ဗ္ဗိဓာန.ကပေ့ တတိယ ပရိစ္ဆေဒဿ
ကစ္စာန.ဘ္ဘာ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

၅၀၉-စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘောအနက် က.ရိဏ်.အနက်၌ စီရင်အပ်သော ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ရန-ဓာတ်၏အစိတ် သံဒယာဂ န္ဒ-ကို ဝိသံယောဂ ဇ ပြု-စီရင်၊ ။က.ရိဏ်းအနက်၌ သက်သော ဏ-ပစ္စည်းနှောင်းရာ ရန္ဒ်ဓာတ်၏အစိတ် ဇ-ပြု၊ အစီအရင်၏ အစ္ဈမ်းကြောင့် ကမ္မကရဏ, ကဓိကရဏ, အပါဒါန သာဓနတို့၌ ဏ-ပစ္စည်းကို စီရင်အပ်ကုန်၏။ 'အညေကိတ်'ဟု ဥပဒေရှိသော ကြောင့်တည်း။

"ဏာမို့ ရန္ဒသ္သ ကရဏော၊ ဇာ.ဒေသသ္သ ဝိဓာနတော၊
အ-ကတ္တာရိ ပိ ဝိညေယျော၊ ကာရကော ဏာသ္သ သမ္ဘဝေါ။"-ဣ

ကရဏော-ကာရဏာ သာဓနဒ္ဒ်။ ဏာမို့၊ ကြောင့်။ ရန္ဒသ္သ၊ ရန္ဒ-ဓာတ်၏အစိတ်၏။ ဇာ.ဒေသသ္သ၊ ဇ-အပြုကို။ ဝိဓာနတော၊ စီရင်အပ်သောကြောင့်။ အ-ကတ္တာရိပိ ကာရကော၊ ကတ္တားမှ တစ်ပါးသော သာဓနဒ္ဒ်လည်း။ ဏာသ္သ၊ ဏ-ပစ္စည်း၏။ သမ္ဘဝေါ၊

http://www.dhammadownload.com

၅၉၁-ဟနဿ, ဃာတေတာ။ ။ဏမို၊ ဏ.အနုဗန်ရှိသောကြောင့်။ ဟနဿ၊ ဟန-ဓာတ်၏။ ဃာတေတာ၊ ဃာတ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဏမို.ပုစ္ဆယေ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဿာ၊ သော။ ဟန ဂ္ဂစ္ဆေတဿာ၊ ဓာတုဿာ၊ ၏။ ဃာတာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဥပဟနတိ၊ ကပ်၍ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဂ္ဂတိ၊ ကြောင့်။ ဥပ-ဃာတေတာ၊ မည်၏။ ဂါဓေါ၊ နှားတို့ကို။ ဟနတိ၊ သတ်တတ်၏။ ဂ္ဂတိ၊ ကြောင့်။ ဂေါ ဃာတကော၊ နှားသတ်သမား၊ မည်၏။

ဖြစ်သင့်ခြင်းကို။ ဝိညေယျော၊ သိအပ်၏။ ။'လဗ္ဘတိ.တိ လာဘော၊ ပတ္ထဇ္ဇတေ အနေနာ.တိ ပတ္တောဒေါ အာရမန္ဓိတေသ္ဝိ.နွိ အာရာမော။ ဝိဟညတိ ဇေသ္မာ.တိ ဝိဃာတော'အစဉ်အတိုင်းပုံစံ။ ။အကတ္တရိ ဆိုသော်လည်း၊ ကျိသုတ်အရာကို ငဲ့၍သာဆိုသည်။ ကတ္တားအနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းမသက်နိုင်၍ဆိုသည်မဟုတ်။ ကတ္တားအနက်၌ ဏ-ပစ္စည်းကို စီရင်သည့် 'ဝိသ ရုဓ ပဒါ.ဒီတော ဏ' သုတ်လည်း ထင်ရှားလှပါ၏။ ။ဏမို ရန္ဓဿဇော-ဟုသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ စီရင်အပ်သော ဏ-ပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ ရန္ဓ-ဓာတ်၏ အစိတ် နွှဲကို ဇ်-ပြု၊ 'သယံ ရဇ္ဇတိ.တိ ရောဂေါ' ပုံစံ။

ရုပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ရောဂေါ-ကို ရန္ဓ-တည်။ ရန္ဓ၊ သည်။ ရောဂေ၊ တပ်စွဲခြင်း၌-၏၊ ဧချ။ ဘာဝေ စ သုတ်ဖြင့် ဘောအနက်၌။ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရန္ဓ+ဏ) ကာရိတ်-ဝိယ=ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့၊ ကာရိတာနံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ရန္ဓ+၊) ဏမို ရန္ဓဿ=ဤသုတ်ဖြင့် ဘောအနက်၌စီရင်အပ်သော ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ရန္ဓ-ဓာတ်၏ အစိတ် နွှဲ-ကို ဇ်-ပြု၊ (ရဇ်+၊) အ-သံယောဂန္တဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ က-ဂါ စ-ဇာနံ-ဓာတူန် ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ (ရ်+-ါ.ဂ်+၊=ရာဂ) ရ်+အာ၊ ဂ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ (နောက် ရာဂေါ,လည်း. နည်းတူ)။ ။ကိ-ရုပ်။ ရဇ်ါ-ရန္ဓ+ရာဂေ၊ ၏။ ချေ။ ဝိသရုဇ=ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ နာမ်ငဲ့၊ ချေ။ (ရန္ဓ+) ကျိသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ရန္ဓ-ဓာတ်၏အစိတ် နွှဲ-ကို ဇ်-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဘောအနက်၊ ကရိဏ်းအနက်မဟုတ်သောကြောင့် မပြုရ။ နိဂ္ဂဟီတသံယောဂါ.ဒီနော=သံယုတ် အစ နဂ်-ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ (ရံ+ဇ်+၊) က-ဂါ စ, ဇာနံ-ဇ်-ကို ဂ်-ပြု။ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ= နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဂ်-ပြု၊ (ရဂ်+ဂ်+၊=ရဂ်) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၉၁-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟန-ဓာတ်ကို ဃာတ-ပြု-စီရင်။ ။ပါဠိပုံစံကား။-'ဘူတော စ, တျဿ မာနော ဝိဃာတော' ပဏ္ဏာသ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်၊ 'မွော.တိသာရ-ဣ မနော ဝိဃာတံ ဂင်း-ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်။ 'ဂေါဃာတက သမာရာဇ၊ တေပိ ဝုစ္စန္တိ ဗြာဟ္မဏာ' ပကိဏ္ဏက-ဒသ-ဗြာဟ္မဏဇာတ်။ ပိဂ်လော နာမ.ဟံ အာသိံ။ လုဒ္ဓေါ ဂေါဃာတကော ပုရေ' မဟာနာရဒဇာတ်။

http://www.dhammadownload.com

၅၉၂-၀ခေ၁, ဝါ သဗ္ဗတ္ထ။ ။သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသောအရာတို့၌။ ဟနသ၊ ဟန-ဓာတ်၏။ ဝခေ၁၊ ဝ၀-ပြု သည်- ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗတ္ထ-ဌာနေသု၊ တို့၌။ ဟန-လ္ဟစ္ဖေတသ္မာ၊ ၏။ ဝခေ-ဒေသော၊ သည်။ ဓါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဟနတိ၊ သွင်းဆဲတတ်၏။ လ္ဟတိ၊ ကြောင့်။ ဝခေ၁၊ ဝခကော၊ မည်၏။ အဝဓိ၊ သွင်းဆဲပြီ။ ဝါ၊ ကား။ အဟနီ၊ သွင်းဆဲပြီ။

ရူပ်တွက်ပုံ၊ ။ဥပဃာတော-ကို ဥပ-ပုဗ္ဗ, ဟန-တည်။ ဟန၊ သည်၊ ဟိ သာယံ၊ သွင်းဆဲခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဝိသ ရူ=ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥပ-ဟန်+ဏ) ကာရိတံ ဝိယ+ကာရိတ်ငဲ့၊ ကာရိတံနံ ဏော=အနုဗန် ဏ-ကို့ခေါ် (ဥပ-ဟန်+၊) ဟနသ္မာ ဃာတော, ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-အနုဗန်ရှိသောပစ္စည်းကြောင့် ဟန်-ဓာတ်ကို ဃာတ်-ပြု၊ (ဥပ-ဃာတ်+၊=ဥပ-ဃာတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဂေါ-ဃာတကော-ဂေါ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ. ဟန+ဟိ သာယံ၊ ၏။ ခေါ။ သဗ္ဗတော ဏ္ဍာတ္မာ, ဝိဝါ-ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂေါ-ဟန်+ဏ္ဍာ) ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေါ၊ (ဂေါ-ဟန်+စု) ဤသုတ်ဖြင့် ဟန်-ဓာတ်ကို ဃာတ-ပြု (ဂေါ-ဃာတ်+ဝု) အန-ကာ ယုဏ္ဍာနံ, ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (ဂေါ-ဃာတ်+၊က=ဂေါ-ဃာတက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၅၉၂-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဟန-ဓာတ်ကို ဝ၀-ပြု၊ စီရင်၊ ။ဝါ-သဒ္ဒါ၊ ဉာ-အလို ဒိကပ်၊ ရူ-အလို ဒ ဝတ္တိတ ဝိဘာသာ။ ဖာစ်နည်း-သမုစ္စယတ္ထ၊ ဗန္ဓ-ဓာတ်၏ ဂဓ-အပြုကိုဆည်းသည်။ 'ဝဓူ' ပုံစံ။'ဗန္ဓ+ဗန္ဓနေ၊ ဥ။ ဗန္ဓဿ ဒ ဓာ.ဒေသော ဒ၊ ပဗ္ဗဟိ ကာမဂုဏေဟိ အတ္ထဂိ သတ္တေ ဗဗ္ဓတီ-တိ ဝဓူ' အဘိဓာန်-၌။ ။ပါဠိပုံစံ 'ဧသ ဝခေါ ခန္ဓဟာလဿ' စန္ဒကုမာရဇာတ်။ 'ပုတ္တာန ဥိ ဝခေါ ဒုခေါ' သတ္တပဏ္ဏာဇာတ်။ 'နံ ဟိ ဓမ္မံ အ-ဓမ္မေန၊ အဟံဝဓိတ္တ မုဿဟေ' ပဏ္ဏာသ-ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်။ 'ဒေဝဒတ္တော ဒ, ဝခေါ ဓောရေ အဂ်ုလိမာလကေ' ဥပါလိ.တေရာ.ပဒါန်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝခေါ-ကို ဟန-တည်။ ဟန၊ သည်။ ဟိ သာယံ၊၏၊ ခေါ။ ဝိသ ရူ=ဏ-ပစ္စည်းသက် (ဟန်+ဏ)ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေါ။(ဟန်+၊)ဝခေါ ဝါ သဗ္ဗတ္ထတ္တ,ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ဟန-ဓာတ်ကို ဝခ-ပြု၊ (ဝ+ခ်=ဝခ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝခကော-ဟန+ဟိ သာယံ၊ ၏။ ခေါ။ သဗ္ဗတော+ဏ္ဍာ-သက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေါ၊ (ဟန်+ဝု) ဤသုတ်ဖြင့် ဟန-ဓာတ်ကို ဝခ်-ပြု၊ (ဝခ်+ဝု) အန-ကာယု ဏ္ဍာနံ, ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (ဝခ်+က=ဝခက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။အဝဓိ-ဟန+ဟိ သာယံ၊ ၏။။ ခေါ။ သမိပေဇ္ဇတနိ=အဇ္ဇတနိ၊ ဤဝိဘတ်သက်၊ (ဟန်+-ိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟန်-ကို ဝခ်-ပြု၊ (ဝခ်=ဝဓိ) အ-ကာရော ဂမော ဟိယျော်တ္တနိ=

http://www.dhammadownload.com

၅၉၃-အာ-ဒကာရန္တာန.မာယော။ ။ဏမို့၊ ကြောင့်။ အာ-ကာရန္တာနံ၊ အာ-အက္ခရာအဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ် အာ-၏။ အာယော၊ အာယ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဏမို့.ပွစ္ဆယေ၊ ကြောင့်။ အာ-ကာရန္တာနံ၊ အာ-အက္ခရာ, အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ အန္တာဿ၊ ဖြစ်သော။ အာကာရဿ၊ ၏၊ အာယာ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဒဒါတိ၊ ပေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒါယတော၊ (ဒကာ) မည်၏။ ဒါနံ၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒါတုံ၊ ပေးလှူခြင်းငှာ။ ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ သီလံ၊ အလေ့သည်။ အတ္တိ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဒါန ဒါယီ၊ မည်၏၊ မဇ္ဈံ၊ ယစ်မျိုးကို။ ဒါတုံ၊ ပေးလှူခြင်းငှာ။ ယဿ၊ ၏။ သီလံ၊ သည်၊ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ သည်။ မဇ္ဈ.ဒါယီ၊ မည်၏။ နဂရံ၊ မြို့သို့။ ယာတုံ၊ သွားရောက်ခြင်းငှာ။ ယဿ၊ ၏။ သီလံ၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ သည်။ နဂရ ယာယီ၊ မည်။

အစဉ် အ-အက္ခရာလာ၊ (အ+ဝဓီ) ပြီး၏။ ။ဝါ-ရှင်။ အဟာနီ-ဟန+ဟီ သာယံ၊ ၏။ ခေျ၊ အဇ္ဇတနီ၊ ဤ-ဝိဘတ်သက်၊ (ဟန်+-ီ) ဤသုတ်ဖြင့် ဟန်-ဓာတ်ကို ဝဓ်-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် မပြု။ အ-ကာရာ.ဂမော=အ-အက္ခရာလာ၊ (အ+ဟန်×-ီ=အဟာနီ) ပြီး၏။

၅၉၃-ဒ္ဒိ-ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ဏမို့-ကား မဏ္ဍူက ဂတိက အဓိကာရ ဝုတ္တိ တည်း။ ။ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် ဒါ-စသော အာ-ကာရန္တ ဓာတ်တို့၏ အစိတ် အာ-ကို အာယ-ပြု၊ စီရင်။ ။အာ-ကာရာနံ-ဟုသာ မဆိုဘဲ၊ အာ-ကာရန္တာနံ-ဟု အန္တ-သဒ္ဒါဆိုခြင်းသည်၊ ဓာတူန် အာ-ကိုသာ အာယ-ပြုရကျိုးရှိ၏။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒါယကောကို ဒါ-တည်။ ဒါ၊ သည်၊ ဒါနေန၊ ၏။ သဗ္ဗတောဏ္ဍု-တ္ဌာ=ဏ္ဍု-ပစ္စည်းသက်။ (ဒါ+ဏ္ဍု) ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ (ဒါ+ဝု)အာကာရန္တာန-မာယော,ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်၊ ဒါ-ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို အာယ-ပြု၊ (ဒ်+-ါယ်+ဝ) အနကာ ယု-ဏ္ဍုနံ-ဏ္ဍု ပစ္စည်းကို အက-ပြု (ဒ်+-ါယ်+ဣက=ဒါယက) ဒ်+အာ၊ ယ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့ သိ-သက်၊ လြ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ် ပြီး၏။ ။ဒါန-ဒါယီ၊ ဒါန-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ ဒါ+ဒါနေန ၏၊ တသိလာ ဒီသု=ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ (ဒါန-ဒါ+-ီ) ဤသုတ်ဖြင့် ဒါ-ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို အာယ-ပြု။ (ဒါန-ဒ်+-ါယ်+-ီ=ဒါန-ဒါယီ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ မဇ္ဈ-ဒါယီ-မဇ္ဈ-သဒ္ဒါ ပ-ပဒ, ဒါ+ဒါနေန၊ ၏။ ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။ ။ နဂရ-ယာယီ-နဂရ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ယာ+ပါပုဏော၊ ရောက်ခြင်း၌-၏၊ ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၅၉၄-ပုရ.သမူ ပ-ပရီဟိ ကာရော်တီဿ ခ,ခရာ ဝါ တ ပ္ပစ္စယေသု စ။ ။ တ.ပ္ပစ္စယေသု စ၊ တ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဏမို စ၊ ဏ-ပစ္စည်းကြောင့်လည်းကောင်း။ ပုရသမူ.ပ-ပရီဟိ၊ ပုရ သံ, ဥပ, ပရီ-သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ ကရော်တီဿ၊ ကရဒါတ်၏။ ခ-ခရာ၊ ခ-ပြု. ခရ-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပရေ သော။ တ.ပ္ပစ္စယေ စ၊ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဏမို စ၊ ကြောင့် လည်းကောင်း။ ။ပုရ-သံ-ဥပ-ပရီ ဣစ္စေတေဟိ၊ တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ ကရော်တီဿ-ကရ-ဓာတဿ၊ ၏။ ခ-ခရာ ဒေသော၊ တို့သည်၊ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပုရေ၊ ရှေးဦး၊ ကရီယတိ၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပုရက္ခတော၊ မည်၏။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ၊ ကရီယတိ၊ ပြုအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သခီတော၊ မည်၏။ ဥပဂန္ဆာ၊ ကပ်၌။ ကရီယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပက္ခတော၊ မည်၏။ ပရိဿမန္နဇော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ကရီယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိက္ခာရော၊ မည်၏။ (ပရိက္ခာရော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှပြုအပ်သော အသုံးအဆောင်၊) သံဂရိ-ယတိ၊ ပြုပြင်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သခီရော၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဥပ-ကာရော၊ ကျေးဇူးပြုခြင်း။

၅၉၄-ဆ.ပ္ပဒ ဝိဓိသုတ်။ ။ပုရ, သံ, ဥပ, ပရိ-သဒ္ဒါတို့မှ နောက်ဖြစ်သော ကရ-ဓာတ်ကို ခ, ခရ-ပြု၊ စီရင် ။စ-သဒ္ဒါ အနုကဏ္ဍနံ.တ္တ၊ ဏ-ပစ္စည်းကို ငင်ယူသည်။ ။ကရော်တီဿ,ကား တိ-ကာရန်္တ ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ။ ။တ-ပစ္စည်းတစ်ခုလုံးဖြစ်၍ ကေဝုစ်ဖြင့်သာ, ဆို အပ်လျက်၊ ဘယ်အတွက် ဗဟုဝုစ်နှင့် ဆိုရသနည်း-ဟူမူ ရှု-အလို-တို့ တွာ-ပစ္စည်းတို့ကို, သိမ်းယူခြင်းငှာ ဆိုသည်၊ အဘိသခ်ါရိတုံ, အဘိသခ်ရိတွာ, ပုရက္ခတွာ, ပုရက္ခိတွာ ပုံစံ။ ။နို-အလို ကတ္တာ, ကမ္မ, ဘာဝ, သာဓန-စသည်ဘို့၌ စီရင်အပ်သော အလုံးစုံသော တ-ပစ္စည်းကို, သိမ်းယူခြင်းငှာ ဆိုသည်။

***မှတ်ချက်။** သခီရော-စသော ပုံစံဝယ်, ရုပ်စီရင်ရာ, ခ, သည် ဓာတ်ရင်းမဟုတ်၊ ဓာတွာ.ဒေသ ကရ-ဓာတ်တို့၏ ကာရိယပင်ဖြစ်သော်လည်း ဌာန္ဉ.ပစာ အားဖြင့် အာဒေသ ခ-၏ အစိတ်ကိုပင် အာဝုဒ္ဓိ၊ ပြုရသည်။ ။ 'ဓာတွာ ဒေသဿပိ ဌာနေနာပစာရေန, ဓာတ္ဝေါဟာရဒ်တာ အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိဒတဘိ ဝုဒ္ဓိ -ရှု။

ရုပ်တွက်ပုံ၊ ။ပုရက္ခတော-ကို ပုရ-သဒ္ဒါ ပ-ပဒ, ကရ-တည်း ကရ၊ သည်။ ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ ဘာဝ-ကမ္မသု တ, ကရဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပုရ-ကရ်+တ) ပုရ သမူ.ပ ပရီဟိ=ကျိသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို ခ-ပြု၊ (ပုရ×ခ+တ) ဝဂ္ဂေ ယောသာ ဇောသာနံ-ခ-ကို အသဒိသ ဒ္ဒဗ္ဗော်ကွ-ပြု၊ (ပု.ရက္ခ+တ=ပုရ.က္ခတ) နာမ်ငဲ့ သိသ-က်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ သခီ.ဘာ-သံ-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏေ၊၏။ ချေ ဘာဝ-ကမ္မေသု တ, တ-ပစ္စည်းသက်၊

http://www.dhammadownload.com

၅၉၅-တဝေ.တုနာ.ဒီသု ကာ။ ။တဝေ-တုနာ.ဒီသု၊ တဝေ, တုန-စသော ပစ္စည်းတို့နှင့်။ ကရောတီဿ၊ ကရ-ဓာတ်၏။ ကာ၊ ကာ ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တဝေ-တုန ဘုစ္စဝေ,မာဒီသု၊ ကုန်သော။ ပစ္စဃေသု၊ တို့ကြောင့်။ ကရောတိဿ-ဓာတုဿ၊ ၏။ ကာ-အာဒေသော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကာတဝေ, ကာတုံ,ပြုခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ကား။ ကတ္တုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ ကာတုန၊ ပြု၍။ ဝါ၊ ကား။ ကတ္တုန၊ ပြု၍။

(သံ-ကရ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို ခ-ပြု၊ (သံ-ခ+တ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ+သ-ထက် နိဂ္ဂဟီတ်ကို င်-ပြု (သ.င်+ခ+တ=သ.ခ်က) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ဥပက္ခတော ဥပ-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥပ-ကရ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်ကို ခ-ပြု၊ ခ-ကို အသဒိသ ဒ္ဝေဘော် ကွ-ပြု၊ (ဥပ.ကွ+တ=ဥပ.ကွတ) နာမ်ခဲ့-စီရင် ။ဂရိကွာရော-ပရိ-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ ဝဲသရဂ=ကာ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ခဲ့၊ ချေ၊ (ပရိ-ကရ်+၊) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်ကို ခရ-ပြု၊ (ပရိ-ခရ်+၊) အသံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (ပရိ-ခ်+-ာရ်+၊) ခ-ကို အသဒိသ ဒ္ဗေဘော် ကွ-ပြု၊ (ပရိ.ကွ+-ာရ်+၊=ပရိ.ကွာရ)နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။သခ်ါရော-သံ-ပုဗ္ဗ,ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ ကာ-သက်၊ နာမ်ခဲ့၊ ချေ၊ (သံ-ကရ်+၊) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်ကို ခရ်ပြု၊ (သံ+ခရ်+၊) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို င်-ပြု၊ (သ-င်+ခရ်+၊) အသံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (သ-င်+ခရ်+၊=သခ်ါရ) နာမ်ခဲ့-စီရင် ။ဝါ-ရုပ်။ ဥပကာရော-ဥပ-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ ကာ-သက်၊ နာမ်ခဲ့၊ ချေ၊ (ဥပ-ကရ်+၊) ဤသုတ်ဖြင့် ကာ-ပစ္စည်းကြောင့်၊ ကရ-ဓာတ်ကို ခ, ခရ-ပြုသင့်ငြား သော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ အ-သံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဥပ-က+-ာရ်+ဥပကာရ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။

၅၉၅-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တဝေ, တုန-စသောပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို အချို့ ကာ-ပြု၊ စီရင်။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် တုံ, တွာန, တဗ္ဗ-ပစ္စည်းများကို ရတွက်။ ။ရုပ်။ ကာတဝေ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏေ၏၊ ချေ၊ ဣစ္ဆေ,ထွေသု သမာန ကတ္တု၊ ကော်သု+တဝေ-ပစ္စည်းသက်၊(ကရ်+တဝေ) တဝေ တုနာ.ဒီသု ကာ, ဤသုတ်ဖြင့် တဝေ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကာ-ပြု၊ (ကာ+တဝေ=ကာတဝေ) တဒ္ဓိတ=ဌ, စ၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-ဃက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ကာတုံ ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ တုန-ဃက်၊ နည်းတူ။ ။ဝါ-ရုပ် ။ကတ္တုံ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုံ) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကာ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ တုံ-တုန တဗ္ဗေသု ဝါ=ဓာတွန် ရ်-ကို တ-ပြု၊ (ကတ်+တုံ=ကတ္တုံ) နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ကာတုန-ကရ+

http://www.dhammadownload.com

၅၉၆-ဂမ-ခန ဟနာ ဒီနံ တုံ-တဗ္ဗာ.ဒီသု နံ။ ။တုံ-တဗ္ဗာ.ဒီ၊ တုံ, တဗ္ဗသု-အစရှိသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဂမ-ခန-ဟနာ.ဒီနံ၊ ဂမု, ခနု, ဟန-အစရှိသော ဓာတ်တို့၌ အစိတ်တို့၏။ နံ၊ နံ-ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။**တုံ-တဗ္ဗာ.ဒီသု ပစ္စယေသု၊** တို့ကြောင့်, ဂမ-ခန-ဟန ဤစ္စေဝ.မာဒီနံ၊ ကုန်သော၊ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ အန္တဿ၊ ၏။ နံ ကာရော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ ၏။ ။ဂန္တုံ, ဂမိတုံ၊ သွားခြင်းငှာ။ ဂန္တဗ္ဗံ, ဂမိတဗ္ဗံ၊ သွား**အပ်၏**။ ခန္တုံ, ခနိတုံ၊ ကူးဖြို့ခြင်းငှာ။ ခန္တဗ္ဗံ, ခနိတဗ္ဗံ၊ ကူးဖြို့**အပ်၏**။ ဟန္တုံ, ဟနိတုံ၊ သတ်ခြင်းငှာ။ ဟန္တဗ္ဗံ, ဟနိတဗ္ဗံ၊ သတ်**အပ်၏**။ မန္တုံ၊ မနိတုံ၊ သိခြင်းငှာ။ မန္တဗ္ဗံ, မနိတဗ္ဗံ၊ သိ**အပ်၏**။ အာဒိ.ဂ္ဂဟဏံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ တုန.ဂ္ဂဟဏ.တ္ထံ တုန-ပစ္စည်းကို ယူခြင်း အကျိုးရှိ၏။ ဂန္တုန၊ သွား၍။ ခန္တုန၊ ကူးဖြို့၍။ မန္တုန၊ သိ၍။

ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ ပုဗ္ဗကာလေကာ=တုန-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုန) ဤသုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကာ-ပြု၊ စီရင်၊ ။ဝါ-ရုပ်။ ကတ္တုန၊ ရှေးနည်းမှိုက်။

၅၉၆-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တုံ, တဗ္ဗ-စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဂမု, ခနု, ဟန-စသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ကို အချို့ နံ-ပြု။ ။**အာဒိ**-သဒ္ဒါဖြင့် တဝေ, တုန, တွာန, တွာ-ပစ္စည်းများကိုယူ။ ဂန္တဝေ, ဂန္တုနံ, ဂန္ဒွာန, ဂန္ဒွာ၊ မန္တဝေ, မန္တုန, မန္ဒွာန, မန္ဒွာ-ပုံစံ၊ ။ဝုတ္တိ-၌ 'ဟုန.ဂ္ဂဟဏတ္ထံ'ကို ဥပလက္ခဏာသာမှတ်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဂန္တုံ-ကို ဂမု-တည်။ ဂမု သည်။ ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ချေ၊ ဤစ္စ.တ္ထေ သု=တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+တုံ) ဂမ, ခန, ဟနာ.ဒီနံ=ဤသုတ်ဖြင့် တုံ-ပစ္စည်း ကြောင့် ဓာတုန် မ်-ကို နံ-ပြု၊ (ဂန်+တုံ=ဂန္တုံ) နံ+တုံ-ကပ်။ တဒ္ဓိတ=၌, စ၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ဝါ-ရုပ်။ ဂမိတုံ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ချေ၊ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+တုံ) ဤသုတ်ဖြင့် တုံ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် မ်-ကို နံ-ပြုသင့် ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါ မြစ်သောကြောင့် မပြု၍။ ယထာဂမ.မိကာရော, ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဤ-အက္ခရာလာ၊ (ဂမ်+-ိ+တုံ=ဂမိတုံ) နာမ်ငဲ့စီရင်။ ။ဂန္တဗ္ဗံ-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ချေ၊ ဘာဝကမ္မသု တဗ္ဗာနိယာ=တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+တဗ္ဗ) ဤသုတ်ဖြင့် တဗ္ဗ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် မ်-**ကို** နံ-ပြု၊ (ဂန်+တဗ္ဗ=ဂန္တဗ္ဗ)နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ဂမိတဗ္ဗံ-ဂမု+ဝတိမ္ဟိ၊ ၏။ ချေ၊ တဗ္ဗ-သက်၊ (ဂမ်+တဗ္ဗ) ရှေးနည်းမှိုတ်၊ ခန္တုံ-ခနု+အဝဒါရဏေ၊ ကူးဖြို့ခြင်း၌-၏။ ချ။ **တုံ-ပစ္စည်း**သက်၊ (ခန်+တုံ) ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတုန် နံ-ကို နံ-ပြု၊ (ခန်+တုံ+ခန္တုံ)၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ခနိတုံ-ခနု+**အဝဒါရဏေ**၊ လှယ်၏။ ။**ခန္တဗ္ဗံ-ခနု+အဝဒါရဏေ**၊ တဗ္ဗ.ပ္ပစ္စယော, ဤမိနာ ဓာတု.ဿ နံ-ကာရော၊ တဿ ပရနယနေ **ရုပ်**။ ။ဝါ-ရုပ်။ ခနိတဗ္ဗံ-ခနု+**အဝဒါရဏေ**၊ တဗ္ဗ.ပ္ပစ္စယော။ လှယ်၏။ ။ဟန္တုံ-ဟန+ဟိ သာယံ။ တုံ-ပစ္စယော, ဤမိနာ ဓာတုန္တဿ နံ-ကာရော၊

http://www.dhammadownload.com

၅၉၇ သဗ္ဗဟိ, တုနှာ.ဒီနံ ယော။ ။သဗ္ဗဟိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဓာတ် တို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ တုနှာ.ဒီနံ၊ တုန-စသော ပစ္စည်းတို့၏၊ ယော၊ ယ-ပြု သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ တုနှာ.ဒီနံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ယ-ကာရာ.ဒေသလာ၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ အဘိဝန္ဒိယ, အဘိဝန္ဒိတ္ဝာ၊ ရှိခိုးရ၍။ သြဟာယ၊ သြဟိတ္ဝာ၊စွန့်ပစ်၍၊ ဥပနီယ,ဥပနေတ္ဝာ၊ ဆောင်၍၊ ပဿိယ, ပဿိဘ္ဝာ၊ ရှုမြင်၍၊ ဥဒ္ဒိဿ,ဥဒ္ဒိဿိတ္ဝာ၊ ညွှန်းပြ၍။ အာဒါယ, အာဒိယိတ္ဝာ၊ ယူ၍၊

တဿ.ပရုနယနေ ဟန္တ္ဘ.န္တိ ရှုပံ။ ။ဝါ-ရှင်။ ဟနိတုံ လုယ်၏။ ။ဟန္တ္ဘံ-ဟန+ဟိ သာယံ၊ တဗ္ဘ.ပွစ္စယော၊ ဤမိနာ ဓာတုန္တဿန်-ကာရော, ဟန္တ္ဘဗ္ဘ-န္တိ ရှုပံ။ ။ဝါ-ရှင်။ ဟနိဘဗ္ဘံ၊ လုယ်၏၊ ။မန္တ္ဘ.ုံ-မန+ဉာဏော, တုံ-ပစ္စယော၊ ဤမိနာ ဓာတုန္တဿ နှ-ကာရော,မန္တ္ဘ.ုန္တိ ရှုပံ။ ။မနိတုံ-ဝါ-ရှင်။ ။မန္တ္ဘဗ္ဘံ-မန+ဉာဏော၊ တဗ္ဘ.ပွစ္စယော၊ ဤမိနာ ဓာန္တတ္ဝဿ နှ-ကာရော။ ။မနိ တဗ္ဘံ-ဝါ-ရှင်။ ။အာဒိရှင်စု၊ ဂန္တ္ဘ.ုန-ဂမု၊ တုန။ ခန္တ္ဘ.ုန-ခနု၊ တုန၊ မန္တ္ဘ.ုန-မန၊ တုန, ရှေးနည်းမှီတွက် လုယ်ပြီ။

၅၉၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ နောက်၌ တုန-စသော ပစ္စည်းတို့ကို။ သို့မဟုတ် တုန, တုာန, တုာ-ပစ္စည်းတို့ကို ယ-ပြု။ ။အာဘိဝန္ဒိ တုနှာ.တိ အာဘိဝန္ဒိယ, အာဘိဝန္ဒိတ္ဝာ စသည် ဝိဂြိုဟ်လုပ်။ ။ပါဠိပုံစံကား:-'ဓနံ စာပံ ဂဟေတ္ဝာန၊ ခဂ္ဂံ ဗန္ဓိယ ဝါ မတော' ဝေဿန္တရာတ်။ 'တတော သော ဗြာဟ္မဏော လုဒ္ဓါ၊ လတံ ဒန္တေဟိ ဆိန္ဒိယ။ 'တတော သော ရဇ္ဇု-မာဒါယ၊ ဒဏ္ဍ.မာဒါယ ဗြာဟ္မဏော' ဂင်း-ဇာတ်။ 'ကရိယ စရိယသု-သဒ်ဟံ ဗဟူနံ' သုတ်ပါဌေယျ-လက္ခဏသုတ်၊ 'အာဒါယသော ပက္ကမတိ၊ ယေန ကာမံ ဓိဟင်္ဂမော' ဥပါလိ.တ္ထေရာ.ပဒါန်။ 'ပရိက္ခီဏာယ ပရိသာယ၊ အတ္တာနံ ခါဒိယ မတော'အသီတိ-သုတသော်ဇာတ်။

ဓယော ဂ ဝိဘာဂ-သဗ္ဗေဟိ ကုနှာ.ဒီနံ=ဟူသော ယော ဂ ဒိဘာဂဖြင့် တုာန, တုာ-ပစ္စည်းတို့ကို ဒ္ဓါ,ဒ္ဓါန,ယာန,ဝါ,အာ-ပြု။ ထိုတွင် ဒ္ဓါ,ဒ္ဓါန-ပြုရာ၌ ပုံစံကား 'လဒ္ဓါ ဓနံ မဏိ.မော စ ဇဿု'စတ္တာလီသ-သန်ပါလဇာတ်။ 'လဒ္ဓါ-ဓနံ သန္ဓိဿယံ ကရောန္တိ'မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ-ရဋ္ဌပါလသုတ်။ ။'ဇကော ပုစ္ဆာ ပုရေ အာသိ' အ-လဒ္ဓါ မုဒုလက္ခဏ'ကေ-မုဒုလက္ခဏဇာတ်။ ။'အ-လဒ္ဓါ မာနုသံ မံသံ၊ မညေ ဟိဿာမိ ဇီဝိတံ' အသီတိ-သုတသော်ဇာတ်။ ။*'ယသံ လဒ္ဓါန ဒုမ္မေဓော၊ အနတ္ထံ စရတိ အတ္တနော' ကေ ဒုဗ္ဘဇာတ်။ ။အဟ္ဟ လဒ္ဓါန မနုဿယောနိ' စတ္တာလီသ-သခ်ပါလဇာတ်။ ။'ဇမ္ဗုမေသိ' အ-လဒ္ဓါန၊ မတော သော တဿ သခ်ယေ'အသီတိ-သုတသော်ဇာတ်။ ။'လဒ္ဓါ နှာ.ညာနိ တပ္ပေန္တိ' စောရသ, အ-ကိတ္တိဇာတ်။ ။နီတိ-၌ 'ဓနေ့ဟိ ဒ္ဓါ-ဒ္ဓါနှာ တုာ-တုာ-နှာနဉ္စ'ဟု သုတ်တည်

http://www.dhammadownload.com

၏။ ။*ယာန-ပြုရာ၌ ပုံစံကား၊ 'သုဘာသိတံ ဘော အနုမောဒိုယမာန' စတ္ထာလီသ သခုဘဂ်ဇာတ်။ 'အနုမောဒိယမာနာ.တိ ဣဒံ မယာ ပဋ္ဌာနံ တိဏ္ဏံ ပဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇန သခ်ါတံ တဝ သုဘာသိတံ အနုမောဒိတ္ထာ' အဋ္ဌကထာ။ ။'တံ-ခါဒိယာန ပသဒံ ဇိဃည်' တိ သ-ဇယဒိသဇာတ်။ 'တံ ခါဒိယာနာ.တိ တံ ပထမံ ခါဒိတ္ထာ အဋ္ဌကထာ။ ။'တေ နေ.ဝ မံ ဥတ္ထရိ ယာန မာဏဝေါ' ပဏ္ဏာသ-နိဋ္ဌကာဇာတ်။ 'ဥတ္ထရိယာနာ.တိ ဥတ္ထရိတ္ထာ အဝတ္ထရိတ္ထာ' အဋ္ဌကထာ။ နီတိ-၌-'ယာနော စ'ဟု သုတ်တည်း။ ။*ဝါ-ပြု ပုံစံကား-'ဣဒံ ဝိဒ္ဓါ (ဝိဒိတ္ထာ) ပရိမုတ္ထာ အပါယာ' ဆက္က.သေတေ ကေတုဇာတ်။ ဣမံ လောကံ ဝိဒိတ္ထာ ပါကဋံ ကတ္ထာ' အဋ္ဌကထာ။ 'ဣတိ ဝိဒ္ဓါ သမံ စရေ'ဒ္ဓါဒသ-ကာမဇာတ်။ ။*အာ-ပြု၊ ပုံစံကား-'ပသယ္ဟ ခါဒေတိ ဘိဒါ(ဘိတ္ထာ) ရုက္ခသူလေ' တိ သ-ဇယဒိသဇာတ်။ 'ဘိဒါ ရုက္ခသူလေ.တိ တိ.ကွိဏ ရုက္ခသူလေ ဘိတ္ထာ'အဋ္ဌကထာ။ 'သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ (ပုစ္ဆိတ္ထာ) ဂါမံ ပဝိသေယျ'ဘိက္ခု ဝိဘင်္ဂ။ ။ဥပ ဝဿံ ခေါ ပန ကတ္တိက ပုဏ္ဏမံ-၌ ဥပ ဝဿံ-ကာ၊ သုတ်ကြီးဖြင့် တ္ထာ-ပစ္စည်းကို ချေ၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ဥပ ဝဿံ-ပြီးသည်။ ။'ဥပ ဝဿ.န္တိ ဥပ ဝဿ, ဥပ ဝသိတ္ထာ.တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ.န္တိ အာဒီသု ဝိယ ဟိ သာနုနာသိကော အဋ္ဌဗ္ဗော' သာသက် သိက္ခာပဒ.အဋ္ဌကထာ။ ။''အာဒိ-သဒ္ဒေန 'အနာပုစ္ဆံ ဝါ၊ ပက္ကမေယျာ'.တိ အာဒီနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော'' သာရတ္ထဒီပနီ-ဋီ၊ ဤဋီကာအလို အနာပုစ္ဆံ-လည်း တ္ထာ-လောပ-နိဂ္ဂဟီတာ.ဂမပင် ဖြစ်၍ 'သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆံ ပက္ကမေယျ'ရှိစေလို၏။ အချို့၌ တ္ထာ.ကိုသာချေ၍ နိဂ္ဂဟိတ်မလာရ 'အာမန္တေ တ္ထာခေါတိ ဂစ္ဆာမ၊ ပုရာ တေ ဟောမ အ.ပ္ပိယာ' တေရသ-ဇဝနဟံသဇာတ်။ 'ပုရာ.တေ ဟောမ အပ္ပိယာ.တိ ယာဝ တာဝ အ.ပ္ပိယာ န ဟောမ၊ တာဝဒေဝ တံ အာမန္တေတ္ထာ ဂစ္ဆာမ' အဋ္ဌကထာ။ 'ရဇ္ဇနာ ဗဇ္ဈ (ဗဇ္ဈိတ္ထာ) မိယျာမ၊ ပဗ္ဗတာ ပပတေမ့သေ' မဟောသဓဇာတ်။ 'ခနု ကဏ္ဏ၌ နိက္ခိပ၊ သံ ယမံ အဇ္ဈ.ပါဂမိ' တိက-သေယျဇာတ်။ 'ခနံ စ ကဏ္ဏ၌ သရ သခ်ါတံ ကဏ္ဏ၌ နိက္ခိပ္ပ ဩဟာယ ဆဠင်္ဂေတ္ထာ' အဋ္ဌကထာ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အဘိ ဝန်ဒ်ယ-ကို အဘိ-ပုဗ္ဗ, ဝန္ဒ-စာည်း၊ ဝန္ဒ၊သည်း၊အဘိဝန္ဒနေ၊ ရှိခိုးခြင်း၌-၏။ ချေ။ ပုဗ္ဗကာလေက=ဝန္ဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ္ထာ-ပစ္စည်း၊သက်၊ (အဘိ-ဝန်ဒ်+တ္ထာ) သဒ္ဒေဟိ တုနာ.ဒိနံယော, ဤဆုတ်ဖြင့် ဝန္ဒ-ဓာတ်မှ နောက် ဖြစ်သော တ္ထာ-ပစ္စည်းကို ယ-ပြု၊ ယထာဂမ.မိ ကာရော, ဝန္ဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ (အဘိ-ဝန်ဒ်+ိ+ယ=အဘိဝန်ဒိယ) န်ဒ်+ဣ-ကပ်၊ တဒ္ဓိတ-၌, စ နာမ်ငဲ့။ သိ-သက်၊ ချေ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရုပ်။ အဘိဝန်ဒိတ္ထာ-အဘိ-ပုဗ္ဗ, ဝန္ဒ+အဘိ ဝန္ဒနေ-၏၊ ချေ။ တ္ထာ-သက်၊ (အဘိ-ဝန်ဒ်+တ္ထာ) ဤသုတ်ဖြင့် တ္ထာ-ပစ္စည်းကို ယ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြု၍၊ယထာ ဂမ-ဣလာ၊ စီရင်၊ ။ဩဟာယ-အဝ။ ပုဗ္ဗ,ဟာ+စာဂေ၊ (စွန့်) တ္ထာ-ပစ္စယော (အဝ-ဟာ+

http://www.dhammadownload.com

၅၉၇–စ-နှ.နွှေဟိ ရစ်။ ။စ-နှ.နွှေဟိ၊ စ-အက္ခရာ, နှ-အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ ပရေသံ၊ ကုန်သော၊ တုနာ.ဒီနံ၊ တို့၏၊ ရစ်၊ ရစ်-ပြုသည့်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။စ-ကာရ နှ-ကာရ.နွှေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရေသံ၊ ကုန်သော၊ တုနာ.ဒီနံ-ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ ရစ်စာ.ဒေသော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောကိ၊ ၏။ ဝိဝိစ်၊ ကင်းဆိတ်၍၊ အာဟစ်၊ ဥပဟစ်၊ ထိန်ိုက်၍။ ဝါ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိုးမတ္ထံ၊ နည်း။ ဟန္ဒာ၊ သတ်၍။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌၊ ပတိသေဓနံ.တ္ထံ၊ ၏။

(တ္ဝာ ဣမိနာ တ္ဝာ ပစ္စယဿ ယ-ကာရာ.ဒေသော (၅၀)သြ အဝဿာ.တိ အဝ-သဒ္ဒဿ.သြကာရာ.ဒေသော (သြ-ဟာ+ယ=သြဟာယ) ဣစတိ ရူပ်။ ။ဝါ-ရုပ်။ သြဟိတ္ဝာ၊ လုယ်၏။ ။ဥပနိယ-ဥပ-ပုဗ္ဗ, နီ+နယေ (ဆောင်) တ္ဝာ-ပစ္စယော (ဥပ-နီ+တ္ဝာ) ဣမိနာ တ္ဝာ ပစ္စယဿ ယ-ကာရေ'ဥပနီယာ'.တိ ရူပ်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ဥပနေတ္ဝာ-ဥပ-ပုဗ္ဗ နီ+နယေ၊ တ္ဝာ-ပစ္စယော၊ အညေသု စာ.တိ ဣ-ကာရဿ ဧ-ဝုဋ္ဌိ (ဥပ-နှ်+ဧ-+တ္ဝာ=ဥပ-နေတ္ဝာ) ဝါ-သဒ္ဒေန နိဝါရိတတ္တာ,ဣမိနာ တ္ဝာ-ပစ္စယဿ ယ-ကာရ.မကတ္ဝာ ရူပ်။ ။ပဿိယ-ဒီသ+ပေက္ခဏေ၊ (ရူ) တ္ဝာ-ပစ္စယော (ဒိသ်+တ္ဝာ) ဒီသဿ ပဿ ဒက္ခဝါ.တိ ဒီသဿ ပဿာ.ဒေသော၊ ဣကာရာ.ဂမော စ(ပဿ်+-°×တ္ဝာ) ဣမိနာ တ္ဝာ-ပစ္စယဿ ယ-ကာရေ ကတေ 'ပဿိယာ.'တိ ရူပ်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ပဿိတ္ဝာ၊ လုယ်၏။ ။ဥဒ္ဓိဿ-ဥ-ပုဗ္ဗ ဒီသ+ပေက္ခဏေ၊၏။ ခေျ။ တ္ဝာ-မစ္စည်းသက်၊ (ဥ-ဒီသ်+တ္ဝာ)ဣသုတ်ဖြင့် တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို ယ-ပြု။ (ဥ-ဒီသ်+ယ) ပုဗ္ဗ ရူပဿ=ယ-ကို ပုဗ္ဗ-ရူပ် သ-ပြု၊ (ဥ-ဒီသ်+သ=ဥဒ္ဓိဿ) ပရဿ ဒ္ဝေဘာဝေါ=ဒ-ကို သဒိသ ဒ္ဝေဘော် ဒ္ဒ-ပြု၊ (ဥ.ဒ္ဓိဿ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ဥ ဒ္ဓိသိတ္ဝာ-ဥ-ပုဗ္ဗ, ဒီသ+ပေက္ခဏေ၊ လုယ်၏။ ။အာဒါယ-အာ-ပုဗ္ဗ, ဒါ+အာဒါနေ၊ တ္ဝာ-ပစ္စယော၊ ဣမိနာ တ္ဝာ-ပစ္စယဿ ယ-ကာရော (အာ-ဒါ+ယ=အာဒါယ) ဣတိ ရူပ်။ ။ဝါ-ရုပ်။ အာဒိယိတ္ဝာ-အာ.ပုဗ္ဗ, ဒါ+အာဒါနေ၊ ၏။ တ္ဝာ.ပစ္စည်းသက်၊ (အာ.ဒါ=တ္ဝာ) ဣသုတ်ဖြင့် တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို ယ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြု၍ ဒဓန္တတော ယော ကုစိ=ဒ ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်၌ ယ-အက္ခရာလာ။ ကုစိ ဓာတု=ဒါ ဓာတ်၏ အစီတ် အာ-ကို ဣ-ပြု။ ယထာ ဂမ.မိ.ကာရော, ဣ-အက္ခရာလာ (အာ-ဒ်+-°ယ်=တ္ဝာ=အာဒိယိတ္ဝာ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။

၅၉၇-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စ-အက္ခရာ, နှ-အက္ခရာ, အဆုံးရှိသော ဓာတ်မှ နောက်၌ တုန-စသော ပစ္စည်းကို ရစ်-ပြု။ ။*ရစ်-ဟူသော ယေဂဝိဘာဂဖြင့် စ,နှ.နွှ-ဓာတ်မှတစ်ပါး၊သော ဓာတ်နောင် တုန-စသောပစ္စည်းကို အချို့ ရစ်ပြုရ၏။ ပဋိစ္ဆ, အဓိစ္ဆ(စဲ့မှီ၍)၊ ဥပစ္ဆ,ဥပေတ္ဝ (ကပ်ရောက်၍)၊ သက္ကစ္ဆ,အဓိဂစ္ဆ (အရှိအသပြု) ပုံစံ။ ပဋိစ္ဆ-ပဋိ-ပုဗ္ဗ,ဆ္ဆ+ဂတိယံ၊ တ္ဝာ။ အဓိစ္ဆ-အဓိ-ပုဗ္ဗ, ဆ္ဆ+ဂတိယံ၊

http://www.dhammadownload.com

၅၉၉-ဒိသာ သွာန-သွာ.န္တ လောပေါ စ။ ။ဒွိသာ၊ဒိသ-ဓာတ်မှ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ တုနာ.ဒီနံ၊ တို့၏။ သွာန.သွာ၊ သွာန-ပြု, သွာ-ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ အန္တလောပေါစ၊ အစိတ်ဓာတ္ဌန်၏ကျခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊

တွာ။ ဥပေစ္စ, ဥပေတွာ-ဥပ-ပုဗ္ဗ, ဣ+ဂတိယံ၊ တွာ။ သင်္ကစ္စ-သ.ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏေ၊ တွာ။ အခိကိစ္စ.အဓိပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏေ၊ တွာ။

ပုံစံဥဒ္ဒေသ်ရှင်းချက်။ ။ဝိ-ပုဗ္ဗ, ဝိစ+ဝိဝေကေ၊ ဝိဝေစိ တုနာ.တိ-ဝိဝီစ္စ။ 'ဝိဝီစ္စ ဘာယေယျ၊ ဒိဝါရဟဿံ'တိ သ-ပဏ္ဍရဇာတ်။ 'အနုဝိစ္စ ကိစ္စာနိ ကရောဟိ ကိစ္စံ' အဋ္ဌ.ကစ္စာနိဇာတ်။ 'အနုဝိစ္စ ပပဉ္စ နာမ ရူပံ' သုတ္တန်-သဘိယသုတ်။ *'အာ-ပုဗ္ဗ, ဟန+ဟိ'သာယံ၊ အာဟနိ တုနာ တိ-အာဟစ္စ'။ 'ပါဏိနာ တလ.မာဟစ္စ၊ သရံ ကတ္တာန တောရဝံ' သုတ်မဟာဝါ-မဟာဒသမယသုတ်။ 'ယံ မေ သိရသ္မိံ ဥဟစ္စ' ပဉ္စ-မိတ္တ ဝိန္ဒကဇာတ်။ ။*ယောဂ ဇီဘာဂ-ပုံစံ-ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသဲတီ၊ စာသ္မိံ မေ သင်္ကိတိ မနော' စတုက္ကနိတ်တိရဇာတ်။ 'ကိံ ဝါ ပဋိစ္စ မာဃဝါ မဟိန္ဒ' ဇင်း-စူဠကလိင်္ဂဇာတ်။ သဟာသ ဗေဒါ ပိ န တံ ပဋိစ္စ' ဆက္က-သေတကေတုဇာတ်။ 'ဒုဿံ.ဂဟေတွာန ရမယဏ ကိံ ပဋိစ္စ' သုတ္တန်-နာလကသုတ်၊ 'ကိတ္တ.ဥိ ပပ္ပေါတိ အဓိစ္စ ဗေဒေ' ဆက္က-သေတကေတုဇာတ်။'ကိံသု နရော ဇပ္ပ.မဓိစ္စ (အဓိယိတွာ) ကာလေ'။ ဒသ-မဟာမင်္ဂလဇာတ်၊ *'သာနောအာဟစ္စ (အာဟရိတွာ) ပေါသေတိ' ဝေဿန္တဇာတ်။ 'သောဏ္ဍာယ ဒက မာဟစ္စ (အာဟရိတွာ) ကောဒသ-မာတု ပေါသကဇာတ်။ * သင်္ကစ္စ ဒါနံ ဝိပုလံ အဒါသိ'' စတ္တာလီသ-သခ်ပါလဇာတ်။ 'သင်္ကစ္စဒါနာနိ အဒမ္မ တတ္တ' ဝိဓူရဇာတ်။ 'အင်္ဂါနံ နိရာ ကစ္စ ပိယာနီ သေဝ၏' အသီတိ-သုဟသောမဇာတ်။ 'ဧဝံ ဥင်္ကစ္စ ခါဒတိ' တိ'သ-ဆန္ဒဇာတ်၊ 'ဣမဿဲ ဥပခန္ဓမှာ၊ ဥင်္ကစ္စ စတုံ.ရင်္ဂုလံ' ကေရသ-ဖန္ဒနဇာတ်။ 'ဥင်္ကစ္စာတိ ဥင်္ကန္တီတွာ'၊

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝိဝီစ္စ ကို ဝိ ပုဗ္ဗ ဝိစ-တည်၊ ဝိစ၊ သည်၊ ဝိဝေကေ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ပုဗ္ဗကာလေက=ဝိစ-ဓာတ်မှနောက်၌ တွာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ-ဝီစ+တွာ) စနှစ်လေ့ဟိ ရစ္စ, ဣသုတ်ဖြင့် စ-ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်၌ တွာ-ပစ္စည်းကို ရစ္စ-ပြု (ဝိ-ဝိစ်+ရစ္စ) ရမှီ ရန္တော=ရ-အနုဗန်နှင့်တကွ ဓာတ္ဌန် ရ၊ ဝ-၏ မှီရာ ဌာ.ကိုချေ၊ (ဝိ-ဝ်+ီစ္စ-ဝိ-စ္စ) နာမ်ငဲ့ သိ-သက်၊ ချေ ပြီး၏။ ။အာဟစ္စ-အာ-ပုဗ္ဗ,ဟန+ဟိ'သာယံ ၏။ ချေ တွာ-သက်၊ (အာ-ဟန်+တွာ) ဣသုတ်ဖြင့် တွာ-ပစ္စည်းကို ရစ္စ-ပြု၊ (အာ-ဟန်+ရစ္စ) ရမှီ ရန္တော=စီရင်။ ဥပဟစ္စ-ဥပ-ပုဗ္ဗ, ဟန+ဟိ'သာယံ၊ ၏။ တွာ-ပစ္စည်းသက်၊ နည်းတူ ။ကိ'-ရုပ်။ ဟန္တွာ-ဟန+ဟိ'သာယံ၊ တွာ-သက်၊ လုယ်၏။

၅၉၉ စတု ပုဗ္ဗ, ဝိဒီသုတ်။ ။ဒိသ-ဓာတ်မှနောက်၌ တုန-စသောပစ္စည်းတို့ကို သွ.နှ, သွာ-ပြု၊ ဓာတ္ဌန်ကိုလည်းချေ စီရင်။ ။ဝုတ္တိ-၌ ဝါ-လို့က်မပြု၊ ရှု-၌ပြု၏။

http://www.dhammadownload.com

၏။ ဒီသာ-ဣစ္ဆေတာယ ဓာတုယာ၊ မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော၊ တုနာ.ဒီနံ-ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ သ္မာန-သ္မာ.ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အန္တလော ပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဒီသ္မာန, ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။

၆၀၀-မ-ဟ-ဒ-ဘေဟိ မှ-ယှ-ဇ္ဇ-ဘ္ဘ-ဒ္ဓါ စ။ ။မ-ဟ-ဒ-ဘေဟိ၊ မ,ဟ,ဒ,ဘ-အဆုံးရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ တုနာ.ဒီနံ၊ တို့၏။ မှ-ယှ,ဇ္ဇ-ဘ္ဘ-ဒ္ဓါ စ၊ မှ-ပြု,ယှ-ပြု,ဇ္ဇ-ပြု ဘ္ဘ-ပြု, ဒ္ဓ-ပြု,တို့သည်း၀ါ၊ချို့ ။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ အန္တလော ပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။မ-ဟ-ဒ-ဘ-ဣစ္ဆေ၀.မန္တေဟိ-ကုန်သော၊ ဓာတ်ဟိ၊ တို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ တုနာ.ဒီနံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏၊ မှ-ယှ-ဇ္ဇ-ဘ္ဘ-ဒ္ဓါ.ဒေသာ၊ တို့သည်။ ၀ါ၊ ချို့ ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အန္တလောပေါ စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာဂမ္မ အာဂမိတ္ဝာ၊ လာ၍၊ သြကြ္ကမ္မ, သြကြ္ကမိတ္ဝာ၊ သက်၍၊ ပဂ္ဂယှ ပဂ္ဂဏှိတ္ဝာ၊ ချီးမြှောက်၍။ ဥပ္ပဇ္ဇ,ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ အာရဗ္ဘ, အာရဘ်ိတ္ဝာ၊ အာရဒ္ဓ, အာရဒ္ဓိတ္ဝာ၊ အားထုတ်၍။

ပဿီတ္ဝာ-ဟု ရှပ်ဖြစ်သင့်၍။ ၀ါ-လိုက်မှသင့်မည်။ ။စ-သဒ္ဒါ ဒုတိယတ္ထ သမ္မိဏ္ဏန၊ သ္မာန, သ္မာ-ဟူသော ပထမတ္ထဉ်၊ အန္တိလောပေါ-ဟူသော ဒုတိယတ္ထကို ပေါင်းသည်။ ။ပါဠိဝိုစ်ကား-'သု-ခာရှ ရှပ် ဒီသ္မာန၊ စိတ္တိ မေ ဥပပဇ္ဇထ' အာနန္ဒ.တ္ထေရ္ယ ပဒါန်၊ တောဒီသံ ပြာဟ္မဏ ဒီသ္မာန ယက္ခံ'ဒဃ-သခ်ဇာတ်၊ 'မမဥ္စ ဒီသ္မာန ပဓာ-ကာယံ' ဆက္က.သုဝဏ္ဏ ကက္ကဋကဇာတ်။ 'ဒီသ္မာ ပဒ.မန္ဒတ္တိဏ္ဏံ၊ ဒီသ္မာ နောတရိတံ ပဒံ ကေ-နဇ္ဇပါနဇာတ်။ 'ဇီဝကဥ္စ မတံ ဒိသ္မာ၊ နေပါလဥ္စ ဒုဂ္ဂတိ'' ကေ-နာမသိဒ္ဓိဇာတ်၊ 'ယထာ.ဟ.မဇ္ဇုနန္ဒာမိ၊ မုတ္တံ ဒီသ္မာ မဟာမိဂံ' ပဥ္စက-သုဝဏ္ဏ မိဂဇာတ်။

ရှပ်တ္ဝက်ပုံ။ ။ဒီသ္မာန၊ ဒီသ္မာ-ကို ဒိသ-ဖာည်း၊ ဒီသ၊ သည်။ ပေက္ခဏော၊ ၏။ ခေျ၊ တ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒီသ်+တ္ဝာ) ဒီသာ သ္မာန သ္မာ.နွှလောပေါ စ, ဂျ်သတ် ဖြင့် ဒိသ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို သ္မာန-ပြု၊ သ္မာ-ပြု၊ ဓာတ္ဝန် သ်--ကို လည်းခေျ၊ (ဒိ+သ္မာန=ဒိသ္မာန၊ ဒိ+သ္မာ=ဒီသ္မာ) နာမ်ဝဲ၊ သိ-သက်၊ ခေျ၊ ပြီး၏။ (ဥာ-ဒ္ဒါ၊တ္ဝာန, တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို သ္မာန-သ္မာ-ပြု၏။ ဝုတ္တိ-ဒ္ဒ်,တုနာ.ဒီနံ-ဟု သာမန်ဆိုသောကြောင့် ဆင်ခြင်၊)

၆၀၀-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။မ-ကာရန္တ ဓာတ်နောင် တုန-စဆသာ ပစ္စည်း တို့ကို မှ၊ ဟ-ဒနောင် ယှ၊ ဒ-ဒနောင် ဇ္ဇ, ဘ-ဒနောင် ဘ္ဘ, ဒ္ဓ-ပြု။ ဤသို့ အာဇ်အတိုင်း ကာရိ, ကာရိယတ္ထိုကို့မှတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ ဒုတိယတ္ထ သမ္မိဏ္ဏန။ တစ်နည်း-အနုကမုံန၊ ၀ါ-သဒ္ဒါကိုငင်သည်။

ပါဠိပုံစံ။ ။'ကုဇ္ဇာ နု သမ္မ အာဂမ္မ(အာဂမိတ္ဝာ)၊ ကဿ ဝါ ပဟိတော တုဝံ' မဟော်ဇာတ်၊ 'အယံ အာဂမ္မ ဂ္ဂဒ္ဒိယာ'တိ၊က-စူဠ ပလောဘနဇာတ်၊ 'ဤမံ

http://www.dhammadownload.com

အာဂမ္မ ပဒ္မတ်' ဆက္က-နေရာ့ဇာတ်။ 'သဓ္ဒေ သင်္ဂမ္မ ရောဒါမ်' သတ္တ-သောမ ဒတ္တ ဇာတ်။ 'ဒသ သဟဿီ သမာဂမ္မ (သမာဂန္ဆာ)' ဗုဒ္ဓဝံသ။ 'နဂ်ိုင်္ဂံ မေ အပ.က္ကမ (အပ.က္ကမိတ္ဝာ)' အဋ္ဌ-ဒီပိဇာတ်။ 'သော စ ဝေဂေန နိက္ခမ္မ (နိက္ခမိတ္ဝာ)' စတ္တာလီသ-အလမ္ဘုသာဇာတ်။ ။*အထခေါ အာယသ္မာ မဟာ ကဿပေါ မဂ္ဂါ သြက္ကမ္မ (သြက္ကမိတ္ဝာ) အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ'သုတ် မဟာဝါ-မဟာပရိ နိဗ္ဗာနသုတ်။ *'ပဂ္ဂယ္ဟ (ပဂ္ဂဏှိတ္ဝာ) ကန္ဒန္တိ-ဘုဇေ ဘုဇေ ဒုစ္စဇ္ဇာ' နိမိဇာတ်။ 'မဏိံ ပဂ်ယ္ဟမဂ်လံ၊ သာခု တိတ္ထံ မနောရမံ။' ဘူရိဒတ္တဇာတ်။ 'ကတံ နိ.ဂ္ဂယ္ဟ (နိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ) ဌဿတိ' မဟော်ဇာတ်။ 'အဘိရုဠ္ဟ (အဘိရူဟိတ္ဝာ) ဥ တ္ဝာ၊ အာရုယ္ဟ နာဝံ တရမာနော' မဟောဇာတ်။ *'ကာလော ခေါ တေ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာတု ဋ္ဌစ္ဆိယံ' ဗုဒ္ဓဝံသ 'ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူ.ပသမော သုခေါ' သုတ် မဟာဝါ-မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်။ *'ဒေဝဒတ္တာသာ သုဂတာ.လယံ အာရဗ္ဘ (အာရဘိတ္ဝာ) တထေသိ၊' ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အာဂမ္မ-ကို အာပုဗ္ဗ, ဂမုတည်။ ဂမု၊ သည်။ ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ တ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ (အာ-ဂမ်+တ္ဝာ) မ ဟ ဒ ဘေဟိ=ဏ္ဍိသုတ်ဖြင့် မ-ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို မ္မ-ပြု၊ ဓာတုန် မ်-ကိုလည်း ချေ၊ (အာ-ဂ+မ္မ=အာဂမ္မ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရုပ်။ အာဂမိတ္ဝာ-အာ-ပုဗ္ဗ, ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ တ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ (အာ-ဂမ်+တ္ဝာ) ဏ္ဍိသုတ်ဖြင့် မ-ကာရန္တဓာတ်မှနောက်ဖြစ်သော တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို မ္မ-ပြု၊ ဓာတုန်ကို ချေသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့်မခချေရ၊ ယထာ ဂမ.မိကာ ရော ဂမု-ဓာတ်မှနောက်၌ ဣ-အာဂုရာလာ၊ (အာ-ဂမ်+-ိ+တ္ဝာ=အာ.ဂမိတ္ဝာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။သြက္ကမ္မ-အဝ.ပုဗ္ဗ, ကမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ ဘ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ (အဝ-ကမ်+တ္ဝာ) ဏ္ဍိသုတ်ဖြင့် တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို မ္မ-ပြု၊ ဓာတုန်ကိုလည်းခချေ၊ (အဝ.က+မ္မ) သြအဝဿ, အဝ-ကို သြ-ပြု၊ (သြ-က+မ္မ) ပရဿ ဒ္ဒွေဘာဝေါ= က-ကို သဒိသ ဒ္ဒွေဘော် က္က-ပြု (သြ-က္က+မ္မ=သြ-က္ကမ္မ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရုပ်၊ သြ.က္ကမိတ္ဝာ၊ လွယ်၏။ ပ-ဂ္ဂယ္ဟ-ပ-ပုဗ္ဗ, ဂဟ+အာဒါနေ၊ ၏။ ချေ၊ တ္ဝာ-ပစ္စည်း သက်၊ (ပ-ဂဟ်+တ္ဝာ) ဏ္ဍိသုတ်ဖြင့် တ္ဝာ-ပစ္စည်းကို ယ္ဟ-ပြု၊ ဓာတုန် ဟ်-ကိုလည်း ချေ၊ (ပ-ဂ+ယ္ဟ) ပရဿ ဒ္ဒွေဘာဝေါ=ဂ-ကို သဒိသ ဒ္ဒွေဘော် ဂ္ဂ-ပြု၊ (ပ.ဂ္ဂ+ယ္ဟ= ပ.ဂ္ဂယ္ဟ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ပ.ဂ္ဂဏှိတ္ဝာ-ပ-ပုဗ္ဗ, ဂဟ+အာဒါနေ၊ ၏။ ချေ၊ တ္ဝာ-ဆက်၊ (ပ-ဂဟ်+တ္ဝာ) မြစ်။ ဂဟာဒိတော ပ္ပ.ဏှာ, ဂဟခာတ်မှ နောက်၌ ဏှာ.ပစ္စည်းသက်၊ (ပ-ဂဟ်+ဏှာ+တ္ဝာ) ဟ လောပေါ ဏှာမှိ=ဏှာ-ပစ္စည်း ကြောင့် ဓ-တုန် ဟ်-ကိုချေ၊ ပရဿ ဒ္ဒွေဘာဝေါ=ဂ-ကို သဒိသဒ္ဒွေဘော် ဂ္ဂ-ပြု၊ ယထာ ဂမ=ဂ္ဂ-လာ၊ (ပ.ဂ္ဂ+ဏှာ+-ိတ္ဝာ=ပ.ဂ္ဂဏှိတ္ဝာ) သရလောပေါ=ချေ၊ ဏှ+ဂ္ဂ-ကင်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဥ.ပုဗ္ဗ-ဥ-ပုဗ္ဗ, ပဒ+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ တ္ဝာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥ-ပဒ်+တ္ဝာ) ဏ္ဍိသုတ်ဖြင့် တ္ဝာ-ကို ဇ္ဇ၊ ဓာတုမ္ဗ ဒ်-ကိုလည်းချေ၊

http://www.dhammadownload.com

၆၀၁-တ.ဒ္ဓိတ သမာသ-ကိတကာ နာမံ ဝါ.တဝေ-တုနာ.ဒီသု စ၊ ။ အ တဝေ တုနာ.ဒီသု တဝေ တုန-စသော နိပါတ် ပစ္စည်း, အဆုံးရှိသော သဒ္ဒါ တို့ကို ကြည့်၍။ တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ စ၊ တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, **ကိတ်**-သဒ္ဒါတို့ ကိုလည်း၊ နာမံ.ဝ၊ နာမ်ကို ကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရှုမှတ်အပ်ကုန်၏။ ။အ တဝေ တုနာ.ဒိ.ပ္ပစ္စယေသု၊ တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတ္ဗာ၊ကြည့်၍။ တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတက ဣစ္စေဝ.မန္တာ သဒ္ဒါ၊ တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, ကိတ်-သဒ္ဒါတို့ကို။ နာမံ.ဝ၊ ကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ရှုမှတ် အပ်ကုန်၏။ ။ဝါသိဒ္ဒေါ၊ ဝသိဋ္ဌ ရဿေ၏သား။ ပတ္တ ဓမ္မော၊ ရောက်အပ်ပြီး သော တရား၌၏။ ကုမ္ဘ-ကာရော၊ အိုးထိန်းသည်။ ဣစ္စေဝ.မာဒီ၊ တို့တည်း။

(ဥ-ပ+ဇ္ဇ) ပ-ကို သဒိသ ဒ္ဝေဘော် ပ္ပ-ပြု (ဥပ.ပ္ပ+ဇ္ဇ=ဥ.ပ္ပဇ္ဇ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်၊ ။ စ ါ-ရှပ်။ ဥ-ပ္ပဇ္ဇ်တ္ဗာ-ဥ-ပုဗ္ဗ, ပဒ+ဂတိမ္ဟိ၊ တ္ဗာ-သက်၊ (ဥ-ပဒ်+တ္ဗာ) မြစ်။ ဒ ဓ.နွတော ယော ကုစိ=ဒ-ကာရန္တ ဓာတ်မှနောက်၌ ယ-အက္ခရာလာ၊ ယထာ ဂမ+ဏ္ဍ-အက္ခရာလာ၊ (ဥ-ပဒ်+ယ+-ိ+တ္ဗာ=ဥ-ပဒျ+-ိတ္ဗာ) ဒ်+ယ-ကာပ်၊ ယဝတံ တလန ဒ.ကာရာန်+ဒျ-ကို ဇ-ပြု၊ ဇ-ကို သဒိသ ဒ္ဝေဘော် ဇ္ဇ-ပြု၊ ပ-ကို သဒိသဒ္ဝေဘော် ပ္ပ-ပြု၊ (ဥ.ပ္ပဇ္ဇ+-ိ+တ္ဗာ=ဥ.ပ္ပဇ္ဇိတ္ဗာ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။အာရဗ္ဘ၊ အာရဒ္ဓ-အာ-ပုဗ္ဗ, ရတ+အာရဗ္ဘေ၊ အားထုတ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ တ္ဗာ-သက်၊ (အာ-ရဘ်+တ္ဗာ) ဤသုတ်ဖြင့် တ္ဗာ-ပစ္စည်းကို ဋ္ဌ, ဒ္ဓ-ပြု၊ ဓ-တုန် ဘ်-ကိုလည်း ချေ၊ (အာ-ရ+ဋ္ဌ-ဒ္ဓ=အာရဗ္ဘ၊ အာရဒ္ဓ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်၊ ။ဝါ-ရှပ်။ အာရဘိတ္ဗာ၊ လွယ်ပြီ။

၆၀၁-ပဒ္ဓ-ပဒ, ဝိမိသုတ်။ ။တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ+နာမံ+ဣစ္စေဝ+ အတဝေ တုနာ.ဒီသု စ။ ။တဝေ, တုန-စသော နိပါတ်, ပစ္စည်းအဆုံးရှိသော သဒ္ဒါတို့ကိုကြည့်၍၊ တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, ကိတ်-သဒ္ဒါတို့ကို နာမ်ကိုကဲ့သို့ဲ့။ တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, ကိတ်ပြီး သဒ္ဒါတို့ကိုသာ ဲ့ရမည်။ ဓာဝေ, တုန-စသော နိပါတ် ပစ္စယ.နွှ-သဒ္ဒါတို့ကို မဲ့ရ-ဟူလို့။ ။အာဒီ-သဒ္ဒါဖြင့် တ္ဗာန, တ္ဗာ, တုံ, တာယေ၊ စသည်တို့ကိုရေတွက်။ ။စ-သဒ္ဒါ အ-ဝုတ္တ သမုစ္စည်း။ သုတ်၌ မဆိုအပ်သော ဓာဗ္ဗ, အနီယ-စသော ကိစ္စ-ပစ္စည်း။ အာ, ဤ, ဣနီ-စသော ဣတ္ထိယပစ္စယန္တပုဒ်များကို ဆည်းသည်။ ယင်းပုဒ်များကို စ-သဒ္ဒါဖြင့် နာမ်ကိုကဲ့သို့ဲ့လေ ဟူလို့။ ။တဒ္ဓိတ်, သမာသ်, ကိတ်-သဒ္ဒါတို့ကို နာမ်ဲ့ရသည်ကား 'အပစ္စံ ဟောတိ၊ နဂရဿ သမီပေ ပဝတ္တတိ၊ ကုမ္ဘံ ကရောတိ, အကာသိ, ကရီဿတိ' စသည်ဖြင့် ဝါကျအနက်တို့၌ ဖြစ်ကုန်၍ ကြိယာကိုဟောကုန်ရကား၊ အာချာတ်ကဲ့သို့ ကြိယာပုဒ် အ-လိင်ဖြစ်၍ နာမ်-အမည် မရ။ နာမ်-အမည်မရကလည်း ဓါသိဒ္ဓ-စသော ပုဒ်နောင် ဝိဘတ် မသက်နိုင်သောကြောင့် နာမ်ဲ့ရသည်။ ။**နာမ်သာဲ့၍၊ လိင်-မဲ့ရသောကြောင့်**

http://www.dhammadownload.com

၆၀၂-ဒုမ္မိ ဂရု။ ။ဒုမ္မိ၊ နှစ်လုံးသောအက္ခရာကြောင့်။ ပုဗ္ဗာ၊ ရှေး ရဿ, က္ခရာသည်။ ဂရု၊ ဂရု-မည်၏။ ။ဒုမ္မိ-အက္ခရေ၊ နှစ်လုံးသောအက္ခရာကြောင့်၊ ပုဗ္ဗော၊ ရှေးဖြစ်သော။ ယော အက္ခရော၊ အကြင်-ရဿ,က္ခရာသည်။ အတ္ထိ၊ ၏။ သော-အက္ခရော၊ ထိုအက္ခရာကို၊ ဂရူကော,ဝ၊ ဂရု-ဟူ၍ သာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ရှုမှတ်အပ်၏။ ဘိတ္တာ၊ ခဲ၍။ ဆိတ္တာ၊ ဖြတ်၍။ ဒတ္တာ၊ ပေး၍။ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍၊

လိင်အမည်မရလျှင် 'တတော စ ဝိဘတ္တိယော' ပုဒ်မ ၅၄-ဥပဒေနှင့် မှည်သော ကြောင့် ဝိဘတ်မသက်နိုင်-ဟူငြားအံ့။ ။'နာမံ လိင်' ပါတိပဒိက.နှစ် ကေဿ,ဝ နာမံ'ဟူရကား နာမ်, လိင်-ဟူသည် အမည်သာကဲ့၍ 'ထမင်းနဲနှင့်-ယာဂု'ဆိုသလို၊ ပိုမိုထူးခြားခြင်းမရှိသဖြင့် ဝိဘတ် သက်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။ ။တဝေ တုနာ.ဒိ-ပစ္စယန္တပုဒ်များသည် အာချာတ်ပုဒ်ကဲ့သို့ အ,လိင်ကြိယာပုဒ်များဖြစ်ကြ၍၊ ယင်း ပုဒ်များကိုကြည့်ရသည်-ဉာ။ ။တဒဝ် တုနာ.ဒိ-ပစ္စယန္တ ပုဒ်များသည် ဒကာန္တပုဒ် များ ဖြစ်ကြသောကြောင့် နာမ်ဝဲရန်မလို၍ ကြည့်ထားရသည်-ရှု။ ။ယင်းပုဒ်များ နောင် ဉာ-အလို ဝိဘတ်မသက်ရ၊ ရှု-အလို ဝိဘတ်သက်၍ ချေပစ်ရမည်၊ ။ (ဤသုတ်ကား ဗျပဒေသ ဝိဓိသုတ်တည်း။ ၅၁-သုတ်မှာ ပြန်ကြည့်)

ရှပ်တွက်ပုံ။ ။ဝါသိဒ္ဓော-ကို ဝါသိဒ္ဓ-တည်။ တဒ္ဓိတ=ဤသုတ်ဖြင့် ဝါသိဒ္ဓ-ဟူသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ကို နာမ်ကိုကဲ့သို့ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ပတ္တ ဓမ္မော-ပတ္တ ဓမ္မ။ တဒ္ဓိတ=ဤသုတ်ဖြင့် ပတ္တဓမ္မ-ဟူသော သမာသ်ပုဒ်ကို နာမ်ကိုကဲ့သို့ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကုမ္ဘ ကာရော-ကုမ္ဘကာရ။ တဒ္ဓိတ=ဤသုတ်ဖြင့် ကုမ္ဘကာရ-ဟူသော ကိတ်-ပုဒ်ကို နာမ်ကိုကဲ့သို့ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ (အထပ်ထပ် ဆိုခဲ့ရလျှင်ပြီဖြစ်၍ သူ့ရှပ်ကွက် ထင်ရုံသာ တွက်ပြလိုက်သည်။ ဉာ-ဌကား အကျယ်တွက်ပြ၏။ နိဿယများလည်း ဉာ-အတိုင်း ပင် အကျယ်တွက်ကြ၏၊ ကြန့်ကြာရုံပြင် အကျိုးမထင်၊

၆၀၂-ဒ္ဓိ-ပဒ, သညာသုတ်။ ။နှစ်လုံးတဲ့ သံယုတ် အက္ခရာကြောင့် ရှေ-ရဿ,က္ခရာသည် ဂရု-မည်၏။ ဝါ-ရှေ-ရဿ,က္ခရာကို ဂရူ-အမည်မှည့်။ ။'ဒ္ဓိ-မတ္တေန သရေန ဝိယုတ် ဥစ္စာရီယတီ,တိ-ဂရု'လုပ်၊ ဒ္ဓိ မတ္တေန သရေန၊ နှစ်မတြာ, ရှည်ကြာကာလ, လေးလံလှသော အသံဖြင့်၊ ဂီ ယတိ, ဥစ္စာရီယတိ၊ ရွတ်ဆို အပ်၏။-ပေး။

ရှပ်တွက်ပုံ။ ။ဘိတ္တာ-ဘိဒ+ဒ္ဓိ ဒကရဿော၏။ ချေ။ ပုဗ္ဗ ကာလေက+ဘိဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘိဒ်+တ္တာ) ဂမ ခန ဟန ရမာဒီန+သုတ် ဖြင့် ဓာတွန် ဒ်-ကိုချေ၊ (ဘိ+တ္တာ=ဘိတ္တာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ဆိတ္တာ-ဆိဒ်+ဒ္ဓိဓာ ကရဿော၏။ ချေ။ တ္တာ-သက်၊ (ဆိဒ်+တ္တာ) ဂမ ခန ဟန=ဓာတွန်ချေ၊ ။ဒတ္တာ-

http://www.dhammadownload.com

၆၀၃–ဒီဃော စ။ ။ဒီဃော စ၊ ဒီဃ သရသည်လည်း။ ဂရု၊ ဂရု-မည်၏၊ ဒီဝိဃာ သရော၊ ဒီဃ သရကို။ ဂရုကော ဝ၊ ဂရုမည်၏-ဟူ၍ သာလျှင်။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။အာဟာရော၊ ဆောင်ခြင်း။ နဒီ၊ မြစ်၊ ဝဠု၊ ခွေးမ၊ တေ ဓမ္မာ၊ ထိုတရားတို့သည်၊ သြပနယိကော၊ ကပ်၍ဆောင်ခြင်းငှာ ထိုက်၏။

၆၀၄-အက္ခရေဟိ ကာရ။ ။အက္ခရေဟိ၊ အက္ခရာတို့မှ၊ ပရေ၊ ၌၊ ကာရ၊ ကာရ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပယောဂေ၊ ယှဉ်သင့်သည်။ သတိ၊ သော်။ အက္ခရ၊ထွေဟိ၊ အက္ခရာအနက်ရှိကုန်သော။ ။အက္ခရာ-ဘိဓေယျေဟိ၊ အက္ခရာကို

ဒါ+ဒါနေ၊ ၏။ တွာ-သက်၊ (ဒါ+တွာ) ကုစိဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် တွာ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် အာ-ကို အ-ရဿပြု၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။(တစ်နည်း-လှံဖျား ပုစဉ်းနား၊ ကျီးကန်းက ချေးပါသည်) ဆိုသလို၊ သံယောဂဗျည်းကြောင့် အလိုလို ဒီဃ ပျောက်၍၊ ရဿပြုဖွယ်မရှိတော့ပြီ။ ။တစ်နည်း-ငှက်သည် သစ်ပင်မှ အလိုလို ပျံသွားသော 'ရုက္ခသကုဏ' နည်းမျိုးမှတ်။ ဤသို့သောအရာမှာ ဤနည်းမျိုးသာ အသုံးပြုသင့်လှ၏။ (၁၃၀-သုတ်ကို ပြန်ကြည့်) ဟုတွာ-ဟူ+သတ္ထာယံ၊ တွာ-သက်-စီရင်။

၆၀၃–ဒ္ဝိ-ပဒ, သညာသုတ်၊ ။စ-သဒ္ဒါ အနုကမ္ပန၊ ဂရု-သဒ္ဒါကို ငင်သည်၊ ။ဤနှစ်သုတ်ကို နိ-၌, အတိဒေသသုတ်ဆို၏။ ။ရွေသုတ်ကား ဗျပဒေသာ, တိဒေသ။ နောက်သုတ်ကား ကာရိယာ, တိဒေသ-ဟူ၏။ ။အတိဒေသ သုတ်-ဟူသည် ဝိဓိသုတ်၌ အတွင်းဝင်သည်-ဟူ၍လည်းဆို၏။ အတိဒေသ လက္ခဏာပြဋ္ဌဝ-စသည် မထင်၍ ဆင်ခြင်ရန်ရှိသည်။ ။ဝုတ္တိ၌, 'ဂရုကော, ဝ, ဒဋ္ဌဗ္ဗော'ကို ရောင်၍ဆိုမိဟန် တူသည်။ ဂရုကော, ဝ-ကို၊ ဂရုကော+ဇ, ဖြတ်၍ 'ဂရုမည်၏-ဟူ၍သာလျှင်'ဟု ဇ, တွဲသာ သင့်ရာသည်။ ဋ္ဌဝ-တွဲ မသင့်၊ အကြောင်းကား ဂရုစစ် ဥပမေယျ, မရှိသောကြောင့်တည်း။ ။ရှု-၌လည်း 'သံယောဂ ဘူတေ အက္ခရေ ပရေ ယော ပုဗ္ဗော ရဿ.ကွရော၊ သော ဂရုသညော ဟောတိ' ဟု သညာ သဒ္ဒါနှင့်ပင်ဆို၏။ သက္ကတ,ပါဏိနီ-စသော ကျမ်းများ၌လည်း သညာသုတ်ပင်ဆို၏။ ။'ရဿော လဟု။ ။သံယောဂေ ဂရု။ ။ဒီဃ-ဥ, ပါဏိနီ။ ၁-၄-၁၂။ ။မတ္တိကဿ ရဿ သညာ ကတာ၊ တဿာ.နေန လဟု.သညာဝိဓိယတော၊ ရဿ.မက္ခရံ လဟု-သည် ဘဝတိ၊ ဘေတ္တာ၊ ဆေတ္တာ။ ။ရဿ.မီတိ ဝတ္တတော၊ ပုဗ္ဗေန လဟု-သညာယံ ပတ္တာယံ ဂရုသညာ ဝိဓီယတော၊ သံယောဂ ပရတော ရဿ.မက္ခရံ ဂရု-သည် ဘဝတိ၊ ကုဏ္ဍာ, သိက္ခာ'ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ရုပ်-လုယ်ပြီ၊

၆၀၄-ဒ္ဗီ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အက္ခရာတို့မှ နောက်၌။ သို့မဟုတ်-အက္ခရာအနက်ရှိကုန်သော။ ဝါ-အက္ခရာကို ဟောကုန်သော သဒ္ဒါတို့မှ နောက်၌ ကာရ-ပစ္စည်းသက်။ ယင်း ကာရ-ပစ္စည်းကား သကတ္ထ၌ သက်သည်။ ထို့ကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

ဟောကုန်သော သဒ္ဒါတို့မှ၊ ပရေ၊ ၌။ကာရ.ပစ္စဿယာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အ-ဧဝ၊ အ-သည်သာလျှင်။ အ-ကာဧရော၊ အ-ကာရ (အ-အက္ခရာ) မည်၏။ အာဧဝ၊ သည်သာလျှင်။ အာကာရော၊ မည်၏။ ယ-ဧဝ၊ ယ-သည်သာလျှင်။ ယ-ကာရော၊ ယ-ကာရ (ယ-အက္ခရာ) မည်၏။

၆၀၅-ယထာ.ဂမ.မိကာရာ။ ။ယထာ.ဂမံ၊ အာဂုံ ပါဠိအားလျော်စွာ။ ဂ္ဂ-ကာရာ.ဂမော၊ ဂ္ဂ-အက္ခရာလာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ယထာ.ဂမံ၊ စွာ၊ သဗ္ဗပ္ပစ္စယေသု၊ အလုံးစုံသောပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ သဗ္ဗဓာတူဟိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ဂ္ဂ-ကာရာ.ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကာရီယံ၊ ပြုခြင်း,ပြုအပ်၏။ ဘဝိတဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ခြင်း,ဖြစ်ရာ၏။ ဇနိ တဗ္ဗံ၊ ဖြစ်ခြင်း,ဖြစ်ရာ၏။ ဝိဒိတံ၊ သိအပ်၏ (စာကိုယ်၌ ဝိဒိတဗ္ဗံ, ရှိ၏။ ဉာဉ်-ဝိဒိတံ၊ သိဟိုဠ်မူဠ်လည်း ဝိဒိတံ, ပင်ရှိ၍, ယင်းကို အတည်ပြုလိုက်သည်။) ကရိတ္ဝာ၊ ပြု၍။ ဂ္ဂစ္ဆိတံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

အ ဧဝ-အ ကာရော'၌ ဧဝ-သဒ္ဒါကား '**ဒေဝါ ဧဝ-ဒေဝတာ**' ကဲ့သို့ ကာရ-ပစ္စည်းအနက် သီးခြားမရှိ-ဟု ကာရ-သဒ္ဒါ၏ **အနက်**ကို ကန့်သည့် သကတ္တတဒ္ဓိတ်-ဖာမ့တ်။ ။**ရှေ**။ အ-ကာရောကို အ-တည်။ ဤသုတ်ဖြင့် အ-အက္ခရာနောင် ကာရ-ပစ္စည်းသက်၊ (အ-ကာရ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ အာ-ကာရော၊ ယ-ကာရော။ နည်းတူ။

၆၀၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာဂုံ ပါဠိရှိသည်အားလျော်စွာ အလုံးစုံသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ခပ်သိမ်းသောဓာတ်တို့မှနောက်၌ ဂ္ဂ-အက္ခရာလာ-စီရင်။ ။'ဂ္ဂ-ကာရာ.ဂမော အ-သဗ္ဗ ဓာတု ကမ္မိ'သုတ်ဖြင့်လည်း လာနိုင်၏။ ။'နှ သဗ္ဗ ဓာတုကာ-အ-သဗ္ဗ-ဓာတုကာ'လုပ်။ သဗ္ဗ ဓာတုကာ၊ သဗ္ဗ-ဓာတ်တို့သည်။ နှ၊ မဟုတ်ကုန်-ပေး။ ။ဟိယျတ္တနီ, သတ္တမီ, ပဉ္စမီ, ဝတ္တမာန်-ဝိဘတ် လေးသွယ်မှ ကြွင်းသမျှ ဝိဘတ် ပစ္စည်းများသည်၊ သဗ္ဗဓာတ် အမည်ရကြကုန်၍။ ဂ္ဂ-ကာရာ.ဂမော, အာချာတ်သုတ်ဖြင့်လည်း လာနိုင်သည်။ ဤနှစ်သုတ်တွင် ရှေသုတ်က အရာကျယ်၍ နောက်သုတ်က ကျဉ်းသည်-ဟုမှတ်၊

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကာရီယံ-ကို ကရ-တည်၊ ကရ၊သည်။ ကရဏော၏။ချေ။ဏော်ချေစ, သုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ဏျ) ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ၊ (ကရ်+ယ)ယထာ ဂမ.မိကာရော ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဂ္ဂ-အက္ခရာလာ (ကရ်+-ိ+ယ) အ-သံယောဂန္တသ+အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ (က်+ာ+ရ-ိ+ယ=ကာရိယ) က်+အာ၊ ရ+ဂ္ဂ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘဝိတဗ္ဗံ-ဘူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ ဘာဝ ကမ္မေသု တဗ္ဗာ.နီယာ, တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘူ+တဗ္ဗ) ဤသုတ်ဖြင့် ဘူ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဂ္ဂ-အက္ခရာလာ (ဘူ+-ိ+တဗ္ဗ)

http://www.dhammadownload.com

၆၀၆-ဒ-ခ,နွှတော ယော ကွစိ။ ။တုနာ.ဒီသု၊ တုန-စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်၊ ယထာ.ဂမံ၊ အာဂုံ ပါဠို အားလျော်စွာ၊ ဒ-ခ.နွှတော၊ ဒ-အက္ခရာ စ-အက္ခရာ အဆုံးရှိသော ဓာတ်မှ။ ပရေ၊ ဥ်။ ကွစိ၊ ဥ်။ ယော၊ ယ-လာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုနာ.ဒီသု-ပစ္စယေသု၊ တို့ကြောင့်။ ယထာ.ဂမံ၊ စ္ဆာ၊ ဒ-ကာရ, ခ.ကာရ.နွှာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ မှ။ ပရေ၊ ဥ်။ ကွစိ၊ ဥ်၊ ယ-ကာရာ.ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားသည်၊ လောကေ၊ လောကဥ်။ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ၊ ဖြစ်၍။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ ဒေ့ဿိတ္ထာ၊ သိ၍။ ဒ-ဓနွှတော.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ လဘိတ္ထာ၊ ရ၍။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့ဉ်။ ပတိသေဓနံ.တ္ထံ၊၏။ ကွစိ.ဣ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဥပ္ပါဒေတ္ထာ၊ ဖြစ်စေ၍။ ဣတီ.အာဒီသု၊ တို့ဉ်။ ပတိတေဓနံ.တ္ထံ၊ ၏။ ။ကိ.ဝိဓာန ကပ္ပေ၊ ဥ်။ စတုတ္ထော၊ ကဏ္ဍော၊ သည်။ ဣတိ၊ ပြီးပြီ။

အညေသု စ=ဥ၊-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ သြ-အဝသရေ=သြ-ကို အဝ-ပြု၊ (ဘိ+၊ဝ်+-ိ တဗ္ဗ=ဘဝိတဗ္ဗေ) ဘ်+အ၊ဝ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဇနိတဗ္ဗံ-ဇန+ဇနေ၊ ၏။ ခေျ။ တဗ္ဗ-သက်၊ (ဇန်+တဗ္ဗ) ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-အက္ခရာလာ (ဇန်+-ိ+တဗ္ဗ= ဇနိတဗ္ဗ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝိဒိတံ-ဝိဒ+ဉာဏော၊ ၏။ ခေျ။ ဘာဝ ကမ္မေသုစ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိဒ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-လာ၊ (ဝိဒ်+-ိ+တ=ဝိဒိတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကရိဏ္ဍာ-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ခေျ၊ တ္ဍာ-သက်၊ (ကရ်+တ္ဍာ) ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍ-လာ (ကရ်+-ိ+တ္ဍာ=ကရိဏ္ဍာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဣစ္ဆိတံ-ဣသု+ဣစ္ဆာယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ, တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဣသ်+တ) ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-အက္ခရာလာ (ဣသ်+-ိ+တ)ဣသု ယမုန.မန္တော+ခဘဉ်န သ်-ကို စ္ဆ-ပြု၊ (ဣစ္ဆ်+-ိ+တ=ဣစ္ဆိတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၀၆-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။တုန-စသော ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဒထွေး,ဓအောက် ခြိုက် အဆုံးရှိသော ဓာတ်မှနောက်၌ ယ-အက္ခရာလာ-စီရင်။ ။ရုပ်။ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ၊ ဥ-ပုဗ္ဗ, ပဒ-တည်၊ ပဒ၊ သည်။ ဂတိမ္မိ၊ ၏။ ခေျ။ ပုဗ္ဗာကာလေက=တ္ဍာ-ပစ္စည်း သက်၊ (ဥ-ပဒ်+တ္ဍာ) ဒ-ဓနွှတော=ဤသုတ်ဖြင့် တ္ဍာ-ပစ္စည်းကြောင့် ပဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ယ-အက္ခရာလာ (ဥ-ပဒ်+ယ+တ္ဍာ) ယထာ.ဂမ=ယ-အက္ခရာမှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ။ ဒ်+ယ-ကပ်၊ (ဥ-ပဒျ+-ိ+တ္ဍာ) ယဓတံ တလုန ဒ-ကာရာနုံ=ဒျ-ကို ဇ-ပြု၊ ပရဿ ဒ္ဓေသာဝေါ+ဇ-ကို သဒိသ ဒ္ဓေဘော် ဇ္ဈ-ပြု၊ (ဥ-ပဇ်္ဈ+-ိ+တ္ဍာ=ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဍာ) ပရဿ ဒ္ဓေဘာဝေါ=ပ-ကို သဒိသ ဒ္ဓေဘော် ပ္ဘ-ပြု၊ (ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဍာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဗုဇ္ဈိတ္ဍာ-ဗုဓ+ဉာဏော၊ ၏။ ခေျ။ တ္ဍာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဗုဓ်+တ္ဍာ) ဤသုတ်ဖြင့် ယ-အက္ခရာလာ။ ယထာ.ဂမ=ဏ္ဍ-အက္ခရာလာ။ ဓ်+ယ-ကပ်၊ (ဗုဒျ+-ိ+တ္ဍာ) ယဓတံ တလုန=ဓျ-ကို စျ-ပြု၊ (ဗုစျ+-ိ+တ္ဍာ) ဝဂ္ဂ= ယောသဗ္ဗာနုံ-စျ-ကို အသဒိသ ဒ္ဓေဘော် ဇ္ဈ-ပြု၊ (ဗုဇ္ဈ+-ိ+တ္ဍာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။

http://www.dhammadownload.com

၆၀၇–နီဂ္ဂဟီတ သံယောဂါ.ဒီနော။ သံယောဂါ.ဒီ၊ သံယုတ်၌ အစ ဖြစ်သော၊ ဝါ၊ အစသံယုတ်ဖြစ်သော နော၊ နှ-သည်၊ နီဂ္ဂဟီတ်၊ **နီဂ္ဂဟီတ်** အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏ ။သံယောဂ.ဘူအော၊ သံယုတ်၏။ **အစ**ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ နှ-ကာရော၊ သည်၊ နီဂ္ဂဟီတ်၊ နီဂ္ဂဟီတ်အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ရင်္ဂါ၊ ဓာပ်စွဲခြင်း။ ဘင်္ဂါ၊ ချိုးဖျက်ခြင်း။ သင်္ဂါ၊ ငြိကပ်ခြင်း။

ကိ်-ရုပ်။ လဘိတ္ဝာ လဘ+လာဘေ၊ ၏။ ခေျ။ တ္ဝာ-သက်၊ မြစ်။ ဣ-လာ-စီရင်။ ။ ကဲ့စိ၊ ရုပ်၊ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ-ဥ-ပုဗ္ဗ, ပဒ+ဂတိမ်ိ၊ ၏။ ခေျ။ တ္ဝာ-သက်။ စုရာ.ဒိတော= ဏော-ပစ္စည်းသက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ။ မြစ်(ဥပ-ပဒ်+ဧ-+တ္ဝာ) အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ပ-ကို ဒ္ဓဘော်ပြု၊ (ဥ.ပ္ပါဒ်+ဧ-+တ္ဝာ=ဥ.ပ္ပါဒေတ္ဝာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။

ကိ.ဗ္ဓိဓာန ကပ္ပေ စတုတ္ထ ပရိစ္ဆေဒဿ
ကစ္စာ.နတ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

၆၀၇-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။**ရန္ဒ, ဘန္ဒ, သန္ဒ**-စသော နှ-သံယောဂန္တဓာတ် များဝယ် သံယုဂ် နှစ်လုံး၌၊ သို့မဟုတ် သံယုဂ်နှစ်လုံးတွင် အစ၌၊ သို့မဟုတ် **အ**ထက်က နှ-ငယ်ကို **နီဂ္ဂဟီတ်-စီရင်**။ ။'သံယောဂေ အာဒိ-သံယောဂါ.ဒိ' လုပ်။ 'သံယောဂါ.ဒီ၊ သံယုဂ်၌ **အစ**ဖြစ်သော' အာဓာရတ္ထ-တပ္ပုရိသ်နက်၊ တစ်နည်း၊ 'သံယုဂ်တွင် **အစ**ဖြစ်သော' နိဒ္ဓါရဏတ္ထ-တပ္ပုရိသ်နက်၊ တစ်နည်း- 'အစ သံယုဂ်ဖြစ်သော အဓိပ္ပါယတ္ထ။ သို့မဟုတ် အာဒိ ဘူတော သံယောဂေါ-သံယောဂါ.ဒိ' လုပ်၊ 'ကာယဿ ပုဗ္ဗော ဘာဂေါ-ပုဗ္ဗ ကာယော၊ ပဝ်ပွလိယာ အမုံ-အမုံ-ပဝ်ပွလိ' ပုဒ်များလို ရွှေ့နောက်ပြန်ထားသည်။

ရုပ်တွက်ပုံ၊ ။ရင်္ဂါကို၊ **ရန္ဒ**-တည်း၊ **ရန္ဒ**၊ သည်။ ရာဂေ၊ တင်စွဲခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဝိသ ရုဇ ပဒါ.ဒိတော ဏ-ယုတ်ဖြင့် ရန္ဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရန္ဒ်+ဏ) ကာရိတံ ဝိယ=**ဏ-ပစ္စည်း**-ကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့။ ကာရိတာနံ ဏော်= ကာရိတ် ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ကိုခေျ ရန္ဒ+၊) နီဂ္ဂဟီတ သံယောဂါ.ဒိနော, ဤသုတ်ဖြင့် သံယုဂ် အစ နှ-ကို၊ နီဂ္ဂဟီတ်ပြု၊ (ရံ်+ဇ်+၊) က ဂါ စ-ဇာနံ, သုတ် ဖြင့် ဓာတုန် ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ (ရံဂ်+၊) ဝဂ္ဂန္တံ စ ါ=ရ-ထက် နီဂ္ဂဟီတ်ကို င်-ပြု၊ (ရ-င်+ ဂ်+၊+ရ.ဂ်) ရ+အ င်+ဂ-ကပ်၊ နာမ်ဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ခေျ။ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ဘင်္ဂါ ဘန္ဒ+အဝ.မဒ္ဒနေ၊ ၏။ ခေျ။ ဏ-ပစ္စည်းသက်။ ဝဲ့ခေျ (ဘန္ဒ+၊)။ ။သင်္ဂါ သန္ဒ+သင်္ဂေါ၊ငြိကပ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဏ-သက်၊ ဝဲ့၊ ခေျ (သန္ဒ+၊) ရွှေ့နည်း-မှိတွက်၊

http://www.dhammadownload.com

၆၀၈-သဗ္ဗတ္ထ ဧဂ ဂီ။ ။သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော တ-ပစ္စည်း, တီ-ပစ္စည်း သက်ရာဌာနဌ (သာဓနံဌ)။ ဧဂ။ ဧဂ-ဓာတ်၏ ဂီ၊ ဂီ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သဗ္ဗတ္ထဌာနေ၊ ဋ္ဌ။ ဧဂ-ဣစ္စေတသာ ဓာတုသာ၊ ၏၊ ဂီ-အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဂီတုံ သီဆိုအပ်သော သီချင်းကို။ ဂါယတိ၊ သီဆို၏။

၆၀၉-သဒ္ဒသ သီဒတ္တံ။ ။သဗ္ဗတ္ထ အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းသက်ရာဌာနဌ၊ သဒ္ဒသ၊ သဒ-ဓာတ်၏။ သီဒတ္တံ၊ သီဒ-အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သဗ္ဗတ္ထဌာနေ၊ ဋ္ဌ။ သဒ-ဣစ္စေတသာ ဓာတုသာ၊ ၏။ သီဒါ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ နိသီဒန္တော၊ နိသီဒတိ၊ ထိုင်နေ၏။

၆၀၈-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တ,တိ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ဧဂ-ဓာတ်ကို ဂီ-ပြု-စီရင်။ ။သဗ္ဗတ္ထ-ဆိုသော်လည်း တ,တိ-ပစ္စည်းသက်ရာဌာန၊ သို့မဟုတ် သာဓန တို့ကိုသာဃု။ 'တ-တိ.ပစ္စဓေ သ္မေ.ဝါ.ယံ'ရှု။ 'ဂါယနံ ဂီတံ' သီဆိုခြင်း ကြိယာကို ကောက်၊ 'ဂါယိတဗ္ဗန္တိ-ဂီတံ' သီဆိုအံ့အပ်သော စကား-ကို ကောက်။ 'ဂါဆာ.တိ-ဂီတံ မေ အ-ဘောဇနေယျံ'။ 'ဂါဆာ.တံ-ဂီတံ ပနဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ' သုတ္တန်-ဆန္ဒရိကာ ဘာရဒွါဇသုတ်။ တ-ပစ္စယန္တ ပုဒ်များကား ဘောအနက်၌ နပုလ္လိင်သာ၊ ကံ-အနက်မှာ လိင်သုံးပါး၌ပင်ဖြစ်၏။ 'ဘာဝေ တ.ပ္ပစ္စယ.န္တာ နပုံသကာ၊ ကမ္မနိ တိ-လိင်္ဂါ'ရှု။ ။'ဂါယိတဗ္ဗော.တိ-ဂီတော ဓမ္မော၊ ဂါယိတဗ္ဗန္တိ-ဂီတံ, ဝစနံ၊ ဂါယိတဗ္ဗာ.တိ-ဂီတာ, ဂါဆာ, လိင်သုံးပါး၌ဖြစ်ပုံ။ ။ရှု-၌, ဂီတိ-ကို လည်းထုတ်၏။ 'ဂါယနံ, ဂါယိတဗ္ဗာ.တိ-ဂီတိ, ဂါဆာ' လုပ်။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ဂီတံ-ကို ဧဂ-တည်။ ဧဂ၊ သည်၊ သဒ္ဒေ၊ အသံပြုခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ, သုတ်ဖြင့် ဧဂ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဧဂ+တ) သဗ္ဗတ္ထ ဧဂ-ဂီ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဧဂ-ဓာတ်ကို ဂီ-ပြု၊ (ဧဂ+တ=ဂီတ) နာမ်၌၊ သိ-သက်၊ **အံ်**-ပြု-စီရင်။

၆၀၉--ဒ္ဒိပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အလုံးစုံသော ဝိဘတ်, ပစ္စည်းသက်ရာဌာန၌, သဒ-ဓာတ်ကို သီဒ-ပြု-စီရင်။ ။ရှု-၌, ဒ ဓ.န္တတော ယော ကုစိ, သတ်မှ ကုစိ သဒ္ဒါလိုက်၏။ ထိုဖြင့် နိသဇ္ဇတော, စသော ပုံစံ၌ သဒ-ဓာတ်၏ သီဒ အပြုကို မြစ်သည်-ဟူ၏။ ။သီဒတ္တံ-၌, ဘာဝ နိဒ္ဒေသ, တ-ပစ္စည်းကား သုခုစ္စာရဏတ္ထ တည်း-နိ။ တစ်နည်း။ သီဒတ္ထံ-ဟူသော ဘာဝ နိဒ္ဒေသဖြင့် သဒ ဓာတ်ကို သီဝ-ပြု။ 'သန္နိသီဝေသု ပက္ခီသု'ပုံစံ။ 'ပက္ခီသု၊ ငှက်တို့သည်၌၊ သန္နိသီဝေသု၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်, ဖျော့ကပယ်ဖို့ရာ နားလာ ကုန်လတ်သော်-ပေး။ 'သန္နိသီဝေသု ပက္ခီသု။ သနတော.ဝ ဗြဟ္မာရည်' သ.ဂါထာ ဝဂ္ဂ-ဝနသံယုတ်။ 'သံ-နိ-ပုဗ္ဗ သီဝေါ'နိတိ။ ။

http://www.dhammadownload.com

၆၁၀–ယဇဿ သရဿီ ဌေ။ ။ဌေ၊ ဌ-ပြုကြောင့်၊ ယဇဿ၊ ယဇ-ဓာတ်၏။ သရဿ၊ အစိတ် သရ၏။ ဣ၊ ဣ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဌေ၊ ကြောင့်။ ယဇ-ဣစ္စေဇဿ၊ ဓာတုဿ၊ ၏။ သရဿ၊ ၏။ ဣ-ကာရာ.ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ယိဌော၊ ပူဇော်အပ်ပြီ၊ ယိဌ၊ ပူဇော်အပ်ကုန်ပြီ။ ဌေ-တိ-ပဒံ၊ သည်။ကိ.မတ္တံ၊ နည်း။ ယဇနံ၊ပူဇော်ခြင်း။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓနံ.တ္ထံ၊၏။

သံယုတ်ဋီကာ၌ကား ဒ-ကို ဝ-ပြုသည်-ဟူ၏။ 'သန္ဓိ သီဝေသူ.တိ ပရိသမ ဝိနောဒ-နံ.တ္ထံ သဗ္ဗသော သ.နိ္ဓသီဒ္ဓန္တေသု၊ ဒ-ကာရဿ ဝ-ကာရံ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒေသော' သံယုတ်-ဋီ။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။နိသီနေ္နာ-ကို၊ နိ-ပုဗ္ဗ, သဒ-တည်။ သဒ၊ သည်။ နိသီဒနေ၊ ၏။ ခေါ့။ အတီတေ ဏ,တဝန္တ္ဝ၊=သဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (နိ-သဒ်+တ) သဒဿ် သီဒတ္တံ, ဣ်သုတ်ဖြင့် သဒ-ဓာတ်ကို သီဒ-ပြု၊ (နိ-သီဒ်+တ) ဘီဒါ.ဒိ တော=သုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဣန္ဒ-ပြု၊ ဓာတုန်ကိုလည်းခေါ့၊ (နိ-သီ+-ိန္ဒ= နိသိန္ဒ) သရလောပေါ=ခေါ့၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ (ဌာန အာဒေသီ၏အမည်ကို၊ ဌာနီ အာဒေသဌ် တင်ဓား၍ ဌာန္ဝ.ပစာအားဖြင့် သီဒ-ကို ဓာတ်ခေါ်ဆိုရသည်)။ နိသီဒတိ-နိ-ပုဗ္ဗ, သဒ+နိသီဒနေ၊ ၏။ ခေါ့။ ဝတ္တမာနာ=တိ-ဝိဘတ်သက်။ ဘူဝါ.ဒိ တော=အ-ပစ္စည်းသက်၊ (နိ-သဒ်+၊+တိ) ဣသုတ်ဖြင့် သဒ-ဓာတ်ကို၊ သီဒ-ပြု၊ (နိ-သီဒ်+၊+တိ=နိသီဒတိ) ပြီး၏။

၆၁၀-စတုံ.ပဓ, ဝိဓိသုတ်။ ။ယဇဿ×သရဿ×ဣ×ဌေ ။ဌ-ပြုကြောင့် ယဇ-ဓာတ်၏ အစိတ်သရကို၊ သို့မဟုတ်-အစသရကို ဣ-ပြု။ 'ယညာ ယိဌာယေ ဝိပုလာ ပသဒ္ဓာ' အသီတ်-သုတသောမဇာတ်။ 'ဒုဿိဌ တေ နဝ မိယာ။ အ-ကတံ အဂ္ဂိ ဟုတကံ' ဝေဿန္တရာတ်။

ရူပ်တုက်ပုံ၊ ။ယိဌော-ကို ယဇ-တဿ်၊ ယဇ၊ သည်။ ဒေဝ ပူဇာယံ၊ နတ်အား ပူဇော်ခြင်း၌-၏။ (ဒေဝစ္စဒါနဘဂ်ဟော၊ နတ်အား ပူဇော်ခြင်း, ပေးလှူခြင်း, အပေါင်းအစုပြုခြင်း၌-၏ဟူ၍ သော်လည်းကြား) ခေါ့။ တာဝ ကမ္မေ သုတ, စာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ယဇ်+တ) သာဒိ သန္တေ ပုစ္ဆ ဘန္တေ=တ-ပစ္စည်းကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ဌ-ပြု။ (ယ+ဌ) ယဇဿ သရဿီ.ဌေ, ဣသုတ်ဖြင့် ယဇ-ဓာတ်၏ အစိတ် သရ အ-ကို၊ ဣ-ပြု၊ (ယ+-ိ+ဌ=ယိဌ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ခေါ့၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ယိဌာ-ယဇ၊ နည်းတူ။ ပထမာ ယောသက်၊ အာ-ပြုသည်သာ ထူး၏။ ကိ်-ရုပ်။ ယဇနံ-ယဇ+ဒေဝ ပူဇာယံ၊ ၏။ ခေါ့။ နန္ဒာဒီဟိ ယု, ယု-ပစ္စည်းသက်၊ (ယဇ+ယု) အနကာ ယု-ဏ္ဍုနံ+ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ယဇ်+၊+နံ=ယဇနံ) ဣသုတ်ဖြင့် ယဇ-ဓာတ်၏အစိတ်ကို ဣ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဌ-ပြု မဟုတ်ဆောကြောင့် မပြုရ။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၁၁–ဟ စတုတ္ထာန.မန္တာနံ ဒေါ် ဓေ။ ။ဓေ၊ ဓ-ပြုကြောင့်။ အန္တာနံ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟ-စတုတ္ထာနံ၊ ဟ-အက္ခရာ, စတုတ္ထ.က္ခရာတို့၏။ ဒေါ်၊ ဒ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဓေ၊ ကြောင့်။ ဓာတု.န္တာနံ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟ-စတုတ္ထာနံ၊ တို့၏။ ဒေါ်-အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဆန္နဒ္ဒေါ်၊ ဖွဲ့စည်းအပ်၏၊ ကုဒ္ဒေါ်၊ အမျက်ထွက်၏။ ယုဒ္ဒေါ်၊ စစ်ထိုး (တိုက်) ၏။ သိဒ္ဓေါ်၊ ပြီးစီး၏။ လဒ္ဓေါ်၊ ရအပ်၏။ အာရဒ္ဓေါ်၊ အားထုတ်အပ်၏။

၆၁၂–ဧဝေ, ဓ ကာရေ။ ။ဓ-ကာရေ၊ ဓ-အက္ခရာကြောင့်။ အန္တာနံ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟ-စတုတ္ထာနံ၊ တို့၏။ ဧဝေ၊ ဧ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဓ-ကာရေ၊ ကြောင့်။ ဓာတု.န္တာနံ၊ ကုန်သော၊ ဟ-စတုတ္ထာနံ၊ တို့၏။ ဧဝေ-အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဒယ္ဟတိ၊ ပူလောင်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒမေဓာ၊ မည်၏။ ဝဓုတိ၊ ကြီးပွား၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝုဒ္ဓေဓာ၊ မည်၏။ ဓ-ကာရေ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ-မတ္ထံ၊ နည်း။ ဒါဟော၊ ပူလောင်ခြင်း။ ဣတိ-အာဒိသု၊ တို့၌။ **ပတိသေဓန.တ္ထံ**၊ ၏။

၆၁၁–စတု.ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဓ-ပြုကြောင့် ဓာတ္ဟန် ဟ-အက္ခရာ, စတုတ္ထ.က္ခရာတို့ကို ဒ-ပြု-စီရင်။ ။ရုပ်၊ သ.န္ဒဲ့ဒ္ဓေါ်-ကို၊ သံ-ပုဗ္ဗ, နဟ-တည်။ နဟ၊ သည်။ ဗန္ဓနေ၊ ဖွဲ့ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ အတိတေ တ.တဝန္တု=တ-ဖစ္စည်းသက် (သံ-နံဟ်+တ) ဓ-ဗ-ဘ-ဟေဟိ ဓ.ဗာ စ, ဟ-ကာရန္တဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်းကို၊ ဓ-ပြု၊ (သံ-နဟ်+ဓ) ဟ-စတုတ္ထာန=ဤသုတ်ဖြင့် ဓ-ပြုကြောင့် ဓာတ္ဟန် ဟ်-ကို၊ ဒ်-ပြု၊ (သံ-နဒ်+ဓ=သံ-နဒ္ဓ) ဝဂ္ဂန္တံဝါ=သ-ထက် နိဂ္ဂဟီတ်ကို နှ်-ပြု (သ-နှ်+နဒ္ဓ=သ.နှ်ဒ္ဓ) နှ်+န ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကုဒ္ဓေါ်-ကုဓ+ကောပေ၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ယုဒ္ဓေါ်-ယုဓ+ယုဒ္ဓေ, စစ်ထိုးခြင်း၌-၏။ သိဒ္ဓေါ်.သိဓ+သံသိဒ္ဓိမှ၊ ပြီးခြင်း၌-၏။ ခေျ။ လဒ္ဓေါ်-လဘ+လာဘော၊ ။အာရဒ္ဓေါ်-အာပုဗ္ဗ, ရဘ+အာရမ္ဘေ၊ အားထုတ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၆၁၂–ဒ်ဒ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဓ-အက္ခရာကြောင့်။ ဓာတ္ဟန် ဟ-အက္ခရာ၊ စတုတ္ထက္ခရာတို့ကို ဒ္ဓ-ပြု။ ဓ-ရေမှုတ်ကြောင့်၊ ဓာတ္ဟန် ဟ-နှင့် စတုတ္ထက္ခရာတို့ကို ဒ္ဓ-ရင်ကောက်ပြု-စီရင်-ဟူလို။ ။ဤ-၌ စတုတ္ထအက္ခရာအရ ဓ-ရေမှုတ်ကိုယူ။ ။ရုပ်၊ ဒမေဓာ-ဒဟ+ဒါဟော၊ ၌-၏။ ခေျ။ ဘာဝ ကမ္မေသုတ, တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒဟ်+တ) ဓ-ဗ-ဘ ဟေ ဟီ=တ-ပစ္စည်းကို ဓ-ပြု၊ (ဒဟ်+ဓ) ဧဝေ ဓ ကာရေ, ဤသုတ်ဖြင့် ဓ-အက္ခရာကြောင့် ဓာတ္ဟန် ဟ်-ကို ဒ္ဓ-ပြု၊ (ဒဒ္ဓ်+ဓ=ဒဓ္ဓ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝမေဓာ-ဝဓု+ဝဓုနေ (ဝဒ္ဓ-ဓာတ်လည်းသင့်၏။) ရှေးနည်းမှီတွက်။ ။

http://www.dhammadownload.com

၆၁၃-ဂဟဿ, ဃရံ-ကော ဝါ။ ။ကော၊ ကာ-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဂဟဿ. ဂဟ-ဓာတ်၏။ ဃရံ၊ ဃရ-ပြုသည်၊ ဝ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ပရေ၊ သော၊ ကာ.ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဃရာ။ ဒေသော၊ သည်။ ဝ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏၊ ။ဃရံ၊ အဆောက်အဦကို, ယူတတ်သော အိမ်။ ဃရာဏိ၊ အိမ်တို့။ ဝ၊တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဂ၊ဟော၊ ယူခြင်း။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေခန-တ္ထံ၊ ၏။

၆၁၄-ဒဟဿ, ဒေါ လံ။ ။ကော၊ ကြောင့်။ ဒဟဿ၊ ဒဟ-ဓာတ်၏။ ဒေါ၊ ဒ-သည်။ လံ၊ လ-အဖြစ်သို့။ ဝ၊ ချို့။ အာပဇ္ဇော၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ကာ.ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဒဟ-ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဒ-ကာရော၊ သည်။ လတ္ထံ့။ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ။ပရိဒဟန်၊ ပူလောင်ခြင်း။ ဝ၊တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ပရိဒါဟော၊ ပူလောင်ခြင်း။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေခန.တ္ထံ၊ ၏။

ကိံ-ရုပ်၊ ဒါဟော-ဒဟ+ဒါဟော၊ ၏။ ခေျ။ ဘာဝေစ=ကာ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ၊ (ဒဟ်+၊) ဣသုဇာတ်ဖြင့် ဓာတုနှင်ကို ဦ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဒ -ပြုမဟုတ်သောကြောင့် မပြု။ အသံယောဂန္တဿ=အစဿရကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဒ်+-ါဟ်=ဒါဟ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၁၅-စတု.ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကာ-ပစ္စည်းကြောင့် ဂဟ-ဓာတ်ကို၊ ဃရ-ပြု။ ။'ဒဗ္ဗ-သမ္ဘာရေ ဂဏ္ဌာတိ.တိ.ဃရံ' လုပ်။ ဃရ-၌, အ-ဝိဘတ္တိက နိဒ္ဒေသ-ဟု နိ-ဆို၏။ သို့ရာတွင် ရွှတ်လိုကောင်းခြင်း, ပုဒ်ကိုသိလွယ်ခြင်း, အကျိုးရှိ၍၊ ဃရံ-ဟု သ-ဝိဘတ္တိကရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။ ။'တတော ပဋိနိဝတ္တိတ္ဝာ၊ အာဂမံသု သက် ဃရံ ဘာတာ စ မေ ပဏာမေသိ၊ ဂစ္ဆ ဒါနိ သကံ ဃရံ' စူဠ မန္တ ကထ္ထောရာ. ပဒါန်။ 'ယာ ဝိဟိတာ သကုနိဃော၊ ဝသန္တိ တိဏာ-ဃရာဏိ' စန္ဒကုမာရဇာတ်-ပုံစံ။

၆၁၆-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဒဟ-ဓာတ်၏ ဒ-ကိုလ(ဠ)-ပြု။ 'လဠာန.မ ဝိသေသော' အတိုင်းမှတ်။ 'သဗ္ဗ ဂန္ဆ ပဟီနဿ၊ ပရိဠာဟော နု ဝိဇ္ဇတိ' ဓမ္မပဒ-အရဟန္တဝဂ်။ အာပုဗ္ဗ, ဒဟ-ဓာတ်နောင် ယု-ပစ္စည်းသက်၊ အန-ပြု၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဒ-ကို၊ ဠ-ပြု၊ အညေသု စ, အစဿရကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြုပြီးယျင် အာဠာဟနံ-ပြီး၏။ အာဠာဟနံ၊ သင်္ချိုင်း, သုသာန်။ 'သော အာဠာဟနံ ဂန္ဆ ကန္ဒဟီ ကဟံ ကေပုတ္တက? ကဟံ ကေပုတ္တကာ? တိ' မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ-ပိယ ဇာတိကသုတ်။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။ဃရံ-ကို ဇဟံ-တည်။ ဂဟ၊ သည်။ အာဒါနေ၊ ၏။ ခေျ။ ကမ္မ နိဏော (ဥဏာဒိ) သုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ၊ (ဂဟ်+၊) ဂဟဿ ဃရံ ဏော ဓါ, ဣသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းကြောင့် ဂဟ-ဓာတ်ကို ဃရ်-ပြု၊ (ဃရ်+၊=ဃရ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဃရာဏိ-ဂဟ+အာဒါနေ၊ နည်းတူ။ ပထမာ ယော=ဝိဘတ်သက်၊ (ဃရ+ယော) ယော-ဝိဘတ်ကို နိ-ပြု၊ ယောသု ကတ နီကာရ=နိ-ပြုကြောင့် ရ-၏ မှီရာ အ-ကို အာဒီဃ-ပြု၊

http://www.dhammadownload.com

၆၁၅-ဓာတ္ဌန္တဿ, လောဓပေါ ကို မို့။ ။ကို့ မို့၊ ကို့-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဓာတ္ဌန္တဿ၊ ဓာတ်၏အစိတ် ဗျည်း၏။ လောပေါ၊ ကျေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ပရေ၊ သော။ ကိုမို့,ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဓာတ္ဌန္တဿ-ဗျဉ္ဇနဿ၊ ၏။ လောပေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘုဇေန၊ ကောက်တကျစ်ဖြင့်။ (ဝါ၊ ကောက်ကောက်ကွေ့ကွေ့)ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဘုဇ-ဂေါ၊ မြေမည်၏။ ဥရေန၊ ရင်ဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဥရ-ဂေါ၊ မြေမည်၏။ တုရ-ဂေါ၊ မြင်း။ သခ်ေါ၊ ခရုသင်း။

(ဃရ+-ဘ+နိ=ဃရာနိ) ရဟာ ဒီတော ဏ,ရ-အက္ခရာမှ နောက်ဖြစ်သော နဲ-ယေ် ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (ဃရာဏိ) ပြီး၏။ ။ကိ်-ရုပ်။ ဂါဟော-ဂဟ+အာဒါနေ။ ဏ-သက်၊ လုယ်၏။

ရုပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ပရိဠာဟော-ကို ပရိ-ပုဗ္ဗ, ဒဟ-တည်။ ဒဟ၊ သည်။ ဒါဟော၊ ၏။ ချေ၊ ဘာဓေ စ=ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ၊ (ပရိ-ဒဟ်+၊) အ-သံယော ဂန္ထဿ=အစသရ အ-ကို အာဝုဒ္ဓိပြု၊ (ပရိ-ဒါဟ်+၊) ဒဟဿ ဒေါ လံ့, ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းကြောင့်, ဒဟ-ဓာတ်၏ ဒ-ကို ဠ-ပြု၊ (ပရိ-ဠာဟ်+၊=ပရိ-ဠာဟ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ဂပ်၊ ပြီး၏။ ။ကိ်-ရုပ်။ ပရိဒါဟော-ပရိ-ပုဗ္ဗ, ဒဟ-ဒါဟော၊ ဏ။ နည်းတူ။ ဝါ-မြစ်၍ ဒကို ဠ-မပြုရသည်သာ ထူး၏။

၆၁၅-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကို့-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်၏ အစိတ် ဗျည်းကို ချေ-စီရင်။ ။'အထ နိက္ခမိ ဥရ-ဂေါ ဥဂ္ဂ-တေဇော' သတ္တ-သက္က၊ ဘဿဇာတ်။ 'အနုဇ္ဇု-ဂါမီ ဥရဂ-ခုဇ္ဇီဗ္ဗ၊ ဒါဠာ,ဝုဓော ယောရဝိသော သပ္ပ' ပကိဏ္ဏက-ပဉ္စ၊ ပေါသထဇာတ်။ 'ဒွေ ဝါရေ ဇာယတိ,တိ-ဒီဇော' (ဒွိဇော) စသည်ကိုလည်း ထုတ်။ 'ကာကောလ-သဒ်ဿ စ ဒိဇာ အယော မုခါ' သဋ္ဌိ-သံကိစ္စဇာတ်။ 'တဿ ဘေရီ မုဒိင်္ဂါ စ, သခ်ါ ပဏဝ ဒေန္ဒိမာ' သတ္တတိ-သောဏ နန္ဒဇာတ်၊ ပါဠိပုံစံ၊

ရုပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ဘုဇ-ဂေါ ကို၊ ဘုဇ-သဒ္ဒ,ပ-ပဒ, ဂမု-တည်။ ဂမု၊ သည်။ ဂတိမ်္ဂါ၏။ ချေ။ ကို့စ, သုတ်ဖြင့် ကို့-ပစ္စည်းသက်၊ (ဘုဇ-ဂ+ကို့) ဓာတ္ဌန္တဿ လောပေါ-ဤသုတ်ဖြင့် ကို့-ပစ္စည်းကြောင့်, ဓာတ္ဌန် မ်-ကိုချေ၊ ကို့-လောပေါ စ= ကို့-ပစ္စည်းကိုချေ၊ (ဘုဇ-ဂ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု-စီရင်။ ။ဥရဂေါ-ဥရ-သဒ္ဒ,ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမ်္ဂါ၊ ကို့။ တုရ-ဂေါ-တုရ-သဒ္ဒ,ပ-ပဒ ဂမု+ဂတိမ်္ဂါ၊ ကို့။, သခ်ေါ-သံ-ပုဗ္ဗ, ခနု+အဝဒါရဏော၊ ကို့-ရှေးနည်းမို့တွက်။

http://www.dhammadownload.com

၆၁၆–ဝိဒ.ဇန္တေ ဥ၂။ ။ကွိမှိ၊ ကွို-ပစ္စည်းကြောင့်။ ဝိဒ.ဇန္တေ၊ ဝိဒ-ဓာတ်၏ အဆုံး၌၊ ဥ၂၊ ဥ၂-အက္ခရာလာ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ ကွိမှိပစ္စယေ၊ ကြောင့်၊ ဝိဒ-အမ္ဘေတဿ-ဓာတုဿ၊ ၏။ အာဒေ့၊ ၌။ ဥ၂-ကာရာဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။လောကံ၊ လောက-သုံးပါးကို။ ဝိဒတိ, ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လောကဝိဒူ၊ မည်၏။

၆၁၇–နမ-ရာန.မန္တာနံ နိယုတ္တ တမှိ။ ။နိယုတ္တ တမှိ၊ ဣ-အာဂုံနှင့် ယှဉ်သော တ-ပစ္စည်းကြောင့်။ အန္တာနံ၊ ဓာတ်၏ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ နမ-ရာနံ၊ န-အက္ခရာ, မ-အက္ခရာ, ရ-အက္ခရာတို့၏။ လောပေါ၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။ပရေ၊ သော။ ဣ-ကာရ ယုတ္တော၊ ဣ.အက္ခရာ အာဂုံနှင့် ယှဉ်သော။ တ.ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဓာတု.နန္တာနံ၊ ကုန်သော။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။ဟနိတုံ၊ သက်ခြင်းငှာ။ ဂမိတော၊ သွား-ခဏ်အပ်၏။ ရမိတော မေ့-လျော်အပ်၏၊ သရိတော၊ အောက်မေ့ အပ်၏။ ကရိတ္ဝာ၊ ပြု၍, ဣ ယုတ္တတမှိ.တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဂတော၊ သွား၏။ သတော၊ အောက်မေ့၏။ ဣတိ-အာဒိသု၊ တို့၌။ ပတိသေခန.တ္ထံ၊ ၏။

၆၁၆-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကွိ-ပစ္စည်းကြောင့် ဝိဒ-ဓာတ် အဆုံး၌,ဥ၂-အက္ခရာလာ။ ။'ပဒုမုတ္တရော လောကဝိဒူ၊ အဟုတိနံ ပဋိဂ္ဂဟော' သုဘဒ္ဒတ္ထေရ ဂါထာ-ပုံစံ။ ။ရှေ့ပ လောကဝိဒူ-ကို လောက-သဒ္ဒ။.ပ-ပဒ, ဝိဒ-တည်။ ဝိဒ၊ သည်။ ဉာဏော။ ၏။ ချေ၊ ကွို စ=ကွို-ပစ္စည်းသက်၊ (လောက-ဝိဒ်+ကွို) ဝိဒန္တေ ဥ၂, ကျဲသုတ်ဖြင့် ကွို-ပစ္စည်းကြောင့် ဝိဒ-ဓာတ်၏အဆုံး၌, ဥ၂-အက္ခရာလာ (လောက-ဝိဒ်+။+ကွို)ကို လောပေါ စ=ကွို-ပစ္စည်းကိုချေ၊ (လောက.ဝိဒ်+။=လောက-ဝိဒူ) ဒ်+ဥ၂-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၁၇–စတု.ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။နမရာနံ×အန္တာနံ×န×ဣဟတ္တ တမှိ၊ ။ဣအာဂုံနှင့် ယှဉ်သော တပစ္စည်းကြောင့် ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော နံ, မ, ရ-အက္ခရာတို့ကို မချေရ။ ။ရုဟ်တော၊ လိခ်တော၊ ပတိလော စသည် ဓာတုနိမကျသော ဓာတ်တွေ အများအပြားပင်ရှိသော်လည်း၊ နံ, မ, ရ-ဆုံး၊ ဓာတ်သုံးလုံးကိုသာ ယူခြင်းသည် ဣ-အာဂုံနှင့်ယှဉ်သော တ-ပစ္စည်းနှောင်းရာ၊ 'ဂမ ဓန ဟန ရမာဒီန.မန္တော, ရ-ကာရော စ'ဟူသော နှစ်သုတ်တို့၏ အစီအရင်ကို မြစ်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ သို့အတွက်-ပဟိသေခ ဝိဓိသုတ်-ဟုမှတ်။ တစ်နည်း၊ ဣ-အာဂုံနှင့်ယှဉ်ရာ 'ဂမ ဓန ဟန ရမာဒီန မန္တော၊ ရ-ကာရော စ' နှစ်သုတ်တို့ဖြင့် ဓာတုနိဓျရ၏။ 'ဂမ ဓန ဟန ရမာဒီနံ တုံ တဗ္ဗာ.ဒီသု န' သုတ်ဖြင့် နံ-ပြုရ၏-ဟု ပြန်၍, ပြသော ဗျတိ-ရေက.ပဓာနသုတ်တည်း။ ။နိ-၌ကား 'သာသ ဒိသတော' တဿ ရိဒ္ဓော စ၊ ဗုဇ္ဈာ.ဒီန,မန္တော နော ဒ္ဓိ စ၊ ဇနာ.ဒီန,မာ တိမှိ စ၊ ဂမ ဓန ဟန ရမာဒီန.မန္တော၊

http://www.dhammadownload.com

၆၁၈-နက-ဂတ္ထံ စ-ဇာ ကုံမို့။ ။ကုံမို့၊ ကုံ-ပစ္စည်းကြောင့်၊ စ ဇာ၊ ခေတ္တန် စ-အက္ခရာ, ဇ-အက္ခရာတို့သည်။ က-ဂတ္ထံ၊ က-အဖြစ် ဂ-အဖြစ်သို့။ နံ အာပဇ္ဇန္တေ၊ မရောက်ကုန်။ ။ပဒရ၊ သော။ ကုံမို့ ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ စ-ကာရ ဇ-ကာရာ တို့သည်။ က-ကာရာ ဂ-ကာရတို့၊ သို့။ နံ အာပဇ္ဇန္တေ၊ ကုန်။ ။မစတိ၊ ချက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါစကော၊ မည်၏၊ ယဇတိ၊ ပူဇော်တတ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဇာယကော၊ မည်၏။

သုတ်တို့ကိုမြစ်ခြင်းငှာ ဆိုသည်-ဟူ၏။ ။ဣ-နိ, စကားကို အောက်၍ 'သုသ ပစ သကတော ကွ,တ္တာ စ'စသော ခေတ္တန္တလောပသုတ်တို့ကို မြစ်သင့်ရကား 'နံ မ ရာန,မန္တာနံ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ 'နံ မ ကရာန,မန္တာနံ' ဟူ၍လည်းကောင်း ပါဠိနှစ်ထွေရှိရာ၊ က-အက္ခရာနှင့်ရှိသော ပါဠိသာ ကောင်းသည်ဟု ဆရာတို့ ဆိုကုန်၏။ ထိုစကားလည်း သင်္ကော သကိတော ရုပ်နှစ်ထွေ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် မကောင်း။ နာ-ဆရာလည်း က-အက္ခရာရှိခြင်းကို အလျဉ်းပင် မနှစ်သက်။

ရုပ်တုံက်ပုံ။ ။ဟနိတုံ-ကို ဟန-တည်။ ဟန၊ သည်။ ဟိ သာယံ၊ ၏။ ချေ။ ဣစ္စ ထွေသူ=သုတ်ဖြင့် ဟန-ခေတ်မှ နောက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဟန်+တုံ) ယထာ ဂမ,မိကာရော, ဟန,ခေတ်မှနောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊ (ဟန်+-ိ+တုံ) ဂမ ခန ဟန ရမာ,ဒီန,မန္တေါ, သုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကြောင့် ခေတ္တန်ကို ချေလုလတ်သော် နံ မ ရာန မန္တာနံ-နိယုတ္တ တမှိ သုတ်ဖြင့် ဣ-အာဂုံနှင့် ယှဉ်သော တ-ပစ္စည်းကြောင့် ခေတ်၏အစိတ် နှ-၏ ကြေခြင်းမဖြစ်ဟု မြစ်သောကြောင့် မချေရ၊ (ဟန်+-ိ+တုံ+ဟနိတုံ) နှ+ဣ-ကာပ်၊ တဒ္ဓိတ-၌,စ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ဂမိတော-ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ ဘာဝကမ္မေသု တ, တ-ပစ္စည်း သက်၊ ဣ-လာ၊ (ဂမ်+-ိ+တ)။ ။ရမိတော-ရမု+ကိဋ္ဌာယံ၊ တ-သက်၊ ဣ-လာ၊ (ရမ်+-ိ+တ)။ ။သရိတော-သရ+ဂတိမှိ ၏။ တ-သက်၊ ဣ-လာ၊ (သရ်+-ိ+တ)။ ။ကရိက္ခာ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ တ္ဝာ-သက်၊ ဣ-လာ၊ (ကရ်+-ိ+တ္ဝာ) ရှေးနည်းမှိတ္ဝက်။ ။ကိ-ရုပ်။ ဂတော-ဂမု+ဂတိမှိ၊ ဒ္ဒ-၏၊ ချေ ဗုဓ ဂမာ, ဒီတွေ=တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂမ်+တ) ဣသုတ်ဖြင့် ခေတ်၏အစိတ် ကြေခြင်းကို မြစ်သင့်ငြားသော်လည်း၊ ဣ-အာဂုံနှင့် ယှဉ်သော တ-ပစ္စည်း မဟုတ်သော ကြောင့် မမြစ်ရ။ ဂမ ခန ဟန ရမာဒီန,မန္တာ, ခေတ္တန် မ်-ကိုချေ၊ (ဂ+တ=ဂဓ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သတော-သရ+ဂတိမှိ၊ ၏။ တ-ဃ-က်၊ မြစ်၊ ရ-ကာရော စ, ခေတ္တန် ရ-ကိုချေ၊ (သ+တ=သတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၁၈-စတု-ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကုံ-ပစ္စည်းကြောင့် ခေတ္တန် စ, ဇ-အက္ခရာကို က,ဂ-မပြုရ။ ။နံ မ ရာန မန္တာနံ, သုတ်မှ ပတိသေဓ နှ-အက္ခရာ အလိုက်ခံက၊ ပြီးလျက်၊ နှ-အက္ခရာကို ထပ်၍ဆိုခြင်းသည်၊ အောက် သုတ်ဿိ မလိုက်ရခြင်း၊ အကျိုးရှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၁၉-ကရဿ စ တတ္တံ တုသ္မိံ၊ ။တုသ္မိံ၊ တု-ပစ္စည်းကြောင့်။ ကရဿ စ၊ ကရ-ဓာတ်၏လည်း။ အန္တဿ၊ အစိတ် ရ-၏။ တတ္တံ၊ စာ-၏ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပရေ၊ သော။ တု-ပွစ္စယေ၊ ကြောင့်။ ကရ-ဥစ္စေတဿ် ဓာတုဿ၊ ၏။ အန္တဿ၊ လော။ ရ-ကာရဿ၊ ၏။ တ-ကာရတ္တံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကရေတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဥတိ၊ ကြောင့်။ ကတ္တာ၊ ကတ္တု-မည်၏။ ကရောန္တိ၊ ပြုတတ်ကုန်၏။ ဥတိ၊ ကြောင့်။ ကတ္တာရော၊ ကတ္တု-မည်ကုန်၏။

၆၂၀-တုံ-တုန-တဗ္ဗေသု ဝါ။ ။တုံ-တုန-တဗ္ဗေသု၊ တုံ, တုန, တဗ္ဗ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ကရဿ၊ ၏။ အန္တဿ၊ ၏။ တတ္တံ၊ တ-၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုံ-တုန-တဗ္ဗ ဥစ္စေတေသု ပစ္စယေသု၊ တို့ကြောင့်။ ကရဥစ္စေ

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ပါစကော-ကို ပစ-တည်။ ပစ၊ သည်။ ပါကော၊ ၏။ ခေ့၊ သဗ္ဗတော ကွဲတွာ=ယုတ်ဖြင့် ပစ-ဓာတ်မှနောက်၌ ကွ့-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေ့၊ (ပစ်+ဝု) အ-သံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ပါစ်+ဝု) က-ဂါ စ ဇာနံ,သုတ်ဖြင့် ဓာတုန် စ-ကို က-ပြုလိုလတ်သော်၊ န က-ဂတ္တံ စ-ဇာ ကွဲမှု, ဤသုတ်ဖြင့် ကွဲပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် စ, ဇ-ကို က, ဂ-အပြု မဖြစ်-ဟု မြစ်သောကြောင့် မပြု၊ အနဒေသကွဲနံ=ကွဲ-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (ပါစ်+၊ က=ပါစက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ယာဇကော-ယဇ+ဒေဝပူဇာယံ၊ ၏။ ခေ့၊ ကွဲ-သက်၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၆၁၉-စတုံ,ပဗ, ဝိဓိသုတ်။ ။တု-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်၏ အစိတ် ရ-ကို စ-ပြု။ ။စ-သဒ္ဒါ ဥာ-အလို အဝဓာရဏတ္ထေ။ ရှု-အလို သမုစ္စည်း။ ထိုဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှ တစ်ပါး၊ ဘရ-စသော ဓာတ်တို့၏ အစိတ်ကို တ-ပြုရ၏။ 'ဘတ္တာ' ဝတ္တာ, ဘေတ္ထာ, ဆေတ္တာ'-ပုံစံ။ ဘတ္တာ၊ ကျွေးမွေးတတ်သူ သခင်၊ ဝတ္တာ၊ ဆိုစာတ်သူ။ ဘေတ္တာ၊ ဖျက်ခဲ့တတ်သူ။ ဆေတ္တာ၊ ဖြတ်တတ်သူ-ပေး။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကတ္တာ-ကို က-ရ-တည်၊ ကရ၊ သည်။ ကရတော၊ ၏။ ခေ့၊ သဗ္ဗတော ကွဲတွာ=သုတ်ဖြင့် ကရ-ဓာတ်မှနောက်၌ တု-ပစ္စည်းသက် (ကရ်+တု) ကရဿ စ တတ္တံ တသ္မိံ, ဤသုတ်ဖြင့် တု-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ-ဓာတ်၏ အစိတ် ရ-ကို တ်-ပြု၊ (ကတ်+တု=ကတ္တု) တ်+တု-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သတ္တု ပိဓာဒိ-သိ-ဂိဘတ်ကြောင့် ကတ္တု-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဥ-ကို အာ-ပြု၊ သိ-ဂိဘတ်ကိုလည်းခေ့၊ စီရင်။ ။ကတ္တာရော-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ တု၊ နည်းတူ ယော-သက်၊ (ကတ္တု+ယော) အညောသ္မာရတ္တံ, ကတ္တု-သဒ္ဒါ၏ အစိတ် ဥ-ကို၊ အာရ-ပြု။ (ကတ္တ်+ာရ+ယော) တဓောယော နမောတု, ယော-ဝိဘတ်ကို သြ-ပြု၊ (ကတ္တ်+ာရ+ေ-ာ=ကတ္တာရော) ပြီး၏။

၆၂၀-ဒ္ဝိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တုံ, တုန, တဗ္ဗ-ပစ္စည်းတို့ကြောင့် ကရ-ဓာတ်၏ အစိတ် ရ-ကို အချို့ တ-ပြု။ ။ဝါ-သဒ္ဒါစိကပ်၊ တစ်နည်း-အနုကာမုန၊ ကရ-ကို

http://www.dhammadownload.com

တဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ အန္တဿ၊ သော။ ရကာရဿ၊ ၏။ တ-ကာရတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကတ္တုံ၊ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှာ။ ကတ္တုန, ကာတုန၊ ပြု၍။ ကတ္တာဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုအပ်၏။

၆၂၁-ကာရိတံ ဝိယ ဏာ.နုဗန္ဓော။ ။ဏာ.နုဗန္ဓော၊ ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို။ ကာရိတံ ဝိယ၊ ကာရိတ် ပစ္စည်းကိုကဲ့သို့။ စ၊ အချို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ရှုမှတ်အပ်၏။ ။ဏ.ကာရာ.နုဗန္ဓော ပစ္စယော၊ ကို။ ကာရိတံ ဝိယ၊ ကိုကဲ့သို့။ ဝါ၊ ချို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ၏။ ။ဒါဟော၊ ပူလောင်ခြင်း။ ဒေဟော၊ ကိုယ် (ပွားစေတတ်သောကိုယ်) ဗာဟော၊ ကြီးပွားသည်။ စာဂေါ၊ စွန့်ကြဲခြင်း။ ပရိက္ခာရော၊ (ထက်ဝန်းကျင် ပြုအပ်သော) အသုံးအဆောင်။ ဒါယကော၊ ပေးလှူတတ်သူ။ နာယကော၊ ရွေဆောင်အကြီးအကဲ၊ လာဝကော၊ ရိတ်ဖြတ်တတ်သူ။ ဘာဝကော၊ ဖြစ်ပွားစေတတ်သူ။ တာရီ၊ ပြုလေ့ရှိသသူ။ ဃာတီ၊ သတ်လေ့ရှိသသူ။ ဒါယီ၊ ပေးလေ့ရှိသသူ။ စ၊ တိ ဇဒံ၊ သည်။ ကိ.မတ္ထံ၊ နည်း။ ဥပက္ခေရော၊ ကပ်၍ပြုခြင်း,

---

ငင်သည်။ ။ရုပ်။ ကတ္တု-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ချေ။ ဣစ္ဆ-ထွေသူ=ကရ ဓာတ်မှ နောက်၌ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုံ) တုံ တုန ဏာဗ္ဗေသု စ၊ တုံ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ရ်-ကို တ်-ပြု၊ (ကတ်+တုံ=ကတ္တုံ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ဓ၊-ရုပ်၊ ကာတုံ-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုံ) ဣသုတ်ဖြင့် တုံ-ပစ္စည်းကြောင့် ကရ ဓာတ်၏ အစိတ် ရ-ကို တ်-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း၊ ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သော ကြောင့် မပြုရ၊ တဝေ တုနာဒီသု ကာ, ကရ-ဓာတ်ကို ကာ-ပြု (ကာ+တုံ= ကာတုံ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကတ္တုန-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ပုဗ္ဗကာလေက=တုန-ပစ္စည်းသက်၊ ။ဝါ-ရုပ်။ ကာတုန-လုယ်၏။ ။ကတ္တဗ္ဗံ-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ဘာဝ ကမ္မေသု တဗ္ဗာ.နီယာ, တဗ္ဗ-သက်၊ ။ဝါ-ရုပ်။ ကာတဗ္ဗံ-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ တဗ္ဗ-သက်။ ရှေးနည်းမှီတွက်၊

၆၂၁-တီ.ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို၊ အချို့၌ ကာရိတ် ပစ္စည်းကိုကဲ့သို့ငဲ့၊ ။[ဣသုတ်ကား အာဒီဒေသ ခြောက်မျိုးတွင် ကာရိယာ.တီ ဒေသသုတ်တည်း (၂၁) သုတ်မှာ ပြန်ကြည့်]။ ။ရုပ်။ ဒါဟော-ကို၊ ဒဟ-တည်။ ဒဟ၊ သည်။ ဒါဟော၊ ၏။ ချေ။ ဘာဝေ စ,ဏ=ပစ္စည်းသက် (ဒဟ်+) ကာရိတံ ဝိယ ဏာ.နုဗန္ဓော, ဣသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်း-ကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ငဲ့၊ ကာရိတာနံ ဏော လောပံ=ကာရိတ် ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ဏ-ကို ချေ၊ (ဒဟ်+၊) အသံယောဂန္တဿ= အစ-သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဒ်+ါဟ်+၊=ဒါဟ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒေဟော-ဒိဟ+ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ကြီးပွားခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဝ်သ ရဒ=ဏ-သက် (ဒိဟ်=ဏ)ဣသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ အသံယောဂန္တဿ=ဒ္ဓ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဒ်+ေဟ+၊=ဒေဟ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။စာဂေါ-စဇ+စာဂေ၊ ၏။ ချေ၊ ဘာဝေစ+ဏ-သက်၊ (စဇ်+ ဏ) ဣသုတ်ဖြင့် ငဲ့၊ ချေ၊ (စဇ်+၊) အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ က-ဂါ စ-ဇာနံ, ဓာတုန်

http://www.dhammadownload.com

၆၂၂-အနကာ ယု-ဏ္ဍူနံ။ ။ယု-ဏ္ဍူနံ၊ ယု-ပစ္စည်း, ဏ္ဍူ-ပစ္စည်းတို့၏ အနဲ့-ကာ၊ အန-ပြု, အက-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ယု-ဏ္ဍူ-ဣစ္စေတေသံ ပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ အန-အက-ဣစ္စေတေ အာဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ နန္ဒနံ၊ နှစ်သက်ခြင်း။ ကာရကော၊ ပြုတတ်သူ။

ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ (စ+ဘဂ်+ဣ=စာဂဲ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ပရိက္ခာရော-ပရိ.ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏော၊ ဠ်-၏။ ချေ။ ဏ-သက်၊ (ပရိ-ကရ်+ဏ) ကိုသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ငဲ့၊ချေ၊ (ပရိ-ကရ်+ဣ) ပုရသမူပ ပရိဟီ=ကရ်-ဓာတ်ကို ခရ်-ပြု၊ (ပရိ-ခရ်+ဣ) အ-သံယော ဂန္တသ္မာ-အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဝဋ္ဌ ယောသာ ယောသာနံ=ခ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် ကွ-ပြု၊ (ပရိ+ဟ်+ဘရ်+ဣ=ပရိကွာရ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒါယကော-ဒါ+ဒါနေ၊ ဠ်။ ၏။ ဏ္ဍ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ (ဒါ+ဝု) အာကာရန္တန.မာယော, ဒါ. ဓာတ်၏ အစိတ် အာ-ကို အာယ-ပြု၊ (ဒ်+ဣယ+ဝု) အန.ကာ ယု-ဏ္ဍူနံ, ဏ္ဍူ-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (ဒ်+ဣယ်+က=ဒါယက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။နာယကော-နီ+နယေ၊ ဏ္ဍူ-သက်၊ ငဲ့ချေ၊ (နီ+ဝု) အသံယောဂန္တသ္မာ=ဏ္ဍ်-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ တေ အာဝါယာ=ဧ-ကို အာယ်-ပြု၊ အန.ကာ ယု-ဏ္ဍူနံ, ဏ္ဍူ-ကို အက-ပြု၊ (နီ+ဣယ်+က=နာယက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။လာဝကော-လူ×ဆေဒနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ ဏ္ဍူ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (လူ+ဝု) အသံယောဂန္တသ္မာ=ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (လ်+ဝော+ဝု) တေ အာဝါယာ=ဩ-ကို အာဝ်-ပြု၊ (လ်+ဝ်+ဝု) အန.ကာ=ဏ္ဍူ-ကို အက-ပြု၊ (လ်+ဝ်+က=လာဝက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘာဝကော-ဘူ+သတ္တာယံ၊ ဏ္ဍူ။ လာဂကော-နှင့် ဏ၏။ ။ကာရီ-ကရ+ကရဏော။ တသိလာဒီသု. ဏီ-ပစ္စည်းသက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (ကရ်+ဳ) အ-ကို အာဝုဒ္ဓိပြု၊ (က်+ဘရ်+ဳ=ကာရီ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဃာတီ-ဟန+ဟိ သာယံ၊ ဏီ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ (ဟန်+ဳ) ဟနဿ ဃာတော, ဟန-ဓာတ်ကို ဃာတ-ပြု၊ (ဃာတ်+ဳ=ဃာတီ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒါယီ-ဒါ+ဒါနေ၊ ဏီ၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (ဒါ+ဳ) အာကာရန္တာန.မာယော, အာ-ကို အာယ-ပြု၊ (ဒ်+ဣယ+ဳ=ဒါယီ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါရုပ်။ ဥပက္ခာရော=ဥပ-ပုဗ္ဗ, ကရ+ကရဏော။ ချေ၊ ဝိသ ရုဇ=ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းကို ကာရိတ်ကဲ့သို့ ငဲ့သင့်ငြားသော်လည်း ဒါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မငဲ့ရ၊ တေသု ဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့် အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ (ဥပ-ကရ်+ဣ) ပုရ သမူပ ပရိဟီ=ကရ-ဓာတ်ကို ခရ်-ပြု၊ (ဥပ-ခရ်+ဣ) ဝဋ္ဌ ယောသာ ယောသာနံ=ခ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် ကွ-ပြု၊ (ဥပ-ကွရ်+ဣ=ဥပကွာရ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၂၂-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ယု-ပစ္စည်းကို အန၊ ဏ္ဍူ-ပစ္စည်းကို အက-ပြု-စီရင်။ ။ဏ္ဍူကို သက္ကတ-ဠ ဝုဏ်-ပစ္စည်းဆို၏။ ။ရုပ်။ နန္ဒနံ-နန္ဒ+နန္ဒနေ၊ ၏။ ချေ၊ နန္ဒာဒီ ဟိယု, ယု-ပစ္စည်းသက်။ (နန္ဒ်+ယု) အန ကာ ယု ဏ္ဍူနံ, ဣသုတ်ဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၆၂၃-က-ဂါ ၀ ဇာနံ။ ။ဏာ.နုဗန္ဓေ၊ ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်း ကြောင့်။ ၀-ဇာန်၊ ဓာတ်၏အစိတ် ၀-အကွရာ ဇ-အကွရာတို့၏ က-ဂါ က-ပြု, ဂ-ပြုတို့သည်း ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဏ-ကာရာ.နုဗန္ဓေ ၀စ္စယေ၊ ကြောင့်။ ဓာတ္ဝ.န္တာနံ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ၀-ဇ ဣစ္စေတေသံ၊ တို့၏။ က-ကာရ ဂ-ကာရာ.ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပါကော၊ ချက်ခြင်း။ ယောဂေါ၊ ယှဉ်ခြင်း။ ။ကိ.ဗ္ဗိဓာန ကပ္ပေ၊ ၌။ ပဗ္ဗမော၊ သော၊ ကဏ္ဍော၊ သည်။ ဣတိ၊ ပြီးပြီ။ ။ကိတ ကပ္ပေါ၊ ကိတ်ကျမ်းသည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပြီ၊

ယု-ပစ္စည်းကို အန်-ပြု၊ (နန္ဒိ+၊နိ=နန္ဒိန) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ကာရကော-ကာရ+ကရကော၊ ၏။ ချေ၊ ဏ္ဍု-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ (ကရ်+ဝု) အ-ကို အာ-ဝုဒ်ပြု၊ ဣသုတ် ဖြင့် ဏု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (က်-ဂရ်+၊က=ကာရက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၂၃-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဓာတွန် စ-ကို က၊ ဓာတွန် ဇ-ကို ဂ-ပြု-စီရင်။ ရုပ်။ ပါကော-ပစ+ပါကော၊ ယောဂေါ-ယုဇ+ယောဂေ။ ဘာဝေ စ, ဏ-သက်၊ ရှေးနည်းမှီတွက်၊ လွယ်ပြီ၊

ကိ.ဗ္ဗိဓာန ကပ္ပေ ပဗ္ဗမ ပရိစ္ဆေဒဿ
ကစ္စာန.တ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ၊

"ရစိတာယံ ဟံသာ၀တီ မဏ္ဍလေ သပြေကန် နဂရေ မဟာဓမ္မိကာရာမ နဝဝိဟာရာ.ဓိပတိနာ ရှေကျင် ဝံသာနုရက္ခကေန မဟာဓေယျာ ကရဏ်ကေန သိရီ.ဘဒ္ဒန္တ ဉာဏ်သာစာရ ရှေကျင်နိကာယ မဟာနာယကာ.တ္ထေရေန ကိ.ဗ္ဗိဓာန ကပ္ပဿ ကစ္စာန.တ္ထ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။"

"၀ါစ.ပ္ပတိ.ပ္ပသာဒေန၊ သိတ ဝိဂတ္တ.ဟဋ္ဌယာ၊
ကခ်.စ္ဆေဒန ကပ္ပဿ၊ သမ္မုဏ္ဍီ ဒီပနီ ဂတာ။
ယာ ဋီကာ ကစ္စာယနဿ၊ သဂ္ဂတ-ဗျာကရဏာနုဂေ၊
တ.မာရမ္ဘ တ.ပေါတေန၊ တရန္တု ပိဋ္ဌက.ဏ္ဍဝံ။"

http://www.dhammadownload.com

သပြေကန်

သဒ္ဒါကြိုးနိဿယသစ်

၈—ဥဏာဒိ

"နမတ္ထုဥဏာဒိ-ဝရဓမ္မ စက္က-ဝတ္တိနော ဇိနဝရဿ"

အာသီသ—ပတ္ထနာ

"ဥဏာဒိ လက်ိတံ် ယော သော၊
ဥဏ,သိတံ ပ-ဘက်ိရော။
ဥဏ.ဧနံ နိဗ္ဗာ ပေသိ၊
ဥဏာ.ဒီဿ စရံ ဒဒေ။"

ဥဏ်-ဥဏ္ ရသ္မီ၊ အနန္တ လောကဓာတ်၌, အပူဓာတ် အရောင် အရှိန်ကို တထိန်ထိန် တဝင်းဝင်း, လင်းကြီး လင်းအောင်, ဖြန့်ကျင်း စေလွှတ်တော်မူနိုင် သော။ ယောပ-သက််ရော၊ ညို,ရွှေ,ဖြူ,မောင်းရိပ်ပြိုးပြောင်, အရောင်ခြောက်ထွေ, အထောင်မကသော အသရေကို ဆောင်ဘော်မူစပတတ်သည့်-အကြင် ခနမင်း တည်း-ဟူသော ဘုရားမြတ်ကြီးသည်။ ဥက-ဥဏ္ဍံ၊ ကိလေသာ အပူဓာတ်ဖြင့် တလျှပ်လျှပ် ဖြောင့်မြိုက်၍ ပန်းဟိုက်နှမ်းလျ, သက်သာရာ မရအောင်, ဒုက္ခကြီး အကွာဝါ၌, လူးကာ လှိမ့်ကာ, မချိမဆံ့ ခံနေရကုန်သော ဒုက္ခိတ ဟိန္ဒဂူ, မျှားဝိုလ် လူကို။ ဥဏာဒီ-လက်ိတံ်-ဥဏ,ဒီ-လက်ိတေန၊ ဥဏ-စသော ပစ္စယန္တပုဒ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ သိတံ်-သိတေန ဓမ္မ ဝရေန၊ ကိလေသာဆိုး, အပူမျိုးတွေ ကို, အခိုးအငွေ့မလွှဘဲ၊ တစ်ပြိုင်တည်းငြိမ်းစေတတ်သည့် မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်, မြတ်သော တရားတည်းဟူသော အအေးဓာတ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာပေသိ၊ ကြည်ရွှင်အေးမြ, အချမ်းသာ ကြီး ချမ်းသာကြ၍, ဒုက္ခပြတ်ယိမ်း, အပူဓာတ်သိမ်းအောင်, အငြိမ်းကြီးငြိမ်းစေ တော်မူပြီ။ သော ပ-ဘက်ိရော၊ ညို, ရွှေ, ဖြူ, နီ, မောင်းရိပ်ပြိုးပြောင်, အရောင် ခြောက်ထွေ အထောင်မကသော အသရေကိုဆောင်တတ်သည် ထိုနေမင်းတည်း-

http://www.dhammadownload.com

ဟူသောဘုရားမြတ်ကြီးသည်။ ဥဏှာ.ဒီဿ၊ ဥဏှာဒ်ကျမ်း၏ အာဂ္ဂ နိဿယကိုဖွင့်ပြ ရေးသားလတ္တံ့သော်။ မေ-မမ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ဝရံ၊ ကျမ်းရေးဆဲခဏ၌, ကျရောက် နှောင့်ယှက်, အလုပ်ပျက်အောင်, နှိပ်စက် ငြိတွယ်, အန္တရာယ်အဝဝ, ဘေး ဘယ-အဇာတ်တန်, ဥပဒ်ရန်အမျိုးမျိုး, မကောင်းကျိုး,အရှုပ်ရှုပ်, အနိဋ္ဌရှုပ် အသွယ်သွယ်တို့ကို ဖြုတ်ပယ်ရှင်းဖြတ်, ကိုယ်-စိတ်ခဝဉ်၏ လန်းဆတ်စိမ်းရှင်, အခါခပ်သိမ်း ကြည်လင်၍ ဉာဏ်လှိုင် ထွင်းဖောက်, ရည်တိုင်း ရောက်သည့် အံ့လောက်ထူးမြတ် အောင်ဆုလာဘ်ကို။ ဒဒေ-ဒဒါကု၊ ဗိမ္မာ မျက်ရစ်, သားချစ် အလား, အရေးထား၍ သနားခြီးမြှောက်တော်မူပါဘုရား။

ဥဏှာဒ်–မည်ပုံ။ ။ဥဏှာဒ်-ဟူသည် ဥဏှာ.ဒိ-ပုဒ်ရင်း၊ ဒ-က, ဏ္ဍ-ကို မျောက်၍၊ ဒ-ထက် တံခွန်နှင့် ဥဏှာဒ်-ဟု မြန်မာလိုရွတ်ဆိုရေးသားကြသည်။ 'ဥဏှ.ပ္ပစ္စယော အာဒိ မရိယာဒေါ် ယေ သန္တေ.ဟိ-ဥဏှာ.ဒယော'လုပ်။ ယေသံ၊ အကြင် ဏှ, ယု, ဏ္ဍု, တ္တာ-အစရှိသော ပစ္စည်းတို့အား။ ဥဏှ.ပ္ပစ္စယော၊ ဥဏှ-ပစ္စည်း ဟူသော။ အာဒိ မရိယာဒေါ်-အပိုင်းအခြားသည်။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ ဏှ, ယု, ဏ္ဍု၊တ္တာ-စသော ပစ္စည်းများကို ဥဏှာဒ်-ဆိုသည်။ ။'ဥဏှာ.ဒယော ပစ္စယာ ဇတ္ထ သန္တီ.တိ-ဥဏှာ.ဒိ' အဿတ္ထိလုပ်။ ဇတ္ထ၊ ဤ ကိတ ကပ္ပ ဆဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒ၌၊ ဥဏှာ-ဒယော၊ ဥဏှ-အစရှိကုန်သော။ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ သန္တီ၊ ကုန်၏-ပေး၊ ဥဏှ-စသော ပစ္စည်းတို့၏တည်ရာ ကိတ ကပ္ပ ဆဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒကိုကောက်။ ။ဤ ဆဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒကို ဘယ်အတွက် ဥဏှာဒ်.ဆိုသနည်း။ ဥဏှ-ပစ္စည်းကား မထင် 'ကတ္တာရိ ကိတ်' သုတ်ကိုသာ အစဉ် စီရင်သည်မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ၊ 'ကာလေ ဝတ္တမာနာ တီတေ ဏှာ.ဒယော'သုတ်ဖြင့် စီရင်အပ်သော ဏှ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော 'ကာရှ' စသော ပုံစံကို ကျမ်းဦးအစဉ် ဖော်ပြထားသောကြောင့် ဥဏှာဒ်-ဆိုသည်။ ။'ကာရှ'ပုံစံကို အစထား၍ ဆိုခဲ့ကာမူ၊ ဏှ-ပစ္စည်းသာဖြစ်၍ ဥဏှာဒ်-မမည်သင့်-ဟူပြန်မူ။ သက္ကတ ကာတန္တ-မည်သော ကလာပ်ကျမ်း၌ 'ဥဏှာ.ဒယော ဘူတေပိ' သုတ်ဖြင့် ဝတ္တမာန် အတိတ်ကာလ၌ စီရင်အပ်သော ဥဏှ-ပစ္စည်းဖြင့်သာ ပြီးသော 'ကာရှ, ဝါယု'စသော ပုံစံနှင့်တူသောကြောင့် သဒိသူ ပစာအားဖြင့် ဥဏှာဒ်-ဟု ဆိုပါသည်။ ။တစ်နည်း-သာရသ္မတ-၌ 'သ-ဒေါဏှာ.ဒယော' သုတ်ဖြင့် ကာလ သုံးပါး၌ စီရင်အပ်သော ဥဏှ-ပစ္စည်း-စသည်တို့၏တည်ရာ ပရိစ္ဆေဒကို ဥဏှာ.ဒိ-ဟု ဆိုသလို၊ ဤကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း ဥဏှ-ပစ္စည်း-စသည်နှင့်တူသော ဏှ-ပစ္စည်း စသည်တို့၏အာရာ ဆဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒကို ဥဏှာဒ်- ဟု ဆိုပါသည်။ ။ရှေ့-၌လည်း ဥဏှာဒိ ကဏ္ဍကို 'ကာလေ ဝတ္တမာနာ.တီတေ ဏှာ.ဒယော' သုတ်ကိုပင် အစ ထား၍ ဆို၏။

တစ်နည်း-ဏှ-ကို ဏ×ဥ-ပုဒ်ဖြတ်၍ 'ဟေဋ္ဌ ပရိယာယ ဝသေန ဝဏ္ဏ ဝိပရိ ယာယော'ဟူသည်နှင့်အညီ၊ ဝဏ္ဏ ဝိပရိယာယ-နည်းဖြင့် ဏ,နှင့် ဥ,ကို ရှေ့-နောက် ပြန်လှျင် ဥဏှ-ဟု ပြီးရကား မုချအားဖြင့် 'ဥဏှာ.ဒယော ပစ္စယာ ဇတ္ထ သန္တီ.တိ-

http://www.dhammadownload.com

ဥကာဒ်' မည်ပါသည်။ ထိုစကားသင့်၏၊ ကစ္စည်းဆရာသည် **မိမိ၏မှီရာ ကာ**ဇာန္တ.ကျမ်းလာ အနုဗန် ပစ္စည်းများကို ရွှေ့-နောက်ပြန်၍ ယူသည်သာများ၏။ ဥပမာ-'ဝုက် တိစာ' သုတ်မှ ကာ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို ကိ်×ဝု-ဟု ရွှေနောက်ပြန်၍ ကွ။ 'ကမ္မနိ အာကိ်'၌၊ အ, နှင့်-ကိ်,ကို ရွှေနောက်ပြန်၍ ကာ-ပစ္စည်းလုပ်၏- 'ဥကာ.ဒယော ဘူတေပိ' ကာတန္တ သုတ်ကို ယူ၍ 'ကာလေ ဝတ္တမာနာ-တိတေ ကွာ.ဒယော' သုတ်ကို ဆို၏။ သို့အတူတ် ဥကိ်ကို ရွှေ-နောက်ပြန်၍ ကု-ပစ္စည်းလုပ်သည့်အဖြစ် ထင်ရှားလှသောကြောင့် မုချအားဖြင့် ဥကာဒ်-ဆိုထိုက်လှသတည်း။ ။ကု-ပစ္စည်း, ဥကာ-ပစ္စည်းအာဘူတ္။ ယင်းနှစ်ပါးလုံးပင် ကာ-အနုဗန်ရှိသော ဥ-ပစ္စည်းချည်းသာ၊ ယင်း ကာ-အနုဗန်လည်း ဝုဒ္ဓတ္ထတည်း။ 'ဥကော အနုဗန္ဓတ္တာ အာဒိဋ္ဌာဝေ ဝုဒ္ဓိ အာဒေသော' ကာတန္တ ပဠိကာ။ ။'ကရောတိ.တိ-ကာရ၊ ကရ+ဥကိ်-ပစ္စယော၊ ကိ်ဟ္တာ ဝုဒ္ဓိ' သာရသ္ဓတ-စန္ဒကိတ္တိ-ဠီ။

ရူ-ဠီ-အလို-ဥ-ကာရသာ အနုဗန္ဓ ဘူတော ကော-ဥကော ဥကော **အာဒိ** မရီယာဒေါ ယေသ.န္တိ-ဥကာ'ဒယောလုပ်၍၊ ဥကာဒ် ဟူသော **အမည်** သည် ပရ သမညာ၏ အစ္စမ်းဖြင့် ရအပ်သော ကာ-အနုဗန်ရှိသော ဥ-ပစ္စည်း လျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော ကု, ယု, ကွ, တ္တ-စသော ပစ္စည်းများ၏**အမည်**သာ-ဟူ၏၊ ဥကာ ဒိ.တိ ပရသမညာ ဝသေန ကု-အာဒိ.ပစ္စယာ နှ-မေဝါ.ယ.ပဓိဝ စနံ, ဂူ-ဠီ။ ။သက္ကဘ-ဗျာကရဏ်းကျမ်းများ၌လာသော ဥကာ.ဒိ သုတ် ဝုတ္တိ တို့ကို အောက်၌ ဖော်ပြလိုက်အံ့။

'ဥကာ.ဒယော ဗဟုလံ' ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁။ ။'ဝတ္တမာနာ ဂ္ဟစ္ဆေဝ သညာယ-ဓိတိ စ၊ ဥကာ.ဒယော ပစ္စယာ ဝတ္တမာန.တ္ထေ သညာယံ ဝိသယေ ဗဟုလံ ဘဝန္တိ၊ ယယော ဝိဟိဘာ, တတော အညတြပိ ဘဝန္တိ၊ ကေစိ အ-ဝိဟိတာ ဧေ ပယော ဂတော ဥန္နိယန္တေ၊ ကရ.ဝါ-ပါ-ဇိ-မိ-သဒိ-သာဓိ-အာသူဟိ ဥကိ် ကာရ၊ ဝါယု၊ ပါယု၊ ဇာယု၊ (သြသဓံ) မာယု (ပိတ္တံ) သာဒု၊သာမု၊အာသု'ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ 'ဥကာ.ဒယော ဘူတေ ပိ' ၄-၄-၆၇။ ။ဥကာ.ဒယော ပစ္စယာ ဝတ္တမာနေ ဘူတေ ပိ ဘဝန္တိ၊ ကေစိ ဝတ္တမာနေ-ကရောတိ.တိ-ကာရ၊ ဝါတိ.တိ-ဝါယု။ ကေစိ ဘူတေ-ဝုတ္တံ တ.ဒိကိ-ဝမ်ိ, ဘသိတံ တ.ဒိတိ-ဘသမ္ဘ'' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။ 'သ.ဒေါကာ.ဒယော၊ ။သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ ဥကာ.ဒယော ဘဝန္တိ၊ ကရ-ဝါ-ပါ-ဇိ-မိ-သဒိ-သာဓိ-အာသု ဧတေဟိ ဥကိ်-ပစ္စယော ဘဝတိ၊ က-ကာရော ဝုဒ္ဓ-ယ္ထော၊ ကရောတိ.တိ-ကာရ, ကာရကော, ဝါ+ကတိယံ, အတော ယု၊ ဝါတိ.တိ-ဝါယု၊ ပါ+ပါကော, ပိဝတိ.တိ-ပါယု၊ ဇယတိ အနေနာ.တိ ဇာယု(ဇယတိ အဘိ ဘဝတိ ရောဂ.န္တိ-ဇာယု, သြသဓံ) မိ+ကောဋ္ဌလ္ယေ, မိနောတိ.တိ-မာယု (မိနောတိ ပက္ခိပတိ ဒေဓေ ဥသ္မာန မိတိ.မာယု) သာဒယတေ.တိ-သာဒု၊ သာဓယတိတိက္ခိ-သာဓု၊ အသ္မေါတိ.တိ-အာသု (သိဒ်ယံ)' သာရသ္ဓတ။ ။ကရ-

http://www.dhammadownload.com

၆၂၄-ကတ္တရိ ကိတ်၊ ။ကတ္တရိ၊ ကဗ္ဗားအနက်၌။ ကိတ်၊ **ကိတ်-ပစ္စည်း** သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကတ္တရိ ဋ္ဌစ္ဆေ တသ္မိံ အတ္ထေ၊ ၌။ ကိတ်-**ပစ္စယော**၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကာရ ကာရကော, ကာရကော၊ ပြုတတ်သောသူ။ (လက်သမား)။ ပါစကော၊ ချက်တတ်သောသူ။ (စားတော်ကဲ၊ ထမင်းချက်သမား)။ ကတ္တာ၊ ပြုတတ်သည်။ ဇာနိတာ၊ ဖြစ်စေတတ်သည်။ ပစိတာ၊ ချက်တတ်သည်။ နေတာ၊ ဆောင်တတ်သည်။

ဝါ-ပါ-ဇိ။သဒ်-သာဓိ-အာသူဟိ ဥဏ်၊ ။ကရ+ကရကော၊ ဝါ+ဂတိ ဂန္ဓနေ၊ ဇိ+အဘိသဝေ၊ မိ+ပက္ခေဝေ၊ သဒ+အသာဒနေ၊ သာဓ+သံယိဒ္ဓိယံ၊ အာသု+ပတ္တိယံ၊ ဇတေဟိ အဋ္ဌဟိ ဥဏ်-ပစ္စယာ ဘဝတိ၊ ကရောတီ.တိ-ကာရု, ပသိဒ္ဓေါ၊ သော ကြိယာ သဒ္ဒေ၊ သပ္ပိနီ.ပိ ဇ ဘတ္တဘေ' ဥဏာ.ဒိ ဝုတ္တိ။ ၁-၁၊

ဆောင်ပုဒ်–"သက္ကတ-တုယူ၊ ပုံစံမူ၊ သဒ်သူဆို-ဥဏာဒ်ကို။
ကု-ကိုပြုန်က၊ ဥဏာ.စ၊ မုချခေါ်ဆို-ဥဏာဒ်ကို။
ပရသမညာ၊ ရူ-ဋီကာ၊ မှတ်ပါစေလို-ဥဏာဒ်ကို။"

အနုသန္ဓေ–ဤသို့ ကိစ္စ, **ကိစ္စ-ပစ္စည်း**တို့နှင့်တကွ၊ ခုနစ်ပါးသော သာဓန တို့နှင့်ယှဉ်ရာ ဝါးဖြာသော ပရိဿေဒတို့ဖြင့် သတ်မှတ် ပိုင်းခြားအပ်သော တိတ် ကျမ်းကို ဉာဏ်စွမ်းအလျောက် ကောက်နုတ် စီရင်တော်မူပြီး၍၊ ယခုတစ်ဖန် ဥဏာဒိ-ပစ္စည်းနှင့်တကွ သာဓန ခုနစ်ရပ်တို့နှင့် ယှဉ်စပ် ရေးပြမ်း၊ ဥဏာဒ်ကျမ်းကို ဉာဏ်စွမ်းအလျောက်၊ ကောက်နုတ်တိတ်ထုင်၊ စီရင်တော်မူလိုသော ကစ္စည်း ဆရာ မဟာ ထေရ်မြတ်သည် 'ကတ္တရိ ကိတ်' ဟူသော သုတ်ကိုမိန့်-အညောကိတ် သုတ်မှထုတ်။

၆၂၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ပရိဘာသာသုတ်၊ ။အောက်၌ ပြဆိုခဲ့သော တဗ္ဗ အနီယ ကျေ တေယျ ရိစ္စ-ဝါးပစ္စည်းတို့မှ တစ်မါးသော က-စသော ပစ္စည်းများသည် ကိတ်-**ပစ္စည်း**မည်၏။ ယင်းပစ္စည်းများသည် ကတ္တားအနက်ကို ဟောသည်-ဟု ထင်လင်းစွာ သိစေသည်၊ ဝါ-ပရိဘာသာပြုသည်၊ ။ကတ္တရိ ကိတ်-ဆိုသော်လည်း ယေဘုယျသာ 'ဘဝိဿတီ.တိ-ကဝိတဗ္ဗော' 'ဘဗ္ဗော' 'သုတာ သုဘေသု နိယျာတီ.တိ-နိယျာ နိကော, မဂ္ဂေါ' စသည်၌ တဗ္ဗ, အနီယ-ပစ္စည်းများသည်လည်း အပ္ပကာ အားဖြင့် ကတ္တားအနက်ကို ဟောကုန်သေးသည်။

ရူပ်တုက်ပုံ၊ ။ကာရု-ကို ကရ်-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရကော ၏။ ချေ။ ကာလေ ဝတ္တမာနာ.တီဒေါ ကွာ.ဒယော,သုတ်ဖြင့် ကု-ပစ္စည်းသက်။ ကာရိတံ ဝိယ ကာနု, ပန္ဓော, သုတ်ဖြင့် ကာ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကို ကာရိတ်ကိုကဲ့သို့ငဲ့။ ကာရိတာနုံ ကော လောပံ, သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနုဗန် ကာ-ကိုချေ။ (ကရ+၂) အသံ

http://www.dhammadownload.com

၆၂၅-ဘာဝ-ကမ္မသု ကိစ္စ ကတ္တ ကတ္ထာ။ ။ဘာဝ-ကမ္မသု၊ ဘော၊ ကံ အနက်တို့၌။ ကိစ္စ-ကတ္တ-ကတ္ထာ၊ ကိစ္စ-အနက်, က-အနုဗန်ရှိသော တ-အနက်, ခ-အနက်ရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဘာဝ-ကမ္မ ဣစ္စတေ သူ.ထ္ထေသု၊ တို့၌၊ ကိစ္စ-ကတ္တ-ကတ္ထာ ပစ္စယာ၊ တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဘဝတာ၊ သင့်သည်၊ ဥပသမ္မာဒေတဗ္ဗံ, ဥပသမ္မာဒနီယံ၊ ပဉ္စင်းခံအပ်၏။ (ပဉ္စင်းခံရမည်၊ ပဉ္စင်းခံလို့-ခံတော့။ ပဉ္စင်းခံချိန်တန်ပြီ-ပေသ, အတိသဂ္ဂ, ပတ္တကာလ-အနက် ပေးပုံ။ နောက် နောက် ကိစ္စ-ပစ္စည်းများလည်း ဤနည်းတူသိ။ 'ပေသာ.တိ သဂ္ဂ ပတ္တ ကာလေသု ကိစ္စာ' သုတ်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။) ဘဝတာ၊ သင့်သည်။

ယောဂန္တာဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရီတေ, သုတ်ဖြင့် ကာ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့် အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု (က်-ာရ်+၂+ကာရ) ရ်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ကာရကော-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ ဟနတျာဒီနံ ကု ကော, ကု က-ပစ္စည်းသက်။ ကာရီတ်ခဲ့။ ချေ။ (ကရ်+၂တ) အသံယောဂန္တာဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု (က်+-ာရ်+၂က=ကာရက) က်+အာ,ရ်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ကာရကော-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ သဗ္ဗတော ကျ၂တ္ထာဝိ ဓါ, ကျ၂-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရီတ်ခဲ့၊ ချေ။ (ကရ်+ဝု) အသံယောဂန္တာဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု (က်+-ာရ်+ဝု) အန ကာယု ကျ၂နံ, ကျ-ပစ္စည်းကို အာ-ပြု(က်+-ာရ်+၊ က=ကာရက) က်+အာ,ရ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ပါစကော-ပစ+ပါကေ၊ ၏။ ချေ။ ကျ၂-သက်။ ရှေးနည်းမှီတွက်။ ။ကတ္တာ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ။ သဗ္ဗတော ကျ၂=တု-သက် (ကရ်+တု) ကရဿ စ တတ္တံ=ခ တတ္တန် ရ်-ကို၊ တ်-ပြု (ကတ်+တု=ကတ္တု) တ်+တု-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်။ သတ္တုပိတာဒိ=စီရင်။ ။ဇနိတာ-ဇန+ဇနနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ သဗ္ဗတော ကျ၂=တု-သက် (ဇန်+တု) ယထာဂမ မိကာရော=ဥ-လာ (ဇန့်+-ိ+တု=ဇနိတု) န်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သတ္တုပိတာဒိ=စီရင်။ ။ပစိတာ-ပစ+ပါကေ၊ ၏။ နည်းတူ။ ။နေကာ-နီ+နယေ၊ ၏။ တု-သက် (နီ+တု) အညေသု စ, ဤ-ကို ေ-ဝုဒ္ဓိပြု (နီ+ေ-+တု=နေတု) နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သတ္တုပိတာဒိ=စီရင်။

၆၂၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ပရိဘာသာသုတ်။ ။'ဘာဝ-ကမ္မသု ကိစ္စ-ကတ္တ-ကတ္ထာ' ကာတန္တ၊ ၄-ဒ်-၄၇။ ။ကိစ္စ-အနက် က-အနုဗန်ရှိသော တ-အနက်, ခ-အနက် ရှိသော ပစ္စည်းများသည် ဘော, ကံ-အနက်၌ သက်သည်။ ဝါ-ဘော ကံ-ကို ဟောသည်-ဟု ပရိဘာသာ လုပ်သည်။ ။'ပေသာ.တိ သဂ္ဂ-ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ'ဟု ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် တဗ္ဗ အနီယ ကျ့ တေယျ့ ရိစ္စ-ဤ၌ပစ္စည်း ကား-ကိစ္စ။ ပေသ-ဧခိုင်းခြင်း၊ အတိသဂ္ဂ-စွန့်လွှတ်ခွင့်ပြုခြင်း၊ ပတ္တကာလ-ချိန်ခါရောက်သည်ကို ပြောကြားခြင်း-စသည်ကား-ကိစ္စ အနက်။ 'ထ္ထော စ ကိစ္စ.တ္ထာ နာမ ပေသ အတိသဂ္ဂ ပတ္တကာလာ-ဒယော'ဉာ။ ။က-အနုဗန်ရှိသောတ-

http://www.dhammadownload.com

သယိတပ္ပံ အိပ်ခြင်း, အိပ်ရာ၏။ ဘဝတာ၊ သည်း ကတ္တပ္ပံ၊ ပြုခြင်း၊ ပြုအပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ သြဒနော၊ ထမင်းကို၊ ဘောတ္တုကွေ့ဟ၊ စားအပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ ဘောဇနံ၊ စားဖွယ်ကို။ အသိဘပ္ပံ၊ စားခြင်း,စားရာ၌၊ ဘဝတာ၊ သည်။ အသိတံ၊ စားခြင်း, စားရာ၏။ ဘဝတာ၊ ဆည်။ သယိတံ၊ အိပ်ခြင်း, အိပ်ရာ၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ ပစိတံ၊ ချက်အပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ အသနံ၊ စားဖွယ်ကို၊ အသိတံ၊ စားအပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ သယနံ၊ အိပ်ရာကို၊ သယိတံ၊ အိပ်ရာ၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ သြဒနော၊ ထမင်းကို၊ ပစိတော၊ ချက်အပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ ကိရွိဿယော၊ စဉ်းငယ်အိပ်ခြင်း။ ဣဿယော၊ စဉ်းငယ်အိပ်ခြင်း။ ဒုဿယော၊ မကောင်းအိပ်ခြင်း။ သုသယော၊ ကောင်းစွာအိပ်ခြင်း။

ပစ္စည်းဟူသည် တျာ.ဒီဟိ မိဒိ ဗုဓိ ပူဇာ ဒီဟိ စ.တ္တော' သုတ်ဖြင့် သက်အပ်သော ပစ္စည်းတည်း။ တ-အနက် ဟူသည် ကြောက်ခြင်း, လိုချင်းခြင်း, သိခြင်း, ပူဇော်ခြင်း-စသော အနက်ဝင်တည်း။ 'ကွ.တ္ထာနာမ တျာ.ဒျတ္ထာ မိဒိ ဗုဓိ ပူဇာ-ဒျ.တ္ထာ စ,ဉ' ။ခ-ဟာနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်း-ဟူသည်-ဤသံ ဒု သူ ဟိခ' သုတ်ဖြင့် သက်အပ်သော ခ-ပစ္စည်းပင်တည်း။ ခ-အနက်ဟူသည် ဤ သ-စဉ်းငယ်၊ ဒု-မကောင်း၊ သု-ကောင်း, ဟူသော အနက်များပင်တည်း 'ခတ္ထာနာမ ဤသာ.ဒျ.တ္ထာ'ဉ'။

ရူပ်တွက်ပုံ ။ဥပသမ္မာ ဒေတပ္ပံ-ကို ဥပ-သံ-ပုဗ္ဗ,ပဒ-တည်း။ ပဒ၊ သည်။ ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ချေ။ ပေသာ.တိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ, သုတ်ဖြင့် ကိစ္စ-မည်သော တပ္ပ-ပစ္စည်းသက်။ စုရာဒိတော ဏေ ဏယော့ သုတ်ဖြင့် ပဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဏေ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ဇ်၊ ချေ (ဥပ-သံ+ပဒ်+ဧ-တပ္ပ) အသံယောဂန္တသ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ဝဂ္ဂန္တံဝါ=သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ပြု (ဥပ-သမ်+ပ်+-ဂဒ်+ဧ-တပ္ပ=ဥပ-သမ္မာဒေတပ္ပ) မ်+ပါ,ဒ်+ဧ-ကပ်၊ နာမ်ငွဲ့ သိ-သက်၊ အံ-ပြု။ ချေ။ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဥပ-သမ္မာဒနီယံ-ဥပ-သံ-ပုဗ္ဗ,ပဒ+ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ခချေ ပေသာတိသဂ္ဂ=ကိစ္စ-မည်သော အနီယ-ပစ္စည်းသက် (ဥပ-သံ-ပဒ်+နီယ) အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ်-ပြု-စီရင်။ ။သယိတပ္ပံ-သိ+သယော ၏။ တပ္ပ-သက်၊ ယထာဂမ=ဋ္ဌ-လာ (သီ+-°တပ္ပ) အညသုစ ဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ဧ-အာယ, ဧ-ကို အာယ-ပြု(သ်+၊ ယ်+-°တပ္ပ=သယိတပ္ပ) သ်+အ,ယ်+ဋ္ဌ-ကပ်-စီရင်။ ။ကတ္တပ္ပံ-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ချေ။ တပ္ပ-သက် (ကရ်+တပ္ပ) တုံ ဘုန ဟဒ္ဓသု ဝါ, ခဘုန် ရ်-ကို တ်-ပြု (ကတ်+တပ္ပ=ကတ္တပ္ပ) တ်+တ-ကပ်-စီရင်။ ။ဘောတ္တုကွေ့ဟ-ဘုဇ+ဘကွဏော၊ စားခြင်း၌-၏။ ချေ။ တပ္ပ-သက် (ဘုဇ်+တပ္ပ) ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု (ဘ်+ဧ-ဇ်+တပ္ပ) ဘုဇ.ဒီန,မန္တေသွ=ဓာတွန် ဇ်-ကိုချေ။ တ-ကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု(ဘ်+ဧ-ဝ+တပ္ပ=ဘောတပ္ပ) နာမ်ငွဲ့-စီရင်။ ။အသိဘပ္ပံ-အသ+ဘကွဏော၊ ခချေ။ တျာ.ဒီဟိ မိဒိ ဗုဓိ ပူဇာဒီဟိ စ တ္တော, က-အနုဗန်သော ကွ-ပစ္စည်းသက်။ ကွစီခာတု=သုတ်ကြီးဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

၆၂၆–ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ကွော။ ။ကမ္မနိ၊ ကံ-အနက်၌။ ဒုတိယာကံ၊ ဒုတိယာဝိဘတ်သည်။ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်၊ ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်၌၊ ကွော၊ က-အနုဗန်ရှိသော ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကမ္မနိ၊ လူစွေတသို့ အကွေ၊ ၌၊ ဒုတိယာယံ ဝိဘတ္တိယံ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ကတ္တရိ၊ ၌။ ဏ္ဍ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဒေဝ ဒတ္တော၊ ဒေဝဒတ်သည်။ ဒါနံ၊ အလှူကို။ ဒိန္နော၊ ပေးလှူတတ်၏။ ဒေဝ ဒတ္တော၊ သည်၊ သီလံ၊ သီလကို။ ရက္ခိတော၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဒေဝ ဒတ္တော၊ သည်။ ဘတ္တံ၊ ထမင်းကို။ ဘုတ္တော၊ စားတတ်၏။ ဒေဝ ဒတ္တော၊ သည်၊ ဂုရူ၊ ဆရာကို။ ဥပါသိတော၊ ဆည်းကပ်တတ်၏။

က-အနုဗန်ကိုချေ (အသ်+တ) ယထာဂမ=ဣလာ (အသ်+-ိတ=အသ်တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သယိတံ-သီ+သယေ-၏။ ချေ။ ။ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိဓာတု=က-ကိုချေ (သီ+တ) ယထာဂမ=ဣလာ (သီ+-ိက) ဤ-ကို ဧ၊ ဧ-ကို အယ-ပြု၊ (သ+၊ယ်+-ိတ=သယိတ) သ်+အ,ယ်+ဣ-ကပ်-စီရင်။ ။ပစိတံ-ပစ+ပါကေ၊ ၏။ ချေ၊ ဏ္ဍ-သက်။ ကွစိဓာတု=က-ကိုချေ (ပစ+တ) ဣ-လာ-စီရင်။ ။အသိတံ-အသ+ဘက္ခကော၊ ၏။ ချေ။ နည်းတူ။ ။သယိတံ-သီ+သယေ၊ ဏ္ဍ။ ။ပစိတော-ပစ+ပါကေ၊ ၏။ ဏ္ဍ၊ ရှေးနည်းတူ။ ။ကိဠိဿယော-ကိဠိ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ,သ-သယေ၊ ၏။ ဤ သံ-ဒု-သူဟိ ခ, ဤသံ-အနက်ရှိသော ကိဠိ-နိပါတ်ရှေးရှိသော သီ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ခ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကိဠိ-သီ+ခ) ကွစိဓာတု=ခ-အနုဗန်ကိုချေ (ကိဠိ-သီ+၊) အညေသု စ, ဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဧ အယ, ဧ-ကို အယ်-ပြု၊ (ကိဠိ-သ်+ယ်+၊= ကိဠိဿာယ) သ်,ယ+အ-ကပ်။ ပရဿ ဒ္ဝေဘာဝေါ, သ-ကို ဒ္ဝေဘော်ပြု၊ စီရင်။ ။ (ဥာ,နာ-တို့၌, သဗ္ဗတော, သုတ်ဖြင့် သက်သော အ-ပစ္စည်းကား ဤသတ္တ မရှိ၍ ခတ္တ-မဖြစ်နိုင်။ ကိဠိ-နိပါတ်သည် စဉ်းငယ် အနက်ကိုဟော၍၊ ဤ သတ္တ-ဖြစ်ရကား ခတ္တ-ဖြစ်၏။ ခတ္တ-ဖြစ်လျှင် ယင်းကိဠိ-သဒ္ဒါသည် ဤသံနိပါတ်နှင့် အနက်တူ၍ 'ဤသံ-ဒု-သူဟိ ခ' သုတ်ဖြင့်ပင် ခ-ပစ္စည်းသက်နိုင်တော့သည်)။ ။ဤ သဿယော-ဤ သံ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, သီ+သယေ၊ ၏။ ဤ သံ-ဒု-သူဟိ ခ, ခ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဤ သံ+သီ+ခ) ကွစိဓာတု=ခ-အနုဗန်၊ သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်တို့ကိုချေ၊ (ဤ သံ+သီ+၊) ဤ-ကို ဧ၊ ဧ-ကို အယ၊ သ-ကို ဒ္ဝေဘော်ပြု (ဤ သ-ဿ်+၊ယ်+၊= ဤ သဿယ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဒုဿယော-ဒု-ပုဗ္ဗ, သီ+သယေ၊ ၏။ ခ။ ။သုသ ယော-သု ပုဗ္ဗ, သီ+သယေ၊ ၏။ ခ။ ရှေးနည်းတူ။

၆၂၆–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုဏ်။ ။ကံ-၌ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ရှိလတ်သော် ကတ္တားအနက်၌ က-အနုဗန်ရှိသော ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသက်။ ။ဤသုတ်ကား 'ဟောရာ, ဟောရာ ပထမာ၊ မဟေဒ ဒုတိယော, တတိယာ'ဟူသောစကား။ 'ဝုတ္တော ကမ္မာ,ဒိ-သာမိသို့' လိဂ်,တွေ ပထမာ သိယာ၊ အ-ဝုတ္တော တု ဘဝန္တ,ဥာ၊ ဒုတိယာ,ဒိ-ယထာရဟံ'

http://www.dhammadownload.com

၆၂၇-ချ၁.ဒီဟိ မန်, မ စ, တော ဝါ။ ။ချ၁.ဒီဟိ၊ ခိ-စသောခေတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ မန်၊ မန်-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မစ၊ မ-၏လည်း။ တော-တ-ပြု သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ခိ-သိ-သု-ရု-ဟု-ဝါ-ဓူ-ဟိ-လူ-ပိ-အဒ,ကွစ္စေဝ. မာဒီဟိ၊ ခိ-ဘိ,သု,ရု,ဟု,စ ါ,ဓူ,ဟိ,လူ,ပိ,အဒ, ဤသို့အစရှိကုန်သော။ ခေတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ မန်-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဿ စ၊ မ-၏လည်း ။ဒေတော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ထွေ၊ ဤအရပ်၌။ ဥပဒ္ဓါ၊ ဘေးရန်တို့ သည်။ ခီယန္တိ၊ ကုန်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခေခမာ၊ ခေမ (နိဗ္ဗာန်၊ ဘေး ကင်းရာအရပ်) မည်၏။ ဘာယိတဗ္ဗော၊ ကြောက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘေမော၊ ဘေမ-မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဇေသ္မာ၊ ထိုအရာမှ (အာရုံမှ)။ ဘာယန္တိ၊ ကြောက်ကြ

ဟူသော စကားများ၏ အထောက် သာဓကပင်တည်း။ ကမ္ဟရိ-ကား မဏ္ဍူက ပတိက အဓိကာရဝုတ္တိ။ ။ကမ္မနိ ကွော-လောက်တင်ဆိုက ပြီးလောက်လျက်၊ ဘာကြောင့် ဒုတိယာယ်ကို ဆိုရသနည်းဟူမူ။ ''ကမ္မ. ကရ၊ကာ နိမိတ္တ.ထွေသူ' သုစ်ဖြင့် ကမ္မတ္ထဥ် သတ္တမီဝိဘတ်ကို တားမြစ်ဖို့ရာ ဆိုသည်။ 'ကမ္မ-ကရ၊ကာ-နိမိတ္တ.ထွေသူ သတ္တမီ.တျာ.ဒိနာ ကမ္မ.ထွေ သတ္တမျာ.ဒီနံ ဝိဟိတတ္တာ' ဉာ။ ။ တစ်နည်း-ဝုတ္တကံမှာ ပထမာလည်းသက်နိုင်၍။ ယင်းလိင်္ဂတ္ထ ပထမာကို ကန့်ကွက် ဖို့ရာ ဒုတိယာ-သဒ္ဒါကို ဆိုရသည်။ 'လိင်္ဂထွေ ပထမာ.တိ သုတ္တေန ပထမာ ဝိဘတ္တိယာ ဝိဟိ တတ္တာ စ ဧဝံ ဝုတ္တံ နိ၊

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဒီန္နော-ကို ဒါ-တည်း၊ ဒါ၊ သည်း၊ ဒါန၊ ၏။ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ကွော၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကံ-အနက်၌ ဒုတိယာ ဝိဘတ်ရှိလတ်သော် ကတ္တား၊အနက်၌ က-အနုဗန်ရှိသော ကွ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒါ+ကွ) ကွစိ ခေတု=သုတ်ကြီးဖြင့် က-အနုဗန်ကိုခေျ။ ဘီဒါဒိဓေတော=တ-ပစ္စည်းကို ဥန္ဒ-ပြု၊ ခေတွန် အာ-ကိုလည်းခေျ (ဒ်+-ိန္ဒ=ဒိန္ဒ) ဒ်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ရက္ခိတော-ရက္ခ+ပါ၊လေန၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကွ-ပစ္စည်း သက်။ ကွစိ ခေတု=က-ကိုခေျ (ရက္ခ်+တ) ယထာဂမ=ဥ-လာ (ရက္ခ်+-ိ+တ= ရက္ခိတ) က်္ခ်+ဥ-ကပ်-စီရင်။ ။ဘုတ္တော-ဘုဇ်+ဘက္ခဏော၊ ၏။ ခေျ၊ ကွ-သက်။ က-ကိုခေျ (ဘုဇ်+တ) ဘုဇ်ာဒီန.မန္တေါ ခေတွန် ဇ်-ကိုခေျ၊ တ-ကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု (ဘု+တ္တ=ဘုတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဥပါသိတော-ဥပ-ပုဗ္ဗ, အာသ+ ဥပသေဝနေ၊ ကပ်ဓင်ခြင်း၌-၏။ ကွဲ-ပစ္စည်းသက်၊ က-ကိုခေျ (ဥပ+-ါသ်+တ) ယထာဂမ=ဥ-လာ (ဥပ+-ါသ်+-ိတ=ဥပါသိတ) သရာသရေ=ခေျ၊ ပ်+အာ, သ်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်

၆၂၇-ဆ.ပွဒ, ဝိမိသုတ်၊ ။ခိ-စသော ခေတ်မှနောက်၌ မန်-ပစ္စည်းသက်။ အချို့သော အဒ-ခေတ်၌ မ-ပစ္စည်းကို တ-ပြု။ ။န-အနုဗန်ကား,ဝုဒ္ဓ-ဝွတ္တတည်း။ ဝါ-သဒ္ဒါ သမ္မိဝွန.ဝွ။ တစ်နည်း-ဝ ဝတ္ထိတ ဝိဘာသာ။

http://www.dhammadownload.com

ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘေမော၊ မည်၏။ ရံသယော၊ အရောင်တို့ကို၊ အာဘိ သဝေတိ၊ ယိုထုက်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သောမော၊ လမင်းမည်၏။ ရဝတိ ဂစ္ဆတိ၊ ပေါက်ရောက်ဘက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ရောမော၊ အမွေးမည်၏။ ဇေနေန၊ ကျိုယဇ်စာဖြင့်၊ ဟုဝတိ ဇုဟုတိ၊ ပူဇော်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဟောမော၊ ယဇ်စာမည်၏။ ပတိလောမဝသေန၊ (လက်ယာ၏) ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဝါတိ ဂစ္ဆတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါမော၊ လက်ဝဲ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ လာမကဝသေန၊ အယုတ်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝါတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝါမော၊ မည်၏၊ မုနာတိ ကမ္မဘိ၊ တုန်လှုပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဓူမော၊ မီးခိုးမည်၏။ ဇတသ္မိံ၊ ထိုအရာ၌။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ ဃေဋ္ဌဘာဝေန၊ မြတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်စာတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေမော၊ ဟေမ၊ မည်၏၊ [ဟေမ-သဒ္ဒါ (၁) ဟေမဆင်မျိုး။ (၂) ရွှေ၊ အနက်များကိုဟော၏။ ဆင်ဟော ပုလ္လိင်၊ ရွှေဟော နပုံးလိင်၊ 'ဟိနောတိ ပဝတ္တကိ စိရကာလ-နွှဲ-ဟေမံ' ရွှေ့။ လုနိတဗ္ဗော၊ ရိတ်ဖြတ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လောမော၊ အမွေးမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ မံသ-

---

ဆောင်ပုဒ်—"အဒ ဓာတု ပရသ္မော၀၊ မ-ကာရဿ တ-ကာရတာ။
တဒ္ဓညတော နဟောတာ၀ယိ၊ ဝင်တ္ထိကဝိဘာသတာ။"ရှု
"အဒ-ဓာတ်နောက်၊ မ-ကိုလှော်၏၊ ဝါ-ကြောင့် တပြုရ။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ခေမော-ကို ခီ-တည်၊ ခီ၊ သည်၊ ခယော၊ ကုန်ခြင်း၌-၏။ ချာဒီဟိ မန်, မ စ တော ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် ခီ-ဓာတ်မှ နောက်၌ မ-ပစ္စည်း သက်၊ ကွစိဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် အနုဗန် န်-ကိုချေ၊ (ခီ=မ) အညေသု စ, အစ သရ ဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ခ်+ဧ-+မ=ခေမ) ခ်+ဧ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ဘေမော-ဘီ+ဘယော၊ ကြောက်ခြင်း၌-၌။ ။သောမော-သုံ+ အဘိ သဒ္ဒ၀၊ ယိုစီးခြင်း၌-၏။ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ။ရောမော-ရု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ဟောမော-ဟု+ဟောမာဒိ၊ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း-စသည်၌-၏။ မ။ (ဟု+ဒါနာ-ဒန ဟောမ ပက္ခိပ ပီဏနေ၊ ပေးလှူခြင်း, စားခြင်း, ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်း, ထည့်လောင်းခြင်း, နှစ်သက်ခြင်း၌-၏)။ ။ဝါမော-ဝါ+ဂတိ ဗန္ဓနေ။ သွားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်း၌-၏။ မ။ ။ဓူမော-ဓူ+ကမ္မနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ မ။ ။ဟောမောယိ+ဂတိယိ၊ ၏။ မ။ ။လောမော-လူ+ဆေဒနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ မ။ ။ပေမော-ပီ+တပ္ပနေ၊ နှစ်သက်ခြင်း၌-၏။မ။ ရှေးနည်းမှိတွက်။ ။အတ္ထာ-အဒ+ဘက္ခဏော၊ စားခြင်း၌-၏။ ချေ။ ကျိုသုတ်ဖြင့် မန်-ပစ္စည်းသက်။ ကွစိဓာတု=အနုဗန် န်-ကိုချေ။ (အဒ်+မ) ကျိုသုတ်ဖြင့် မ-ပစ္စည်းကို တ-ပြု၊ (အဒ်+တ) ဒေါ ဓသ္သစ=၌, စ၊ ဓာတုန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (အတ်+က=အတ္တ) တ်+တ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သျှာ စ, သိ-ဝိဘတ်

http://www.dhammadownload.com

စမ္မာနိ၊ အသားအရေတို့ကို၊ လုနာတိ ဆိန္ဒတိ၊ ဖြတ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ လောဟော၊ မည်၏။ ပိယနံ၊ ချစ်ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ ပိယာယိတဗ္ဗာ၊ ချစ်အပ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပေမော (ချစ်အပ်သူ) မည်၏။ သုခ ဒုက္ခံ၊ ချမ်းသာ, ဆင်းရဲကို။ အဒတိ၊ ဘက္ခတိ၊ စားတတ်၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္တာ၊ ကိုယ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဇာတိ ဇရာ မရဏာ.ဒီဟိ၊ ဇာတိ, ဇရာ မရဏ-စသည်တို့သည်။ အဒီယတေ ဘက္ခီယတေ၊ ကိုယ်စား, ဝါးမျိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္တာ၊ ကိုယ်မည်၏။ အာတုမာ၊ ကိုယ်။

၆၂၀–သမာ.ဒီဟိ ထမာ။ ။သမ.ဒီဟိ၊ သမ-အစရှိသော ဝေါတ်ဆို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ထ-မာ။ ထ-မစ္ဆည်း, မ-ပစ္ဆည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သမဒမ ဒရ ရဟ ဒု ဟ် သိ ဘီ ယာ ဿာ ထာ ဘယ,ဣစ္စေဒ.မာဒီဟိ၊ သမ,ဒမ=ဘဿ,ဣသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ထ-မ.ပစ္ဆယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။သမေတိ၊ ငြိမ်းစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမထော၊ သမထမည်၏။ ဒမတိ၊ ဆုံးမတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဒမထော၊ မည်၏။ ဒရတိ၊ ပူပန်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒရထော၊ မည်၏။ ဇိဏ္ဏဘာဝံ၊ ဆွေးမြည့်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ရဟိဿတိ။ ယူလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရထော၊ ရထားမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒဗ္ဗ-သမ္ဘာရံ၊ သစ်ဂါး-စသော အဆောက်အဦကို။ ရဟတိ ဂဏှတိ၊ ယူတတ်၏။ ဣတိ၊

ကို အာ-ပြု၊ (အတ္တ+ာ=အတ္တာ) သရလောပေါ=ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝါ-ရုပ်၊ အာတုမာ အဒ+ဘက္ခဏော၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် မန်-ပစ္ဆည်းသက်။ ကဲ့စိ ဓာတု-အနုဗန် နံ-ကိုချေ။ (အဒ်+မ) ဤသုတ်ဖြင့် မ-ကို တ-ပြုသင့်ငြားသော်လည်း ဝါ-သဒ္ဒါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ကဲ့စိဓာတု=အစသရ အ-ကို အာ-ဒီးယပြု၊ အဒ-ဓာတ်မှနောက်၌လည်း။ ဥ-အဂ္ဂရာလာ (အာဒ်+၂+မ) ဒေါဓဿ စ.၌, စ၊ ဓာတုန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (အာတ်+၂+ခ=အာတုမ) တ်+ဥ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်။ သျှာ စ-စီရင်။

၆၂၁–ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။သမ-စသော ဓာတ်မှ နောက်၌ ထ, မ, ပစ္ဆည်း သက်။ ။ဤသုတ်၌ မ-ပစ္ဆည်းပါပြီးဖြစ်၍ ရွှေသုတ်အပိုပင်။ အတ္တာ-၌ သာနုဗန္ဓ မ-ကို တ-ပြုရန် ခဲ့သည်ဟု ဉာ-ဆို၏။ အကျိုးမကြီးလှ။ နိ-၌လည်း ဝုဒ္ဓိနိသေဓ အကျိုးငှာ ခဲ့သည်ဟုဆို၏။ အညေသုစ-၏ အနိစ္စဝိဓိဖြစ်၍ အကျိုးမကြီးလှသည်ပင်။ ဤသုတ်ကိုသော်လည်း 'သမာ.ဒီဟိ ထော'ဟူသင့်၏။ 'ချာ.ဒီဟိ ထ-မာ, မ စ တော ဝါ'ဟု တစ်သုတ်တည်းမူလည်း ပေါင်းသင့်၏။ 'ဗုဓ ဂမာ.ဒိ.ထ္ထေ ကတ္ထရိ ရှိပြီးဖြစ်၍ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ တ္ထော' သုတ်လည်း အပိုပင်။ ဉာ ပယ်သောသုတ်ပို သုတ်ထပ်လည်း အမှားပင်ရှိ၏။ ပဇ္ဇုန္နာ ဂတိကု-ဟူ၍လည်းဆိုရန်ရှိ၏။ တစ်နည်း-ဤသုတ်က, မ-ပစ္ဆည်းဖြင့်ပြီးလျက်၊ ရွှေသုတ်ကိုဆိုခြင်းကား၊ ဆန်းကြယ်စေခြင်းငှာ ဆိုသည်-'ဤမိနာ.ဝ သိဒ္ဓေ ပိ ပုဗ္ဗဝစနံ ဝိဓိတ္တာ.တ္တံ'ဟူလို။ တစ်နည်း-'**ချာ.ဒီဟိ**

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်။ ရထော၊ မည်၏။ ဒဓတိ ဂစ္ဆတိ၊ အထက်သို့သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဒုမော၊ သစ်ပင်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ *ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠ္ဎိ၊ ကြီးပွားစည်ပင်သည်ဖြစ်၍။ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒုမော၊ မည်၏။ ပထဝီပဗ္ဗတာ.ဒီသု၊ မြေ, တောင်-စသည်တို့၌။ ဂစ္ဆတိ ပဓာဏီ၊ ကျတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟိမော၊ ဆီးနှင်းမည်၏။ ဘွော၊ ဤအရပ်၌။ (ထည့်-သံယော၊ စတုဝဂ္ဂသံယောသည်) ကမ္မဝါစာယ၊ ဥ တ်, ကမ္မဝါစာဖြင့်။ ဗန္ဓတိ၊ ဖွဲ့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သိမာ၊ သိမ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ (ထည့်-သံယေန၊ သည်) ဗန္ဓိတဗ္ဗာ၊ ဖွဲ့အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သိမာ၊ မည်၏။ တေသ္မာ၊ ထိုအရာမှ (အာရုံမှ)။ ဘာယန္တိ၊ ကြောက်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘီမော၊ မည်၏။ တေန၊ ဤအရာဖြင့် (ပန်းဆိုင်းဖြင့်) သတ္တော၊ သတ္တဝါတို့ကို (မလာစေလိုသူတို့ကို)။ အဝခဏ္ဏိ-နီဝါရေန္တိ၊ တားမြစ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒါမော၊ ပန်းဆိုင်းမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ မူသိကာ.ဒီဟိ၊ ကြွက်-စသော သတ္တဝါတို့သည်။ ဒီယတိ အဝခဏ္ဏိယတိ၊ ဖြတ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဒါမော၊ မည်၏။ ယာဏီဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်

ထ-မာ, မ စ တော ဝါ' တစ်သုတ်တည်းပေါင်းရ၍ ဆိုသင့်သော်လည်း။ ခွဲလိုရ၍ ခွဲဆိုသည်၊ 'ပပဗ္ဗေ.တ္တ.မေတံ ဣမိနာ.ပ သိဒ္ဓိတ္တာ' ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။(*ဒုမော-ပုံစံဝယ်၊ အချို့စာ၌ 'ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠ္ဎိ'ဟု ဒုတိယန္တနှင့်ရှိ၏၊ အချို့၌ 'ဝုဒ္ဓိ, ဝိရုဠ္ဎိ' ဟု ပထမန္တနှင့်ရှိ၏။ နီဿယဆရာတော်ကြီးများကား ပထမန္တ-ကိုအတည်ပြု။ "ဥဒ္ဓံ၊ အထက်သို့၊ ဝုဒ္ဓိ, ဝိရုဠ္ဎိ၊ ပွားခြင်း, တက်ခြင်းသည်။ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြတ်တတ်၏။ 'နန်းကျောင်း။' ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌၊ ဝုဒ္ဓိ, ဝိရုဠ္ဎိ၊ ပွားခြင်းသည်။ ဂစ္ဆတ်ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်တတ်၏ဟု။" 'ဒက္ခိဏာဝဏ်' ကတ္တားအနက်ပေးကြကုန်၏။ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ၏။ ကတ္တား 'ယော ရက္ခော'ဟု ရှိပြီးဖြစ်၍ မသင့်။ အချို့ပညဝန်တို့လည်း ဒုတိယန္တကို အတည်ပြု 'ဥဒ္ဓံ၊ ၌။ ဝုဒ္ဓိ၊ ကြီးပွားခြင်းသို့၊ ဝိရုဠ္ဎိ၊ စည်ပင်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏ဟု' ကံ-အနက်ပေးကုန်၏။ ပဝတ္တတိ၊ သည်။ ဂစ္ဆတိ-၏အနက်ပင်၊ ယင်းပဝတ္တနကြိယာလည်း အ-ကမ္မကဖြစ်၍၊ ကံ-မလိုရကား မကောင်း။ ။ငါတို့ကား ပဝတ္တတိ-ကို ထောက်လျှင်၊ ဥဒ္ဓံ-ကား ကံ, အာခ်ာရ-နှစ်ပါးပင်သင့်၏ သို့သော် ပဝတ္တတိ-ကြိယာမှာမစပ်ရ။ ဟုတ္တ-ဟု ကြိယာဝိသေသန ပါဠိသစ်ထည့်၍စပ်၊ 'ဝုဒ္ဓိ, ဝိရုဠ္ဎိ' ပုဒ်များလည်း ပထမန္တဖြစ်သင့်၏။ ယင်း ပုဒ်များကို ဟုတ္တာ-ကြိယာဝိသေသန ပါဠိသစ်မှာစပ်။ သို့အတွက် 'ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠ္ဎိ၊ ကြီးပွားစည်ပင်သည်သာဖြစ်၍' ဟု ပထမန္တ-ကို အတည်ပြု၍၊ ပါဠိသစ်ငံ့ကာ, ကြိယာ ပိသေသန အနက်ယောဇနာခဲ့ပေသည်။ ။အဘိဓာန.ပဒီပိကာသူစိ-၌ 'ဒဂတိ ဂစ္ဆတိ မူလဏ္ဍသာခါ ဝိဋပ ပတ္တာ ပလ္လဝ ပုပ္ဖ ဖလေဟိ ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠ္ဎိ ဧဝပုလ္လံ ပါပုဏာတိ'တိ-ဒုမော' ဟု ဒုတိယန္တနှင့်လျော်အောင် 'ဂစ္ဆတိ ပါပုဏာတိ'ဟု ဖွင့်၏။ ။ဤဝိဂြိုဟ်ဝါကျ

http://www.dhammadownload.com

၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ယာမော၊ ယာမ်၊ မည်၏။ (ညဉ့်ဦး, သန်းခေါင်, မိုးသောက်+ယာမ်)။ ပရေသံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ ဂဏှိတုံ၊ ယူခြင်းငှာ။ သမတ္ထေတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာမော၊ မည်၏။ (ဝါ-ရွှေအဆင်း)။ ဧတေန၊ ဤအားအစွမ်းဖြင့်။ တီဋ္ဌန္တိ၊ တည်နေကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ထာမော၊ အားစွမ်းမည်၏။ ဘသတိ ဘသ္မီ ကရိယတိ၊ ပြာဖြစ်အောင် ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့် ဘသ္မာ၊ မည်၏။

၆၂၉–ဂဟဿုပဓေယ္ယော ဝါ။ ။ဂဟဿ ဂဟ-ဓာတ်၏။ ဥပဓဿ၊ ဥပဓ-မည်သော အ-သရ၏။ ဧ၊ ဧ-ပြု၍သည်၊ ဝါ၊ ချို့၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဂဟ ဣစ္စေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဥပဓဿ၊ ဥပဓ-မည်သော။ အ-ကာရဿ၊ ၏။ ဧတ္တံ၊

များကား ကစ္စည်းဆရာ ရေးရင်းမဟုတ်၊ နောက်မှ ဆရာကြီးများ သူငယ်တို့ ဉာဏ်ပွားရန်ထည့်ထားသည်ဖြစ်ရာ၏။ သီဟိုဠ်မူမှာမပါ-'သမေတီ.တိ-သမထော၊ ဒမထော၊ ဒရထော၊ ရထော၊ ဒုမော၊ ဟိမော၊ သိမာ၊ ဘိမော၊ ဒါမော၊ ယာမော၊ သာမေ၊ ထာမော၊ တသ္မာ၊' သီဟိုဠ်မူ။ ။ဤသုတ်၌ ဝုတ္တိ-၌ သမ္ပ, ဒမ္ပ-ဟ ဥ-ကာရန္တနှင့်ရှိကြ၏။ ထ, မ ပစ္ဆယန္တဓာတ်များကား, ဓာတုဿ.ဧန္တော' သုတ်၌ ကွစိ-သဒ္ဒါမြစ်၍ ဓာတွန်မခေျရ၊ ဓာတွန်မကျေသော ဓာတ်ဖြစ်၍လည်း ဥ-ကာရန္တနှင့် မရှိသင့်-သမ, ဒမ,ဟု အ-ကာရန္တနှင့်သာ ရှိဒစရမည်။)

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သမထော-ကို၊ သမ-စာည်။ သမ၊ သည်။ ဥပသမေ၊ ငြိမ်သက်ခြင်း၌-၏၊ သမာ, ဒိဟီ ထမာ, ဤသုတ်ဖြင့် သမ-ဓာတ်မှ နောက်၌ တ-ပစ္စည်း သက်၊ (သမ+ထ=သမထ) နာမ်ငဲ့၊ သီ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဒမထော-ဒမ္+ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌-၏။ ထ၊ ။ဒရထော-ဒရ+ဒါဟော၊ ပူလောင်ခြင်း၌-၏။ ထ။ ။ရထော-ရဟ+ဥပါဒါနေ၊ စွဲလမ်းခြင်း၌-၏။ထ။ကွစိဓာတု=ဓာတွန် ဟ-ကိုချေ။ ။ဒုမော-ဒု+ဂတိယံ၊ မ၊ ။ဟိမော-ဟိ+ဂတိယံ၊ မ၊ ။သိမာ-သိ+ဗန္ဓနေ၊ ဖွဲ့ခြင်း။ မ၊ ကွစိ ဓာတ္ဟာ.ဒိနာ ဣကာရဿ ဒီဃော၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂတွာ အာ ပစ္စယော၊ ။ဘိမော-ဘီ+ဘယေ၊ မ။ ။ဒါမော-ဒါ+အဝခဏ္ဍနေ၊ ပိုင်းဖြတ်ခြင်း၌-၏။မ။ ။ယာမော-ယာ+ပါပုဏော၊ မ။ ။သာမော-သာ+သာမတ္ထေ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း၌-၏။ မ ။ထာမော-ထာ+ဂတိ နိစ္စတ္ထိယံ၊ သွားခြင်း၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း၌-၏။ မ၊ ။တသ္မာ-တသ+တသ္မီကရဏေ၊ ပြုဖြစ်အောင်ပြုခြင်း၌-၏။ မ-သက်၊ (တသ+မ=တသ္မ) သရလောဇပါ=ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သီ-သက်၊ သျှာ စ-စီရင်။

၆၂၉–စတု-ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဂဟ-ဓာတ်၏၊ ဥပဓ မည်သော အ-သရကို ဧ-ပြု။ ။ဥပဓာ-ဟူသည် အဆုံးအက္ခရာမှ ရှေးအက္ခရာပင်တည်း။ ။'အန္တ ဝဏ္ဏာ ပုဗ္ဗော ဥပေစ္စ ဓိယတေ ဥစ္စာရီယတေ၊တိ-ဥပဓာ'လုပ်။ အန္တ ဝဏ္ဏာ အဆုံးအက္ခရာမှ၊ ပုဗ္ဗော၊ ရှေးဖြစ်သော။ ယောအက္ခရော-အကြင်အက္ခရာကို။ ဥပေစ္စ၊ နောက်

http://www.dhammadownload.com

ဧ-အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ချို့၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ၊ သစ်, ဝါး-စသော အဆောက်အဦကို။ ဂဏှာတိ၊ ယူတတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဂေဟံ၊ အိမ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဂဟံ၊ အိမ်မည်၏။

၆၃၀-မဿုဿ သုဿစ္ဆရ-ဧစ္ဆရာ။ ။မဿုဿ၊ မသု-ဟူသော ပါတိ ပဒိက ပုဒ်၏။ သုဿ သု-အာဂမရာ၏။ စ္ဆရ-ဧစ္ဆရာ၊ စ္ဆရ-ပြု, ဧစ္ဆရ-ပြုကို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။မသု ဤစ္ဆေတဿ၊ မသု-ဟူသော ပါတိ ပဒိကဿ၊ ပါတိ ပဒိက-ပုဒ်၏။ စ္ဆရ-ဧစ္ဆရာ-ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။မစ္ဆရတီ၊ ဝန်တိုဘတ်၏၊ ဤတိ၊ ကြောင့်။ မစ္ဆေရော၊ မည်၏။ ဇဝံ၊ တူ။ မစ္ဆရော၊ မည်၏။

အာဂမရာသို့ကပ်၍။ ဓိယတေ ဥစ္စာရီယတေ၊ ရွတ်ဆိုအပ်၏။-ပေး။ ဥပ-ပုဗ္ဗ ဓာ-ဓာတ် ဥစ္စာရဏ အနက်ဟော။ နောက် အာဂမရာသို့ကပ်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် ရွေ-အာဂမရာကို ဥပမာဆိုသည်။ ဂဟ, ပစ, လဘ-စသည်၌ ရွေ ဂ, ပလ-တို့၏ မြိရာ အ၊ ဘိဒ, ဆိဒ-စသည်၌ ဤ၊ ဗုဓ, ယုဇ-စသည်၌ ဥ-ကို ဥပဓာဆိုသည်။ ။'အန္တဝဏ္ဏာ ပုဗ္ဗော ဥပဓာ'ပါဏိနီ၊ ၁-၁-၆၅။ ။'ဓာတ္ဝာဒီ ဝဏ္ဏ သမုဒါယော အန္တော ပုဗ္ဗော ယော ဝဏ္ဏော၊ သော ဥပဓာ သညော ဘဝတိ၊ ပစ ပဋ္ဌ အ-ကာရော၊ ဘိဒိ-ဆိဒ ဤ-ကာရော၊ ဗုဓ ယုဓ ဥ-ကာရော' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။'အန္တော ပုဗ္ဗော ဥပဓာ။ ။ အန္တ ဝဏ္ဏ မတ္ထာ ပုဗ္ဗော ယော ဝဏ္ဏော သော ဥပဓာ သညော ဘဝတိ' သာရသ္မတာ။

ရွုပ်ဟ္ဂက်ပုံ။ ။ဂေဟံ-ကို ဂဟ-တည်း၊ ဂဟ၊ သည်၊ ဥပါဒါနေ၊ စွဲလမ်း ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ သဗ္ဗတော ဏ္ဌ၊ တ္ဌာ ဝိဝါ,သုတ်ဖြင့် ဂဟ-ဓာတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဂဟ်+၊) ဂဟဿု,ပဓဿေ.ဝါ, ဤသုတ်ဖြင့် ဥပဓ-မသ်သော အ-ကို ဧ-ပြု၊ (ဂ်+ဖ-ဟ်+၊=ဂေဟ) ဂ်+ဧ, ဟ်+အ-က်ပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ စီရင်။ ။ဝါ-ရုပ်။ ဂဟံ-ဂဟ+ဥပါဒါနေ၊ လွယ်ပြီ။

၆၃၀-တိ-ပဒ,ဝိဓိသုတ်။ ။မသု-ဟူသော ပါတိပဒိက-ပုဒ်၏ သု-အာဂမရာကို စ္ဆရ, ဧစ္ဆရ-ပြု။ ။မသုပုဒ်ကို ဥ-၌, နိပ္ပန္န, အ-နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိကပုဒ်-ဟု ဆို၏၊ ရှု-၌ကား နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက-ဟု ဆို၏၊ ပါတိ ပဒိကသည် နိပ္ပန္နပါတိပဒိက၊ အနိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက-နှစ်မျိုး။ ဓာတ်, ပစ္စည်း်တို့ဖြင့် စီရင်ရျှိပြီးသော ကာရကော, ပါဓကော-စသည်ကား နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက၊ ဓာတ်, ပစ္စည်းတို့ဖြင့် မစီရင်အပ်သော ဃဋ, ပဋ-စသည်ကား အနိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိကတည်း။ မသုကား မသု-ဓာတ်၊ ကို့-ဆောင်ပြီးသော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက ပုဒ်သာတည်း။ အ-နိပ္ပန္န မဟုတ်။ မသု-ပုဒ်ချည်းသက်သက် ပိဋကတ်တွင် ကျင်လည်သည် မရှိသောကြောင့်-ဟူလို၊ ပါဠိ ပုံစံကား-'ပိပါကံ သံဝိဘာဂဿ၊ အနုဿောန္တိ အ မစ္ဆရာ' ဤတိ ဝုတ္တက။ 'ဝိဒတ္ထု ဝိတ-မစ္ဆရာ' ဒေဝတာ သံယုတ် 'မစ္ဆေရသုတ်' 'မစ္ဆေရာ စ ပမာဒါ စ၊ ဇဝံ ဒါနံ န ဒီယတိ' ဌင်းသတ္ထုလ္လ ပကာသိကာသုတ်၊

http://www.dhammadownload.com

၆၃၁–အာ-ပုဗ္ဗ-စရဿ စ၊ ။အာ-ပုဗ္ဗ-စရဿ စ၊ အာ-ရှေးရှိသော စရ၊ ဓာတ်၏လည်း။ ဆ္ဆရ, ဆ္ဆရာ စ၊ ဆ္ဆရ-ပြု, ဆ္ဆရ-ပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အာ-ပုဗ္ဗဿ အာ-ရှေးရှိသော။ စရ ဣစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဆ္ဆရိယ-ဆ္ဆရ-ဆ္ဆရာဒေသာ။ ဆ္ဆရိယ-ပြု, ဆ္ဆရ-ပြု, ဆ္ဆေရ-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အာ-ပုဗ္ဗဿ စ၊ ရွှေအာဿရ၏လည်း။ ရသော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။အာ-ဘူဒေတာ၊ လွန်စွာ။ စရိတဗ္ဗံ၊ ပြုကျင့် အံ့သြအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အဆ္ဆရိယံ (အံ့,ဖွယ်သရဲ) မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ အဆ္ဆရံ၊ အဆ္ဆေရံ၊ အံ့ဖွယ်သရဲ။ စ.ဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ မဆုဿ၊ မသု-သဒ္ဒါ၏။ သုဿပိ သု-အက္ခရာ၏လည်း။ ဆ္ဆရိယာ-ဒေသော၊ ဆ္ဆရိယ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဆ္ဆရိယံ၊ ဝန်တိုခြင်း။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။မဆ္ဆေရာ-ကို မသု-တည်၊ မသု၊ သည်။ မဆ္ဆရေ၊ ဝန်တိုခြင်း၌-၏။ ကို စ, သုတ်ဖြင့် မသု-ဓာတ်မှနောက်၌ ကို-ပစ္စည်းသက်၊ (မသု+ကို) မသုဿ သုဿဆ္ဆရ-ဆ္ဆေရာ, ဣသုတ်ဖြင့် မသု-ဟူသော ပါတိ ပဒိက ပုဒ်၏ သု-အက္ခရာကို ဆ္ဆရ-ပြု၊ (မဆ္ဆရ+ကို) ကိုလောပေါ စ, ကို-ပစ္စည်းကိုခေျ။ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မဆ္ဆေရော-မသု+မဆ္ဆရေ။ နည်းတူ။ ဆ္ဆေရ-ပြုသည်သာထူး၏။

၆၁၁–ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာ-ရှေးရှိသော-စရ-ဓာတ်ကို ဆ္ဆရိယ, ဆ္ဆရ, ဆ္ဆေရ-ပြု။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စည်း၊ နှစ်ချက်ထိုင်၏ အနက်ပေးရာ၊ ရှေးစ,ဖြင့် မသု-ဓာတ်ကိုဆည်း၍ နောက်စ-ဖြင့် ဆ္ဆရိယ-ပြု။ ရှေး အာ-ပုဗ္ဗ စရ,နောင်ထိုင်သော စ-သဒ္ဒါ၏ သမုစ္စေ တဗ္ဗ အတ္ထာကို ပြုလို၍ 'စ.ဂ္ဂဟဏေန'စသော ဝါကျကို မိန့်သည်။ ။ပါဠိပုံစံကား-'အဆ္ဆရိယံ ဝတ ဘော, အဿုတံ ဝတ ဘော၊ အယံ သမဏော နိသိန္နဂကာ.ဝ ကာလက်တော' မှုသပဏ္ဏာသ-မာရတဇ္ဇနိယသုတ်၊ 'တဿ ဒိသွာန အဆ္ဆေရံ၊ အဿုတံ လောမဟံသနံ'မာဘ ဝိဝဏ္ဏ-ပေတဝတ္ထု။ ။သကတ္ထ-ဥက-ပစ္စည်းသက်လျှင် 'အဆ္ဆေရက'ဖြစ်၏။ 'ယံ ဓဝါ သုတံဝါ အဆဝါ၊ အဆ္ဆေရကံ တံ ဓဝါ သုဇောမ ကာတာ' သေရိဿက-ဝိမာနဝတ္ထု။ ။ဝိသေသတ္ထ၌ တရ-ပစ္စည်းသက်လျှင် 'အဆ္ဆေရတရ' ဖြစ်၏။ 'ဣတောပိ အဆ္ဆေရတရံ၊ ကုမာရံ၊ နှ နော သုတံဝါ အဇ ဂါပိ ဒိဋ္ဌံ' ဌင် ဝိမာနဝတ္ထု။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။အဆ္ဆရိယံ-ကို အာ-ပုဗ္ဗ, စရ-တည်။ စရ၊ သည်၊ စရဇော၊ ၏၊ ကို စ,သုတ်ဖြင့် စရ-ဓာတ်မှနောက်၌ ကို-ပစ္စည်းသက်၊ (အာ-စရ+ကို) အာ-ပုဗ္ဗ စရဿ စ, ဣသုတ်ဖြင့် စရ-ဓာတ်ကို ဆ္ဆရိယ-ပြု။ အစသရ အာ-ကိုလည်း အ-ရဿ-ပြု (အဆ္ဆရိယံ+ကို) ကိုလောပေါ စ ကို-ပစ္စည်းကိုခေျ၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ အဆ္ဆရံ, အဆ္ဆေရံ-အာ, ပုဗ္ဗ,စရ+စရဇော၊ ကို၊ နည်။တူ။ ဆ္ဆရ, ဆ္ဆေရ-ပြုသည်သာထူး၏။ စ-ရူပ် မဆ္ဆရိယံ-မသု+မဆ္ဆရေ၊ ကို(မသု+ကို) ဣသုတ်၌ စ-သဒ္ဒါဖြင့် မသု-ဓာတ်၏ သု-ကို ဆ္ဆရိယ-ပြု၊ (မဆ္ဆရိယ+ကို) ကိုလောပေါ စ=ကို-ပစ္စည်းကိုခေျ-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၃၂–အလ ကလ သလေဟိ လ-ယာ။ ။အလ-ကလ သလေဟိ၊ အလ, ကလ, သလ-ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ဥ်။ လ-ယာ၊ လ-ပစ္စည်း, ယ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အလ-ကလ-သလ ဣစ္စေတေဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ဥ်။ လ-ယ ပုစ္ဆ ယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အလတိ သမတ္ထေတိ၊ စွမ်းနိုင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အလ္လံ၊ မည်၏။ (စိုစွတ်သည်)။ ကလိတဗ္ဗံ-သခ်္ခါ-တဗ္ဗံ၊ ရေတွက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂလ္လံ၊ မည်၏။ သလတိ ဂစ္ဆတိ ပဝိသတိ၊ စူးဝင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သလ္လံ၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ သလ္လံ၊ စိုစွတ်သည်။ ကလ္လံ၊ ခန့်ကျန်းသည်။ သလ္လံ၊ မြား, ဆူး။

၆၃၃–ယာဏ လာနာ။ ။ကလ-ဘလေဟိ၊ ကလ-ဓာတ်, သလ-ဓာတ်တို့မှ။ ပရေ၊ ဥ်။ ယာဏ-လာနာ၊ ယာဏ-ပစ္စည်း, လာန-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကယ-သလ ဣစ္စေတေဟိ၊ ကလ-သလ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တေဟိ ဓာတူဟိ၊ ထိုဓာတ်တို့မှ၊ ပရေ၊ ဥ်။ ယာဏ-လာန-ပုစ္ဆယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကလိတဗ္ဗံ-သခ်္ခါတဗ္ဗံ၊ ရေတွက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကလ္យာဏ၊ မည်၏။ (ကောင်းသောစိတ်)။ ဂဏတော၊ အပေါင်းအသင်းမှ။ ပဋိက္ကမိတ္ဝာ၊ ဖဲ၍၊ ထွေ၊ ဤအရပ်၌၊ သလန္တိ (ဂစ္ဆန္တိ-ပဝိသန္တိ) ဝင်နေကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋိသလ္လာနံ၊ မည်၏။ (ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်)။ ဧဝံ၊ တူ။ ကလ္યာဏော၊ ကောင်းသောတရား။ ပဋိသလ္လာနေ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်။

၆၃၂–ဒ္ဝိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ရုပ်တုက်ပုံ၊ အလ္လံ-ကို အလ-တည်။ အလ၊ သည်။ သာမတ္ထေ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း၌-၏၊ ခေျ။ အလ-ကလ-သလေဟိ, ဤသုတ်ဖြင့် အလ-ဓာတ်မှ နောက်၌ လ-ပစ္စည်းသက်၊ (အလ်+လ=အလ္လ) လ်+လ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု-စီရင်။ ။ကလ္လံ-ကလ+သခ်္ခါနေ၊ ရေတွက်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် လ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကလ်+လ+ကလ္ဟ)လ်=လ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ သလ္လံ-သလ+ဂတိယံ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် လ-ပစ္စည်းသက်၊ (သလ်+လ-သလ္ဟ) လ်+လ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။အလ္ယံ-အလ+သာမတ္ထေ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် ယ-ပစ္စည်းသက်၊ (အလ်+၂=အလ္ယ) လ်+ယ-ကပ်၊ စီရင်။ ။ကလ္ယံ=ကလ+သခ်္ခါနေ၊ ၏။ ခေျ။ ယ-သက်၊ (ကလ်+၂=ကလ္ယ)လ်+ယ-ကပ်.စီရင်။ ။သလ္ယံ-သလ+ဂတိယံ၊ ၏။ ခေျ။ ယ-သက်၊ (သလ်+၂=သလ္ယ) လ်+ယ-ကပ်-စီရင်။ ။

၆၃၃–ဧက-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကလ-ဓာတ် နောင် ယာဏ၊ သလ-ဓာတ် နောင် လာန, အစဉ်အတိုင်းဟပ်ယူ။ ယာဏ-မှာ ဏ-ကြီး။ လာန-မှာ န-ငယ်နှင့် ရှိရမည်။ အချို့ စာကိုယ်၌-'ကလ္ယာဏံ၊ ဂဠိသလ္ယာဏံ-သလ္လာနေ၊ ပဋိသလ္လာနေ' ဟု ကလ-ဓာတ်နောင် ပစ္စည်းနှစ်ချက်၊ သလ-ဓာတ်နောင် ပစ္စည်းနှစ်ချက် သက်လျက်ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။

http://www.dhammadownload.com

၆၃၄-မထိဿ ထဿ လော စ။ ။မထိဿ၊ မထ-ဓာတ်၏။ ထဿ၊ ထ-၏ လော စ၊ လ-ပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။မထ-ဣစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ထဿ၊ ၏။ လာ,ဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အည,မည်၊ အချင်းချင်း။ မထတိ ဝိလောဠေတိ၊ လုံးထွေး (သတ်ပုတ်တတ်၏။) ဣတိ၊ ကြောင့်။ မလ္လော၊ မည်၏ (လက်ဝှေ့ လက်ပန်းသည်၊ လက်ဝှေ့သမား)။ မလ္လံ၊ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း (လက်ပန်းလုံးခြင်း)။ စ.ဣဟာဏော်နေ၊ ဖြင့်။ လတော၊ လ-မှနောက်၌၊ ကော စ၊ က-သည်လည်း။ အာဂမော၊ လာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မလ္လကော၊ လက်ဝှေ့ လက်ပန်းသည်။ မလ္လကံ၊ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကလျာဏံ-ကို ကလ-တည်၊ ဏလ၊ သည်။ သခ်္ဂါနေ၊ ၏။ ချေ။ ယာဏ လာနာ, ဤသုတ်ဖြင့် ကလ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ယာဏ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကလ+ဂျာဏ=ကလျာဏ) က်+ယ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ပတိသလ္လာနံ-ပဋိ-ပုဗ္ဗ, သလ+ဏတိယံ၊ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် လာန-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဋိ-သလ်+လာန=ပဋိ-သလ္လာန) လ်+လ-ဏပ်-စီရင်။ ။ကလျာဏော-ကလ+သခ်္ဂါနေ၊ ချေ။ ယာဏ-သက်၊ (ကလ+ဂျာဏ=ကလျာဏ) လ်+ယ-ကပ်-စီရင်။ ။ပဋိသလ္လာနော-ပဋိ-ပုဗ္ဗ, သလ+ဏတိယံ၊ ချေ။ လာန-သက်၊ (ပဋိ-သလ်+လာန=ပဋိ-သလ္လာန) လ်+လ-ကပ်-စီရင်။

၆၃၄-စတု,ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။မထိဿ-ကား ဣ-ကာရန္တ ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ တည်း။ ။သမုစ္စယတ္ထ စ-၏ သမုစ္စေတဗ္ဗ အတ္ထကိုပြခြင်းငှာ 'စ.ဣဟာဏော်နေ' စသော ဝါကျကိုမိန့်၊ စ-သဒ္ဒါဖြင့် လ-မှ နောက် က-လာခြင်းကို ဆည်းသည်-ဟူလို။ ရူ-၌ကား, လက-ပစ္စည်းကို ဆည်းသည်-ဟူ၏။ နီတိ-အလို ထ-ကို လ္လ, လ္လက-ပြုရမည်၊ 'မထိဿ တဿလ္လ,လ္လကာ' နီတိ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။မလ္လော-ကို မ-ထ-တည်း မထ၊ သည်။ ဝိလောဠနေ၊ လုံးထွေးမှုနှောက်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ သဗ္ဗတော၊ ဏ္ဍုတ္တာ=မထ-ဓာတ်မှနောက်၌ အ-ပစ္စည်းသက်၊ (မထ်+၊) မထိဿ ထဿ လော စ, ဤသုတ်ဖြင့် မထ-ဓာတ်၏ ထ-ကို လ်-ပြု။ ပရဿ ဒွေ ဘာဝေါ=လ-ကို သဒိသဒွေဘော် လ္လ်-ပြု၊ (မလ္လ်+၊=မလ္လ) လ္လ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု-စီရင်။ ။မလ္လံ-မထ+ဝိလောဠနေ၊ နှည်းတူ။ ။မလ္လကော-မလ္လကံ၊ မထ+ဝိလောဠနေ-အ၊ နှည်းတူ။ ဤသုတ်၌ စ၊ လ-မှ နောက်၌, က-လာသည်သာ ထူး၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၃၅-ပေသ၁.တိသဂ္ဂ.ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ။ ။ပေသာ တိသဂ္ဂ ပတ္တ၊ ကာလေသု၊ စေခိုင်းခြင်း, ခွင့်လွှတ်ခြင်း၊ ချိန်ခါရောက်သည်ကို ပြောဆိုခြင်း အနက်တို့၌၊ ကိစ္စာ၊ ကိစ္စ.ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပေသာတိသဂ္ဂ-ပတ္တကာလ ဣစ္စေတေသု.တ္ထေသု၊ တို့၌။ ကိစ္စ.ပ္ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဘဝတာ၊ သင်သည်။ ကမ္မံ၊ အမှုကို။ ကတ္တုံ၌၊ ပြုရမည်, ပြုလို ပြုတော့၊ ပြုချိန်တန်ပြီ။ ဘဝတာ၊ သည်။ ကိစ္စံ၊ ကိစ္စကို (အမှုကို)။ ကရဏီယံ၊ ပြုရမည်, ပြုလို ပြုတော့, ပြုချိန်တန်ပြီ။ ဘဝတာ၊ သည်။ ဘောဇနံ၊ စားဖွယ်ကို။ ဘောတ္တုံ၌၊ စားရမည်, စားလို စားတော့, စားချိန်တန်ပြီ။ ဘဝတာ၊ သည်။ ဘောဇနံ၊ စားဖွယ်ကို။ ဘောဇနီယံ၊ စားရမည်, စားလို, စားတော့, စားချိန်တန်ပြီ။ ဘဝတာ၊ သည်။ အဇ္ဈေယံ၊ ရွတ်အံဖွယ်ကို။ အဇ္ဈေယိတုံ၌၊ ရွတ်အံရမည်, ရွတ်အံလို ရွတ်အံတော့, ရွတ်အံချိန်တန်ပြီ။ ဘဝတာ၊ သည်။ အဇ္ဈေယံ၊ ကို၊ အဇ္ဈေနီယံ၊ ရမည်, တော့, ချိန်တန်ပြီ။

၆၃၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ပေသာ.တိသဂ္ဂ-ပတ္တကာလေသု' ကာတန္တ၊ ၄-၅-၁၁၀။ ။'ပေသာ.တိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ စ' ပါဏိနံ၊ ၃-၃-၁၆၃။ ။'ပေသာ.နုညာ-ပတ္တကာလေသု'စန္ဒ ဝုတ္တိ၊ ၁-၃-၁၂၃။ ။စေခိုင်းခြင်း, ခွင့်လွှတ်ခြင်း, ချိန်ခါရောက်သည်ကို ပြောဆိုခြင်းအနက်တို့၌ ကိစ္စ-ပစ္စည်းသက်။ ။ရှိသေ, မရှိသေ စေခိုင်းခြင်း တိုက်တွန်းခြင်းကား ပေသ၊ အလို့အတိုင်း စွန့်လွှတ် ခွင့်ပြုခြင်းကား အတိသဂ္ဂ၊ ချိန်ခါရောက်သည်ကိုပြောဆိုခြင်းကား ပတ္တကာလ 'ပေသနံ-ပေသော၊ ကာမာစာရုနံ အနုညာတံ အတိသဂ္ဂေါ၊ နိမိတ္တ ဘူတာယ ကာလဿ အဇဿရော ပတ္တကာလတာ၊ တေ သ္မ.တ္ထေသု ဓာတုတော ကိစ္စ သညကာ ဘဝန္တိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ။ပေသာ.ဒီသု ကိစ္စာ ဘဝန္တိ၊ ဂါမံ ဂစ္ဆ၊ ကတ္တု.မိစ္ဆာတော အနုဇာနနံ အနုညာ၊ ဧဝံ ကုရု, ကင်္ခုကုရု၊ ပတ္တော တေ ကာလော ကင်္ခ ကရဏော' စန္ဒ ဝုတ္တိ။ ။'ပေသိတော တုံ ဘဝတာ ဂါမော ဂန္တုဗ္ဗော ဂမနီယော, ဂမ္မော၊ အတိသဂ္ဂေါ အနုမတိ-ဂုရုနာ အနုညာတော, တုံ ဘဝတာ ကင်္ခော ကာတဗ္ဗော, ကရဏီယော, ကိစ္စော၊ ပတ္တော တေ ကာလော ကင်္ခ-ကရဏော, ကတ္တုဗ္ဗော, ကရဏီယော, ကိစ္စော, ကာရိယော ကင်္ခော ဘဝတာ' ကာတန္တဝုတ္တိ။

ရူ-ဥ်-ရှိသေ,မရှိသေ စေခိုင်းခြင်း တိုက်တွန်းခြင်းကား ပေသ၊ သူကမေးသည် ဖြစ်စေ၊ ပဋိမတ်ကို အဦးမူ၍ဖြစ်စေ၊ စွန့်လွှတ်-ခွင့်လွှတ်ခြင်းကား အတိသဂ္ဂ၊ ပြုလုပ်ရန် အချိန်ကာလ ကျရောက်ပြီဟု အချိန်ကာလကို ပြောကြားခြင်းကား ပတ္တကာလ-မဟုဆို၏။ သို့အတွက်-'ဘဝတာ၊ သင်သည်။ ကမ္မံ အမှုလုပ်ကို။ ဝါ၊ ဖြဖွယ်ကိစ္စကို။ ကတ္တုံ၌၊ ပြုရမည်-ပေသနတ္ထ၊ ပြုလို ပြုတော့-အတိသဂ္ဂတ္ထ၊ ပြုချိန်

http://www.dhammadownload.com

ဖဒ္ဒ-အဝဿကာ,ဓမ်ကောသု ဏီစ။ ။အဝ သကာ,ဓမိကော်သု၊ မချုတ် မယ့်ငင်း-ဟူသော အနက်, မြီစား-ဟူသော အနက်တို့၌ (ကြွေးရှင်,မြီရှင်ထံမှ ချေးငှား စားသုံးသူကို မြီစားဆိုသည်)၊ ဏီ စ၊ ဏီ-ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း။ ဏီစ္စာ စ၊ ဏီစ္စ-ပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အဝဿက အဓမိဏ္ဏ ဣစ္ဆေတော သူ့ထွေသူ၊ တို့၌။ ဏီ-ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဏီစ္စာ စ၊ တို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ အဝဿကော၊ မချုတ် မယ့်ငင်းဟူသော အနက်၌၊ ထာဝ၊ ရှေးဦးစွာ။ အဝဿံ၊ မချုတ်၊ မေ၊ ငါ၏။ ကမ္မံ၊ အမှုကို။ ကာရိ၊ ပြုသူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ အဝဿံ၊ မချုတ်၊

တန်ပြီ-ပတ္တကာလတ္တာ' ထင်အောင်ပေးရသည်။ ။"ပေသနံ နာမ 'ကတ္တုဗ္ဗမိဒံ' ဘဝတာ,တိ အာဏာပနံ, အဇ္ဈေ သနဋ္ဌ၊ အတိသဂ္ဂေါ နာမ ကိ-မိဒံ မယာ ကတ္တုဗ္ဗ,န္တိ ပဋ္ဌဿ,ဝါ၊ 'ပါဏော နု ဟန္တဗ္ဗော'တျာ,ဒိနာ၊ ပဋိပတ္တိ ဒဿနေန မုခေန ဝါ ကတ္တုဗ္ဗဿ အနုညာ၊ ပတ္တကာလော နာမ သမ္ပတ္တ သမယော၊ ယော အတ္တနော ဏီစ္စ-ကရဏော သမယ,မနုပ-ပရိက္ခိတ္တော နု ကရောတိ၊ တဿ သမယာ, ရောစနံ" ရှု နိတ်, ဥ-တို့၌လည်း အကျယ်ဆို၏။

ဆောင်ပုဒ်-"ရှိ, မရှိသေး၊ နှစ်မျိုးစေ၊ ဆိုလေ-ပေသန။
စွန့်လွှတ်, ခွင့်ပြု, ရင်းအမှု၊ ရှုစောဉ်-တိသဂ္ဂ။
ချိန်ခါ၊ပြောကြား၊ ယင်းကိုကား၊ မှတ်သား ပတ္တကာလ၊"

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ကတ္တုဗ္ဗံ၊ ကရဏီယံ၊ ဘောတ္တုဗ္ဗံ၊ ဘောဇနီယံ-တို့ကို 'ဘာဝ-ကမ္မေသု ကိစ္စ-တ္တကွ ထွာ'သုတ်ကို မှီတွက်၊ ။အစ္ဆယိတဗ္ဗံ-အဓိ-ပုဗ္ဗ, ဣ-တည်။ ဣ၊ သည်။ အစ္ဆာယနေ၊သရဏ္ဆာယ်ခြင်း၌-၏။ ပေသာ,တိသဂ္ဂပတ္တကာလေသုကိစ္စာ, ဤသုတ်ဖြင့် ကိစ္စမည်သော တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (အဓိ-°+တဗ္ဗ) ယာထာ,ဂမမိ-ကာရော=ဣ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာလာ၊ (အဓိ+-°+-°+တဗ္ဗ) အညေသု စ, အစသရ အ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဧ အယ အ-ကို အယ-ပြု၊ (အဓိ+ဣယ်-°+တဗ္ဗ) အစ္ဆော အဓိ, အ-သရကြောင့် အဓိ-ဥပသာရကို အစ္ဆ-ပြု၊ (အစ္ဆ=ဣယ်+-°+တဗ္ဗ=အစ္ဆယိတဗ္ဗ) သရာသရေလောပံ, အ-သရကြောင့် ဗ္ဗ-၏မှီရာ အ-ကိုချေ၊ ဗ္ဗ်+အ, ယ် ဣ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ အစ္ဆနီယံ-အဓိ-ပုဗ္ဗ, ဣ+အစ္ဆ်ာယနေ၊ ၏။ အနီယ-ပစ္စည်းသက်၊ (အဓိ-°+ဣနီယ) ရှေးနည်းမှီတွက်၊ ဣ-မလာရသည်ဟာထူး၏။

ဖဒ္ဒ-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အဝဿက, အဓမ ဣဏ္ဏောသုxဏီxစ-တိ ပဒံ၊ 'အဝဿက-အဓမဏ္ဏောသု ဏီ' ကာစာန္တ၊ ၄-၅-၁၁၁။ ။မချုတ် မယ့်ငင်း ဟူသောအနက်၊ မြီစား-ဟူသောအနက်တို့၌၊ ဏီ-ပစ္စည်း၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းသက်။ ။ 'အဝဿ ဒေယ် ဣဏံ အဓမ် နိယျာတနံ ယဿာ,တိ-အဓမိဏ်' လုပ်၊ အဝဿ

http://www.dhammadownload.com

မေ၊ ငါ၏။ ဘာရံ၊ ဝန်ကို။ ဟာရီ၊ ဆောင်သည်သူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ အဓမ်္ကော၊ မြီစား-ဟူသောအနက်၌။ မေ၊ ငါ၏။ သတံ၊ တရာသော။ ဣဏံ၊ ကြွေးမြီကို။ ဒါယီ၊ ပေးဆပ်သူသည်။ အသိ၊ ၏။ မေ၊ ၏။ ဘဟာဿံ၊ တစ်ထောင်သော။ ဣဏံ၊ ကြွေးမြီကို။ ခာရီ၊ ပေးဆောင်သည်သူသည်။ အသိ၊ ၏။ ကိစ္စာ စ၊ ကိစ္စ-ပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဘဝတာ၊ သင်သည်။ သတံ၊ တရာသော၊ ဣဏံ၊ ကြွေးမြီကို၊ မေ၊ ငါ့အား။ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပေးဆပ်အပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ အဝဿံ၊ မှန်ချက်၊ မေ၊ ငါ့အား။ ခာရယိတဗ္ဗံ၊ ဆောင်အပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်၊ မေ။ ငါ၏။ ဂေဟံ၊ အိမ်ကို။ ကတ္တုဗ္ဗံ၊ မခွတ်ပြုအပ်၏။ (ဆောက်လုပ်အပ်၏)။ ဘဝတာ၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။ ကိစ္စံ၊ ပြုဖွယ်ကို။ ကရဏီယံ၊ မခွတ်ပြုအပ်၏။ ဘဝတာ၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။ သေယျံ၊ အိပ်ရာကို။ ကာရိယံ၊ မခွတ်ပြုအပ် (ခင်းအပ်) ၏။

ဒေယံ၊ မခွတ်ပေးဆပ်အပ်သော။ ဣဏံ၊ မြီကြွေး-ဟူသော။ အဓမ် နိယျာတနံ၊ ပေးဆပ်အပ်နှင်းဖွယ်သည်။ ယဿ၊ အကြင်သူအား။ အတ္ထိ၊ ၏-ပေး။ ကြွေးယူစား သူ မြီစားကိုကောက်၊ ။ဥတ္တမိကာ-မြီရှင်။ တဓမိကာ-မြီစား။ သင်္ကတ-၌ ဥတ္တမဏ္ဏ၊ အဓ မဏ္ဏရှိ၏။-'အဝဿ ဒေယံ ဣဏံ တံ, အဓမ် သောဓကံ (ဣဏာ.ဒီ နိယျာတနံ) ယဿ အဝဿ ဒေယဏ္ဏ သောဓကေ ဣတိ ပသိဒ္ဓေ ဣဏာဂါ.ဟီ.တိ' ထောမနိဓိ။ ။'ဥတ္တ မဏ္ဏ-ပုံ၊ ဥတ္တမံ ဣဏံ အဿာ.တိ-ဥတ္တမဏ္ဏော၊ ဣဏာ.ပ္မယောဇကေ (မဟာဇနေ)'လည်းကောင်း။ 'ယေ ယေ ဥပါယေ အတ္ထိ သံပါပုဏိ ယု.တ္တ မဏ္ဏကော၊ တေ တေ ဥပါယေ သဂ်ယ္ဟ ဒါပယေ အဓမဏ္ဏကော' မနု။ ။ဂုရု-ကာဒအဓ-သဒ္ဒါကို ဟိန.တ္ထ ကြုံ၍၊ 'အဝဿ ကာ.ဓမိကော်သု၊ မခွတ်မယှင်း-ဟူသောအနက် မပြတ်တောင်းပူ ယုတ်သံ့သော ကြွေးမြီ-ဟူသောအနက်၌။ ဏိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏' ဟု ယောဇနာ၏။ ဤအလို-'အဓမော ဣဏော-အဓမိ ဏော' လုပ်။ အဓမော၊ ယုတ်သံ့သော၊ ဝါ-အဓါဓါ တောင်းဆူသော။ ဣဏော၊ ကြွေးမြီတည်း။ အဓမိကော၊ အဓါဓါတောင်းဆူ, ယုတ်သံ့သော ကြွေးမြီပူ-ပေး။ ။နိ-၌ကာဒ 'အဓမိ.ဏန္တိ ဣဏဓာရဏံ၊ ဣဏဝိဒဟနံ ဝါ' ကြွေးဆပ်ခြင်း၊ ကြွေးဆပ်ရန် စီရင်ခြင်းဟုဆို၏။ သင်္ကတနှင့်မညီ။ ။အချို့ပညဉ်တို့ကား, အဓ-ဝယ် ဒန္တဇ ဒုတိယကွဒရာ ထ-နှင့် 'ဂုဏဿ ဣဓဏော်နာ ဝါ အာရမ္ဘာ.အထမိဏော'ဟု လုပ်ကုန်၏။ သင်္ကတ-ကာတန္တ ကျမ်းရင်းတို့၌ပင် ဒန္တဇ စတုတ္ထ.ကွဒရာ မ-နှင့် လာသောကြောင့် ဓ-အောက်ခြိုက်နှင့်သာ အသင့်-ဟုမှတ်။ ။'အဝဿာ.ဓ မဏ္ဏော်သု ဏိ' ၄-၅-၁၁၁၊ ။အဝဿ.မ္ဘာဝေ ဂမျမာနေ အဓ မဏ္ဏော စ ကတ္တာရိ ခဝတုဟော ဏိ ဘဝတိ၊ အဝဿံ ဒါယီ, အဝဿံ ကာရီ၊ အဓမဏ္ဏော စ ဘဝတံ ဒါယီ, သဟဿံ ဒါယီ, ဒါယီ မေယျတံ ဘဝတာ' ကာတန္တဝုတ္တိ။

ပုံစံဥဒ္ဓရဏ်းချက်။ ။ကာရီ.သီဒမ ကမ္မံ အဝဿံ-၌၊ ကာရီ.သိ.ကို ကာရီ+အသိ-ပုဒ်ခဲ့၊ နောက်နောက်ပုဒ်များလည်း နည်းတူသီး၊ ကာရီ-ကို 'အဝဿံ ကမ္မံ

http://www.dhammadownload.com

၆၃၇-အရဟ်.သက္ကာ.ဒီဟိ တုံ။ ။အရဟ-သက္ကာ.ဒီဟိ၊ အရဟ, သက္က-အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်။ ယောဂေ၊ ယှဉ်သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ တုံ၊ တုံ-ပစ္စည်း သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အရဟ.သက္က-ဘဗ္ဗ ဋ္ဌစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ အရဟ, သက္က, သဗ္ဗ, ဤသို့ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့နှင့်။ ယောဂေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ သဗ္ဗ-

---

ကာရောတိ, ကရောသိ, ကရောမိ.တိ-ကာရီ'လုပ်။ အဝဿံ မချုတ်။ ကမ္မံ၊ ကို။ သော၊ ထိုသူသည်၊ ကရောတိ၊ ပြု၏။ တုံ၊ သင်သည်။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ အဟံ၊ ငါသည်။ ကရောမိ၊ ပြု၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ကာရီ၊ မည်၏။ ကာရီ၊ မချုတ်ပြုတတ်သော ထို သူ, သင်, ငါ-ပေး။ 'အဝဿံ ဘာရံ ဟရတိ, ဟရသိ, ဟရာမိ.တိ-ဟာရီ။ မချုတ်ဆောင်တတ်သော ထိုသူ, သင်, ငါ။ 'သတံ ဋ္ဌဏ် ဒဒါတိ, ဒဒါသိ,ဒဒါမိ.တိ ဒါယီ'ကြွေးမြီကိုပေးဆပ်တတ်သော ထိုသူ, သင့်, ငါ။ 'သဟဿံ ဋ္ဌဏ် ဓာရေတိ, ဓာရေသိ, ဓာရေမိ.တိ-ဓာရီ'။ ကြွေးမြီကို ပေးဆောင်တတ်သော ထို သူ, သင်, ငါ။ ။'သတံ ဋ္ဌဏ် ဒီယယေ.တိ-ဒါတဗ္ဗံ၊ အဝဿံ ဓာရီယတေ.တိ-ဓာရယိတဗ္ဗံ၊ အဝဿံ ဂေဟံ ကရီယတေ.တိ-ကာတဗ္ဗံ၊ ကရဏီယံ၊ ကာရီယံ' လုပ်။

ရုပ်တ္ဂက်ပုံ။ ။ကာရီ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏေ၊ ၏။ ခေျ။ အဝဿ ကာ.ဓမိဏေသု, ဏီ စ, ဤသုတ်ဖြင့် မချုတ်မယွင်း-ဟူသောအနက်၌ ဏီ-ပစ္စည်း သက်၊ ဒဲ့၊ ခေျ (ဒါ+-ီ) အာကာရန္တာန.မာဃော, ဓာတုန် အာ-ကို အာယ်-ပြု၊ (ဒ်+-ါယ+-ီ=ဒါယီ) ဒ်+-ါ, ယ+ဤ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဓာရီ-ဓရ+ ဓာရဏေ၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဏီ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဒါတဗ္ဗ+ဒါ+ဒါနေ၊၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဂ်စ္စ-မည်သော တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒါ+တဗ္ဗ=ဒါတဗ္ဗ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဓာရယိတဗ္ဗံ-ဓာရ+ဓာရဏေ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တဗ္ဗ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဓရ်+တဗ္ဗ) ဘာဝ ကမ္မေသု ယော, ယ-ပစ္စည်းသက်၊ ယထာဂမ=ဋ္ဌ-လာ၊ (ဓရ်+ယ+-ိ=ဓာရ္ဗ)အညေသု စ, အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု(ဓ်+-ာရ်+-ိ+တဗ္ဗ= ဓာရယိတဗ္ဗ)ဓ်+အာ, ရ်+ဋ္ဌ-ကပ်၊ နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ကတ္တဗ္ဗံ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ခေျ။ တဗ္ဗ-သက်၊ (ကရ်+တဗ္ဗ) တုံ တုန တဗ္ဗေသု ဝါ=ဓာတုန် ရ်-ကို တ်-ပြု၊ (ကတ်+တဗ္ဗ=ကတ္တဗ္ဗ) တ်+တ-ကပ်-စီရင်။ ။ကရဏီယံ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် အနီယ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+ဳနီယ်) ရဟာဒီတောဏ=နု-ဝယ်ကို ဏ-ကြိုးပြု၊ (ကရ်+ဳဏီယ=ကရဏီယ) ရ်+အ-ကပ်-စီရင်။ ။ကာရိယံ-ကရ+ ကရဏေ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ ဲ့၊ ခေျ (ကရ်+ယ) အသံ ယောဂန္တဿ=အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ယထာဂမ=ဋ္ဌ-လာ၊ (ကံ+-ာရ်+-ိ+ယ= ကာရိယ)က်+အာ, ရ်+ဋ္ဌ-ကပ်-စီရင်။

၆၃၇-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။အာဒီ-သဒ္ဒါဖြင့် ဘဗ္ဗ, အနုစ္ဆဝိက, အနုရူပ, ယုတ္တ, ကာလ, သမယ, ဝေလာ သဒ္ဒါတို့ကိုယူ။ 'ဘဝံ ဝတ္တုံ ဘဗ္ဗော အနုစ္ဆဝိကော အနုရူပေါ ယုတ္တော ကာလော သမယော ဝေလာ'ပုံစံ။ ။အရဟ သက္ကာ.ဒီသု စ,

http://www.dhammadownload.com

ဓာတူဟိ၊ တိုမှ။ ပရေ၊ ၌ တုံ-ပစ္စယော၊ သည်း ဟောတီ၊ ၏။ ။ဘဝံ၊ အရှင်သည်း ဝတ္တုံ၊ ပြောဆိုခြင်းငှာ အရဟာ၊ ထိုက်၏၊ ဘဝံ၊ အရှင်သည်။ ကတ္တာ၊ ပြုခြင်းငှာ။ အရဟာ၊ ထိုက်၏။ ဘဝံ၊ သည်။ ဟန္တုံ၊ သတ်ခြင်းငှာ။ သက္ကော၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဘဝံ၊ သည်။ ဧတုံ၊ အောင်(နိုင်)ခြင်းငှာ။ ဇနိတုံ၊ ဘဝိတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ သက္ကော၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဘဝံ၊ သည်။ ဒါတုံ၊ ပေးလှူခြင်းငှာ။ သက္ကော၊ ၏။ ဘဝံ၊ သည်။ ဂန္တုံ၊ သွားခြင်းငှာ၊ သက္ကော၊ ၏။ ဘဝံ၊ သည်။ ဇနေတုံ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဘဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ ဤစွေဝ.မာဒီ၊ ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

ဖဒုဂ–ဝဇာ.ဒီဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ.ဒယော နိုပဗ္ဗဇ္ဇန္တေ။ ။ဝဇာ.ဒီဟိ၊ ဝဇ-ဓာတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ဒယော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ-အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ နိပ္ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေ၊

သုတ်ရှိပြီးဖြစ်၍ ဤသုတ်အပိုပဂ်-ဟူမူ၊ ယင်းသုတ်ဖြင့် ပြီးသော်လည်း ဥကာ.ဒီလက္ခဏာကိုပြလိုရှိ၍ ဆိုသည်။ ဂစ်နည်း-ပဇ္ဇုန္န ဂတိက-နည်းတည်း။ ရှု-၌ကား ဤသုတ်မရှိ။

ရှိပ်တွက်ပုံ။ ။ဝတ္တုံ-ကို၊ ဝဒ-တည်၊ ဝဒ၊ သည်။ ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ပီပြင်၊ သော စကား၌-၏။ ခေျ။ အရဟ သက္ကာ.ဒီဟိ **တုံ**=ဤသုတ်ဖြင့် အရဟ-သဒ္ဒါ၏ အယုဉ် တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝဒ်+**တုံ**) ကရဏ စ တတ္တံ=**သုတ်၌**, စ-သဒ္ဒါဖြင့် ဓာတွန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (ဝတ်+**တုံ**=ဝတ္တုံ) နာမ်ဝဲ့၊ သိ-သက်၊ ပြီး၏။ ။ကတ္တုံ-ကရ+ကရဏ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တုံ) တုံ-တုန တဗ္ဗေ သုဝါ=ဓာတွန် ရ်-ကို က်-ပြု၊ (ကတ်+တုံ=ကတ္တုံ) တ်+တုံ-ကပ်-စီရင်။ ။ဟန္တုံ-ဟန+ဟိ သာယံ၊ ၏။ ခေျ။ တုံ-သက်၊ (ဟန်+တုံ) ဂမ ဓန ဟန ရမာ.ဒီနံ တုံ-တဗ္ဗာ ဒီသု နု, ဓာတွန် နှ်-ကို နှ်-ပြု၊ (ဟန်+တုံ=ဟန္တုံ) နှ်+ထုံ-ကပ်-စီရင်။ ။ဧတုံ-ဇိ+ဇယေ၊ ၏။ ခေျ။ တုံ-သက်၊ (ဇိ+တုံ) အညေသု စ, ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဇ+ဧ+တုံ=ဧတုံ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ ။ဇနိတုံ-ဇန+ဇနနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ တုံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဇန်+တုံ) ယထာ.ဂမ=ဣ-လာ (ဇန်+-ိ+ကုံ=ဇနိတုံ) နှ်+ဣ-ကပ်-စီရင်။ ။ဘဝိတုံ-ဘူ+သတ္ထာယံ၊ ၏။ ခေျ။ တုံ-သက်၊ (ဘူ+တုံ) ယထာ.ဂမ=ဣ-လာ၊ (ဘူ+-ိတုံ) အညေသု စ, ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဩ-အာ သရေ, ဩ-ကို အဝ်-ပြု၊ (ဘဝ်+၊ဝ်+-ိတုံ=ဘဝိတုံ) ဘ်+အ ဝ်+ဣ-ကပ်-စီရင်။ ။ဒါတုံ-ဒါ+ဒါနေ၊ ၏။ ခေျ။ တုံ-သက် (ဒါ+တုံ=ဒါတုံ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ ။ဂန္တုံ-ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ခေျ။ တုံ-သက်၊ (ဂမ်+တုံ) ဂမ ဓန ဟနာ.ဒီနံ=ဓာတွန် မ်-ကို နှ်-ပြု၊ (ဂန်+တုံ=ဂန္တုံ) နှ်+တုံ-ကပ်၊ စီရင် ။ဇနေတုံ-ဇန+ဇနနေ၊ ၏။ ခေျ။ တုံ-သက်၊ စုရာဒိဓာတာ=ဏေ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ၊ (ဇန်+ဧ-တုံ=ဇနေတုံ) နှ်+ဧ-ကပ်-စီရင်။

ဖဒုဂ–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပဗ္ဗဇ္ဇ-စသည်၌ ပ-ပုဗ္ဗ, ဝဇ-ဓာတ်၊ ဏျု-ပစ္စည်း၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ။ ဏ်။(ပ-ဝဇ္ဇ)ဒေါ ဓဿ စ-၌, စ၊ ဝ-ကို ဗ၊ ဇ္ဇ-ကို ဇ္ဇပြု၊ ဗ-ဒ္ဒဘော်ပြု၊ အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇာ) ဤသို့ သုတ်ဒယ်ဟိုဖြင့် ပြီးလျက်

http://www.dhammadownload.com

ပြီးကုန်၏။ ။၀ဇ-ဣစ္ဆေ၀.မာဒီဟိ၊ ကုန်သော၊ ဓာတူဟိ စ၊ တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဥပသဂ္ဂ.ပစ္စယာ-ဒီဟိ စ၊ ဥပသာရပုဒ်, ပစ္စည်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ.ဒမော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ-အစရှိကုန်သော။ သဒ္ဒါ၊ သဒ္ဒါတို့သည်။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ကုန်၏။ ။ပထမ.မေ၀၊ ရှေးဦးစွာသာလျှင်။ ၀ဇ်ိတပ္ပဗ္ဗာ၊ ရောက်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ.ပဗ္ဗဇ္ဇာ-မည်၏။ ဣဥနံ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း။ ဧဇ္ဇာ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ သမဇ္ဇနံ၊ ရွှေလျားခြင်း။ (ကခုန်ခြင်း)၊ သမဇ္ဇာ၊ ရွှေလျားခြင်း။ (ပွဲသဘင်) နိသဇ္ဇနံ၊ ထိုင်နေခြင်း။ နိသဇ္ဇာ၊ ခြင်း။ ဝိဇာနနံ၊ သိခြင်း။ ဝိဇ္ဇာ၊ ခြင်း။ (အတတ်ပညာ) ဝိဿဇ္ဇနံ၊ ဖြေဆိုခြင်း။ ဝိဿဇ္ဇာ၊ ခြင်း ပဒနံ၊ ရောက်ခြင်း။ ပဒ္ဓာ၊ ခြင်း။ ဟာနနံ၊ သတ်ခြင်း။ ဝဓ္ဓာ၊ ခြင်း။ ဧသနံ၊ လိုချင်ခြင်း။ ဣစ္ဆာ၊ ခြင်း၊ အာတိ-ဧသနံ၊ အလွန်လိုချင်ခြင်း။ အာ.တိစ္ဆာ၊ ခြင်း။ သဒနံ၊ နစ်မြုပ်, ပင်ပန်းခြင်း၊ သဒ္ဓာ၊ ခြင်း။ အတိဧသနံ၊ အလွန်လိုချင်ခြင်း၊ အာတိစ္ဆာ၊ ခြင်း။ ဧတ္ထ၊ ဤနေရာ၌။ သယန္တိ၊ အိပ်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သေယျာ၊ အိပ်ရာမည်၏။ ဧတာဃဲ၊ ဤတရားသဘောဖြင့် (ဤအရာဖြင့်) စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ နိဓေတိ၊ သွင်းထားတော်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဒါ.မည်၏။ စရိတပ္ပာ၊ ကျင့်ခြင်း။ စရိယာ၊ ကျင့်ခြင်း။ ကရဏံ၊ ပြုခြင်း။ ကိရိယာ၊

ဤနိပါတနသုတ်ကြီးကား အပိုပင်။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိကာ-နည်းတည်း။ ။ဣစ္ဆေ၀.မာဒီ-၌, အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် 'ကညာ မာယာ ဇာယာ' စသည်ကိုယူ။ ကနီ ယတီ ကာမီ ယတီ အာဘိ ပတ္ထိယတိ ပုရိသေတီ.တိ-ကညာ (ဆယ်နှစ်အရွယ်, မိန်းမငယ်၊ ပါ-အပျို။ 'အဋ္ဌ ဓဿာ ဘဝေ ဂေရှီ၊ ဒသ ဝဿာသု ကညကာ။ သမ္မတ္တော ဩဇဥော ဓမ္မာ၊ ကုမာရီ.တိ-ဘိဓီယတေ') ကန-ဒိတ္တိယံ၊ ဏျ။ မေ တိ ပရိမာဏေတိ အညေန ဥတ္တမေန ဂုဏေန အတ္တနော ဂုဏ.ဣန္ဒိ-မာယာ (မှုက်လှည့်၊ လှည့်ပတ်တတ်သူ) မာ+ပရိမာဏော၊ ယ။ ဇာယတိ ပုတ္တော-ဣမိဿာ.တိ-ဇာယာ (မယား) ဇန+ဏနေ၊ ယ။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ပဗ္ဗဇ္ဇာ-ကို ပ-ပုဗ္ဗ,၀ဇ၊တည်။၀ဇ၊သည်။၀တိမ္ပိ၏။ ခေျ။ဏျာ စ, သုတ်ဖြင့် ဏျ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ခေျ။ ပ-၀ဇ်+၂=ပ (၀ဇ္ဇ) ဇ်+ယ-ကပ်။ ၀ဇ္ဇ.ဒီဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော-ဤသုတ်ဖြင့် ပ.၀ဇ္ဇ-ကို ပဗ္ဗဇ္ဇ-ပြု။ ဣတ္ထိယံ မတော=အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဗ္ဗဇ္ဇ+ာ×ပဗ္ဗဇ္ဇာ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေျ။ ပြီး၏။ ။ဧဇ္ဇာ-ဣဇိ+ကမ္မဒန၊ ကုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ဏျ-သက်။ ငဲ့၊ ခေျ။ (ဣဇ်+၂=ဣဇ္ဇ) ဇ်+ယ-ကပ်။ အညေသု စ, ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဇ္ဇ-ကို ဇ္ဇ-ပြု။ အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဧ+ဇ္ဇ+ာ=ဧဇ္ဇာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သမဇ္ဇာ-သံ-ပုဗ္ဗ, အဇ+ဂတိမ္ပိ၊ ခေျ။ ဏျ-သက် ငဲ့၊ ခေျ။ (သံ-ဇ္ဇ+၂=သံ-ဇ္ဇ) ဤသုတ်ဖြင့် ဇ္ဇ-ကို ဇ္ဇ-ပြု၊ မဒါ သရေ=သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ်-ပြု၊ (သ-မ်+၂ဇ္ဇ=သမဇ္ဇ) အာ-ပစ္စည်းသက် စီရင်။ ။နိ-သဇ္ဇာ-နိ-ပုဗ္ဗ, သဒ+နိသီဒနေ၊ ၏။ ခေျ။ ဏျ-သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ။ (နိ-သဒ်၂=

http://www.dhammadownload.com

ခြင်း။ ရှေ့နှံ၊ နာကျင်ခြင်း။ ရှစ်ဘာ၊ ခြင်း။ ပဒနံ၊ ရောက်ခြင်း။ ပဗ္ဘာ၊ ခြင်း။ ရိဉ္ဇနံ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း။ ရိစ္ဆာ၊ ခြင်း။ တိကိစ္ဆကိ၊ ကုစာ၊တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊တိကိစ္ဆာ၊ မည်၏။ သံကောစနံ၊ တွန့်ဆုတ်ခြင်း။ သံကုစ္ဆာ၊ စွန့်ဆုတ်ခြင်း။ မဒနံ၊ ယစ်မူး(ရူးသွပ်)-ခြင်း။ မစ္ဆာ၊ ခြင်း။ လဘနံ၊ ရခြင်း။ ရဒိတပ္ပာ၊ ရေးခြစ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရစ္ဆာ၊ လမ်း(ခရီး)မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ရဒနံ-ဝိလေခနံ၊ ရေးခြစ်ခြင်း။ ရစ္ဆာ၊ ခြင်း။ အဓော ဘာဂေန၊ အောက်အဖို့ဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၊တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိရစ္ဆာ၊ မည်၏။ တိရစ္ဆာနာ၊ တိရစ္ဆာန်မည်၏။ အဇနံ၊ သွားခြင်း။ အစ္ဆာ၊ ခြင်း။ တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တိတိက္ခာ၊ မည်၏။ သဟ-အာဂမနံ၊ တကွ လာခြင်း။ သာဂစ္ဆာ၊ ခြင်း။ ဒုဋ္ဌု၊ မကောင်းသဖြင့်။ ဘက္ခကော်၊ စားခြင်း။ ဒေါ ဘစ္ဆာ၊ ခြင်း။ ဒုဋ္ဌု၊ မကောင်းသဖြင့်။ ရောသနံ၊ ချုပ်ချယ်ခြင်း။ ဒုံ၊ရုစ္ဆာ၊ ခြင်း။ ပုစ္ဆာနံ၊ မေးမြန်းခြင်း။

(နိ-သဒ္ဒ)ဒ်+ယ-ကပ်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဒ-ကို ဇ္ဇ-ပြု။ အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (နိ-သဇ္ဇ+-ာ=နိ-သဇ္ဇာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။ဝိဇ္ဇာ ဝိဒ+ညာဏော၊ ၏။ ချေ။ ဏ္ဍု-သက်၊ ဲ့၊ ချေ။ (ဝိဒ်+၂+ဝ်ဒ္ဍု) ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဍု-ကို ဇ္ဇ-ပြု။ အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိဇ္ဇ+-ာ=ဝ်ဇ္ဇာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။ဝိ-ဿဇ္ဇာ-ဝိပုဗ္ဗ, သဇ+ဝိဿဇ္ဇေ၊ ဖြေဆိုခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ္ဍု-သက်၊ ဲ့၊ ချေ။ (ဝိ-သဇ်+၂=ဝိ-သဒ္ဍု) ဇ်+ယ-ကပ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဍု-ကို ဇ္ဇ-ပြု၊ (ဝိသဇ္ဇ) ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=သ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဿ-ပြု၊ အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝိ-ဿဇ္ဇ+-ာ=ဝိ-ဿဇ္ဇာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။ပဗ္ဘာ-ပဒ+ဂတိမ္ဘိ၊ နည်းတူ။ ။ဝစ္ဆာ-ဟန+ဟိ သာယံ၊ ဏ္ဍု။ ဲ့၊ ချေ(ဟန်+၂)ဝ ဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ, ဟန-ဓာဏ်ကို ဝ-ပြု။ (ဝဓ်+၂=ဝမ္ဍု) ဤသုတ်ဖြင့် ဓ္ဍု-ကို ဗ္ဘု-ပြု၊ အာ-သက်၊ (ဗ္ဘု+-ာ=ဝဗ္ဘာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။ဣစ္ဆာ-ဣသု+ဣစ္ဆာယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ္ဍု-သက်၊ ဲ့၊ ချေ။ (ဣ၊သ်+၂=ဣသ္ဍု) သ်+ယ-ကပ်၊ ဤသုတ်ဖြင့် သ္ဍု-ကို စ္ဆ-ပြု။ အာ-သက်၊ (ဣစ္ဆာ+-ာ=ဣစ္ဆာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။အတိ၊စ္ဆာ-အတိ-ပုဗ္ဗ, ဣသု+ဣစ္ဆာယံ၊ နည်းတူ။ ။သဇ္ဇာ-သဒ+ဝိသာဒနေ၊ နစ်မြုပ်, ပင်ပန်းခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ္ဍု-သက်၊ ဲ့၊ ချေ။(သဒ်+၂=သဒ္ဍု)ဒ်+ယ-ကပ်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္ဍု-ကို ဇ္ဇ-ပြု၊ အာ-သက်၊ (သဇ္ဇ+-ာ=သဇ္ဇာ) နာမ်ဲ့-စီရင်။ ။အဘိ၊စ္ဆာ-အဘိ-ပုဗ္ဗ,ဣသု+ဣစ္ဆာယံ၊ ဏ္ဍု။ ရှေးနည်းမှီတူက်။ ။သေယျာ-သိ+သဟေ၊ အပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍု-ပစ္စည်းသက်၊ဲ့၊ ချေ။(သီ+ယ) အညေသု စ, ဤ-ကို ဧ-စုဒ္ဓိပြု၊ (သ+ဧ-ယ) ပရဿ ဒ္ဒေဘာဝေါ=ယ-ကို သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ယျ-ပြု၊ (သ်+ဧ်ယျ=သေယျ) အာ-ပစ္စည်းသက်-စီရင်။ ။သဒ္ဓါ-သံ-ပုဗ္ဗ, ဓာ+ဓာရဏော၊ ၏။ ကို့ စ=ကို့-ပစ္စည်းသက်၊ (သံ-ဓာ+ကို့) ကို့လောပေါ စ=ကို့-ပစ္စည်းကိုချေ(သံ-ဓာ) ဤသုတ်ဖြင့် သံ-ဓာကို သဒ္ဓါပြု-စီရင်။ စရိယာ-စရ+စရဏော၊ ကျင့်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ကို့-ပစ္စည်းသက်၊ (စရ်+ကို့) ကို့လောပေါစ, ကို့-ပစ္စည်းကိုချေ။ဤသုတ်ဖြင့် စရ-ကို စရိယာ-ပြု-စီရင်။ ။ကိရိယာ-ကရ+

http://www.dhammadownload.com

ပုံစ်ဆာ၊ ခြင်း။ မုဟန်၊ တေ့ဝေခြင်း။ မုစ်ဆာ ခြင်း။ ဝသန်၊ နေခြင်း။ ဝစ်ဆာ၊ ခြင်း။ ကစန်၊ ထွန်းပခြင်း။ ကစ်ဆာ၊ ခြင်း။ သဟ ကထန်၊ တကွ ဆိုခြင်း။ (ဆွေးနွေးခြင်း) သာကစ်ဆာ၊ ခြင်း။ တုဒန်၊ ထိုးဆွခြင်း။ တုစ်ဆာ၊ ခြင်း။ ဝိသန်၊ ဝင်ခြင်း။ ဝိစ်ဆာ၊ ခြင်း။ ပိသန်၊ ကြိတ်ချေခြင်း။ ပိစ်ဆိလ္လာ၊ ခြင်း။ သုခ-ဒုက္ခံ၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို။ မုဒတိ ဘက္ခတိ၊ စားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မစ္ဆော၊ ငါးမည်၏။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ မါဏဲ၊ အသက်ကို။ မုသတိ-စဒေတိ၊ စွန့်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မစ္ဆ၊ သေမင်းမည်၏။ သတနံ၊ မပြတ်မစဲခြင်း။ (မှန်ကန်ခြင်း။) သစ္စံ၊ ခြင်း။ ဥဒ္ဒံ၊ အဆက်သို့။ ဓုနာတိ-ကမ္မတိ၊ ဓုန်လှုပ်, လှုင့်တက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥဒ္ဒစ္စံ၊ မည်၏။ နတနံ၊ ကခြင်း။ နစ္စံ၊ ခြင်း။ နိတနံ၊ မြဲခြင်း။ နိစ္စံ၊ မြဲခြင်း။ တထနံ၊ မှန်ကန်ခြင်း။ တစ္စံ၊ မှန်ကန်ခြင်း။ ဣတ္ထေဝ-မာဒီ၊ တို့တည်း။

ကရတော၏။ ခေါ။ ဏျု-သက်၊ ငဲ့၊ ခေါ့(ကရ်+ယ)ယထာဂမ=ဣလော့(ကရ်+-ိယ= ကရိယ) ဤသုတ်ဖြင့် ကရိယ-ကို ကိရိယာ-ပြု-စီရင်။ ။ရုစ္ဆာ-ရုစ=ရောဂေါ၊ နာကျင်ခြင်း၌-၏၊ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရုစ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသ စော=ဆ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ဗ်-ကို စ်-ပြု၊(ရုစ်+ဆ=ရုစ္ဆ)စ်+ဆ-ကပ်၊ အာ-သက်၊စီရင်။ ပဒ္မာ,ပဒ+ဂတိမှိ၏။ ခေါ။ ဏျ-သက်၊ ငဲ့၊ ခေါ့၊ (ပဒ်+ဒ)=ပဒ္မ) ဤသုတ်ဖြင့် ဒ္မ-ကို ဒ္မ-ပြု။ အာ-သက်၊ (ပဒ္မ+-ာ=ပဒ္မာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ရိစ္ဆာ-ရိစ+စိဝေဒေါ၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရိစ်+ဆ=ရိစ္ဆ)စ်+ဆ-ကပ်၊ အာ-သက်-စီရင်။ ။တိကိစ္ဆာ-ကိတ+ရောဂေါ,မနယနေ၊ အနာပျောက်မှု, ဆေးကုခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊(ကိ်တ်+ဆ)ကွစာ-ဒီ ဝဏ္ဏာန=ကိ-ကို ကိ်ကိ်-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ (ကိ ကိတ်+ဆ) ပုဒ္ဓော ဗ္ဘာသော-အဗ္ဘာသမှည့်၊ မာန ကိတာနံ=အဗ္ဘာသမည်သော က-ကို တ-ပြု၊ (ကိ ကိတ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသ စော=ဓာတုန် တ်-ကို စ်-ပြု(တိ ကိစ်+ဆ=တိ ကိစ္ဆ)အာ-သက်-စီရင်။ ။သံကုစ္ဆာ-သံ-ပုဗ္ဗ,ကုစ+သံကောစနေ၊ တွန့်ဆုတ်ခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (သံကုစ်+ဆ=သံကုစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်၊ အာ-သက်-စီရင်။ ။မစ္ဆာ-မဒ+ဥမ္မာဒေ၊ ရူးသွပ်ခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (မဒ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသ စော=ဓာတုန် ဒ်-ကို စ်-ပြု၊ (မစ်+ဆ=မစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်၊ အာ-သက်-စီရင်။ ။ လစ္ဆာ-လဘ+လာဘေ၊ ရခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရဒ်+ဆ) နည်းတူ။ ။တိရစ္ဆာ-တိရ+အဓောဂတေ၊အောက်သို့သွားခြင်း၌-၏၊ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် အစ္ဆ-ပစ္စည်းသက်(တိရ်+စ္ဆ=တိရစ္ဆ) ရ်+အ-ကပ်၊ အာ-သက်-စီရင်။ ။တိရစ္ဆာန-တိရ+အဓောဂတေ၏။ ခေါ။ အစ္ဆာန-ပစ္စည်းသက်၊ (တ်ရ+အစ္ဆာန=တိရစ္ဆာန) အာ-သက်-စီရင်။ ။အစ္ဆာ-အဇ+ဂတိမှိ၏။ ခေါ။ ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (အဇ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသ စော,စီရင်။ ။တိတိက္ခာ-တိဇ+ခန္တီယိ၊ သည်းခံခြင်း၌-၏။ ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ခ-ပစ္စည်းသက်(တိဇ်+ခ)ကွစာဒီ ဝဏ္ဏာ-ဇိတိ ဟု ဒွေဘော်ပြု(တိတိဇ+ခ)ကောခေ

http://www.dhammadownload.com

စ,ဓာတုန် ဇ်-ကို က-ပြု၊ (တိကိုက်+ခ=တိတိကု) က်+ခ-ကပ်၊ အာ-သက်-စီရင်း ။ သာ.ဂစ္ဆာ-သ-အာပုဗ္ဗ, ဂမု+ဂတိမ္မိ၊ ၏ ချေး ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (သ+-ဘဂမ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ စော=ဓာတုန် မ်-ကို စ်-ပြု၊ (သ+-ဘဂစ်+ဆ=သာ.ဂစ္ဆ) သ်+အာ, စ်+ဆ-ကပ်၊ စီရင်း ။ဒေါဘစ္ဆာ-ဒု-ပုဗ္ဗ, ဘသ+ဘကွကော၊ စား-ခြင်း-၌-၏။ ချေး ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-သက်၊ ဒ-၏မှီရာ ဥ-ကိုလည်း သြ-ပြု၊ (ဒေါ-ဘသ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ စော=စီရင်း။ ။ဒုရုစ္ဆာ-ဒု-ပုဗ္ဗ ရုသ+ရောသနေ၊ ချုပ်ချင်း-ခြင်း-၌-၏ ချေး ဆ-သက်၊ (ဒု ရုသ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ စော=စီရင်း ။(ဒေါရုစ္ဆာ-အချို့ ရှိ၏။ ဥ-ကို သြ-ပြု)။ ။ပုစ္ဆာ-ပုစ္ဆ+ပုစ္ဆနေ၊ မေးမြန်း-ခြင်း-၌-၏ ချေး ဆ-သက်၊ (ပုစ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ စော=ဓာတုန် စ္ဆ-ကို စ်-ပြု၊ (ပုစ်+ဆ=ပုစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်-စီရင်း ။မုစ္ဆာ-မုဏာ+ဝေစီတွေ၊ စိတ်ပျံလွှင့်-ခြင်း-၌-၏ ချေး ဆ-သက်၊ (မုဟ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ စော=ဓာတုန် ဟ်-ကို စ်-ပြု၊ (မုစ်+ဆ=မုစ္ဆ) စ်+ဆ-ကပ်၊ အာ-သက်၊ စီရင်း ။ စစ္ဆာ-ဝသ+နိဝါသေ၊ နေခြင်း-၌-၏ ချေး ဆ-သက်၊ (ဝသ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ စော=စီရင်း ။ကစ္ဆာ-ကစ+ဝ်ဘ်ယ်၊ ထွန်း-ပခြင်း-၌-၏ ချေး ဆ-သက်၊ (ကစ်+ဆ=ကစ္ဆ)စ်+ဆ-ကပ်၊ အာ-သက်၊ စီရင်း ။သာကစ္ဆာ-သဟ-သဒ္ဒ္ဟ.ပ-ပဒ,ကထ+ကထနေ၊ ပြောဆိုခြင်း-၌-၏ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ သဟ-သဒ္ဒါကိုလည်း သာ-ပြု၊(သာ-ကထ်+ဆ)ဗျည္ဇနန္တသာ စော=ဓာတုန် ထ-ကို စ်-ပြု၊ (သာ-ကစ်+ဆ=သာ-ကစ္ဆ)စ်+ဆ-ကပ်၊အာ-သက်-စီရင်း ။တုစ္ဆာ-တုဒ+ဗျသနေ၊ထိုး-ဆွခြင်း-၌-၏၊ ချေး ဆ-သက်၊ (တုစ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ-စီရင်း ။ဝိစ္ဆာ-ဝိသ+ပဝေ သနေ၊ ဝင်သွား-ခြင်း-၌-၏၊ ချေး ဆ-သက်၊ (ဝိသ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ-စီရင်း ။ ။ပိစ္ဆိလ္လာ-ပိသ+သဠ္ဟ္ဏော အမှန်ပြု-ခြင်း-၌-၏၊ (ကြိတ်-ချေ-ခြင်း-၌-၏) ဤသုတ်ဖြင့် ဆိလ္လ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပိသ်+ဆိလ္လ) ဗျည္ဇနန္တသာ=ဓာတုန် သ်-ကို စ်-ပြု၊ (ပိစ+ဆိလ္လ=ပိစ္ဆိလ္လ) အာ-သက်-စီရင်း ။ မစ္ဆော-မဒ+ဥမွာဒေ၊ ရူး-သွပ်-ခြင်း-၌-၏၊ ချေး ဆ-သက်၊ (မဒ်+ဆ) ဗျည္ဇနန္တသာ=စီရင်း ။ မစ္ဆု-မုသ+ပါဏာစာဂေ၊ အသက်ကို-စွန့်-ခြင်း-၌-၏၊ ချေး ဤသုတ်ဖြင့် တျု-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန်ကိုလည်း ချေ။ မ-၏မှီရာ ဥ-ကိုလည်း အ-ပြု၊ (မ+တျု) ယဝတံ တလန=တျုကို စ-ပြု၊ ပရဿ ဒွေ ဘာဝေါ=စ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် စ္ဆ-ပြု၊ (မ+စ္ဆ=မစ္ဆု) နာမ်ဒဲ့-စီရင်း ။ သစ္ဆံ-သက+သာတစ္ဆေ၊ မပြတ် မစဲ မြဲခြင်း-၌-၏၊ ချေး ဤသုတ်ဖြင့် ကျ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန်ကိုလည်း ချေ။ (သ+တျ) ယဝတံ တလန=တျ-ကို စ-ပြု၊ ပရဿ ဒွေ ဘာဝေါ=စ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် စ္ဆ-ပြု၊ (သ+စ္ဆ=သစ္ဆ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်း ။ ဥဒ္ဓစ္ဆံ-ဥ-ပုဗ္ဗ,ဒု+ကမ္မနေ၊ ၏ ချေး ဤသုတ်ဖြင့် တျ-ပစ္စည်းသက်၊ ဒ-၏မှီရာ ဥ-ကိုလည်း အ-ပြု။ (ဥ-ဒ+တျ) ဝဂ္ဂေ ယောသာ ယောသာနံ=ဒ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် ဒ္ဓ-ပြု၊ (ဥ-ဒ္ဓ+တျ) ယဝတံ တလန=တျ-ကို စ-ပြု။ မရဿ ဒွေ ဘာဝေါ=စ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် စ္ဆ-ပြု၊ (ဥဒ္ဓ+စ္ဆ=ဥ-ဒ္ဓစ္ဆ)

http://www.dhammadownload.com

၆၃၉–ကို့-လောပေါ် စ။ ။ကို့-လောပေါ် စ၊ ကို့-ပစ္စည်း၏ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေစ၊ သင့်ရာ ဝိဓိဖြင့်လည်း ပြီးကုန်၏။ ။ကို့-လောပေါ် သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ နိပ္ပဇ္ဇန္တေစ၊ သင့်ရာ ဝိဓိဖြင့်လည်း ပြီးကုန်၏။ ။ဝိဝိဓေဟိ၊ အထူးထူး အပြားပြား, များကုန်သော၊ သီလာဒီ ဂုဏ်တို့၊ သီလ-အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဘူ၊ ဝိဘူ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်၊ ဘဝတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဘူ၊ မည်၏။ သယံ-အတ္ထာနာ၊ ကိုယ်တော်တိုင်။ ဘာတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သယမ္ဘူ။ ဘုရားမည်၏။ အဘိ-ဘဝိတ္ဝာ လွှမ်းမိုး၍။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ အဘိဘူ၊ ဘုရားမည်၏ သံ-သုဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာ။ မုနာတိ-ကမ္မတိ၊ တုန်လှုပ်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ သန္ဓု၊ မည်၏။ ဝိသေသေန အထူးအားဖြင့်။ ဘာတိ, ဒီဗ္ဗတိ၊ ထွန်းလင်းတတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ဝိဘာ၊ အရောင်မည်၏။ နိသေသေန၊ အကြွင်းမဲ့အားဖြင့်။ ဘာတိ, ဒီဗ္ဗတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ နိဘာ၊ အရောင်မည်၏။ ပကာရေန၊ အပြားအားဖြင့်၊ ဘာတိ, ဒီဗ္ဗတိ၊ ၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ပဘာ၊ အရောင်

နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။နစ္စီ-နတ+ဂတ္ထာဒီနာမေ၊ ကိုယ်ကိုပစ်လွှဲခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တျ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန်ကိုလည်းခေျ။ (နစ+တျ) ယဝတံ ဓာလန=တျ-ကို စ-ပြု။ ပရဿ ဒွေဘာဝေါ=စ-ကို သဒိသ ဒွေဘော် စွ-ပြု၊ (နစ+စွ=နစ္စွ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။နိစ္စီ-နီတိ+နိစ္စေ၊ မြဲခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တျ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန်ကိုလည်းခေျ။ (နိ+တျ) ယဝတံ တလန=တျ-ကို စ-ပြု၊ (နိ+စ) ပရဿ ဒွေဘာဝေါ=စီရင်။ ။တစ္ဆံ-တ ထ+တစ္ဆေ၊ မှုန်ကန်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကတ်+ဆ) ဗျဉ္ဇနန္တသ ဓော=ဓာတုန် တ်-ကို စ်-ပြု၊ (တစ်+ဆ+တစ္ဆေ) အာ-သက် စီရင်။

၆၃၉–ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ကိုနော လောပေါ-ကို့-လောပေါ, ဉာ။ ။တိ-ပဒ,လည်း-ဟူ၏။ နံ၊ ကို့×လောပေါ×စ။ ။'ဝိဝိဓေဟိ သီလာဒီ ဂုဏ်တို့ ပထမဝိဂြိုဟ်မှ ကြွင်းသော 'ဝိသေသေန ဝါ ဘဝတိ စသော နောက်နောက် ဝိဂြဟ' ဝါကျများ ကစ္စည်းဆရာ ရေးရင်းမဟုတ်၊ နောက်ထည့် ပါဠိများသာ။ သိပ်ဂို့ဠမှမှာလည်းမရှိ။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝိဘူ-ကို ဝိပုဗ္ဗ, ဘူ-တည်။ ဘူ၊ သည်။ သတ္တာယံ၊ ၏၊ကို့ စ,သုတ်ဖြင့် ဘူ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ကို့-ပစ္စည်းသက်။ (ဝိ-ဘူ+ကို့) ကိုလောပေါ စ, ဤသုတ်ဖြင့် ကို့-ပစ္စည်းကိုခေျ၊ (ဝိ-ဘူ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေျ၊ ပြီး၏။ ။နောက် ဝိဘူလည်းနည်းတူ။ ။သယမ္ဘူ-သယံ-သဒ္ဒူ-ပ-ပဒ, ဘူ+သတ္တာယံ၊ ၏။ ကို့-သက်၊ (သယံ-ဘူ+ကို့) နည်းတူ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ-ပြုသည်သာထူး၏။ ။အဘိ-ဘူ-အဘိ-ပုဗ္ဗ, ဘူ+သတ္တာယံ၊ ကို့၊ နည်းတူ။ ။ဘန္ဒု-သံ-ပုဗ္ဗ,ဓု+ကမ္မနေ၊ ၏၊ ကို့-သက်၊ (သံ

http://www.dhammadownload.com

မည်၏၊ ထွေ၊ ဤ-အရပ်၌၊ သဟ၊ တကွ။ ဘာသန္တိ (စည်းဝေး)ပြောဆိုကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သဘာ၊ (စည်းဝေးပြောဆိုရာ) သဘင်မည်၏။ အာ-ဘူသော၊ လွန်စွာ။ ဘာဝတိ, ဒိဗ္ဗတိ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အာဘာ၊ အရောင်မည်၏။ ဘုဇေန၊ ကို့ဒ္ဓိလေန၊ ကွေကွေကောက်ကောက်၊ ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘုဇ-ဂေါ၊ မြေမည်၏။ ဥရေန၊ ရင်ဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏၊ ကြောင့်။ ဥရ-ဂေါ၊ မြေမည်၏။ တုရိတော-တုရိတော၊ လျင်လျင်မြန်မြန်။ ဂစ္ဆတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တုရဂေါ၊ မြင်းမည်၏။ သံ-သုဋ္ဌု၊ ကောင်းစွာ။ ပထဝိံ၊ မြေကို၊ ခနတိ၊ တူးဖြိုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သခေါ၊ ခရု(ခရသင်း) မည်၏။ ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ယမတိ, ဥပရမတိ၊ ရှောင်ကြဉ်တတ်၏။ ဣတိ ကြောင့်၊ ဝိယော၊ မည်၏။ သုဋ္ဌု၊ ကောင်းစွာ။ မနတိ, ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုမော၊ (သုမထေရ်၊ ဝါ-ပညာရှိ) မည်၏။ ပရိ-သမန္တတော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ တနော တိ-ဝိတ္ထာရေတိ၊ ချဲ့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပရိဇတော၊ (အကျယ်)မည်၏။

ခု+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် ကို-ပစ္စည်းကိုချေ၊ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကို နှ-ပြု၊ (သ-နှ+ခု=သန္ဓု) နှ+ခ-ကာပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝိဘာ-ဝိ-ပုဗ္ဗ, ဘာ+ဒိတ္တိယိ၊ ထွန်းပခြင်း၌-၏။ ကို-သက်၊ (ဝိ-ဘာ+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် ကို-ပစ္စည်းကိုချေ၊ (ဝိ-ဘာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။နိဘာ-နိ ပုဗ္ဗ, ဘာ+ဒိတ္တိယိ၊ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ ။ပဘာ-ပ-ပုဗ္ဗ, ဘာ+ဒိတ္တိယိ၊ ချေ။ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ ။သဘာ-သဟ-သဒ္ဒ။ ပ-ပဒ, ဘာသ+ကထနေ၊ ပြောဆိုခြင်း၌-၏။ ကို-သက်၊ (သဟ-ဘာသ+ကို) ဓာတ္ဒန္တဿ လောပေါ ကိုမှီ, ကို-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် သ-ကိုချေ။ (သဟ+ဘာ+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် ကို-ပစ္စည်းကိုချေ သဟ-သဒ္ဒကိုလည်း သ-ပြု၊ (သ+ဘာ=သဘာ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ (သဟ ဘာ တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သဟ-သဒ္ဒဿ သ-ကာရံ ကတ္တာ ဧဝံ ဒုတ္တံ။ တစ်နည်း-'သမာဂတာ ဘာသန္တိ ထွောတိ-သဘာ' လုပ်။ သံ-ပုဗ္ဗ, ဘာသ+ကထနေ၊ ကို၊ နိဂ္ဂဟီတ ဖလောပေါ။ ပေါင်းစု စည်းဝေး ပြောဆိုရာအရပ်။ အစည်းအဝေးကျင်းပရာအရပ်, မဏ္ဍပ်။ ။အာ-ဘာ-အာ-ပုဗ္ဗ ဘာ+ဒိတ္တိယိ၊ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဘုဇ-ဂေါ-ဘုဇ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ။ ကို-သက်၊ (ဘုဇ-ဂမ်+ကို) ဓာတ္ဒန္တဿ လောပေါ ကိုမှီ-ဓာတုန် မ်-ကိုချေ၊ (ဘုဇ-ဂ+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် ကို-ပစ္စည်းကိုချေ၊ (ဘုဇ-ဂ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဥရ-ဂေါ-ဥရ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမှိ၊ ကို သက်၊ နည်းတူ။ ။တုရဂေါ-တုရ-သဒ္ဒ။ပ-ပဒ, ဂမု+ဂတိမှိ၊ ချေ။ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ ။သခေါ-သံ-ပုဗ္ဗ,ခနုံ+အဝဒါရဏ၊ တူးဖြိုခြင်း၌-၏၊ ချေ။ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဝ်-ပြုသည်သာ ထူး၏။ ။ဝိယော-ဝိ-ပုဗ္ဗ, ယမု+ဥပရမေ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ ။သုမော-သု-ပုဗ္ဗ,မန+ဉာဏေ၊၏၊ချေ။ ကို-သက်၊ နည်းတူ။ ။ပရိတော-ပရိ-ပုဗ္ဗ, တနုံ+ဝိတ္ထာရေ၊ ခဲ့ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ကို-သက်၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၀–သ-စ-ဇာနံ က-ဂါဏာဒနုပန္ဓေ။ ။ကာဒနုပန္ဓေ၊ က-အနုပန်ရှိသော ပစ္စည်းကြောင့်။ သ-စ-ဇာနံ စ,ဇ-အဆုံးရှိကုန်သော ခေတ်တို့၏ အစိတ် စ,ဇ-အက္ခရာတို့၏။ က-ဂါ၊ က-ပြု၊ ဂ-ပြုတို့သည်။ ဟောန်၏၊ ကုန်၏။ ။ပရေ၊ သော။ ဏာဒနုပန္ဓေ-ပစ္စယေ၊ ကြောင့်။ သ-စ-ဇာနံ ခေတ်ကုန်-မန္တာနံ၊ စ,ဇ-အဆုံးရှိသော ခေတ်တို့၏ အစိတ်ဖြစ်ကုန်သော။ စ-ဇာနံ၊ စ-အက္ခရာ, ဇ,အက္ခရာတို့၏။ ယထာသင်္ချံ၊ အစဉ်အတိုင်း။ က-ဂါ,ဒေသာ၊ တို့သည်။ ဟောန်၏၊ ကုန်၏။ ။သြကော၊ နေရာအိမ်၊ ပါကော၊ ချက်ခြင်း၊ သေကော၊ သွန်းလောင်းခြင်း။ သောကော၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ဝိဓေကော၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း။ စာဂေါ၊ စွန့်ခြင်း။ ယောဂေါ၊ ယှဉ်ခြင်း။ ဘောဂေါ၊ ခံစားခြင်း။ ရောဂေါ၊ နာကျင်ခြင်း။ ရာဂေါ၊ ကပ်စွဲခြင်း။ ဘာဂေါ၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ ဘင်္ဂေါ၊ ချိုးဖျက်ခြင်း၊ ရင်္ဂေါ၊ တပ်စွဲခြင်း။ သင်္ဂေါ၊ ငြိကပ်ခြင်း၊

၆၅၀–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။က-အနုပန်ရှိသောပစ္စည်းကြောင့် စ,ဇ အဆုံးရှိသော ခေတ်တို့၏ စာတွန် စ,ဇ-ကို က,ဂ-ပြု။ ။"သဟ စ-ကာရ ဇ-ကာရန္တေန ယေဝတ္ထန္တိ-တိ-သ-စ-ဇာ,လုပ်၊ ယေခေဓာဝေါ အကြောင်းခေတ်တို့သည်။ စ-ကာရ ဇ-ကာရန္တေန၊ စ-ကာရန္တ, ဇ-ကာရန္တနှင့်။ သဟ၊ တကွ၊ ဝတ္တန္တိ၊ ကုန်၏-ပေး။ ။'သ,စ-ဇာနံ၊ စ-ကာရန္တ, ဇ-ကာရန္တနှင့် တကွဖြစ်သော ခေတ်တို့၏ အစိတ် စ-အက္ခရာ, ဇ-အက္ခရာတို့၏' သဒ္ဒတ္ထ။ ။တစ်နည်း-'သ-စ-ဇာနံ၊ စ,ဇ-အဆုံးရှိကုန်သော ခေတ်တို့၏ အစိတ် စ-အက္ခရာ, ဇ-အက္ခရာတို့၏' အဓိပ္ပါယတ္ထ-ပေး။ ။နံ-ကား၊ အန္တာပေက္ခ ဆဋ္ဌီတည်း။ သို့အတွက် 'အန္တာနံ' ဟူသော ဝုတ္တိကို မိန့်သည်။ ။သြကော-စသော ပုံစံ၌ 'က-ဂါ-စ-ဇာနံ' သုတ်ဖြင့် ပြီးသောကြောင့် ဤသုတ်အပိုပင်၊ ရှု-၌လည်း ဤသုတ်မရှိ။ ။တစ်နည်း-ခဲ့ပြီးရှိဆိုသည်။ ပမဒ္ဓေတ္တာ, မိမံ ပုဒ္ဓ နေ,ဝ,သိဒ္ဓတ္တာ'ဟူလို၊ ။နိ-၌ကား၊ အောက်သုတ်က နိမိတ်မပါ၍၊ သ-နိမိတ္တ ဝိသေသဝိဓိကုံပြလို၍ တစ်ဖန်ဆိုပြန်သည်- ဟူ၏။

ပုံစံ၌ ရှင်းချက်။ ။ဥစ×သမဝါဝယ၊ ဥစတိ သမဝေတီ,တိ သြကော၊ ဥစတိ သမဝေတိ၊ အစိတ်အင်္ဂါတို့ တညီတညာတည်းဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သြကော၊ နေရာအိမ်မည်၏-ပေး။ 'ဝါရိဇော,ဝ ထလေ ခိတ္တော၊ သြကမော ကတ,မုဒ္ဓတော' ဓမ္မပဒ-စိတ္တဝဂ်။ ။ပစ+ပါကော၊ ပစန်-ပါကော။ သိစ+ပဋ္ဌရဏော၊ သိဉ္စန်-သေကော။ သုစ+သောကော၊ သုစန်-သောကော။ 'အ-သောကော အ-ကုတော ဘယော' ဒဿ-စက္ကဝါကဇာတ်။ 'သောကာ တမှာ ပဘတ္တိ၊ ဥဒ-ဗိန္ဒု,ဝ ပေါက္ခရာ'ဓမ္မပဒ-တဏှာဝဂ်။ဝိ-ပုဗ္ဗ, ဝိစ+ဝိဝေစနေ။ ဝိဒေစနံ-ဝိဝေကော။ 'သက္ကာရံနာ-ဘိနန္ဒေယျ၊ ဝိဝေကာ,မနုဗြူဟယော' ဓမ္မပဒ-ဗာလဝဂ်၊ သဇ+စာဂေ၊ အ,စွဇိတ္တ, စဇတေ, ဓဇိဿတေ, စဇနံ ဝါ,စာဂေါ။ 'စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ

http://www.dhammadownload.com

မုတ္တိ အနာလယော' မေ့စက္ကာ.ပွဝတ္တနသုတ်။ ယုဇ-ယောဂေ၊ ယုဇ္ဇနံ ယောဂေါ။ 'ယောဂါ ဝေ ဇာယတေ ဘူရိ၊ အ-ယောဂေါ ဘူရိသခ်ယော' ဓမ္မပဒ မဂ္ဂဝဂ်။ ဘုဇ+ဘက္ခကော၊ ဘုဉ္ဇနံ-ဘောဂေါ။ ဘုဉ္ဇိ တဗ္ဗော.တိ ဝါ-ဘောဂေါ 'နဟီ မာနုသိကာ ဘောဂါ၊ သု-ဘုဉ္ဇာ ဟောန္တိ ပဂ္ဂိနာ' တိက-ရုစိရဇာတ်။ ရုဇ+ဏေ၊ ရုဇတီ.တိ-ရောဂေါ။ ရုဇ+သင်္ဃဝါ၊ ရုဇတီ ဘဏ္ဍတိ အင် ပစ္စဂ်ါန.ဏ္ဍီ-ရောဂေါ။ 'သဗ္ဗီတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တ္ဂါ၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနယ်ာတု' အာဠာနာဠိယ ပရိတ္တ။ ရန္ဓ+ရာဒဂ ရဉ္ဇနံ၊ ရန္ဓဏ္ဍိဝါ ယေန သော.တိ-ရာဂေါ။ 'ယဿ ရာဂေါ စ ဒေါသော စ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ဝိရာဇိတာ' ဣတိ ဝုတ္တကာ-'မုခ ရာဂေါ' စသည်ဋ္ဌကား ဆိုးရည်အနက်ကို ဟောဏ်။ ဘဇ+ပုထက္ကရဏော၊ သုဘာ.သုဘ-ဖလံ ဘာဇတိ-တိ-ဘာဂေါ။ 'ဝိဘတ္တေ ဘာဂသော မိတေ' မဟာဇနကဇာတ်။ ဘန္ဓ+ဘဏ်၊ ဘဉ္ဇနံ-ဘင်္ဂေါ။ သန္ဓ+သင်္ဂေါ၊ သဉ္ဇနံ-သင်္ဂေါ။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ဩကော-ကို ဥစ-တည်၊ ဥစ၊ သည်။ သမပါယော။ အပေါင်း အစုပြုခြင်း-ဏ်။ ခေါ။ ဝိသ ရုဇ ပဒါ.ဒီတော ဏ, သုတ်ဖြင့် ဥစ-ခေတ်မှနောက်ဋ္ဌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥစ်+ဏ) ကာရိတံ ဝိယ=ကာရိတ်ငဲ့၊ ကာရိတာနံဏော=အနုဗန် ဏ-ကိုခေါ၊ (ဥစ်+၊) အ-သံယောဂန္တဿ=အစသရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ သ-စ-ဇာန် က-ဂါ ဏာ.နုဗန္ဓေ, ဣသုတ်ဖြင့် ဏ-အနုဗန်ရှိသော ပစ္စည်း ကြောင့် ခေ စတ္ထန် စ်-ကို က်-ပြု၊ (ဩ-က်+၊=ဩက) က်+အ-ဂုပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ခေါ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ပါကော-ပစ+ပါကေါ၏။ ခေါ။ ဏ်-သက်။ ။သေကော-သိစ+ပဋ္ဌ-ရဏော၊ ယိုစီ-ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ-သက်၊ ဣ-ကို ဧ-ဝုဓိပြု၊ ။သောကော-သု စ+သောကေါ၊ စိုး-ရိမ်ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ-သက်၊ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု။ ။ဝိဓဝကော-ဝိ-ပုဗ္ဗ, ဝိစ+ဝိဓဝဏော၊ ကင်း-ဆိတ်ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ၊ ဣ-ဧ-ပြု၊ စာဂေါ-စဇ+စာဂေါ၊ ဏ်။ ခေါ။ ဏ၊ အ-အာ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ယောဂေါ-ယုဇ+ယောဂေါ၊ ယှဉ်ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ဏော၊ဥ-အြ-ဝုဒ္ဓိ။ ။တောဂေါ-ဘုဇ+ဘက္ခကော၊ စား-ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ၊ဥ-အြ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ရောဂေါ-ရုဇ+ရောဂေါ၊ နာကျင်-ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ၊ ဥ-အြ-ဝုဒ္ဓိ။ ။ရာဂေါ-ရန္ဓ+ရာဂေါ၊ တပ်စွဲ-ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ၊ ဲ့။ ခေါ။ (ရန္ဓ်+၊) ဏာ်ဿ ရန္ဓဿ ဇောဘာဝ-ကရဏေသု=ခေါတွန် နှ်-ကို ဇ်-ပြု၊ (ရဇ်+၊) အသ်ဓယောဂန္တဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ရ်+ာဇ်+၊) ဣသုတ်ဖြင့် ခေတွန် ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ (ရ်+ာဂ်+၊=ရာဂ) ရ်+အာ, ဂ်+အ, ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-ဇီရင်။ ။ဘာဂေါ-ဘဇ+ပုထက္ကရဏော၊ အသီး အခြား-ပြုခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏ-သက်၊ အ-အာဝုဝုဒ္ဓိ။ ။ဘင်္ဂေါ-ဘန္ဓ်+ဘင်္ဂေါ၊ ချိုး ဖျက်ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ဏ-သက်၊ ဲ့၊ ခေါ။ (ဘန္ဓ+၊) နိဂ္ဂဟီတ သံယောဂါဒိနော, သံယုဂ်အစ နှ-လေ်ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု၊ (ဘံ+ဇ်+၊) ဣသုတ်ဖြင့် ခေတွန် ဇ်-ကို ဂ်-ပြု၊ ဂဂ္ဂန်ဆဲ ဂါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဂ်-ပြု၊ (ဘ ဂ်+ဂ်+၊=ဘဂ်) ဂ်+အ-ဂ်-ဂ×ကပ်၊ စီရင်။ ။သင်္ဂေါ-သန္ဓ+သင်္ဂေါ၊ ငြိကပ်-ခြင်း-ဋ္ဌ-ဏ်။ ခေါ။ ဏော-သက်၊ ဘင်္ဂေါနှင့် တူ၏။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၁-နဒါ.ဒီဟိ ယု ဏ္ဍုန.မနာ.နနာ.ကာ-န နကာ သ-ကာရီတေဟိ-စ။ ။ နဒါ.ဒီဟိ စ၊ နဒ-အစရှိသောဓာတ်တို့မှလည်းကောင်း။ သ-ကာရီတေဟိ စ၊ ကာရီတ် ပစ္စည်းရှိသောဓာတ်တို့မှလည်းကောင်း။ ပရေသံ၊ ကုန်သော၊ ယု-ဏ္ဍုနံ၊ ယု-ပစ္စည်း, ဏ္ဍု-ပစ္စည်းတို့၏၊ အနာ.နနာ.ကာ.နနကာ၊ အန-ပြု, အာနန-ပြု, အက-ပြု, အာနနက-ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏၊ ။ကတ္တရိ၊ ကတ္တားအနက်ဦလည်းကောင်း။ ဘာဝ,ကရဏေသု ဘောအနက်, ကရိဏ်းအနက်တို့ဦလည်းကောင်း။ နဒ-သ္ဥဒ-ဇန-သု-လူ-ဟု-ပု-ဘူ-ဉာ-အသ-သမု ဥစ္စေါ.မာဒီဟိ၊ နဒ, သ္ဥဒ, ဇန=အသ, သမု-ဤသို့အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ ဖန္ဒ-စိတိ-အာဏ ဥစ္စေါ.မာဒီဟိ ဖန္ဒ, စိတိ, အာဏ-ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ သ-ကာရီတေဟိ စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ ပရေသံ ကုန်သော။ ယု-ဏ္ဍုပစ္စယာနံ၊ တို့၏။ အန-အာနန, အက-အာနန ကာ.ဒေသာ၊ တို့သည်။ ယထာ သခ်္ခံ၊ တိုင်း၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

၆၄၁-ပဒ္ဓ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။နဒ-အစရှိသောဓာတ်၊ ကာရီတ်ပစ္စည်းရှိသောဓာတ်တို့မှနောက်၌ ယု-ပစ္စည်းကို အန,အာနန၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက,အာနန ကပြု၊ စီရင်၊ ။စ-သဒ္ဒါ သမိုဏ္ဍန၊ ဝုတ္တ သမုစ္စည်းလည်း-ဟူ၏။ ။အန-ကာ ယု-ဏ္ဍုနံ' ရှိပြီးဖြစ်လျက်၊ ဘယ်အတွက် အန, အက၊.ဒေသလို ဆိုရသနည်း။ အာနန, အာနနက,လောက်ဘင်ဆိုက ပြီးနိုင်သည်မဟုတ်ပါလော-ဟူမူ။ ဝိသေသ ဝိဓိဖြင့် သာမညဝိဓိကို မြစ်အပ်ရကား။ နဒ-စသောဓာတ်နောင် အာနန, အာနန, က-ဟူသော ဤဝိသေသ ဝိဓိဖြင့် အန, အက-ပြု-ဟူသော သာမည ဝိဓိကို မြင်သည်ဟု မှတ်ယူမည့် မိစ္ဆာဉာဏ်ကို ပယ်လွှန် တားမြစ်ဖို့ရာ ဆိုပြန်သည်။ ။'ဓာတု.ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော'သုတ်ဖြင့် ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ, ခ, ဆ-စသော ပစ္စည်းများနောက် အာချာက် ဝိဘတ်ဆက်နိုင်သလို ဖန္ဒာ ပကော.စသည်ပယ်, ကာရီတ် ပစ္စည်းနောက်, ဏ္ဍု-ပစ္စည်းသက်နိုင်သည်ကို ထောက်လျှင် ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ ပစ္စည်းတို့၏ နောက်၌ ကိစာ, ကိစ္စ-ပစ္စည်းများလည်း သက်နိုင်၏-ဟုမှတ်။

"သ ကာရိ ဒတဟိ ယု-ဏ္ဍုနံ၊ ကာရိယာ ဝိဓာနတော၊
ကိတ-ကိစ္စက-သမ္ဘဝေါ၊ ဓာတုံ.ပစ္စယဟိ ဝေဒိယော။" ရှ

သ-ကာရိတေဟိ-ကာရီတ်ပစ္စည်းရှိသော ဓာတ်တို့မှ နောက်၌။ ယု-ဏ္ဍုနံ။ ဘို့၏။ ကာရိယာ၊ အန-ပြု-စသည်ကို။ ဝိဓာနတော၊ စီရင်သောကြောင့်။ ဓာတု.ပစ္စယေဟိ၊ ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ-ပစ္စည်းတို့မှ နောက်၌။ ကိတ-ကိစ္စက.သမ္ဘဝေါ၊ ကိတ်-ပစ္စည်း, ကိစ္စ-ပစ္စည်းသက်ခြင်းကို။ ဝေဒိယော၊ သိအပ်၏။

ရူပ်တွက်ပုံ၊ ။ပနုဒနောကို ပ ပုဗ္ဗ နုဒ-တည်။ နုဒ၊ သည်။ ခေပေ၊ပစ်ပယ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ကတ္တု ကရဏ ပဓေသေသု စ,သုတ်ဖြင့် နုဒ-ဓာတ်မှ ဓနောက်၌ ယု-

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တရိ၌ ဦ။ တာဝ၊ ရွေးဉီးစ္စာဆိုအံ့။ ။ပနေဒတိ၊ ပယ်ဂတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပနုဒနော၊ မည်၏။ ဒဝံ၊ တူ။ သူဒနော၊ ယိုစီးတတ်သည်။ ဇနနော၊ ဖြစ်တတ်သည်။ သဝဏော၊ နားထောင်တတ်သည်။ ဟစနော၊ ရိတ်ဖြတ်တတ်သည်။ဟဝနော၊ပူဇော်တတ်သည်။ ပဝနော၊ ဖြူစင်သည်။ ဘဝနော၊ ဖြစ်တတ်သည်။ ဉာဏော၊ သိတတ်သည်။ အသနော၊ စားတတ်သည်။ သမဒဏော၊ ငြိမ်းတတ်သည်။ ဘာဝေ စ၊ ဘော်၌လည်း။ ပနုဒတေ၊ ပယ်ခြင်း။ ပနုဒနံ၊ ခြင်း။ ဒေံ၊ တူ။ သူဒနံ၊ ယိုစီးခြင်း။ ဇနနံ၊ ဖြစ်ခြင်း။ သဝဏံ၊ နားထောင်ခြင်း။ လဝနံ၊ ရိတ်ဖြတ်ခြင်း။ ပဝနံ၊ ပူဇော်ခြင်း။ ပဝနံ၊ ဖြူစင်ခြင်း။ ဘဝနံ၊ ဖြစ်ခြင်း။ ဉာဏံ၊ သိခြင်း။ အသနံ၊ စားခြင်း။ သမဏံ၊ ငြိမ်ခြင်း။ သဏ္ဌာနနံ၊ သိခြင်း, သိစေခြင်း။ ကုယတေ၊ အသံပြုခြင်း။ ကာနုံ၊ ခြင်း။ ။ကာရိတေ စ၊ ကာရိတ်၌လည်း။ ဖန္ဒာပိယတေ၊ တုန်လှုပ်စေခြင်း။ ဖန္ဒာပနံ၊ ခြင်း။ စေတာ ပီယတေ၊ စေ့ဆော်စေခြင်း။ စေတာပနံ၊ ခြင်း။ အာဏာ ပီယတေ၊ စေခိုင်းခြင်း။ အာဏာပနံ၊ ခြင်း။ ။ကရဏေ၊ ကရိဏ်း၌။ အနေန၊ ကျိတရားဖြင့်။ နုဒန္တိ၊ ပယ်ဘတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နုဒနံ၊ မည်၏။ ဒေံ၊ တူ။ သူဒနံ၊ ယိုစီးကြောင်း။ ဇနနံ၊ ဖြစ်ကြောင်း။ သဝဏံ၊ နားထောင်ကြောင်း။ လဝနံ၊ ရိတ်

ပစ္စည်းသက်၊ (ပ-နုဒ+ယု) နုဒါဒီဟိ-ယု-ဏ္ဍူနှ=ဤသုတ်ဖြင့် နုဒ-ဓာတ်မှ နောက်ဖြစ်သော ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု (ပ-နုဒ်+၊န) ကွစီဓာတု-သုဘ်ကြီးဖြင့် နှ-၏ မှီရာ ဥ-ကို ဥ၊-ဒီဃပြု၊ (ပ နုဒ်+၊န=ပ နုဒန) နာမ်ငဲ့။ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ဧ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သူဒနော-သူဒ+ပဋ္ဌရဏော၊ ယိုစီးခြင်း၌-၏။ ဧ၊ ကတ္တု ကရဏ=ယု-သက်၊ (သူဒ်+ယု) ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (သူဒ်+၊နှ=သူဒန္) ဒ်+အ-ကပ်-စီရင်။ ။ဇနနော ဇန+ဇနနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏။ ဧ၊ ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ (ဇန်+၊န=ဇနန) နှ်+အ-ကပ်၊ စီရင်။ ။သဝဏော.သု+သဝဏော၊ ၏။ ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ (သု+၊န) အညေသု စ, ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ သြ အဝ သရေ, သြ-ကို အဝ-ပြု (သ်+၊ဝ်+၊န=သဝန) သ်,ဝ်+အ-ကပ်။ ရဟာဒိတော ဏ=နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (သဝဏ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။လဝနော-လူ+ဆေဒနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ ယု-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဟဝနော-ဟု+ဟောမာဒိ၊ ပူဇော်ခြင်း-စသည်-၌-၏။ ယု-သက်၊ နည်းတူ။ ။ပဝနော ပူ+ပဝနေ၊ ဖြူစင်ခြင်း၌-၏။ ယု-သက်။ နည်းတူ။ ။ဘဝနော-ဘူ+သတ္တာယံ၊ ယု-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဉာဏော-ဉာ+အဝဗောဓနေ၊ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌-၏။ ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ (ဉာ+၊န) ဝ ပရော အသရူပါ=အာ-သရမှ နောက်ဖြစ်သော အ-သရကိုချေ။ ရဟာဒိတော ဏ, နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (ဉာ+ဏ=ဉာဏ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။အသနော-အသ+ဘက္ခဏော၊ ၏။ ယု-သက်၊ အန-ပြု၊ (အသ်+၊န=အသန)၊ ။သမဏော-သမု+ဥပသမေ၊ ငြိမ်းခြင်း၌-၏။ ချေ။ ယု-သက်၊ အန-ပြု။ နှ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (သမ်+၊ဏ=သမဏ)။ ။ *တော-၌၊ ပနုဒနံ-ပ ပုဗ္ဗ,နုဒ+ခေပေ၊ ၏။ ချေ။ နန္ဒာဒီဟိ ဟု-ဘောအနက်၌၊ ယု-

http://www.dhammadownload.com

ဖြတ်ကြောင်း။ ဟဝနံ၊ ပူဇော်ကြောင်း။ ပဝနံ၊ ဖြူစင်ကြောင်း။ ဘဝနံ၊ ဖြစ်ခြင်း။ ဉာဏံ၊ သိကြောင်း၊ သမဏံ၊ ငြိမ်းကြောင်း။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ကတ္ထရိ၊ ၌။ နုဒတိ၊ ပယ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နုဒကော၊ မည်၏။ သုဒဿံ၊ အရဿာကို ယိုစီးစေတတ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုဒကော၊ စားတော်ကဲမည်၏။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇနကော၊ အဘ-မည်၏။ သုဏောတိ၊ နားထောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာဝကော၊ တပည့်မည်၏။ လုနာတိ၊ ရိတ်ဖြတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လာဝကော၊ မြက်ရိတ်သမားမည်၏။ ဇုဟောတိ၊ ပူဇော်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟာဝကော၊ ပူဇော်သူမည်၏။ ပုနာတိ၊ ဖြူစင်ကတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါဝကော၊ မီးမည်၏။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘာဝကော၊ မည်၏။ ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇာနကော၊ မည်၏။ အသတိ၊ စားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အာသကော၊ မည်၏။ ဥပါသတိ၊ (ရတနာသုံးပါးကို) ဆည်းကပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥပါသကော၊ သီတင်းသည် (ဒကာ) မည်၏။ သမတိ၊ ငြိမ်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သမဏော၊ ရဟန်းမည်၏။ ။ကာရိတေ တု၊ ကာရိတ်၌ကား။ ဖန္ဒာပယတိ၊ တုန်လှုပ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဖန္ဒာပယကော၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ အာဏာပယကော၊ စေခိုင်းတတ်သောသူ။ စေတာပယကော၊ စေ့ဆော်တတ်သောသူ။ ဣဿရနကော၊ သိစေတတ်သောသူ။

ပစ္စည်းသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ပ-နု၆+ဣန) ကွာစာဒိ=ဥ-ကို ဥ၂-ဒီဃပြု၊ (ပ-နု၆+ဣန=ပ-နူဒန) ဒ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု-စီရင်။ သူဒနံ-သူဒ+မဏ္ဍနကော၊ ယု-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဇနနံ-ဇန+ဇနနေ၊ ယု၊ ။သဝကာ-သူ+သဝကော၊ ယု၊ နဿ ကော။ ။လဝနံ-လူ+ဆေဒနေ၊ ယု။ ။ဟာဝနံ-ဟု+ဟောမာဒီ၊ ယု။ ။ပဝနံ-ပူ+ပဝနေ၊ ယု။ ။ဘဝနံ-ဘူ+တတ္ထာယံ၊ ယု၊ ။ဉာဏံ-ဉာ+အဝဗောဓနေ၊ ယု။ နဿ ကော။ ။ဥသနံ-အသ+ဘက္ခကော-ယု။ ။သမကံ-သမု+ဥပသမေ၊ ယု၊ နဿ ကော။ ။သဇ္ဈာနနံ-သံ-ပုဗ္ဗ, ဉာ+အဝဗောဓနေ၊ ယု။ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းကို အာနန-ပြု၊ (သံ-ဉာ+-ဘနန) ဉာဿ ဇာ ဇံ နာ=ဉာ-ဓာတ်ကို ဇာ-ပြု၊ (သံ-ဇာ+-ဘနန) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဥ်-ပြု (သံ-ဥ်+ဇာ+-ဘနန=သံ-ဇ္ဈာနန) သရလောပေါ=ဇ-၏မှီရာ အာ-ကိုခေျ၊ ဇ်+အာ, ဥ်+ဇာ၊ ကပ်-စီရင် ။ကာနနံ-ကု+သဒ္ဒေ၊ အသံပြုခြင်း၌-၏။ (ဉာ-ဥ်, အဗျတ္တ-သဒ္ဒေ, ဟူကြား၏။ မထင်သော အသံဟု-ပေး)။ ယု-သက်၊ အာနန ပြု၊ (ကု+-ဘနန=ကာနန) ခေျ၊ ကပ်-စီရင်။ ။*ကာရိတ်၌၊ ဖန္ဒာပနံ-ဖဒိ+စလနေ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ဓာတ္ဝဟိ ကော ဏယ်=ကာပေ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာပေ-ပစ္စည်းကို လည်း ကာရိတ်အမည်မှည့်။ ကာရိတာနံ ကော=အနုဗန် ဏ-ကိုခေျ (ဖဒိ-ဘပေ) တေသု ဝုဒ္ဓိ=သုတ်ကြီးဖြင့် ဖ-ဏက် နိဂ္ဂဟီတ်လာ၊ (ဖဒိ+-ဘပေ) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို န်-ပြု၊ (ဖ-န်+ဒိ+-ဘပေ=ဖန္ဒာပေ) ဒ်+အာ, န+ဒါ-ကပ်။ နန္ဒာဒီဟိ ယု,

http://www.dhammadownload.com

၆၄၂–*ဣမ ယ တာမှ.ကိ.မေဘ.သမာန.ဒိန.မန္တသရောဒိဃံကွစိ ဒီသသ ဒေါရံသေ သ ကွိ စ။ ။ဣမ-ယ-တာ.မှ ကိ.မေတ-သမာနာ.ဒိနံ၊ ဣမ, ယ, တ, အမှ, ကိ, တေ, သမာန-အစရှိကုန်သော ရွေ့-ဥပမာနပုဒ်တို့၏။ အန္တသရော၊ အစိတ်သရသည်။ ကွစိ၊ အချို့.ပုံစံ၌။ ဒီဃံ၊ ဒီဃ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း။ ဒီသဿ၊ နောက် ဒီသ-ဓာတ်၏။ ဒေါ၊ ဒ-သည်။ ကွစိ၊ ၌။ ရံ၊ ရ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း။

ဖန္ဒာပေ-ဟူသော ဓာတု ပ္ပစ္စယန္တမှ နောက်၌ ယု-ပစ္စည်းသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းကို အန-ပြု၊ (ဖန္ဒာပေ+၊န=ဖန္ဒာပန) သရလောပေါ=ချေ။ ကပ်-စီရင်။ ။ စေတာပနံ.စိတိ+စေတာယံ၊ စေ့ဆော်ခြင်း၌ ၏။ ချေ။ ဏာပေ-သက်၊ ကာရိတ်မှည့်၊ ချေ၊ (စိတ်+-ဏေ) အသံယောဂန္တသ=ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (စ်+ဧ-တ်-ဏေ=စေတာပေ) စ်+ဧ,တ်+အာ-ကပ်၊ ယု-သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အန-ပြု၊ (စ်+ဧ-တ်+-ဏေ+၊န=စေတာပန) သရလောပေါ=ချေ၊ စ်=ဧ, တ်+အာ, ပ်+အ-ကပ်၊ စီရင်။ ။အာဏာပနံ-အာဏ+ပေသန၊ စေခိုင်းခြင်း၌-၏။ ချေ။ ယု၊ နည်းတူ။ ။ *ပုန-ကတ္တရိ၌ နုဒကောဒနုဒ+ခေပေ၏။ ချေ။ သဗ္ဗတော ဏ္ဍု တွဒ=ဏ္ဍု-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ။ (နုဒ်+ဝု) ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (နုဒ်+၊က=နုဒက) ဒ်+အ-ကပ်။ ကွစိ ဓာတု=ဥ-ကို ဥဒီဃ-ပြု၊ စီရင်။ ။သူဒကော-သူဒ+ပဋ္ဌရဏေ,၏။ ချေ။ ဏ္ဍု။ ။ဇနကော-စဿည် နည်းတူတွက်၊ ။ဥ၊ါသကော ဥပ-ပုဗ္ဗ, အာသ+ဥပသေဝနေ၊ ကပ်ဝင်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဏ္ဍု-နည်းတူ။ ။သမဏော-သမု+ဉပသမေ၊ ဏ္ဍု၊ နည်းတူ။ ။*ကာရိတ်၌ ဖန္ဒာပယ်ကော-ဖဒိ+စလနေ၊ ချေ။ ဏာပယ-သက်၊ ကာရိတ်မှည့်၊ ချေ။ (ဖဒ်+-ဏပယ) တေသု ဝုဒ္ဓိ=ဖ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တ, နှ် ပြု၊ (ဖန်+ဒ်+-ဏပယ=ဖန္ဒာပယ)ဏ္ဍု-သက်၊ငဲ့-ချေ၊ (ဖန္ဒာပယ+ဝု) ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ (ဖန္ဒာပယ+၊က=ဖန္ဒာပယက) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ အာဏာပယကော-အာဏ+ပေသနေ။ ။ စေတာပယကော-စိတိ + စေတာယံ၊ ။သဏ္ဍာနကော-သံ-ပုဗ္ဗ, ဉ+အဝဗောဓနေ၊ ၏။ ဏာပေ-သက်၊ ကာရိတ်မှည့်၊ ချေ။ (သံ-ဉ+-ဏေ) ဏ္ဍု-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ (သံ-ဉ+-ဏေ+ဝု) ကွစိ ဓာတု=ဏာပေ-ပစ္စည်းကိုချေ။ (သံ-ဉ+ဝု) ဤသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍု-ပစ္စည်းကို အာနနက-ပြု၊ (သံ-ဉ+-ဏနက) ဉသဓာ ဇံနာ=ဉဓာတ်ကို ဇာ-ပြု၊ ဝဂ္ဂန္တံဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉ်-ပြု၊ (သ=ဉ်+ဇာ+-ဏနက=သဏ္ဍာနက) သရလောပေါ=ချေ၊ ဇ်+အာ,ဉ်+ဇာ-ကပ်၊ စီရင်။

၆၄၂–ဇသ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဣမ, ယ, တ, အမှ, ကိ, တေ, သမာန-စသော ရွေ့ ဥပမာနပုဒ်တို့၏။ အစိတ်သရကို အချို့ ဒီဃ-ပြု။ နောက် ဒီသ-ဓာတ်၏ ဒ-ကို အချို့ ရ-ပြု၊ ဒီသ-ဓာတ်၏ သ-ကိုလည်း အချို့၌ သ,က္ခ,ဏ္ဍ-ပြု၊ စီရင်။ ၊စ-

http://www.dhammadownload.com

သော၊ သ-သည်။ (ဒိသ-ဓာတ်၏,သ) ကွစိ၊ ဍ်း ဃကွိ.စ၊ သ-အဖြစ်, ကွ-အဖြစ်, ဤအဖြစ်သို့လည်းကောင်း။ အာပဇ္ဇတေ၊ ရောက်၏၊ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ စ၊ သင့်ရာဝိဓိဖြင့်လည်း ပြီးကုန်၏။ ။ဣမ-ယ-တာ-မှ-ကိ.မေတ-သမာနာ.ဒီနံ။ ဣမ,ယ=သမာန-အစရှိကုန်သော။ ဥပမာန ပဒါနံ၊ ရွေ့ ဥပမာနပုဒ်တို့၏။ အန္တဿရော၊ သည်း၊ ကွစိ၊ ဍ်း ဒီဃံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ ၏။ ဒိသ ဣစ္စေတသာ ဓာတုသ၊ ၏။ ဒ-ကာရော၊သည်။ ကွစိ၊ ဍ်း ရ-ကာရံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတေ၊ ၏။ ဓာတ္ဝန္တဿ၊ ဓာတ်၏အစိတ်ဖြစ်သော။ သဿ စ၊ သ-၏လည်း။ သ-ကွ-ဤ ဣစ္စေတေ အာဒေသော၊ တို့သည်။ ယထာသခ်္ခံ တိုင်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဧတေ သဒ္ဒါ၊ ထိုသဒ္ဒါတို့သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌။ ယထာ.နုပရောဓေန၊ အကြွင်အကြွင် ဇီနဝစနနှင့် မဆန့်ကျင်သော၊ သကေန သဒ္ဒေန နာမေန၊ မိမိ, မိမိဥစ္စာဖြစ်သော အမည်အားဖြင့်။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ ပြီးကုန်၏။ ။ဣမ.မိဝ ဤသို့ကို

သဒ္ဒါ အညမညသမုဒ္ဒေသံ။ ဂစ်နည်း-အနုကဖုန၊ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ-သဒ္ဒါကို ငင်သည်။ ဝုတ္တိ-ဍ်ကား ဝိကပ်-ဟူ၏။ ကွစိ-သဒ္ဒါရှိလျက်၊ ဝိကပ္ပန.ဝတ္ထု စ-သဒ္ဒါကိုမဆိုသင့်-ဟူ ငြားအံ့။ ကွစိ-သဒ္ဒါက ကေရုဝ်သာပြုနိုင်၍ ဆိုသင့်၏။ နို၊ အကျိုးမထူးလှ။ 'စဂ္ဂဟ ဏေန'စသော ဝါကျတစ်ခုလုံးကိုသော ရုပ်သိမ်းဖို့ကောင်းတော့၏။ ဥာ-ဍ်, စ-သဒ္ဒါဖြင့် ရွေ့ခုနစ်ရုပ်တို့၏ ဒီဃာ ဒေသကိုပြု၍၊ နောက်လေးရုပ်ဘို့၏ ဒီဃ-အပြု မရှိသည်ကို ပြုသည်ဟု ဆို၏၊ နာ-ဍ်, ကွစိ-သဒ္ဒါ ပရ ပဒါ.ဒေသာ.ပေက္ခ ဖြစ်၍၊ စ-သဒ္ဒါဖြင့် ပုဗ္ဗပဒါ.ဒေသကို ဝိကပ် စီရင်သည်-ဟူ၏။ ပရပဒါ.ဒေသာ.ပေက္ခ-ဟူသည် ဒိသ-ဓာတ်၏ ဒ-ကို, ရ။ သ-ကို သ, ခ, ဤ-အပြုကိုဆို၍၊ ရွေ့ ဥပမာန ဣမ ယ တ-စသော သဒ္ဒါတို့၏အစိတ် ဒီဃ-အပြုကို ပုဗ္ဗ, ပဒါဒေသဆိုသည်။ ရ-ဍ်ကား သမုဒ္ဒေသံဆို၍၊ တုမှာဒိသော-စသည်ကိုဆည်း၏။ ။'စဂ္ဂဟဏေန'ဝါကျအစား၊ 'အာဒိ.ဂ္ဂဟဏေန ကုမေ့ ဝိယ ဃာတိ.တိ-တုမှာဒိသော၊ အညမိဝ ပဿတိ.တိ-အညာဒိသော၊ အမူဒိသော, ဘဝါဒိသော.တိ အာဒိကေ သင်္ကာတိ'ဟု ထည့်ဖို့ကောင်း၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤ စ-သဒ္ဒါပုံစံဍ်– 'ဤ ဒီဣော ယာဒီဣော မာဒ္ဒီဣော ကီ ဒီဣော ဧဒီဣော ယာဒီဣော-ဤဒီသော သဒီသော သရိသော သရိဣော'ဟု စာကိုယ်ဍ်ရှိ၏။ နောက်လေးရုပ်မှာ သီဟိဠ်မူဍ်-'သဒီသော သရိသော သဒီဣော သရိဣော'ဟု ရှိ၏။ ရွေ-ဍ်လည်း ဤအတိုင်းပင်ရှိသည့်ပြင်၊ ဤဒီသော-ရုပ်လည်း ပိဋကတ်ဘုင် မထင်ရကား၊ ယင်းကိုဖြုတ်၍ သဒီဣော-ကိုထည့်ကာ ဤနိဿယသစ်မှာ နောက်လေးရုပ်ကို အစာည်ပြုလိုက်သည်။

ဤသုတ်ကား။ ။'ဣမ-ယ-တ-မှ-ကိ'-စသော,မန္တဿရော ဒီဃံ ဒုသဿ ဂုဏ် ဒေါ-ရဲ့ သ-ကို စ' ကစ္စည်းသုတ်ကို ဥာ-တစ်ဖုံ ရွေ-တစ်ဖုံ ဖွင့်ဆိုကြသည့်ပြင်၊

http://www.dhammadownload.com

ကဲ့သို့၊ နံ၊ ထိုသူကို။ ပဿတိ၊ ရှုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဤဒိသော၊ ဤဒိသမည်၏။ ယ.မိ၀၊ အကြင်သူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ထိုသူကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ယာဒိသော၊ မည်၏။ တ.မိ၀၊ ထိုသူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ထိုသူကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တာဒိတော၊ မည်၏။ မ.မိ၀၊ ငါ့ကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣဟိ၊ ကြောင့်။ မာဒိသော၊ မည်၏။ က.မိ၀၊ ဘယ်သူကိုကဲ့သို့၊ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ရှုသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးအပ်သောသတ္တိကြောင့်။ က.ဒိသော၊ မည်၏။ ဧတ.မိ၀၊ ထိုသူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဧတာဒိသော၊ မည်၏။ သမာန.မိ၀၊ တူသော သူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာဒိသော၊ မည်၏။ ဥမ.မိ၀၊ ဤသူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဤရိသော၊ မည်၏။ ယ.မိ၀၊

ဥ-ဆိုသော ဒုသ-ဂုဏ်တို့လည်း အရိုးအစဉ်မကျ၊ သို့အတွက် 'သမာနေ.ဒ.ကိ.မ.ဧဒါ သေကျံမှု'ဟူသော မုဒ္ဓဗောဓ-စသော သက္ကတကျမ်းတို့နှင့်ညီလျော်၊ အနက်ပေါ်အောင် ဂုရု-ပြင်ထားသည်။ သုတ်ကိုပြင်သောကြောင့် ဝုတ္တိကိုလည်း ပြင်လိုက်ရသည်။

ရူ-ဒ္ဒ် ဆိုပုံကား--ဒိသဿ ဂုဏ် ဟု ဒိသ-ဓာတ်ဆို၍၊ ဂုဏ-ကား အ.ပ္ပတ္တာန ဝါစကတည်း။ ဒိသ-ဓာတ်၏ ဥပမာန ဥပပဒ ဖြစ်သော ဥမ, ယ, တ-စသော ပုဒ်တို့၏ ဝိသေသန-ဟု ရူ-ဆို၏။ ။ဥမ ယ တ အမှ ကိံ စ သမာန ဥစ္စေတေသံ ဆဗ္ဗနာ မာနံ ဥပမာနူပ-ပဒ ဘာ၀ေန ဒိသဿ ဓာတုဿ ဂုဏ ဘူတာနံ အန္တော သရော ဒီဃ.မာပဇ္ဇတေ'ရူ။ ။'ဂုဏ ဘူတာန.န္တိ ဆဋ္ဌီ ဝိပရိဏာမ ဝသေန ဥမ-ယ-တ-မကိံ သောနံ ဝိသေသန ဘာ၀ေ ဝုတ္တ.န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဧတေန ဥမ-သဒ္ဒါ.ဒီနံ ဒိသဿ ဂုဏ ဘူတာန မေ၀ အယံ ဒီဃော၊ န ပေ၀လာန.န္တိ သိဒ္ဓံ'ဂင်းဋီ။ ။ဤဂုဏ-ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဒိသ-ဓာတ်၏ ဥပမာနဖြစ်သော ဥမ-စသော သဒ္ဒါတို့၏အစိတ်ကိုသာ ဒီဃ-ပြုရမည်။ လွတ်ရာတစ်ပါး အခြားသက်သက် ဥမ-စသော သဒ္ဒါတို့၏ အစိတ်ကို ဒီဃ-မပြုရ-ဟူသော အနက်ကိုပြီးစေသည်-ဟူလို။ ဤကား ရူ-ဆိုပုံတည်း။

ဥ-ဆရာကား- 'ဒုသဿ ဂုဏ်'ဤ ပေက္ခဏာတွင် ဝါစက ဒုသ-ဓာတ်ကြုံ၍။ 'ဂုဏ-ကို ဒီဃ,ဝုဒ္ဓိ-သဒ္ဒါများလို သညာ ဝါစကကြုံပြီးယျင် 'ကွစိ ဒုသဿ ဥ-ကာရဿ-ဂုဏ.မာပဇ္ဇတေ' ဒုသ-ဓာတ်၏အစိတ် ဥ-ကို ဂုဏ်-ပြုရမည်-ဟု ဆို၏။ ဂုဏ် အရ လည်း ဧ, ဩ-စသည်ကို ဝုဒ္ဓိ-ယူရသောကြောင့် ဥ, ဥ-စသည်ကိုယူ-ဟူ၏။ 'တွေ ဧကာရူဒီနံ ဝုဒ္ဓိ ဟိ ဂဟိတတ္တာ ဂုဏော.တိ ဥ-ကာရာဒီနံ သရိတ္ထာတိ'ဥ။ ဤ ဥ-နည်းတူပင် နိ,နာ,နီတိ-ဆရာတို့နှင့်ဇက္ခ ဗာ-ဌီ, ဆရာတို့ပါလိုက်ကြ၏၊ သို့ရာတွင် ဥ-ဆိုသော ဂုဏ်-ကား သက္ကဇကျမဲးတို့နှင့်မညီ။ ဂုဏ်-ဟူသောအမည် သည်လည်း သက္ကတကျမ်းဘိုမှလာသော 'ပရသာမညာ'သာ၊ မာဂဓဠ် ရှိသည် မဟုတ်။ သက္ကတ-ဠ်လည်း ဥဝဏ်, ဥဝဏ်-စသည်တို့၏ ဧ, ဩ-စသည်ကိုသာ

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်လူကိုကဲ့သို့၊ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယာရိသော၊ မည်၏၊ တ.မိဝ၊ ထိုသူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တာရိတော၊ မည်၏။ မ-မိဝ၊ ငါ့ကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့် မာရိသော၊ မည်၏။ ကိ.မိဝ၊ ဘယ်သူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ရှုအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ကီရိသော၊ မည်၏။ တေ.မိဝ၊ ထိုသူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဧရိသော၊ မည်၏။ သမာန.မိဝ၊ တူသောသူကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သာရိသော၊ မည်၏။ ဣမ-မိဝ၊ ကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣဒိကော်၊ မည်၏။ ယ.မိဝ၊ ကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယာဒိကော်၊ မည်၏။ တ.မိဝ၊ ကိုကဲ့သို့။ နံ၊ ကို။ ပဿတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တာဒိကော်၊ မည်၏။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ မာဒိကော်၊ ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ (ငါကဲ့သို့ သဘောရှိသည်)။ ကီဒိကော်၊ ဘယ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း။ (ဘယ်သို့ ဘယ်သူကဲ့သို့ သဘောရှိသနည်း-နောက်နောက် နည်းတူသိ)။ ဧဒိကော်၊ ဤသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ သာဒိကော်၊ တူသောသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ဤဒိ၊ ဤသူကဲ့သို့ ရှုအပ်

ဂုဏ်-ဟု ဆို၏။ ဥ-စသည်၏။ ဣ-ပြု-စသည်ကိုကား ဂုဏ်-ဟု မဆိုကြ။ ။'ဧ ဒေါ ဂုဏော' ပါဏိနီ၊ ၁-၁-၂။ ။'အ-ရေ-ဒေါ နာမီ နော ဂုဏော'။ ။အရိ ဧ, ဩ, ဂုဏ-သည်၊ တေ စ နာမိ ဌာနေ ဘဝန္တိ' သီဒ္ဓန္တ စန္ဒြိကာ။ ။'အ-ဒ-ရလော ဂုဏော သ စေ.က။ ။အတ်, အရ်, အလ်, ဧင်, ဧတေ ဂုဏသညာ ဘဝန္တိ' အာသု ဇောဓ။ 'ဣစဏ္ဏာသ ဌာနေ ဧ၊ ဥဝဏ္ဏာသ ဌာနေ ဩ' ၎င်း။ ။ဥ-ဆရာကား ဂုဏ-ကို၊ သဏ္ဌာတ-ဌ်ဆိုသော ဂုဏ-သညာကို ယောင်ဝါးမိသဖြင့်၊ ဂုဏ်ပြုနိုင်ရန် ဒီသ-ကို ပေကွဏ.ဝ္တ ဒုသ-ဓာတ် ကြံရဟန် တူပေသည်။ သို့ရာတွင် သဏ္ဌာတ-ဌ် လာသော ဂုဏ်မျိုးကားမဟုတ်ခြေ။ သို့အတွက် 'ဥ-ဆိုသော ဂုဏ်သည်လည်း အရိုးအစဉ်မကျ'ဟု ဂုရု-မိန့်ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ ဆရာနှစ်ပါး အယူပြားသည့် ဂုဏ-သဒ္ဒါကို၊ နောက်သားတို့ မယောင်မှားစေဖို့ရာ ပယ်နုတ် ရုပ်သိမ်းသည့်ပြင်၊ သူငယ်တို့အသိဓက်စရာ ဣမ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ-ဣ၊ အမှ, ဇော, သမာန-သဒ္ဒါတို့၏ ကာရိယ-မ, ဧ, သ-သဒ္ဒါတို့ကိုယူ၍ ကစ္စည်းဆရာ ဆိုထားသော 'ဣ-ယ-တ-မ-ကိ'-ဧ-သာန်'ဟူသော ပုဒ်ကိုပေါ်လွင်သိသွယ်ဖို့ရာ ပင်ကိုကာရိသဒ္ဒါရင်းအတိုင်း ဖော်လျက်၊ 'အညာဒိသော ဘာဝါဒိသော' တပါးသဒ္ဒါများကိုလည်း သိမ်းယူနိုင်ဖို့ရန် အာဒိ-သဒ္ဒါပါ ထည့်စွက်၍ အထက်ပါသုတ်ကို ပြင်ဆင်တော်မူသတည်း။

အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့်— 'တုမှေ ဝိယ ပဿတိ.တိ တုမှာဒိသော၊ အညာ.မိဝ ပဿတိ.တိ အညာဒိသော၊ 'အမှ.မိဝ ပဿတိ.တိ-အမှာဒိသော၊ ဘဝန္တ.မိဝ ပဿတိ.တိ ဘဝါဒိသော' စသည်ကိုမရေတွက်။ သာရသွတ-စသော သဏ္ဌာတ-ကျမ်းတို့၌ကား 'အာ သဒ္ဒာ.ဒိ'ဟု သုတ်တည်၍ 'ယာဒိသော တာဒိသော အညာဒိသော အမှာဒိသော တောဒိသော' စသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်များကိုသိမ်းယူသည်။

http://www.dhammadownload.com

သည်။ ယာဒီ၊ အကြင်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ တာဒီ၊ ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ မာဒီ၊ ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ ကီဒီ၊ ဘယ်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း။ ဧဒီ၊ ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ သာဒီ၊ တူသောသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ စဂ္ဂဟဏေန၊ ဖြင့်။ ဣမ ယ ဣစ္စေဝ.မာဒီနံ၊ ဣမ, ယ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ တေသ.မေဝ သဒ္ဒါနံ၊ ထို သဒ္ဒါတို့၏သာလျှင်။ အန္တေ၊ အစိတ်ဖြစ်သော။ သရော စ၊ သရဿသ်လည်း။ ကွစိ၊ ဥ၌၊ ဒီဃတ္တံ၊ ဒီဃအဖြစ်ကို၊ အာဟု၊ ဆိုကုန်၏။ ဤဒီကွော ဤသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ ယာဒီကွော၊ အကြင်သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ တာဒီကွော၊ ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ မာဒီကွော၊ ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ ဧဒီကွော၊ ထိုသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ သာဒီကွော၊ တူသော သူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ သဒိသော၊ သာရိသော၊ သဒိကွော၊ သရိကွော၊ တူသောသူကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။

'ကိ.မိ ဒ.မော ကီ-ဤ'သုတ်တည်၍ ကီ'-သဒ္ဒါ၏ အစိတ်-ဤ၊ ဤဒံ သဒ္ဒါက ဤ-ကို ဤ-ပြု၍ 'ကော ဤပ ဒီယ တေ သော ကီဒိသော, ကီဒိဒကွော အိဒီ၊ အယ.မိယ ဒီဿတေ သော-ဤ ဒိသော, ဤ ဒိကွော, ဤ ဒိ ဤ ဒိသီ, ဝတ္တာ' စသည် စီရင်၏။ ကစ္စည်းဆရာကား ထိုသုတ်များကိုပေါင်း၍ တစ်သုတ်တည်းစီရင်သည်၊ 'တော.ဒိသော နမဿန္တို့' စသည်၌ကား ကွစိ-သဒ္ဒါ မြစ်၍ တေ-ကို ဧ-မပြုရ။

ပုံစံ၌ရှင်းချက်။ ။သဂ္ဂစာ-တာတန္တ, သာရသ္မာတ, အာသုဗောဓ-စသော ဗျာကရုဏ်းကျမ်းများ၌-'ဒယိ ဤဝ၊ ယော ဤဝ၊ သော ဤဝ၊ အဟံ ဤဝ၊ ကော ဤဝ၊ သမာနော ဤဝ + ဒီဿတေ.တိ-ဤ ဒိသော၊ ယာဒိသော၊ တာဒိသော မာဒိသော၊ ကီဒိသော၊ ဧဒိသော၊ သာဒိသော' ဤသို့ ကမ္မသာဓနချည်း ပြုကြသည့်ပြင် ကာတန္တ၌, အာသုဗောတ္ထိ၌-'ကမ္မနိ ဥပမာနေ တျဒါဒေါ ဒိသာ ဌက် သကာ စ'၊ ၄-၃-၇၅။ ။'တျ ဒါဒေါ (တျာ.ဒိမှိ) ဥပမာနေ ဥပ.ပဒေ ကမ္မနိ ဥပမေယျေ အတ္ထေ ဒိသာ ဌက် သကာ ဘဝန္တိ, ကိုပ်စ၊ သျော ဤဝ ဒိဿတိ-တာဒ္ဒိသော တာဒိသီ တာဒိကွော တာဒိုက် (တျာဒီ) သော ဤဝ ဒိဿတိ-တာဒ္ဒိသော တာဒိသီ တာဒိကွော တာဒိုက်' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'သမာန.ည တျ.ဒါ.ဒိသု ဥပမာနေသု ကမ္မေသု ဒိသကော သက် ဌကော စ ကမ္မနိ။ ။သမာန.ာ.ဒိသု ဥပမာနေသု ကမ္မေသု ဥပ.ပဒေသု ကမ္မနိ ဝါစ္စေ ဒိသဒကာ သက် ဌက်,ကွိစ ဘဝတိ'ဟု ကံ-ဟောထင်ရှားရန် ကမ္မနိ-သဒ္ဒါကိုပင် ထည့်ဆိုသောကြောင့် ဤကစ္စည်းကွမ်း ၌လည်း၊ 'ဤမ မိဝ နံ ပဿတိ.တိ-ဤ ဒိသော'ကို 'နိဿဝယံ နံ ဝ သတိ.တိ-နိဿယော' ကဲ့သို့ အ-ဝုတ္တ ကမ္မသာဓန ကြံရမည်။ ပါဠို-၌လည်း အနိဋ္ဌ-ကို-ဤဋ္ဌ၊ ဤဋ္ဌကို-အနိဋ္ဌ,ရှုနိုင်သော တာဒီဂုဏ်ဆိုသော အချို့အရာ၌ ကတ္တု သာနေလည်း သင့်သည်ပင်။ ။သဂ္ဂတ-သံခိတ္တသာရ၌ ကမ္မဒီ သဒ္ဒ ဆရာလည်း 'သမာနံ ဒဿနံ,မဿ.တိ-သာဒီသော'ဟု ကတ္တားသဘောရှိသော ကိတန္တ ဗဟုဗ္ဗိဟိ

http://www.dhammadownload.com

သမာသ်လုပ်၏။ ယင်းဦးကာ ဂေါယီစန္ဒြ ဆရာလည်း တစ်ပါးကျမ်းတို့ ဤလိုနှင့် လျော်အောင် နှစ်နည်းပင် ဖွင့်ဆို၏။ ။'သမာန် ဒဿနံ အဿာ'တိ ကမ္မနိ ဆဋ္ဌီ၊ သမာနော ဒိဿစတ သော ဤတိ ကမ္မနိ ဝါစ္စေ ပစ္စယော၊ သမာနံ အတ္တာနံ ပဿတီ.တိ ဝါ၊ ဝါကျေ ကတ္တရိယေ.ဝ ဤတိ ဥဘယထာ ပိ ကမ္မော.ပမာ ဂမျ စတေ' သံခိတ္တလာရ.ဦ။ ။မဟာ ဘာဿကာရ ပတ္ထလိ ရသ့ကား 'ဤမ.မိ ဝန်း ပဿတိ'ဟုဒ.ဟော ဤကစ္စည်း ဝါကျမျိုးကို ကမ္မကတ္တာ.း ဆို၏။ ။ဤဝ.တ္ထေ တု တဒ္ဓိတတာ ဤဝ.တ္ထေ တု.ယံ တဒ္ဓိတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဧသော ဤဝါ.ယံ တာဒီ, တာဒိ ဧသော၊ အညော ဤဝါ.ယံ အညာဒီ 'အညာ.ဒိ.သာတီ' အထဝါ.ယုတ္တော ဧဝါ ယံ ကိတာ.တ္ထော၊ ကမ္မကတ္တာ.ယံ၊ တ.မိဝ ဤမံ ပဿန္တီ ဧနာ, သော.ယံ သ ဤဝ ဒိဿာမာနော တ.မိဝ အတ္တာနံ ပဿတိ တာဒီ၊ အညော မိဝ ဤမံ ပဿန္တီ ဧနာ, သော.ယ.မည မိဝ ဒိဿမာနော အညော.မိဝ အတ္တာနံ ပဿတိ အညာဒီတိ'မဟာ ဘာဿ။ တာဒီ-စသော သဒ္ဒါတို့သည် ကတ္တာ.း၌ဖြစ်မှ ဤဝ.တ္ထု၌, စာဒွိတ်ပုဒ်တို့ တည်း။ သို့မဟုတ် က် ၌ပင် ပြုလွယ်သော.ဂုဏ်ကိုစွဲ၍ ကတ္တာ.းအဖြစ်ကိုဆိုလိုသော် ကမ္မကတ္တာ.း၌ ကိတ်-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ကိတ်ပုဒ်တို့တည်း။ သို့အတွက် ကေယျ ဦးကာ၌ 'ကမ္မကတ္တာ.တိ ကမ္မနီ ဧဝ-သုကရတ္တာ ကတ္တုတ္တ ဝိစစ္ဆာယံ ကတ္တာရီ ယေ.ဝ ပစ္စယော ကရီ.ယတေ တျ.တ္ထော'ဟု မိန့်ဆို၏။ ယင်း ဝါဒ-ကို ကာတန္တ ဦးကာ စသည်တို့ကား ဂန်မခံကြကုန်။ ။'နနု ကမ္မကတ္တုတ္ထ.မေဝ ဒုဋ္ဌဋ္ဌံ၊ နု ဟိ ဘဝတိ ကုသ္မလ.မိဝ အတ္တာနံ ဝိတိဒ ဘိဇ္ဇတေ ကုသ္မလော-တိ၊ နု စ ကမ္မ ကတ္တုတ္တော.တြ နိဒ္ဒိဋ္ဌော မညတေ၊ ရဋ္ဌိ.သဒ္ဒါ ဟိ.မေ ယထာ ကထ္တိ နိပ္ပါဒေ တဗ္ဗာ.တိ ဤဝ.တ္ထော ဗာဓက ကမ္မကတ္တုတ္ထော ဒိဿတီ.တိ 'ကာတန္တ.ဦ။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ကျဒိဿော-ကို ဤမ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဒိဿ-တည်၊ ဒိဿ၊ သည်။ ပေက္ခကော၊ ၏၊ ကွိစ, သုတ်ဖြင့် ဒိဿ-ဓာတ်မှနောက်၌ ကွိ-ပစ္စည်း၊ သက်။ (ဤမ-ဒိဿ+ကွိ) ဤမ ယ တာ.မှ=ကျိသုတ်ဖြင့် ဤမ-သဒ္ဒါက, မ-ကို ချေ၊ ဤ-ကိုလည်း ကျိ-ဒိဿ ပြု သ-ကိုလည်း သ ပြု၊ (ကျိ ဒိဿ+ကွိ) ကွိလောပေါစ, သုတ်ဖြင့် ကွိ-ပစ္စည်း-ကိုချေ၊ (ကျိ ဒိဿ) နာမ်ငဲ့ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု ချေ က်၊ ပြီး၏။ ။ကျိ၌၌, ဓာတုန် သ-ကို သ-ပြုရသည်ကား 'ဓာတုန္တသ္မာ လောဒေါ ကွိမှိ'သုံတ် အစီအရင်ံ ကို မြစ်ဖို့ရာ ပြုရသည်။ ၎င်းသုတ်က, ကွိ-ပစ္စည်း-နောင်းရာ ဓာတုန်ကိုချေရသည်။ သ-ကို သ-ပြုထားလျှင် သူမဝင်နိုင်တော့ပြီဟူလို၊ ကျိနဲတူ နောက်ပုံစံများ-ကိုလည်း သိ။ ။ယာဒိသော-ယ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဒိဿ+ပေက္ခကော ၏။ တာဒိသော-တ-သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဒိဿ+ပေက္ခကော ရှေ့နဲမှိတ္တက်၊ ယ,တ,၏အစီ-ကို၊ အာ-ဒီဃပြု ဆိုရုံသာထူး ၏။ ။မာဒိသော အမှ သဒ္ဒါ.ပ-ပဒ, ဒိဿ+ပေက္ခကော၊ ကွိ သက်၊ (အမှ-ဒိဿ+ကွိ) ကျိသုတ်ဖြင့် အမှ-သဒ္ဒါ-ကို မ-ပြု၊ မ-ဆိုမှိရာ အ-ကို အာ ဒီဃပြု၊ သ-ကိုလည်း သ-ပြု၊ (မာ+ဒိဿကွိ) ကွိလောပေါ စ, ကွိ-ပစ္စည်း-ကိုချေ၊ (မာဒိဿ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၃–ဘျာ.ဒိဟိ*မတိ,ဗုဒ္ဓိ.ပူဇာ.ဒိဟိ စ ဏ္ဍော။ ။ဘျာ.ဒိဟိ စ၊ ဘိ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှလည်းကောင်း။ မတိ-ဗုဒ္ဓိ ပူဇာဒိဟိ စ၊ မန, ဗုဓ, ပူဇ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှလည်းကောင်း။ ပရေ၊ ဥ္ဍ။ ဏ္ဍော၊ က-အနုဗန်ရှိသော ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ ၏။ ။ဘီ ဏ္ဍေဝ.မာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ မတိ-ဗုဒ္ဓိ ပူဇာ.ဒိတော စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ ပရေ၊ ဥ္ဍ။ ဏ္ဍ.ပစ္စယော သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဘာယိတေဏ္ဍော၊ ကြောက်အပ်၏။ ဏ္ဍတိ၊ ကြေငှဉ့်။ ဘီတော၊ မည်၏။ *အသုပီယိတ္ထ၊ ကောင်းစွာ အိပ်ပျော်ပြီး။ ဏ္ဍတိ၊ ကြောင့်။ သုဏ္ဍော၊ အိပ်ပျော်သူမည်၏။ မိဒိတဧဏ္ဍော၊ သိနေဟိတဧဏ္ဍော၊ ချစ်ခင်အပ်၏။ ဏ္ဍတိ၊ ကြောင့်။

ကီဒိသော-ကိံ-သဒ္ဒ္ဓ.ပ ပဒ,ဒိသ+ပေက္ခဏေ၊ ကို့-သက်၊ (ကံ-ဒိသ+ကို့) ဣသုတ်ဖြင့် က-ထက် နိဂ္ဂဟီတ်ကိုခြေ။ က-၏မှီရာ ဏ္ဍ-ကို ဏ္ဍ-ဒ်ိယပြု၊ ဓာတ္ဆန် သ-ကိုလည်း သ-ပြု၊ (ကီ-ဒိသ+ကို့) ကို့-ကိုခြေ၊ စီရင်။ ။ဧဒိသော-ဧဘာ-သဒ္ဒ္ဓ.ပ-ပဒ, ဒိသ+ပေက္ခဏေ၊ ကို့ (တေကို့) ဒိသ+ဏ္ဍသုတ်ဖြင့် တေ-သဒ္ဒါကို ဧ-ပြု၊ ဓာတ္ဆန် သ-ကိုလည်း သ-ပြု၊ (ဧ+ဒိသ+ကို့) ကို့-ကိုခြေ-စီရင်။ ။သာဒိသော-သမာန-သဒ္ဒ္ဓ.ပ-ပဒ, ဒိသ+ပေက္ခဏေ၊ ကို့၊ (သမာန ဒိသ+ကို့) ဏ္ဍသုတ်ဖြင့် သမာန-သဒ္ဒါကို သ၊ သ-၏မှီရာ အ-ကို အာ၊ ဓာတ္ဆန် သ-ကိုလည်း သ-ပြု၊ (သာ.ဒိသ+**ကို့**) ကို့-ကိုခြေ၊ စီရင်။ ။ဏ္ဍ် ရိသော-ဏ္ဍမ-သဒ္ဒ္ဓ.ပ-ပဒ, ဒိသ၊ ကို့။ ဏ္ဍသုတ်ဖြင့် ဏ္ဍမ-ကို ဏ္ဍ။ ဒိသ-ဓာတ်က ဒ-ကို ရ-ပြု။ ဓာတ္ဆန် သ-ကိုလည်း သ-ပြု၊ ကို့-ကိုခြေ၊ (ဏ္ဍ်-ရိသ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ယာရိသော၊ တာရိသော၊ မာရိသော၊ ကီရိသော၊ **ဧရိ**သော၊ သာရိသော ဏ္ဍသုတ်ဖြင့် ဒိသ-ဓာတ်က, ဒ-ကို ရ-ပြု၊ အကြွင်းချေးနည်းတူ။ ။ဏ္ဍီဒိကွော၊ ယာဒိကွော၊ တာဒိကွော၊ မာဒိကွော၊ ကီဒိကွော၊ **ဧဒိ**ကွော၊ သာဒိကွော၊ ဓာတ္ဆန် သ-ကို က္ခ-ပြု။ အကြွင်းနည်းတူ။ ။ဏ္ဍီဒီ၊ ယာဒီ၊ တာဒီ၊ မာဒီ၊ ကီဒီ၊ **ဧဒီ**။ သ-ဒိ-ဓာတ်ဆန် သ-ကို ဏ္ဍပြု၊ အကြွင်းနည်းတူ။ ။(စ-ရှေ့ပ်စုလည်းလုယ်ပြီ၊ နောက်လေးရှေ့ပ်၌ ဒိဃ-အပြုမြစ်ရုံသာထူး၏။)

၆၄၃–စတု-ပဉ, ဝီမိသုတ်။ ။ဘီ-အစရှိသောဓာတ်၊ မန, ဗုဓ, ပူဇ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှနောက်၌ က-အနုဗန်ရှိသော ဏ္ဍ-ပစ္စည်းသက်။ ။မတျာ.ဒိ **ဗုဒ္ဓျာ**.ဒိ ပူဇာ.ဒိ-ဟု အာဒိ-ကို ပုဒ်ကိုင်းယှဉ်ယူ။ ။ယင်းဏ္ဍ-ပစ္စည်းကား 'ဘာဝ ဂ.မေ့မသုကိစ္စ ဏ္ဍက္ခ.ဏ္ဍာ'ဆိုသောကြောင့် အော,ကံ-၌သာစီရင်ရသည်။ ဒုဂ္ဂါသိ'ဟ-ဆရာကား ဏ္ဍာဏ္ဍား၌လည်းစီရင်၏။ 'ဘာဝေ ကမ္မနိ ကတ္တာရိ စ ယထာ သမ္ဘာစံ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ။ ။ကာလ-အားဖြင့် သုတ်၌ တစုံတရာအမှတ်မရှိသော်လည်း ကာလေ ဝတ္တမာနာ တီတေ ဏ္ဍာ.ဒယော' သုတ်ကို ဆိုလတ္တံ့သောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်, အဇ္ဇတ်ကာလ၌သာ သက်ရ၏။ ။ရူ-ဆရာကား **အ**ဇ္ဇတ်ကာလ၌သာ စီရင်၏။ ပါဏိနီ, ကာတန္တ-ဒသော ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့၌ကား ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌စီရင်၏။ 'မတိ ဗုဒ္ဓိ ပူဇ.ထ္ထေဟိ စ'ပါဏိနီ, ၃-၂-၁၀၀. ။'မတိ ဏ္ဍစ္ဆာ၊ ဗုဒ္ဓိဉ္စာဏံ ပူဇာ သက္ကာရော၊ ဧတေ.ဒတ္ထေဟိ စ ဓာတူဟိ ဝတ္တမာန.ထ္ထေ ဏ္ဍာ.ပစ္စယော ဘဝတိ၊ ရည် မတော,

http://www.dhammadownload.com

မိတ္တော (အဆွေခင်ပွန်း) မည်၏၊ သမ္မနိ-တဒ္ဓော၊ သမုတ်အပ်၏။ (သမ္မနိတဒ္ဓော, ဥစ္စိတဒ္ဓော၊ အလိုရှိအပ်၏)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္မတော၊ မည်၏။ သံ-သဒ္ဒ၊ ကောင်းစွာ။ မနိတဒ္ဓော, ပူဇဒ္ဓော၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္မတော၊ မည်၏။ သမ္မာနယိတ္ထ၊ ကောင်းစွာမြတ်နိုးအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သမ္မတော၊ မည်၏၊ သံ ကပ်ပြီယတော၊ ကောင်းစွာကြံခြင်း။ သက်ပြီးတော၊ ခြင်း။ သံကပ်ပြီယိတ္ထ၊ ကောင်းစွာကြံအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သက်ပြီတော မည်၏၊ သ.မ္မာဒိယတော၊ ကောင်းစွာပြည့်စုံစေအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သ.မ္မာဒိတော၊ မည်၏။ သ.မ္မာဒိယိတ္ထ၊ ကောင်းစွာပြည့်စုံစေအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သ.မ္မာဒိတော၊ မည်၏၊ အဝခရီယဟော၊ ပိုင်းခြားတားမြစ်အပ်၏၊ (ဆောင်အပ်၏)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝခရိတော၊ မည်၏။ အဝမာရီယိတ္ထ၊ ပိုင်းခြားတားမြစ်အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဝခရိတော၊ မည်၏။ ဗုဇ္ဈိတဒ္ဓော, ဉာတဒ္ဓော၊ သိအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗုဒ္ဓါ၊ မည်၏။ အဇ္ဈယိ တဒ္ဓော၊ သရဇ္ဈာယ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣတော၊ မည်၏၊

ရည မိဒ္ဓော၊ ရည် ဗုဒ္ဓေါ, ရည် ဉာတော, ရည် ပူဇိတော, ရည မစ္ဆိဒ္ဓတာ' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။ ။'မတေ် ဗုဒ္ဓိ ပူဇ.ထ္ထေဟိ ဣတ္ထော' ကာတန္တ၊ ၃-၄-၆၆၊ ။'မတေ် ဗုဒ္ဓိ ပူဇ.ထ္ထေဟိ စ ဝတ္တမာနေ (ကာလေ) တော ဘဝတိ, ဘာဝေ ကမ္မ ကတ္တရိ စ ယထာ သမ္ဘဝံ, မတ္ဟ.ထ္ထေ-ရည် မတော, ရည.မိဒ္ဓော၊ ဗုဒ္ဓ၂ ထ္ထေ-ရည် ဗုဒ္ဓေါ, ရည် ဉာတော၊ ပူဇ.ထ္ထေ-ရည်ပူဇိတော, ရည.မစ္ဆိတော' ကာတန္တဝုတ္တိ။ ရည်၊ မင်းတို့သည်၊ မတော၊ အလိုရှိအပ်သူ။ ဉာတော၊ သိအပ်သူ။ ပူဇိတော၊ ပူဇော်အပ်သူ-ပေး။

ဤ 'ရည် မတော'-စသည်ဖြင့် ကွာ-ပစ္စည်းကို ဝတ္တမာန်၌သက်လျှင်။ ယင်း ကွာ-ပစ္စည်း၏ အယ္ဘဉ်မှာ ဆဋ္ဌီ ကတ္တားနှင့် ဆိုထားရမည်။ အတိတ်ကာလ၌ သက်လျှင် 'ရာဇူဟိ မတော, ရာဇူဟိ ဉာဒ္ဓော'ဟု တတိယာကတ္တားနှင့် ထားဆို ရမည်ဟူသော ဥပဒေသကိုပြု၏။ ထို့ကြောင့် ကာတန္တ မဇ္ဈိကာဋ္ဌ-'ရည မိစ္ဆာ.ဒိ နိန်ဒ္ဒာ.ဒီသု' ဣတိ ကတ္တာ ကမ္မာနံ ဆဋ္ဌီပတိသေဓိတာ ဣဿစ ဝတ္တမာနေ.'တိ ပုန တ.ဗ္ဗိဓာန.ဘာ ဝါ စ ကထ.မိဟ ဆဋ္ဌီ?၊ သစ္စံ, ဝတ္တမာန ဝိဟိတေ ဣဿ သမ္မန္ဓ ဝ်ဝစ္ဆာ.ဝ ဒိဿတေ၊ အတီတ ဝိဟိတေသု 'ရာဇူဟိ မတော, ရာဇူဟိ ဉာဒ္ဓော.'တိ တတိယာ ဧဝ, ဟု ဆို၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား-ပါဏိနီဋ္ဌ 'ဣဿ စ ဝတ္တမာနေ' (၂-၃-၆၇) ဝတ္တမာန.ဣဿ ဣဿ ယောဂေ ဆဋ္ဌီ ဘဝတိ၊ ရည် မတော၊ ရည် ဗုဒ္ဓေါ, ရည် ပူဇိတော' ဟု မတ္ဟာ.ဒိ ဓာတ်နောင် ဝတ္တမာန်၌ သက်သော ကွာ-ပစ္စည်း၏အယ္ဘဉ် ဆဋ္ဌီကို စီရင်၍ 'နလောကဗျဃ နိဒ္ဒာ ခ.လ.ဣာနံ' (၂-၄-၆၉) သုတ်ဖြင့် နိဒ္ဒ-စသည်၌ သက်သော ကွာ-ပစ္စည်း၏အယ္ဘဉ် ဆဋ္ဌီကို တားမြစ်ကန့်ကွက်၍ တတိယာကို စီရင်၏။ ဤ ကာတန္တ-၌ကား 'နနိဒ္ဒာ.ဒီသု.'သုတ်ဖြင့် နိဒ္ဒ-စသည်၌ သက်သော ကွာ-ပစ္စည်း၏အယ္ဘဉ် ဆဋ္ဌီကို တားမြစ်ကန့်ကွက်လျက်၊ တတိယာကို ဖြစ်စေ၍၊ ဝတ္တ

http://www.dhammadownload.com

ဧတဗ္ဗော, ဂန္ဓဗ္ဗော၊ သွားအပ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဣတော၊ မည်၏။ ဝိဒိတဗ္ဗော, ဉာတဗ္ဗော၊ သိအပ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဝိဒိတော၊ မည်၏။ တက္ကိယတော ကြံစည်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တက္ကိတော၊ မည်၏။ ပူဇိယဟော၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပူဇိတော၊ မည်၏။ ပူဇယိတ္ထ၊ ပူဇော်အပ်ပြီး ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပူဇိတော၊ မည်၏။ အပစာ ယိဘဗ္ဗော၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အပစာယိတော၊ မည်၏။ မာနီ တုဗ္ဗော, ပူဇေ တဗ္ဗော၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မာနိတော၊ မည်၏။ အပစိယတော၊ ပူဇော်ခြင်း။ အပစိတော၊ ခြင်း။ ဝန္ဒိယတော၊ ရှိခိုးအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝန္ဒိတော၊ မည်၏။ ဝန္ဒိယိတ္ထ၊ အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝန္ဒိတော၊ မည်၏။ သက္ကရိယဟော၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သက္ကရိတော၊ မည်၏။ သက္ကရိယိတ္ထ၊ အပ်ပြီ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သက္ကရိတော၊ မည်၏။

မာန်၌ သက်အပ်သော ကွာ-ပစ္စည်း၏ အယ္ယဉ်၌ ဆဋ္ဌိကို စီရင်သောသုတ် မရှိသော်လည်း ဝတ္တမာန်၌စီရင်အပ်သော ကွာ-ပစ္စည်း၏ အယ္ယဉ်၌ သမ္မုခ ဆဋ္ဌိကိုသာလိုအပ်၏။ အတိတ်၌ စီရင်အပ်သော ကွာ-ပစ္စည်း၏ အယ္ယဉ်မှာမူကား တတိယာကိုသာ စီရင်အပ်သည်-ဟူလို။ ။ဤကိုရည်၍၎ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ဝိဟာရ ကာရ သိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌-'ဂါမေန ပူဇိတံ၊ ဂါမဿ ဝါ ပူဇိတာ, နှိ-ဂါမ-ပူဇိတံ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ၎င်းအဖွင့် သာရတ္ထဒီပနီ၌- 'ပူဇာ-ဝစန, ပဗ္ဗယော၀ေ ကတ္တာရိ သာမိ ဝစနဿပိ ဣစ္ဆိတတ္တာ အာဟ-ဂါမဿ ဝါ ပူဇိတာ, နှိ၊ လက္ခဏံပနေ, တ္ထ သဒ္ဒ-သတ္ထာ,နုသာရတော ဧဒဒိတဗ္ဗံ' ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုအပ်သတည်း။ ။ဤ ဂါမ-ပူဇိတံပုဒ်ဝယ် ပူဇိတ-၌ ကွာ-ပစ္စည်းကို အကိတ်ကာလ၌ သက်မူ နှ လောက ဗျယ နိဋ္ဌာ ခ လက္ခာန်'သုတ်ဖြင့် တတိယာစီရင်၍ 'ဂါမေန ပူဇိတံ-ဂါမ ပူဇိတံ' ဟု ကတ္တုတ္ထ ဓာတိယာ တပ္ပုရိသ်လုပ်၍၊ 'မတိ ဗုဒ္ဓံ ပူဇ,တ္ထော ဟိ စ' သုတ်ဖြင့် ကွာ-ပစ္စည်းကို ဝတ္တမာန်၌ သက်မူ၊ 'ကွာဿ စ ဝတ္တမာနေ'သုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌိ စီရင်၍၊ 'ဂါမဿ ပူဇိတံ-ဂါမ ပူဇိတံ'ဟု ကတ္တုတ္ထ ဆဋ္ဌိတပ္ပုရိသ်လုပ်လေ-ဟူလို။

***မှတ်ချက်။** ။'ဘျာ,ဒီဟိ မတိ ဗုဓိ ပူဇာ,ဒီဟိ'သုတ်ဝယ်, 'ဘျာဒီဟိ မိဒိ' ဟု မ-၌ ဣသရ၊ ဒဿဒူး ဒိ-နှင့်ချည်းရှိကြ၏။ 'ဣမ မတျာ,ဒဃော ဣ,တ္ထာ၊ ဗုဓိ အာဒယော ဉာဏ,တ္ထာ' ရှုအဆိုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကစ္စည်းကျမ်း၏ မှီရာ ကာတန္တ-၌ 'မတိ ဗုဒ္ဓိ ပူဇ,တ္ထေဟိ ထ္ထော မတိ ဣစ္ဆာ၊ ဗုဒ္ဓိ ဉာဏံ၊ ပူဇာ,သက္ကာရော' အဆိုရှိသည့်ပြင်၊ ပါဏိနီ, သိဒ္ဓန္တကောမုဒီတို့၌လည်း 'မတိ ဗုဒ္ဓိ ပူဇ,တ္ထေတိ စ'၊ 'မတီ ဣဟ ဣစ္ဆာ၊ ဗုဒ္ဓိယာ ဝိသုံ ဥပါဒါနတော၊ ရည် မတောဣဋ္ဌော၊ တေဟိ ဣစ္ဆိယ မာနော ဣစ္ဆ,တ္ထော၊ ဗုဒ္ဓေါ ဝိဒိတော ပူဇိတော အစ္ဆိတော'ဟု အဆိုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မံတော'၌ မန-ဓာတ်ကို ဟိ-ကာရန္တ ဓာတု နိဒ္ဒိဋ္ဌ အာဖြင့် မတိ-ဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် 'မိဒိ'ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။ 'မိဒိ

http://www.dhammadownload.com

တဗ္ဗော သိနေဟိ တဗ္ဗော့တိ.မိဒတ္တာ' ပုံစံကို ယောင်၍ ပြင်ကြဟန် ရှိသည်။ မိတ္တော-ကား ဘျာ့ဒီဟိ-၏ အာဒိဝန်သာ၊ နန်းကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကား တစ်လုံးစဉ်ဓာတ်ကို ဘျာ့ဒီဟိ-ပါဠိဖြင့်သင်္ဂြိဟ်။ နှစ်လုံးစဉ်ဓာတ်ကို မိဒိ ပုဓိ ပူဇာ့ဒီဟီ-ပါဠိဖြင့် သင်္ဂြိဟ်-ဟု မှာတမ်းပင် ထိုးပေးသေး၏-မကောင်း။ ။ဤ, နာ-ဋီကာ ဆရာတို့ကား သမ္မတောကို မာ-ဓာတ်လုပ်၍ ရုပ်စွက်ကြရာ၊ မန-ဓာတ်ပင် မပါ၍ ယောင်စရာပင်၊ ရူ-ဌ်ကား-'မန+ဉာဏော သံပုဗ္ဗော ပုဓ-ဂမာ. ဒိတ္တေ ကတ္တာရိ.တီ တ.ပ္ပစ္စယေ သမ္မတ္တေ ဋ္ဌမိနာ ကမ္မနိ ကွ်-ပ္ပစ္စယော ဂမ ခန တျာ့.ဒိနာ ဓာတ္ဝန္တလောပေါ၊ ညော သမ္မတာ'ဟု မာန-ဓာတ်နှင့် ရုပ်စီရင်၏။ ။ ရူ-ဌ်, မန+ဉာနေဟု အနက်ကြား၏။ 'မတော ဋ္ဌဒ္ဓေ' ဟု ဆိုသောကြောင့် ဗျာကရဏ်းကျမ်းတို့အလို မန+ဋ္ဌစ္ဆာယ်-ဟု ကြား။ ။*'သုပိ တဗ္ဗော.တိ-သုတ္တော'လည်း အဓိပ္ပာယ်မရ၍ 'အသုပိယိတ္ထာ.ဟိ-သုတ္တော'ဟု အတိတ်ဝိဂြိုဟ် ပြင်၍ဆိုလိုက်သည်။ 'သုတ္တော.ဟံ ကံ ဝိလာပ'၊ သီဟိဠ်ဓမ္မဒ္ဒါ မိတ္တော-ထိုင်ရှဲ့ သုံးရုပ်သာ ဝါကျနှင့်ဆို၍ အကြွင်းကို ဧဝံ-ဖြင့် ညွှန်းထား၏။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဘီတော-ကို ဘီ-တည်။ ဘီ၊ သည်။ ဘယေ၊ ကြောက်ခြင်း၌-၏။ ဘျာ့.ဒီဟ်=ဤသုတ်ဖြင့် ဘီ-ဓာတ်မှ နောက်၌ က-အနုဗန်ရှိသော ကွ်-ပစ္စည်း ဃက်၊ (ဘီ+ကွ်) ကွ်စိဓာတု+သုတ်ကြီးဖြင့် အနုဗန် က-ကိုချေ၊ (ဘီ+တ=ဘီတ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သုတ္တော သုပ+သယော၊ အိပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ကွ်-ပစ္စည်းသက်၊ (သုပ်+ကွ်) ကွ်စိဓာတု=က-ကိုချေ၊ (သုပ်+တ) ဘုဇာဒိန မန္တော=တ-ပစ္စည်းကြောင့် ဓာတုန် ပ်-ကိုချေ၊ တ-ပစ္စည်းကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ (သု+ထ္ထ=သုတ္ထ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မိတ္တော-မိဒ+သိနေဟော၊ ချစ်ခင်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ္ထ-သက်၊ (မိဒ်+တ္ထ) နည်းတူလုပ်။ ။*မတျာ-ဒိ ရှုပ်၊ သမ္မတော၊ သံ-ပုဗ္ဗ, မန+ဋ္ဌစ္ဆာယ်၊ လိုချင်ခြင်း၌-၏။ချေ။တ္ထ-သက် (သံ-မန်တ္ထ+) ကွ်စိဓာတု=က-ကိုချေ၊ ဧဂ္ဂန်ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို မ်-ပြု၊ (သ-မ်+မန+တ) ဂမ ခန ဟနာဒိန=ဓာတုန်-ကိုချေ (သ.မ်+မ+တ=သ.မ္မတ) မ်+မ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သ.ကံပ္မိ တော-သံ-ပုဗ္ဗ, ကပ္မ+တက္ကနေ၊ ကြံစည်ခြင်း၌-၏။ ချေ တ္ထ-သက်၊ (သံ-ကပ္မ+တ္ထ) က-ကိုချေ၊ ယထာ ဂမ=ဋ္ဌလာ။ (သံ-ကပ္မ+-°တ) ဝဂ္ဂန်ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဉ်-ပြု၊ (သ.ဉ်+ကပ္မ+-°တ=သ.က်ပ္မိတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သ.မ္မာဒိတော-သံ-ပုဗ္ဗ,ပဒ+ဂတိမ္မိ၊ ၏။ ချေ၊ တ္ထ-သက်၊ က-ချေ၊ ဋ္ဌ-လာ၊ (သံ-ပဒ်+-°တ)ကွ်စိဓာတု ပ-၏မ္မိရာ= အ-ကို အာ-ပြု၊ ဝဂ္ဂန်ဝါ=နိဂ္ဂဟီတ်ကို မ်-ပြု (သ.မ်+ပ်+-ဒ်+-°တ=သ-မ္မာဒိတ) ဒ်+ဋ္ဌ၊ ပ်-အာ၊ မ်+ပါ-ကပ်၊ စီရင်။ ။အဝဓာရိတော-အဝ-ပုဗ္ဗ, ဓရ+ဓာရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ္ထ.သက် (အဝ-ဓရ်+တ္ထ) က-ချေ၊နည်းတူ။ ။*ပုဗ္ဗျာ.ဒိ-ရုပ်။ ပုဒ္ဓေါ-ပုဓ+ဉာဏော၏။ချေ၊တ္ထ-သက်၊ က-ချေ၊ (ပုဓ်+တ) ဓ ဗ ဘ ဟေဟိ= တ-ပစ္စည်းကို ဓ-ပြု၊ ဟ-စတုတ္ထာန=ဓာတုန် ဓ်-ကို ဒ်-ပြု၊(ပုဒ်+ဓ=ပုဒ္ဓ)ဒ်+ဓ-ကပ်-

http://www.dhammadownload.com

၆၄၄–ဝေပု,သီ,ဒဝ,ဝမု,ကုဒါ,ဘူ,ဟွာ, ဒီဟိ.ထု-တ္တိမ-ဏိမာ နိဗ္ဗတ္တော်။ ။ ဝေပု-သီ-ဒဝ-ဝမု-ကုဒါ-ဘူ-ဟွာ.ဒီဟိ။ ဝေပု-ခေတ် သီ-ခေတ်, ဝဒ-ခေတ်, ဝမု-ခေတ်, ကု-ပြုသော ကရ-ခေတ်, ဒါ-ခေတ်, ဘူ-ခေတ်,ဟု-ခေတ်,အစရှိသည် တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ နိဗ္ဗတ္တော်၊ ဖြစ်၏-ဟူသောအနက်၌။ အထု.တ္တိမ-ဏိမာ၊ အထု-ပစ္စည်း, တ္တိမ-ပစ္စည်း, ဏိမ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဝေပု-သီ-ဒဝ-ဝမု-ကု-ဒါ-ဘူ-ဟု-ဣစ္စေဝ.မာဒီဟိ၊ကုန်သော။ဝေတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ နိဗ္ဗတ္တော်၊ ၌။ ယထာသမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ။ အထု-တ္တိမ-ဏိမ ပပ္ပဿာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဝေပန်၊ တုန်လှုပ်ခြင်း။ ဝေပေါ၊ တုန်လှုပ်ခြင်း။ တေန၊ ထို စုန်လှုပ်ခြင်းဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တော်၊ ဖြစ်၏။ ဝေပထု၊ ကိုယ်လှုပ်သောအနာ။ သယန်၊ လျောင်းအိပ်ခြင်း။ သယော၊ ခြင်း။ တေန၊ ထိုလျောင်းအိပ်ခြင်းဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တော်၊

စီရင်။ ။ဣတော-ဣ+အဇ္ဈာယနေ၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၌-၏ ကွာ-သက်၊ ကခေ့။ (ဣ+တ=ဣတ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်၊ ။ဝိဒိတော-ဝိဒ+ဉာဏ၊ ၏။ ခေ့။ ကွာ-သက်၊ က-ခေ့၊ (ဝိဒ်+တ) ယထာဂမ=ဣ-လာ၊ (ဝိဒ်+-ိတ=ဝိဒိတ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ ။တက္ကိတော-တက္က+တက္ကနေ၊ ၏။ ခေ့၊ နည်းတူ။ ။*ပူဇာဒိ-ရုပ်။ ပူဇိတော-ပူဇ+ပူဇာယ်၊ ပူဇော်ခြင်း၌-၏။ ကွာ-သက်၊ က-ခေ့၊ ဣ-လာ (ပူဇ်+-ိတ=ပူဇိတ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ ။အပ-စာယိတော-အပ-ပုဗ္ဗ, စယ+ပူဇာယံ။ မာနိတော-မာန+ပူဇာယံ၊ အပစိတော အပ-ပုဗ္ဗ, စိ+စယေ၊ ဆည်းပူးခြင်း၌-၏။ ဝန္ဒိတော-ဝန္ဒ+ဝန္ဒနေ၊ ရှိခိုးခြင်း၌-၏။ သက္ကာရိတော-သက္ကာရ+ပူဇာယံ၊ ရှေးနည်းတူတွက်။

၆၄၄–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အထု-တ္တိမ-ဏိမာ' ဆိုအင်လျက် သုခုစ္စာရဏာ အကျိုးငှာ အ-ကိုချေထားသည်၊ ။'အထုတိ ဝတ္တမ္မေ သရလောပံ ကတ္ဝာ ထု.တိ ဝတ္တံ'ရှု။ ။'ဝေပန်-ဝေပေါ, တေန နိဗ္ဗတ္တော ဝေပထု' စသည်ကား ဝ်ဂြိုဟ်တုတည်း။ ယင်းဖြင့် 'ဝေပန် ကမ္မနံ-ဝေ ပထု၊ သယန်-သယထု၊ ဒာန် ဥပတာပန်-ဒ ဝထု၊ ဝ မန်-မဝထု, စမီယတော.တိ ဝါ-ဝမထု' ('သုဝါန ဒေါဏိယံ ဌိစာ သု ဝါန-စမထု ဝိယ' ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အာဟာရ ပဋိကူလ နိဒ္ဒေသ၌ ထင်၍၊ ကံ-၌လည်း အထု-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ ကာသိကာ ဝုတ္တိကား တော,စသည်၌စီရင်၏။ ကာတန္တ ဝုတ္တိ, သိဒ္ဓန္တကောမုဒီတို့ကား တောဝ်သာ စီရင်၏၊) 'ကရီယတော-ကုတ္တိမံ၊ ဒီယတော-ဒတ္တိမံ၊ ဘူယတော, ဘဝနံ ဝါ-ဘောတ္တိမံ၊ အဝ ဟာဝိယတော-ဩ ဟာဝိမံ' ဟူသော ဘာဝ သာဓန ဝ်ဂြိုဟ်စစ်ကို့ပြုသည်။ 'တေန နိဗ္ဗတ္တံ' ကို အထု, တ္တိမ, ဏိမ-ပစ္စည်းတို့၏ ဝိသယတ္ထကို ထင်ရှားစေလိုရှိ ဆိုသည်။ နိဗ္ဗတ္တတဒ္ဓိတ်ကို ပြုသည်မဟုတ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ဝေပထု-ကို ဝေပု-တည်။ ဝေပု၊ သည်။ ကမ္မဇန၊ တုန်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ ခေ့၊ ဝေပုသီ ဒဝ=ဣ၌သုတ်ဖြင့် ဧ-ဝေပု-ခေတ်မှနောက်၌ နိဗ္ဗတ္တအနက်၌ အထု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝေ+ပ်+ထု=ဝေပထု) ပ်+အ-ဣပ်၊ နာမ်ဝဲ့၊ သိ-သက်၊

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၏။ သယထု၊ (အိပ်ချင်လွန်းသော) သာနာရုပ်အနာ၊ (ငိုက်မြည်းသော အနာ) ဒဝနုံ၊ ပူခြင်း။ ဒဝေါ၊ ခြင်း။ တောန၊ ထိုပူခြင်းဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ၏။ ဒဝထု၊ ကိယ်ပူ-ပါးရက်နာ၊ ဝမနုံ၊ ထွေးအန်ခြင်း။ ဝမထု၊ ခြင်း။ တောန၊ ထို ထွေးအန်ခြင်းဖြင့်။ ဝမထု၊ အန်ဖတ်။ ကုတ္တိ၊ ပြုခြင်း။ ကရဏံ၊ ပြုခြင်း။ တောန၊ ထိုပြုခြင်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ၏။ ကုတ္တိမံ၊ ပြုအပ်သောအရာ (ကိ-ပြုလျင် ကိတ္တိမ,ဖြစ်၏။ ပင်ကိုဇာတ်မဟုတ်သော အရာကိုဟောသည်)၊ ဒါတိ၊ ပေးခြင်း။ ဒါနံ၊ ခြင်း။ တောန၊ ထိုပေးခြင်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ၏။ ဒတ္တိမံ၊ သူများပေး၍ မွေးစားအပ်သည် (စ-သည်)၊ ဘူတိ၊ ဖြစ်ခြင်း။ ဘဝနံ၊ ခြင်း။ တောန၊ ထိုဖြစ်ခြင်းဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ၏။ ဘောတ္တိမံ၊ ဖြစ်ပွားသောအရာ။ အဝ ဟုတိ၊ ပူဇော်ခြင်း။ အဝ-ဟနံ၊ ခြင်း။ တောန၊ ထိုပူဇော်ခြင်းဖြင့်။ နိဗ္ဗတ္တံ၊ ၏။ သြဟာဝိမံ၊ ပူဇော်အပ်သောအရာ၊

၆၄၅-အက္ကောသေ, နမ္ပဒါနိ။ ။နမ္မိ၊ နာ-ပတိ-သေဓသည်။ ယုတ္တော်၊ ယှဉ်လတ်သော်၊ အက္ကောသေ၊ ဆဲရေးခြင်းအနက်၌။ အာနိ၊ **အာနိ-ပစ္စည်းသည်**။

သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သယထု-သိ+ယယော၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် အထု-ပစ္စည်းသက်၊ (သိ+၊ထု) အညေသု စ, အစသရဤ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဧ-အယ, ဧ-ကို အယ်-ပြု၊ (သ်+၊ယ်+၊ထု=သယထု) သ်, ယ်+အ-ကပ်-စီရင်။ ။ဒဝထု-ဒဝ+ဒါဟော၊ ပူလောင်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အထု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒဝ်+ထု=ဒဝထု) ဝ်+အ-ကပ်-စီရင်။ ။ဝမထု-ဝမု+ဥဂ္ဂိရဏေ၊ ထွေးအန်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ အထု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဝမ်+၊ထု=ဝမထု) ဝ်+အ-ကပ်-စီရင်။ ။ကုတ္တိမံ-ကရ+ကရဏေ၊ ၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် တ္တိမ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+တ္တိမ) ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ကရ-ဓာတ်ကို ကု-ပြု (ကု+တ္တိမ=ကုတ္တိမ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။(ဤ-၌ ကု-ဓာတ်ဆို၏။ 'ကုတ္တိမ,န္တိ ကု+ကရဏေ, တိ,မဿ ရှပ်' ဤ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌မထင်။ ။ဒတ္တိမံ-ဒါ+ဒါနေ၊ ၏။ တ္တိမ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိဓာတုံ+အာ-ကို အ-ရဿပြု၊ (ဒ+တ္တိမ=ဒတ္တိမ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဘောတ္တိမံ-ဘူ+သတ္ထာယံ၊ ၏။ တ္တိမ-သက်၊ အညေသု စ, အစသရဤ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိ၊ (ဘ်+ော+တ္တိမ=ဘောတ္တိမ) ဘ်+သြ-ကပ်-စီရင်။ ။သြဟာဝိမံ-အဝ-ပုဗ္ဗ, ဟု+ဟောမာဓိဿု ပူဇော်ခြင်းသည်၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏိမ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ဒဲ့၊ ချေ၊ (အဝ-ဟု+-ိမ) အသံယောဂန္တသ္မာ=အစသရဤ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု။ တေ အာဝါသာ=သြ-ကို အာင်-ပြု၊ (အ ဝ ဟ်+-ာဝ်+-ိမ) သြ အဝဿ, အဝ-ကို သြ-ပြု၊ (သြ ဟ်+-ာဝ်+-ိမ=သြဟာဝိမ) ဟ်=အာ, ဝ်+ဣ-ကပ်-စီရင်။

၆၄၅-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'အယံ ပစ္စယော ကိတန္တ သမသေယေစ ဝတ္တတိ' နိ-အဆိုရှိရကား၊ ဤသုတ်ဖြင့် သက်သော အာနိ-ပစ္စည်းသည် နာ-သဒ္ဒါနှင့် တဲ့ဖက် ဂိဂ္ဂိဟ်ဆိုရသည့် ကိတန္တ သမာသ်၌သာ ဖြစ်သည်။ ။'နာ ဂန္တ်ဗ္ဗန္တိ-

http://www.dhammadownload.com

ဟောတိ၊ ၏။ ။နမို့-ပတိသေဓ ယုတ္တော၊ နဲ-ပတိသေဓနှင့် ယှဉ်လတ်သော်။ အက္ကောသန၊တ္ထော။ ၌။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရော၌။ အာနိ၊ပ္ပစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဇမ္မ၊ ဟယ်-သူယုတ်။ တော၊ သင်သည်။ ဒေသော၊ အရပ်တစ်ပါး၌။ အ-ဂမာနိ, နဲ-ဂမိတဗ္ဗာ၊ မသွားသင့်ပါတကား။ (ဝါ၊ မသွားနေခြင်း,ပြင်းလှ၏ တကား။) 'လာမက ပုရိသ ဒေသော တဃာ နဲ ဂန္တဗ္ဗော၊တိ အတ္ထော' နီတိ၊ ဉာ,နိ, နာ-အလို 'နဲ ဂမိတဗ္ဗံ အ-ဂမာနိ တေ ဇမ္မ ဒေသံ'ဟု ရှိလို၏)။ ဇမ္မ၊ ဟယ်-သူယုတ်။ တော၊ သင်သည်။ ကမ္မံ၊ အမှု(အလုပ်)ကို။ အ-ကရာဏိ, နဲ-ကတ္တဗ္ဗံ၊ မပြု သင့်ပါတကား။ (ဝါ၊ မပြုနေခြင်း, ပြင်းလှ၏တကား)။ နမို့,တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ,မတ္ထံ၊ နည်း။ ဇမ္မ၊ ဟယ်သူယုတ်။ တော၊ သင့်၏။ ဝိပတ္တိ၊ ပျက်စီးခြင်း။ ဇမ္မ၊ ယုတ်။ တော၊ ၏။ ဝိကတိ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၏။ ဣတိ အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိသေဓနံ့တ္ထံ၊ ၏။ အက္ကော သေ,တိ ပဒံ၊ သည်။ ကိ,မတ္ထံ၊ နည်း။ တော၊ သည်။ အ-ဂတိ၊ မလားအပ်သည်သို့ (မလားအပ်သည့် အ-ဂတိလေးပါးသို့)။ အ-ဂန္တဗ္ဗာ၊ မလား အပ် (မလိုက်စားအပ်)။ ဣတိ-အာဒီသု၊ တို့၌။ ပတိဓသေဓန ထ္ထံ၊ ၏။

၆၄၆-ကော,ဒိတော၁, သကိဿ, ကွတ္ထုံ။ ။ကော,ဒိတော၁၊ ကေ-အစရှိသော သန်္ဂ-သဒ္ဒါမှ၊ ပရသ၊ သော၊ သကိဿ၊ သကိ'-နိပါတ်ပုဒ်၏- ကွတ္ထုံ၊

အ-ဂမာနိ၊ နဲ ကတ္တာဗ္ဗ,နှိ်-အ-ကရာဏိ'လုပ်။ အ ကရာဏိ-၌ ရ ဟာဒီ-ဂိုဏ်းဖြစ်၍ နဲ-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြန်ရသည်။ ။ဤ အာနိ-ပစ္စယန္တပုဒ်များသည် လိင်အားဖြင့် သုံးပါး၊ ဝိဘက်အားဖြင့် ပထမန္တ၊ ဝုစ်အားဖြင့် နှစ်ပါး၊ သေယျော-ပုဒ်နှင့် အလားတူ လိင်္ဂတ္တယော,နုကူလ, အဗျယ-ပုဒ်တည်း-နီတိ။ ။သက္ကတ-၌ ဤတို့လိင် အာနိ-ပစ္စယန္တပုဒ်-ဟုဆို၏။ 'အက္ကောသေ နဲ,ညာ နီ။ ။အက္ကောသေ ဂမျမာနေ နဲ,ပဗ္ဗတော ကာရိ,ယတ္တာ အာနိ ဘဝတိ၊ အ-ကရာဏိ တေ ဝဿလ ဘဝ'စန္ဒဝုတ္တိ။

ရွှပ်တွက်ပုံ။ ။အ-ဂမာနိ-ကို နဲ-သဒ္ဒ္ဒူ,ပ-ပဒ,ဂမု+တည်။ ဇမု၊ သည်။ ဂတ်မို့၊ ၏။ ခေါ။ အက္ကောသေ နမှာနိ, ဤသုတ်ဖြင့် နဲ-ပတိသေဓနှင့်ယှဉ်ရာ အက္ကောသ အနက်၌။ အာနိ-ပစ္စည်းသက်၊ (နဲ-ဂမ်+-ာနိ်) အတ္တံ နဿ ဟပ္ပုရိဒ္ဓ, နဲ-ကို အ-ပြု၊ (အ-ဂမ်+-ာနိ်=အ-ဂမာနိ်) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေါ၊ ပြီး၏။ ။အ-ကရာဏိ-နဲ-သဒ္ဒ္ဒူ,ပ-ပဒ,ကရ+ကရဏေ၊ ခေါ၊ အာနိ-သက်၊ (နဲ-ကရ်+-ာနိ်) နဲ-ကို အ-ပြု၊ ရဟာဒီတော၁+နဲ-ငယ်ကို ဏ ကြီးပြု၊ (အ-ကရ်+-ာဏိ်=အ-ကရာဏိ်) ရ်+အာ-ကပ်-စီရင်။ ။ကိ်-ရုပ်။ လွယ်ပြီ။

၆၄၆-တိ်-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဤသုတ်ကို ရွှ-၌ ကွတ္တုံ-ပစ္စည်းတည်း။ ဝါ ရတ္ထ-၌ သက်၍၊ အဗျယတဒ္ဓိတ်-၌သွင်း၏၊ 'ကော-ဒွိ-တိ ဤစ္ဆေဝ၊မာဒိတော ဂဏနု

http://www.dhammadownload.com

ကွတ္တုံ-ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကော.ဒိတော၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ သ-ကိဿ၊ ၏။ ကွတ္တုံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကေဿ၊ တစ်ခုသော။ ပဒ.တ္ထဿ၊ ပုဒ်-အနက်၏။ ကက်ံ ဝါရံ၊ အကြိမ်တည်း။ ကေ.ကွတ္တုံ၊ တစ်ကြိမ်။ ဒ္ဝိန္နံ၊ နှစ်ခုကုန်သော။ ပဒ.တ္ထာနံ၊ ပုဒ်-အနက်တို့၏။ သကိ ံ ဝါရံ၊ အကြိမ်ဘည်း။ ဒ္ဝိ-ကွတ္တုံ၊ နှစ်ကြိမ်၊ တိက္ခုံ၊ သုံးခုကုန်သော။ ပဒ.တ္ထာနံ၊ ပုဒ်တို့၏၊ သကိ ံ-ဝါရံ၊ တည်း။ တိကွတ္တုံ၊ သုံးကြိမ်။ ဧဝံ၊ တူ။ စတု ကွတ္တုံ၊ လေးကြိမ်။ ပဉ္စ.ကွတ္တုံ၊ ငါးကြိမ်။ ဆ.ကွတ္တုံ၊ ခြောက်ကြိမ်။ သတ္တ.ကွတ္တုံ၊ ခုနစ်ကြိမ်။ အဋ္ဌ-ကွတ္တုံ၊ ရှစ်ကြိမ်။ နဝ.ကွတ္တုံ၊ ကိုးကြိမ်။ ဒသ.ကွတ္တုံ၊ ဆယ်ကြိမ်။ ဣစ္စေဝ.မာဒယော၊ ဤသို့အစရှိကုန်သော။ သဒ္ဒါ၊ သဒ္ဒါကို့ကို့၊ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

တော သကိဿ ဌာနေ ဝါရ.တ္ထော ကွတ္တုံ ပစ္စယော မောတိ' ရှု။ ။နီတိ-၌ လည်း ရှု-အတူပင်ဆို၏။ ယင်းကွတ္တုံ-ပစ္စည်းကို ဓာ-ပစ္စယတ္ထ၌လည်းသက်ရ၏။ 'သဟ္ဿ.ကွတ္တုံ.မတ္ထာနံ၊ နိမ္မိနိတ္ဝာန ပန္ထကော' စူဠဋ္ဌက.တ္ထေရဂါထာ-ပုံစံ 'သဟဿ.ကွတ္တုန္တီ သဟဿဓာ' ၎င်းအဋ္ဌကထာ။ ပန္ထကော၊ အရှင်စူဠပန်သည်၊ သဟဿ.ကွတ္တုံ၊ တစ်ထောင်သောအဖို့ အစု ဝေဖန်ခြင်းဖြင့်။ အတ္ထာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို၊ နိမ္မိနိတ္ဝာန၊ ဖန်ဆင်း၍။ နိသီဒိ၊ ထိုင်နေ၏။ ပေး။ ။သကိ နိပါတ်ကား သူချည်း သက်သက်တစ်ကြိမ်သာဟော၍၊ ဒ္ဝိ-တိ-စသည်နှင့်ယှဉ်သောအခါ၊ အကြိမ်သာမန်ကို ဟော၏။ ဒ္ဝိ-သကံ, တိ-သတံ, စသည်၌ သတ-သဒ္ဒါကဲ့သို့မှတ်။ ။သက္ကတ-၌, ကေ-သဒ္ဒါ၏ ကာရိယဘည်း။ 'ကေဿ သကိ.ဖ္ဘ' ပါဏိနီ၊ ၄-၄-၁၉။ ။ကေ-သဒ္ဒါဿ သကိ ဏ္ဍတိ အာဒေသော ဘဝတိ၊ 'ကေ ဝါရံ ကုဏ္ဍတိ၊ သကိ ဝါရံ ဘုဉ္ဇတိ' စန္ဒဝုတ္တိ၊ ၄-၄-၈။

ရူပ်တ္ထက်ပုံ။ ။ကေ.ကွတ္တုံ-ကို ကေဿ×သကိ ံ-တည်။ ကေဿ၊ တစ်ခုသော ပုဒ်အနက်၏။ သကိ ံ၊ အကြိမ်တည်း။ ဏ္ဍတိ-အတွေ့၌။ အ.မာဒယော ပရပဒေတိ = သုတ်ဖြင့် ကေဿ + သကိ ံ-ကို တပ္ပုရိသ် သမာသ် အမည်မှည့်၊ တေသံ ဝိဘတ္တိ-ယော-သုတ်ဖြင့် သမာသ်၏ သ,သိ-ဝိဘတ်ကိုကိုချေ၊ တေသံ-သဒ္ဒါဖြင့် သ-အာဂုံကိုချေ။ ပကတိ စဿ = သုတ်ဖြင့် သရ အဆုံးရှိသော ကေ + သကိ ံ-ကို၊ ကေ + သကိ ံ-ဟု ပကတိပြု၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ (ကေ + သကိ ံ + သိ) ကော.ဒိတော သကိဿကွတ္တုံ, ဤသုတ်ဖြင့်, သကိ ံသဒ္ဒါကို ကွတ္တုံ-ပြု၊ (ကေ.ကွတ္တုံ + သိ) သေသတော = သိ-ကိုချေ၊ ပြီး၏။ ။ဒ္ဝိ ကွတ္တုံ.ဒ္ဝိန္နံ + သကိ ံ။ တိ,ကွတ္တုံ-တိက္ခုံ + သကိ ံ = ဒသန္နံ + သကိ ံ-ဧ-ည်း။ နည်းတူတွက်။

http://www.dhammadownload.com

၆၄၇–သုနဿု နဿော၊ဏ–ဝါနဲ ဝါန္တုနဲ့ နဒုံနဒါနာ။ ။သုနဿ၊ သုန-ဟူသော နိပ္ပန္န ပါတိပဒိပုဒ်၏။ ဥနဿ၊ အစိတ် ဥန-သဒ္ဒါ၏။ သြန-ဝါန-ဥဝါန-ဥုန-ဥုနခ-ဥုန-အာ-အာနာ၊ သြန-ပြု, ဝါန-ပြု, ဥဝါန-ပြု, ဥုန-ပြု,ဥုနခ-ပြု, ဥုန-ပြု, အာ-ပြု, အာ-ပြုတို့သည်။ မောန္တွ်၊ ကုန်၏။ ။သုန-ဣစ္စေတဿ ပါတိ ပဒိကဿ၊ ၏။ ဥနဿ၊ ၏၊ သြန-ဝါန-ဥဝါန-ဥုန-ဥုနခ-ဥုန-အာ-အာနာ၊ဒေသာ၊ တို့သည်၊ ဟောန္တွ်၊ ကုန်၏။ ။သာမိကဿ၊ အရှင်သခင်၏။ ဝစနံ၊ စကားကို၊ သုဏာတိ၊ နားထောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သောနော၊ ခွေးမည်၏။ သာမိကဿ၊ ၏။ သဒ္ဒံ၊ ပြောဆိုသံကို။ သုဏာတိ၊ နားထောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သွာနော၊ ခွေးမည်၏။ ဧဝံ တူ။ သုဝါနော, သူနော, သုနခေါ, သုနော, သာ, သာနော၊ ခွေးမည်၏။

၆၄၈–တရုဏဿ, သုသု စ။ ။တရုဏဿ၊ တရုဏ-ဟူသော နိပ္ပန္န ပါတိပဒိကပုဒ်၏။ သုသု၊ သုသု-ပြုသည်။ စ၊ အချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တရုဏ-ဣစ္စေတဿ

၆၄၇–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ မရစကောင်းသော အ-နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက၊ ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ ရစကောင်းသော နိပ္ပန္နပါတိ် ပဒိက, နှစ်မျိုးတွင် နိပ္ပန္နပါဇိ ပဒိကတည်း။ ထို့ကြောင့် 'သာမိကဿ ဝစနံ သုဏာတိ.တိ-သောနော ဟူသော'ဝစနတ္ထကိုမိန့်၊ သု-ဓာတ်၊ ယု-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသည်-ဟူလို။ ။'သုနဇိ ဂစ္ဆတီ.တိ-သုနော'လုပ်မူ၊ သုန-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီး၏။ နီတိ-၌-'သုဏာတိ သဒ္ဒါဃတီ.တိ-သုဏော'ဟု ဏကြီးနှင့် သုဏ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်းဆို၏။ 'သုန္ဒရံ နဒံ ဧတဿာ.တိ-သုန ခေါ' ဤလိုလဲ လုပ်နိုင်၏။ သက္ကတ-၌ သုနက-ဟု က-ကြီးနှင့် ရှိ၏။ နဒါ.ဒိ, ဤပစ္စည်းသက်လျှင် သုနဒိ.သောနိ-စသည်ဖြစ်၏။-ခွေးမ။ ။အဘိဓာန် ဋီကာအလို သောဏ-၌, ဏကြီးနှင့်လိုသည်။ 'သုန+ဂတိယ အ၊နဿဏတ္တံ' ၎င်းဋီ။ ရူ-၌လည်း သြဏ-ပြု, ဥုဏ-ပြု,မှ ကြွင်းသမျှ နဃ်နှင့်ချည်းရှိ၏။ သီဟိုဠ်မူ-ပစ္စည်း, ဉာ-တို့၌ နဃ်နှင့်ချည်းသာရှိ၏။ 'သာမိကဿ ဝစနံ သုဏာတိ'ဟု ဝစနတ္ထပြုသော ဝုတ္တိဆရာလည်း ဏ-ကြီးနှင့်ပင်ဆိုသည်။ ဆဲခြင်ယူ။

ရွှေပုတ်ပုံ။ ။သောဏော-ကို သုန-တည်း၊ သိ-သက်၊ (သုန+သိ) သုနဿုနဿောန ဝါ=ဤသုတ်ဖြင့် သုန-ဟူသော ပါတိ ပဒိက ပုဒ်၏ အစိတ် ဥန-ကို သြန-ပြု၊ (သ်+ေ-ာန်+သိ) သော=သိ-ဝိဘတ်ကို သြ-ပြု၊ (သ်+ေ-ာန်+ေ-ာ= သောနော) သ်,န+သြ-ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သွာနော၊ သုဝါနော၊ သူနော၊ သုနခေါ၊ သုနော၊ သာ၊ သာနော-သုန+သိ၊ ရှေးနည်းမှီတွက်။

၆၄၈–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စ-သဒ္ဒါ အနိယမတ္ထ။ 'အာသောဇ္ဇသ ဘဧဝဏာကော၊ တရုဏော.တိ တ.ဒုတ္တရိ။ ဝုစ္စေါ တု သတ္တတ္ထာ.ယုမှာ၊ တီဏိ ဝယာနိ

http://www.dhammadownload.com

ပါတိ ပဒိကဿ၊ ၏။ သုသု-အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကာလ ကေသော၊ မည်းနက်သော ဆံပင်ရှိသော။ သုသု၊ လုလင်ပျို။

၆၄၉-ယုဝဿု ဝဿု,ဝုဝါ.နု နူနာ။ ။ယုဝဿ၊ ယုဝ-ဟူသော နိပ္ပန္နပါတိ ပဒိကပုဒ်၏ ဥဝဿ၊ ဥဝ-သဒ္ဒါ၏။ ဥဝ,ဥဝါန-ဥန-ဥုနာ၊ ဥဝ-ပြု, ဥဝါန-ပြု, ဥန-ပြု, ဥုန-ပြုတို့သည်၊ ဟောန်၏၊ ကုန်၏၊ ။ယုဝ-ဟူစေတဿ ပါတိ ပဒိကဿ၊ ၏။ ဥဝ-ဥဝါန-ဥန-ဥုနာ၊ဒေသော၊ တို့သည်။ ဟောန်၏၊ ကုန်၏။ ယုဝါ၊ ယုဝါနော၊ ယုနော၊ ယူနော၊ လုလင်ပျို၊

လက္ခဏေ' သက္ကတ-အဆိုရှိရကား၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တိုင် ဗာလ၊ ထို့ထက်အလွန် စာရဏ (တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်က အနှစ်ခုနစ်ဆယ်တိုင် တရုဏဆိုသည်) ခုနစ်ဆယ်၊ ခုနစ်ဆယ်ထက်အလွန် ဝုဒ္ဓ-ဟု အဋ္ဌယ်သုံးပါးမှတ်။ ဤကျမ်းလာ အဋ္ဌယ်သုံးပါး အပိုင်းအခြားကိုမသိကြသော ယခုခေတ်ပညာရှိများသည် ယောင်ဝါးရော်ယမ်း ကာ အသက်လေးဆယ်ကျော်ကိုပင် အဘိုးအို ခေါ်ဆိုရေးသားနေကြ၏။ ထင်ရာ ပြောဆိုရေးသားနိုင်ကြသဖြင့် ခေတ်ကိုသာ အပြစ်တင်ရန် ရှိတော့၏။ ။ပရိ ယာယ်-သဒ္ဒါချင်းချင်း တရုဏ-သဒ္ဒါကို သုသု-ပြု၊ ဂေါ-ကို ဂေါဏ-ပြုသော နည်းမျိုးဖြင့် 'ဗုဇ္ဈတီ.တိ-ဘဂဝါ၊ ဗုဇ္ဈတီ.တိ-သတ္ထာ' စသည် ပြုသော်လည်း အပြစ်ဆိုရန်မရှိပြီ။ ။ဤနည်းမျိုးကို နှလုံးမသွင်းမိသူတို့သည်-'ဘဂဝါ၊ သုံးခွင် ထွင့်ထား, ရှင်တော်ဘုရားသည်'ဟု တွံတေးဆရာဟော်ဘုရား ရေးသားတော် မူသော ပရိတ်ကြီ နိဿယကို ကဲ့ရဲ့မိတတ်ကြ၏၊ မသိခြင်းသည်သာ အပြစ်တည်း။ 'ဗာလ ဘာဝံ တရတိ.တိ-တရုဏော'လုပ်။ ဤ-ပစ္စည်းသက်လျှင် တရုဏိ-ဖြစ်၏၊ မိန်းမပျို။ 'သသတိ ဇီဝိတီ.တိ-သုသု' ဟူ၍လည်းလုပ်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သုသု-ကို တရုဏ-တည်။ သိ-သက်၊ (တရုဏ+သိ) ဤသုတ် ဖြင့် တရုဏ-ဟူသော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိကပုဒ် သုသု-ပြု (သုသု+သိ) သိ-ကိုခေျ၊ ပြီး၏။

၆၄၉-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ယစတိ မိဿီ ဓာဝတီ.တိ-ယုဝါ။ ယုဝါ-ဟာ: ပုမာဇိဂိုဏ်း။ အကြွင်းပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဟုမှတ်။ ။ရူပ်။ ယုဝါ-ကို ယုဝ-တည်။ သိ-သက်၊ (ယုဝ+သိ) ဤသုတ်ဖြင့် ယုဝ-ဟူသော နိပ္ပန္နပါတိ ပဒိကပုဒ်၏အစိတ် ဥဝ-ကို ဥဝ-ပြု၊ (ယ်+ု+ဝ+သိ=ယုဝ+သိ) ပုမန္တဿာ သိမှီ, ယုဝ-သဒ္ဒါ၏အစိတ် အာ-ကို-ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာ-ပြု၊ (ယုဝ်+-ါ=ယုဝါ) ဝ်+အာ-ကပ်၊ ပြီ၏။ ။ ယုဝါနော၊ ယုနော။ ယူနော-ယုဝ+သိ၊ နည်းတူ။

http://www.dhammadownload.com

၆၅၀–ကာလေ ဝတ္တမာနာ.တီတေ ဏှာ.ဒယော။ ။ဝတ္တမာနာ.တီတေ၊ ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်ဖြစ်သော။ ကာလေ၊ ကာလ၌။ ဏှာ.ဒးယာ၊ ဏှ-အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဝတ္တမာနတ္ထေ စ၊ ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်သော။ အတီတ.တ္ထေ စ၊ အတိတ်လည်းဖြစ်သော။ ကာလေ၊ ၌။ ဏှ-ယု-တ္တာ.ပ္ပစ္စယာ၊ ဏှ-ပစ္စည်း, ယု-ပစ္စည်း, တ္တ-ပစ္စည်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အကာသိ၊ ပြုလုပ်ပြီ။ ကရောတိ၊ ပြုလုပ်ဆဲ။ ဏှတိ၊ ကြောင့်။ ကာရဏ်၊ လက်သမားမည်၏။ အာဂစ္ဆိ၊ သွားပြီ။ ဂစ္ဆတိ၊ သွားဆဲ။ ဏှာတိ၊ ကြောင့်။ *ဝါယု၊ လေမည်၏။ တ္ထော၊ ဤအရပ်၌။ ဘဝတိ ဖြစ်တတ်၏။ ဏှတိ၊ ကြောင့်။ ဘဝန်၊ (သြကာသ) လောကမည်၏။ အဘဝိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဘဒတိ၊ ဆဲ၊ ဏှတိ၊ ကြောင့်။ ဘူတ၊ (ဘီလူး, မဟာဘူတ်) မည်၏။

၆၅၀–ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဤသုတ် ဝုတ္တိဒ္ဒ 'ဝတ္တမာန.တ္ထေ စ အတီတ.တ္ထေ စ, ဟု အတ္ထ-သဒ္ဒါနှင့်ကား ဆို၏။ ယင်း အတ္ထ အတ္ထက် အနက်-အဆူးမဖြစ်။ ဥ, နာ-တို့လည်း မဖွင့်ကြ၍၊ အတ္ထ-သဒ္ဒါ အနက်မဲ့ကြကား-'ဝတ္တမာန-တ္ထေ စ၊ ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်သော။ အတီတ.တ္ထေ စ၊ အတိတ်လည်းဖြစ်သော'ဟု အနက် ယောဇနာခဲ့သည်။ နိ-ဆရာကား 'အတ္ထ-သဒ္ဒါ သဘာဝ.တ္ထော၊ တေန ဝတ္တမာန သဘာဝေ ကာလေ.တိ အတ္ထော'ဟု အတ္ထ-သဒ္ဒါ သဘာဝတ္ထ ဟောဖွင့်၏။ နီဿယဆရာတော်ကြီးများလည်း နိ-အတိုင်းပင်ပေးကြ၏။ ။အာဒိ-သဒ္ဒါဖြင့် ယု, တ္တ-နှစ်ပစ္စည်းကိုသာ ဝုတ္တိဆို၏။ မိ-ပစ္စည်းကိုလည်းယူ။ သို့အတွက်-ဏှ, ယု, တ္တ, မိ-လေးပစ္စည်းသက်ရ၏။ 'ဘဝန္တိ သဏ္ဌာ တ္ထော.တိ-ဘူမိ ဘူ+သတ္တာဃံ၊ မိ။ စက္ကံ နာယတီ.တိ-နေမိ။ ရထ စက္ကဿ နေမိ။ သုဂတိ ဝါ သတ္တေ နေတီ.တီ.နေမိ၊ နိုမိရာဇာ နီ+နယေ၊ မိ။' မိ-ပစ္စည်းပုံစံ။

***မှတ်ချက်။** ။ဝုတ္တိ-ဒ္ဒ 'ကာရ၊ ဝါယု၊ ဘူတ'ဟု ပစ္စည်းစဉ်အတိုင်း ပုံစံသုံးမူထုတ်ရာ၊ ဝါယု-ကား ယု-ပစ္စယန္တံပုံစံ မဟုတ်။ ဏှ-ပစ္စယန္တသာ။ ။'ဝါ+ဂတိ ဗန္ဓနေသု၊ အဝါယိ, ဝါယတီ.တိ ဝါ-ဝါယု၊ အာယာ.ဒေသော'ဟု ဝါ-ဓာတ်၊ ဏှ-ပစ္စည်း၊ အာ-ကို အာယ-ပြုပြီးသည်ဟု ရှု-ဆို၏။ ။သက္ကတ.ဒ္ဒလည်း 'ဥဏှာ.ဒယော ဗဟုလံ' ဥ-ခု-ဒ။ ပါဏိနီ-ဏှ-ပစ္စည်းသက်ရန် သုတ်ပုံစံဝယ် 'ကာရ၊ ဝါယု၊ ပါယု၊ ဇာယု၊ မာယု၊ သာဒု၊ သာရု၊ အာသု'ဟု ဝါယု-ပုံစံကို သွင်း၍ ဇယာဒိစ္ဆ-ဆရာ ကာသိကာဝုတ္တိ-ဒ္ဒ ထုတ်ဆို၏။ ဥ, နာ, ဆရာကြီးတို့ကား. တစ်စုံတစ်ရာမပြု၊ ပကတိ ယု-အတိုင်းထား၍-'ဝါယု.တိ ဝါ+ဂတိ ဗန္ဓနေသု-တီ-မဿ ရူပ်'ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါယု.တိ ဝါ+ဂတိ ဗန္ဓနေသု.တိမဿ ရူပ်၊ ယု.ပ္ပစ္စယေ ကတေ သျာ.ဒျု.ပ္ပတ္တိ၊ သိလောပေါ' ဟူ၍လည်းကောင်း ရုပ်စီရင်ကြကုန်သည်ကား-မသင့်၊ သို့ရာတွင် ဝုတ္တိကို လေးစားသည့်အတွက် ဖြစ်ရကား၊ ဝုတ္တိဆရာ

http://www.dhammadownload.com

၆၅၁–ဘဝိဿတိ ဂမာ-ဒီဟိ ဏီ-ဃိဏ်။ ။ဘဝိဿတိ ကာလေ၊ အနာဂတ် ကာလ၌။ ဂမာ-ဒီဟိ၊ ဂမု-အစရှိသောဓာတ်တို့မှ၊ ပရေ၊ ၌၊ ဏီ-ဃိဏ်၊ ဏီ-ပစ္စည်း, ဃိဏ်-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဘဝိဿတိ ကာလ-တွေ့၊ အနာဂတ် ကာလ၌။ ဂမု-ဘဇ-သု-ဌာ-ဣစ္ဆေ-မာဒီဟိ၊ ဂမု, ဘဇ, သု, ဌာ, ဣသို့အစရှိကုန်သော၊ ဓာတ်တို့ဟိ၊ တို့မှ၊ ပရေ၊ ၌၊ ဏီ-ဃိဏ်-ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အာယတိ ံ၊ နောင်အခါ၌၊ ဂုဓိတုံ၊ သွားခြင်းငှာ။ ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ သိလံ၊ အလေ့သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော။ ထိုသူသည်၊ ဂါမိ၊ ဂါမိမည်၏။ အာယတိ ံ၊ ၌။ ဘဇိတုံ၊ ဝေဖန်ခြင်းငှာ။ ယဿ၊ ၏။ သီလံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ သည်၊ ဘာဇီ၊ ဘာဇီမည်၏။ အာယတိ ံ၊ ၌။ ပဿာဝိတုံ၊ နားထောင်ခြင်းငှာ။ ယဿ၊ ၏။ သီလံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ သည်။ ပဿာဝိ၊ ပဿာဝိမည်၏။ အာယတိ ံ၊ ၌။ ပဋ္ဌာယိတုံ၊ ရပ်တည်ခြင်းငှာ။ သီလံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သော၊ သည်။ ပဋ္ဌာယီ၊ ပဋ္ဌာယီမည်၏။

အရှင်သံဃနန္ဒီ၏ အပြစ်သာ-ဟု ဆိုဖွယ်ရှိတော့၏။ သို့အတွက် စ ဝါယု-ကို ဏှ-ပစ္စယန္တ ပုံစံသို့ သွင်း၍၊ ယု-ပစ္စယန္တအတွက်၊ 'ဘုဝန်' ပုံစံကို ထည့်စွက်ကာ၊ ဤနိဿယမှာ အတည်ပြုလိုက်ရသတည်း။

ရုပ်ထွက်ပုံ။ ။ကာရ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရကော၊ ၏။ ခေျ၊ ၆၂၄-ကတ္တရိကိတ်, သုတ်နှင့်တူ၏။ ။စ ဝါယု-ဝါ+ဂတိ ဗန္ဓနေသု၊ လားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌-၏။ ကာလေ ဝတ္တမာနာ=ဤသုတ်ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်, အတိတ်ကာလ၌ ဏှ-ပစ္စည်း ဆက်။ ကာရိတ်ပဲ့၊ ခေျ။ (ဝါ+၂) အာကာရန္တာန-မာယော, ဝ-၏မှီရာ အာ-ကို အာယ်-ပြု၊ (ဝ်+ါယ်+၂=ဝါယု) ဝ်+အာ, ယ+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘုဝန်-ဘူ+သတ္တာယ်၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ယု-ပစ္စည်းဆက်၊ ဒုဒါဒီဟိ ယု ဏှုန-ယု-ပစ္စည်းလို့၊ အန-ပြု၊ (ဘူ+၊နု) ဋ္ဌဝဏ္ဏု ဝဏ္ဏာ-ဥ၂-ကို လ-အမည်မှည့်၊ စွ-လာန-မိယုဝါ, သရေ ါ=ဥ၂-ကို ဥဝ်-ပြု။ (ဘ်+၂ဝ်၊န=ဘုဝန) ဘ်+ဥဝ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘူတံ-ဘူ+သတ္ထာယ်၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် တ္ထ-ပစ္စည်းဆက်၊ ကွာစိဓာတု=က-အနုဗန်ကို ခေျ၊ (ဘူ+ဓာ=ဘူတ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၅၁–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဘဝိဿတိ ဂမာ-ဒယော' ကာတန္တ၊ ၄-၄-၆၈။ ။'စာသီလာ-ဒီသု ဏီ-ဟွာ-ဝိ စ' သုတ်ရှိပြီဖြစ်၍၊ ဤသုတ် အပိုပင်ဖြစ်လျက် ဘယ်အတွက်ဆိုရသနည်း-ဟူမူ။ ဏ-ပစ္စည်း၏ အနာဂတ်ကာလကိုမှတ်လို၍ ဆိုသည်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ဏီ-ပစ္စည်းလောက်တင် ဆိုပါတော့လား၊ ဘာကြောင့် ဃိဏ်-ပစ္စည်းကို ဆိုပြန်သနည်း။ ဥဏာဒိ, ဝိကရဏ-ပစ္စည်းဆို၏ ဝိစိတ္တ ဘာဝကို ပြလို၍ဆိုသည်-နို့။ ။ဤကစ္စည်းကျမ်းကား ကာဟန္တ-ကိုမှီ၍စီရင်သော ကျမ်းဖြစ်သောကြောင့် 'ဥဏာ-ဒယော ဘူတေပိ' ၄-၄-၆၇၊ ကာတန္တသုတ်ကိုမှီ၍ 'ကာလေ ဝတ္တမာနာ-တီတေ ဏွာ-ဒယော' သုတ်ကိုဆိုသည်။ ။'ဘဝိဿတိ ဂမာ-

http://www.dhammadownload.com

ဒယော' ၄-၄-၆၈။ ။'ဂမိ ဣစ္ဆေဝ,မာဒယော သဒ္ဓါ ဥကာ.ဒိကာ ဘဝိဿတိ ကာလေ သာဓေဝါ ဘဝန္တိ၊ ဂမာ.ဒိဟိ ဘဝိဿတိ ကာလ ဝုတ္တိဟိ ဣန် ဘဝတိ ဣစ္ဆ-ထ္ထော၊ ဂါမံ ဂါမိ၊ ဂါမ,မာဂါမိ ဘာဝီ'ဟူသော ကာတန္တဝုတ္တိ။ ။'ဂမာ-ဣ္ဂါ။ ။ ဂမိဿတီ.တိ-ဂမိ, ပထိကော၊ အာ-ဂမာဏိ။ အာဂမိဿတီ.တိ-အာဂါမိ' ဥယာဒီ ဝုတ္တိ။ ။'အဘ္ဘတော ဘဝိဿတိ ကာလဝုတ္တိ ဂမာဒီ ဓာတုတော ဥတ္တရံ ဣန်-ဏိန်=ပယ္ဓတိ.ပ္ပစ္စယာ ဘဝတီတိ' ဟူသော အနုဝါဒ-ဋီကာကိုကိုမှီ၍ 'ဘဝိဿတိ ဂမာ.ဒီဟိ ဏိ-ဃိဏ်' သုတ်ကိုဆိုသည်။ ။'ဘဝိဿတိ ဂမာ ဒယော'သုတ်ကို ပရိဘာသာသုတ်ဟု ကဝိရာဇ-ဋီကာ ဆို၏။ ဥကာ-စသော ပစ္စည်းတို့ကို ရွေးသုတ် ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်, အတီတ်ကာလကိုဋ္ဌ စီရင်၍ ထိုကိုမြစ်ဖို့ရာ ဣသုတ်ကိုဆိုသည်-ဟူ၏။ 'ဣဓမ္မိ ပရိဘာသာသုတ္တံ။ ဂမာ.ဒယောဟိ ဥကာ.ဒိကာ သဒ္ဓါ ပုဗ္ဗေန ဝတ္တမာနေ, အတီတေ စ ဘဝန္တိ,တိ ပုဗ္ဗသ္မာ ဗာဓကံ' ကဝိရာဇ-ဋီ။ ။အချုပ်မှာ-ဥကာ.ဒိ-ပစ္စည်းများသည် ကာလသုံးပါး၌ သက်နိုင်ဆဲသည်-ဟူလို။ သို့အတွက် ဥကာ.ဒိ ကဏ္ဍကို တစ်ခမ်းတစ်နား, သိခြားခဲ့ထုတ်၍ ဆိုရာဖြစ်သောကြောင့် ဣသုတ်ကို ပိုဆိုသည်ဟု မဆိုသာ၊ ဣသုတ်က ဏိ-ပစ္စည်းမှာ အနာဂတ်ကာလ စီသေသဒ္ဒ် သက်၍၊ ဆိုခဲ့ပြီး ဏိ-ပစ္စည်းမှာ ကာလ သာမန်၌ သက်လေ-ဟူလို။ ။ဝုတ္တိ-၌-'ဂါမိ၊ ဘာဇီ၊ ပဿာဝိ၊ ပဌာယီ'ဟု ဏိ-ပစ္စည်းအတွက်သာထုတ်၍ ဃိဏ်-ပစ္စည်း အတွက်မပါ။ သို့ဒါတွက် ရူနှင့်အညီ 'ဂါမိ, ဂါမိ၊ ဘာဇီ, ဘာဇီ၊ ပဿာဝိ, ပဿာဝိ၊ ပဌာယီ, ပဌာယီ' ဟု ဝုတ္တိကို ပြင်ဆင်ထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာ လိုက်သည်။ ဝုတ္တိ ဆရာကား ကာတန္တ-ဝုတ္တိကြည့်၍ ထုတ်မိဟန်ဘွဲသည်။ ၎င်း၌ 'ဂါမံ ဂါမိ, ဂါမ,မာဂါမိ'ဟု ဝုဒ္ဓိရှိမဲ့ နှစ်ရုပ်။ ဒီဃနှင့်ချည်း ထုတ်၏။

ရုပ်တုက်ပုံ။ ။ဂါမိ-ကို ဂမု-တည်၊ ဂမု၊ သည်၊ ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ ဘဝိဿတိ ဂမာ.ဒီဟိ=ဣသုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်မှ နောက်၌ အနာဂတ်ကာလ၌ ဏိ-ပစ္စည်း သက်၊ ကာရိတ်ဝဲ၊ ချေ၊ ဂမ်+-ိ) အသံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိ ပြု၊ (ဂ်+-ါမ်+-ိ=ဂါမိ) ဂ်+ါမ်+ဣ္ဂ်-ကပ်၊ နာမ်ဝဲ၊ သိ-သက်၊ ချေ ပြီး၏။ ။ဂါမိ-ဂမု+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဃိဏ်-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် အနုဗန္ဓ ဃ, ဏ-ကိုချေ၊ (ဂမ်+-ိ) အသံယောဂန္တဿ=အစ သရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဂ်+-ါမ်+-ိ=ဂါမိ) ဂ်+အာ,မ်+ပ္ပ-ကပ်၊ နာမ်ဝဲ-စီရင်။ ။ဘာဇီ, ဘာဇီ-ဘာဇ+ဝိဿဝေ၊ ဝေဖန်ခြင်း၌-၏။ ဏီ-ဃိဏ်-သက်၊ နဉ်း-တူ။ ။ပဿာဝိ ပဿာဝိ-ပ-ပုဗ္ဗ, သု+သဝဏေ၊ နား-ထောင်ခြင်း၌-၏။ ဏိ, ဃိဏ်-သက်၊ ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ တေ အာဝါယာ=သြ-ကို အာဝ-ပြု၊ သ-ကို သဒိသ ဒွေဘော်ပြု၊ (ပ-သ်+-ာဝ်+-ိ,-ိ=ပဿာဝိ,ဝိ) သ်+အာ,ဝ်+ဣ္ဂ်-ကပ်၊ စီရင်။ ။ ပဌာယီ, ပဌာယိ-ပ-ပုဗ္ဗ, ဌာ+ဂတိနိ ဝတ္တိယံ၊ ၏။ ဏိ, ဃိဏ်-သက်၊ အနုဗန်ကိုချေ။ အာကာရန္တာန-မာယော=ဌာ-ဓာတ်၏ အဂိတ် အာ-ကို အာယ်-ပြု၊ ဌ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် ဌ-ပြု၊ (ဗ-ဌ်+-ာယ်+-ိ,-ိ=ပ.ဌာယီ,ယိ) ဌ်+အာ,ယ်+ဣ္ဂ်-ကပ်၊ စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၅၂-ကိရိယာယံ ဏ္ဍုတဓေါ။ ။ကိရိယာယံ၊ ကြိယာအနက်ကို။ (ဝါ၊ ကြိယာ,အကျိုးကို)။ ဂမျ မာနာယံ၊ သိအပ်သည်ရှိသော်၊ ဘဝိဿတိ ကာလေ၊ ၌။ ဏ္ဍု-ဟဓေါ၊ ဏ္ဍု-ပစ္စည်း-,တု-ပစ္စည်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကိရိယာယ-မတ္ထေ၊ ကြိယာအနက်ကို။ ဂမျမာနာယံ၊ သော်၊ ဘဝိဿတိ-ကာလေ၊၌။ ဏ္ဍု-တု-ဋ္ဌစ္စေတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကရီဿ-နွှဲ၊ ငါပြုမည်ကြံစည်၍။ ကာရေကော၊ ပြုမည့်သူသည်။ (ပြုလတ္တံ့သောသူသည်)။ ဝဇတိ၊ သွား၏။ ဘုဉ်ဿ-နွှဲ၊ ငါစားမည်ကြံစည်၍။ ဘောတ္တာ၊ စားမည့်သူသည် (စားလတ္တံ့သောသူသည်)။ ဝဇတိ၊ သွား၏။

၆၅၂-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဒ္ဒိ-ပဒတော ဏ္ဍု-တုဒ္ဓ ဝိ ဝါ' သုတ်ရှိပြီဖြစ်၍ ဤသုတ်အပိုပင်။ တစ်နည်း-သဒ္ဒတော ဏ္ဍုတုဒ္ဓ=သုတ်ဖြင့် ပြုလုပ်တတ်သောသတ္တိသာမန်၌သာ ကာလကိုမမှတ်ဘဲ ဏ္ဍု-စသည်ကိုစီရင်၍၊ မချုတ်ပြုလတ္တံ့သောအရာ၊ အနာဂတကာလ ဝိသေသ၌ မုချပြုခြင်းကြိယာကို သိအပ်သော် ဗျာကရဏာ, နရူပ၊ ဥဏာ,ဒိ-ပစ္စယတို့၏ ဝိစိတ္တ ဘာဝကို ပြဆိုအံ့သောငှာ၊ ဤသုတ်ကို ဆိုပြန်ပါသည်။ ဤကား ကစ္စည်းသုတ် ဝုတ္တိအလိုဆိုသော အဓိပ္ပာယ်တည်း။

သက္က,တ-ကာတန္တ-ကျမ်း၊ ပါဏိနီ ကျမ်းတို့၌ 'ဏ္ဍု-တုမော ကြိယာယံ ကြိယ,ဋ္ဌာယံ ကာတန္တ၊ ၄-၄-၆၉။ ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၀။ သုတ်တည်း၏။ 'ကြိယာယံ ကြိယ,ဋ္ဌာယံ ဥပ-ပဒေ ဘဝိဿတျ,တ္တေ ဝတ္တမာနာ ဓာတုတော ဏ္ဍု-တုမော ဘဝတိ၊ ပါစကော ဝဇတိ။ ဝတ္တုံ ဝဇတိ၊ ပက္ကာမိ,တိ ကတ္တာ ဝဇ-တိ,ကျ-တ္ထော။ ကြိယာ,မိတိ ကိံ?၊ ဘိက္ခိသံ ဂျ်တျ,သာ ဇဋ္ဌာ၊ ကြိယတ္ထာယ,မိတိ ကိံ? ဓာဝတော ဇော၊ ပ,တိဿတိ ဒဏ္ဍော၊ ကာတန္တဝုတ္တိ။ ကြိယ,ဋ္ဌာယံ ကြိယာယံ ဥပ-ပဒေ ဓာတုတော ဘဝိဿတိ ကာလေ တုံ-ဏ္ဍု,ပွစ္စယော ဘဝတိ၊ ဘောတ္တုံ ဝဇတိ၊ ဘောဇကော ဝဇတိ၊ ဘုဉ်တိ ကြိယ,တ္ထော, ဝဇတိ အတြဥပ-ပဒံ ကြိယာယ,မိတိ ကံ?ဘိက္ခိသံ ဂျ်တျ,သာ ဇဋ္ဌာ၊ ကြိယ,တ္ထာယ,မိတိ ကိံ? ဓာဝတော ဇော ပတိဿတိ ဒဏ္ဍော' ကာသိကာ ဝုတ္တိ။

ဤသုတ်ကို ဗျာကရဏ်းဆရာတို့ ဒွ ဃင်္ဂသမူတို့ သုတ်ဟု ဆိုကုန်၏။ ကြိယာလည်းဖြစ်ပါမှ ကြိယာ၏အကျိုးလည်းရှိပါမှ၊ ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးပြည့်စုံမှသာ ဏ္ဍု-တုံ-ပစ္စည်းများသက်နိုင်၍။ အင်္ဂါတစ်ချက် ပျက်ကွက်က-မသက်နိုင်၊ ။'ဘိက္ခိသံ ဂျ်တျ,သာ ဇဋ္ဌာ' ငါသည် ဆွမ်းခံသွားအံ့-ဟု နှလုံးပိုက်၍ ဆဲကျစ်သည်ဖြစ်၏-ဟူရာ၌၊ ဇဋ္ဌာ-သည် ဆွမ်းခံသွားခြင်း ကြိယာ၏အကျိုးကားဖြစ်၏။ ကြိယာ ဥပ-ပဒ မဟုတ်၊ ဒြင်ဟော ဖြစ်နေသောကြောင့် ဇောက် ဝိတလ-ဖြစ်၍ မဆက်ရ။ 'ဓာဝတော ဇော ပတိဿတိ ဒဏ္ဍော' ပြေးသွားသော သင်၏ တုတ်သည်

http://www.dhammadownload.com

လွတ်ကျလတ္တံ့ဟူရာ၌၊ ဓာဝတောသည် ကြိယာ ဥပပဒကား ဖြစ်၏။ ကြိယာ၏ အကျိုးမဖြစ်၊ 'အကြင်အရာသည်၊ အကြင် ဝတ္ထုကိုရည်၍ဖြစ်၏။ ထို အရာသည် ထိုဝတ္ထု၏ အကျိုးဖြစ်၏' ဟူသောကြောင့် တုတ်လွတ်ကျရန် ရည်၍ ပြေးသည် မဟုတ်ရကား ကြိယာ၏ အကျိုးမဖြစ်၍ ကောင် ဝိကလ-ဖြစ်သောကြောင့် မသက်နိုင်-ဟူလို။

'ဘိက္ခိဿံ လ္ဟတီ ဘဝိဿတိ အတ္တနော၊ ပဒဿ ဥတ္တမ ပုရိသေ၊ က-ဝစနံ၊ မင်္ဂေ္ဂ လ္ဟ-အာဂမေ။ အတော အတြ ကြိယ၊ တ္ထော၊ ပ၊ ပဒံ ဇဠာ၊ တံ ယုဇ္ဇတ္တာ၊ ဟိပါဒေါ ဘိက္ခံ သာဒရံ ပပ္ပေါတိ၊ ကိန္တု နသာ ကြိယာ၊ အပိ တု ဒဗ္ဗံ။ တထာ ဓာဝတောဏ္ဍတိ ကြိယော၊ ပ-ပဒ၊ မတ္ထိ၊ နတု ကြိယတ္ထံ၊ ဒဏ္ဍပဘနတ္ထတ္တံ အတ္ထိ ကြိယ၊ တ္ထတ္တ. မိတိ နယုတ္တံ၊ အတ္ထ-သဒ္ဒေါ ဟိ ပယော ဇန-ဝါစီ၊ ယ.ဥ္ယံ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တတိ၊ တံ တဿ ပယောဇနံ၊ နစ သော ဒဏ္ဍ မတနံ၊ မုဒ္ဒိဿ ဓာဝတိ၊ အပိ တု ကြိယ၊ နွ်ရတ္ထ မိတိ နတ္ထိ ဓာဝနဿ ကြိယာ၊ တ္ထတ္တာတိ' ကာတန္တ-ပဉ္ဇိကာ။

ကစ္စည်းဆရာကား-[ကျကာတန္တသုတ်ကိုမှီ၍ 'ကရိယာယံ ကွ၊-တဓေါ'သုတ်ကို ဆိုသောကြောင့် ကြိယာ၏အကျိုးရှိ၍ ကြိယာ ဥပပဒဖြစ်သော၊ သို့မဟုတ်-စပ်ရာ ကြိယာရှိသောပုဒ် နောက်၌သာ ကွ၊ တု-ပစ္စည်းများကို စီရင်ရမည်။ တစ်ပါးပုဒ်နောင် မစီရင်ရ၊ ကွ်လိုသာ အဓိပ္ပာယ်ဆိုသင့်၏။ ဝုတ္တိဆရာကား သေချာအောင် မဖွင့်။ ရူ-ဒ္ဓိကား-'ကြိယာယံ ကြိယတ္ထာယံ ဂမ္မ မာနာယံ ဓာတူဟိ ကွ၊-တု လ္ဟစ္ဆေတေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဘဝိဿတိ ကာလေ'ဟု ကာတန္တဝုတ္တိနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် ဖွင့်၏။ သို့ရာတွင် နီဿယဆရာတော်ကြီးများကား ကျနအောင် အနက်မပြန်ခဲ့၊ ကြိယ တ္ထာယံကို ကို ကြိယာယံ-၏ အဖွင့်မှတ်၍ 'ကြိယာယံ ကြိယ.ဿာယံ၊ ကြိယာအနက်ကို'ဟု ကစ္စည်းဝုတ္တိနက်မျိုးသာ ပြန်ထား၏။ အနက်မကျနရ၍ အဓိပ္ပာယ်လည်း ကျနအောင်ယူဖို့ခက်၏။ သို့အတွက်-ကစ္စည်း ဝုတ္တိကို ရူ-နှင့် အတူ ပြင်ဆိုဖို့ခကောင်း၏။ ။ပုံစံကိုလည်း နီဿယဆရာတော်ကြီးများ အမျိုးမျိုး အနက်ပေးကြ၏။ ငါတို့ကား 'ပက္ကာမိ-တိ ကတ္တာ ကာရကော ဝဇ္ဇတိ' ဟူသော ကာတန္တဝုတ္တိနှင့်အညီ-'ကရိဿ-နွ်၊ ငါပြုမည်ကြံစည်၍။ ကာရကော၊ ပြုမည့်သူ သည် (ပြုလတ္တံ့သောသူသည်)။ ဝဇ္ဇတိ၊ သွား၏'ဟု ယောဇနာလိုက်သည်။ 'ကရိဿံ လ္ဟတိ စိန္တေတွာ ကာရကော ဝဇ္ဇတိ'ဟူလို။ ။ကာရကော-ကား ဝဇ္ဇတိ-ကြိယာ၏ အကျိုးလည်းဖြစ်၊ ကြိယာလည်းဖြစ်၊ သို့မဟုတ်-ဝဇ္ဇတိ-ကြိယာ၏ ကြိယာ ဥပပဒလည်းဖြစ်၊ သို့မဟုတ် ဝဇ္ဇတိ-ဟူသော စပ်ရာ ကြိယာရှိ၍ ကျိသုတ်ဖြင့် ကွ၊-ပစ္စည်းသက်ရသည် နောက်ပုံစံကိုလည်း ကျိနည်းတူသိ။]

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ကာရကော-ကို ကရ-တည်၊ ကရ၊ သည်။ ကရဏ၊ ၏။ ခေျ။ ကာရိယာယံ ကွ၊-စာဝေါ, ကျိသုတ်ဖြင့် အနာဂတ်ကာလ၌ ကွ၊-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငံ၊ ခေျ- (ကရ်+ဝု) အန ကာယု ကွ၊နု=ကွ၊-ပစ္စည်းကို အက-ပြု၊ အသံယော

http://www.dhammadownload.com

၆၅၃–ဘာဝ.ဝါစိမှိ စတုတ္ထိ။ ။ဘာဝ-ဝါစိမှိ၊ ဘောကိုဟောသည်။ သတိ၊ သော်။ ဘဝိဿဟိ-ကာလေ၊ ဠ်။ စတုတ္ထိ၊ စတုတ္ထိ-ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဘာဝ ဝါစိမှိ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ဘဝိဿတိ-ကာလေ၊ ဠ်။ စတုတ္ထိ ဝိဘတ်တို့၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပစိဿတော၊ ချက်လတ္တံ့ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ ပစနံ၊ ချက်လတ္တံ့ခြင်း။ ပါကော၊ ချက်လတ္တံ့ခြင်း၊ ပါကာယ၊ ချက်လတ္တံ့ခြင်းငှာ။ ဝဇတိ၊ သွား၏။ ဘုဉ်ိဿတော၊ စားလတ္တံ့ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ ဘောဇနံ၊ စားလတ္တံ့ခြင်း။ ဘောဂေါ၊ စားလတ္တံ့ခြင်း။ ဘောဂါယ၊ စားလတ္တံ့ခြင်းငှာ။ ဝဇတိ၊ ၏။ နစ္စိဿတော၊ က,လတ္တံ့ခြင်း။ ဝါ၊ ကား။ နစ္စနံ၊ က,လတ္တံ့ခြင်း။ နစ္စံ၊ က,လတ္တံ့ခြင်း။ နစ္စာယ၊ က, လတ္တံ့ခြင်းငှာ။ ဝဇတိ၊ ၏။

ဂန္တဿ=အစဿရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (က်+-ဂရ်+၊က=ကာရက) က်+အာ,ရ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက် သြ-ပြု၊ ဧခြု၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဘောတ္တာ-ဘုဇ+သက္ခဏော၊ စားခြင်း၌-၏။ ခြေ။ ဤသုတ်ဖြင့် တု-ပစ္စည်းသက်၊ အညေသု စ=ဥ-ကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဘ်+ေ-ဇ်+တု) ဘုဇ်ာဒီန.မန္တော=ဓာတုန် ဇ်-ကိုခြေ။ တ-ပစ္စည်းကို လည်း ဧဒွအော်ပြု၊ (ဘ်+ေ-ာ+တ္တု=ဘောတ္တု) ဘ်+သြ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သတ္ထုပိတာဒီ=စီရင်။

၆၅၃–ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပါက-စသော ဘောဖော သဒ္ဒါနောင် အနာဂတ်ကာလ၌ စတုတ္ထိ ဝိဘတ်ကိုစီရင်။ ။ဓေတ်, ပစ္စည်းအရာဝယ် နာမ ဝိဘတ္တိ ဝိဓာနဖြစ်သော ဤသုတ်ကို ဘယ်အတွက်ဆိုသနည်း-ဟူမူ စတုတ္ထိ ဝိဘတ်၏ ကုံ-ပစ္စည်းနှင့်တူသော အနက်ရှိသောကြောင့် ဤဓာတု.ပစ္စယအရာဝယ် ဆိုအပ်ပါသည်-နိ။ ။တုံ-ပစ္စည်းနှင့်တူသော အနက်-ဟူသည် တ.ဒတ္ထ သမ္ဗန်ဓိပင်ဖြစ်၍၊ သီလာဃ-သုတ်ဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဤသုတ်အပိုပင်၊ ပဇ္ဇုန္နဂတိကနည်းတည်း။

ကာဇန်ဝုတ္တိ-ဠ်-'တု မတ္ထာ စ ဘာဝ ဝါစိနော'၊ ၂-၄-၂၀။ ။'တုမာ သမာန.တ္ထ ဘာဝ ဝါစိနော ပစ္စယန္တာ လိင်္ဂါ စတုတ္ထိ ဘဝတိ။ ဘာဝ-ဝါစိနော ဓေ.တီ ဂန္ဓတိ ပါကာယ ဝဇတိ၊ ပတ္တာယေ ဝဇတိ'ဟု ကာရကပိုင်း၌ ဆို၍၊ ဘာဝ-ဝါစိနော စ၊ ၄-၄-၇၀။ ။'ကြိယာယံ ကြိယ.တ္ထာယံ ဥပပဒေ ဘဝိဿတ္ထေ ဥပပဒေ ဘဝတ္ထမာနာ ဓာတုမှာ ဘာဝ ဝါစိနော စ ပစ္စယာ ဘဝန္တိ၊ ပါကာယ ဝဇတိ၊ ပတ္တာဇယေ ဝဇတိ၊ ပစနာယ ဝဇတိ'ဟု ဥဏာဒိကဏ္ဍ၌ဆို၏။ တုံ-ပစ္စည်းနှင့်တူသော ဘာဝ-ပစ္စယန္တလိင်နောင် စတုတ္ထိ ဝိဘတ်သက်လေ-ဟူလို။

ကစ္စည်းဆရာကား–'တုံမတ္ထာ စ ဘာဝ ဝါစိနော' ကာတန္တသုတ်ကို မှီ၍ 'သီလာဃ' သုတ်၌ တုံမတ္ထ သမ္ဗန်ကို ဆို၏၊ ဤသုတ်ကိုလည်း 'ဘာဝ-ဝါစိနော စ' ဟူသော ကာတန္တ ဥဏာဒိ ကဏ္ဍ သုတ်ကိုမှီ၍ ဆို၏။ သို့ရာတွင်

http://www.dhammadownload.com

၆၅၄-ကမ္မနိ ဏော။ ။ကမ္မနီ အနီး-ကံ-ပုဒ်သည်။ သဟိ၊ သော်။ ဘဝိဿတိ ကာလေ၊ ဠ်။ ဏော၊ ဏ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကမ္မနိ ဥပ-ပဒေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ဘဝိဿတိကာလေ၊ ဠ်။ ဏ-ပွစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။နဂရံ၊ မြို့ကို။ ကရီသ-နှစ်၊ ငါပြုမည်ကြံစည်၍။ နဂရကာရကော၊ မြို့ပြုလုပ်မည့်သူလည်။ (မြို့တည်မည့်သူသည်။ မြို့လက်သမား-သည်)။ ဝဇဟိ၊ သွား၏။ သာလိ၊ သလေးစပါးကို၊ လာဝိဿ-နှစ်၊ ငါရိတ်မည် ကြံစည်၍။

ကာတန္တ-ဥ်၊ စတုတ္ထိဝိဘတ်သက်ရန်မဟုတ်၊ ကြိယ-တ္ထ ကြိယာ-ဥပ ပဒ-ဓာတ်နောင် အနာဂတ်ကာလ-ဒ်ဿော ဘောဟော ပစ္စည်းများ သက်ရမည်ဟု ဆို၏။ ။"ဘာဝံ ဝတ္တုံ သီလံ ယေသ-နှစ်-ဘာဝ-ဝါစိနော၊ ယေ ဘာဝ ဝိဟိတာ ဃ ဉ-ဒယော အေ ပစ္စယာ ဌာတ္ဝု တ္ထော၊ နနု ဝါစိ-ဂ္ဂဟဏံ ကိ-မတ္ထံ? ဘာဝေါ ဌာတိ ဝုစ္စ-နှစ်ာ ဘာဝေ ယေ ဝိဟိတာ ပစ္စယာ၊ တေ ဌာဟ ကြိယာယံ ကြိယ-တ္ထာ ယ-မုပ-ပဒေ ဘဝန္တိ-ဟိ?၊ သစ္စ-မေတံ၊ ကိန္တု ယေသံ ဓာတူနံ, ယေန ဝိသေ-သနေန-လိင်္ဂဒိနာ ဝိဟိတာ ဃ ဉ-ဒယော၊ တေသံ တေန-ဝ ယထာ ဘဝန္တိ-တိ ဝါစိ-ဂ္ဂဟဏံ၊ အညထာ ဌာဟ ဝိသေသ-နုပါဒါနာ ဓာတု-မတ္တာ ဝိသေသေ နေ-စ တေ ဘာဝေ ယျု-နှစ်၊ ပါကာယေ-တျာ-ဒိ-"တု-မတ္တာ စ ဘာဝ-ဝါစိနော' ဌာတိ စတုတ္ထိ" ကာတန္တ-ပဋိကာ။ ။ဇင်း-အနု-စ်ာဒ ဋီကာ၌လည်း-'ယထာ ပစ်+ ဃဉ်=ပါ ကော၊ ပရေ စတုတ္ထိ ဧကေ ဝစန်' ဟု 'တု-မတ္တာ စ ဘာဝ ဝါစိနော' သုတ်ဖြင့်ပင် စတုတ္ထိဝိဘတ်သက်၏။ ရှ-၌ဏား ဤသုတ်ကို ကာရကပိုင်း၌ **ဆို၏**။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ပါကာယ-ကို ပါက-တည်။ ဘာဝ ဝါစိမှ် စတုတ္ထိ, ဤသုတ်ဖြင့် ဘောကို ဟောသော ပါက-သဒ္ဒါမှနောက်၌ အနာဂတ်ကာလ၌ စတုတ္ထိ ဧကဝုစ် သ-သက်၊ (ပါက်+သ) အာယ စတုတ္ထေ က=သုတ်ဖြင့် စတုတ္ထိ သ-ဝိဘတ်ကို၊ အာယ်-ပြု၊ (ပါက+-ဃ=ပါကာယ) သရလောပေါ=ခေ။ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ဘောဂ်ယ-ဘောဂ+-ဃ်။ နစ္စာယ-နစ္စ+-ဘယ်။ နည်းတူ။

၆၅၄-ဒ်ိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝိသ ရူ ပဒါ-ဒိတော ဏ' သုတ်ရှိပြီ ဖြစ်၍ ဤသုတ်အပိုပင်။ ပဋ္ဌန-ဂတိက **နည်းတည်း**။ ။ကာတန္တ ဝုတ္တိ၌ 'ကြိယာယံ ကြိယ-တ္ထာယံ' ပုဒ်မှားလိုက်၏။ ကစ္စည်း ဝုတ္တိ-၌ ဇင်းပုဒ်များ**အလိုက်**မပြ။ ရှ-၌ လည်းမဆို။ သို့ရာတွင် ဤသုတ်ကား အပဝါဒ, ဝိသေသဝိဓိသုတ်ဖြစ်၍၊ လိုက်မှ ကောင်းမည်။ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့၊ ။'ကမ္မနိ အဏ်'၊ ၄-၄-၇၁။ ။ 'ကြိယာယံ ကြိယ-တ္ထာယံ ကမ္မနိ စော-ပ-ပဒေ ဘဝိဿ-တျ-တ္ထေ ဝတ္တမာနာ ဓာတုတော အဏ် ဘဝတိ၊ ကတ္တာလာဝေါ ဝဇတိ၊ ဂေါ-ဒါယော ဝဇတိ' ကာတန္တ ဝုတ္တိ၊ ကာသိကာ ဝုတ္တိ၊ သိဒ္ဓန္တ ကောမုဒီ-စသော ကျမ်းများ၌လည်း

http://www.dhammadownload.com

သာလိ-လာဝေါ၊ စပါးရိတ်မည့်သူသည်။ ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဧည့်၊ စပါးကို၊ ဝပိဿာန်္တိ၊ ငါစိုက်ပျိုးမည်ကြံစည်၍။ ဧည-ဝါပေါ၊ ကောက်စိုက် (မျိုးကြဲ) မည့်သူသည်။ ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ ဘောဂံ၊ စည်းစိမ်(ဥစ္စာ)ကို။ ဒဒိဿာန်္တိ၊ ငါပေးမည်ကြံစည်၍။ ဘောဂါ-ဒါယော၊ စည်းစိမ် (ဥစ္စာ) ပေးမည့်သူသည်။ ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။ သိန္ဓုံ၊ (သိန္ဓု) မြစ်ရေကို၊ ပိဝိဿာန်္တိ၊ ငါသောက်မည်ကြံစည်၍။ သိန္ဓု-ပါယော၊ (သိန္ဓု) မြစ်ရေသောက်မည့်သူသည်။ ဝဇ္ဇတိ၊ ၏။

အတူပင်ဆို၏။ ။ဤသုတ်ကို 'ကြိယာယံ ကွာ-တဝေါ' သုတ်ကို မြစ်ခြင်းငှာ တဖန်ဆိုပြန်သည်။ ကံ-အနီးပုဒ်ရှိသော ကြိယာ ဥပ-ပဒ, ကြိယ-ဇ္ဇာ ဓာတ်နောင် ကွာ-ပစ္စည်း မသက်၍၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းသာ သက်လေ-ဟူလို။ ။'ကမ္မနီ-တိ သာမညေန အဏ် ဝိဓိယတော၊ ကြိယာယံ ကြိယ-ဇ္ဇာယံ ဥပ-ပဒေ ဝိသေသ ဝိဟိတေန ဝုနာ (ကွာနာ) ဗာဓိတော နော ဟောတိ-တိ ပုန အဏ် ဝိဓိယတော၊ သော ပိ အပဝါဒတ္တာ (ဝိသေသဝိဓိတ္တာ) ဝုနံ ဗာဓတေ' ကာတန္တ-ပဏ္ဍိကာ။ ။သို့အတွက် ဤသုတ်ကိုလည်း၊ ရှေသုတ်များကဲ့သို့ပင် အဓိပ္ပာယ်ယူရမည်ဖြစ်၍၊ စာကုံယ်၌ 'နဂရံ ကရီယတိ-တိ-နဂရ-ကာရော ဝဇ္ဇတိ'ဟု ဝိဂ္ဂဟဝါကျရှိနေကြရာ၊ 'ကြိယာယံ ကွာ-တဝေါ' သုတ်များကဲ့သို့ အတ္ထဝါကျသာ ရှိသင့်သည်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။နဂရ-ကာရော-ကို နဂရ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ,ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရတော၊ ၏။ ချေ၊ ကမ္မနိ ဧကော, ဤသုတ်ဖြင့် ကံ-ပုဒ်အနီးရှိသော ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ အနာဂတ်ကာလ၌ ဏ-ပစ္စည်းသက် ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ။ အ-သံဃော ဂန္ထဿ=အစသရ အ-ကို အာ ဝုဒ္ဓိပြု၊ (နဂရ-ကာရ်+၊နဂရ-ကာရ) ရ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သီ-သက်၊ ဩ-ပြု ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။သာလိ-လာဝေါ-သာလိ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, လူ+ဆေဒနေ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ အသံဃော ဂန္ထဿ=ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (သာလိ-လ်+ဇ-ဂါ+၊) တေ အာဝါယာ=ဩ-ကို အာဝ်-ပြု။ (သာလိ-လ်+ဇာဝ်+၊=သာလိ-လာဝ) လ်+အာ, ဝ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဧည-ဝါပေါ-ဧည-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ဝပ+ဏိ-ဃဉ်ဘာနေ၊ မျိုးစေ့အစဉ်၌၊ ၏။ ချေ၊ ဏ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဧည-ဝ်+-ါပ်၊=ဧည-ဝါပ) ဝ်+အာ, ပ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘောဂ ဒါယော-ဘောဂ-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ဒါ+ဃဉ်နေ၊ ၏။ ဏ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ အာကာရန္တနပုမာယော=အာ-ကို -ါယ်-ပြု၊ (ဘောဂ-ဒ်+-ါယ်+၊=ဘောဂ-ဒါယ) ဒ်+-ါ,ယ်+အ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။သိန္ဓု-ပါယော-သိန္ဓု-သဒ္ဒါ-ပ-ပဒ, ပါ+ပါနေ၊ သောက်ခြင်း၌-၏။ ဏ-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ။ အာကာရန္တာနပုမာယော=အာ-ကို -ါယ်-ပြု၊ (သိန္ဓု-ပ်+-ါယ်+၊=သိန္ဓု-ပါယ) ပ်+-ါယ်+အ-ကပ်-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၅၅-သေသေသဿန္တိ-သမာနာ နာ။ ။ကမ္မနိ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ သေသေ၊ တစ်ပိုင်းတစိတ်သာပြုမိ၍ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသော။ ဘဝိဿတိ ကာလ၊ ၌။ သန္တိ-သမာနာ၊ နာ၊ သန္တိ-ပစ္စည်း, သမာန-ပစ္စည်း, အာန-ပစ္စည်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကမ္မ။-ပ-ပဒေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ သေသဏ္ဌစွေတသို့ အထွေ၊ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသည်-ဟု ဆိုအပ်သောအနက်၌။ ဘဝိဿတိကာလေ၊ ၌။ သန္တိ-သမာန-အာန-ပစ္စယာ၊ တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကမ္မံ၊ အမှု(အလုပ်)ကို။ ကရိဿ.နွှဲ၊ ငါပြုမည်ကြံစည်၍။ ကမ္မံ၊ ကို။ ကရိဿန္တော၊ ပြုဆဲသောသူသည်၊ ဝဇတိ၊ သွား၏။ (နောက်ဝဇတိမှာ-စပ်သည်)။ ဇဝံ၊ ထူ။ ကမ္မံ၊ ကို။ ကရောဇန္တော၊

၆၅၅-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဘ.ပိုင်းတစိတ်သာပြုမိ၍ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသော အနာဂတ်ကာလ၌ အနိုးကံပုဒ်ရှိသောခွာတ်မှ နောက်၌ သန္တ၊သမာန, အာန-ပစ္စည်းသက်။ ။ကျ်-ပစ္စည်းလည်း ရှေ့သုတ်ကဲ့သို့ပင် ကမ္မ။,ပ-ပဒ,ကြိယတ္ထ, ကြိယာ ဥပ-ပဒ၌ပင် စီရင်သည်။ သို့အတွက် 'ကမ္မံ ကရိဿန္တိ ကမ္မ-ကရိဿံ'ဟု အတ္ထ ဝါကျပြင်လိုက်သည်။ 'အထ ဝါ ဘဝိဿတိ ဂမာ.ဒီဟိ ဏိ-ဃိဏ်,တိ တွေ့ ဘဝိဿတီ.တိ ဝစနတော သန္တ၊ ဏ္ဌတိ ဧကော.ဝ ပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဟူသော ရှု-နောက်နည်းသို့လိုက်၍ သန္တ၊-ပစ္စည်းဆိုသည်၊ ပထမနည်းအလို သံ-ပစ္စည်း, နွှဲ၊-ပစ္စည်းနှစ်ခုယူသည်။ ဉာ-၌လည်း နှစ်ပစ္စည်းပင်ဖွင့်၏။ သက္ကတ-၌ သန္တ၊-ပစ္စည်းဆို၏။ ။သေသေ-အရကို 'သေသေ အပရိသမတ္တေ' 'သေသတ္တော နာမ အပရိ သမတ္တတ္တော' ဟု ရှု-ဉာ-တို့ အဆိုရှိ၍၊ အလုံးစုံ မပြီးသေးဘဲ၊ တစ်ပိုင်း တစိတ်သာ ပြုမိ၍ အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသောအရာကိုယူ။

သက္ကတ-၌-သေသအပါဒါန်ကို ကြိယတ္ထ ကမ္မ။,ပ-ပဒ, တို့ကုံခံ၍၊ ဘဝိဿတိ ကာလတစ်ခုကိုသာယူ၏။ 'လုဒ္ဓ-သေသေ စ'ပါဏိနီ၊ ၃-၃-၁၃။ ၊'ဘဝိဿတိ တေ့.ဝ၊ သေသောကြိယ.တ္ထော.ပ-ပဒတော အညော၊ သေသေ သုဒ္ဓေ ဘဝိဿတိ ကာလေ၊ စ-ကာရေန ကြိယာယံ စော.ပ-ပဒေ ကြိယ.တ္ထာယံ စာတုတော လုဒ္ဓ-ပစ္စယော ဘဝတိ။ ကရိဿာ.မိတိ ဝဇတိ၊ ဟရိဿာမိ.တိ ဝဇတိ' ကာသိကာဝုတ္တိ။ ဤသုတ်၌ အနုကမုန, စ-သဒ္ဒါဖြင့် ကြိယတ္ထ, ကြိယာ ဥပ-ပဒ,ကို ငင်ရကား သုဒ္ဓ ဘဝိဿတိ ကာလ၊ ကြိယတ္ထ, ကြိယာ ဥပ-ပဒ, နှစ်ရပ်လုံးပင် စီရင်နိုင်သည်-ဟူလို။ ။ကာတန္တဝုတ္တိ-၌လည်း ဤအာပုဒ်ဆို၏။ 'သန္တာနော သ-သံ ဟိတော သေသေ စ။ ။သန္တ၊၌သဟ စရိတော အာနော ဏ္ဍဟ ဂယ္ဟတေ၊ ကြိယာယံ ကြိသ.တ္ထာယံ ကမ္မနိ စော.ပ-ပဒေ သေသေ စ ဘဝိဿတ္ဟ.တွေ့ ဝတ္တမာနာ ခေတုတော သန္တ၊ငါ.နသော သေန သဟိတော ဘဝတိ၊ ကရိဿံ ဝဇတိ၊ ကရိဿ မာနော ဝဇတိ၊ ကဋ္ဌံ ကရိဿံ ဝဇတိ။ ကဋ္ဌံ ကရိဿံမာနော ဝဇတိ၊

http://www.dhammadownload.com

ပြုဆဲသောသူသည် ကမ်္ဘံ၊ ကို၊ ကရိယမာနော၊ ပြုဆဲသောသူသည်။ **ကမ်္ဘံ**၊ ကို၊ ကရာဏော၊ ပြုဆဲသောသူသည်။ ဝဇတိ၊ ၏။ (ဘဝိဿတိ ကာလေ-ဆိုသော်လည်း သေသေ-ဟူသော ဝိသေသနကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလပင်) ဘောဇနံ၊ **စာ**း**ဖွယ်**ကို၊ ဘုဉ်္ဇိဿန္တိ၊ ငါစားမည်ကြံ၍။ ဘောဇနံ၊ **စာ**း**ဖွယ်**ကို။ ဘုဉ်္ဇန္တော၊ **စာ**း**ဆဲ**သောသူသည် ဘောဇနံ၊ ကို၊ ဘုဉ်္ဇိဿမာနော၊ စာ**း**ဆဲ**သောသူသည်။ ဘောဇနံ၊ ကို။ ဘုဉ်္ဇနော၊ စာ**း**ဆဲ**သောသူသည်။ ဝဇတိ၊ ၏။ ခါဒနံ၊ ခဲ**ဖွယ်**ကို။ ခါဒိဿန္တိ၊ ငါ(ခဲ)စာ**း**မည်ကြံစည်၍။ ခါဒိဿန္တော၊ (ခဲ)စာ**း**ဆဲသောသူသည်။ ဝဇတိ၊ ၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ခါဒနံ၊ ခဲ**ဖွယ်**ကို။ ခါဒိဿမာနော၊ (ခဲ)စာ**း**ဆဲသောသူသည်။ ခါဒနံ၊ ကို။ ခါဒါနော၊ (ခဲ) စာ**း**ဆဲသောသူသည်။ ဝဇတိ၊ ၏။ မဂ္ဂံ၊ ခရီး**ကို**၊ (လမ်း**ကို**)။ စရိဿန္တိ၊ ငါသွား**မည်**ကြံ**စည်**၍။ မဂ္ဂံ၊ **ကို**၊ စရိဿန္တော၊ သွား**ဆဲ**သောသူသည်။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ စရိဿမာနော၊ သွား**ဆဲ**သောသူသည်။ မဂ္ဂံ၊ ကို၊

သေသေ စ-ကရိသံ၊ ကရိဿမာနော၊ ဟေ ကရိသံ၊ ဟေ ကရိဿမာနော' ကာတန္တ ဝုတ္တိ၊ ၄-၄-၇၂။ ၊'သေန သ-ဒ္ဒေဘော်နှင့်၊ သဟိတော၊ တကွဖြစ်သော၊ သန္တ္ဟ-ငါ နသော၊ သန္တ္ဟ-ပစ္စည်း, အာန-ပစ္စည်းသည်၊ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏-'ပေး။ ဧ သ-တို့ကား အနုဗန်၊ သ-ဒ္ဒေဘော်နှင့် သန္တ္ဟ-ပစ္စည်း, **သ**ာ**အာန**, ပစ္စည်း**အာ**ည်း။

ကစ္စည်းဆရာလည်း-ဤ-ကာတန္တသုတ်ကိုမှီ၍ 'သေသေ သန္တ္ဟ-သမာနော. နာ'သုတ်ကိုဆိုသည်။ သို့အတွက် သန္တ္ဟ-တ-ပစ္စည်းတည်းဟူသော ရှု-နောက် နည်းကို ဤနီသယသစ်၌ အတည်ပြုသည်။ ၊သက္ကတ၌, **မာန-ပစ္စည်း**ဟု မရှိ၊ အာန-ပစ္စည်း, မ-လာ၍ 'ပစမာနော၊ ပစာနော၊ ကရိယမာန ကရိဿာနော' စသည်ရုပ်ဖြစ်၏။ ။ကစ္စည်းဆရာကား 'ဝတ္တမာနေ မာန.န္တော'ဟု မာန-ပစ္စည်း**ကို** အသီးထုတ်ဆိုလျက်ရှိသောကြောင့် ဤသုတ်၌ **မာန-**အပိုပင်ဖြစ်၍၊ 'သန္တ္ဟာနော သ-သံဟိတော သေသေ စ' ၄-၄-၇၂၊ ကာတန္တသုတ်၊ 'တေ **သ**ာ-ပုဗ္ဗာ **အနာ**ဂတေ။ ။**အနာ**ဂတ.တ္တေ ဝတ္တမာန**တာ** ကြိယ-ဇ္ဇာ တေ နွ-မာန**သ**ာ-ပုဗ္ဗာ ဟောန္တိ၊ ဌဿန္တော၊ ဌဿမာနော' ၅-၆၆၊ မောဂ္ဂလ္လာန ဝုတ္တိတို့နှင့်**အ**ညီ 'သေသေ သန္တ္ဟ-သမာန.နာ' ဟု မာန-ကို သမာန-ပစ္စည်းလုပ်၍ သုတ်ကို ပြင်လိုက်သည်။ **သုတ်**ကိုပြင်သဖြင့် ဝုတ္တိ ဥဒါဟရဏ်, **အ**ကုန်ပြင်ရတော့သည်။ ပြည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကား 'တေ ယ-ပုဗ္ဗာ **အနာ**ဂတေ'ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်ပါဠိပျက်ကို တွေ့မြင်၍ ယ-ပုဗ္ဗ, **အ**နွ, မာန-ပစ္စည်းသည် **အနာ**ဂတ်လာလ၌ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပြီးလျှင် 'ဝိဘာဝယံ ကရိဿမိ' စသည်ကို ပုံစံထုတ်၏။

ဤကစ္စည်းကျမ်း၌-ကမ္မ။ပ-ပဒ, ပုံစံသာ ထုတ်၏။ သက္ကတ၌, **ကံ-ပုဒ်အနီး**ရှိ-မရှိ, နှစ်ရပ်၌ပင် စီရင်၏။ ။**ကံ-ပုဒ်အနီး**မရှိ၊ သုဒ္ဓ ဘဝိဿတိ **ကာလ**မှာ

http://www.dhammadownload.com

စရာနေ၊ သွားဆဲသောသူသည်၊ ဝဇတိ၊ ၏။ ဘိက္ခံ၊ ဆွမ်းကို။ ဘိက္ခိဿန္တိ၊ ဝါ စောင်းစား၊ မည်ကြံစည်၍၊ ဘိက္ခံ၊ ဆွမ်းကို။ ဘိက္ခိဿန္တော၊ တောင်းစား၊ ဆဲသော သူသည်၊ ဘိက္ခံ၊ ကို။ ဘိက္ခိဿမာနေ၊ တောင်းစား၊ ဆဲသောသူသည်။ ဘိက္ခံ၊ ကို။ ဘိက္ခာနေ၊ တောင်းစား၊ ဆဲသောသူသည်။ ဝဇတိ ၏။

သုတ်ရင်းဖြင့်သက်၍။ စ-သဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မ။ပ-ပဒ၊ ကြိယတ္ထ ကြိယာ ဥပ-ပဒ၊ ဘဝိဿတိ ကာလမှာသက်။ တစ်နည်း-ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် သက်၏။ သို့အတွက် 'ဿန္တေ ဿမာနာ-နာ' ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကရိဿံ ကရိဿမာနော ကရောတော ဝဇတိ၊ ဟရိဿံ ဟရိဿမာနော ဟရတော ဝဇကိ'ဖသည် ကံ-ပုဒ်အနီး မရှိရာ၌ လည်း စီရင်။ ။'သေသော ဣဟ အည ဝစနော ယထာ-သေသာ ကမ္မ-ကရဏေ။ တိ၊ အတြ နာ စော။ပ-ပဒံ၊ ကိ။နာ့ဟိ ကြိယော။ပ-ပဒါ ဘဝိဿတျဖော အာညာ ဘဝိဿတိ၊ သေသော ဟတြ ပျု။တ္တော၊ သန္တာ။နော (သန္တ။×အာနော) သဟိ တော ဣစ္စ။တ္တော၊ စ-သဒ္ဒေန တြ သမုစ္စယော ကရိယတေ၊ ကြိယာယ။မုပ-ပဒေ၊ ကြိယ။တ္ထာယံ ဘဇတိ၊ သေသေ စေ၊တိ ဝါကျဒ္ဒယံ ယောဂ ဝိဘာဂေနာ။ပိ သိဇ္ဈတိ၊ စ-ကာရော သုခ။ဝဇော။တ္တော' ကာတန္တ-ဋီ။

ရူပ်တုက်ပုံ။ ။ကရိဿံ-ကို ကရ-တည်။ ကရ၊ သည်။ ကရဏ၊ ၏။ ချေ။ သေသေ ဿန္တေ-ဿမာနာ-နာ, ဣသုတ်ဖြင့် အကြွင်းအကျန်ရှိသေးသော အနာဂတ်ကာလ၌ ဿန္တေ-ပစ္စည်း-သက်၊ ယထာ ဂမ်-မိ-ကာရော=ကရ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဣ-အက္ခရာစ၊ (ကရ+-ိ+ဿန္တေ=ကရိဿန္တေ) ရ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ (ကရိဿန္တေ+သိ) သိမှိ ဝါ, သုတ်ဖြင့် နွေ-ပစ္စည်း၏ အစိတ် ဥ-ကို အ-ပြု၊ (ကရိဿန္တ+သိ) သိမှိ ဇဇ္ဈနွာဒီန်=သုတ်၌ နွ-သဒ္ဒါ အံ,ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နွ-သဒ္ဒါကို အံ-ပြု၊ (ကရိဿ+အံသိ=ကရိဿံ) သေသကော=သိ-ကိုချေ။ သ်+အံ-ကပ်။ ပြီး၏။ ။ကရိဿန္တော-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ချေ။ ဣသုတ်ဖြင့် ဿန္တေ-ပစ္စည်းသက်၊ ယထာ ဂမ=ဣ-လာ (ကရ်+-ိ+ဿန္တေ=ကရိဿန္တေ) ရ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ (ကရိဿန္တေ+သိ) သိမှိ ဝါ=ဥ-ကို အ-ပြု၊ သော, သိ ကို သြ-ပြု၊ (ကရိဿန္တ+ော=ကရိဿန္တော) ချေ။ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ကရိဿမာနော ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ချေ။ ဣသုတ်ဖြင့် ဿမာန-ပစ္စည်းသက်၊ ဣ-လာ၊ (ကရ်+-ိဿမာန=ကရိဿမာန) ရ်+ဣ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ကရတော-ကရ+ကရဏော၊ ၏။ ချေ။ ဣသုက်ဖြင့် အာန-ပစ္စည်းသက်၊ (ကရ်+-ာန) ရဟာဒီတော ဏ, န-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ (ကရ်+-ာဏ=ကရဏ) ရ်+အာ-ကပ်၊ နာမ်ခဲ့-စီရင်။ ။ဘုဉ်ဇိဿန္တော-ဘုဇ+ဘကွဏော ၏။ ချေ။ ဿန္တေ-သက်၊ ဣ-လာ (ဘုဇ်+-ိ+ဿန္တေ) တေသု ဝုဒ္ဓိ=ဘ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဝဂ္ဂန္တေ ဝါ=နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉ်-ပြု၊ (ဘုဉ်၊ဇ်+-ိ+ဿန္တေ=ဘုဉ်ဇိဿန္တေ) ဇ်+ဣ၊ ဉ်+ဇ် ကပ်၊ နာမ်ခဲ့၊ သိ-သက်၊ သိမှိ ဝါ,

http://www.dhammadownload.com

၆၅၆–ဆဒါ.ဒီဟိ တ-တြက်။ ။ဆဒါ.ဒီဟိ၊ ဆဒ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ ပရော် ဥ်။ တ-တြက်၊ တ-ပစ္စည်း, တြက်-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဆဒ စိကိ သူ နိ ဝိဒ တနု ယတ အဒ မဒ ယုဇ ဝတ် မိဒ မာ ပူ ကလ ဝရ ဝေပု ဂုပ ဒါ ဣစ္ဆေဝ မာဒီဟို၊ ဆဒ,စိတိ,သူ=ဒါ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရော် ဥ်။ တ-တြက် ဣဒစ္ဆတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ယထာ သမ္ဘဝံ၊ ဖြစ်သင့်သည် အားလျော်စွာ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အာတပံ၊ နေပူကို၊ ဆာဒေတိ (အပ ဝါရေတိ) တားမြစ်တတ်၏။ ဣတ်၊ ကြောင့်။ ဆတ္တံ၊ ဆတြံ၊ ထီးမည်၏။ အရုမဏှံ၊ အာရုံကို၊ စိန္တေတိ၊ သိတတ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ စိတြံ၊ စိတ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေန၊ ဤသဘောဖြင့်။ သမ္မယုတ္တာ စမှာ၊ သမ္မယုတ်တရားတို့

စီရင်။ ။ဘုဥ်ဿမာနော-ဘုဇ+ဘက္ခကော၊ ဿမာန-သက်၊ ဣ-လာ၊ နိဂ္ဂဟီဇာတ်ကို ဥ်-ပြု၊ (ဘုဥ်+ဇ်-ိ+ဿမာန=ဘုဥ်ဿမာန) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဘုဥ်္ဂာနော ဘုဇ+ဘက္ခကော၊ ၏။ အာန-သက်၊ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၊ ဥ်-ပြု၊ (ဘုဥ်+ဇ်+-ာန=ဘုဥ်ဂာန) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ခါဒိဿန္တော-ခါဒ+ဘက္ခကော၊ ၏။ ခေါ့ ဿန္တ-သက်၊ ဣ-လာ၊ (ခါဒ်+-ိ+ဿန္တ=ခါဒိဿန္တ) ဒ်+ဣ-ကပ်-စီရင်။ ။ခါဒိဿမာနော-ခါဒ+ဘက္ခကော၊ ဿမာန-သက်၊ ခါဒါနော-ခါဒ+ဘက္ခကော၊ အာန-သက်၊ ရွေးနှိုင်းမှီတွက်။ ။စရိဿန္တော-စရ+ဂတိမှီ၊ ဿန္တ-သက်၊ စရိဿမာနော-စရ+ဂတိမှီ၊ ဿမာန-သက်၊ စရာနော၊ အာန-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဘိက္ခိဿန္တော-ဘိက္ခ+ယာစနေ၊ အောင်းခြင်း၌-၏။ ဿန္တ-သက်၊ ဘိက္ခိဿမာနော-ဘိက္ခ+ယာစနေ၊ ဿမာန-သက်၊ ဘိက္ခနော၊ အာန-သက်၊ နည်းတူ။

၆၅၆–ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။တ-ပစ္စယဝိဓိ၊ ဒ္ဝေဘာဝဝိဓိ၊ ဘုဇာ,ဒီန,မန္တော, ကွစိ ဓာတု=သုတ်များဖြင့် ပြီးနိုင်၍ ဤသုတ်အပိုပင်၊ ပဋိန္ဒဂတိကာနည်း။ ။ ဝုတ္တိ-၌ ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျများကား ပါဠိဟောင်းမဟုတ်။ ဥာ-လည်းမဖွင့်၊ သီဟိုဠ်မူမှာ လည်းမရှိ၊ သို့အတွက် ဓာတ်ရင်းတစ်နည်းသာ ရုပ်တွက်ပြမည်။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ဆတ္တံ-ကို ဆဒ တည်၊ ဆဒ သည်၊ အပဝါရေ၊ တားမြစ်ခြင်း၌-၏၊ ခေါ့ ဆဒါ.ဒီဟိ တ-တြက်, ဤသုတ်ဖြင့် ဆဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဆဒ်+တ) ကွစိဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတုန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (ဆတ်+တ=ဆတ္တ)တ်+တ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ်-ပြု-စီရင်။ ။ဆတြက်-ဆဒ+အပဝါရေ၊ ၏။ ခေါ့ ဤသုတ်ဖြင့် တြက်-ပစ္စည်းသက်၊ က ရှိတ်ငဲ့၊ ခေါ့ (ဆဒ်+တြ)ကွစိဓာတု=ဓာတုန် ဒ်-ကိုခေါ့ (ဆ×တြ=ဆတြ) နာမ်ငဲ့-စီရင် ။စိတ္တံ-စိတိ+စိန္တာယံ၊ ကြံစည်ခြင်း၌-၏။ ခေါ့ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ (စိ-တ်+တ=စိတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။စိတြံ-စိတိ+စိန္တာယံ၊ ၏။ ခေါ့ တြက်-ယက်၊ ငဲ့၊ ခေါ့ (စိတ်+တြ) ကွစိ

http://www.dhammadownload.com

သည်။ စိန္တေန္တိ၊ သိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စိတ္တံ၊ စိတ်။ စိတ်မည်၏။ အတ္ထော၊ အနက်တို့ကို။ အဘိသဝေတိ၊ ယိုစီးစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုတ္တံ၊ သုတ်၊ သုတ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အတ္ထော၊ အနက်တို့ကို။ သုစေတီ ပြတတ်၏ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုတ္တံ၊ သုတ် မည်၏။ သဒ္ဓော၊ သဒ္ဓါဝါတို့ကို နေတိ၊ ဆောင်ပို့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နေတ္တံ၊ နေတြဲ့ မျက်စေ့(စိ)မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေန၊ ဤအရာဖြင့်။ သဒ္ဓါနံ၊ သဒ္ဓါဝါတို့၏။ ဣန္ဒြိယဘာဝနံ၊ လိုရာအရပ်သို့။ နေတိ၊ ဆောင်ပို့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နေတ္တံ၊ နေတြဲ့ မည်၏။ ပကာရေန အပြားအားဖြင့်။ ဝိဒတိ သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပ-ဝိတ္တံ၊ ပ-ဝိတြဲ့ မည်၏။ ဝိဝိခေန၊ အထူးထူးသော အာကာရေန၊ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ မဂ်ပါပံ၊ မကောင်းမှုကို။ ပုနာတိ-သောဒေတိ၊ သုတ်သင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဝိတ္တံ၊ ပဝိတြဲ့၊ ကောင်းမှုမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ သုစီဘာဝံ၊ စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်သို့။ ပါပုနာတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဝိတ္တံ၊ ပဝိတြဲ့၊ ဖြူစင်ကောင်းမြတ်သောအရာမည်၏။ ပဒတိပါပုဏာတိ၊ (ရဟန်း

ဓာတု=ဓာတုန် ဏ်-ကိုခေျ။ (စိ+တြ=စိတြ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။သုတ္တ-သု+အဘိသဝေ၊ ယိုစီးခြင်း၌-၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ (သု+က) ကဿစိ ဓာတု=တ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု-စီရင်၊ ။သုတြဲ့-သု+အဘိသဝေ၊ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။ ။နေတ္တ-နီ+နယေ၊ ဆောင်ခြင်း၌-၏။ တ-ပစ္စည်းသက်၊ အညေသု စ=ဂျ်-ကို ဇ-ဝဒ္ဒိပြု၊ ကဿစိဓာတု=တ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (နီ+ဇ+တ္တ=နေတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။နေတြဲ့-နီ+နယေ၊ ၏။ တြဏ်-သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ။ ဂျ်-ကို ဇ-ဝုဒ္ဒိပြု၊(နီ+ဇ+တြ=နေတြ) နည်းတူ။ ။ပဝိဏ္ဏံ-ပ-ပုဗ္ဗ, ဝိဒ+ဉာဏော၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ ကဿစိဓာတု=ဓာတုန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (ပ-ဝိတိ+တ=ပ-ဝိတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ပဝိတြဲ့-ပ-ပုဗ္ဗ,ဝိဒ+ဉာဏော၊ ၏။ တြဏ်-သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ။ ကဿစိဓာတု=ဓာတုန် ဒ်-ကိုခေျ၊ (ပ-ဝိ+တြ=ပ-ဝိတြ)နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ပတ္တော-ပဒ+ဂတိမှိ၊ ၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ ကဿစိဓာတု=ဓာတုန် ဒ်-ကို တ-ပြု၊ (ပတ်+တ=ပတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ပတြဲ့-ပဒ+ဂတိမှိ၊ ၏။ ခေျ။ တြဏ်-သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ။ ကဿစိဓာတု=ဓာတုန် ဒ်-ကိုခေျ-စီရင်။ တန္တံ-တန္ဒ+ဝိတ္ထာရေ၊ ခဲ့ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ တ-သက်၊ (တန်+တ=တန္တ)န်+တ-ကပ်၊ စီရင်။ ။တန္တြိံ-တန္ဒ+ဝိတ္ထာရေ ၏။ ခေျ။ တြဏ် သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ၊ (တန်+တြ=တန္တြိံ) န်+တြ-ကပ်-စီရင်။ ။ယတ္တံ-ယတ+ယတနေ၊ အားထုတ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက် (ယတ်+တ=ယတ္တ)တ်+တ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ယတြဲ့-ယတ+ယတနေ၊ ၏။ ခေျ။ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။ ။အတ္ထံ-အဒ=ဘက္ခဏော၊ စားခြင်း၌-၏။ ခေျ။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ ကဿစိဓာတု=ဓာတုန်ကို ဒ်-ကို တ-ပြု၊ (အတ်+တ=အတ္တ) တ်+တ-ကပ်-စီရင်၊ ။အတြဲ့-အဒ+ဘက္ခဏော၊ ၏။ ခေျ။ တြဏ်-သက်၊ ငဲ့၊ ခေျ၊ ကဿစိဓာတု=ဓာတုန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (အ-တြ=အတြ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မတ္တံ-

http://www.dhammadownload.com

အဖြစ်သို့) ရောက်တာဘ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပဒတ္တာ၊ မတြော၊ သပိတ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား ဇတ္ထ၊ ဤစား-ခွက်၌။ အာဟာရာ၊ စား-သောက်ဖွယ်တို့သည်။ ပတိန္ဋိ၊ ကျရောက်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မတ္တံ၊ ပတြံ၊ ခွက်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ပဒတိ-ပဝတ္ထတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပတ္တံ၊ ပတြံ၊ သစ်ရွက်မည်၏။ တနောတိ-ဝိဟ္ဍာရေတိ၊ ခွဲခြားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ တန္တံ၊ တတြံ၊ ရက်ကန်းမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တနုတဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ၊ ခွဲခြားပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တန္တံ၊ တတြံ၊ ရက်ကန်းမည်၏၊ ယတတိ၊ အားထုတ်တတ်၏။ ဣတိ ကြောင့် ယတ္တံ၊ တတြံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား၊ ဇေတန၊ ဤတရားဖြင့်။ ယတတိ ဝီရိယံ ကရောဟိ၊ လုံ့လကိုပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယတ္တံ၊ ယတြံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ယတန်၊ အားထုတ်ခြင်း။ ယတ္တံ၊ တတြံ၊ အားထုတ်ခြင်း။ ဃုခံ-ဒုက္ခံ၊ ချမ်းသာ, ဆင်းရဲကို။ အဒတိ ဘိက္ခတိ၊ စား-တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အတ္တံ၊ ဒတြံ၊ ကုယ်မည်၏။ မဒတိ၊ မူးယစ်မေ့လျော့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မတ္တံ၊ မတြံ၊ မည်။ ဇေတန၊ ဤအရာဖြင့်။ ဝတ္ထုံ တစ်စုံ တစ်ခုသောအရာကို၊ ယုဇ္ဇန်၏၊ ဖွဲ့ချည်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယောတ္တံ၊ ယောတြံ၊ ကြိုးမည်၏။ ဝတ္ထတိ၊ လိမ့်သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊

မဒ+ဥမ္မာဒေ၊ ရှုးသွပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိဓာတု=ဓာတွန် ဒ်-တို့ တ်-ပြု၊ (မတ်+တ=မတ္တ) တ်+တ-ကပ်-စီရင်။ ။မတြံ မဒ+ဥမ္မာဒေ၏ တြဏ်-သက် ငဲ့၊ ချေ၊ နည်းတူ။ ။ယောတ္တံ ယုဇ+ယောဂေ၊ ယှဉ်ခြင်း၌-၏။ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိဓာတု=ဓာတွန် ဇ်-ကို တ်-ပြု၊ အညေသု စ=ဥကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု (ယ်+ေ-ာတ်+တ=ယောတ္တ) ယ်+သြ, တ်+တ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ယောတြံ-ယုဇ+ယောဂေ ၏။ ချေ၊ တြဏ်-သက်၊ ငဲ့၊ ချေ၊ အသံယောဂန္တသ=ဥကို သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ကွစိဓာတု=ဓာတွန် ဇ်-ကိုခွေ့၊ (ယ်+ေ-ာ+တြ=ယောတြ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝတ္ထုံ-ဝတု+အာဝတ္တနေ၊ လည်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ-သက်၊ (ဝတ်+တ=ဝတ္တ) တ်+တ-ကပ်-စီရင်။ ။ဝတြံ-ဝတု+ဝတ္တနေ၊ ၏။ ချေ၊ တြဏ်-သက် ငဲ့၊ ချေ ကွစိဓာတု=ဓာတွန်ချေ-စီရင်။ ။မိတ္တံ-မိဒ+သိနေဟေ၊ ချစ်ခင်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ-သက်၊ ကွစိဓာတု=ဓာတွန် ဒ်-ကို တ်-ပြု၊ (မိတ်+တ=မိတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။မိတြံ-မိဒ+သိနေဟေ၊ ၏။ တြဏ်-သက်၊ ရှေးနည်းမှီတွဲက်၊ ။မဟ္ဘာ-မာ+ပရိမာဏော၊ နှိုင်းချိန်ခြင်း၌-၏။ တ-သက်၊ ကွစာဒိ မဿုတ္တရာနံ=ဓာတွန် အာကို အ-ရသပြု၊ ကွစိဓာတု=တ-ကို ဒွေဘော်ပြု၊ (မ+တ္တ=မတ္တ) ဣတ္ထိယမတ္တာ=အာ-ပစ္စည်းသက်၊ (မတ္တ+ာ=မတ္တာ) ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။မတြာ-မာ+ပရိမာဏော၊ ၏။ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။ ။ပုတ္တော-ပု+ပဝနေ၊ ဖြူစင်ခြင်း၌-၏။ တ-သက် ကွစိဓာတု=တ-ကိုဒွေဘော်ပြု၊ (ပု+တ္တ=ပုတ္တ) နာမ်ငဲ့-စီရင် ။ပုတြော-ပု+ပဝနေ၊ တြ-သက်၊ နည်းတူ။ ။ကာလတ္တံ-ကာလ+သဒ္ဒါဇနေ၊ ရောတွက်ခြင်း၌-၏။ တ-သက်၊ ကွစိဓာတု=တ-ကို ဒွေဘော်ပြု၊

http://www.dhammadownload.com

ဝတ္တံ၊ ဝတြံ၊ အလုံး၊ (ဂေါလီလုံး၊ ဓောလုံး) မည်၏။ မိဒတိ သိနေဟံ ကရောတီ၊ ချစ်ခင်မှုကုပြုတတ်၏။ ဋ္ဌတ္တိ၊ ကြောင့်။ မိတ္တံ၊ မိတြံ၊ မိတ်ဆွေ (ခင်ပွန်း) မည်၏။ ဇောယ၊ ဤတရား-ဖြင့်။ မိဒတိ-သိနေဟတိ၊ ချစ်ခင်ဖတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ မိတ္တာ၊ မိတြာ၊ မေတ္တာမည်၏။ ဇောယ၊ ဤတရား-ဖြင့်။ ပရိသမန္တဇော၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ။ သင္ဘာ-ကာရေန၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအား-ဖြင့်၊ မာနန္တိ၊ နှိုင်းချိန်ကြ ကုန်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ မတ္တာ၊ မတြာ၊ အတိုင်းအရှည် (ကိုက်၊ ပေတံ) မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ မာနနံ၊ နှိုင်းချိန်ခြင်း။ မတ္တံ တတြံ၊ နှိုင်းချိန်ခြင်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ ကုလံ၊ အမျိုးကို။ ပုန၊တိ သောဓေတိ သုတ်သင်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ပုတ္တော၊ ပုတြော၊ သားမည်၏။ ကုလိတပ္ပံ၊ သခ်ျာတပ္ပံ၊ ရေတ္တက်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ကာလတ္တံ၊ ကာလတြံ၊ မယားမည်၏။ ဇောန၊ ဤအရာ (ဝတ္ထု) ဖြင့် သံသုဒ္ဓ၊ ကောင်းစွာ။ ဝါရေတိ၊ တားမြစ်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဝရတ္တံ၊ ဒရတြံ၊ သားရေ လွန်မည်၏။ ဝေပတိ ကမ္မတိ၊ တုန်လှုပ်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဒစတ္တံ၊ ဝေတြံ၊ ကြိမ်နှယ်မည်၏။ ရကွိတပ္ပံ၊ စောင့်ရှောက်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဂုတ္တံ၊ ဂုတြံ ဂေါတ္တံ၊ ဂေါတြံ၊ အနွယ်မည်၏။ ဇောန၊ ဤအရာဖြင့်။ ဒါ၊ဘိ-အဝဇ္ဇတိ၊ ရိတ်ဖြတ်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဒတ္တံ၊ ဒတြံ၊ ကံစည်မည်၏။ ဋ္ဌတ္ထော၊ မာဒီ၊တည်း။

၆၅၇–ဝဒါ-ဒီဟိ–ကိတ္တော ဂဏော။ ။ဝဒါ၊ဒီဟိ ဝဒ-အစရ်ိသော ဓောတ်တို့မှ၊ ပရေ၊ ဦ။ ဂဏော၊ အပေါင်းများလတ်, ဇာတ်ဟောအနက်ကို။ ဂမျမာနေ၊သော်၊ ကိတ္တော၊ ကိတ္တ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝဒ စရ ဝရ ဋ္ဌစ္ဆဝ၊မာဒီဟိ၊

(ကလ+တ္တ=ကလတ္တ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ကလတြံ ကလ+သခ်ျာနေ၊ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဝရတ္တံ-ဝရ+သံဝရဏော၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏။ တ-သက်၊ ကွစိ ဓာတု=တ-ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ဝရ+တ္တ=ဝရတ္တ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်၊ ။ဝရတြံ-ဝရ×သံဝရဏော၊ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဝေတ္တံ-ဝေပု+ကမ္မနေ၊ ၏။ လူ။ ချေ၊ ဓာ-သက်၊ ကွစိ ဓာတု-ဓာတုန် ပ်-ကို တ်-ပြု၊ (ဝေတ်+တ=ဝေတ္တ) တ်+တ-ကပ်-စီရင်။ ဝေတြံ-ဝေပု+ကမ္မနေ။ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။ ။ဂုတ္တံ ဂုပ+ဂေါပနေ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ တ-သက်၊ ကွစိ ဓာတု=ဓာတုန် ပ်-ကို တ်-ပြု၊ (ဂုတ်+တ=ဂုတ္တ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဒါတ္တံ-ဒါ+အဝဇ္ဇနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ ဤသုတ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိ ဓာတု+တ=ကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၊ (ဒါ+တ္တ=ဒါတ္တ) နာမ်ဒဲ့-စီရင်။ ။ဒါတြံ-ဒါ+အဝ ဇ္ဇနေ၊ တြဏ်-သက်၊ နည်းတူ။

၆၅၇–တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဂဏ-သဒ္ဒါ,ဇာတ်ဟော။ မျိုးတူတို့၏အပေါင်းကို ဂဏ-ဆိုသည်။ ထိုအပေါင်းဇာတ်အနက်၌ ကိတ္တ-ပစ္စည်းသက်ရသည်။ သို့အတွက် ဝါဒီတာနံ ဂဏော-ကား, ဤ၌ လိုရင်း ဝိဂ္ဂဟ ဝါကျမဟုတ်။ ကိတ္တ-ပစ္စည်း၏ အနက်ကို ထင်ရှားစေရန်ဖော်ပြသည့် အတ္ထ ဝါကျတည်း။ တဒ္ဓိတ် ဝါကျလည်း မဟုတ်။ ဂဏ်-ဆရာတော်ကား သမ္ဗဟတဒ္ဓိတ်-ဟု ဆို၏။

http://www.dhammadownload.com

ကုန်သော၊ ဓာတ်ရှိတို့၊ တို့မှ၊ ပရေ၌။ ဂဏန်းတွေ့ကို၊ ဂမျှမှာနေ၊ သော်၊ ဏီတွင်ပြစ်ယော၊ သည်။ မှောတိ၊ ၏။ ။ဝါဒီတာနံ၊ (မြည်တတ်, မြည်စေအပ်, တီးမှုတ်အပ်ကုန်သော) တူရိယာမျိုးတို့၏။ ဂဏော၊ အပေါင်း။ ဝါဒိတွံ၊ တူရိယာမျိုး။ ဧဝံ၊ တူ။ စာရိတွံ၊ ဒွါ.သီတိ ခန္ဓကဋ္ဌလာဿော သီလမျိုး။ ဝါရိတွံ၊ ဥာဏော ဝိဘင်းဥ်လာ သီလမျိုး။ ဤစွေဝ.မာဒီ တို့တည်း။

၆၅၈–မိဒါ ဒီဟိ တွံ-တိဗ္ဗော။ ။မိဒါဒီဟိ၊ မိဒ-အစရှိဿော ဓာတ်တို့မှ ပရေ၌ တွံ-တိဗ္ဗော၊ တွံ-ပစ္စည်း, တီ-ပစ္စည်းတို့သည်၊ ဟောန်၏ ကုန်၏။

ဝိဂြိဟ်လုပ်လျှင်-ဝဒတိ, ဝါဒီယတိ, ဝါဒါပနံ ဝါ.တိ-ဝါဒိတွံ၊ တူယိယံ, ဝါဒါပန.ဠ္ဟ ဝဒတိ၊ မြည်တတ်၏။ ဝါ ကား။ ဝါဒီယတိ၊ မြည်စေအပ်, တီးမှုတ်အပ်၏။ ဝါ ကား။ စဒါဒါပနံ၊ မြည်စေခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း။ ဤတွံ (ဤမသွာ)ဤ သုဒ္ဓကတ္တု, ဟေတုကမ္မ, ဘာဝ သာဓ် သုံးရပ်ကြောင့်။ ဝါဒိတွံ၊ ဝါဒိတ္တမည်၏။ တူရိယံ တူရိယာမျိုးကိုလည်းကောင်း။ ဝါဒါပနဠ္ဟ တီးမှုတ်ခြင်းကို လည်းကောင်း။ တူရိယာမျိုးငါးပါးကို-'အာတတံ, ဝိတတဠ္ဟေဝ၊ ဂဏံ သုသိရ,ံ မာတတ။ ဝိတ တ.ဠ္ဟာ.တိ တူရိယံ၊ ပဠ္ဟ ဂီက.မုဒီရိတံ' ဟူသည့်အတိုင်းမှတ်။ ။'စရိယတေ, စရန္တိ ဝါ တသ္မိံ'ပရိပူရ-ကာရိတာယာ.တိ-စာရိတွံ၊ ခန္ဓက-သီလံ' လုပ်၊ စရိယတေ၊ ကျင့်အပ်၏။ စ ါ ကား။ တသ္မိံ၊ ထိုသီလဋ္ဌ။ ပရိပူရ-ကာရီတာယ၊ ပြည့်အောင် ပြုလေ့ရှိသည်အဖြစ်ဖြင့်၊ စရန္တိ၊ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဤတိ၊ ဤကျင့်ရာသတ္တိကြောင့်၊ စာရိတွံ၊ စာရိတ္တမည်၏။ ခန္ဓကသီလံ၊ ဒွါ.သီတိခန္ဓကဋ္ဌလာသော သီလတည်း။-ပေး။ ။ဝါရိယတေ.တိ-ဝါရိတွံ၊ ဥာဏော ဝိဘင်သီလံ'။-ဝရိယတေ၊ စောင့်ရှောက်အပ်, မြစ်ပယ်အပ်၏။ ဤစီ၊ ကြောင့်။ ဝါရိတွံ၊ ဝါရိတ္တ-မည်၏။ ဥာဏော ဝိဘင် သီလံ၊ ဥာဏောဝိဘင်းဥ်လာသော သီလတည်း။-ပေး။ ။'ဝါရိတံ တာယန္တိ ဏွေ, တေနာ.တိ ဝါ-ဝါရိတွံ'လုပ်လျှင် ဤသုတ်၏ အရာမဟုတ်၊ ဝါရိတ-ပုဒ္ဒ, တာ-ဓာတ်ဖြင့် ပြီသည်။

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ဝါဒိတွံ-ကို ဝဒ-တည်။ ဝဒ၊ သည်။ ဝိယတ္တိယံ၊ ဝါစာယံ၊ ဝိပြင် သောစကား၌-၏။ ချေ၊ ဝဒါ.ဒီဟိ ဏိဧတ္တော ဂဏော, ဤသုတ်ဖြင့် ဝဒ-ဓာတ်မှ နောက်၌ ဇာတ်ဟောအနက်၌၊ ဏိတွ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ ချေ၊ အသံယော ဂန္တသ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ဝ+-ါဒိ-°တွ=ဝါဒိတွံ) ဝ်+-ါ, ဒ်+ဤ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။စာရိတွံ-စရ+စရဏော၊ ကျင့်ခြင်း၌-၏။ ဏိတွ-သက်၊ နည်းတူ။ (စ်-ာရိ+-°တွ=စာရိတွံ)။ ။ဝါတွံ-ဝရ+သံဝရဏော၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏။ ဏိတွ-သက်၊ နည်းတူ။ (စ+-ာရ်+-°တွ=ဝါရိတ္တ။)

၆၅၈-ဒ်–ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဤတွိယ.မတိယ စေါဝါ။ ဘုဇာ.ဒီန်းမန္တော နော ဒ်ို စ'သုတ်များဖြင့်ပြီးနိုင်၍ ဤသုတ်လည်း အပိုပင်၊ ပဒ္ဓန္ဒ-ဂတိကနည်း။

http://www.dhammadownload.com

မိဒ ပဒရန္ဒ တနု ခာ ဣစ္ဆော-မာဒိဟိ၊ ကုန်သော။ ခာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရော် ဠ္ဍ။ ထို့ တိ ဣစ္ဆေတေ ပဋ္ဌယာ၊ ကို့သည်။ ဟောန္တို၊ ကုန်၏။ ။မိဒတိ, သံနေဟတိ၊ ချစ်ခင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မေတ္တိ၊ မေတ္တာမည်၏။ ပဒတိ, ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣဂိ၊ ကြောင့်။ ပတ္တိ၊ ခြေသည်(သူရဲ)မည်၏။ (ဆင်, မြင်း, ရထား, ခြေသည်-စစ်အင်္ဂါလေးပါးတွင် ပါဝင်သော ဆင်, မြင်း မပါ ခြေလျင် သွားရသော စစ်သည်သူရဲကို 'ပတ္တိ-ခြေသည်' ဆိုသည်)၊ ဣတ္ထေ၊ ဤကာလ(အခြိန်၌)၊ ရန္ဒတိ၊ တပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရတ္တိ၊ ညဉ့်မည်၏။ ထနောတိ, ဝိတ္ထာရေတိ၊ ချဲ့တတ်၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တန္တိ၊ အစဉ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား၊ အတ္ထနေ၊ မိမိ၏။ ကုလံ၊ အမျိုးကို၊ တနောတိ-ဝိတ္ထာရေတိ၊ ချဲ့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ တန္တိ၊ အစဉ်မည်၏။ ပရာသံ၊ ဟစ်ပါးကုန်သော။ ဘတ္တိနံ၊ မိန်းမတို့၏။ ပုတ္တံ၊ သား,သမီး ကို။ (ပုတ္တော စ, ဓိတာ စ-ပုတ္တံ, ဝိဗ္ဗမေကာသိသ်လုပ်) ခာရေတိ၊ ချီပိုးရွက်ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခာတိ၊ နို့ထိန်း (အားယားမ)မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ခီရံ၊ နို့ရည်ကို။ ခာရေတိ၊ တိုက်ကျွေးရွက်ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခာတိ၊ နို့ထိန်းမည်၏၊ ဝါ၊ ကား။ အတ္ထနော၊ မိမိ၏။ သဘာဝံ၊ သဘောကို (နို့ထိန်း အလုပ်ကိုပင် သဘာဝ-ဆိုသည်)၊ ခာရေတိ၊ (မပျက်ကွက်အောင်) ဆောင်ရွက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ခာတိ၊ နို့ထိန်းမည်၏။ ဣစ္ဆေဝ-မာဒိ၊ တို့တည်း။

၆၅၀–*ဥသု ရန္ဒေဟိ ဝ ဌ ဒံသဿ ဒဓော စ။ ။ဥသု-ရန္ဒ-ဓာတ်, ရန္ဒ-ဓာတ်ကို့မှ၊ ပဒရော် ဠ်း ဝ-ဌ ဝ-ပစ္စည်း၊ ဌ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊

ရွှမ်တွက်ပုံ။ ။မေတ္တိ-ကို မိဒ-ဘာဿ။ မိဒ၊ သည်။ သိနေဟ၊ ချစ်ခင်ခြင်း ဠ်-၏၊ ချေ၊ မိဒါ.ဒီဟိ တ္တိ-တိယော, ဣသုတ်ဖြင့် မိဒ-ဓာတ်မှနောက် ဠ် တ္တိ-ပစ္စည်းသက်၊ အညေသု စ, အဓသရ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ကွစိ ဓာတု ဧတုန် ဒ်-ကိုချေ၊ (မ်+ဧ-+ တ္တိ=မေတ္တိ) မ်+ဧ-ကပ်။ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ။ပတ္တိ-ပဒ-ဂတ်မှ်၊ ၏။ ချေ။ ဣသုတ်ဖြင့် တ္တိ-ပစ္စည်းသက် (ပဒ်+တ္တိ) ကွစိဓာတု=ဓာတုန်ချေ-စီရင်။ ။ရတ္တိ-ရန္ဒ်+ဆာဂေ၊ ကပ်စွဲခြင်း ဠ်-၏၊ ချေ၊ တ္တိ-ဟက်၊ (ရန္ဒ်+တ္တိ) ကွစိဓာတု=ဓာတုန် န္ဒ်-ကိုချေ-စီရင်။ ။တန္တိ-တန္+ဝိတ္ထာရေ၊ ၏ ချေ၊ တိ-သက်၊ (တန်+တိ=တန္တိ) န်+တ-ကပ်-စီရင်။ ။ဓာတိ-ဓာ+ဓာရဏေ၊ ၏ တိ-သက်၊ (ဓာ+တိ=ဓာတိ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊

၆၅၉–ပဥ္စ-ပဒ, စဝိဓိသုတ်။ ။*ဤသုတ်လည်း ကစ္စည်းသုတ်အကိုင်းမဟုတ် 'ဥသု-ရန္ဒ-ဒံသာနံ ဒံသဿ ဒဓော စ-ဌာ စ' ဟူသော ကစ္စည်းသုတ်ကား ဗျာကိုဏ္ဍ ဒေါသများလှ၍၊ ဂုရု-ပြင်ထားသည်ကို၊ ဤနိယ်သစ်၌ အတည်ပြုလိုက်သည်။ ။ရန္ဒ်-ဓာတ် ရာဇ-ဓာတ်နောင် 'သာ.ဒီ သန္တ.ပုစ္ဆ ဘန္ဒ်ဟံသာ.ဒီဟီ ဌော' သုစ်ဖြင့် တ-ပစ္စည်းကို ဌ-ပြု၊ ဒွေဘော်ဆပ်၍ ရဋ္ဌ-ပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း

http://www.dhammadownload.com

ကုန်၏၊ ဒံသဿ၊ ဒသ-ဓာတ်၏ ဒဓော စ၊ ဒသု-ပြုသည်လည်း။ ဟောတီ၊ ၏။ ။ ဥသု-ရန်ဒ်-ဣစ္ဆေတေဟိ။ ကုန်သော၊ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရေ၊ ၌။ စ.၎ ပုစ္ဆယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ဒံသဿ၊ ဒံသ-ဓာတ်၏။ ဒဓော.ဒေသော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဥသုယတေ၊ ပူလောင်ခြင်း။ ဥဓော၊ ပူလောင်ခြင်း။ ထွေ၊ ဣ်အရပ်၌။ ရန္ဒန္တိ၊ တပ်စဲကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရဋ္ဌံ၊ တိုင်းခရိုင် နိုင်ငံမည်၏။ ဒံသီယတေ၊ ကိုက်ခဲအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဒဓော၊ မည်၏။

၆၆၀-သု-ဝူ.သာန.မု.ဝု.သာန.မကော ဆော စ။ ။သု-ဝု.သာနံ၊ သု-ဓာတ်, ဝု-ဓာတ်, အသ-ဓာတ်တို့၏။ ဥ.ဝု.သာနံ၊ အစိတ် ဥ-သဒ္ဒါ, ဥ-သဒ္ဒါ, အသ-သဒ္ဒါတို့၏၊ အတော၊ အတ-ပြုသည်လည်းကောင်း။ ဆော စ၊ နောက်၌ ထ-ပစ္စည်းသည် လည်းကောင်း။ ဟောတိ ၏။ ။သု-ဝု-အသ ဣစ္ဆေတေသံ၊ ကုန်သော ဓာတူနံ၊ တို့၏။ ဥ-ဥ-အ.သာနံ၊ အစိတ် ဥ-သဒ္ဒါ, ဥ-သဒ္ဒါ, အသ-သဒ္ဒါတို့၏၊ အတော.ဒေသော၊ အတ-ပြုသည်လည်း.ကောင်း၊ ထ.ပစ္စယော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ ၏။ ။ဘောန၊ ဣ်အရာ(ပတ္တိ) ဖြင့်။ သဝတိ ဟိ သံသိ၊ ညွှဲးဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သတ္ထံ၊ လက်နက်မည်၏။ ဘောန၊ ဣ်အရာဖြင့်။ ဟိဓရော.တ္တပ္ပံ၊ အရှက်, အကြောက် (ရှက်ကြောက်ဖွယ်ရာကို)။ သံဝရတိ၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဝတ္ထံ၊ အဝတ်(ပုဆိုးထဘီ) မည်၏။ သဒ္ဒါ.နု ရူပံ၊ သဒ္ဒါအားလျော်စွာ။ အသက် ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ အဓတ္ထာ၊ အနက်မည်၏။

ဥဓော, ဘဓော နှစ်ပုဒ်သည် မာဂဓ, သက္ကတ, အဘိဓာန်တို့၌ မရှိသည့်အပြင်၊ ပိဋကတ်ကော်၌လည်း မထင်ရှားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရုတ္တက, ဗျာကိဏ္ဏ ဒေါသမျှားသည်-ဟူလို။ ။သုတ်ကိုပြု၍ ဝုတ္တိ-ကိုလည်း ပြုရတော့မည်။

ရူပ်တ္ဝဂ်ပုံ။ ။ဥဓော-ကို ဥသု-တည်း။ ဥသု၊ သည်။ ဒါဟေ၊ ပူလောင်ခြင်း၌-၏။ ဓျေ ဥသု ရန္ဒေဟိ=ဤသုတ်ဖြင့် ဥသု-ဓာတ်မှ နောက်၌ စ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဥသ်+စ) ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြီးဖြင့် ဓာတွန် သ်-ကိုဓျေ၊ (ဥ+စ) ဝဂ္ဂေ ဃောသာ ဃောသာနံ-စ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် ပု-ပြု၊ (ဥ-ပု=ဥပု) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ဓျေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏ ။ဒွေ်-ရန္ဒ်+ရာဂေ၊ ၏။ ဓျေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဌ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရန္ဒ်+ဌ) ကွစိ ဓာတု=ဓာတွန် န္ဒ်-ကိုဓျေ၊ (ရ+ဌ) ဌ-ကို အသဒိသ ဒွေဘော် ဋ္ဌ-ပြု၊ (ရ+ဋ္ဌ=ရဋ္ဌ) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ။ဒဓော-ဒံသ+ဒံသနေ၊ ကိုက်ခဲခြင်း၌-၏။ ကွိ စ=ကွိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒံသ+ကွိ) ဤသုတ်ဖြင့် ဒံသ-ဓာတ်ကို ဒဓု-ပြု၊ (ဒဓု+ကွိ) ကွိလောပေါ စ=ကွိ-ပစ္စည်းကိုဓျေ၊ (ဒဓု) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊

၆၆၁-ပဋ္ဌ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်၊ ။အတ-ပြု၌, တ-ကား နိဿရတည်း။ စာကိုယ်၌ 'သူ-ဝုသာနံ မူဝုသာနံ'ဟု သူ-၌ ဒီဃနှင့် ရှိနေကြ၏။ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဥ-ကာရန်၌, သူ-ဓာတ်၏ ဟိ သနံ-ထွ မလာသောကြောင့် ရဿနှင့်သာ အသင့်-ဟု

http://www.dhammadownload.com

၆၆၁-ရန္ဒ.ဒါ ဒီဟိ ဓ.ဒိ-ဒ္ဒ-ကိ.ရာ ကွစိ ဇ-ဒ-လောပေါစ။ ။ရန္ဒ၊ ဒါ.ဒီဟိ၊ ရန္ဒ,ဥဒ္ဒိ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ ပရော၊ ဠ်၊ ဓ-ဒိ.ဒ္ဒ ကိ.ရာ စ,ဒ,ဋ္ဌ,က, ဋ္ဌရ-ငါးပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန်္တိ၊ ကုန်၏၊ ကွစိ၊ ဠ်။ ဇ-ဒ.လောပေါစ၊ ဓာတုန် ဇ,ဒ,တို့၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ရန္ဒ ဥဒိ ဋ္ဌဒိ စဒိ မဒိ ခုဒိ ဆိဒိ ရုဒိ ဒလ သုသ သုစ ဝစ ဝဇ ဋ္ဌစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ ရန္ဒ, ဥဒ္ဒိ ဋ္ဌဒိ=ဝစ ဝဇ ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ တို့မှ၊ ပရော၊ ဠ်။ ဓ ဒ ဋ္ဌဒ္ဒ က ဋ္ဌရဋ္ဌစ္ဆေတ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန်္တိ၊ ကုန်၏၊ ကွစိ၊ ဠ်။ ဇ ဒ-လောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏၊ ပုန၊ တစ်ဖန်၊ နိပ္ပဇ္ဇန္တေ၊ သင့်ရာ ဝိဓီဖြင့် ပြီးကုန်၏။ ။ရန္ဒိစ္ဆတ္ထံ၊ တပ်စဲ့အပ်၏၊ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ရန္ဒံ၊ အပေါက်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ရန္ဒယိတ္ထာ၊ အင်စဲ့ပြီ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ နံ့၊ မည်၏။ အတ္ထာနိ၊ မိမိ၌။ နိဿိဘာနံ၊ မှီ၍နေကုန်သော။ မစ္ဆမရာကနံ ငါး, မကရ်းတို့၏။ ပိတိသောမနဿံ၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ ဥဒတိ ပသဝတိ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ သမုဒ္ဒေါ၊ သမုဒ္ဒြာမည်၏။ ဋ္ဌန္ဒတိ မရမိဿရိယံ ကရောတိ၊ အစိုးရခြင်းကိုပြုတတ်၏။ ဟူတိ၊ ကြောင့်။ ဋ္ဌန္ဒော၊ သကြားမင်း မည်၏၊ စဒိတဗ္ဗော ဋ္ဌစ္ဆိတဗ္ဗော၊ အလိုရှိအပ်၏၊ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်၊ စန္ဒေါ၊

မှတ်။ ။သသု, ဝသ, အရ-ဓာတ်တို့၏ ဟိ သန, အစ္ဆာဒန, ဂတိ-အနက်တို့၏ ဖြစ်သောအခါ သမာ.ဒီဟိ ထ မာ သုတ်ဖြင့် ပြီး၍၊ ဤသုတ်အပိုပင်။ ပဋ္ဌာန္ဒဂတိက နည်း။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။သတ္ထံ-ကို သု-တည်၊ သု၊ သည်။ ပဋ္ဌန၊ နိုပ်စက်ခြင်း၌-၏။ သုဝုသာန မုဝုသာန=ဤသုတ်ဖြင့် သု-ဓာတ်မှနောက်၌ ထ-ပစ္စည်းသက် သု-ဓာတ်၏ အစိတ် ဥ-ကိုလည်း အ,တ်-ပြု၊ (သ်+ တ်+ထ=သတ္ထ) သ်+အ,တ်+ထ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဝတ္ထံ-ဝု+သံဝရဏေ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်း၌-၏၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဆ-ပစ္စည်းသက်၊ ဝ-၏ အစိတ် ဥ-ကိုလည်း အ,တ်-ပြု၊ (စ်+ဝတ်+ထ=ဝတ္ထ) ဝ်+အ, တ်+ထ-ကပ်-စီရင်၊ ။အတ္ထာ-အသ+ဘုဝိ၊ ဖြစ်ခြင်း၌-၏၊ ဤသုတ်ဖြင့် ထ-ပစ္စည်းသက်၊ အသ-သဒ္ဒါကိုလည်း အ, တ်-ပြု၊ (အတ်+ထ=အတ္ထ) တ်+ထ-ကပ်-စီရင်၊

၆၆၁-ပဋ္ဌ ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝိဂ္ဂဟဝါကျများကား နောက်ထည့် ပါဠိရင်းမဟုတ်။ သိဟိုဠ်မူ၌လည်းမရှိ။ ။ရန္ဒ, ဥဒ်-စသော ဓာတ်တို့မှ နောက်၌ ဓ, ဒ, ဋ္ဌဒ္ဒ, က, ဋ္ဌရ-ငါးပစ္စည်းသက်၊ အချို့၌ ဓာတုန် ဇ, ဒ-ကိုချေ-စီရင်။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ရန္ဒံ-ကို ရန္ဒ-တည်၊ ရန္ဒ၊ သည်။ ဆုဂဂ၊ တပ်စဲ့ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ရန္ဒဒါ.ဒီဟိ=ဤသုတ်ဖြင့် ရန္ဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဓ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန် ဇ-ကိုလည်းချေ၊ (ရန်+ဓ-ရန္ဒ) န+ဓ-ကပ်၊ နာမ်၊ သိ-ဆက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ သမုဒ္ဒေါ-သံ-ပုဗ္ဗ ဥဒိ+ပသဝနေ၊ ပွားခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒ-ပစ္စည်း

http://www.dhammadownload.com

လမင်းမည်၏။ မဒတိ ဟာသေတိ၊ မြူးတူး ပျော်ရွှင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မန္ဒော၊ သူငယ်မည်၏။ ဓါ၊ ကား။ မဓိတပ္ပော ဟာသေ တပ္ပော၊ ရယ်ရွှင်အပ်၏ (ရယ်ဖွယ်ပြုအပ်၏)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မန္ဒော၊ (နုံ့သောသူ နုံချာ, ထိုင်းအသူ) မည်၏။ ခုဒတိ ပိပါသေတိ၊ မွတ်သိပ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခုဒ္ဓေါ၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်သူမည်၏။ ဆိန္နိတပ္ပေ၊ ဖြတ်အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဆိဒ္ဓေါ၊ အပေါက်မည်၏၊ ရုဒတိ ဟိံသတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရုဒ္ဓေါ၊ ရုဒ္ဓနတ်မည်၏၊ (ရုဒ္ဓ-နတ် တစ်ဆယ့်တစ်မျိုး) ဒုဂ္ဂတ ဘာဝံ၊ ဆင်းရဲသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဒလတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒလိဒ္ဓေါ သူဆင်းရဲ မည်၏။ သုဿတိ၊ ခြောက်သွေ့တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သုက္ခံ၊ သုက် မည်၏။ သုစတိ၊ စိုးရိမ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သောကော၊ သောကမည်၏။ ဇီတဗ္ဗံ၊ ပြောဆိုအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝက္ကံ စကားမည်၏။ အပ္ပဋိဟတော ဟုတ္ဝာ၊ အဆီးအတားမရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝဇတိ ဂစ္ဆတိ၊ (ဖောက်ထွင်း၍) သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝဇိရံ၊ ဝရဇိန် (ဇဝိရစိန်) မည်၏။ ဣစ္စေဝံ-မာဒိ၊ ဖျိတည်း။

သက်၊ သ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်ကိုလည်း မ်-ပြု၊ (သ-မ်+ဒ်+ဒ=သမုဒ္ဒ) မ်+ဥ,ဒ်+ဒ-ကပ်-စီရင်။ ။ဣန္ဒော-ဣဒ်+ပရမိဿရိယော၊ လွန်စွာ အစိုးရခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဒ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန် ဓ်-ကိုလည်း နှ်-ပြု၊ (ဣန်+ဒ=ဣန္ဒ) နှ်+ဒ-ကပ်-စီရင်၊ စန္ဒော,စဒ်+ဣစ္စာကန္တိသု၊ လိုချင်နှစ်သက်ခြင်းတို့၌-၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဒ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန် ဓ်-ကိုလည်း နှ်-ပြု၊ (စန်+ဒ=စန္ဒ) နှ်+ဒ-ကပ်၊ စီရင်။ ။ မန္ဒော,မဒ်+ဟာသေ၊ ရွှင်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဒ-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန် ဓ်-ကိုလည်း နှ်-ပြု၊ (မန်+ဒ=မန္ဒ) နှ်+ဒ-ကပ်-စီရင်။ ။ခုဒ္ဓေါ-ခုဒ်+ပိပါသာယံ၊ မွတ်သိပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဒ-ပစ္စည်းသက်၊ (ခုဒ်+ဓ်=ခုဒ္ဓ) ဓ်+ဒ-ကပ်-စီရင်။ ။ဆိဒ္ဓေါ-ဆိဒ်+ဒ္ဓိဓာတရဏေ၊ နှစ်ဖြာပြုခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဒ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဆိဒ်+ဒ+ဆိဒ္ဓ) ဓ်+ဒ-ကပ်-စီရင်။ ။ရုဒ္ဓေါ-ရုဒ်+ဟိံသာယံ၊ ၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဒ-ပစ္စည်းသက်၊ (ရုဒ်+ဒ=ရုဒ္ဓ) ဓ်+ဒ-ကပ်-စီရင်။ ။ဒလိဒ္ဓေါ-ဒလ+ဒုဂ္ဂတိမှိ၊ ဆင်းရဲသို့ ရောက်ခြင်း၌ ၏ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဣဒ္ဓ-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒလ်+-ိဒ္ဓ=ဒလိဒ္ဓ) လ်+-ဣ-ကပ်-စီရင်။ ။သုက္ခံ-သုသ+သောသနေ၊ ခြောက်သွေ့ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် က ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန် သ်-ကိုလည်း က်-ပြု၊ (သုက်+က=သုက္က) က်+က-ကပ်-စီရင်။ ။သောစနာ-သုစ+သောကေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန်ကိုလည်းချေ၊ ဥ-ကိုလည်း သြ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (သ်+ော+က=သောက) သ်+သြ-ကပ်-စီရင်။ ။ဝက္ကံ-ဝစ+ဝိယတ္တိယံ၊ ဝါစာယံ၊ ၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက်၊ ဓာတုန် စ-ကိုလည်း က်-ပြု၊ (ဝက်+က=ဝက္က) က်+က-ကပ်-စီရင်။ ။ဝဇိရံ ဝဇ+ဂတိမှိ၊ ၏။ ချေ၊ ဣသုတ်ဖြင့် ဣရ-ပစ္စည်းသက် (ဇဇ်+-ိရ=ဝဇိရ) ဇ်+ဣ-ကပ်-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၂--ပတိတော ဟိဿ ဟေရက်.ဟိရက်။ ။ပတိတော၊ ပဘိ-ဥပသာရ ပုဒ်မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဟိဿ၊ ဟိ-ဓာတ်၏။ ဧဟေရက်-ဟိရက်၊ ဟေရက်-ပြု၊ ဟိရက်-ပြုတို့သည်။ ဟော်ဇ်၊ ကုန်၏။ ။ပတိ ဣစ္စေ တသ္မာ၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဟိဿ ဓာတုဿ၊ ၏။ ဟေရက်-ဟိရက် အာဒေသော၊ တို့သည်။ ဟော်ဇ်၊ ကုန်၏။ ပဋိပက္ခ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို။ မဒ္ဒိတ္ဝာ၊ နှိမ်နင်း၍။ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ဘတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပါဠိဟောရံ၊ ပါဠိဟီရံ၊ တန်ခိုး ပြာဠိဟာရမည်၏။

၆၆၂--ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပတိ-ဥပသာရမှ နောက်၌ ဟိ-ဓာတ်ကို ဟေရက်, ဟိရက်-ပြု။ ။'ဏာ.နုဗ္ဗန္ဓော ဝုဒ္ဓ.တ္တော' အဆိုရှိသော်လည်း၊ အာဗေဒသ အနုဗန်ဖြစ်၍ 'အသံယောဂန္တသ်' စသော သုတ်နှင့်မဆိုင်၊ တေသု ဝုဒ္ဓိ သုတ်ဖြင့် သာ ဝုဒ္ဓိပြု။ 'တေသု ဝုဒ္ဓိ.တိ အာဒိနာ ပတိ-သဒ္ဒါ-ဒိဿ ဝုဒ္ဓိ' ရှု။ ။ဉာ-၌ကား 'ဝုဒ္ဓါ ဒိဿရဿဝါ' သုတ်ဖြင့် ဝုဒ္ဓိပြု၏။ ။'ပါဠိ ဟီရာ.ဝသာနမှိ၊ ဝသန္တော တီဒသာ.လယေ'အဋ္ဌသာလိနီ။ ။ပတိတော ဟိဿ-ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ပတိ-ဥပသာရမှ နောက်ဖြစ်သော ဟိ-ဓာတ်ကို ဟာရိယ-ပြု၊ 'ပါဠိဟာရိယံ၊ တန်ခိုးပြာဠိဟာ'ပုံစံ။ 'ဣဓ တထာ ဂတော ယမဟ ပါဠိဟာရိယံ ကရောတိ အ-သာဓာရဏံ သာဝကေဟိ' ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂ-ဥာဏ၊ ကထာ။ 'ကခ်ါဝိဓမန.တ္ထံ အာ ကာသေ ဥပ္ပတိတ္ဝာ ယမက ပါဠိဟာရိယံ ဒဿေတ္ဝာ' မဟာဝါ-အဋ္ဌကထာ။ ။ရှု-၌ကား ဏျ-ပစ္စည်းဆို၏။ ယဒါ ပန ဟရ+ဟရဏာ.တို ဓာတု၊ တဒါ ပဋိပက္ခေ ဟရတိ.တိ-ပါဠိဟာရိယ.မိဘိ ဓေယျေန သိဒ္ဓံ'ရှု၊ ရုပ်ပြီးသည်သာ လိုရင်းတည်း။

ဆောင်ပုဒ်--"ပတိတော ဟိဿ၊ ယင်းဒယာဂ၊ ဟာရိယလည်းပြု။
ပါဠိဟာရိယံ၊ ဟိ-ဓာတ်ကြံ၊ ပုံစံ ပြီးစေမှု။"

ရှုပ်တွက်ပုံ။ ။ပါဠိဟေရံ-ကို ပဘိ-ပုဗ္ဗ, ဟိ-တည်။ ဟိ၊ သည်။ ဂတိယံ၊ ၏။ ကို စ=သုတ်ဖြင့် ဟိ-ဓေတ်မှ နောက်၌ ကို-ပစ္စည်းသက်၊ ပတိတော ဟိဿ-ဤ သုတ်ဖြင့် ပတိ-ဥပသာရမှနောက်ဖြစ်သော ဟိ-ဓာတ်ကို ဟေရက်-ပြု၊ ကို-လော ပေါ စ=ကို-ပစ္စည်းကိုချေ၊ (ပတိ-ဟေရက်) ကာရိတံ ဝိယ=ငဲ့။ ဏာရိတာနံ ဏော= အနုဗန် ဏ-ကိုချေ၊ ကွစိ ပဋိပတိဿ=သုတ်ဖြင့် ဟ-ဗျည်းကြောင့် ပတိ-ဥပသာရ ကို ပဋိ-ပြု၊ (ပဋိ+ဟေရ) ဇေတသု ဝုဒ္ဓိ=ပ-၏မိရာ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (ပ်+-ါဋိ+ ဟေရ=ပါဠိဟေရ) နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ပါဠိဟီရံ-ပတိ-ပုဗ္ဗ, ဟိ+ဂတိယံ၊ ကို၊ ဟိ-ဓာတ်ကို ဟိရက်-ပြု၊ ရှေးနည်းတူတွက်။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၃–ကဒ္ဒ၊ဒီဟိ ကော၊ ။ကဒ္ဒ၊ဒီဟိ၊ ကဒ္ဒိ-ဓာတ်စသည်တို့မှ၊ ပရ၊ ဥ်။ ကော၊ က-ပစ္စည်းသည်။ (က-အနုဗန်ရှိသော အ-ပစ္စည်းသည်)။ ဟောဒေါ်၊ ၏။ ကဒ္ဒိ ဃဒ္ဒိ ဝဒ္ဒိ ကရဒ္ဒိ မဒ္ဒိ ဆဒ္ဒိ ကုဒ္ဒိ ဘဒ္ဒိ ပဒ္ဒိ ဒဒ္ဒိ ရဒ္ဒိ တဒ္ဒိ ဋ္ဌသိဒ္ဒိ စဒ္ဒိ ဂဒ္ဒိ အဒ္ဒိ လဒ္ဒိ မေဒ္ဒိ ရေဒ္ဒိ ခဒ္ဒိ ဥဒ္ဒေ၀၊မာဒီဟိ၊ ကဒ္ဒိ ဃဒ္ဒ်=ရေဒ္ဒိ ခဒ္ဒိ ဤသို့အားရှိကုန်သော။ ခေါတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရ၊ ဥ်။ က၊ပွစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ပစ္စယာ၊ ပစ္စည်းနှင့်။ သဟ၊ တက္ခ။ ယထာ သမ္ဘစံ၊ ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ။ နိပ္ပဒ္ဒန္တ၊ ပြီးကုန်၏။ ။ကတ္တိတဗ္ဗော, ဆိန္ဒိတဗ္ဗော၊ ဖြတ်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်၊ ကဗ္ဗော၊ အပိုင်းအခြားမည်၏။ ဃဏ္ဌိတဗ္ဗော, ဃဒ္ဓေတဗ္ဗော၊ ထိုးနှက်, ပုတ်ခတ်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဃဏ္ဍော၊ ခေါင်းမလောင်း (ကြေးစည်, ဆည်းလည်း) မည်၏။ ဆ္ဌေ၊ ဤအညာဒဉ်။ ဝဏ္ဏဒီ၊ ပေါင်းစုကြကုန်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဝဏ္ဏော၊ အညာမည်၏။ ကရဏ္ဍိဘဗ္ဗော, ဘာဇေတဗ္ဗော၊ ဝေဖန်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်၊ ကရဏ္ဍော၊ ကြုတ်မည်၏။ တေန၊ ဤတန်ဆာဖြင့်။ မဏ္ဍိယတေ, ဝိဘူသိယတေ၊ ပြင်ဆင်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ မဏ္ဍော၊ တန်ဆာမည်၏။ ဆ္ဌေ၊ ဤအရာ(ဝတ္ထု)ဉ်။ သဏ္ဌာန်တိ, ဂုမ္ဗန်တိ၊ ပေါင်းစုကြကုန်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ သဏ္ဌော၊ အပေါင်းအစုမည်၏။ အင်္ဂ,မဂ်ါနိ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို။ ကုဏ္ဍာဒိ ဆိန္ဒတိ၊ ဖြတ်တောက်၏။

၆၆၄–ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်၊ ။ကဒ္ဒိ-စသော ဓာတ်နောင် က-အနုဗန်ရှိသော အ-ပစ္စည်းသက်။ ။'ဋ္ဌ-ကာရ၊ဧန္တ နိဂ္ဂဟီတံ၊ နှစ်စုံ ဘူ၊ဒီ, စုရာ၊ဒိဂေ' ဘူ၀၊်ဒိ ဇုရာ၊ဒီဂိုဏ်း ဋ္ဌ-ကာရန္တဓာတ်များမှ အမြဲ နိဂ္ဂဟီတ်လာရမည် အဆိုရှိသော ကြောင့် ကဗ္ဗော-စသည်။ ဤသုတ်ပုံစံများကား ဋ္ဌ-ကာရန္တ ဘူ၀၊်ဒိ စုရာဒိ-ဂိုဏ်းဓာတ်များဖြစ်ကြ၍ 'ကတ္တိ တဗ္ဗော ဆိန္ဒိ တဗ္ဗော-တိ-ကဗ္ဗော၊ ဃဏ္ဌိ တဗ္ဗော ဃဒ္ဓေတဗ္ဗော-တိ-ဃဏ္ဍော' စသည်။ ဆိန္ဒိ တဗ္ဗော-ဥ် နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ ဝါကျ လုပ်ထားသလိုသာ လုပ်ရမည်။ ကဗ္ဗည်းစာကိုယ်များဉ်ကား နိဂ္ဂဟီတ်မလာဘဲ 'ကဒ္ဒိ တဗ္ဗော ဆိန္ဒိ တဗ္ဗော-တိ-ကဗ္ဗော၊ ဃဒ္ဒိတဗ္ဗော ဃဒ္ဓေတဗ္ဗော-တိ ဃဗ္ဗော' စသည် ရှိနေကြ၏။

ရုပ်တွက်ပုံ၊ ။ကဗ္ဗော-ကို ကဒ္ဒိ-တည်။ ကဒ္ဒိ၊ သည်။ ဆေဒနေ၊ ၏။ ချေ၊ ကဒ္ဒ၊ ဒီဟိ ကော ဤသုတ်ဖြင့် ကဒ္ဒိ-ဓာတ်မှ ဒနာက်၌ က-ပစ္စည်းသက်၊ ကွစိ ဓာတု-သုတ်ကြီးဖြင့် က-အနုဗန်ကိုချေ၊ နိဂ္ဂဟီတ်ဖျ,=သုတ်ဖြင့် ဋ္ဌ-ကာရန္တ-ဓာတ်၏အစ က-ထက်၌ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၊ (ကံ+ဒ္ဓိ+၊) ဝဂ္ဂန္တံ၏=နိဂ္ဂဟီတ်ကို ၌-ဝဂ္ဂန္တ ဏ်-ပြု၊ (ကဏ်+ဒ္ဓိ+၊=ကဗ္ဗ) ဒုအ, ဏ်+ဒ္ဓ-ကပ်၊ နာမဲ့၊ သိ-သက်၊ ဩ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ဃဏ္ဍော-ဃဒ္ဓိ+ဃဒ္ဓနေ၊ ထိခိုက် ထိုးနှက်ခြင်း၌၏၊ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက် ကွစိဓာတု=က-ချေ၊ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၊ ဏ်-ပြု၊(ဃ-ဏ်+ဌ်+၊=ဃဏ္ဌ) ဃ+အ,ဏ်+ဌ-ကပ်-စီရင်။ (နောက်နောက် ရုပ်များကိုလည်း ဤနဲ့ကို မှီ၍တွက်၊ အကျဉ်းသာ ပြတော့မည်)။ ။ဝဏ္ဏော၊ ဝဏ္ဍိ+သဃ်ာတော၊ ပေါင်းစုခြင်း၌၏။

http://www.dhammadownload.com

ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုဋ္ဌ၊ နှုနာမည်၏။ ဘဏ္ဍိတဗ္ဗံ၊ ငြင်းခုံအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘဏ္ဍု၊ ဥစ္စာမည်၏။ လိင်္ဂဝေကလ္လဘာဝံ၊ လိင်ချို့တဲ့သည် အဖြစ်သို့။ ပဏ္ဍာတိ, ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဏ္ဍကော၊ ပဏ္ဍုကဲ့ မည်၏။ ဒေဝေန၊ ဤအရာဖြင့်။ ဒဏ္ဍာတီ, အာဏာကရောတိ၊ နှိပ်ကွပ်, ကြိမ်းမောင်းမှုကို ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒဏ္ဍော၊ တုတ်-မည်၏ (ဥစ္စာဒဏ်လည်း မည်၏)။ ရဏ္ဍတိ, ဟိ သတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရဏ္ဍော၊ သေသောက်ကြူးမည်၏။ (အရက်, ထန်းရည်ဆမား) ဝိသေသေန၊ အထူးအားဖြင့်။ ဝိဏ္ဏုနံ ပညာရှိတို့၏။ ဟဒယံ၊ စိတ်နှလုံးကို။ တဏ္ဍတိ, စာလေတိ, ကမ္ပေတိ၊ တုန်လှုပ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိတဏ္ဍော၊ ဒိဋ္ဌိတဏှာ ဝါဒီးမည်၏။ ပရေသံ၊ ရန်သူတဘက်ကို။ ဣသိဏ္ဍော်, သံမဒ္ဒတိ၊ ကောင်းစွာ နှိပ်နင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဣသီဏ္ဍော၊ ဣသိဏ္ဍမင်း မည်၏။ စဏ္ဍတိ, စဏ္ဍဣဘာဝံ ကရောတိ၊ ကြမ်းတမ်းသည့်အဖြစ်ကို ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ စဏ္ဍော၊ ကြမ်းတမ်းသူမည်၏။ ဣတ္ထိ၊ ဤအရပ်၌။ ဂဏ္ဍတိ, သန်္ဓီစယံ-သမူဟံ-ကရောတိ၊ အပေါင်းအစုကိုပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂဏ္ဍော၊ မါးစောင်မည်၏။ အဏ္ဍိယတိ နိမ္မတ္တီယတိ ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဏ္ဍော၊ အဥ,မည်၏။ လဏ္ဍိတဗ္ဗော, ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ စက်ဆုပ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ လဏ္ဍော၊ မစင် (ကျင်ကြိုး) မည်၏။ မေဏ္ဍဟိ, ကုဋိလဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ ကောက်ကွေ့သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မေဏ္ဍော၊ ဆီတ်မည်၏။ ရောဂံ၊ အနာရောဂါကို။ ရေဏ္ဍတိ, ဟိ သတိ၊ ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရေဏ္ဍော၊ ကြက်ဆူပင်မည်၏။ ခဏ္ဍိတဗ္ဗော, ဆိန္ဒိကဗ္ဗော၊ ဖြစ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခဏ္ဍော၊ အပိုင်း။ သကာခဲမည်၏။ ဣဇ္ဇေဝ,မာဒီ၊ တိုဇည်း။

ဥ်-၏။ က-သက်၊ (ဝဏ်×ဇ္ဇ+ဣ=ဝဏ္ဏ)။ ။ကရဏ္ဍော-ကရဥ်+ဘာဇနေ၊ ဝေဖန်ခြင်း-ဥ်-၏။ က၊ (ကရ-ဏ်×ဥ်×ဣ=ကရဏ္ဍ)။ ။မဏ္ဍော-မဥ်×မဏ္ဍနေ၊ ဟန်ဆာဆင်ခြင်း-ဥ်-၏။ (ကဉ် မ-ဏ်×ဥ်×ဣ=မဏ္ဍ)။ ။သဏ္ဍော-သဥ်+ဂုမ္ဗတ္ထေ၊ ပေါင်းစုခြင်း-ဥ်-၏။ (သ-ဏ်×ဥ်×ဣ=သဏ္ဍ)။ ။ကုဋ္ဌော-ကုဋ္ဌ×ဆေဒနေ၊ ၏။ က၊ (ကုဋ္ဌ×ဣ) စင်္ကြံ ယောသာ ယောသာနံ=ဌ-ကို အာသဒိသ ဒ္ဓေဘော် ဋ္ဌ-ပြု၊ (ကုဋ္ဌ×ဣ=ကုဋ္ဌ) (နိစ္စ ဝိဓိမှို့ နိဂ္ဂဟိတ်လာပြုန်လျှင် ၎င်းနိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေပစ်)။ ။ဘဏ္ဍ-ဘဥ်×ဘဏ္ဍနေ၊ ငြင်းခုံခြင်း-ဥ်-၏။ က၊ (ဘဏ်×ဥ်၊=ဘဏ္ဍ)။ ။ပဏ္ဍကော-ပဥ်×လိင်္ဂဝေ ကလ္လေ၊ လိင်ချို့တဲ့ခြင်း-ဥ်-၏။ က-သက်၊ နည်းတူ။ ကွစိဓာတု=အဆုံး-ဥ် က-လာ (ပ-ဏ်×ဥ်×က=ပဏ္ဍက)။ ။ဒဏ္ဍော-ဒဥ်×အာဏာယံ၊ ကြိမ်းမောင်း, နှိပ်ကွပ်ခြင်း-ဥ်-၏။ က၊ (ဒသ်×ဥ်+ဣ=ဒဏ္ဍ)။ ။ရဏ္ဍော-ရဥ်×ဟိ သာယံ၊ ၏။ က၊ (ရ-ဏ်×ဥ်×ဣ=ရဏ္ဍ)။ ။ဝိတဏ္ဍော-ဝိ-ပုဗ္ဗ, တဥ်×စနေ၊ ၏။ က၊ (ဝိ-တ-ဏ်×ဥ်×ဣ=ဝိ-တဏ္ဍ)။ ဣသိ-ဏ္ဍော-ဣသိဥ်×ဝိမဒ္ဒနေ၊ နှိပ်နင်းခြင်း-ဥ်-၏။ က၊ (ဣသိ-ဏ်×ဥ်×ဣ=ဣသိ-ဏ္ဍ)။ ။စဏ္ဍော စဥ်×စဏ္ဍေ၊ ကြမ်းကြုတ်ခြင်း-ဥ်-၏။ က(စ-ဏ်×ဥ်×ဣ=စ-ဏ္ဍ)။ ။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၄--ခါဒါ.မ ဂမာနံ ခန္ဓ-နွဂန္ဓာ။ ။ခါဒါ.မ-ဂမာနံ၊ ခါဒ, အမ, ဂမု-ဓာတ်တို့၏။ ခန္ဓ-နွ-ဂန္ဓာ၊ ခန္ဓ အန္ဓ, ဂန္ဓ-အပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကော စ၊ က-ပစ္စည်းသက်။ ။ခါဒ အမ ဂမု ဤစွေတေသံ၊ ကုန်သော။ ဓာတူနံ၊ တို့၏။ ခန္ဓ အန္ဓ ဂန္ဓာ.ဒေသာ၊ တို့သ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ က.ပ္ပစ္စယော စ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ဇာတိ ဇရာ မရဏာ.ဒီဟိ၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏ အစရှိကုန်သော။ သံသာရ-ဒုဒ္ခဟိ၊ သံသရာ ဆင်းရဲတို့သည်။ ခါဒိတဒ္ဓာ၊ ကိုက်စား ဝါးမျိုအပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာမည်၏။ အင်္.မင်္ဃ၊ အင်္ကြီးငယ်၏ ရှေ့ဆုံန ဘာဝံ၊ ချို့တဲ့နာကျင်သည့်အဖြစ်သို့၊ အမတိ, ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ အန္ဓော၊ သူကန်းမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ စက္ခုနာ၊ မျက်စိဖြင့်။ အမတိ,ရှေ့ဆုတိ၊ ချို့တဲ့နာကျင်တတ်၏။ ဤတိ ကြောင့်၊ အန္ဓော၊ သူကန်းမည်၏။ တံ တံဌာနံ၊ ထိုထိုအရပ်သို့။ ဝါတေန၊ လေဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ၊ သွား,ရောက်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ဂန္ဓော၊ အနံ့မည်၏။ ဧဝံ၊ တူ။ ခန္ဓကော၊ ခန္ဓာ။ အန္ဓကော၊ သူကန်း။ ဂန္ဓကော၊ အနံ့

ဂဇ္ဇော-ဂဠိ+သန္ဒိစယေ၊ ပေါင်းစုခြင်း၌-၏။ က၊ (ဂ.ဏ်+ဠ်+၊=ဂဏ္ဍ)။ ။အဏ္ဍော အဠိ+အဏ္ဍတ္ထေ၊ ဥ-ကိုချခြင်း၌-၏။ က၊ (အ.ဏ်+ဠ်+၊=အဏ္ဍ)။ ။လဏ္ဍော-လဠိ+ဇိဂုစ္ဆနေ၊ စက်ဆုပ်ခြင်း၌-၏။ က၊ (လ.ဏ်+ဠ်+၊=လဏ္ဍ။ ။မေဏ္ဍော-မေဠိ+ကုဋိလေ၊ ကောက်ကွေ့ခြင်း၌-၏။ က-(မေဏ်+ဠ်+၊=မေဏ္ဍ)။ ။ရေဏ္ဍော-ရေဠိ+ဟိ.သာယံ၊ ၏။ က၊ (ရေ.ဏ်+ဠ်+၊=ရေ.ဏ္ဍ)။ ။ခဏ္ဍော-ခဠိ=ဆေဒနေ၊ ၏။ က၊ (ခ.ဏ်+ဠ်+၊=ခ.ဏ္ဍ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။

၅၆၄-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ခါဒ, အမ, ဂမု-ဓာတ်နောင် က-ပစ္စည်းသက်၊ ခါဒ-ဓာတ်ကို ခန္ဒ၊ အမ-ဓာတ်ကို အန္ဒ၊ ဂမု-ဓာတ်ကို ဂန္ဒ-ပြု။

ရူပ်တွက်ပုံ။ ။ခန္ဓော-ကို ခါဒ-တည်။ ခါဒ၊ သည်။ ဘက္ခကော၊ ၏။ ကို စ=ကို-ပစ္စည်းသက်၊ (ခါဒ+ကို) ခါဒါ.မ-ဂမာနံ ဤသုတ်ဖြင့် ခါဒ-ဓာတ်ကို ခန္ဒ-ပြု၊ ကို့လောပေါ စ=ကို-ပစ္စည်းကိုချေ။ (ခန္ဒ) နာမ်ဝဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ဟ်၊ ပြီး၏။ ။အန္ဓော-အမ+ရောဂေ၊ နာကျင်ခြင်း၌-၏။ ကို့-သက်၊ (ခါဒ+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် အမ-ဓာတ်ကို အန္ဒ-ပြု၊ ကို့-ပစ္စည်းကိုချေ-စီရင်။ ။ဂန္ဓော-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ ကို့-သက်၊ (ဂမု+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် ဂမု-ဓာတ်ကို ဂန္ဒ-ပြု၊ ကို့-ပစ္စည်းကို ချေ၊ (ဂန္ဒ) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ ။ခန္ဓကော-ခါဒ+ဘက္ခကော၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် က-ပစ္စည်းသက်၊ ခါဒ+ဓာတုကိုလည်း ခန္ဒ-ပြု၊ (ခန္ဒံ+က=ခန္ဓက) နာမ်ဝဲ့-စီရင်။ ။အန္ဓကော-အမ+ရောဂေ၊ ၏။ က-သက်၊ အန္ဒပြု၊ (အန္ဓက)။ ။ဂန္ဓကော-ဂမု+ဂတိမ္ဟိ၊ ၏။ က-သက်၊ ဂမုဓာတ်ကိုလည်း ဂန္ဒ-ပြု (ဂန္ဓက=ဂန္ဒ+က)။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၅-ပဋ္ဌာ.ဒိ ဟျ.လံ။ ။ပဋ္ဌာ.ဒိဟိ၊ ပဋ္ဌ-ဓာတ်, ပါတိ ပဒိကပုဒ်-အစ ရှိသည်တို့မှ။ ပရေ၊ ဠ်၊ အလဲ့၊ အလံ့-အနက်ရှိသော အလ-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပဋ္ဌ ကာလ ကုသ ဂဒ ဘဂန္ဒ မေဓ တက္က ပလ္လ သဒ္ဒ မူလ ဗိလ ဒိဒ စဋိ ပဋ္ဌ ဝါ ဝသိ ပဓိ မစ မုသ ကောဋ္ဌ ပုထု ဗဟု မဂ် ဗဟ သမ္မ အဂ္ဂ ဣစ္ဆေ၊ ဝမာဒီဟိ၊ ပဋ္ဌ, ကာလ, ကုသ=သမ္မ, အဂ္ဂ-ဣဿိ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ စ၊ တို့မှလည်း ကောင်း။ ပါတိ ပဒိကေဟိ စ၊ တို့မှလည်းကောင်း။ ဥတ္တရ-ပဒေသု၊ နောက်ပုဒ် တို့၌၊ အလ.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ နိပ္ပန္နေ ဂါကုန်၏။ ။ပဒေ့၊ (အသုံးပြုရာသို့) သွားရောက်သည်၌။ အလံ (နိရတ္ထက်)၊ အကျိုးမရှိ။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပဋ္ဌလံ၊ အထပ် အလှာမည်၏။ (အပေါင်, အမြောင်, အဖော်, အပေါင်းလည်း-ဟူ၏-ဓာတု သိဒ္ဓကိုရည်သည်)။ တစ်နည်း-ပဋ္ဌေ၊ ပုဆိုး ကိစ္စကို ပြုခြင်း၌။ အလံ-သမတ္ထံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့် ပဋ္ဌလံ၊ အထပ်

၆၆၅-ဒ္ဓိ.ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ပဋ္ဌ-စသော ဓာတ်၊ ပဋ္ဌ-စသော ပါတိ ပဒိက ပုဒ်တို့မှ နောက်၌၊ အလံ, အနက်ရှိသော အလ-ပစ္စည်းသက်။ ။အလံ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ဟူသည် 'အလ မိတိ အရဟတိ ပဋိက္ခိတ္တောသု' အဆိုရှိ၍ ကစ္စည်းဆရာအလို ထိုက်ခြင်း, ပယ်ခြင်း, အနက်များပင်တည်း။ ဤ-အလို- 'ပဋ္ဌ+ဂတိမိ.တိ.မဿ ပဒဋ္ဌ အလံ နိရတ္ထက.နှိ အတ္ထေ ပဋ္ဌ ဣစ္ဆေ တဿာ ပါတိ ပဒိကတော ဝါ ပဋ္ဌ ကိစ္စ ကရဏေ အလံ သမတ္ထောဒီ အတ္ထေ ဣမိနာ အလ.ပစ္စယံ ကတ္တာ ရူပံ'ဟုရကား အကျိုးမရှိခြင်း-နိရတ္ထ ကတ္တာ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း သမတ္ထ-အနက်များပင်တည်း။ ။ အဘိဓာန်အလို- 'အလံ-ဝါရဏ ဘူသာသု၊ ပရိယတ္တိယ.မဗျယံ' ဟုရကား အလံ-သဒ္ဒါသည်-အဗျယပုဒ်တည်း။ မြစ်ခြင်း, ပယ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်း, စွမ်းနိုင်ခြင်း-အနက်များပင်တည်း။ ။ပဋ္ဌတိ ဂစ္ဆတိ နိရတ္ထက ဘာဝံ ဝုဒ္ဓိံ ဝါ ဘဝတိ. တိ-ပဋ္ဌလံ'။ နိရတ္ထက ဘာဝံ၊ အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ကား။ ဝုဒ္ဓိံ၊ ကြီးပွားထူထပ်ခြင်းသို့။ ပဋ္ဌတိ ဂစ္ဆတိ ရောက်တတ်၏။-ပေး။ ဤလိုလုပ်လျှင် ဓာတု သိဒ္ဓ, ကိတ်ပုဒ်၊ ပဋ္ဌ-မာတ်၊ အလ-ပစ္စည်း။ ။'ပဒေ့ ပဋ္ဌ-ကိစ္စ ကရဏေ အလံ သမတ္ထ နှိ-ပဋ္ဌလံ' ပဒေ့ ပဒေ့ ကိစ္စ ကရဏေ၊ ရှက်ကြောက် ဖုံးကွယ် တင့်တယ်စေ မျိုး, ပုဆိုးကိစ္စကို ပြုခြင်း၌။ အလံ သမတ္ထံ၊ ၏။ ဤလိုလုပ်လျှင် ပါတိ ပဒိက သိဒ္ဓိ, ပဋ္ဌ-ပုဒ်နောင် အလ-အနက်၌ အလ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း။ ဤသုတ်ကား ဓာတ်, ပါတိ ပဒိက, နှစ်မျိုး၌ပင်စီရင်၍၊ ဓာတု သိဒ္ဓ, ပါတိ ပဒိက သိဒ္ဓိ, ရုပ်နှစ်မျိုးပင် ပြုရပေမည်။ ဤ-၌လည်း နှစ်မျိုးပင်ပြု၏။ ။ဝုတ္တိ-၌ ပါတိ ပဒိက တဒ္ဓိတ် ဝါကျ တစ်မျိုးသာ ပြသည်။ သို့အတွက် ရုပ်တွက်ရာ၌ ကိတ် ဝိဂြိုဟ်ကိုလည်း ပြဆိုမည်။

ရုပ်တွက်ပုံ၊ ။ပဋ္ဌလံ-ကို ပဋ္ဌ-တည်၊ပဋ္ဌ၊သည်။ဂတိမှိ၊၏။ ခေါ့ ပဋ္ဌဒိ-ဟျ.လံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ပဋ္ဌ-ဓာတ်မှ နောက်၌ အလံ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဋ္ဌ်+၊လ=ပဋ္ဌလ) ဋ္ဌ+

http://www.dhammadownload.com

အလ္ဘာမည်၏။ (ပါတိ၏ ပဒိကကို ရည်၍)။ ကလေ၊ ညွှန် ကိစ္စ၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ကလလံ၊ ကလလရေကြည်မည်၏။ ပါပကေ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ အကုသလေ ဓမ္မေ၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ဆိန္ဒတိ၊ ဖြစ်တော်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုသ ဘူတေ၊ ကုသဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ယထာ သဘာဝ ဓမ္မေ၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းသော သဘောတရား၌။ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့် ကုသလံ၊ ကုသိုလ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုသေ ဥဒ္ဓိဿ ဒါနေ၊ ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းခြင်း၌။ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ကုသလံ၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကုသေ သမ္ဘဿေ ဓမ္မေ သမုဒါဟေ၊ ဆည်းပူးအပ်သောတရား အပေါင်း၌။ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ကုသလံ၊ မည်၏။ ကာဒေ မဒ္ဒေ၊ ယစ်မူးခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ကာဒလံ၊ ငှက်ပျော(သီး)မည်၏။ ဘဂန္ဒေ-သေစနေ၊ သွန်းလောင်းခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့် ဘဂန္ဒလံ၊ ဘဂန္ဒိရိနာ-မည်၏။ (မြင်းသရိုက်နာ) ဝါ၊ ကား။ ဘဂန္ဒေ-မုတ္တကရီသ ဟရဏေ၊ ကျင်ငယ်၊ ကျင်ကြီးကိုဆောင်ခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ ဘဂန္ဒလံ၊ မည်၏။ (ဝစ္စ၊ ပဿာဝ၊ မဂ်နှစ်ခုကြားပေါက်သော အနာဟူ၏) မေဒေ ကဒ္ဒိဝိစ်ဘွေ့၊ ခါးကို ဆန်းကြယ်အောင်ပြုခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။ မေဒလံ၊ ခါးစည်းကြိုး (ခါးပတ်) မည်၏။ ဝက္ကေ-ရုက္ခဒ္ဓတ္တစေ၊

အ-ကပ်၊ နာမ်၌၊ သိ-သက်၊ အံ-ပြု၊ ခေျ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။တစ်နည်း ပဒ္ဓလံ-ကို ပဒ္ဓ-တည်။ ပဒ္ဓ၊ ဒီဟျာလံ, ဤသုတ်ဖြင့် ပဒ္ဓ-ဟူသော ပါတိ ပဒိက ပုဒ်မှနောက်၌ အလ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပဒ္ဓ+လ=ပဒ္ဓလ) သရလောပေါ=ခေျ၊ ကပ်၊ နာမ်၌-စီရင်။ (ဤနည်းကိုမှီ၍ နောက်နောက်ရှပ်များကို တွက်ကြလေ။ ပါတိ ပဒိကရှုပ်များကို လည်း မပြတော့ပြီ။ ဝုတ္တိ-၌ ရှိသည့်အတိုင်း-ကလ ကုသ ကဒ-စသော ပါတိ ပဒိက-ပုဒ်ကို တည်၍ အလ-ပစ္စည်းသက်ရုံသာ မခဲတော့ပြီ၊)

ဝစနတ္ထ-ကလလံ-ကလ+သန်ျာနေ၊ ရောတွက်ခြင်း၌-၏။ အလ-သက်။ ကလ+လ=ကလလ၊ 'နိရတ္ထက ဘာဝေန ကလိတဗ္ဗံ သန်ျာတဗ္ဗ-နှိ-ကလလံ' ညွှန်း တစ်နည်း-'ကလတိ ဂစ္ဆတိ ဝုဒ္ဓိံ' ပါပုဏာတီ-တိ-ကလေလံ။ ကလလရေကြည်။ 'ကလတိ ဂစ္ဆတိ ဂဗ္ဘဝေဠန ဘာဝေန ပဝတ္တတီ-တိ-ကလလံ၊ ဂဗ္ဘ ဝေဠန ဘာဝေန၊ သူငယ်ကို ရစ်ပတ်ဖုံးအုပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်-ပေး၊ ကလလံ၊ သားအိမ်တွင် သူငယ်ကိုရစ်ပတ်၍ တည်သော သားရေ၊ ဝါ၊ သူငယ်အိမ်။ ဝါ၊ အချင်း။ 'ကလလ-ပုံ,န၊ ကလ+အလ၊ ဂဗ္ဘဝေဠန စမ္မကံ' ထောမနီဓိ၊ 'လလံ ဇရတံ လာတီ-တိ-ကလလံ'လုင်မူ ဤသုတ်အရာမဟုတ်၊ ကလ-ပုဗ္ဗ, လာ ဓာတ်၊ ကို-ပစ္စည်း။ ။ *ကုသလံ-ကုသ=ဆေဒန ဘူတ ဒါန သဗ္ဗယေသု၊ ဖြတ်ခြင်း, ဖြစ်ခြင်း, ပေးခြင်း, ဆည်းပူးခြင်း၌-၏။ အလ၊ ကုသ်+လ=ကုသလ 'ကုသလံ ခေမံ အနိတ္ထာ-နှိ

http://www.dhammadownload.com

သစ်ခွဲ၌။ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏလံ၊ လျော်တော်မည်၏။ ဟက္ကော့, ရုက္ခ သီလသော၊ သစ်ပင်၏အစေး၌။ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်၊ တဏ္ဏလံ၊ သစ်စေးမည်၏။ ပလ္လ, နိန္ဒဋ္ဌာနေ၊ နိမ့်ဝှမ်းရာအရပ်၊ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်၊ ပလ္လလံ၊ ညွှန်ပျောင်းမည်၏။ သဒ္ဒေ, ပရိတော၊ စိမ်းစိုသည်၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ သဒ္ဒလံ၊ စိမ်းစိုသောအရပ်မည်၏။ မူလေ,ပစ္စတ္ထနေ၊ တည်းခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ မုလာလံ၊ ကြာစွယ်မည်၏။ ဗိလေ, နိဿယေ၊ မှီရာ၌၊ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ ဗိလာလံ၊ ပင်လယ်ခားမည်၏။ ဝိဒေ-ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ထင်ရှားသည်၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ ဝိဒလံ၊ ထင်ရှားသောအရာမည်၏။ စက္ကာ၊ ကြမ်းကြုတ်သည်၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်၊ စက္ကာ လော၊ ဒွန်းစက္ကားမည်၏၊ ပဠုန်း၊ ရာဇူနံ့၊ မင်းပါးပါးတို့အား။ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ ပဠာလော၊ ပဠာလမည်၏။ ဝါ,ဂတိ၊ ဗန္ဓ,နေသု၊ သွားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်းတို့၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်၊ ဝါလံ၊ သားမွေးမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ပဒ ဂမနေ၊ ခြေဖြင့်သွားခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်၊ ဝါဠော၊ သားရဲမည်၏။ ဝသေ အစ္ဆာဒနေ၊ အပြစ်ကိုဖုံးလွှမ်းခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ ဝသလော၊ သူယုတ်မည်၏။ ၁စေ ဝိတ္ထာရေ၊ ခွဲခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ ပစလော၊ လျှပ်ပေါသူမည်၏။ မစေ စောရေ၊ ခိုးမှု၌။ အလံ- စွမ်းနိုင်၏။ ဤတီ၊ ကြောင့်။ မစလော၊ ခိုးသူ(သူခိုး)မည်၏။ မုသေ ထေဒယျ၊ ခိုးဝှက်ခြင်း၌။ ဝါ၊ ကား။ မုဏ္ဍ ပါဏ စာရေ၊

အမရော၊ ကုသလော နိပုဏော ကုသလ ဗဇ္ဈံဓတော, ဝိဒဇ္ဇိမုခ,နွှံ ဝိဿော' ဥဏာ,ဒိ ဝုတ္တိ၊ ၁-၁၀၈။ ။*ကဒလံ-ဏဒ+မဒ္ဒေ၊ ယစ်မူး မေ့ဒလျှံခြင်း၌-၏။ အလ၊ ကဒ်+၊ လ=ဏဒလ။ 'ဇလဗာဟုလ္လဘာယ ကေန ဝါ တေန ဒလိယတေ ဝိဒါရိယတေ,တိ-ကဒလံ'လုပ်မူ ဤသုတ်အရာမဟုတ်။ က-ပုဗ္ဗ, ဒလ-ဓာတ် အ-ပစ္စည်း ဖြင့် ပြီး၏။ ။ကဒလီ-သဒ္ဒါ, ငှက်ပျောပင်ဟာ ဟ္ဂတ္ထိလိင် နဒါဒိဂိုဏ်းတည်း။ ယင်း၏ အသီးကို ကဒလ, ခေါ်၏။ 'ကဒိ+အဘာနေ ဂေါရာ-ဒိတ္တာ ဤ၊ ကဒလီ တေသာ ဖလံ ကဒလံ' ဥဏာဒိ ဝုတ္တိ။ အုတ်ကျောင်းဆရာတော်ကား ဓာတ်နှက်နှင့် အလျော်-'ကဒလံ၊ ယစ်မျိုး'ဟု ဃေး၏။ အဘိဓာန်၌ကား မရှိ၊ ကဒလ-သဒ္ဒါ, ငှက်ပျောပင်၊ သျှားဖြူပင်၊ လက်ံပင်၊ အစေးရှိသော နွယ်ပင်-အနှက်များသော လာ၏။ ။*ဘဂန္ဒလံ,ဘဂန္ဒ+သေစနေ၊ သွန်းလောင်းခြင်း၌-၏။ အလ ဘဂန္ဒ+ လ= ဘဂန္ဒလ။'ပဏ္ဏ ဒွါရေန သိလေသံ ဘဂန္ဒတိ သိဉ္စတီ,တိ-ဘဂန္ဒလံ'။ 'ဘဝံ ယောနီ၊ တံ ဒရယတီ,ဟိ-ဘဂန္ဒလံ'လုပ်မူ၊ ဘဂ-ပုဗ္ဗ, ဒရ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်း၊ ရ-ကို လ-ပြု၍ ပြီး၏။ အဘိဓာန်၌ ဘဂန္ဒလ-ဟု အာကာရန္တ ဤတ္ထိလိင်ဆုံ၏။ သက္ကတ-၌ ဘဂန္ဒရ-ဟု ဓာတ်ရင်းနှင့်ပင်ရှိ၏။ 'ဘဂန္ဒရ-ပုံ၊ ဘဂံ ဂုဏ-မုဏ္ဍ-မဇ္ဈဋ္ဌာနံ ဒါရယတိ,

http://www.dhammadownload.com

အသက်ကိုစွန့်စေခြင်း၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မုသလော၊ ကျည်ပွေ့ (နှစ်ဖက်ချုန်ကုတ်) မည်၏။ *ကောတ္ထေ ဝံသေ သိဂ်ါလ ဇာတိယံ၊ တောခွေးမျိုး၌၊ အလံ၊ ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ကောတ္ထုလော၊ တောခွေးမည်၏။ ပုထုမှိ ဝိတ္ထာရေ၊ ချဲ့ခြင်း၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပုထုလော၊ ကြီးမားသော အရာမည်၏။ ဗဟုမှိ ဆန်ချာနေ၊ ရေတွက်ခြင်း၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပုထုလော၊ ကြီးမားသောအရာမည်၏။ ဗဟုမှိ သင်္ချာနေ၊ ရေတွက်ခြင်း၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဗဟုလော၊ များသောအရာမည်၊ ဝါ၊ ကား။ ဗဟုမှိ ဝုပိမှိ၊ ကြီးသည်၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဗဟုလော၊ ကြီးပွားသော အရာမည်၏။ မဂ်မှိ၊ ဂမနေ မဂ်လေ၊ ကောင်းမြတ်သည်၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဂ်လံ၊ မင်္ဂလာ၊ (ကောင်းမြတ်သည်) မည်၏။ ဗဟုမှိ-ဝုပိမှိ၊ ကြီးမား ထူထပ်သည်၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဗလံ၊ ကြီးမားထူထဲသော အရာမည်၏။ ကမ္မမှိ သဒ္ဓါလန်း လှုပ်ရှားခြင်း၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ကမ္မလံ၊ သင်္ကလတ် (ဂမ္မလာ) မည်၏။ သမ္မမှိ မဏ္ဍနေ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သမ္မလံ၊ စားနပ်ရိက္ခာမည်၏။ အဂ္ဂေ ဂတိကောဋိလ္လေ၊ ကောက်ကွေ့၍သွားခြင်း၌၊ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဂ္ဂလံ၊ တံခါးကျည် (အဖာ အထပ်) မည်၏။ ဣစ္စေဝမာဒယော၊ ကုန်သော၊ အညေပိ၊ တစ်ပါးသော သဒ္ဒါတို့သည်လည်း။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တိ-ဘဂဒ္ဓရံ၊ သ-နာမ ချာတေ ရောဂေ-ဘေဒဒ' ထောမနီမိ။ ။ကစ္စည်းအလို ဘဂဒ္ဓ-ဓာတ်။ အလ-ပစ္စည်း။ သင်္ကတ-အလို ဘဂ-ပုဗ္ဗ ဒရ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်း။ အဘိဓာန်ဋီကာအလို ဘဂ-ပုဗ္ဗ, ဒရ-ဓာတ် အ-ပစ္စည်း၊ ရ-ကို လ-ပြု၊ ဘဂဒ္ဓလာ၊ ဘဂဒ္ဓ ရော-နှစ်မျိုးဆို၏။ ။*မေခလာ-မေခ+ကဋ္ဌ ဝိစိတ္တေ၊ ခါး၏ဆန်းကြယ်ခြင်းကို ပြုခြင်း၌-၏။ အလ မေခ်+ဃလ+ာ=မေခလာ၊ 'မေခတိ ကဋ္ဌိ ဝိစိတ္တံ ကရောတီ-တိ-မေခလာ'။-'မေဟနသ္သ ခဿ မာလာ-မေခလာ' ဤအလို ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိနည်းတည်း။ မေဟနသ္ဒ-က, မေ ခဿ-က, ခ၊ မာလာ-က, လာ-ကိုယူ၍ အက္ခြင်းပုဒ်များကို ချေထားသည်။ မေဟနဿ (ဂုယ္ဟဿ) လျှို့ဝှက်အပ်သော ခဿ (ပဒေသဿ) ခါးအရပ်၏။ မာလာ (အလင်္ကာရာ)၊ တန်ဆာတည်း။ မေခလာ၊ ခါးကြိုးတန်ဆာ။ ။သင်္ကတ-၌ မိ-ဓာတ်၊ ခလ-ပစ္စည်းဆို၏။ 'မေခလာ-ထိ၊ မိ+ခလ၊ ဣတ္ထိ-ကဋ္ဌာဘူသကေ' ထောမနီမိ။ ။*ဝင်္ကလံ-ဝင်္က+ရုက္ခတ္တံ စေ၊ သစ်ခွဲ၌-၏။ အလ ဝင်္က+ဃလ=ဝင်္ကလ။ 'ဝင်္ကတိ ရုက္ခတ္တ စဘာဝေန၊ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ-တိ-ဝင်္ကလံ။ ။*တင်္ကလံ-တင်္က + ရုက္ခသိလေသေ၊ သစ်စေး၌-၏။ အသ-တင်္က်+ဃလ=တင်္ကလ။ 'ဇာင်္ကေတိ ရုက္ခ သိလေသ ဘာဝေန ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တံ

http://www.dhammadownload.com

တီ.တီ-တက္ကလံ။ ။*ပလ္လလံ-ပလ္လ+နိန္နဌာနေ၊ ချိုင့်ဝှမ်းရာအရပ်၌-၏။ အလ-ပလ္လ+၊လ=ပလ္လလ။ 'ပလ္လတီ နိန္နဘာဝေန ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီ.တီ-ပလ္လလံ'၊

မှတ်ချက်။ ။*ဤ ဝက္က-စက္ကု-ပ-လ္လစသော ဓာတ်များကား၊ ဂဠိ-ဓာတ် ကဲ့သို့ ဒဗ္ဗဝါစက 'ခြင်းဟော ဓာတ်မျိုးဖြစ်၍၊ ယင်းတို့၏သဘာဝမှာ၊ ယင်း ခြင်းတို့၌မိသော အမူအရာ ကြိယာကို ယူရ၏။ ဥပမာ-'ဂဠိ+ဝဒနေက ဒေသေ၊ ခံတွင်း၏ အစိတ်အပိုင်းအရပ် (ပါးစောင်)၌-၏ ဟူရာ၌၊ ပါး၏လှုပ်ခြင်း, ငုံခြင်း, ထွေးခြင်း, စားဖွယ်တို့ကို ပေါင်းရုံးစုထားခြင်း-စသော ကြိယာကို ဂဠိ-ဓာတ်အရ ယူရသည်။ 'ဝက္က+ရုက္ခတ္တစေ'၌ သစ်ခွ၏အသားကို ဖုံးအုပ် ဖွဲ့ယှက်ခြင်းစသော ကြိယာကို ဝက္က-ဓာတ်၏ အရယူရမည်။ တက္က-ဓာတ် စသည်ကိုလည်း နည်းတူသိ။ ။'ဂဠိ+ဂဏ္ဍော ကပါလေ၊ ဂဏ္ဍ ကတ္တိ ကမ္မနာ.ဒိ' ကဝိကပ္ပဒုမ၊ 'ဂဠိ+ဝဒနေ.က ဒေသေ ဋဟ ဝဒန.ကဒေသာ.ရမ္ဘ.လက္ခဏာ ကြိယာ ဝဒနေ.ကဒေသ-သဒ္ဒေန ဥစ္စတေ၊ ဂဏ္ဍတိ၊ ဂဏ္ဍော၊ အ၊' မာဓဝိယ ဓာတု ဝုတ္တိ၊ 'ဂဠိ+ဂဏ္ဍေ, ကပါလ ဝိသယ ကြိယာ တထာ စ-ယတြ ဒဗ္ဗ နိဒ္ဒေသော၊ တတြ တန္နိဒ္ဒ ကြိယာ ဝိသေသော လက္ခဏေ၊ ဋဟိ မေတ္တေယျ ဝေါပဒေဝေါ' ကပ္ပဒုမ။ ။'ဝက္က-ရုက္ခတ္တစေ အလန္တိ'စသော ဝါကျဖြင့်-'ဝက္ကေတီ.တိ-ဝက္ကလံ-တက္ကေတီ.တိ တက္ကလံ' စသည် သင့်ရာ သာဓနဝိဂြိဟ်ဆိုလေ-ဟု ပြသည်။

***သဒ္ဒလံ-သဒ္ဒ+ဟရိတေ၊ စိမ်းညိုခြင်း၌-၏။ အလ၊ သဒ္ဒိ+၊လ=သဒ္ဒလ၊ 'သဒ္ဒတီ ဟရိတ ဘာဝံ ဂစ္ဆတီ.တိ-သဒ္ဒလံ'။။ ။*မူလာလံ-လ+ပတိဋ္ဌာယံ၊ တည်ခြင်း၌-၏။ အလ။ ကွစိဓာတု=ဥ၊-ကို ဥ၊ အ-ကို အာ-ပြု၊ မုလ်+-ာလ=မုလာလ၊ 'မူလယတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထ, တေနာ-တီ ဝါ-မုလာလံ'။ ။*ဗိလာလံ ဗိလ+နိဿယေ၊ မှီရာ၌-၏။ အလ၊ ကွစိဓာတု=အ-ကို အာ-ဒီဃပြု၊ ဗိလ်+-ာဏ=ဗိလာလ။ 'ဗိလတိ သတ္တာနံ နိဿယ ဘာဝေန ပဝတ္တတီ.တိ-ဗိလာလံ'။တနည်း-'ဗိလတိ သတ္တာနံ အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတီ.တိ-ဗိလာလံ'။ တနည်း-ဗိလတိ သဗ္ဗံ ဗျဉ္ဇနေ သု ပဓာန ဘာဝံ ဂစ္ဆတီ.တိ-ဗိလာလံ၊ တထာ ဟိ လောဏ ဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေ သူ-တိ ဝုတ္တံ'။ 'ဗိလာလံ ပင်္ဂဏယ်ဆား။ ဝါ-ပေါက်ဆား'။ သမုဒ္ဒရာကမ်းအနီး၌ အလိုလိုပင့်နေသော ဆား-ဟူလို။ ။'ဗိလံ နာမ ဝစ္စ-ဂန္ဓံ ကာလ-လဝဏံ' အဘိဓာန.ပဒီပိကာသူစ၊ ဘနည်း-ချက်ဆား, လည်း-ဟူ၏။ 'ဗိလာလံ နာမ သမုဒ္ဒတီရာ.သန္န-ဒေသေ ဘဝံ မတ္တိကံ ပါစရိတ္ဝာ နိပ္ပါဒိတာ လဝဏံ' ဌင်းသူစိဉ်, ဗိဇ္ဇာလံ-ဟု ဌ-ကြီးနှင့် ပါဌ်ရှိ၏။ 'လ-ဌာန မဘိသေသော'အတိုင်းမှတ်၊ ။ပုလ္လိင်ဖြစ်လျှင်-'ဗိသာလော၊ ကြောင်သတ္တဝါ'ပေး။ 'မူသိကာ.ဒိ ခါဒနေန ဗလတိ ဗိဝတိ.တိ-ဗိလာလော'ဗလ+ပါဏေန၊ အလ။ ဗ-က, အ-ကို ဋ္ဌ။ အလ-က, အ-ကို အာ-ပြု။ ။*ဝိဒလံ-ဒိဒ+သတ္ထာယံ၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၌-၏။ အလ-ဝိဒ်+၊လ=ဝိဒလ။ 'ဝိဒတိ သံဝိဇ္ဇမာန ဘာဝေန ပဝတ္တတီ.တိ-ဝိဒလံ'၊ ထင်ရှားသော အရာဝတ္ထု။ ။*စက္ကော-

http://www.dhammadownload.com

စဒို+စဏ္ဍီတွေ၊ ကြမ်းကြုတ်သည်၌-၏။ အလ၊ ကွစီခဘတု=အ-ကို ဘာ-ပြု၊ စ-ထက် နိဂ္ဂဟီတ်လာ။ နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဏ်-ပြု၊ စ်-ဏ်+ဒို+-ာလ=စဏ္ဍာလ 'စဏ္ဍာတိ ပီဠေတီ၊တိ-စဏ္ဍာလော'။ ။*ပဗ္ဗာလော-ပစိ+ဝိတ္ထာရေ၊ ခဲ့ခြင်း၌-၏။ အလ။ အ-ကို အာ-ပြု၊ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၊ ဥ်+ပြု၊ ပ ဥ်+စ=-ာလ+ပဗ္ဗလ၊ 'ပဗ္ဗတိ ဝိတ္ထာရေတီ.တိ-ပဗ္ဗလော'။ ။*ဝါလ-ဝါ+ဂတိ ဗန္ဓနေသု၊ လားခြင်း, ဖွဲ့ခြင်း၌-၏။ အလ။ ပါပဓရာ အသရွှါ=အာ-သရမှ နောက်ဖြစ်သော အ-ကိုချေ၊-ဝါ+လ=ဝါလ။ 'ဝါယတိ သတ္တေ ဗန္ဓတီ.တိ-ဝါလံ'။ သားမွေး၊ 'ဝါတိဂစ္ဆတီ.တိ-ဝါဠံ။ ဝါတိ သတ္တေ ဟိ ံသတီ.တိ ဝါ-ပါဠေော။ သားရဲ။ သ-ပဒဗ္ဘင် ကျား-စသော တိရစ္ဆာန်၊ အ-ပဒတ္ဘင်-မြွေဆိုး။ 'သ.ပဒေ ဗျဂ္ဃါ.ဒီကေ ဒုဋ္ဌမိဂေ, သတ္ထေ ဥရဖဂ ကုရွှရေ ကက္ခဠေ' သူစီ၊ 'ဝိသေသေန အာလာတိ ဂဏှာတိ အာ သု.မီဟိ-ဝါဠေော'။ ဝိ-အာ, ပုဗ္ဗ, လာ-ဃတ်၊ အ-ပစ္စည်း ဤသုဟ်အရာမဟုတ်။ တစ်နည်း-'ဝလ်ဿီ သံဝရန်ဿီ အတ္ထာနံ အသွာ.တီ ဝါဠေော'။ ဝလ-ခာတ်၊ အ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီး၏။ ။*ဂသလော-ပဃ+အစ္ဆာဒနေ၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း၌-၏။ အလ။ ဝသ်+ဃ=ဝသလ။ 'ဝသတိ အတ္တာနော ဝဇ္ဇံ အစ္ဆာဒေတီ.တိ-ဝသလော'။ တစ်နည်း 'ယတြ တတြ ဝါ မုဏ္ဍ ကရီယံ ဝသတိ သိဂ္ဂတီ.တိ-ဝသလော'။ နေရုမရွေး ခင်းကြိုး, ခင်းယော် စွန့်တတ်သူကို ဝသလီဆိုသည်။ နဒါ.ဒိ, ဤပစ္စည်းသက်လျှင်-ဝသလီ။ 'ဝသလော ဘုဒ္ဓေါ၊ ဝသတိ သိဂ္ဂတိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ၊ ဣတ္ထိယံ ဝသလီ၊ ဧသံ ဓမ္မံ လုနာတီ.တိ-ဧသလောတီ ကာစိ, အမရဋ္ဌိကာ' ဏ္ဍီ ဝုတ္တိ၊ ာ-ာဝဂ။ ။*ပစလော-ပစီ+ဝိတ္ထာရေ၊ အလ။ ပစ်+ဃ=ပစလ။ 'ပစတိ ဝိတ္ထာရေတီ.တိ-ပစလော'။ ။*မစလော-မစ+စောရေ၊ ခိုးခြင်း၌-၏။ အလ။ မစ်+ဃ=မစလ။ 'မစတိ စောရေ ကမ္မံ ကရောတီ.တိ-မစလော'။ ။*မုသလော-မုသ+ထေယ္ယေ၊ ခိုးခြင်း၌-၏။ အလ။ မုသ်+ဃ-မုသလ။ 'မုသတိ ဟိ ံသတိ, မာရေတိ ဝါ ဧတေနာ.တိ-မုသလော' ''မုသ+ဓာတ္ထုနေ၊ မုသလော မုသလီ ဂေဟ ဂေါမိကာ' ဥဏာ.ဒိ ဝုတ္တိ။ ။*ကောတ္ထု+ဝံသေ၊ အနုယဉ်၌-၏။ အလ။ ကွစီခဘတု=အ-ကို ဥ-ပြု-ကောတ္ထု+ဃ=ကောတ္ထုလ+'ကောတ္ထတီ.တိ-ကောတ္ထုလော' 'ကုသတိ အတ္ထကာသတိ ကေရော နဒတ္တာ-တိ, ကောတ္ထု,လုပ်လျှင် ကုသ-ဃတ်၊ ထု-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီး၏။ ဤသုတ် အရာမဟုတ်။

မှတ်ချက်။ ။စာကိုပယ်အချို့၌ ဂေါတ္တလော၊ အချို့၌ ဂေါတ္တုလော-ဟု နှစ်မျိုးရှိနေ၏။ ဉာဉ်၌လည်း အတူပင်၊ ရှု-နှင့် သီဟဠဋ္ဌရာရေး ကစ္စည်းကျမ်းမှာ-ပေါတ္တုလော,ရှိ၏။ တောခွေးဟော-ကောတ္ထု, ဂေါတ္တု ဂေါဠု, ဟု ဂ-ဃယ်, က-ကြီး၊ ထ-ဆင်ထူ, ဌ-ဝမ်းဘဲနှင့် အထူးထူးအထွေထွေ မာဂဓ, သက္ကတ-ကျမ်း တို့၌ ရှိနေ၏။ အဘိဓာန် မောဂ္ဂလာန်တို့၌ ရှိတိုင်း က-ကြီး၊ ထ-ဆင်ထူးနှင့်-ကောတ္ထု, ပုဒ်ကို ပညဝန်တို့ ရေးသားဖတ်ရှုတ်, အသုံးပြုကြသည့်အတိုင်း၊ ဤနိဿယသစ်၌ အတည်ပြုလိုက်သည်။ အထူးထူးအထွေထွေရှိပုံကား- 'ဂေါတ္တတိ

http://www.dhammadownload.com

တိ-ဂေါတ္ထုလော, ဂေါတ္ထု၊ တေ ဒွေ သိဂ်္ဂါလ ဝါစက' နီတိ။ ဂေါတ္ထု+ဝံသေ၊ ဂေါတ္ထတိ-ဂေါတ္ထုလော' သိမှာဠ ဓာတ္ထတ္ထာ.ဝလိ။ ဤကျမ်းဟို၌ ဂ-ငယ်၊ ယ-ဆင်ထူးနှင့်ရှိ၏။ ။'အက္ကောသတိ ဘေရာ နဒတ္ထာ.တိ-ကောတ္ထု၊ ကုသ+အက္ကောသေ' အာဘိဓာန်.ပဒီပိကာသူစိ။ သိဂ်္ဂါလော ဇမ္ဗုကော ကောတ္ထု။ ဘေရဏ္ဍော စ သိဝါပျ.ထ' သီဟိုဠ် အာဘိဓာန်။ ဤကျမ်းများ၌ကား က-ကြီး၊ ယ-ဆင်ထူးနှင့်ရှိ၏။ ။'ထိယံ သိဝါ ဘူရိမာယ၊ ဂေါမာယု မိဂဓုတ္တကော၊ သိဂ်္ဂါလ ဝဠုကော ကောဋ္ဌု၊ ဖေရု ဖေရိဝ ဇမ္ဗုကော' အမရကောသ, သဂ်္ဂတ အာဘိဓာန်။ 'သိဝါ ဘူရိမာယော, ဂေါမာယု, မိဂဓုတ္တကော, သိဂ်္ဂါလော, ဝဠုကော, ကောဋ္ဌု, ဖေရု, ဖေရဝေါ, ဇမ္ဗုကောလ္လတိ (၁၀) ဇမ္ဗုကာဿ' ဂုဏ်း-သံခိုတ္တ-မဟောသဓ ဋီကာ။ ဤကျမ်း၌ လည်းကောင်း၊ ထောမနီဓိ-စသော သဂ်္ဂဟကျမ်းများ၌ လည်းကောင်း က-ကြီး၊ ဌ-ဝမ်းဘဲနှင့်ချည်းရှိ၏။

ရုပ်တွက်ပုံ။ ။ပုထုလော-ဝုထ+ဝိတ္ထာရေ၊ **အလ**။ ကွစိဓာတု=အ-ကို ဥ-ပြု၊ ပုထ်+၂လ=ပုထုလ။ 'ပုထတိဝိတ္ထာရေတိ.တိ-ပုထုလော'၊ (ဋီကာတို၌ 'ပုထု+ဝိတ္ထာရေ'ဟု ဥ-ကာရန္တနှင့်ရှိကြ၏။ ဓာတုတ္ထ သဒ်္ဓာ၊ သဂ်္ဂဟတို့၌မရှိ)။ ။ *ဗဟုလော-ဗဟု+သခ်္ခာနေ၊ ရေတွက်ခြင်း၌-၏။ ။**အလ**။ကွစိဓာတု=**အ-ကို** ဥ-ပြု၊ ဗဟိ+၂လ=ဗဟုလ။ 'ဗဟီယတိ သခ်္ခာယကိ.စိ-+ဗဟူဿော'။ တစ်နည်း-ဗဟုလော-ဗဟု+ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ကြီးပွားခြင်း၌-၏။ **အလ**။ **အ**-ကို ဥ။ ဗဟ်+၂လ=ဗဟုလ။ 'ဗဟုတိဝုဒ္ဓိ ဂစ္ဆတီ.တီ-ဗဟုလော'။ ။*မဂ်လံ-မဂ်+မဂ်လေ၊ ကောင်းခြင်း၌-၏။ **အလ**။ မ-ဃက် နိဂ္ဂဟိတ်ဿ။ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဂ်-ပြု၊ မ.ဂ်+ဂ်+၂လ=မဂ်လ။ 'မဂ်ဿ်ဓ္ဓိ ဝုဒ္ဓိ' ဂစ္ဆတ်ဿ် သတ္တာ ဧတေနာ.တိ-မဂ်လံ'။ ။*ဗဟုလံ-ဗဟု+ဝုဒ္ဓိမှိ၊ ၏။ **အလ**။ ဗဟ်+၂လ=ဗဟုလ။ 'ဗဟုတိ ဝုဒ္ဓိ' ဂစ္ဆတီ.တိ-ဗဟုလံ'။ *ကဗ္ဗလံ-ကမ္ဗ+သဒ္ဓလနေ၊ တုန့်လှုပ်ခြင်း၌-၏။ **အလ**။ ကမ်+၂လ=ကမ္ဗလ။ 'ကမ္ဗတိ စလတီ.တိ-ကမ္ဗလံ'၊ ။*သမ္မလ-သမ္မ+မဏ္ဍနေ၊ တန်ဆာဆင်ခြင်း၌-၏။ **အလ**။ သမ်+၂လ=သမ္မလ။ 'သမ္မေတိ မဏ္ဍေတီ.တိ-သမ္မလံ'။ 'သမေဟိ အဒ္ဓါနံ ပရိလဃံ ဧတေနာ.တိ-သမ္မလံ'။ ဤလိုလုပ်မူ သမု-ဓာတ်၊ အလ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီး၏။ (ဉာ,နာ-တို့၌ 'သဗိ+မဏ္ဍလေ.တိ မဿ ရုပ်' ဟု သဗိ-ဓာတ်၊ မဏ္ဍ လတ္ထ-ဆို၏။ ယင်းဓာတ်လည်း နီတိသီဟဠဓာတုတ္ထာ.ဝလိ-တို့၌သာ လာ၍ သဂ်္ဂဟ-ကမ္မဒုမ၊ မာဓဝီယ-ဓာတု ဝုတ္တိ-စသော ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ မလာ၊ သို့အတွက် ရုပ်ပြီး လွယ်ရန်၊ သာဆနိက လောကီက, နှစ်ဖက် ဆက်သွယ်သော မဏ္ဍာနတ္ထ သမ္မ ဓာဇ်ကို ဤနိဿယသစ်၌ အတည်ပြုသည်၊ ဥဏာဒိ ဝုတ္တိဋ္ဌကား-'သမ္မ+သမ္မန္နေ သမ္မလံ'ဟု ဆို၏။)။ ။*အဂ္ဂလံ-အဂ္ဂ+ဂတိကောဋိလ္လေ၊ ကောက်ကွေ့၍သွားခြင်း၌-၏။ **အလ**။ အဂ်္ဂ+၂လ=အဂ္ဂလ။ 'အဂ္ဂတိ ကုဋိလ ဘာဝေန ဂစ္ဆတီ.တိ-အဂ္ဂလံ'။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၆–ပုထဿ ပုထု-ပထာ.ဒေမာ ဝါ။ ။ပုထဿာ၊ ပုထ-ဟူသော ပါတိ ပဒိကပုဒ်၏။ ပုထ-ပထာ၊ ပုထု-ပြု, ပထ-ပြုတို့သည်။ ဟောန်တိ၊ ကုန်၏။ ဝါ၊ အချို့၌။ အမောဟ၊ အမ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပုထု ဣစ္စေတဿ ပါတိ ပဒိကဿ၊ ၏။ ပုထု-ပထာ.ဒေသာ၊ တို့သည်၊ ဟောန်တိ၊ ကုန်၏။ ကုစိ၊ ၌။ အမ.ပစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပုထု၊ ကျယ်ပြန့်သည်။ ဟုတ္ဝာ၊ ဖြစ်၍။ ဇာယန်တိ၊ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုထဝီ၊ မြေမည်၏။ ပထမေ၊ ရှေးဦး၌။ ဇာတော၊ ဖြစ်သည်တည်း။ ပထမော၊ ရှေးဦး၌-ဖြစ်သည်။ ပုထု ကိလေသေ၊ များစွာသော ကိလေသာတို့ကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနော ပုထုဇဉ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ပဌဝီ၊ ပဌဝီမည်၏။ ပဌမော၊ ပဌမ-မည်၏။

၆၆၆–စတု-ပ္ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။ဝါ-သဒ္ဒါ ကွစ.ထွ၊ ပထ-ပြုရာ အချို့၊ ပထမ-စသည်၌သာ အမ-ပစ္စည်းသက်ရ၏။ ။ပုထု-ပုဒ်ကို စာကိုယ် ဉာ-တို့၌ ပါတိ ပဒိကပုဒ်ဆို၏။ ရှ, သင်္ကတ-ဘို့၌ ပုထု-ဓာတ်-ဟု ဆို၏။ 'ပုထော.ပုထ ပုထံ' စသည် ရှပ်မရှိ၍ ဓာတ်-ဟု ဆိုခြင်းသည် ကောင်း၏။ 'ပုထတီ ပတ္ထရတီ.တိ-ပုထု, ပုထဝီ၊ ပေါတယတိ ဒိဗ္ဗတီ.တိ-ပထမော' လုပ်၍ ပုထု-ပြီးမူကား 'ပုထုနံ ဇနနာ.ဒီဟိ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော'ဟု နာမ်ပုဒ်ဖြစ်၏။

ဤ၌ ပထမကို-ဌ-စမ်းဘဲနှင့် ရေးကြသည်ကား ဤသုတ်နှင့်မညီ၊ သင်္ကတ၌လည်း မရှိ။ သင်္ကတ-၌ ပထ-ဓာတ်၊ အမ-ပစ္စည်းတည်း။ ပထာ အမစ်၊ ။ ပထ+ပချာနေ (ပါကဋ္ဌေ) အသွာ အမ.ပစ္စယော၊ ပထန္တေ အနေန ဒုတိယာ.ဒီ စောဒေတိ-ပထမော၊ အာဒေါ, အာဘိနဝဋ္ဌ ဥဏာ.ဒိ ဝုတ္တိ၊ 'ပထမ-တြိ ပထ+အမစ်၊ ပဓေနေ အာဒျေ စ' ထောမနီမိ။ ။ရှ-၌, ဒန္တဇ ဒုတိယ.ကွရာ ထ-ကို၊ မုဒ္ဓဇ ဒုတိယ.ကွရာ ဋ-ပြု-ပုထဝီ, ပဌဝီ၊ အမ-ပစ္စည်းသက်၊ ပက-ပြု၍ ပထမော-ဟု နှစ်ရှပ်လုပ်၏။ 'ဤမိနာ ပုထဿ ပုထ ပတာ.ဒေသော၊ ကိုလောပေါ၊ ဤထ္ထိယံ ဣ၌ ပစ္စယော သြသရေ စာ.တိ သုတ္တေ စ-သဒ္ဒေန အဝါ.ဒေသော၊ ပုထဝီ ပဌဝီ၊ တဿ ဌတ္တံ၊ အမ.ပစ္စယေ ပထာ.ဒေသော ပထမော' ရှ။ ။ဉာ-၌ နောက် နှစ်ရှပ်ကို ဒန္တဇ ထ-ကို၊ ရီဒ္ဓဇ ဋ-နှင့်လဲ၍ ပဌဝီ, ပဌမော-ဟု ရှပ်လုပ်၏။ "ဤတရေသု ပန ဒွိသု 'ဒေါ သော စေ.စော" တ္ထေ စဂ္ဂဟဏေန ဝါ ကွစာ.ဒိ မတ္ထို့တ္ထရာနံ-နိပါစာနာ သိဒ္ဓါန္တိ.တိ ဝါ.ထကာရဿ ဋ-ကာရာ.ဒေသေ ကရဏာ.ဉ္ဉ၊ အန္တ ဒ္ဒယေ ပ-ကာရာ ဂတဿ.ကာရဿ အ-ကာရာ.ဒေသေ ကရဏာ.ဉ္ဉ ဝိသေသော"ဉာ။

ရူစာကိုယ်-ဉာ-ဋီကာတို့၌ အကွရာ အကဲ့ကဲ့ဖြစ်နေ၍ ကျနမ့်နှံကန်အောင် ယူဆရန်ခဲခက်လှ၏။ ရှ-သီဟိုဠ်မူ၌ 'ပုထဝီ, ပဌဝီ၊ တဿ ဌတ္တံ'ဟု မုဒ္ဓဇ ဒုတိယကွရာ ဋ-နှင့် မြန်မာ၊ကွရာမှာ 'ပုထဝီ, ပဓဝီ ထဿ ဓတ္တံ'ဟု ဒန္တဇ စတုတ္ထ၊ကွရာ ဓ-နှင့် ရှိ၏။ ထို့တွင် စတုတ္ထ၊ကွရာ ဓ-နှင့်ပင် 'ပဓဝီ' ဟူသော ပါဠိသည် မြန်မာနိုင်ငံမှာ

http://www.dhammadownload.com

နာ-ဆရာ 'အရှင်မဟာဝိဇိတာဝီ' မထေရ်ကျော်ကို မပေါ်မီ အလွန်ရှေးကျသော ကာလကပင် ထင်ရှားလျက်ရှိသော ပါဠိပင် ဖြစ်တန်ရာ၏။ သို့သော် နာ-ဆရာတွေ့မြင်သော ပါဠိမှာ 'ပဓမော' ဖြစ်နေပြန်၏။ ရူပသိဒ္ဓိယံ ပုထဝီ, ပထဝီ-တိ ဒန္တဇ-ကွရဝသေန ပါဌော ဒိဿတိ၊ ပဓမော-တိ ဒန္တဇ-ကွရဘူတဿ ထ-ကာရဿ ဒန္တဇ-ကွရ ဘူတ စတုတ္ထ-ကွရ ဓ-ကာရဝသေန ပါဌော ဒိဿတိ၊ သဒ္ဒနီတိယံ, မွိ ဓာထေ-ဝဒိဿတိ၊ ကတ္ထစိ ကစ္စာယန-ပွကရဏေ ဒန္တဇ-ကွရ ဘူတဿ ထ-ကာရဿ မူဒ္ဓဇ ဘူတ ဋ-ကာရ-ဒေသ ဝသေ နေဝ ပါဌော ဒိဿတီ'တိ ဝိစာရေတဗ္ဗ-မေတံ' နာ။ ဤနာ-ဆရာကား ဒန္တဇ စတုတ္ထကွရာနှင့် 'ပဓမော'ဟူသော ပါဠိကိုပင် သဘော ကြိုက်ညီနေဟန်တူ၏။ ။သီဟိဠ်နှင့်မြန်မာ, ကစ္စည်း စာကိုယ်ချင်းပင် မတူကြ။ သီဟိဠ်မူမှာ ဝိဂ္ဂဟဝါကျမာ။ 'ပထဝီ ပထဓမော ပုထုဇ္ဇနော-ပဌဝီ ပဌမော ဝါ' ဤမျှ သာရှိ၏။ ။ကစ္စည်း-စာကိုယ်၌ ပဌဝီ ဝါ, သာ၌၎င်း၊ 'ပဌမော' မပါ။ ဉာ-ရုပ်တက်ပုံကိုထောက်လျှင် ပဌမော-လည်း မါရှိရမည်။ သို့အတွက်-'ပုထု ဟုတ္တာ ဇာတာ-န္တိ ပဌဝီ ဝါ ဟူသော' နောက်ဝိဂြိုဟ်သည် ရှေးဂြိုဟ်နှင့် မထူးသဖြင့် ယင်း၀ါကျကိုနုတ်၍၊ သီဟိဠ်မူနှင့်အညီ၊ 'ပဌဝီ ပဌမော ဓါ' နိပ္ပန္နလောက်သာ ယူ၍ ဤနိဿယသစ်ကို အတည်ပြုလိုက်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ကစ္စည်း, ဉာ-တို့အလို 'ပထဝီ ပဌဝီ, ပထမော'ဟု နှစ်မျိုးပင် ရေးသားဖတ်ရွတ် စေလိုဟန်တူ၏။ သို့ရာတွင်-ပင်ကိုယ် ပဓာန ဥပဓေပြ သုတ်၌ ထ-ဆင်ထူးနှင့် ရေးသည်ကို ထောက်လျှင် ဋ-ဝမ်းဘဲကို နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် ကြိုက်ပုံ မပေါ်၊ အညဝါဒကို ဖော်ပြခြင်း၌ ဝုတ္တိဆရာ ဝါ-သဒ္ဒါဖြင့်ဆက်၍၊ ထည့်စွက် ခြင်းသာဖြစ်တန်ရာ၏။ ရှု-ဆရာလည်း ပထမ-ကို ဋ-ဝမ်းဘဲနှင့်မကြိုက်၊ သက္ကဘ-၌ လည်း မရှိသဖြင့် ထ-ဆင်ထူးနှင့်သာ အဓာန်တကျ ရေးသား ဖတ်ရွတ်ကြပါစို့။ ဝါ-ဧရေးသား ဖတ်ရွတ်နိုင်ကြပါစေလို၊ ။ပထမကို ထ-ဆင်ထူးနှင့်သာ ရေး သားသင့်ကြောင်း ဂုရုနှင့် ညောင်တုန်း ရွှေဟသိ်ာတောရ ဆရာတော် ဘုရားကြီး များလည်း အခိုင်အမာ ဆုံးဖြတ်ဘော်မူကြလေပြီ။ (ယင်းအဆုံးအဖြတ်ကိုလည်း စာဋ္ဌိတ်ပိုင်း ၃၈၅ 'ဋ္ဌိ-တီဟိ တီ့ယော' သုတ်၌ ငါတို့ ဖော်ပြခဲ့ပြီ၊ သိလိုက ပြန်၍ ကြည့်ကြလေ)။ ။ဤဉာ-နောက် ရုပ်တက်ပုံကို ကိုးကား၊ ဋ-ဝမ်းဘဲကို အသည်းစွဲ နှစ်ခြိုက်ကြသည့် စာပြင်ဆရာများသည်၊ ထ-ဆင်ထူးနှင့် အထင်အရှား၊ 'ကစ္စည်း ဆရာတော်' ရေးသားသည့် 'ပုထဿ ပုထု-ပထာ-မော ဝါ' ဟူသော သုတ်ကို၊ ဋ-ဝမ်းဘဲနှင့်လုပ်၍ 'ပုထဿ ပုထု-ပဌာ-မော ဝါ'ဟု ပြင်မှားမိကြကုန်၏။

ရုပ်တွက်ရာ၌ မှာထား၍ချက်–ပုထဝီ-စသော ပုံစံ၌ ပုထ-သည် ဓာတ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ရှေးပညဝန်ကြီးများ၊ ဝုတ္တိနှင့်, ဉာ-အကြိုက် ပါတိ ပဒိကသို့

http://www.dhammadownload.com

လိုက်၍ စာကိုယ်၌ ဝိဂ္ဂဟဝါကျ ထည့်စွက်၍ထားကြသဖြင့်၊ ခေတ်ရပ်, ပါတိ ပဒိကရပ်, နှစ်နည်းပင် ပြရပေမည်။ သို့ရာတွင် စာသင်ပျိုများမှာ ဝန်မကော်ရန် လွယ်ကူ နှစ်သက်ရာ တစ်နည်းနည်းကိုသာ အသုံးပြုကြလေ။ နာ-ဆရောကား ခေတ်ရပ်တွက်၏။ ။'ပုထု ဟုတ္တာ ဇာတံ၊ ပထမေ ဘာဇောာ' တို့ကား ကဒ္ဓိတ် ဝိဂြိုဟ်၊ ပုတု-နာမ်ပုဒ်နှင့်, ဇာတတ္တာ ဝါစက, ဏ-ပစ္စည်းကို ချဉ်းစပ်ထားသည်။ သို့အတွက် ဘဒ္ဓိတ်ရပ် အကျဉ်းဆုံးတွက်ပြမည်။ အကျယ်ကို တဒ္ဓိတ်ပိုင်းမှာယူ။ ။'ပုထု ကိလေသေ ဇနေတီ,တိ ပုထုဇ္ဇနော'ကား ကိတန္တ တပ္ပုရိသ် သမာသ်ပုဒ်၊ ပုထု-နာမ်ပုဒ်နှင့် ဇန-နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုကိုချဉ်းစပ်ထားသည်။ ယင်းပုထုဇ္ဇနော-ရပ်, ရှု-ဥာဏ်လည်းမပါ၊ ဉာ လည်း ရပ်မတွက်၍ ပါဠိဟောင်းဟုတ်မည်မထင်၊ နုတ်သိမ်းရန်သာ ကောင်းတော့၏။

ရပ်တွက်ပုံ။ ။ပုထဝီ-ကို ပုထ-ဆည်။ ပုထ၊ သည်း၊ ဝိတ္ထာရေ၊ ခဲ့ခြင်း၌-၏။ ကို စ-ပုထု-ခေတ်မှနောက်၌ ကွိ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပုထ+ကို) ပုထသ ပုထု-ပထာ, မောပါ, ဤသုတ်ဖြင့် ပုထ-ခေတ်ကို ပုထု-ပြု၊ (ပုထု+ကို) ကိုလောပေါ စ=ကွိ-ပစ္စည်းကိုချေ၊ နဒါဒိတော ဝါ ဤ၌, ဝါ၊ ပုထု-ဟူသော ဥ-ကာရန္တ-သဒ္ဒါမှ နောက်၌ ဤ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပုထု+ိ) ဩ-သရေ စ-၌, စ၊ ဤ-သရကြောင့် ထ-၏ မှီရာ ဥ-ကို အဝ်-ပြု (ပုထ်+ဴပ်+ိ=ပုထဝီ) ထိ+အဝ+ဤ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ ပထမေ-ပုထ+ဝိတ္ထာရေ၊ ၏။ ကွိ-သက်၊ (ပုထ+ကို) ဤသုတ်ဖြင့် အမ-ပစ္စည်းသက်၊ ပုထ-ခေတ်ကိုလည်း ပထ-ပြု၊ ကွိ-ပစ္စည်းကို ချေ၊ (ပထ+အမ=ပထမ) သရလောပေါ=ချေ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရပ်။ ပဌဝီ၊ ပထမော၊ နည်းဘူတ္တက် ကွစိခေတ်=သုတ်ကြီးဖြင့် ထ-ကို ဋ-ပြု၊ ပ-၏မှီရာ ဥ-ကိုလည်း အ-ပြုသည်သာ ထူး၏။ (ခေတ်အဖို့)။ ။စာနည်း-မုထဝီ-ကို ပုထ-တည်။ ဏ ရာဂါ တသော,ဒ မညတ္တေသု စ, သုတ်ဖြင့် ဇာတ-အနက်၌ ပုထ-သဒ္ဒါမှနောက်၌ ဏ-ပစ္စည်းသက်၊ တေသံ ဏော လောပံ, သုတ်ဖြင့် အနုဗန်ဏ-ကိုချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ပုထ-သဒ္ဒါကို ပုထု-ပြု (ပုထု+၊) ဩသရေ စ-၌, စ၊ အ-သရကြောင့် ထ-၏ မှီရာ ဥ-ကို အဝ်-ပြု (ပုထ+၊ဝ်) နဒါဒိတော=၌, ဝါ၊ ဤ-ပစ္စည်းသက်၊ (ပုထ+၊ဝ+ိ=ပုထဝီ) သရလောပေါ=ချေ၊ ဏပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ပထမော ပုထု၊ နည်းတူ။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုထ-ကို ပထ-ပြု၊ အမ-ပစ္စည်းသက်သည်သာ ထူး၏။ ပုထုဇ္ဇနော-ပုထုx ဇနော-ငည်း အမာဒယော=စပ္ပုရိသ် အမည်မှည့်၊ တေသံ ဝိဘတ္တိယော=ယော, သိ-ဝိဘတ်တို့ကိုချေ၊ ပကတိ စဿ+ပုထုx ဇန-ဟု ပကတိပြု၊ ပရဿ ဒွေ ဘာဇဝါ=ဇ-ကို သဒ္ဒိသ ဒွေဘော် ဇ္ဇ-ပြု၊ (ပုထု+ဇ္ဇန=ပုထုဇ္ဇန) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ဝါ-ရပ် ပဌဝီ၊ ပဌမော၊ ရှေးနည်းတူ (**ပါတိ ပဒိကအဖို့**)။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၇-*သသ္ဓ ဒီဟိ တု-ဒဓေါ၊ ။သသ္ဓ ဒီဟိ၊ သးသု-အစရှိသော ဓာတ် တို့မှ။ ပရေ၊ ဦ။ တု-ဒဓေါ၊ တု-ပစ္စည်း, ဒု-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ သသု ဒဒ-အဒဓတ္ထစ္စေါ,မာဒီဟိ၊ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရေ၊ ဦ။ တု-ဒု-တ္ထစ္စေ တေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အညေး တစ်ပါးကုန်သော။ သတ္ထော၊ သတ္ထစဒါဟိုကို၊ သသတိ-ဟိ သတိ၊ ညဉ်းဆဲဘဝ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သတ္ထာ၊ ရန်သူ မည်၏။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲကို။ ဒဒါတိ၊ ပေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒဒ္ဒု၊ ပြုး, ဝဲနာမည်၏။ ဒုးကွန၊ ဆင်းရဲသဖြင့်။ အဒတိ-ဘက္ခတိ၊ စားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဒ္ဒု၊ နှောင်အိမ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဧတေန၊ ဤနှောင်အိမ်ဖြင့်။ ဧနာ၊ လူသည်(အကျဉ်းသမားသည်)။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲကို။ အနုဘဝတိ၊ ခံစားရ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဒ္ဒု၊ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒုက္ခံ၊ (ဒုက္ခဿ) ဆင်းရဲ၏။ ဘာဇနံ အာဓာရံ၊ တည်ရာဿည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဒဒ္ဒု၊ မည်၏။ မဒတိ ဥမ္မတ္တံ ကရောတိ၊ ရူးလှည့်အောင်ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဒ္ဒု၊ ယစ် မျိုးမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ မဒ္ဒတိ-မဒ္ဒဘာဝံ ကရောတိ၊ နှိပ်နင်းသောအဖြစ်ကို ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဒ္ဒု၊ မည်၏။

၆၆၇-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်၊ ။'ဤသုတ်၌ အဒ-ဓာတ်၏ ဒု-ပစ္စည်း အဒ္ဒု-ဟု ရှိ၏။ 'အန္ဒတိ ဗန္ဓတိ ဧတေနာတိ-အန္ဒု' သူငယ်တို့ ဝတ်ဆင်သော ခြေကျင်း၊ ဆင်ထူး၊ သံခြေကျင်း။ သို့မဟုတ်-လက်ထိပ်ဟော-အန္ဒု, အန္ဒုက,ပု သကတ,၌ ရှိ၏။ 'အန္ဒု-ထိ၊ အန္ဒယိတေ ဗဇ္ဈတေ အနေနာ.တိ-အန္ဒု'။ အဒိ+ကု၊ နိဂၢဟီတ် ပါဒဘူသဒဏ္ဍ စ' အန္ဒုက-ပုံ၊ အန္ဒယိတေ ဗဇ္ဈတေ အနေနာ.တိ အဒိ, အဒိ+ဗန္ဓနေ၊ တူ၊ ဟတ္ထိပါဒ ဗန္ဓနေ, နိဂၢဟီတ် ပါဒကိဉ္စ စ' ထောမနီဒိ။ ။ မဒ္ဒု-ကား အာဒိခာန်၌မထင်။

မှတ်ချက်။ ။*စာဂိုယ် အချို့၌ 'သသု ဒံသ အဒ မဒ ဣးစ္စတေဟိ'၊ အချို့၌ 'သသု ဒဒ အဒ မဒ ဣစ္စတေဟိ'ရှိ၏။ ဝုတ္တိအားလျော်စွာ ပုံစံလည်း ကဲ့သျှက်ရှိ၏။ နိဿယများလည်း မိမိဘို့ တွေ့မြင်ရာ ပါဠိအတိုင်း အနက် ယော ဇနာကြ၏။ သို့ရာတွင် ဤ,နှာ-တို့ ဒံသ-ဓာတ်နှင့် ရုပ်မတ္ထက်ကြ၊ ရှု-၌သည်း ဒဒ. မာတ်သာ လာသည့်ပြင်၊ သီဟိုဠ်မူဋ္ဌလည်းမရှိ၊ သို့အတွက်-ဤ, ရုပ်တွက်သော ဓာတ်သာ ကစ္စည်းဆရာ ဧရေးရင်းဖြစ်၍ ဒဒ-ဓာတ်နှင့် ဝုတ္တိကို ဤနိဿယသစ်၌ အတည့်ပြုလိုက်သည်။

ရူပဲဘွက်ပုံ။ ။သတ္တု-ကို သသု-သည်၊ သသု၊ သည်။ ဟိ သာယံ၊ ၏။ ခေျ၊ သသ္ဓာ.ဒီဟိ တု-ဒဒေါ၊ ဤသုတ်ဖြင့် သသု-ဓာတ်မှ နောက်၌ တု-ပစ္စည်းသက်၊ (သသ်+တု) ကွစိဓာတု=ဓာတွန် သ်-ကို တ်-ပြု၊ (သတ်+တု=သတ္တု) နာမ်ငဲ့-စီရင်၊ ဒဒ္ဒု-ဒဒ္ဒ+ဒါနေ၊ ၏၊ ခေျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဒဒ်+ဒု=ဒဒ္ဒု)။ အဒ္ဒု-အဒ+ဘက္ခနေ၊ ၏။ ခေျ၊ ဒု-သက်၊ (အဒ်+ဒု=အဒ္ဒု)၊ ။မဒ္ဒု-မဒ+ဥမ္မာ ဒေ၊ ၏။ ခေျ၊ ဒု-သက်၊ (မဒ်+ဒု=မဒ္ဒု)။

http://www.dhammadownload.com

၆၆၈-စျာ.ဒီဟိ ဤ ဝရော။ ။စျာ.ဒီဟိ၊ စိ-အစရှိသော ဓာတ်တို့မှ၊ ပရော်၊ ဍ်း၊ ဤ၊ ဝရော၊ ဤ ဝရ-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။စိ-ပါ-ဓာဤစ္စော်ဝ-မာဒီဟိ၊ စိ, ပါ, ဓာ ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့မှ။ ပရော်၊ ဍ်း။ ဤ၊ ဤ၊ ဝရ-ပွစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။စိယတိ၊ ဆည်းပူးအပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ စီဝရံ၊ သင်္ကန်းမည်၏။ ပီဝတိ၊ သောက်တတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ပီဝရော၊ ဆူပြိုးသူ မည်၏။ (လိပ်-သတ္ထဝါ) ဝါ၊ ကား။ ပါတဗ္ဗံ၊ စောင့်ရှောက်အပ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့် ပီဝရံ၊ မည်၏။ (ထည့်-မစ္ဆော၊ ငါးတို့ကို)။ ဓာရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဓာရေတွာ၊ ဆောင်၍ (ဖမ်း၍)၊ ဇီဝိတံ ကပ္ပေတိ၊ အသက်မွေးတတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်၊ ဓီဝရော၊ တံငါမည်၏၊ ဓီဝရံ၊ တံငါမျိုး။

၆၆၉-မုနာ ဒီဟိ-စီ။ ။မုနာ.ဒီဟိ စ၊ မုန-ဓာတ် အစရှိသည်တို့မှ၊ ပရော်၊ ဍ်း၊ ဤ၊ ဤ-ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။မုန-ယထ အဂ္ဂ ပတ ကဝ သုစ ရုစ မဟာလ သဒ္ဒါလ မန ဤစ္စော်ဝ.မာဒီဟိ၊ မုန ယတ=မန, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတူဟိ စ၊ ဓာတ်တို့မှလည်း၏ကောင်း။ ပါတိ ပဒိကေဟိ စ၊ တို့မှလည်း၏ကောင်း။ ပရော်၊ ဍ်း၊ ဤ.ပွစ္စယော၊ သည်၊ ဟောတိ၊ ၏။ အတ္ထာ.နုတ္တံ၊ အကျိုးရှိမဲ့ကို။ မုနာတိ, ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဥ ယျဓမ္မံ၊ ဥ ယျဓမ် ငါးပါးကို။ လက္ခဏ.ဒီဝသေန၊ လက္ခဏာ-စသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ မုနာတိ,ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဤတိ၊ ကြောင့်။

၆၆၈-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။စျာ.ဒီဟိ-ဟူသော ယောဂ စိဘာဂဖြင့် ဤရ-ပစ္စည်းလည်း သက်ရ၏၊ 'ဝါကစီရံ နိဝါသေသိ၊ ပဗ္ဗဇုဏ-သမု.ဧပတံ'ဟုဒ္ဓပံသ၊ စီယတိ,စီယန္တိ ဟိ'သန္တိ ဝါတာ တပါနိ ဝါ.တိ-စီရံ၊ ပက္ကလံ-လျော်တောသက်နံး၊ စီရဇော ဝရံ-စီဝရံ' သာသနာ သက်နံး။

၆၆၉-ပ်တ္ထက်ပုံ။ ။စီဝရီ-ကို စိ-တည်။ စိ၊ သည်၊ စယေ၊ ဆည်းပူးခြင်း၌-၏၊ စျာ.ဒီဟိ ဤဝရော, ဤသုတ်ဖြင့် စိ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဤဝရ ပစ္စည်းသက်၊ (စိ+-ီဝရ=စီဝရ) ချေ၊ ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်း ။ပီဝရော-ပီဝရံ-ပါ+ပါနေ။ ပါ+ရက္ခဏေ၊ ဤဝရ-သက်၊ (ပါ+-ီဝရ=ပီဝရ)။ ။ဓီဝရော၊ ဓီဝရံ-ဓာ+ဓာရဏေ၊ ဤဝရ-သက်၊ (ဓာ+-ီဝရ=ဓီဝရ) ချေ၊ ကပ်-စီရင်။

၆၆၉-တိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။မုနဒ+ဒီဟိ+စ=ဤ+။ ။စ-သဒ္ဒါ သမုစ္စည်း။ ပါတိ ပဒိကေဟိ-ကို ဆည်းသည်၊ ဝုတ္တိ-၌, ကဝိမဟာလိ, သဒ္ဒါလိ, မကို,စ္ဆိကား ပါတိ ပဒိကာတည်း။ 'ကတျံဟန္တိ.တိ-ကဝိ'ဖြင့် ဏဝ-ပုဒ်, ဏ.ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော နိပ္ပန္န ပါတိပါဒိက တဒ္ဓိတ်ပုဒ်နောင် ဤ-ပစ္စည်းသက်၊ ကန္တံမနာပ ဝစနံ ဝဒတီ.တိ ကဝိ'ဖြင့် က-ပုဗ္ဗ, ဝဒ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်း။ က-က, ကန္တအနက်ဟော။ ဓာတူန်ကိုချေ-ကဝ-ဟု ပြီးသော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက, ကိတန္တ သမာသ်ပုဒ်နောင် ဤ-ပစ္စည်းသက် ရသည်ကို ပြသည်။ 'မဟတ္တံ လာဘိ ဂဏ္ဟာတီ.တိ မဟာလော၊ သဒ္ဒံ ယသံ လာဘိ

http://www.dhammadownload.com

မုနိ၊ မုနိ-မုည်း၏။ ယတာတိ, ဝိရိယံ-ကရောတိ၊ လုံ့လကိုပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ယတိ၊ ရဟန်းမည်၏။ အဂ္ဂတိ, ကုဋ္ဌိလ ဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ ကွေ့ကောက်၍သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ဓကြောင့်။ အဂ္ဂိ၊ မီးမည်၏။ သေဋ္ဌော, ဟုတ္တာ၊ မြတ်သည်ဖြစ်၍။ မတတိ ပုရတော ဂစ္ဆတိ၊ ရှေ့ကသွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပတိ၊ အရှင်-လင်မည်၏။ ကဗျံ၊ ကဗျာလင်္ကာကို၊ ဗန္ဓတိ၊ ဖွဲ့တတ်၏။ (ရေးတတ်၏)။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကဝိ၊ ပညာရှိ (စာရေးဆရာ) မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကန္တံ, မနာပ-ဝစနံ၊ နာဖွယ်ကောင်းသော စကားကို၊ ဝဒတိ၊ ပြောဆိုတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကဝိ၊ ပညာရှိ (စကားတတ်) မည်၏။ သုစတိ, ပရိသုဒ္ဓံ ဘဝတိ၊ စင်ကြယ်စွာ ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သူစိ၊ စင်ကြယ်သူမည်၏။ ရုစတိ, ဒိဗ္ဗတိ ထုန်းလင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ရုစိ၊ အရောင်မည်၏။ မဟန္တံ၊ များသော၊ ဝိဘဝံ၊ စည်းစိမ်ကို။ ဘောဂ.ကွန်ံ၊ ဥစ္စာစုကို။ လာတိ၊ ယူတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟာလိ၊ မဟာလိ(လိစ္ဆဝီ)မင်းမည်၏။ ဘဒ္ဒံ-ယသံ၊ ကောင်းသော အခြွေအရံကို။ လာတိ၊ ယူတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘဒ္ဒါလိ၊ ဘဒ္ဒါလိ ရဟန်းမည်၏။ တတ္ထ ရဓနေ၊ ထိုရတနာ၌။ မန္ဒံ၊ စိတ်နှလုံးကို။ နယတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဏိ၊ ပတ္တမြားမည်၏။

ဂဏ္ဌာတိ.တိ-ဘဒ္ဒါလော'ဖြင့် မဟာ ဘဒ္ဒ ပုဗ္ဗ, လာ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်းဖြင့်ပြီး၍၊ သော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက, ကိတ္တန္တ သမာသ်ပုဒ်နောင် ဥ-ပစ္စည်းကို ပြုသည်။ 'မနံ တတ္ထ နယတိ.တိ-မဏိ'ဖြင့် မန-ပုဗ္ဗ, နီ-ဓာတ်၊ အ-ပစ္စည်း မန-က, န-ကိုချေ၊ နီ-ဓာတ်က, ဏ်-ကိုချေ၊ န-ငယ်ကို ဏ-ကြီးပြု၊ မ+ဏ်+ိ=မဏ-ဟု ပြီးပြီးသော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက, ကိတ္တန္တ သမာသ် ပုဒ်နောင် ဥ-ပစ္စည်းသက်လေ-ဟု ပြသည်။ ။သာဝကာသ သာဓာရဏ, ဤသုတ်ရှိပြီဖြစ်၍ 'သညာယံ ဓါ-ဓာတော ဥ' သုတ်အပိုပင်။

ရူပ်တူက်ပုံ။ ။မုနိ-ကို မုန-တည်း မုန၊ သည်။ ဥဏာ ၏။ ချေ၊ မုနာ-ဒီဟိ စိ, ဤသုတ်ဖြင့် မုန-ဓာတ်မှနောက်၌ ဥ-ပစ္စည်းသက်၊ (မုန+-ိ=မုနိ) န်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။ယတိ-ယမာ+ပယတနေ၊ အားထုတ်ခြင်း၌-၏၊ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဥ-ပစ္စည်းသက်၊ ယတ်+-ိ=သတိ။ ။အဂ္ဂိ-အဂ္ဂ+ဂတိကောဋိလ္လေ၊ ကွေ့ကောက်၍သွားခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဥ-သက်-အဂ္ဂိ+-ိ=ဒဂ္ဂိ။ ။ပတိ-ပတ+ဂတိယံ၊ ၏။ ချေ၊ ဥ-သက်၊ ပတ်+-ိ=ပတိ။ ။ကဝိ-ကဝ ဤသုတ်ဖြင့် ကဝ-ဟူသော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိက ပုဒ်နောင် ဥ-ပစ္စည်းသက်၊ ကဝ+-ိ=ကဝိ၊ ချေ၊ ကပ်-စီရင်။ ။သုစိ-သုစ+သုဒ္ဓိယံ၊ စင်ကြယ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဥ-သက်၊ သုစ်+-ိ=သုစိ။ ။ရုစ+ဒိတ္တိယံ၊ ဥ-သက်၊ ရုစ+-ိ=ရုစိ။ ။မဟာလိ-မဟာလ၊ ဤသုတ်ဖြင့် မဟာလပါတိပဒိက, ပုဒ်မှနောက်၌ ဥ-ပစ္စည်းသက်၊ မဟာလ+-ိ=မဟာလိ။ ။ဘဒ္ဒါလိ-ဘဒ္ဒါလ၊ ဘဒ္ဒါလ-ပါတိ ပဒိက ပုဒ်မှနောက်၌ ဥ-သက်၊ ဘဒ္ဒါလ+-ိ=ဘဒ္ဒါလိ။ ။မဏိ-မဏ၊ ဥ-သက်၊ မဏ+-ိ=မဏိ။

http://www.dhammadownload.com

၆၇၀-ဝိဒါ.ဒီဟျူ ရော။ ။ဝိဒါ.ဒီဟိ၊ ဝိဒ-ဓာတ် ဒေစရှိသည်တို့မှ။ ပရေ၌ ဥုရော၊ ဥုရ-ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝိဒ ဝလ္လ မသ သိဒ ဒုကု ကပု မယ ဥန္ဒ ခဇ္ဇ ကုရ ဋုစ္ဆေဝ.မာဒီဟိ၊ ဝိဒ, ဝလ္လ-ထုရ, ဤသို့ အစရှိကုန်သော။ ဓာတ်ဟိစ၊ တို့မှလည်း ခကောင်း။ ပါဝိ ပဒိကေဟိ စ၊ တို့မှလည်း ကောင်း။ ပရေ၌ ဥုရ.ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝိဒိတုံ၊ ရခြင်းငှာ (အနာ.သန္ဓတ္တာ၊ မနီး သောကြောင့်)၊ အလံ၊ (နှ သုကရ်) မလ္ထယ်ကူ ('အလံ အ-ယုတ္တံ အနာ.သန္ဓတ္တာ' နာ-အလိုမသင့် ဟု-ပေး။) ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဝိဒူရော၊ ဝေးသောအရပ် မည်၏။ ဝိဒူရဒ္ဒုနေ၊ ဝေးသောအရပ်၌၊ ဇာတော၊ ဖြစ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဝေဒူရော၊ ဝေဒူရမည်၏။ ဝလ္လတိ, ဝလ္လဘ ဘာဝေန ဘဝတိ၊ ဆက်ဆံ, ကျွမ်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဝလ္လူရော၊ အမဲခြောက်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဝလ္လဘိ, အဘ, မည် ဗန္ဓတိ၊ အခွင်းချင်းဖွဲ့ယှက်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဝလ္လူရော၊ မည်၏။ အာမသိတဒ္ဒေ၊ သုံးသပ်အပ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ မသူရော၊ ပြောင်းစပါးမည်၏။ သိန္ဓဝ်-သိဂ်ါရ ဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊ တင့်တယ် စမွယ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ သိန္ဓူရော၊ တင့်တယ် စမွယ်ခြင်းမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ သိန္ဓတိ, ဝိရောစတိ၊ တင့်မာယ်တတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ သိန္ဓူရော၊ မည်၏။ အနာ.သန္ဓတ္တာ၊ မနီးသောကြောင့်။ ဂမိတုံ၊ သွားခြင်းငှာ။ အလံ၊ မသင့်, မလ္ထယ်ကူ။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ဒူရော၊ အဝေး (ဝေးသောအရပ်) မည်၏။ ကု.တိ-သဒ္ဒံ ကရောတိ၊ အသံပြုတတ်၏။ ဋ္ဌတိ၊ ကြောင့်။ ကူရော၊ ထမင်းခြောက်မည်၏။ အတ္တ

၆၇၀-ဒွိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်။ ။'ဝိဒူ.ရ ဇာတော ဝေဒူရော၊ မဏိ'ဟု ရှု-အဆို ရှိ၍ ဓေဒူ.သဒ္ဒါ ပတ္တမြား သာမန်ဟော-ဟု ယူရန်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် သင်္ကတ-၌, ကြောင်မျက်ရွဲ ပတ္တမြားဖြစ်ရာ အရပ်ဟော-ဝိဒူရ၊ ကြောင်မျက်ရွဲ ဟောကား ဝေဒူရိယ-ဟု ဆို၏။ 'ဝိဒူရ-နှ၊ ဝိသိဋ္ဌ ဒူရံ ဝိ-ဒူရံ၊ အဘိဒူရံ ဝေဒူရိယ မဏိ သမ္ဘဝ ဋ္ဌာနေ,ပို့'။ 'ဝေဒူရိယ-နှ၊ ဝိဒူရေ ဘဝေါ-ဝေဒူရိယော၊ ကဏ္ဌပီက ဝဏ္ဏော ဝိဇ္ဇာလနေတ္တ တုလျ မဏိ ဘေဒေ' ထောနိမိ၊ မည်းရွေအရောင်, ကြောင်မျက်စိ အဆင်းရှိသော ပတ္တမြားမျိုးကို ဝေဒူရိယ-ဆိုသည်။ ။'ဓေဒူရိယ-နှ၊ ဝိဒူရေ ဂိရိမှိ ဘဝေါ၊ 'ကဏ္ဌပီတ ဝဏ္ဏော, ဝိဇ္ဇာလနဟ္ဂ တုလျ ဝဏ္ဏော မဏိဓာဒေ ကေဟုရတ္ထ' ဝါစပွတိ။ ။မောဂဓ အာဘိဓာန်၌, ဗုဒ္ဓဒ-က, ဒ-ကို ဠ-ပြု၍ ဗုဒ္ဓဠ္ဌက-ဖြစ်သလို ဒ-ကို ဠ-ပြု၍ ဝေဠုရိယ-ဟု ဆို၏။ 'ဝံသ ဝဏ္ဏော ဝေဖ္ဖုရိယံ' အာဘိဓာန်။ ။'ဒွယံ ဝေဠုရိ.ယ၊ ဝံသော တဗသာရော၊ တ.ဗ္ဗဏ္ဏော၊ ဝေဠုဝိယ ဒိဿတိ.တိ ဝေဠုရိယော' ဇင်း-၌။ ။ဤ-အလို ဝါ၊ မှည့်အနေ၊ ဝါရှေသော အဆင်းရှိသော ပတ္တမြားကို ဝေဠုရိယ ဆိုသည်။ ဝိမတိ-၌ကား၌ 'ဝေဠုရိယော.တိ ဝံသဝဏ္ဏ မဏိ၊ မဏ္ဍာရ.ကို့ ဂဗဏ္ဏာ ဝါ'ဟု နှစ်နည်း-ဖွင့်၏၊ နောက်နည်း သင်္ကာနှင့်ညီ၏၊

http://www.dhammadownload.com

နော၊ ဂဒ္ဓေန၊ မိမိအနုံ့ဖြင့်။ အညံဂန္ဓံ၊ သူတစ်ပါးအနုံ့ကို။ ကာပတိ,ဟိ သတိ၊ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ကာပ္မူရော၊ ပရွတ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒရောဂါ,ပနယနေ၊ အနာကို ပယ်ခြင်း၌။ ကပ္ပဂ်၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ကာပ္မူရော၊ မည်၏။ မဟိယံ၊ မြေ၌။ ရဝတိ၊ မြည်,တွန်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မယူရော၊ ဥဒေါင်းငှက်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ မဟိယံ၊ မြေ၌။ ယာတိ, ဂစ္ဆတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မဟူရော၊ မယ်၏။ ပံသု၊ မြေကို။ ဥန္ဒတိ,ပသဒတိ ပွားစေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဥန္ဒူရော၊ ကြွက်မည်၏။ ခဇ္ဇိတဇ္ဇော၊ ခါးတတ်တတ်သော၊ ခဲ,စား၏။ ဣဂ်၊ ကြောင့်။ ခဇ္ဇူရော၊ ယင်ပေါင်း (စွန့်ပလွှန်) မည်၏။ ကုရတိ, အကွောသတိ၊ ဆဲရေးတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုရူရော၊ ကြမ်းစာမ်းသည် (ကြမ်းတမ်းသော အရာ) မည်၏။

၆၇၁-ဟနာ,ဒီဟိ-နု-ကု-တဝေါ။ ။ဟနာ,ဒီဟိ၊ ဟန-ဓာတ် အဓိဂျိသည်တို့မှ။ ပဓမ၊ ဥ၌ နု-ကု-တဝေါ၊ နု-ပစ္စည်း, ကု-ပစ္စည်း, တု,ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန်၏၊

ရူဠ်တုက်ပုံ။ ။ဝိဒူရော-ကို ဝိဒ-တည်။ ဝိဒ-သည်။ လာဘော၊ ၏၊ ချေ၊ ဝိဒါဒီ.ဟျူရော, ဤသုတ်ဖြင့် ဝိဒ-ဓာတ်မှနောက်၌ ဥုရ-ပစ္စည်းသက်။ (ဝိဒ်+ူရ=ဝိဒူရ) ဒ်+ဥု-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ သြ-ပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ (ဝိဒူရ ဌာနေ ဇာတော၊ ဝေဒူရော,ကား ဤ၌ လိုရင်းမဟုတ်၊ ဝိဒူရ-ပုဒ် ဏ-ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဇာတတ္ထိတ်ပုဒ်တည်း)။ ။ဝလ္လူရော-ဝလ္လ+သာဓာရဏော၊ ဆက်ဆံခြင်း၌-၏၊ တနည်း။ ဝလ္လ+ဗန္ဓနေ၊ ဖွဲ့ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဥုရ-ပစ္စည်းသက်။ ဝလ္လ+ူရ= ဝလ္လူရ။ မသူရော-မသ+အာမသနေ၊ သုံးသပ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဥုရ-သက်၊ မသ်+ူရ= မသူရ။ ။သိန္ဒူရာ-သိဒ+သိဂ်ါရော၊ တင့်စာယ်စမွှာယ်ခြင်း၌-၏။ ချေ၊ ဥုရ-သက်၊ တေသုဝုဒ္ဓိ=သဃထက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ နှိဂ္ဂဟိတ်ကို တ,ဝဂ္ဂန္တနှ်-ပြု၊ သိ နှ်+ဒ်+ူရ= သိန္ဒူရ။ (သိန္ဒူရ-သဒ္ဒါ ဆုံးမှုနှိ့ ဟသ်ပဒါးဟောဖြစ်အံ့၊ သန္ဒါ+ပဃဓနေ၊ ဥုရ၊ အဓ, အ-ပြု ဟု-ပြု၊ သန္ဓတိ ဥဒကံ ပဃဝတီ,တိ-သိန္ဒူရော လုပ်)။ ။ဒူရော-ဒု+ဂတိယံ၊ ၏၊ ဥုရ-သက်၊ ဒု+ူရ=ဒူရ၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ကူရော-ကု+သဒ္ဒေ၊ အသံပြုခြင်း၌-၏။ ဥုရ-သက်၊ ကု+ူရ=ကူရ၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ကပ္ပူရော-ကပ္ပ+ဟိ သဒ္ဒ တက္ကလ ဂန္ဓေသု၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း သဒ္ဒေး၏အနုံ့တို့၌-၏၊ ချေ၊ ဥုရ-သက်၊ -ကပ်+ူရ=ကပ္ပူရ၊ ပ-ကို ဒွေဘော်ပြု။ ။မယူရော-မယ၊ ဤသုတ်ဖြင့် မယ-ဟူသော နိပ္ပန္န ပါတိ ပဒိကပုဒ်နောင် ဥုရ-ပစ္စည်းသက်၊ မယ+ူရ=မယူရ၊ ဥန္ဒူရော-ဥန္ဒ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဥန္ဒ-ဟူသော ပါတိ ပဒိက ပုဒ်နောင် ဥုရ-ပစ္စည်းသက်၊ ဥန္ဒ+ူရ=ဥန္ဒူရ၊ ။ခဇ္ဇူရော-ခဇ္ဇ-သက္ခဏော၊ ဥုရ-သက်၊ ခဇ္ဇ်+ူရ=ခဇ္ဇူရ။ ကုရူရော-ကုရ+အကွောသေ၊ ၏။ ဥုရ-သက်၊ ကုရ်+ူရ=ကုရူရ၊ နာမ်ငဲ့-စီရင်။

၆၇၁-ဒ္ဒိ-ပဒ, ဝီမိသုတ်။ ။ရုပ်တုက်ပုံ-ဟနုကို ဟန-ကည်။ ဟန၊ သည်။ ဟိ သာယံ၊ ၏။ ဟနာ,ဒီဟိ နု ကု ဏဝေါ, ဤသုတ်ဖြင့် ဟန-ဓာတ်မှနောက်၌ နု-ပစ္စည်းသက်၊ (ဟန်+နု) ကွစိ ဓာတု=သုတ်ကြိုးဖြင့် ဓာတွန် နကိုချေ၊ (ဟ+နု=

http://www.dhammadownload.com

ကုန်၏။ ။ဟာနု ဇန ဘာရိ ခနု အမ ဧ ခ ာ သိ ကိ ဟိ ဣခစ္စဝ,မာဒိဟိ၊ ဟန, ဇန=ကိ, ဟိ, ဣသို့ အစရှိကုန်သော။ ခာတူဟိ၊ တို့မှ၊ ပရေ၊ ဦ။ နု-ဏု-တု ဣစ္စတေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်၊ ဟောန္တိ ကုန်၏။ ။တေန၊ ဣအရာဖြင့် (ဣ-မေးဖြင့်)။ ဘော ဇနံ၊စားဖွယ်ကို။ ဟနတိ,ဟိံသတိ၊ ကြိတ်ချေ,ညှဉ်းဆဲတတ်၏။ဣတိ၊ကြောင့်၊ဟနု မေးမည်၏။ ဂမနံ သွားခြင်းကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဇာနု ဒူးဆစ်မည်၏။ ဘာဇိ,ဒီဗ္ဗတိ၊ ထွန်းလင်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဘာနု၊ အရောင် (နေ)မည်၏။ နိဝါကေ၊ လေကင်းရာ၌။ ရိတိ,ဒီဗ္ဗတိ၊ သွားတတ်၏။ ဣတိ၊ကြောင့်၊ အဏု၊ မြူမည်၏။ ခနိတဗ္ဗော,အဝခာရိတဗ္ဗော၊ တူး(နှုတ်)အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ခါဏု၊ သစ်ငုပ်မည်၏။ အင်.မင်္ဂဿ၊ အင်ါကြီးယော်၏။ ရဉ္ဇနဘာဝံ၊ နာကျင်သည်အဖြစ်သို့၊ ဝါ၊ ကား။ အင်.မင်္ဂဿ၊ ကို။ ဝိဇ္ဈနဘာဝံ၊ ဖောက်ထွင်းသည့်အဖြစ်သို့။ အမတိ,ဂစ္ဆတိ၊ ရောက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ အဏု၊ အဏုမြူမည်၏။ တန္တံသန္ဓာနေ၊ ချည်ချောင်းအစဉ်၌၊ ဝေတိ,ဘဝတိ၊ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝေဏု၊ ဝါးပင်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဗဟိသာရေ၊ အပဖြစ်သောအနှစ်၌။ အလံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝေဏု၊ ဝါးပင်မည်၏။ ဝစ္ဆံ၊ သားငယ်ကို။ ဓေတိ,ပါယေတိ၊ နို့တိုက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ဓေနု၊နို့စို့သားငယ်ရှိသောနွားမ(မိန်းမ)မည်၏။ အတ္ထံ အနက်ကို(သဘော)ကို။ခာရေတိ၊ ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခာတု၊ ခာတ်မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဂမန-ပစနာ.ဒီကာ၊ သွားခြင်း, ချက်ခြင်းအစရှိသော။ ကြိယာ၊ ကြိယာကို ခာရေတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ခာတု၊ မည်၏။ သိယဟိ, ဗန္ဓိယတိ၊ ဖွဲ့အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ သေတု၊ တံခါးမည်၏။ ဥဒ္ဓါ၊ အထက်၌၊ ဂစ္ဆတိ,ပဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ဖအတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကေတု၊ မှန်ကင်းမည်၏။ အတ္ထာနောဖလံ၊ မိမိအကျိုးကို။ ဟိနောစိ, ပဝက္ကတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဟေတု၊ အကြောင်းမည်၏။

ဟာနု)နာမ်ငဲ့၊ သိ-သက်၊ ခေျ၊ ပြီး၏။ ။ဘာနု-ဇန+ဇနနေ၊ ၏။ နု-ပစ္စည်းသက်၊ ခာတုန်ကိုခေျ။ အ-ကို အာ-ပြု၊ ဇာ+နု=ဇာနု။ ။ဘာနု-ဘာ+ဒိတ္တိယံ၊ ၏။ နု-သက်။ ဘာ+နုံ=ဘာနု။ ။ရေဏု-ရိ+ဂတိယံ၊ ၏။ ဏု-သက်၊ အညေသု စ=ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ရိ+ဧ-ဏု=ရေဏု။ ။ခါဏု+ခနု+အာဒါရေဏေ၊ ၏။ ဏု-သက်၊ အညေသုစ=အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ကွစိခာတု=ခာတုန် နု-ကိုခေျ၊ -ခ်+ါ-ဏု=ခါဏု။ အနု-အမ+ရောဂေ၊ ဏု၊ ခာတုန်ခေျ၊ အ+ဏု=အဏု။ ။ဝေဏု-ဝေ+ဗဟိသာရေ၊ အပ, အနှစ်အနက်ဌ-၏။ ဏု-သက်၊ ဝေ+ဏု=ဝေဏု။ ။ဓေနု-ဓေ+ပါနေ၊ သောက်ခြင်းဌ-၏။ နု-သက်၊ ဓေ+နု=ဓေနု။ ။ခာတု-မာ+ခာရဏေ၊ ၏။ တု-သက်၊ ခာ+တု=ခာတု။ ။သေတု-သိ+ဗန္ဓနေ၊ ၏။ တု-သက်။ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊-သ်+ဧ-တု=သေတု။ ။ကေတု-ကိ+ဒဗ္ဗဝိနိမတေ၊ ရောင်းဓယ်ခြင်းဌ-၏။ တု-သက်၊ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊-က+ဧ-တု=ကေတု။ ။ဟေတု-ဟိ+ဂတိယံ၊ ၏။ တု-သက်၊ ဣ-ကို ဧ-ဝုဒ္ဓိပြု၊-ဟ်+ဧ-တု+ဟေတု။ နာမ်ငဲ့၊ သိဿက်-စီရင်။

http://www.dhammadownload.com

၆၇၂- ကုဋ္ဌာ.ဒီဟိ ဌေ၁။ ။ကုဋ္ဌာ.ဒီဟိ၊ ကုဋ္ဌ-ခ၁တ်အစရှိသည်တို့မှ။ **ပရေ၊ ဦ်၊** ဌေ၁၊ ဌ-ပစ္စည်းသည်း၊ ဟောတိ၊ **၏**။ ။ကုဋ္ဌ, ကုသ-ကဋ္ဌ-ဣစ္ဆ၀.မာဒီဟိ၊ ကုဋ္ဌ, ကုသ, ကဋ္ဌ, ဤသို့အစရှိကုန်သော။ ခ၁တူဟိ စ၊ တို့မှလည်း၊ ကောင်း။ ပါတိ-ပဒိကေဟိ စ၊ တို့မှလည်း၊ ကောင်း။ **ပရေ၊ ဦ်၊** ဌ-ပ၀စ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ **၏**။ ။ **အာ်.မင်္ဂ်**၊ **အာ်**ကြီး၊ ယော်ကို၊ ကုဋ္ဌတိ, ဆိန္နဇာ်၊ ဖြတ်တတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကုဋ်၊ နှနာမည်၏။ ဓညေန၊ စပါးဖြင့်။ ဆာဒေတဗ္ဗော, ပူ၁ရာဇဗ္ဗော၊ ပြည့်စေအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကောဋ္ဌော၊ ကျီ (စီ၊ ဂိုဒေါင်) မည်၏။ ကဋ္ဌိတဗ္ဗံ,မဋ္ဌိတဗ္ဗံ၊ နင်း နယ်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကဋ်၊ ထင်း (သစ်၊ သစ်သား) မည်၏။

၆၇၃-မနု-ပူရ-သုဏာ.ဒီဟိ ဥဿ ဏုသိ သ၁။ ။မနု-ပူရ-သုဏာ.ဒီတိ စ၊ မနု-ပူရ-သုဏ-အစရှိကုန်သော ခ၁တ်တို့မှလည်း၊ ကောင်း။ ပါတိပဒိကေဟိ စ၊ တို့မှလည်း၊ ကောင်း။ **ပရေ၊ ဦ်**။ ဥဿ-ဏုသိ.သ၁၊ ဥဿ-ပစ္စည်း, ဏုသ-ပစ္စည်း, ဋ္ဌသ-ပစ္စည်းတို့သည်။ ဟောန်ကြ၊ ကုန်၏။ မနု-ပူရ-သုဏ-ကုသု-ဋ္ဌလ-မဟသိ ကု ဣစ္ဆ၀.မာဒီဟိ-ကုန်သော။ ခ၁တူဟိ စ၊ တို့မှလည်း၊ ကောင်း။ ပါတိပဒိကေဟိ စ၊ တို့မှလည်း၊ ကောင်း။ **ပရေ၊ ဦ်**။ ဥဿ-ဏုသ-ဋ္ဌသ ဋ္ဌဿေ ပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောန်ကြ၊ ကုန်၏။ ပုန်၊ တစ်ဖန်။ နိပ္ပဇ္ဇန်ကြ၊ ကုန်၏။ ။ကုသလာ-ကုသလေ ဓမ္မေ၊ ကုသိုလ်,အကုသိုလ် တရားတို့ကို။ မနတိ, ဇာနာတိ, သိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ **မနုဿော-မာနုဿော**၊ လူမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ကာရဏာ-ကာရဏာ၊ အကြောင်း ဟုတ်,မဟုတ်ကို မနတိ, ဇာနာတိ၊ **၏**။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ မနုဿော,မာနုဿော၊ လူမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အတ္ထာ-နတ္ထံ၊ အကျိုးရှိ, အကျိုးမဲ့ကို။ မနတိ, ဇာနာတိ၊ **၏**။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ **မနုဿော, မာနုဿော**၊ မည်၏။ မာဓာ ပိတူန်၊ မိ,ဘတို့၏။ ဟဒယံ၊ စိတ်နှလုံးကို။ ပုရေတိ၊ ပြည့်စေတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ပုရိဿော၊ ယောကျ်ားမည်၏။ ဝါ၊ ကား။ အတ္ထ

ဇ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ -သ်+ဇ-တု=သေတု။ ။ကေတု-ကီ+ဒဇ္ဇဝိနီမယေ။ ဇောင်းဝယ်ခြင်း ၌-၏။ တူ၊သက်၊ ဤ-ကို ဇ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ က်+ဇ-တု=ကေတု။ ။ဟေတု-ဟိ+ဇတိယံ၊ ၏။ စု-သက်၊ ဋ္ဌ-ကို ဇ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဟ်+ဇ-တု=ဟေတု။ နာမ်ငံ့၊ သိ-သက်၊ စီရင်၊

၆၇၂-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်၊ ။ရုပ်။ကုဋ္ဌ်-ကို ကုဋ္ဌ-တည်။ ကုဋ္ဌ၊ သည်။ ဆေဒနေ၊ ဖြတ်ခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ကုဋ္ဌာ.ဒီဟိ ဌေ၁, ဤသုတ်ဖြင့် ကုဋ္ဌ-ခ၁တ်မှ နောက်၌ ဌ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကုဋ်+ဌ=ကုဋ္ဌ) ဋ်+ဌ-ကပ်၊ နာမ်ငံ့-စီရင်။ ။ကောဋ္ဌော-ကုသ+ အစ္ဆာဒ ပူရဏော၊ ဖုံးလွှမ်း, ပြည့်စေခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဌ-ပစ္စည်းသက်၊ (ကုသ်+ဌ) ကွစိခ၁တု-ခ၁တွန် သ်-ကို ဋ်-ပြု၊ (ကုဋ်+ဌ) အာဥသု စ=အစ သရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (က်+ဇော ဋ်+ဌ=ကောဋ္ဌ) နာမ်ငံ့-စီရင်။ ။ကဋ်-ကဋ္ဌ+မဒ္ဒနေ၊ နင်းနယ်ခြင်း၌-၏။ ဌ-သက်၊ (ကဋ်+ဌ=ကဋ္ဌ) နာမ်ငံ့-စီရင်၊

၆၇၃-ဒ္ဓိ-ပဒ, ဝိဓိသုတ်၊ ။ရုပ်။ မနုဿော-ကို မနု-တည်။ မနု၊ သည်။ ဗောဓနေ၊ သိခြင်း၌-၏။ ခေျ၊ မနုပူရ သုဏ.ဒီဟိ, ဤသုတ်ဖြင့် မနု-ခ၁တ်မှ နောက်

http://www.dhammadownload.com

နော မိမိ၏။ မနောရထံ၊ စိတ်,နှလုံးအလိုကို၊ ပူရေစီ၊ ၏။ ဤတို၊ကြောင့်။ပုရိသော၊ ၏။ ဝါ၊ ကား။ ပူရေတိ၊ ပြည့်စေတတ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်၊ ပေါသော၊ ယောကျ်ား မည်၏။ သဿုရဟိ၊ ယောကျ်မတို့သည်၊ သုဏိတဗ္ဗာ, ဟိ သိတဗ္ဗာ၊ ညည်းဆဲအပ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သုဏိသာ၊ ချွေးမ မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ ဒွိန္နံ ဇနာနံ၊ နှစ်ဦး, နှစ်ဘက် သူတို့၏။ ကုလသန္တာနံ၊ အမျိုးအစဉ်ကို။ ကရောတိ၊ တိုးပွား၊အောင် ပြုတတ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သုဏိသာ၊ မည်၏။ ကုစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ စက်ဆုပ်အပ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်၊ ကရီသံ၊ ကျင်ကြီးမည်၏။ ဂဟ်၊ တိမ်တိုက်ကို။ ဝိမောစေတီ၊ လွှတ်စေတတ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သူရိယော၊ နေမင်းမည်၏။ တမ,နွကာရ ဝိဓမနေန၊ အမိုက်မှောင်ကိုပယ်ဖျောက်သဖြင့်၊ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါ၏။ ဘယံ၊ ကြောက်ခြင်းကို၊ သူရတိ,ဟိ သတိ၊ ညည်းဆဲတတ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သူရိယော၊ နေမင်းမည်၏။ ရောဂံ၊ အနာ,ရောဂါကို။ ဟိ သတိ၊ ညည်းဆဲတတ်၏။ ဤတို၊ ကြောင့်။ သိရီလော၊ ကုက္ကိုပင်မည်၏။ ဤလတို,ကမ္မတိ၊ တုန်လှုပ်တတ်၏။ ဤကို၊ ကြောင့်။ ဤလ္လိသော၊ ဤလ္လိသ (သေဋ္ဌေး) မည်၏။ ဝါ၊ ကား။ တဏှာယ, တဏှာဖြင့် (ကြောင့်)။

ဒ္ဒ် ဥသ-ပစ္စည်းသက်၊ (မန်+ဿ=မနဿ) နှ်+ဥ-ကပ်၊ နာမ်ငဲ့-စီရင် ။မာနုသော မနုသ+ဇောဇနေ၊ ၏။ ချေ၊ ဤသုစ်-ဖြင့် ဏသ-ပစ္စည်းသက်၊ ကာရိတ်ငဲ့၊ အနုပန် ဏ-ကိုချေ၊ အသံယောဂန္တဿ=အစသရ အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ (မ+-ာနုသ+သ=မာနုဿ)။ ။ပုရိဒဿာ ပေါသော ပူရ+ဒါန ပူရဏေသု၊ မေးခြင်း, ပြည့်စေခြင်း-၌-၏။ ချေ၊ ဤသုတ်-ဖြင့် ဏသ-ပစ္စည်းသက်၊ ဥ-ကို ဥ-ရဿပြု၊ (ပုရိ+-ိသ=ပုရိသ)။ ဤသုတ်-ဖြင့် အစသရ ဥ-ကို ဩ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ရိ-အက္ခရာကိုချေ၊ (ပ်+ဧ-ာသ=ပေါသ)။ သုဏိသာ-သုဏ+ဟိ သာ ကုလသန္တာနေသု၊ ညည်းဆဲခြင်း,အမျိုးစပ်ခြင်းတို့၌-၏။ ဏ-သက်၊ (သုဏ်+-ိသ=သုဏိသ)၊ ဤတ္ထိယမဇတာဒ=အာ,ပစ္စည်းသက်၊ သုဏိသ+-ာ=သုဏိသာ။ ချေ၊ ကပ်၊ စီရင်။ ။ကရီသံ-ကုံ+ကုစ္ဆိတေ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌-၏။ ဤသုတ်-ဖြင့် ဏသ-သက်၊ (ကု+-ိသ) ကု-ဓာတ်မှ နောက်၌ ရ-လာ၊ ဥ-ကို ဩ။ ဤ-ကို ဤ-ဒီဃပြု၊ (ကီ+ရ်+-ိသ=ကရီသ)။ ။သုရိယော၊ သု+ဂတ္တပိမောစနေ၊ တိမ်တိုက်မှ လွတ်ခြင်း၌-၏။ ဤသုတ်-ဖြင့် ဏသ-သက်၊ (သု+-ိသ) ရ-လာ၊ (သု+ရ+-ိသ=သုရိယ) သ-ကို ယ-ပြု၊ (သုရိယ) နာမ်ငဲ့-စီရင်။ ။(အဋ္ဌကထာ၌ ဥ-ဒီဃနှင့် သူရိယ-ဟူ၏။ 'သုရံ ဇနေဓီ-တိ-သူရိယော'၊ သုရံ၊ ကိုယ်ရောင်ပျောက်၍, ကြောက်ထိတ်-လန့်ဆူ, ကပ်ဦးသူတို့၏ ရဲရင့်ခြင်းကို၊ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။-ပေး၊ ။စာကိုယ်၌ သုရီဒသာ၊ သုရိယော-ဟု နှစ်ရပ်ရှိ၏။ နေဟော-သုရိသ-သဒ္ဒါမထင်။ သီဟိုဠ်မူဋ္ဌလည်း မပါ။ ဒီဃ-နှင့် သူရိယ ဖြစ်အောင်လည်း ဉာ-ရ-တို့ ရုပ်မစီရင်။ သီဟိုဠ်မူမှာလည်း ရဿနှင့် တစ်ရုပ်ဆာရှိ၏။ သို့အတွက် ကစ္စည်းဆရာအလို ရဿနှင့် 'သုရိယ'ဟု ရှိစေလို၏။ သက္ကတ-၌ကား 'သူရိယ' ဒီဃနှင့်ပင် ရှိ၏။)

http://www.dhammadownload.com

ဒုဇ္ဈလော၊ အားနည်းသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဖြစ်၍၊ ဣလဘိ, ကမ္မတိ၊ ၏၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ ဣလ္လိသော၊ မည်၏။ ပါပကာရဏော၊ မကောင်းမှုပြုခြင်း၌။ အလတိ, သမတ္ထေတိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣစ္ဆာ၊ ကြောင့်၊ အလသော၊ လူပျင်း မည်၏။ မဟိ-တမ္ဘော၊ ပူဇော်အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ မဟိသော၊ မဟိသ (ကျဲ) မည်၏။ သိယတိ, ဗန္ဓီယတိ၊ ဖွဲ့အပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ သီသံ၊ ဦးခေါင်း မည်၏။ ကိတဗ္ဗံ ဟိ သိတဗ္ဗံ၊ ညှဉ်းဆဲအပ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ကိသံ၊ ကြုံလှီသော အမျိုး မည်၏။ ဣစ္စေဝံ မာဒိ၊ တို့ဝဉ်း။ ။ကိ.ဝိဓာနကပ္ပေ၊ ကိတ်ကျမ်း၌ ဥဏာ.ဒိ-ကပ္ပေါ၊ ဥဏာဒိ-ကျမ်းမည်သော။ ဆဋ္ဌော၊ ခြောက်ခုတို့၏ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ကတ္ထော၊ အဖြတ်အဝိုင်းသည်။ ဣတိ၊ ဤတွင် ပြီးပြီ။ ။ဥဏာ.ဒိ ကပ္ပေါ၊ ဥဏာဒိကျမ်းသည်၊ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်ပြီ၊ ။ကစ္စာယန.ပွကရဏံ၊ ကစ္စည်းကျမ်းသည်။ နိဋ္ဌိတံ=နိဋ္ဌ+ဣတံ ဂတံ ပတ္တံ၊ ပြီးဆုံးခြင်းဃို ရောက်ပြီ။

ရူပ်တုက်ပုံ၊ ။သိရီသော-သု+ဟိ သာယံ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣသ-သက်၊ ရ-လာ၊ ဒ-ကို ဣ။ ဣ-ကို ဣ၊ ဣ-ဒီဃပြု (သ်+ိ်ရ်-ီသ=သိရီသ)။ ဣလ္လိသော-ဣလ+ဂမ္မန၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣ-သက်၊ လ-ကိုလည်း ဒွေဘော်ပြု၊ (ဣလ္လ်+ိ်သ=ဣလ္လိသ)၊ အလသော-အလ+သမတ္ထော စွမ်းနိုင်ခြင်း၌-၏။ ။ဤသုတ်ဖြင့် ဣသ-သက်။ ဣ-ကိုလည်း အ-ပြု၊ (အလ်+၊သ = အလသ)။ ။မဟိသော-မဟ + ပူဇာယံ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣသ-သက်၊ (မဟ်+-ိသ=မဟိသ) ဟ-ထက် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ 'မဟိသ' ဟူ၍လည်းရှိ၏။ ။သီသံ-သီ+ဗန္ဓနေ၏ ဤသုတ်ဖြင့် ဣသ-သက်၊ ဣ-ကို လည်း ဤ-ဒီဃပြု၊ (သီ+-ိသ=သီသ) ဧချ ကပ်၊ စီရင် ။ကိသံ၊ ကု-ဟိ သာယံ၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣသ-သက်၊ (ကု+-ိသ=ကိသ) ဧချ၊ ကပ်၊ စီရင်၊

ကိ.ဝိဓာန ကပ္ပေ ဆဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒဿ ဥဏာ.ဒိ-ကပ္ပဿ
ကစ္စာ.နဿ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။

"ရစိစာ.ယံ ဟံသာ.တီ မဣဒလ သပြောန် နဂရေ မဟာဓမ္မိကာရာမ
နဂဒီဟာရာ ဓိပတီနာ ရှေကျင် စံသာ.နုရက္ခကေန
မဟာဝေယျာ ဏရဏိကေန
သိရီ.ဘဒ္ဒန္တ ဥက္ကံသာ.သရ ရှေကျင်နိကာယ
မဟာနာယက.တ္ထေရေန ဥဏာဒ္ဒိ ကပ္ပဿ ကစ္စာန.ပ္ပ ဒီပနီ နိဋ္ဌိတာ။"

"ဝါစ.ပ္ပတိ.ပ္ပသာဒေန၊ သိတ ဗိ.ဂတ္တဟဒ္ဒယာ၊
ဥဏ ဒီပက ကပ္ပဿ၊ သမ္မုဏ္ဏံ ဒီပနီ ဂတာ။
ယာ ဌိကာ ကစ္စာယနဿ၊ သက္ကတ-ဗျာကရဏာန.ဝေ။
ဏ.မာရမ္ဘ ဂ.ပေါဓကေန၊ တရန္တေ ပိဋ္ဌက.ဏ္ဍံ။"

http://www.dhammadownload.com

နိဂုံး

ဒီသုခွါ.စာရာ.ဒီ.လဉ်္ဇိတ-ပုဂ်ဂေါ၊
နိကာယ သဂ်ိယ-တီ-ပေဋက.ဒွရော၊
မိဂိန္ဒ-သီဟော.ဝ ဝိသာရဒေါ စ ယော၊
သုတော စ စုံတာ.စ ရီယော.တိ နာ.မတော၊

ဥက္ကံသ.စာရေန စာတာ.ယး.ဓီမတာ၊
အာစေရ-ဘူတသ္မာ ဂဏာ.သတသ္မာ မေ။
အာလမ္ဗ ဉာဏ.ပွတဝံ ဣဒါနိ ဝေ၊
ကဲစ္စာယနတ္ထေ-ဒီပနီ သ.မောသဒ္ဓာ၊

နိဋ္ဌံ ပတ္တာ အနာ ယာသာ၊
ကစ္စာန+ဒီပနီ သော၊
တထ ကလျာဏ-သက်ပွါ၊
သီဃံ သိဇ္ဈန္တု ပါဏိနံ။

ယာဝ တိဋ္ဌတု လောကမ္ဟိ၊
သာသနေ.သာ နယေ.သိနံ။
သုဋ္ဌု ဉာဏံ ဝိဘောဇ္ဇော်၊
နာနာနယံ စ ဒီပေန္တိ။ ။

ဓိမတာ၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့, တည်တံ့သော ပညာရှိသော။ ဥက္ကံသ-စာရေန၊ ပန္ထလေး မြို့မြောက်, ကစ်ယူဇနာခွဲလောက်အကွာ, ငစဉ့်ကူးမြို့အပိုင်, စုံးမြို့တိုက်, မြေပုံကန် အရှေ့ဘက်ရှာ ဖွားရာဇာတိ, ပဝတ္တိ, ဟံသာဝတီဒေတြိတ်, သပြေကန်မြို့ ကျောင်း ဒကာ-ပွဲစားကြီး 'ဦးဖိုးမင်း' ကျောင်းအစ်မ ပွဲကတော်ကြီး 'မလုံးပု' တို့ တည်ထားဆောက်လုပ်အပ်သော တစ်သိန်းကျော်တန်, ကိုးဆောင်တွဲ, သာစည် အောင်မြေ 'မှန်ကျောင်း'တိုက်ကြီး, ကျောင်းဒကာ 'ဦးဖိုးဆင်း' ကျောင်းအစ်မ 'မရွှေနု' တို့ ဆောက်လုပ် အပ်သော ငလေးသောင်းကျော်တန် 'အောင်မြေ ဘုံစံ' ပိဋကတ် တိုက်ကျောင်းကြီး စသည်တို့ဖြင့် ဟန်ဆာ ဆင်အပ်သော 'မဟာဓမ္မိကာရာမ' တိုက်သစ်ကြီး၏အတွင်း အငြိမ်းစား မြို့အုပ်ကြီး၏ သမီး

http://www.dhammadownload.com

'မမကြီး မဒေါင်းတို့'တို့ ညီအစ်မ, ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းထားသော 'ရတနာဗိမာန်' မည်သော တိုက်ကျောင်းကြီးဌာ, များစွာသော ဘဝည့်အပေါင်းတို့အား, နေ့-ညဉ့် မပြတ်, မရိယတ်ကို, တတ်မြောက်စေရန်, ရည်သန်ပို့ချ, အားလပ်ခွင့်ရသည့်အခါ မခုရ ထွဒီပနီ-မည်သော 'သုတ္တာဆင်္ဂဟ-ပါဠိတော်နိဿယ, သံခိတ္တဒီပနီ' မည်သော 'ကစ္စာန သံခိပ်နိဿယ, ဂဏသင်္ဂဟဒသန' စသောကျမ်းများကို ရေးသားလျက်, မပျက်သောလုံ့လဖြင့် နေလေ့ရှိသော 'ဥက္ကံသာ.စာရ' နာမဘွဲ့ချည် ငါမဖထေရ်သည် (ကတာ-မှာစပ်) ယောမဟာထေရော၊ အကြင်မဟာထေရ်မြတ်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓါစာရာဒီ.လဉ်တိ-ပုဂ်ဝေါ၊ "ဝိသုဒ္ဓါ.စာရ၊ ဧဇ-ဓိပတီ ပဝရ-မဟာဇမ္မရာဇာ.ဓိ ရာဇ ဂုရု" စသည်ဖြင့် မန္တလေးမြို့အာည်, နန်းတည့်, ပဉ္စမ-သင်္ဂါယနာတင် ဘုရင်မင်းမြတ် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းအပ်သော တံဆိပ်နာမံတော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသည့်ပြင် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဦးစီး, နာယကထိ, ရွှေကျင် သာသနာပိုင်ကြီး တစ်မှု, ဖြစ်တော်မူ၏။ နိကာယ-သင်္ဂယ-တိ-ပေဋကာ.ဒ္ဓရော၊ နိကာယ် ငါးရပ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပိဋကတ်သုံးသွယ်၌, မြင်ယင်တမျှ, သိမ်မွေ့ ခတ်ခဲလှသော အတ္ထ-ဝိနိစ္ဆယ စသည်တို့ကို မငြိုမငြင်, ဝဇိရစိန် အသွင်သို့, လျင်လျင်ဖြူတ်ရှင်း, ဉာဏ်တော်ဖြင့် ခုတ်စင်း၍ ဖောက်ထွင်းဆုံးဖြတ်တော်မူနိုင်ပေ၏။ (ကျိုက်လို့-ဒ္ဓရော့ဟု ဒန္တာ တတ်ယကွာရာ သဒ်သ ဒွေဘော်နှင့်ရှိစေ)။ တနည်း-နိကာယ-သင်္ဂယ-တိ-ပေဋကာ-ဒ္ဓရော၊ နိကာယ်ငါးရပ်တို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံကိုလည်း ဆောင်တော်မူနိုင်ပေ၏။ (ကျိုအလို့-ဒ္ဓရော့ဟု ဒန္တာ စတုတ္ထကွာရာ အာဒီသ ဒွေဘော်နှင့်ရှိစေ)။ (တည့်-ဘာသန္တရေသု စ၊ သင်္ကတ-ဓော သာသာစစ်ပါးတို့၌လည်း)။ မိဂိ.ဒ္ဒ-သီဟော၊ ဓောသုံးထောင်ကို အစိုးရသည့်, သားများသနင်း, ဂေသရရာဇာခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့၊ ဝိသာရဒေါ၊ ဓာတ်မြောက် 'ကူးခတ်တော်မူပြီး၍-အနည်းငယ်မျှ ရွံ့ရွာခြင်းမရှိ ရဲလည်းရဲရင့်တော်မူပေ၏။ မေ၊ ငါ၏။ အာစေရ, ဘူတဿ၊ မာဂဓကျမ်း၊ သင်္ကတ-ကျမ်း ဏရပ်ရပ်တို့၌၊ ကူးခတ်တတ်မြောက်၍, သာသနာတော်၌ ကြီးပွားခြင်းသို့ရောက်အောင် ချီးမြှောက် ဆင်ပြတော်မူတတ်သည့် 'ဓမ္မာစရိယ' ဆရာမြတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်တော် မူပေထသော။ ဂဏာ-သဘဿ၊ ဂိုဏ်းတကာတို့ထက် မြတ်တော် မူဆသော။ ဓါ-ဂိုဏ်းဓာကာတို့မှာ အာသဘ မြောက်ပြီး ဂိုဏ်းထိုးဂိုဏ်းတံခွန် ဖြစ်တော်မူထ၊သော။ ဓာသ၊မဟာထေရဿ စ၊ ထို 'မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်' မဟာထေရ်မြတ်၏ လည်းကောင်း။ တစ်နည်း-ဓော မဟာဒထေရာ၊ အကြင်မဟာထေရ်မြတ်သည်၊ ဓမ္မ-စာရိ.နှာ-ဒီလဉ်ဿ တ-ပုဂ်ဝေါ' ဓမ္မစာရိနှာ ဓိပတိ ကပိ.ဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာ.ဓိရာဇဂုရု စသည်ဖြင့် မန္တလေးမြို့တည်, နန်းတည်, ပဉ္စမ-သင်္ဂါယနာတင်, ဘုရင်မင်းမြတ် ဆက်ကပ် လှူဒါန်းအပ်သော တံဆိပ်နာမံတော်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသည့်ပြင်, မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် 'သဃ်ဓာ'တိုက်ကြီး၏ အရှင်ဖြစ်၍ အရာမကသော ရဟန်းအပေါင်းကို ကိုးကွယ်အားထားရာ, ဓရွှသွားပဓာန, နာယကကြီးတစ်ဆူ, ဖြစ်တော်မူပေ၏။ နိကာ

http://www.dhammadownload.com

ယ၊သင်္ကယ္-တိ-ပေဋ္ဌက၊ဒ္ဓရော၊ နိကာယ်ငါးရပ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံကိုလည်း ဆောင်တော်မူနိုင်ပေ၏။ ဘာသန္တရေသု စ၊ သင်္ကတာစသော ဘာသာတစ်ပါးတို့၌လည်း မိဂိ၊နွှ-သီဟာ၊ဝ၊ တောသုံးထောင်ကို အစိုးရသည့် သားမျှားသနင်း ကောဆရ-ရာဇာ ခြေသော့ခင်းကဲ့သို့။ ဝိသာရဒေါ၊ တတ်မြောက်ကွးခတ်တော်မူပြီး၍ အနည်းငယ်မျှ, ရွံရှာခြင်းမရှိ, ရဲလည်း ရဲရင့်တော်မူပါပေ၏။ မေ၊ ငါ၏။ အာစေရ-ဘူတသာမာဂဓ ကျမ်းဂန် အရပ်ရပ်တို့၌ ကွးခတ် တတ်မြောက်၍, သာသနာတော်၌ ကြီးပွားခြင်းသို့ရောက်အောင် ခိုးမြောက်သင်ပြတော်မူတတ်သည့် 'ဥပဇ္ဈာ၊စရိယ' ဆရာတော်မြတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်တော်မူပေ၏။ တသ မဟာထေရသ၊ ထို 'သင်္ဃာ ဆရာတော်' မဟာထေရ်မြတ်၏လည်းကောင်း။ ယော်မဟာထေရော၊ အကြင်မဟာ ထေရ်မြတ်သည်။ နာမဒတာ၊ အမည်တော်အားဖြင့်၊ တုံတာ-စရိယော-တိ၊ 'တုံဒေးသဆရာတော်' ဟူ၍၊ သုတော၊ ထက် အောက်ဝန်းကျင် မြေပြင် အလုံး အုပ်ဖုံးထင်ရှား ကျော်လည်းကျော်ကြားတော်မူ၏၊ နိကာယ-သင်္ကယ-ကို-ဝေဋက-ဒ္ဓရော စ၊ နိကာယ်ငါးရပ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပိဋကတ် သုံးပုံကိုလည်းဆောင် တော်မူနိုင်ပေ၏။ ဘာသန္တရေသု စ၊ သင်္ကတာစသော ဘာသာတစ်ပါးတို့၌လည်း။ မိဂိ၊နွှ-သီဟော၊ဝ၊ တောသုံးတောင်ကို အစိုးရသော သားမျှားသနင်း ကောသရ-ရာဇာ ခြေသော့ခင်းကဲ့သို့။ ဝိသာရဒေါ၊ တတ်မြောက်ကွးခတ်တော်မူပြီး၍, အနည်း ငယ်မျှ ရွံရှာခြင်းမရှိ, ရဲလည်းရဲရင့်တော် မူပါပေ၏။ မေ၊ ငါ၏။ အာစေရ-ဘူဟသ၊ ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်ဟို၌၄, ကွးခတ်, တတ်မြောက်, ပိဋကတ်-မျက်စိပေါက် အောင်, စောင့်ရှောက် မစ, သာသနာတော်၌ ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်အောင် သင်ပြတော်မူဘတ်သည့် 'ဓမ္မစရိယ' ဆရာမြတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တသ မဟာထေရသ စ၊ တို့သိရိတဒ္ဓန္တ-နာဂ' ကစ္စာန သံခေါ၊ဒိ, နာနာဂန္ထကာရ ဖြစ်တော်မူသော 'တုံဒေး-ဆရာတော်' မဟာထေရ်မြတ်၏လည်းအောင်း။ ယော်နည်း-ယော မဟာထေရော၊ အကြင်မဟာထေရ်မြတ်သည်၊ နာမဒေါ၊ အမည်အားဖြင့်၊ အင်း ရယော၊ စရိယော-တိ၊ သိပေါမင်း'ဘုရားကြီး' လက်ထက် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင်, ဒေသီဘာတိုက်ကြီး၌ ပထမဆာခု ဒဏ္ဍာဓိပက ဖြစ်လျက်, အင်းရဲကြီးရွာ-ခြောက်ပါးကျောင်းဝိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည့်အတွက် 'အင်းရဲ-ဆရာတော်' ဟူ၍၊ သုဇော၊ ထက်အောက်ဝန်းကျင်, မြေပြင်အလုံး, ဖုံးအုပ်ထင်ရှား, ကျော်လည်း ကျော်ကြားတော်မူပေ၏။ နိကာယ သင်္ကယ-တိ-ဝေဋက-ဒ္ဓရော စ၊ နိကာယ်ငါးရပ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံကိုလည်း ဆောင်တော်မူနိုင်ပေ၏။ မေ၊

http://www.dhammadownload.com

ငါ၏ အာဒီနဝ-သုတသာ၊ မာဂဓကျမ်းဂန်အရေပြင်၌ တက်မြောက်လိမ့်မည်ဟု အခြေပါဒရအောင့်၊ စောင့်ရှောက်-မစ, သာသနာတော်ကြီး၌ ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်အောင် သင်ပြတော်မူတတ်သည့် 'မမ္မာစရိယ' ဆရာမြတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တဿ မဟာထေရဿ၊ သိရိဘဒ္ဒန္တပညာ-စာရ' ဘာဝနာ ဒီပနျာ-ဒီ နာနာဂန္ထကာရက ဖြစ်တော်မူသော ထို 'အင်းရဲ-ဆရာတော်' မဟာထေရ်မြတ်ကြီး၏ လည်းကောင်း။ ဤကား၊ ပွဘဝံ၊ ဤကို၏အစွမ်းအာနုဘော်ကို အားလျမ်းတော်မူ၊ နည်းလမ်းအထု မှီငြမ်းပြု၍။ ဝါ၊ ဆဲ့ကိုင်၍၊ ကဲတား၊ အတ္တုတ္တံသနာ, ခေါ်သမပုား, ကရဏာရွှေထား, အတိ ယာစက-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုလေးစား၍ ရေးသားစီရင်ဒ.ပ်သော၊ သမောသဒ္ဓါ၊ မာဂဓ, သဂ္ဂတ, အဝဝသောကျမ်းဂန်တို့၏ ဆုံဆည်းစုဝေးရာဖြစ်သော။ ကစ္စာယန, ထွေ.ပန်၊ ကစ္စသ်းကျမ်း၏ အနုက်, အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြရာ-ဖွင့်ပြ ကြောင်းဖြစ်၍ ကစ္စာနတ္ထ-ဒီပနီ မည်သော၊ အယံ-ဿော၊ ဤ 'ဘာသာဋီကာ' မဟာနိဿယကျမ်းသစ်ကြီးသည်၊ ဂွဒါန်-ဂုမသို့ ကာလေ၊ ဤ ၁၂၉၃-ခု၊ ဥတု-ဝဿန္တ-ဇေဋ္ဌာလဆန်း ၁-ရက်၊ ၁-ဘုန်းနေ့နှင့် လေးနာရီခွဲအချိန်ကာလ၌။ ဝေ၊ စင်ဖစ်။ နိဋ္ဌံ၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်လေပြီ။ ကစ္စာန+ဒီပနံ၊ 'ကစ္စာန-တ္ထ ဒီပနီ' အမည်ရှိသော။ သော၊ ဤ 'ဘာသာဋီကာ' မဟာနိဿယသစ်ကျမ်းကြီးသည်၊ အနာယာကာ၊ ဘေးရန်, ကင်းဆိတ်, ကိုယ်, စိတ်လန်းရွှင်, မငြိုငြင်တဲ့၊ နိဋ္ဌံ၊ ပြီး ဆုံးခြင်းသို့။ ပတ္တာ-ယထာ၊ ရောက်သကဲ့သို့၊ တထာ၊ ထို့အတူ။ ပါဏိန်၊ သတ္တဝါ တို့၏၊ ဝါ၊ မြန်မာတိုင်းဖွား-အမျိုးသားတို့၏။ ကလျာဏ-သင်္ခါ၊ လူ,နတ်,နိဗ္ဗာန် သုံးတန်ချမ်းသာ ရရာ-ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သောအကြံအစည်တို့သည်။ ဝါ-အမျိုးဘာသာ သာသနာကို မြန်စွာကြီးထွား လှုတ်လှုံခွင့်ရရန် ကြိုးစားကြကုန် သော ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး များနှင့် နောက်သွယ်ဆင့်ပွား ပြည်သူပြည်သား တို့၏ လိုလားနှစ်သက်အပ်သည့် ကောင်းမြတ်သောအကြံအစည်ဟူသမျှတို့သည်။ သီဃံ၊ လျင်လျင်မြန်မြန်။ ဘိဝဍ္ဎန္တု၊ အပြီးရောက်၍ ထမြောက်အောင်မြင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။ လောကမှိ၊ လောကကြီး၌၊ သာသနံ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံတည်းဟူသော ပရိယတ္တိသာသနာတော်မြတ်ကြီးသည်။ ယာဝ တိဋ္ဌတိ၊ အကြင်မျှလောက်, ရောင် တောက်ရှုန်းရှုန်း, နေ-လ+ဝန်းသို့, ကည်ထွန်းပေ၏၊ ဘာဒ၊ သာသနာရောင်, တောက်ပြောင်သလောက်, ထိုအခါရောက်အောင်။ ('ဣမေ သုတာဒ္ဒ တိက္ခူ သမ္မာ ဝိဟရေယျုံ အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿ' ဟူရကား သာသနာ တော် အနှစ်ငါးထောင်မက ကျင့်သူရှိသလောက်တည်နိုင်သည်-ဟုဆိုလိုသည်။') ဿော၊ ဤ 'ကစ္စာနတ္ထ ဒီပနီ' မည်သော 'ဘာသာဋီကာ' မဟာနိဿယကျမ်းသစ် ကြီးသည်။ နယေသိနံ၊ ပိဋကတ်အနှစ်, နည်းထွေထွေကိုရှာဖွေလိုလား။, အမျိုးသား တို့အား။ နာနာ-နယံ၊ မာဂဓ, သဂ္ဂဓာ, အဝဝ အလိလီ လောကီ, လောကုတ်, မယုတ်မျှပျူး, ဉာဏ်ကွန့်မြူးဖို့, နည်းထူးနည်းဆန်းတွေကို။ ဒီဓမန္တီ၊ ပြသ-သွန်သင်

http://www.dhammadownload.com

လျက်၊ သုဒ္ဓါ-ဉာဏ်၊ ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ အရင်ရှယ်တို့၌, ဖောက်ထွင်း ကူးခတ်, သွားလာနိုင်လောက်သော ဉာဏ်ကောင်း, ဉာဏ်မြတ်ကို၊ ဝိ-ဖောခေါ်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းစေလျက်၊ တိဋ္ဌတု၊ တည်ပါစေသတည်း။

ကျမ်းပြီးဆုတောင်း

ယံ သီဓံ ဤမိနာ ပုညံ၊ ယံ စ ညံ ပသုတံ မယာ၊
အနေန ပုည-ကမ္မေန၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝါ မဟံ၊
သမတ္တော ယံ ဂန္ဆော။